Miklósi Mutschenbacher Ödön
Koldusok, paszt.

O.M.K.T. 1925. május. 31 1.

Miklósi Mutschenbacher Ödön
Busulás, paszt.

O.M.K.T. 1925. május. 31 1.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön
Szekszárdi szőlősgazda

KM Táns 1929/3o. téli kiáll. 23 l.

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Zöldben, olaj

Omkt. 1913. tav. kiállí 1.

Miklósi M. Ödön festő M.D.K.

Mátyás Diák c. élclapnak dolgozik sa Bolond Istóknak.

1923 Hollandia, ahol 12 arcképet fest ezután pantelleket kénit

Bodnár István: Három piktor pongyolában
Lehnárd 1925 30-32

MDK

Miklósi M. Ödön, sz. 1881.

Eső után

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt.

48 l.

Miklósi M. Ödön festő M.D.K.

A bpesti Iparművészeti iskolába iratkozott be. Vajda szigánál tanul rajzolni, majd a hintarajziskolába iratkozott be. Zemplényinél tanult. A hiczarnok állandó kiállítója. Itália, triesztí képkiállítás

Bodnár István: Három piktor pongyolában. Szekmárd 1925 22, 23, 24, 25, 28, 29

MDK

Miklósi Ödön
Önarckép

esszi: Derű a művészetben. M.Nemz.Művészet. 1939. 2.sz. 34 l.

2
2
2
2
5
5
2
4
5
2
2
5
4
2
2
4
4
2
2

MDK

Miklósy Ödön

A voksom dija, szin.rajz

Árverési Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.auk.

38 1.

Miklósi Mautschenbacher Ödön
Nyári szélben, olaj

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április 13 l.

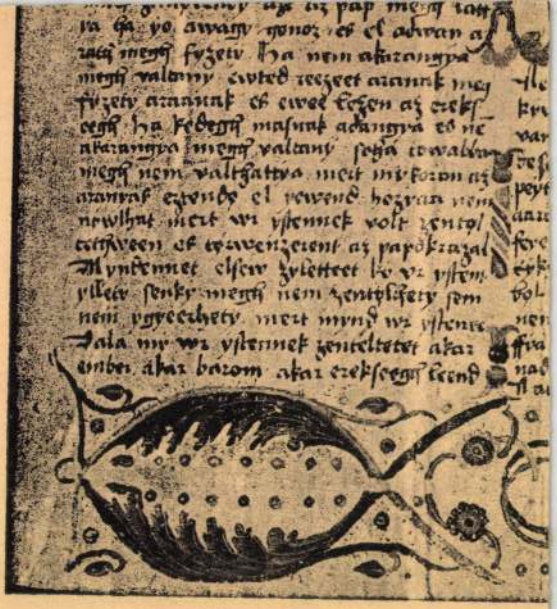

310. kép. 7. *(Mss. II. 1.) Bibliafordítás*

Miklósi Mutschenbacher Ödön
Ki a mezőre, olaj

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
12 l.

akócz-kódex). ~~XVI. sz.~~ 1a lap.

1519-1525 körül.

~~315~~ 313

Miklóssy Ödön
A poszton, vizf.

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállítása. XIX. vándor kiáll. 1907. 11 l.

gm. ver-

Felsőtold /Aggházy/ 1

Pásztói járás. rk

Története: A község a XV
és 1720-as összeírásokba
Gáspár, ifj. Darvas Józs
a földesura, később bár
gróf.

rk

Forgalmi ut mellet
vezetéssel, néhány szép,

Harangtorony.

Jellege: Későbarokk, 18c

Leirása: Egyemeletes, n

— **Baranyavármegye koszorut küld a newyorki Kossuth-szobor leleplezésére.** A newyorki Kossuth-szobor leleplezése a jövő év tavaszán az ország társadalmának hatalmas küldöttsége előtt fog lezajlani. Baranyavármegye törvényhatósága hétfőn tartott közgyülése elhatározta, hogy koszorut küld a newyorki Kossuth szoborra és lehetőség szerint küldöttségileg is képviselteti magát.

— **A város megrendelte a temetői hősi emlékművet.** A pécsi központi temetőben létesitendő hősi emlékmű legutóbbi pályázatán a zsüri javaslatára a tanács véglegesen Nagy Mihály pécsi szobrászművészt bizta feg az emlékmű elkészitésével. A város tanácsa legutóbbi ülésén ki is adta a rendelést Nagy Mihály szobrászművésznek. Az emlékmű a Sopron melletti Szentmargitta bányából kitermelt kőből készül, amely igen jó fagyálló. Ugyanebből a kőből való a pusztaszeri emléken Árpád alakja és a pannonhalmi ezeréves emlékművön Hungária alakja. A hősi emlékmű szállitási határideje május 10. A város ugyanis nagy sulyt helyez rá, hogy tiz év mulva a háboru befejezése után a hősök emlékműve végre fel legyen állitva a temetőben. A szobrászművésznek azonban igy is aggályai vannak, hogy a megrendelés késői kiadása miatt a mostani rossz időben nem tudja a bánya a követ idejére kiszermelni.

— **Dőry László dr. előadása a karácsonyi szokásokról.** Karácsonyi szokások cimen kellemes és mindvégig lebilincselő előadásban volt része az Agostontéri leányiskola közönségének, amelyhez tartozó felnőtteknek. Dőry László dr. teológiai tanár beszédében a karácsonykor szokásos babonákat ostorozta, majd végigvezette hallgatóit a szent est ünnepének történetén, élénken eléjük tárva, a lelki nyugalmat és békét, mely a szent estét körüllengi. Kár, hogy nem áll nagyobb terem a tantestület rendelkezésére és igy kénytelen felnőtt hallgatóit a 8—10 éves gyermekek számára készült padokba kényszeriteni.

— **Fontos!** Mielőtt pénzét kiadja férfi, fiu és gyermekfelöltőkre, télikabátra, bekecs, sport- és saccoöltönyre, ugy kész, mint mértékszerintiekre, győződjék meg **Páll Ödön cégnél.**

— **Pécs jövő évi vásárai.** Pécs városa az 1928. évben is mindenkor a hó első hétfőjén fogja megtartani országos állat és kirakódó vásárait. A vásárok napjai a jövő évben a következők: január 2., február 6., március 5., április 2., május 7., junius 4., julius 2., augusztus 6., szeptember 3., október 1., november 5. és december 3. Ezeken kivül hetivásárok minden szombaton lesznek. Kivételek a husvét előtti héten, ugyszintén szeptember 7. és december 7., amikor szombat helyett pénteken tartják meg a vásárokat. Az állatvásárokra vészmentes helyről minden állat felhajtható.

— **Halálozás.** Wilhelm Ferenc asztalos művezető 43 éves korában tegnap Pécsett elhunyt. Temetése december 16-án, pénteken délután fél 4 órakor lesz a központi temető ravatalozó teréből. A gyászmisét december 17-én, szombaton reggel 7 órakor mutatják be érte az Ágoston-téri plébániatemplomból. Özvegye, gyermekei, anyja, testvérei, és a kiterjedt rokonság gyászolják.

Karácsonyi ajándékok már 80 f-től kezdve!
Nézze meg kirakatainkat!
STEINER üvegnagykereskedés
Pécs, Irgalmasok-utca 2. szám.

— **Baranya összes községeibe bevezetik a telefont.** A közigazgatással szemben mindinkább fokozódó igények gyors és kielégitő módon való ellátása, valamint közgazdasági, közegészségügyi és főleg közbiztonsági érdekek szükségessé teszik, hogy Baranya mindazon községei, amelyek kivül esnek a vasuti és közuti forgalomból, állandó összeköttetésben álljanak Péccsel, a vármegye központjával. Ezért Fischer Béla a vármegye agilis alispánja elhatározta, hogy a telefont a vármegye minden jelentősebb községébe bevezetteti. Addig is, amig ez a terv megvalósitható lesz, a jegyzőségi székhelyek kapnak telefont. Az alispán az ezirányu tárgyalásokat először a pécsi postaigazgatósággal, majd a budapesti vezérigazgatósággal folytatta le, amelynek eredményeként a vármegye távbeszélővel el nem látott 48 jegyzői székhelye közül 38 távbeszélő központot kap, 10 pedig mint külterületi előfizető jut telefonhoz legkésőbb a jövő év végéig. A jegyzői székhelyek telefonositása a pécsi posta- és távirda műszaki felügyelősége által végzett számitások szerint 265 ezer pengőbe kerül, amelyhez az államkincstár az idén 80 ezer pengővel járult hozzá, a jövő év elején pedig további 32 ezer pengővel fog hozzájárulni. Az épitési költségekből fennmaradó rész a községeket terheli.

CARON
GUERLAIN
HOUBIGANT
PARFÜMÖK, KÖLNI VIZEK, PUDEREK
legnagyobb választékban legolcsóbban
DR. VÁMOS DROGÉRIÁBAN.

— **Képeket vásárol Tolnavármegye.** A szekszárdi származásu művészek most rendezték kiállitásukat és az a kellemes meglepetés érte őket, hogy Tolnavármegye több kepet vásárol tőlük a muzeum részére. Igy a vármegye megvásárolja Miklós Andornak Hiszekegy és Őszi táj; Ferenc Lajosnak Téli táj és Utolsó sugarak; Aldor S. Lászlónak Holt Duna mentén, Szabó Dezsőnek Kocintás és Wallacher Lászlónak négy értékes olajképét.

— **A Baross cserkészcsapat műsoros estélye.** A Baross szövetség Gosztonyi Gyula cserkészcsapata f hó 18-án, vasárnap a ker. szociális egyesület disztermében (József-utca 15.) este 8 órai kezdettel műsoros estélyt rendez, melyre ugy a tagogokat, mint a cserkészet iránt érdeklődőket meghivja. Belépődij nincs. Önkéntes adományokat a jótékony célra köszönettel fogadnak.

— **Finom tea,** rum, likör, szesz, eszenciák **Graef drogériában.**

— **Palotát épit a szekszárdi vitézi szék.** A szekszárdi vitézi székkapitányság elhatározta, hogy megvalósitja régi vágyát és saját részére palotát épit az államépitészeti hivatal közvetlen szomszédságában. Az épitkezéseket már a tavasszal megkezdik.

— **Újjáalakitják a mezőgazdasági bizottságokat.** A városi mezőgazdasági bizottsági tagok mandátuma lejár, mert a földmivelési miniszter egységesen úgy szabályozta a 6 évre szóló mandátumokat, hogy az 1920.-ban, vagy az egyes területek megszállásának megszüntével megválasztott bizottsági tagok mandátuma egységesen mindenütt az 1927. év végével jár le. Erre való tekintettel Pécs város tanácsa legutóbb tartott ülésén intézkedett a választásra jogosultak összeirása tárgyában. A mezőgazdasági bizottsági tagok választására jogosult minden 24. évét betöltött birtokos és gazdaságban állandóan alkalmazott cseléd, ha 3 év óta helyben lakik. A városi mezőgazdasági bizottsági tagok választását Pécsett január elején fogják megtartani.

— **Hat művészi levelezőlap 8 pengő. Vass fotószalon,** Király-utca 37. sz. I. emelet.

— **A Matessa árvaház** karácsonyfájára adakoztak: özv. Kengl Gusztávné 3 P, Köves Gusztáv 3 kg. dió, 3 kg. mák, März Jánosné 5 kg. dió, Galambos Kálmán plébános Máriaéremd 20 P, Baranyai Gazdák Pécs 15 P, Lehner János alma, cukorka, mogyoró, szentjánoskenyér és 24 drb. szappan, Schreiber 2 P, Benkovics Lajos 10 kg. kenyér, Lénárd Ernő 10 kg. hurka, Bokor Ármin 2 P, Milassin testvérek 6 drb. kefe. Az adományokat hálásan köszöni a vezetőség.

— **Narancsot** kilogrammonként legolcsóbb árakon a **Mi Boltunkban** vásárolhatunk.

— **Kertészgyakornokok és tanulók felvétele.** A bajai m. kir. kertészképző iskola 4 éves tanfolyamára IV. középiskolát sikerrel végzett ifjak, kertészgyakornokoknak, a 2 éves tanfolyamára pedig IV. középiskolát végzett, kertészsegédi képesitővel biró kertészsegédek rendes tanulókul vétetnek fel. A pályazati kérvény szabályszerüen felszerelve a földmüvelésügyi miniszterhez cimezve a fenti iskola igazgatóságához legkésőbb december 31-ig küldendő be. A pályázati kérvényhez gyakornokoknál csatolandó: születési anyakönyvi kivonat, mely szerint a pályázó 16—25 éves. 2. Erkölcsi bizonyitvány. 3. Hatósági orvosi bizonyitvány arról, hogy a pályázó erős, egészséges testalkatu. 4. Középiskolai bizonyitvány annak igazolására, hogy a folyamodó IV. középiskolát végzett. 5. Szülői, vagy gyámi beleegyező nyilatkozat arról, hogy a pályázót az iskolai idő alatt a szükséges anyagi támogatásban részesiti. Tanulók pályázati kérvényéhez csatolandó ezenkivül kertészsegédi bizonyitvány, valamint működési bizonyitvány is. A felvett gyakornokok és tanulók az iskola internátusában laknak és teljes ellátást élveznek, melyért havi 24 pengő ellátási dijat fizetnek. Az igazoltan szegénysorsu és jó előmenetelü tanulók kedvezményes, esetleg ingyenes ellátásban is részesülnek. Bővebb felvilágositással szolgál a m. kir. kertészképző iskola igazgatósága.

Szombaton dec. 17-én A NOEGYLETBEN FELLNERNEL **OSSZTANC**

— **Egy pécsi nyug. jegyző találmánya.** Érdekes találmányait mutatta be szerkesztőségünkben Sumlicz Mihály ny. körjegyző pécsi (Megye-u. 4.) lakós. Szabadalmának egyike az ugynevezett „kulcs", amely a zárak biztonsága tárgyában nagy horderejü, mert a zár csak is a hozzá tartozó kulccsal nyitható ki, azt más segédeszközzel az ugynevezett tolvajkulccsal kinyitani nem lehet. Tehát a mostanig létező Wertheim zárak biztonságát is felülhaladja, s a mellett igen egyszerü, könnyen kezelhető. A másik szabadalma közhasználat szempontjából talán még nagyobb jelentőségü, mert minden dohányzót érdekel. Ez az ugynevezett „egyetemes dohányzóeszköz". Ez lehetségessé teszi azt, hogy a dohányzó a kérdéses egyszerü csinos kicsi eszköz használatával pipázhat, de ugyanabból szivarkát vagy szivart is szivhat a nélkül, hogy a nikotinnal telitett meleg füst a dohányzó szájába, légző szerveibe juthatna, hanem az lehülve és nikotintól nagyobb részt mentesitve jut a szájba. Vagyis ugyanaz az előnye, mint a hosszuszáru pipák használatának, bár az egésznek hossza nem több 10—14 cm-nél, igy zsebben is könnyen elfér, mig a hosszuszáru pipák hazulról való elvitele kényelmetlen. Egészségügyi szempontból is igen nagy horderejü lesz ezen találmány használata, igy elterjedése feltétlenül biztosnak látszik. Ezen szabadalmak világszabadalmazás alá kerülnek és feltaláló szabadalmait vagy eladja, vagy gyártásukra ad engedélyt. E tárgyban feltalálóval levélben vagy szóval lehet érintkezésbe lépni.

— **A gyermekklinika karácsonya.** A pécsi gyermekklinika apró lakói, akiket betegség köt az ágyhoz szivrepesve várják a Jézuskát. Ezek között a kis emberek között apátlan, anyátlan árvák, teljesen szegény gyermekek vannak, akik még hozzá betegek is. A társadalom jó szivü tagjai rájok is gondolnak és elküldik adományaikat a gyermekklinikának, hogy a karácsonyi ünnepekre egy kis örömet szerezzenek a beteg gyermekeknek. A Tulipán asztaltársaság 80, a pécsi székeskáptalan 40, gróf Zichy Lujza 10 pengőt, mig vitéz Barsy Józsefné, Szieberth Antal, Cserné Zucsek Gizella és dr. Fenyvessy Béláné játéktárgyakat adományoztak. Akik gondolnak a szegény beteg gyermekekre is, juttassák el ajándékaikat a gyermekklinikára.

— **Vámos fest, tisztit a legszebben. Mária-utca 33. Telefon 4—37.**

— **Halálragázolt a barcsi vonat egy ismeretlen asszonyt.** Patacs-Cserkut és Szentlőrinc között tegnap a kora esti órákban borzalmas szerencsétlenség történt. A Barcs felől közeledő vonat este 6 és 7 óra között a 10. számu őrház közelében halálragázolt egy ismeretlen asszonyt, akinek a kilétéről a mai napig semmi közelebbit nem sikerült megtudni. Az összeroncsolt holttestet beszállitották Pécsre és bevitték a kórbonctani intézetbe. A kir. ügyészség inditványára a vizsgálóbiró elrendelte a boncolást és a vizsgálatot annak a megállapitására, hogyan történt a szerencsétlenség és terhel-e valakit gondatlanság. Az elgázolt asszony személyi adatainak megállapitására folyik a nyomozás.

Cipők férfi, női és gyermek, alkalmi és strapa, úgyszintén sár- és hocipők legolcsóbb bevásárlási forrása **Pollák Jakab** cipőáruházában Irgalmasok-u.

— **A Petőfi Sándor törzs disztáborozása.** A Turul szövetség Csaba bajtársi egyesületének Petőfi Sándor törzse legutóbb tartotta a Polgári Kaszinó disztermében ez évi második disztáborát. A minden tekintetben jól sikerült disztáborozás fényét nagyban emelte, hogy megjelent az egyetem rektor magnificusa, lovag Vasváry Ferenc, Entz Béla és Neuber Ernő a törzs patronusai, Imre József a Csaba magistere, Vargha Damján egyetemi tanár, nagy számban a dominusok, a Turul pécsi kerületének vezére, a Csaba, Verbőczy, Arpád bajtársi egyesületek vezérei. A Hiszekegy elimádkozása után Künsztler János törzsfő felkérésére lovag Vasváry Ferenc dr. rektor magnificus emlékezett meg magasszárnyalásu beszéd keretében nagybányai vitéz Horthy Miklós Magyarország kormányzójának névnapjáról, kérve az Istent, hogy továbbra is tartsa meg a legelső magyart. Az ifjuság lelkesen ünnepelte a kormányzót. A törzsfő köszönetet mondva a rektor magnificusnak, őszinte szeretettől áthatott szavakkal üdvözölte őt, a Csaba magisterét, a patronusi kar megjelent tagjait, a Turul összejövetelén első izben vendégként megjelent Vargha Damján dr. professzort és kérte őket, hogy továbbra is tartsák meg az ifjuságot szeretetükben. Majd átnyujtották Entz Béla, Neuber Ernő tanároknak a Csaba B. E. patronusi jelvényeit. A szünni alig akaró ünneplés után Halász Károly szavalt a tőle már megszokott mély átérzéssel Végvári verseket. Szentkirályi Zoltán udvarnagy szavai közben lehullott a lepel, a virágok között elhelyezett, cimerpajzsról. Az ifjuság patronusaival és dominusaival együtt meleg ünneplésben részesitette a pajzsot megtervező és festő tb. dominus bajtársát Marton István dr.-t. A törzs zenekarának pattogó nótái után tiz darut láttak el hagyományos szokások szerint törzsi vulgoval. Utána Szabó Tóth István szavalta el Sági Lajos: „Ne bántsd a magyart" cimü költeményét. A műsor befejeztével a zenekar régi magyar nótákkal szórakoztatta az egybegyülteket. Régen hallott szinte feledésbe ment magyar diáknóták hangzottak fel. A vig nótázás csak akkor szünt meg, mikor Nagy István köszöntötte a megjelent patronusi kart, akiknek nevében Entz Béla mondott köszönetet a megnyilvánuló ragaszkodásért, biztositva ifju bajtársait a patronusi kar jóindulatáról és szeretetéről. A mintegy százharminc főnyi feketesapkás Turul fiu a legjobb hangulatban maradt együtt késő éjjeli órákig patronusaival és dominusaival, ezzel is megcáfolva azt, hogy a Turul és tanárok között bárminemü szakadék merült volna fel.

— **A pécsi technikus társaskör havi összejövetele.** A pécsi technikus társaskör szombaton, f. hó 17-én, este 8 órakor tartja meg társas összejövetelét a Nádor-szálló különhelyiségében és kéri tagtársait, hogy minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

BALATONI SULLÓ kg-ja 2 P-tól a Halcsarnokban.
Vágott pontyP 2·60. Siklósi-utca 2. szám. Élőpontyp 2·20—2·50 ig.

— **Megszurkálta felesége támadóját egy mohácsi szénmunkás.** Bicskei Gábor mohácsi munkás ittas állapotban elment barátjának Mészáros János szénmunkásnak a lakására. A férj azonban távol volt és Bicskei csak Mészáros Jánosnét találta odahaza, akinek szerelmi vallomást tett, majd erőszakoskodni kezdett vele. Az aszony, amikor látta, hogy Bicskei Gábor bezárta a lakás ajtaját, sikoltozni kezdett. Az utolsó percben azonban megérkezett Mészáros János, aki felesége támadóját mellén és arcán összeszurkálta. Bicskei Gábort súlyos állapotban beszállitották a mohácsi László kórházba, Mészáros Jánost pedig letartóztatták.

— **Szerencsétlenül járt pécsi munkás.** Fibusek Henrik 32 éves pécsi lakóst, a Zsolnay Vilmos-utca 10. szám alatti gyapjufonógyárban súlyos baleset érte. Munkaközben balkarja véletlenül odaért az egyik géphez, mely bal kezefejét teljesen szétroncsolta. A mentők beszállitották a sebészeti klinikára, hol gondos ápolás alá vették. Fibusek sérülése olyan súlyos, hogy az előjelek szerint amputálni kell egész kezefejét.

— **Autótulajdonosok figyelmébe.** Mától kezdve a nap bármely órájában a Kórház-téri (Korona vendéglő átellenében) **levő nyilvános Schell-féle benzintöltő állomásnál** autóbenzin, olajok és tovották kaphatók **Zakovszky István** füszerkereskedő.

„Klotildnál" Deák-utca 3. sz.
Négy elsőrendü Buby-hajvágó dolgozik a legmodernebb metodus szerint.
Vizbullám! Ondolálás! Manicure! Arcápolás! Tartós bullám!

— **A szekszárdi leventeegyesület** december 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a hősök szobra előtt bucsuztatja az 1906. évfolyambeli leventéket. Az ünnepi beszédet vitéz Veudel István polgármester tartja. Délután 5 órakor műkedvelői előadás lesz a katolikus körben.

— **Megszökött cigányleány.** Károlyi Mária kisujszállási születésü 21 éves cigányleány megszökött a szolnoki kórházból. A szolnoki rendőrkapitányság megkeresésére a pécsi rendőrség is körözi.

— **Egy pécsi asszony balesete.** A sikos gyalogjáróknak megvan az első áldozata. A Kiskereszt-utca 13. szám alatt lakó özv. Varga Imréné szül. Csiger Rozália tegnap délelőtt a Kiskereszt-utca 14. számu ház előtt megcsuszott a sikos gyalogjárón és elesett. A 70 éves asszony a lábát törte. A mentők beszállitották a sebészeti klinikára. Ebből az alkalomból a rendőrség ujból figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy házuk előtt a gyalogjárót állandóan tisztán tartsák, ellenkező esetben kihágási eljárás fog indulni ellenük.

— **Baleset a főpályaudvaron.** Tegnap reggel 8 órakor a főpályaudvar kirakodójánál egy tolató mozdony nekiment Horváth László Mecsekszabolcsi-ut 35. szám alatt lakó fuvaros teherkocsijának, amelyet megrongált. A vizsgálat megindult annak megállapitására, kit terhel felelősség a balesetért.

— **Már a szárító kötelet is ellopják.** Özv. Antal Istvánnénak az Ullmann-telep V. sor 7. szám alatt levő lakásának udvaráról eliopták a ruhaszáritó kötelét. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Keszthelyi betörőket keresnek Pécsett.** Kálmán Antal keszthelyi szabó üzletében az elmult éjjel betörő járt. Az üzletből 3215 pengő értékü szövet és kész ruha tünt el. A betöréssel egy 28 év körüli, középtermetü, borotvált arcu és bajuszu, szürke kis kabátot, barna nadrágot, barna félcipőt és barna kalapot viselő egyént gyanusitanak, akinek egy 19—20 év körüli magas termetü sovány egyén volt a cinkostársa. A keszthelyi csendőrörs megkeresésére a pécsi rendőrkapitányság is körözi a betörőket.

— **Mielőtt bárhol venne,** izlelje meg a **Római Róbert** 2 pengős szaloncukrát.

— **Elhelyezkedési lehetőség a hadiárvák és hadirokkantak gyermekei részére.** A népjóléti és munkaügyi miniszter ezuton is közhirré teszi, hogy a győri selyemfonoda mellett fenntartott állami felügyelet alatt álló munkásnő internátusban az ősz folyamán 60 férőhely kerül betöltésre. Felvételt nyerhetnek 12—16 éves koru leányok, akik itt háromféves selyemfonó munkásnői kiképzésben részesülnek. Kezdettől fogva oly dijazást kapnak, hogy abból az ellátás fejében naponként levonásra kerülő, körülbelül 80 filléren kivül még megtakaritásokat is eszközölhetnek, amelynek összege eltávozáskor kelengye beszerzésére szolgálhat, vagy megélhetésük más módon történő megalapozásnál jelentős támogatást biztosit. A három év eltelte után a kiképzett munkásnők az állami selyemfonóda és munkásnő internátusban továbbra is munkaalkalmat és elhelyezést nyerhetnek. A munkásnő internátus gondoskodik szükség esetén gyógykezeltetésükről és a munkaidőn kivül szabályszerü ismétlőiskolai oktatásukról is. A felvétel iránti kérvényeket a m. kir. Országos Selyemtenyésztési Felügyelőséghez (Budapest, V., Országház-tér 11. sz.) kell intézni és csatolni hozzájuk az elhelyezni kért gyermek születési anyakönyvi kivonatát, utolsó iskolai és hatósági orvosi bizonyitványát.

— **Pataky aquarell — Scholler olajfestményeinek kiállitása** a Vigadóban vasárnap estig.

— **A felrobbant mozsár sulyosan megsebesitett egy bányászt.** A pécsbányatelepi Thoman aknánál a napokban bányászünnepség volt, amelyen súlyos szerencsétlenség történt. Az ünnepség fényének emelésére elővették a régi mozsárágyukat, hogy üdvlövéseket adjanak le. Az egyik ágyut Kraszt János bányász akarta elsütni. A puskapor meggyujtása után azonban a mozsár felrobbant és a töredékek életveszélyesen megsebesitették a szerencsétlen Kraszt Jánost. A szerencsétlenül járt bányászt beszállitották a bányatelepi kórházba. A vizsgálat megindult annak a megállapitására, hogy terhel-e valakit gondatlanság.

SPORT

(:) **A Délnyugatmagyarországi LASz. tanácsa** december 17-én, szombaton este 6 órakor a Király-utca 1. sz. alatti hivatalos helyiségében ülést tart, melyre az összes tanácstagok feltétlen és pontos megjelenését kérik. Tárgysorozat: 1. 1927. XI. 6-iki D. Ny. L. A. Sz.—Közép L. A. Sz. válogatott mérközés beszámolója. 2. Szövetségi kapitány választása. 3. Téli szünet megállapitása. 4. Intézkedés a hátralékos játékosbiztositási dij és egyéb tartozások behajtásáról. 5. Restanciális ügyek.

(:) **A Nemzeti Kaszinó** nyári helyiségében levő és Schur vivómester vezetősége alatt álló vivótanfolyam, f. hó 17-én, szombaton d. u. 5 órai kezdettel vivóakadémiát rendez, melyre az érdeklődő közönséget ezuton hivja meg a vezetőség. Az akadémia a Nemzeti Kaszinó nyári helyiségében lesz. Belépődij nincs. Felkérik a közönséget, hogy meleg ruhákról gondoskodjék, mert a terem nem füthető.

MŰVÉSZET-ZENE

)-(**A pécsi polgári daloskör** holnap, pénteken este a szokott helyen és időben összprópát tart.

— **Szerencsétlenség a megyefai kőbányában** megjelent hirünkre Lóki Gyula hozzátartozói annak helyreigazitását kérik, hogy a pécsi sebészeti klinikára beszállitott Lóki Gyulát a kőbányából hazamenet egy ismeretlen egyén dobta fejbe és ne a robbantásnál sebesült meg.

— **Zsebtolvajlások.** Gyura Erzsébet közrendészeti kórház főápolónője feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki arany karkötőjét kilopta a zsebéből. A másik feljelentést a Mihály-utca 5. szám alatt lakó Batyán József tette, akinek a zsebéből száz pengőt lopott ki valaki. Mindkét ügyben megindult az eljárás.

— **Pilseni** ismét kapható a **Nick sörözőben.** Király-utca 1. (Üveg udvar.)

— **Dóra művészi fényképei** legalkalmasabb karácsonyi ajándéknak. Műterem Király-utca 1. sz.

— **Arról értesülünk,** hogy a Mi Boltunknak nagyobb mennyiségü kitünő szekszárdi fehér és siller bora érkezett, melyet tekintettel a közelgő karácsonyi ünnepekre, a tolongás elkerülése végett már most árusitanak, Ferenciek-utca 50. szám alatt.

— **Részletre:** csillárok, gramofonok, varrógépek **Horváth és társánál,** Széchenyi-tér 14.

— **Női kabátok Löwy testvéreknél** Ferenciek-utca 1. Kedvező fizetési feltételek.

— **Savanyu káposzta,** savanyu répa nagyban és kicsinyben **Rómainál.**

— **Ne dobja ki a pénzét** kiselejtezett silány minőségü férfi kalapokért, mert már 12 pengőért garantált jóminőségü fővárosi divatkalapokat kaphat **Kertész Ferenc** többszörösen kitüntetett budapesti cég, pécsi fióküzletében, Pécs, Király-utca 41. A legnevesebb külföldi kalapgyárak u. m. G. B. Borsalino, Hückel, Pichler és angol kalapok nagy raktára. Női modellkalapokban dús választék, alakit és fest a legmodernebbül.

HIREK

— **Bitter Illés — apát.** XI. Pius pápa Bitter Illés c. főigazgatót, a budapesti Szent Imre ciszt. főgimnázium igazgatóját, a Foederatio Emericana commendatorát clair-vauxit apáttá nevezte ki. Bitter Illésnek ez a kitüntetése a katolikus középoktatás lelkes apostolának szólt, aki fáradhatatlan szervezésben és alkotásban, akinek nevéhez már ma is sok-sok intézmény fűződik. Különös nagy az öröme Pécs városának is, ahol Bitter Illés tanári működésének legszebb éveit töltötte. Felejthetetlenül él nemes alakja a pécsiek körében, hiszen generációk nevelődtek Bitter Illés szeretetében, a katolikus körnek éveken át buzgó lelkes igazgatója volt s szeretettel fonta maga köré a kör tagjait. Egyik alapitója volt a Dunántúl napilapnak is. Élete csupa tevékenység. Az ő szervező ereje teremtette meg az Emericánát is, amely ma legvirágosabb intézménye a magyar katolikus főiskolai ifjuságnak. A közelben lezajlott alapkőletétel Bitter Illés szivósságából jelenti a fejlődő Kelenföldnek egy hatalmas intézménnyel a ciszt. főgimnázium és annak templomával való gyarapodását és kulturális előretörését. Az alkotó munka, az egyház intézményes erősitése irányitotta Őszentsége XI. Pius pápa figyelmét Bitter Illés nemes szerzetesi és emberi egyéniségére. Egyik legszebb apáti cimet kapta. Clair-vaux volt ugyanis a ciszterci rend egyik legrégibb apátsága, amelynek apátja Szent Bernát a rendnek legkimagaslóbb alakja volt s az egyháznak szentje lett. A pécsieknek és tolnamegyei szülőhazájának minden lakója büszkeséggel és örömmel veszi hirül a legmagasabb helyről jött megérdemelt kitüntetés hirét. Bitter Illés 1868-ban született a tolnamegyei Aparon. 1885. óta tagja a ciszterci rendnek. Pécsről 1912-ben távozott Budapestre, hogy az uj Szent Imre főgimnázium vezetését átvegye.

— **Kormányzói elismerés egy pécsi máv. felügyelőnek.** Sauer Gusztáv, máv. felügyelőnek, aki a pécsi Üv-ben teljesit szolgálatot - a vasuti katonai előadói minőségben a honvédelem érdekében kifejtett kiválóan eredményes és hasznos szolgálataiért dicsérő elismerését adta tudtúl.

— **Tanitói áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter özv. Szattobekné Tari Anna katalinpusztai állami tanitónőt a somogymegyei babarcpusztai állami elemi iskolához helyezte át és helyébe Balláné Lehoczky Erzsébet okleveles tanitónőt osztotta be helyettesi minőségben. A salgótarjáni kőszénbánya r. t. igazgatósága Lévai Gábor nagymányoki bányatelepi társulati igazgatótanitót a salgótarjáni bányatelepi, Láng Lőrinc és neje nagymányoki bányatelepi tanitókat a dorogi bányatelepi társulati iskolához helyezte át.

— **Püspöki elismerés.** Virág Ferenc megyéspüspök Polgárné Feld Emma németkéri rk. tanitónőnek nyugalomba helyezése alkalmából 27 évi dicséretes működéséért és példás magatartásáért dicsérő elismerését fejezte ki.

— **A bíróság köréből.** A pécsi kir. itélőtábla elnöke Miszlai György dr. szekszárdi kir. törvényszéki joggyakornokot az eddig ideiglenesen viselt állásában megerősitette.

— **A szerdai rendkivüli városi közgyűlés tárgysorozata.** Pécs város törvényhatósági bizottsága december 7-én, szerdán délután 4 órakor a városháza közgyülési termében rendkivüli közgyülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1. Gombos Ede dr. törvényhatósági bizottsági tag inditványa a telekértékadó szedéséről szabályrendelet alkotása tárgyában. 2. A város 1928. évi háztartási költségvetésének megállapitása és ezzel kapcsolatban 25 tanácsi előterjesztés. 3. A gyámpénztár 1926. évi kezelési feleslegének felosztása és az 1927. évi kiadások fedezésére vonatkozó intézkedések. 4. Repülőállomás céljaira terület biztositása. 5. A közterek, közutak és utcák burkolatának védelméről alkotott szabályrendelet kormányhatósági felülbirálásának bejelentése. 6. Az 1928. évi burkolási programm megállapitása. 7. A városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményeinek, továbbá ezek özvegyeit és árváit megillető ellátási dijak ujabb szabályozása. 8. Az 1928. évre igazolt legtöbb adófizetők törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének bemutatása. 9. Vasváry Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag lemondása a közigazgatási bizottsági tagságáról. 10. A pécsi állami elemi népiskolák gondnokságának ujjáalakitása. 11. Tóth Illés városi javadalmi hivatali ellenőr szabadságolása. 12. Göndör Lajos műszaki altiszt nyugalomba helyezése.

— **A Korvinák a pécsi múzeumban.** Szombaton délután a pécsi Korvin Mátyás ünnepi ülése előtt az olasz kormánytól ajándékozott két Korvina, 2 órától 4 óráig a múzeumban volt kiállitva, ahol a pécsi középiskolák tanulóifjúsága tekintette meg a nagyértékü foliánsokat. Ez volt az első alkalom, hogy a Korvinák vidéki múzeumban voltak kiállitva.

— **Fontos!** Mielőtt pénzét kiadja férfi, fiu és gyermekfelöltökre, télikabátra, bekecs, sport- és saccoöltönyre, ugy kész, mint mértékszerintiekre, győződjék meg **Páll Ödön cégnél.**

— **A pécsi kat. népszövetség** december 8-án, csütörtökön délután ¾4 órakor a katolikus legényegylet nagytermében gyülést tart, melyre a tagokat és érdeklődöket is meghivják. A gyülésen Verseghy Károly katolikus népszövetségi központi titkár Budapestről A magyar katolikusság helyzete, Szabó Lajos ny. állampénztári igazgató Az öngyilkosságok, Szieberth Nándor ügyvéd A válóperek cimen fog beszélni. Végh Lajos ny. postafelügyelő Karácsonyi szózat és Levél c. verseit adja elő. Belépődij nincs, csupán fütési és világitás költségre kérnek önkéntes adományokat.

— **A szekszárdi képzőművészek kiállitása szekszárdon.** Szentandrási Szévald Oszkár Tolnavármegye alispánja és vitéz Vendel István Szekszárd város polgármestere védnöksége alatt Szekszárdon a megyeház disztermében december 10-én, szombaton délután fél 6 órakor nyilik meg a szekszárdi képzőművészek kiállitása, amelyben részt vesznek Aldor J. László, Ferenc Lajos, Miklósi M. Ödön, Szabó Dezső, Wallache László festőművészek és Weigand Ella szobrászművésznő. A kiállitás délelőtt 10—1 és délután 5—7-ig tekinthető meg és december 20-ig marad nyitva.

— **Pénzügyi kinevezések.** A pénzügyminiszter Lenthy László pénzügyigazgatósági és Weil László számvevőségi kezelőt a pécsi pénzügyigazgatóságnál jelenlegi állomáshelyükön a XI. fizetési osztály A fizetési csoportjába ideiglenes minőségü pénzügyi irodasegédtisztté nevezte ki és Vida Konstantin paksi állampénztári kezelőt ugyanazon fizetési osztályba állampénztári irodasegédtisztté nevezte ki.

— **A pécsi egyházmegye papságának** figyelmét ezuton is felhivja a Pécsi Kongregációs Nap rendezősége, hogy a december 8-án, délután 3 órakor a székeskáptalan tanácskozó termében megtartandó prezes értekezletére meghivta a ft. papság mindazon tagját, akik a kongregációk ügye vagy általában a modern pasztoráció kérdései iránt érdeklődnek. A szinházban d. e. fél 11 órakor tartandó matinéra a jegyek a Szent István Társulat Széchenyitéri könyvkereskedésében kaphatók. A délután öt órai üléshez a budai külvárosi katolikus körben jegyek nélkül is szabad a belépés.

— **A pécsbudai külvárosi katolikus kör** választmányi ülésén legutóbb ugy határozott, hogy az advent folyamán december 11-én és 18-án tart felolvasó estélyt. Mivel azonban december 11-én este ugyanabban az időben a katolikus legényegyletben lesz oly tárgyu előadás, amely a budai külvárosi katolikus kör tagjának a legteljesebb érdeklődésére számithat, december 11-iki ádventi estélyét nem tartja meg. Ugyanekkor ugyanis a legényegyletben Márovics Andor épitési vállalkozó tart előadást Az egyházközségekről. Minthogy pedig ez az előadás a budai külvárosi egyházközség most folyó szervezési munkálatai következtében a kör tagjainak figyelmére feltétlenül igényt tart, a budai külvárosi katolikus kör ezuton hivja fel tagjait, hogy a testvéregyesület december 11-én, este 8 órakor tartandó előadásán minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **A Mohács-pécsi vasutasok mozgalma.** A Dunántúl pénteki számában megirtuk, hogy a Mohács-pécsi vasuti alkalmazottak akcióba léptek fizetésük emelése ügyében. A mai napon 42 tagu küldöttség jelent meg a pécsi forgalmi főnökségen, ahol tarthatatlan helyzetük ecsetelése után abban állapodtak meg, hogy országos szervezetük, a Voge utján előterjesztik ismételten a kérésüket s ha erre f. hó 15-ig pozitiv választ nem kapnak, ugy küldöttségileg keresik fel a Mohács-pécsi vasut igazgatóját Gordon Róbert min. tanácsost, kérve tőle azt, hogy egy havi fizetést karácsonyi segélyként utaltasson ki és a fizetésük rendezéséig átmenetileg javitson helyzetükön.

— **A budai külvárosi asszonyszövetség** Mikulás-vására fényes erkölcsi és anyagi sikerrel végződött. Az izléses és olcsó ajándéktárgyakat valósággal elkapkodták. Este 6 órakor nagy volt az öröm, hogy minden ajándéktárgy elkelt. Összes bevétel 166 pengő 41 f. volt. A karácsonyi ruhakiosztás dec. 18-án, vasárnap, litánia után lesz, d. u. 4 órakor. Körülbelül 50 gyermek kap ruhanemüt és másnap 50 szegény kap élelmiszereket. A vásár közönségét örömmel látja vendégül az elnökség a karácsonyi ruhakiosztó ünnepélyen.

RÁDIÓ-MŰSOR

Kedd, 1927. december 6.

BUDAPEST (555.6.) 9.30: Hirek, közgazdaság. **11.00:** His Masters Voice művész- és tánclemezek. **12.00:** Időjárás, hirek, közgazdaság. **1.00:** Időjárás- és vizállásjelentés. **3.00:** Hirek, közgazdaság, élelmiszerárak. **4.45:** Időjelzés, időjárás, vizállásjelentés és mozik műsora. **5.00:** Bura Sándor cigányzenekarának hangversenye. **6.15:** Gaál István dr.: A repülő sárkányok a föld középkorában. **7.00:** Az Operaház diszelőadása Magyarország kormányzója tiszteletére. 1. Szabados: Hiszekegy. Éneklik az egyetemi énekkarok. 2. Plenczner Sándor dr. üdvözlőbeszéde. 3. Farsangi lakodalom. **10.45:** Időjelzés, hirek, közlemények. **11.00:** A Britannia-nagyszálló éttermében Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS (517.2, 577.) 11.00: Hangverseny. **4.15:** Hangverseny. **7.30:** Hangverseny.

BERLIN (483.9.) 5.00: Hangverseny. **8.10:** Gurlitt zenés legendája: Die heilige.

BOROSZLÓ (322.6.) 4.30: Népszerü zene. **9.15:** Moliére vigjátéka: A botcsinálta doktor.

FRANKFURT (428.6.) 4.30: Olasz operaszemelvények.

KÖNIGSBERG (329.7.) 4.30: Hangverseny. **8.00:** Krenek jazzoperája: Johnny spielt.

LONDON (361.4.) 1.00: Hangverseny. **5.00:** Népszerü zene. **7.00:** Tánczene. **7.45:** Kamarazene. **8.45:** Katonazene. **10.40:** Francia dalok.

LANGENBERG (468.8.) 1.05: Népszerü zene. **6.00:** Népszerü zene. **8.15:** Népdalok és duettek.

LIPCSE (365.8.) 4.30: Hangverseny. **8.15:** Ünnepi hangverseny. **10.30:** Tánczene.

MÜNCHEN (535.7.) 4.00: Népszerü zene. **5.40:** Ifjusági hangverseny. **7.45:** Katonazene.

RÓMA (450.) 5.30: Hangverseny. **9.00:** Szinházi előadás.

STUTTGART (379.7.) 4.15: Hangverseny. **8.00:** Filharmóniai hangverseny.

ZÜRICH (588.) 3.00: Hangverseny. **4.00:** Népszerü zene. **8.00:** Romantikus zene. **10.10:** Tánczene.

Pécsre érkezők vegyék meg a Pécsi Utmutatót.

— **A szociális missziótársulat pécsi szervezete** értesiti mindazokat, kik f. hó 8-án megnyiló vásárján: kézimunka, disztárgy, vagy játékot értékesiteni akarnak, eladásra szánt dolkaikat kedden 6-án és szerdán 7-én küldjék be a misszió Káptalan-u. 2. sz. a. helyiségébe, hol azokat d. e. 10—1-ig és d. u. 3—7 óráig nyugta és ármegjelölés ellenében átadhatják. A misszió vezetősége egyben kéri tagjai és jóakarói pártfogását és várja szives adományaikat a babavásárra és a tombolára, ugyancsak a fent jelzett időben. A tornatanfolyam vezetője pedig közli, hogy a jövő héten — a vásárra való tekintettel — ugy szerdán, mint szombaton elmarad a tornaóra. F. hó 14-én, szerdán azonban a szokott időben fél 6-tól fél 7-ig ismét megtartja.

PARKMOZI

Kedd-szerda,
december hó 6-7.
United Artists
világattrakció!
Budapesttel egyidőben!
A világ leghatalmasabb szines filmje:
DOUGLAS FAIRBANKS

A fekete kalóz

Izgalmas kalandortörténet a XVII. századból.
Irta és a film főszerepét játssza:
Douglas Fairbanks

Előadások:
½5, 6, ¼8 és ½10 órakor.
A vasárnap 3 órait kivéve valamennyi előadás teljes zenekarkisérettel, Stefanidesz Sándor karnagy vezetése alatt.

Telefonelőjegyzés: fél 9-től fél 11-ig.
Pénztárnyitás fél 11 órakor.
Az előjegyzett jegyek déli 12 óránál tovább fenn nem tarthatók.

APOLLO

Kedd, dec. 6. Utoljára!
Csak 16 éven felülieknek!
TOLSTOJ LEO
világhirü regénye filmen:
KREUTZER-SZONÁTA
az örök asszony regénye.

Órakodjunk a fekete macskától!
Amerikai burleszk.

Vidám örökösök.
Amerikai burleszk.

Előadások:
fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor
A két utolsó előadás teljes zenekarkisérettel

A Pius műkedvelő előadása

Pécs, dec. 5. — December 4.-én, vasárnap műsoros estélyt tartott a Pius. A zsúfolásig megtelt teremben ott láttuk a megyéspüspököt Virág Ferencet és P. Birót, a jezsuiták ujonnan kinevezett tartományfőnökét is. A növendékek előadták P. Buzna Jenő intézeti főfelügyelőnek „Az utolsó Abdeville" cimü történelmi drámáját.

A közönség osztatlan és ismételten kifejezett meggyőződése szerint a darab és előadása annyira felülemelkedett a diákszindarabok nivóján, hogy hivatásos színészeknek is dicséretére vált volna. P. Buzna remek dolgot produkált. A darab drámai felépitése, hatalmas ellentétei, megrázó jelenetei, mindenkinek könnyeket csaltak a szemébe. A szereplők között a leghatalmasabb lelki átélésekben is tökéleteset produkált Odry Pál VII. o. t. Csak dicsőséget hozott nevére. A makacs, kemény Abdeville lord szerepét Benz Albin báró VII. o. t. játszotta meglepő élethűséggel. Kiválóan alakitotta a gonosz Archibald szerepét Makk Lajos VIII. o. t. és — last not least — a bolond igen nehéz szerepében Korpádi Péter VI. o. t. remekelt. Nem hallgathatjuk el John halászt (Perczel László VII. o. t.), kisfiát (Krenedits Sándor II. o. t.) és a duricáni szellemet, Janet (Schultz Mátyás VII. o. t.). Általában az egész előadás a tiszta, kiegyensúlyozott művészet benyomását keltette. Külön megemlitendő a darab kitünő technikai rendezése (mennydörgés, hajótörés, villám stb.) ami P. Buzna művészi izlését, készségét dicséri.

A zenekar ismert nevü karnagya Horváth Mihály vezetése alatt ismét kiválót produkált. A Wágner Rienzi nyitány előadása olyan teljesitmény volt, amely a zenekar kiváló művészi fejlettségéről tesz tanuságot.

Többfelől megnyilvánuló óhajnak teszünk eleget, amikor kérjük az intézet igazgatóságát, hogy szélesebb körben tegye lehetővé a művészi darab élvezetét azáltal, hogy a szinházban adják elő a darabot, egy délutáni diákelőadás keretében annál is inkább, mivel — értesülésünk szerint, — több testvérintézet a helyszüke miatt csak csekély számmal volt képviselve a vendégek között, sőt az egyiket, legnagyobb sajnálatára, egészen el kellet az igazgatóságnak utasitani. Rr.

Vasárnap éjjel razzia volt Pécsett a kültelkeken

Pécs, dec. 5. — A pécsi rendőrkapitányság lankadatlan fáradsággal folytatja a nyomozást a Pécsett már több mint egy hónap óta garázdálkodó betörőbanda után. Vasárnap éjjel is nagyszabásu razzia volt.

A rendőrség emberei, körülbelül 60-an bejárták a város kültelkeit. Különösen a budai városrészt kutatták át alaposan. A razzia során 23 férfit és egy nőt állitottak elő. Sajnos a betörőket nem sikerült elfogni. Még csak nyomukra sem akadtak. Az előállított férfiak közül kilencet csavargás, munkakerülés és igazolás hiánya miatt őrizetbe vettek. A többit igazolás után szabadon engedték.

A rendőrség most már arra az álláspontra jutott, hogy a betörők vidékről, vagy a fővárosból rándultak le Pécsre. Itt Pécsett legfeljebb cinkostársaik vannak, akik a tippeket szolgáltatják. A betörők azután a tett elkövetése után elutaznak a városból. A zsákmányt sem Pécsett értékesitik, mert csaknem kizártnak tekinthető, hogy ellenkező esetben legalább valami nyomra ne bukkant volna a rendőrség.

Ezekután most már kivánatos volna az egész város közbiztonsága érdekében ha maga-a közönség is segitené a rendőrséget a nyomozásban. Ha valakinek tudomására jut, hogy gyanuba vehető alakoknál, csak egy éjszakára is megszállnak idegenek, azonnal jelentse be a rendőrségen. Az eddigi sikertelen nyomozás után most már csak ilyen uton-módon fog csak sikerülni olyan nyomra akadni, amelyen elindulva, meg lehet szabaditani a várost, a veszedelmes betörőktől.

Egyébként jól eső örömmel állapitjuk meg, hogy immár két nap óta nem volt ujabbi betörés a városban.

Autóskaland zsebtolvajlási kisérlettel, életveszélyes fenyegetéssel, lopással és testi sértéssel

Pécs, nov. 5. — Kellemetlen emlékü kalandja volt a napokban Disztl György sásdi teherautó fuvarozónak. Pfiff János nevü soffőrjével autóján Pécsre jött, hogy gépét megjavittassa. Dolga végeztével lement a főpályaudvarra, hogy a délutáni vonattal hazautazzék. Mivel a vonatindulásig még egy órányi szabadideje volt, bement a Ketterer-féle vendéglőbe egy spricerre. A vendéglőben megismerkedett egy mulató társasággal, amelynek tagjai Bencze Károly és Papp Ernő cserkúti lakósok, valamint Szücs János pécsi szakaszvezető rábeszélték, hogy ne menjen vonaton, mert elviszik ők Sásdra autón.

Disztl György eleinte kiakart térni a meghivás elől, de hosszas invitálásra beleegyezett az autókirándulásba. Erre a társaság autót rendelt. Disztl György az autó hátsóülésén, Bencze Károly és Papp Ernő között foglalt helyet. Útközben Disztl érezte, hogy Bencze és Papp kotoráznak a zsebeiben. Mikor ez többször megismétlődött Disztl György felháborodva jelentette ki, hogy zsebtolvajokkal nem utazik, állitsák meg az autót, mert le akar szállni. De válaszul azt kapta, hogy

fogja be a száját, mert különben kidobják a robogó autóból.

Ilyen előzmények után érkezett meg az autó Sásdra. Disztl György megkérdezte Dörnyei József soffőrtől, hogy mennyi fuvardijat számit fel. Mikor a soffőr megmondta, hogy 20 pengőt, Disztl György odaadott neki 5 pengőt a fuvardij negyedét. Erre az utitársak nekitámadtak Disztlnek és követelték, hogy fizesse ki az egész 20 pengőt. Erre a kijelentésre Disztl Györgyöt elöntötte a méreg és kijelentette, hogy egy krajcárral sem fizet többet 5 pengőnél. Válaszul

Bencze Károly és Papp Ernő megtámadták Disztlt és erőszakkal lehuzták róla télikabátját.

A megtámadott hazaszaladt és fiát hozta segitségére. Fiával együtt felszólitották a kabáttolvajokat, hogy adják vissza a télikabátot. Bencze és Papp kinevették Disztlt és fiát, majd

összeverték őket úgy, hogy Disztl György és fia 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedtek.

Disztl György bünvádi feljelentésére lopás és könnyü testi sértés miatt indult eljárás Bencze Károly és Papp Ernő ellen.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
25.l.

Péczely
Béla

M i k l ó s i Ö d ö n :

Fejléc/"In memoriam"/

Tusrajz

MŰVÉSZET
III.évf. 1904.
335.l.

Péczely
Béla

Miklósi Ödön:

Fejléc.

Tollrajz.

MDK

Miklósi Ödön

Prédikáció, bucsusok, c. életképeit állitotta ki.

Művészet, 1917. 6.l.

MUK

MIKJósi Gábor

Irédiákció, Budapest, c. élelmiszeripari műszaki Ki.

Művészet, 1917. 6.l.

Miklóói Ödön, graf. MDK

rajzolta a 335-ik oldal fejlécét.

Művészet. 1906. 3el. 1.

4DK

Miklósi Ödön festő

(Szakszárdi művész? Mellékesen említve..)

Műterem Hemmert János

Tiszatáj, Szeged 1961. július. 4. l.

Miklósy M. Ödön

festő Szekszárd

Dombóvári kiáll. 1934

Önarckép, pasztell

Dr. Örffy Imre vm. fő-
ügyész arcképe, pasztell
mgt

Mezei munkások, olaj

Páriák, olaj

Nyári szélben, olaj

Erdei patak, olaj

Hullámtörő sziklák
Capriban, olaj

Csend az Eszaki-ten-
geren, olaj

iratai VIII·187

Fésüscréh, szombathelyi, ládája

VIII·187

Miklósi M. Ödön MDK

Apám, pasztel

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MIKLÓSI-MUTSENBACHER ÖDÖN

162. Pünkösd napja. Olajf.

K M T 1913.tav.kiáll.kat. 49.oldal.

Miklósi /:Mutschenbacher:/Ödön festőművész.

MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2. 1.

Miklósi Ödön festőművész.

MDK.

A Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2. 1.

Miklós Ödön

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok 1899. 215. l.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Kőfal, pastel

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Világcsavargó, pasztel

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Busulás, pasztel

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MMK

Koldusok, pasztel

Műcs rnok 1925. Tavaszi kiállitás

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

xcxoxcxcxc

VFA

Miklósi Mutschenbacher Ödön

MDK

Busulás, paszt.

Tav. ~~kárlak~~ kiállítás, Mücs. 1925. máj.
31. 1.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön-f.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 36. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLÓGIAI ADATTÁR
Budapest, VIII., Könyves Kálmán körút 40
Telefon: 331-142

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Éjjeli csendháboritók, pasztell

Műcsarnok 1939
Derü a művészetben kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Gyanus falat, pasztell

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Tejben az igazság...Pasztell

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Csak vidáman, pasztell

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Egy kis mosolyt kérek, pasztell

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Kapások, olf.
Huszárok a faluban, olf.
Április, olf.
Pusztai kép, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban 1929.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Vadvirágok, olf.
Delel a nyáj, olf.
Hazafelé a vásárról, olf.
Pipaszónál, olf.

Országos Magyar Tárlat
Az Uj Művészházban 1929.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Ki a mezőre, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Gyanus falat, pasztell

Micsarnok 1939 Derű a művészetben

Miklósi Mutschenbacher Ödön

MDK

Éjjeli csendháboritók, pasztell

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

"Egy kis mosllyt kérek", pasztell

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

Miklósi Mutschenbacher Ödön.

A Műcsarnok téli tárlatán Vass Józsefről készített képmása szerepel.

(említve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Csak vidáman, pasztell

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben c. kiáll.

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Alkonyati napfény. Pasztell.

Képzőm. Társ. 1911. Tav. kiáll. kat. 46. l.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Meszelő asszonyok /Impressio/.,paszt.

KMT 1912. tav. kiáll. 54.l.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Süt a nap, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön

MDK

Kofa, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Világcsavargó, pasztell

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön, festőm.

634. Napsütés. Pastell.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat. 79.l.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Egy pohár sör, olf.

Szekszárdi szülőgazda, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Dréhr János arcképe, pasztell

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

dr. Vass József arcképe, pasztell

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Miklósi-Mutsenbacher Ödön

Választáskor. Karikatura. Vf.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Miklósi M. Ödön

Képzőművészet 1927. 5. sz. 31.1.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Nyári szélben, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

Miklósi Mutsenbacher Ödön MDK

Holdas éj, pastell

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Miklósi-Mutsenbacher Ödön

Pünkösd napja. Olajf.

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. kat. 49. l.

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Nyár, of.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Miklóssy Mutschenbacher Ödön,
festöm.

képe a jó anyagot gyarapitotta.

Mücsarnok.-Tavaszi tárlat. - Képzömüvészet. 1932. 51.sz

Miklóssy Ödön

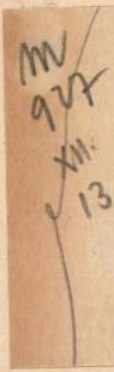

* **A szekszárdi képkiállitás.** *Szekszárdról* jelenti tudósitónk: A vármegyeház székházának nagytermében rendezett képzőmüvészeti kiállitást Szekszárd és környéke müértő közönségének impozáns részvétele mellett és ünnepélyes keretek között tegnap nyitotta meg szentandrási *Szévald* Oszkárné, Tolna vármegye alispánjának felesége. A kiállitáson a szekszárdi müvészek ezévi munkálkodásuk eredményével léptek a nyilvánosság elé. Nagy kollekcióval szerepelt *Miklóssy* Ödön, *Szabó* Dezső, *Áldor* János László, *Ferenc* Lajos, *Valacher* László, *Wiegand* Etti és még számosan.

Magyarország
1927 XII. 13

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Zöldségfélék, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 78.l.

Miklósi Mutsenbacher Öl MDK

Csavargók, olf.

Mucsarnok 1907/8. téli kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

MTK

Egyedül, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

...és add meg a mi mindennapi kenyerünket...olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Koldusok, pasztell

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Busulás, pasztell

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Egyedül. Olajfm.

...és add meg a mi mindennapi kenyerünket...Olajfm.

KutArs.1907.tav.kiáll. 36.l.

Miklósi /Mutschenbacher/ Ödön MDK

Harmadosztályu váróterem, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Miklósi Mutsenbacher Ödön MDK

Zöldben, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Miklósi Mutsenbacher Ödön MDK

Pünkösd napja, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Miklósi Mutsenbacher Ödön MIK

Boszorkány, pasztell

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Meszelő asszonyok, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Miklósi Mutschenbacher Ödön MDK

Zöldségfélék, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Napsütés. Pastell.

KMT 1912/13. téli kiall. 79.1.

Miklósi Mutsenbacher Ödön MDK

Trézsi néni, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön, festőm.

Augusztusi éjszaka. Pastel.

OMKT-Vándorkiállitások 1910.szept.8.- dec.27.Eger,Miskolc,Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 80.l.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Egyedül, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 36.l.

Miklósi Mutschenbacher

Ödön

festőművész

— **Miklósi Mutschenbacher Ödön festőművész ujabb sikerei.** A fiatal festőgeneráció egyik legtehetségesebb tagját, *Miklósi Mutschenbacher* Ödön festőművészt a Magyar Képzőművészek Egyesülete a festőszakosztályának ajánlatára meghivás utján tagjai sorába választotta. Miklósi Mutschenbacher munkái nemcsak Magyarországon, hanem Olaszországban és Hollandiában is ismeretesek. Olaszországban a klasszikus egyházművészetet müvelte és ottani alkotásaival is elismerésre méltó sikereket ért el. Hollandiában a királyi udvar és a diplomácia tagjainak portréját ő festette meg s ezekkel olyan elismerést érdemelt ki, hogy Hollandia minden számottevő napilapja hosszabb cikkben méltatta a magyar festőművész dicséretreméltó alkotásait. Olaszországból visszatérve, legutóbb *Vass* József népjóléti miniszter, *Stranyavszky* Sándor belügyi államtitkár, valamint a társadalmi és politikai élet még számos kiválóságának portréját ő festette meg.

Nemzeti Ujság. 1928. ápr. 26.

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Nyár, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 38.l.

MDK

Miklósi Mutsenbacher Ödön

Holdas éj, paszt.

Képzőm. Társ. 1910. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Miklósi M. Ödön festő

A szekszárdi képzőművészek kiáll. Szekszárdon.
Dunántul, 1927. dec. 6. 4.l.

MDK

MiklósiM. Ödön, festöm.

föleg portréival szwrepel.

Tolna vármegyeház közgy. terme. -
Szekszárdi Müvészek Kiállitása.
Képzömüvészet. 1930. IV.évf. 27.sz. 52.l.

MDK

Miklósi Mutsenbacherr Ödön, festőm.

563. Trézsi néni. Olf.

Műcsarnok. 1906/7. téli nemzeth.kiáll. Kat. 52.l.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön, festöm.

Süt a nap.

Képszöm.Társ.tav.kiáll.1929. Kat.26.1.

Miklósi M. Ödön

Apám, pasztell

Műcsarnok 192o. tavassi kiállitás

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Ünnep, of.

Városi vendégek, of.

Délutáni napsütés, of.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 18. 1.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön, festö

Koldusok.	Pastel.
Busulás.	"

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll.1925 máj.-jun.
Kat. 31.1.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Műcsarnok téli tárlatán sör- és borivójával szerepelt

PH. 929. XII. 22.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

J. H.: 9297 XII. 22.

MDK

Miklósi Mutschenbacher Ödön

...és add meg a mi mindennapi kenyerünket... Of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 36.1.

Miklósi Mutsenbacher Ödön MDK

Augusztusi éjszaka, pasztell

Műcsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

Miklósi M. Ödön

Portréi, a szekszárdi művészek kiállitasán.

-l,l,-: A szekszárdi művészek kiállitása.

Képzőművészet, 1930. 27.sz. 51.l.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

Háborus prédikáció, pasztell

Bucsusok, pasztell

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Miklósi Mutschen-
bacher Ödön

Thieme Becker
XXIV. 551,55-2.l.

(Lyka)

Miklósi Mutschen-
bacher Ödön
festő
l.
Dornyay Salgótarján
18 l – 23 l.

Miklósi Mutschenbacher

Ödön

festő, Képzőműv. Egyes. tagja

Műcsarnok

1932. febr. – márc. kiáll. 215

1932. dec. tárl. 161, 181.

Miklósi - Mutschenbacher Ö-
aukció
Árverési Csarnok Rt.:

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
34. sz. 1926. okt.
38 sz. 1927 máj.

Karlsbadi czipőraktár. A legkitünőbb Karlsbadi czipők egyetlen budapesti raktára
KÁLÁRI DEZSŐ-nél Dorottya-utcza 8. sz. Korcsolya, báli és szalon-czipők urak, nők és gyermekek részére.

Kiss József.

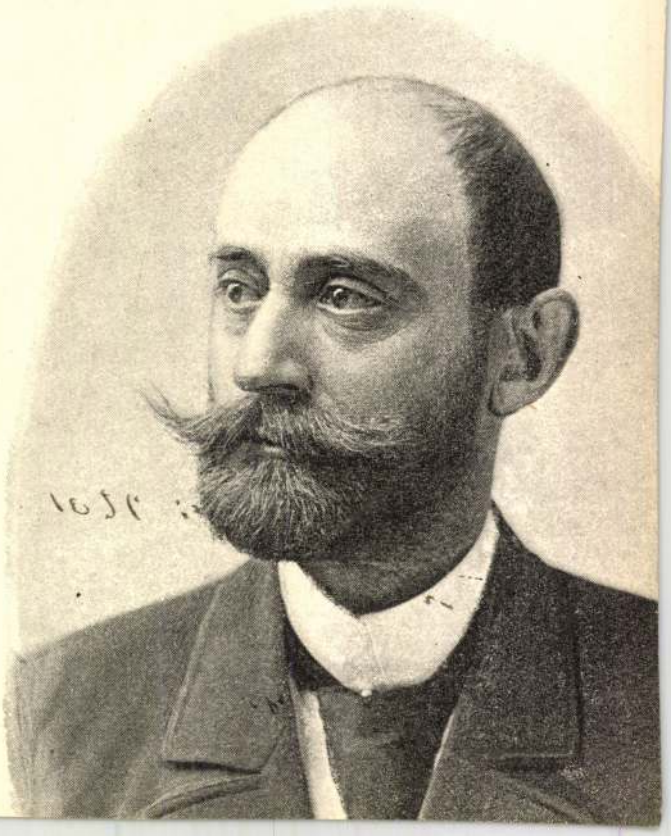

Miklósi M. Ödön

Miklósi M. Ödön szekszárdi festőművész hosszas szenvedés után 58 éves korában meghalt.

Pesti Hirlap

1942. ápr. 21.

Miklósi Mutschenbacher Ödön

1913. ápr.-máj. kiáll. Nemzeti Szalon
Ünnep, olaff. 300.–
Városi vendégek, olaff. 250.–
Délutáni napsütés, olaff. 75.–
1913. dec. kiáll. u.o.
Vasárnap délután, olaff. 400.–
1915. ápr.-máj. kiáll. u.o.
A Grand Canale, olaff. 165.–
Holdas éj Velencében, olaff. 165.–
és 4 kadi pasztell.
1915. dec. kiáll. u.o.
Menekülök, pasztell 120.–
Foglyok " 120.–
Vöröskereszt " 120.–
Menetszázad " 120.–
Hajnali tanmadár " 120.–
Anya és gyermeke " 90.–

Lipót Vilmos, bádeni örgróf, tábornagy
arczk. III. 34.

Miklósi Mutschenbacher

Ödön

festő

Műcs. kiáll, 1906 tól

Pipics 117 l.

GESZTENYEVIRÁG

LÁNYI GYULA akadémikus felvétele

MIKLÓSI-MUTSCHENBACHER Ödön, festő és illusztrátor. * Szekszárd 1881 szept. 10. A bpesti iparművészeti és a képzőművészeti főiskolán tanult. Mesterei főleg Vajda Zsigmond és Zemplényi Tivadar voltak. Tanulmányai végeztével Szekszárdon telepedett le. Naturalista táj- és figurális olaj- és pasztellképeivel 1905 óta vesz részt a Nemzeti Szalón és a Műcsarnok tárlatain. Humoros rajzai sűrűn jelentek meg a bpesti élclapokban.

K. G. II. 122 l

T. 115.

tüntető lapnak felirata fölül

ia

ae periodi
iis non
Ecclesiarum.

nek kezdete l. Arx. és befeje-
e propter adaquationem ductus, mit
s positae szavak követnek.

6 cm.

Miklósi Ödön

1907/8 I.

Ferképzomfoiskövk

114. e.

mulatos naturalista részletmintázással kapcsolja össze. Bernini művészetének hatása — sekélyesebb volta mellett is — Michelangelo művészetének hatásával vetekszik. Bár követői a keresett, extatikus pózokkal, a technikai bravúrral többnyire szintén visszaéltek, mégis a barokk szellem nagy vitalitása, stilusképző ereje majdnem a XVIII. sz. végéig táplálni tudta az olasz plasztikát. Ezen idő alatt nincsenek az előző század mestereihez fogható egyéniségek, de azért nem egy figyelemreméltó alkotás jön létre a Bernini halála utáni száz év alatt is. A XVIII. sz. utolsó két évtizedében aztán Canova neoklasszicizmusa vet véget a barokk festőiségnek. Vele ismét egy olyan mester született Itáliában, aki nemcsak hazája, hanem a többi nemzet szobrászatára is elhatározó befolyást gyakorolt. Canova akadémikussá vált iránya a mult század negyvenes éveitől kezdve aztán mindinkább a romantikus színezetű naturalizmusnak ad teret, mely később kissé elsekélyesedett. A szobrászati impresszionizmusnak Itáliában szintén néhány jeles képviselője akadt, majd az utóbbi években a stílust hangsúlyozó — nem egyszer futurizmusba tévedő — törekvések kerültek itt is előtérbe. — Irodalom: *Cicognara*, Storia della scultura in Italia. *Bode*, Italienische Bildhauer der Renaissance. *U. a.*, Florentiner Bildhauer der Renaissance. *U. a.*, Denkmäler der Renaissanceskulptur Toskanas. *Zimmermann*, Oberitalienische Plastik im frühen und hohen Mittelalter. *A. G. Meyer*, Lombardische Denkmäler des 14. Jh. *Planiscig*, Studien zur Geschichte der venezianischen Skulptur

Miklós Ödön

szül. Finkén (Borsodm)
1856. dec. 14. Atyja M.
Szula orsz. képviselő. A
műegyetem 2 od osztályát
végezte.
1876/7 I. esti tanfolyam a Gyerk.
mintarajztanodában.

Legio XIII gem. VI. 206.

Miklósi Ödön

Münich 1904-335
-1909.25

Hals Dirk: Irulató Társaság (70, 66 (1004), (976), 204 (616), 383i (525), 4267 (888)

Miklóssy Mutschenbacher
Ödön

Miscsanics Bpest

1906. tav. kiáll. 239, 441
1906-7. tőh kiáll. 438, 563

L 1875.

1869 L Lotz Károly.

1869 A Költészet.

~~Az~~ Égfelé szálló szárnya
nyú Psychét, mint felemelked
Jobb kezében öt huros lantot t
ki kezeivel ~~az őt elragadonak~~
felé irányitotta, fejét babérk
tüzte és ~~redős~~ bő ruhája vállai
kezével a lantba fogózott. Psy
meztelenek és lepel a alatt ba

L redős

Szénrajz, méretei 180.5:
A m. tud. Akadémia diszte
Az 1898: XI. 14-diki elő
sz. leirat alapján vétetett (3
22-én (18/99). Az elszámolást 1
900)

Jegyzékbe foglaltatott 1

Sz. Hessen Homburgban
+ Buda-Pesten 1904 o
A m. tud. Akadé

904: V. Z.

1898

Miklósi M. Ödön

1927. dec. részt vett
a szekszárdi képzőmův.
kiállitáson.

Dunaújtul
1927 dec. 11.

231

1905.

és balról ~~helyet foglaló~~ elhelyezkedett

6-án.
gatása.

két leány-

zött nagymama unokájának őszi ba-
egyet a játékszerei közt ülő és babát szorongató
pedig a jobbról álló és feléje
ki azt daczosan utasitja vissza, mi alatt
ujját szájába dugta. A ~~leányok~~ szemekek
kozik és szék mellett ül, a melyre
ón ló, kosár és szekér ~~kerek~~ van
ke gyermek mellett; a háttérben pe-
rény közelében, középütt képet akasz-
, a függöny mögött, nyitott ablak tü-
jobbra: »G. Barison«.
68.7 cm.
nó ajándéka 1905 május 18-án (426

336-905

Miklósi-Mutschenbacher
Ödön

festō nul. 1881. sept. 10. Szel-
nárd, verliess den Komitats-
dienst, um sich an der Kunst-
gewerbeschule zum Künstler
auszubilden. Er setzte seine
Studien zwei Jahre an der Mal-
schule Siegmund Vajda's und
vier Jahre als Zögling Th.
Zemplényi an der Akademie
für bildende Künste fort. Seit
1906 ist er ständiger Aussteller
des Kunst Salons der Haupt-
stadt und der Provinz und ent-
wickelt eine so reiche Produk-
tivität, dass heute an achthundert
Gemälde von ihm im Lande
verbreitet sind. M. ist auch Zeich-
ner und Illustrator mehrerer Witz-
blätter.

Krück II. 257-l.

Vassróf, népvándorláskori III. 110.

Miklósi Ödön

1905. Karácsonyi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Késő délután, olyp. 200 k

Franciaország III. 190.

Miklóssy–Mutschenbacher
Ödön

Műcsarnok
1907. tav. kiáll. 263, 270
1907–8 téli kiáll. 588
1910. tav. kiáll. Szoknárd
485.

Miklóssi Mutschenbacher Ö
Szoknárd

1911. tav. kiáll. 270, 464.
1912. tav. kiáll. 306, 670
1912–13. téli kiáll. 634
1913. tav. kiáll. 162, 657

teréből széles patak tör előre
ést képezve, fákat meg galyakat
négy és az innensőn egy madár ül
sszesen hét halászmadár repked. Az
. Az égbolt felhőzött. Jelzése

892: XII. 3.
tr. 12.)
sz. átirattal érkezett 1900: VI.

T: 686

Miklósi Mutschenbacher

Ödön

Műcsarnok

1915-16. téli kiáll. 117

1916. tav. kiáll. 106.

1917. tav. kiáll. 257, 258

1918. tav. kiáll. 81, 83

1925. tav. kiáll. 454, 461.

1926. őszi kiáll. 421, 434

Lehrszaid

Munkácsy u. 14

1928/29. téli kiáll. 471, 492

1929. tav. kiáll. 443

~~A gyagedény, népvándorláskori V. 176.~~

Protekció

Irta Ambrus Zoltán

Az öreg Pető reggeli hét órakor már fönn volt a minisztériumban. A számolásait olyankor szerette elvégezni, amíg egyedül lehetett s a többiek beszélgetése nem zavarta. Egy idő óta szinte üldözte a szórakozottság s minduntalan belezavarodott a sok összeadásba.

Hét órakor a többiek még aludtak. A granáriumnak csúfolt nagy szobában az öreg számtiszten kívül csak a szolga foglalatoskodott, aki éppen akkor készült el a söpréssel, s miután minden asztalra egy-egy skatulya gyufát készített, tintát töltögetett a kalamárisokba.

Az öreg ember vígan látott hozzá a munkájához, s kilenc óráig, amikor a legkorábban kelő kolléga megérkezett, vagy kétszáz számoszloppal végzett. Ekkor másfajta munkát vett elő, mert tudta, hogy ezután már nem dolgozhatik békén.

Amíg csak a kollégái beszélgetnek, még hagyján. Ezek közömbös dolgokról vitatkoznak; rájok nem figyel. Bánja is ő, ki érdemli meg az előléptetést és ki nem, kit fognak legközelebb mellőzni, és ki várhatja joggal, hogy végre-valahára megjavítsák a fizetését?

De tíz óra tájban, amikor megérkezik az ellenőr s éppen az ő asztala mellett kezd fecsegni azzal a léha ficsúrral, akit annyira gyűlöl! . . . Ezek már másfajta dolgokról beszélgetnek, s ő, akárhogy erőlködik, nem bírja megállni, hogy oda ne figyeljen . . . pedig mindennap fölteszi magában, hogy másra fog gondolni!

Az öreg Pető íróasztala éppen a kályha mellett állott. És Kajetán Ince, az ellenőr, mielőtt rá tudta szánni magát, hogy hozzáfogjon a munkájához, néha egy óra hosszat is álldogált a kályhánál, a kezét-lábát melengetve. Ekközben, hogy az unalmát elüzze, Blitz Árpáddal szokott beszélgetni mindenféle, nem hivatalos dologról. Ez a Blitz Árpád vagyonos fiu s a minisztérium legfiatalabb gyakornoka volt, akinek most, ideiglenesen, azért kellett a számtanácsos osztályában őgyelegnie, hogy egészében megismerhesse az ügykezelést.

Sem az ellenőr, sem Blitz Árpád nem sokat törődtek a mellettük körmölgető emberrel, — legalább úgy tettek, mintha meg sem látnák, — hanem azért a beszélgetésük már előre izgatta és végül mindennap megbosszantotta az öreg Petőt. A legtöbbször annyira kiverték a sodrából, hogy nem tudott tovább dolgozni, s amíg amazok abba nem hagyták a fecsegést, csak színlelte a munkát, összefüggés és értelem nélkül való szavakat, mondatokat firkálva a külön e célra szánt papirra.

Ma különösen érdekes dolgokat kellett lenyelnie.

Blitz Árpád elbeszélte az ellenőrnek, hogy micsoda kalandja volt egy sziniiskolás kisasszonnyal. A kisasszony nem kapott tőle olyan nagy jutalmat, aminőt várt, s azért meg akarta őt lopni. Ez a kis történet mindenféle általánosításhoz vezette a beszélgetőket, s vagy félóráig tartó moralizálás során az ellenőr hosszasan bizonyitgatta, hogy azok a nők, akik a szinipályára lépnek, nem őrizhetik meg a tisztességüket. Amibe végül Blitz Árpád is belenyugodott.

Az öreg Pető nagyon szeretett volna rájok kiáltani. Dehát mit mondjon nekik?! Hogy igenis ezen a pályán vannak tisztességes nők is?! Hogy az ő leánya is sziniiskolai növendék és az ő leánya tisztességes leány?! Hogy ezt az urak is tudják, és már csak ezért is gyalázatos dolog, ha ő előtte ilyeneket beszélnek?! Vitatkozásba elegyedjék velök — a leány tisztességéről?! És mi eredménye lehetne ennek a vitának? Semmi haszna, csak az az eredménye, hogy összeveszne az ellenőrrel, aki éppen százféle módon töltheti ki rajta a bosszúját!

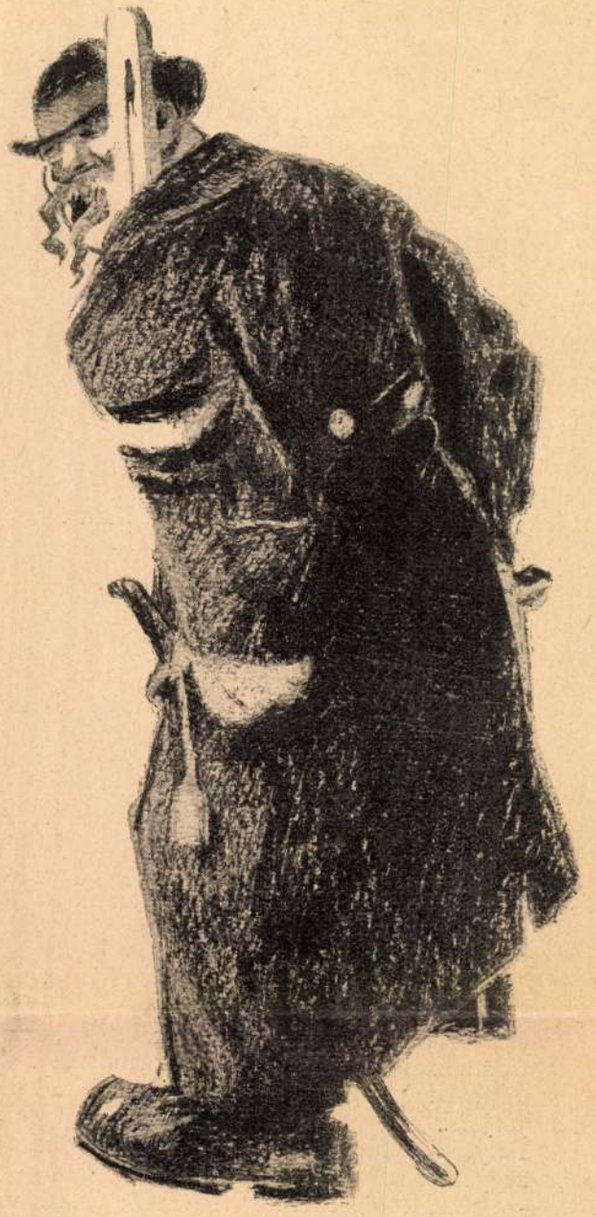

Ne zsivajogj — Miklósi Ödön rajza

Aztán a fizetés-javítás sokat tárgyalt kérdésére tértek át. Blitz Árpád kijelentette, hogy olyan basát, mint az ő államtitkárjuk, még nem látott a világ. Amíg ezt a kedves grófot a politika ki nem buktatja a miniszteriumból: csakis olyan tisztviselő mehet előre, akinek a felesége vagy a leánya holmi apró szivességeket tett a gróf úrnak. Megjósolta, hogy előléptetésben vagy fizetésjavításban legközelebb egyes-egyedül olyanok fognak részesülni, akiknek a folyamodását női ajkak tolmácsolják, vagy akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy a feleségüket vagy a leányukat már korábban bemutathatták az államtitkár úrnak.

Vagy tíz percig forgatta a kést a vén Pető szívében.

Az öreg számtisztnek minden erejére szüksége volt, hogy közbe ne ordítson. De eszébe jutott, hogy: ha meg talál szólalni, csak annál rosszabb . . . hogy holnap mindenki erről beszélne . . . hogyha botrányt csap, ez lehetetlenné teheti a hivatalában: hát elnyelte ezt is, és hallgatott.

Pedig szinte bizonyos, hogy legközelebb őt is részesiteni fogják egy kis fizetésjavításban. Öt éve már, hogy semmit sem kapott; régen rajta volna a sor; s

Ujság 1908. XII. 30.

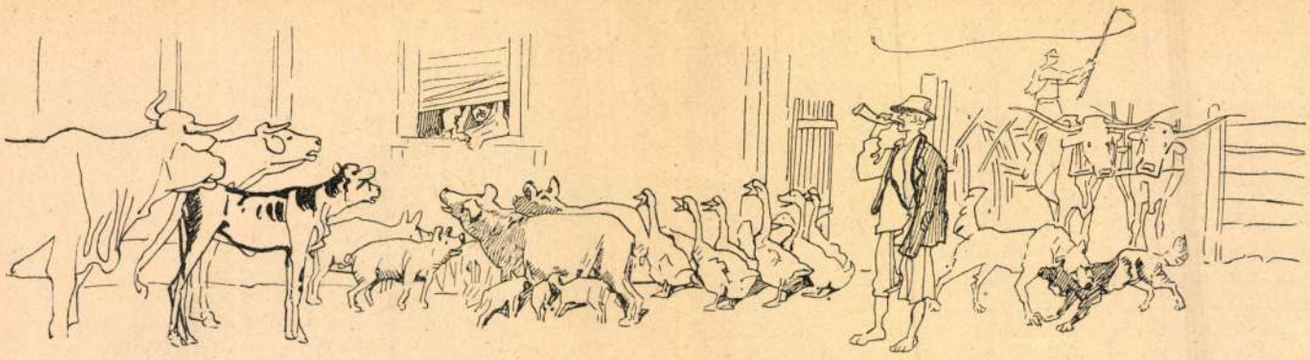

Reggeli szerenád falun

Mühlbeck Károly rajza

az államtitkár, aki jóakarattal van iránta, nem fogja őt mellőzni, mint az elődje tette, olyan igazságtalanul!

És ha megkapja azt a rég várt száz forintnyi fizetésjavítást: hát ő róla is ilyeneket fognak mondani?!

Vajjon nem céloztak-e éppen ő rá?! Vajjon nem tudódott-e ki, hogy az államtitkár úr, tisztára azért, mert nagyon érdeklődik a művészetek iránt s mert nem nézhette, hogy egy ritka, fényes tehetség elkallódjék, a maga zsebéből fizeti a tanítómestert, aki a kis Pető Juliskának magánórákat ad?! A gróf azt ígérte, hogy senki sem fog erről tudni. S a gróf egyebekben is állotta a szavát. Juliskát nem is látta azóta. Juliska maga mondta. És Juliska nem tud hazudni.

Persze, mégis megtudhatták a dolgot mások is, mert meglehet, hogy a tanítómesternek, a gróf világos kikötése ellenére, eljárt a szája. Miért is egyezett bele ebbe a támogatásba? Akármilyen nemeslelkü és önzetlen a gróf: soha sem helyes dolog az, aminek titokban kell maradnia. De hát visszautasíthatta-e az ajánlatot? A grófot már az ő vonakodása, aggodalma, gyanakodása is sértette; megbosszanthatta-e ezt a derék, nagylelkü embert, aki olyan kivételes jóakaratot tanusított iránta, s magára haragíthatta-e a följebbvalóját, a hivatal fejét, akitől az előmenetele függ s akinek csak egy szavába kerül és örökre elvesztheti ezt a kis hivatalt, amely legalább a száraz kenyeret biztosítja nekik?!...

Gondolatai egyre messzibbre kalandoztak.

Ó, miért is egyezett bele, hogy Juliska a sziniiskolába járjon!

Folyton a fülében csengtek öreg sógorasszonyának kegyetlen szavai:

— Pető, Pető, egész életedben derék ember voltál!... hogyan adhattad hát a leányodat a sziniiskolába?!...

S ha így beszél a rokon, csoda-e, ha az idegenek még kevésbbé kímélik?!

Amazok már régóta elhallgattak, de még folyvást képtelen volt dolgozni, olyannyira fölháborította, amit hallott.

— Ezek beszélnek, ezek?! — epéskedett magában. — Jobb volna, ha a maguk háza előtt söpörnének! Ez az úr akarja megállapítani, hogy melyik nő tisztességes és melyik nem az, akinek a felesége ugyancsak beszéltet magáról?!... Vajjon tudja-e ez az úr, hogy mit suttognak az ő feleségéről nemcsak a tisztviselők, hanem már a szolgák is? Hogy őnagysága nem azért vesz drága ruhát, drága kalapot és ékszereket, mintha ez mind kifutná az ellenőri fizetésből, hanem mert őnagysága maga szerzi meg magának, amire szüksége van, és pedig olyan módon, amely sem neki, sem a férjének nem válik diszére?! Ha Kajetán úr ezt nem tudja: hát érdeklődjék egy kicsit jobban a házatája iránt!... és ha tudja, akkor ne beszéljen tisztességről! Vagy ez a másik! Nagyszerü! Ez beszél erkölcsről, ez, aki csak hitványságokkal tud dicsekedni, ez, akinek az ingatlanai között van egy rettenetes bérkaszárnya, akinek a kényelmét az biztosítja, hogy a nyomorult munkásoknak háromszor annyi lakásbért kell fizetniök, mint amennyit az évi lakó fizetne?! Ez beszél erkölcsről, ez?!...

Hanem azért mégis folyton hallotta, amit az imént a kályha mellett beszéltek.

Hiába olvasta el újra meg újra a kezében lévő iratot, nem értette... hiába fogott hozzá harmadszor, negyedszer, figyelmét nem tudta lekötni az elintézni való. Tovább is színlelni kellett a munkálkodást; nem tudott másra gondolni, csak arra, ami oly kegyetlenül izgatta.

És egyszerre egy rettentő kétsége támadt.

Hátha őt csak bolonddá teszik?!

Nem, az nem lehet. Juliska nem álnok. Juliska képtelen hazudni. Ha valaha megtévedne, csak szerelemből tévedhetne meg, és még ezt is megvallaná szegény öreg apjának!

Nem, nem, ez lehetetlen. Ha a gróf megszegné a szavát, ezt ő azonnal megtudná Juliskától, aki hallani sem akart az önzetlen támogatásról. Eh, ostobaság! Ha a gróf rosszban töri a fejét, a titkolózáson kezdi és nem jelentkezik az apánál, akit tisztességes embernek ismer!

Elűzte magától a rémképeket, de nem vidámodott föl. És hasztalan tért vissza a számoszlopokhoz, az összeadást mindig elülről kellett kezdenie.

Észre sem vette, hogy már tizenkét óra. Csak akkor ocsudott föl, amikor egy szolga állott meg az íróasztala előtt. A szolga azt jelentette, hogy az államtitkár úr hivatja.

Azt hitte, hogy a guta üti meg. Elszédült és alig tudott a lábára állani. Ha ez a fizetésjavítás — talán bele fog halni.

Valahogyan mégis csak letámolygott az első emeletre.

Mindjárt bebocsátották. A gróf leültette és így szólt hozzá:

— Kedves Pető úr, egy igen kellemetlen dolgot kell közölnöm önnel. Minden jó szándékom ellenére kiszivárgott a híre annak, amit ön is tud s amivel én csak jót akartam. Sajnos, az indiszkréció keresztülhúzta a számításomat, s nekem most, ahelyett, hogy a jó szándékommal javára lehettem volna, akaratlanul is ártanom kell önnek. De ön derék ember és meg fog engem érteni. Szóval, ne csodálkozzék rajta, ha majd hivatalosan is megtudja, hogy ön kimaradt azok sorából, akik előléptetésben vagy fizetésjavításban részesültek. Ön régen megszolgált már egy kis fizetésjavítást s most önre is rákerült volna a sor... megvallom, ön volt az egyetlen, akit valósággal mellőznöm kellett. És mégsem járhattam el másképpen, mert az ismert körülmények között mind a kettőnket kompromittált volna, ha ön bárminő előnyben részesül. Rajta leszek, hogy annak idején kártalanítsam önt, s addig is remélem, hogy méltányolni fogja az okaimat.

Az öreg Pető boldogságában majdnem kezet csókolt a grófnak.

— Mégis jó, — szólt magában, mialatt fölballagott a harmadik emeletre, — ha az embernek egy kis protekciója van! Ha nincs protekcióm, most erkölcsi halott vagyok... míg így fölemelt fővel jelenhetek meg az emberek között!

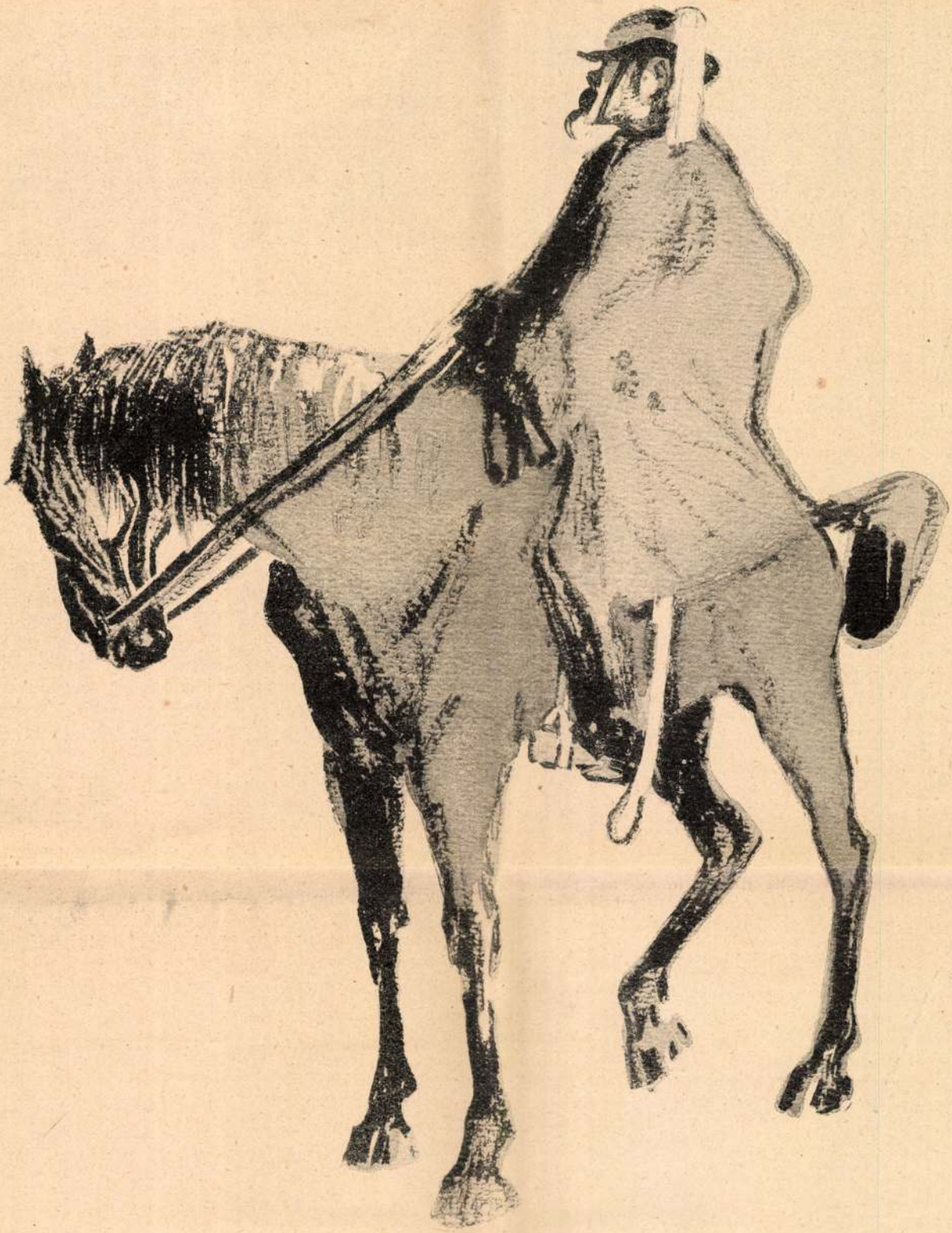

Az Uj Idők számára rajzolta Miklósi Ödön

Az Oktogon-tér lovasszobra

1908. XII. 35

őket bizalmas együttlétben Kamilla kis szalonjában, mikor egy pillanatra kiszökhetett a bátyja beteg ágya mellől.

Akkor sem tetszett neki ez a bizalmas barátkozás. De ártatlan leányszíve nem mert ilyen rút árulást még csak sejteni sem.

De most már szinte egészen világos előtte a helyzet.

Ez a léha asszony nem törődik a férjével, az ő szerelmetes édes jó bátyjával és megölője az ő szíve szerelmének is.

Magába temette rettenetes csalódását, életének néma tragédiáját. És nem mert följajdulni. Hátha talán mégis csalódott!

Aztán meg a bátyját is kímélni kellett.

IV.

Az alkonyat egy órájában a beteg őrnagy gyöngéden megsimogatta az ágya mellett ülő kis huga párnás kis kezét.

— Lásd, Linikém, nem szép tőled, hogy titkolódzol előttem.

Celine megijedt. Nem értette a bátyját.

A nagybeteg ember kissé bágyadtan folytatta:

— Mindig föltünt nekem, hogy ez a Kontay főhadnagy úgy ragaszkodik hozzám és olyan sűrűn meglátogat, mikor a többiek alig mutatkoznak. Persze, persze, nem is gondoltam rá, pedig gondolhattam volna, hogy ezek a sűrű látogatások nem énnekem szólanak.

Celine úgy érezte, hogy minden csöpp vére a szíve

A roskadozó Budapest. Csöpög az alagút

Mühlbeck Károly rajza

egész fiatal életét betegápolással töltse el és lázadó érzései egyre keresték a kapcsolatot a külvilág zajával.

Nagyon szívesen engedett tehát gyöngéd és finom lelkü férje unszolásának, aki maga beszélte rá, hogy keressen szórakozást, menjen az emberek közé. Hadd lásson neje szép arcán ismét mosolyt, derüt, szemében pedig életkedvet és ragyogást.

A szép fiatal asszony bizony nem sokat kérette magát. Készséggel engedelmeskedett a férjének és kevesebbet időzött ezentúl a beteg ágya mellett, annál többet a zajos, vídám, jókedvü társaságban.

II.

A beteg katona ápolása, gondozása úgyszólván egészen a hugára, Makóváry Celinere szakadt.

Még fiatal volt és nagyon bájos a honvédőrnagy huga. Az egész garnizon fiatal tisztjei körülrajongták. És ő maga is szerette a zajos, vídám életet, a tiszti mulatságokat, az éjjeli zenét, melyben sürün zokogott föl ablakához egyik-másik fiatal tiszt szívének epedése. De mióta a bátyja beteg lett, egyszerre véget vetett a mulatságoknak. Egyszerre megszakított minden kapcsolatot a társasággal. Nem távozott a beteg ágya mellől egyetlen egy napra sem. Hiába hívták mulatságokra, kirándulásokra, lóversenyekre. Hűségesen otthon maradt a bátyja mellett és visszautasította a legcsábítóbb meghívásokat is.

Eleinte sehogy sem tudtak lemondani a fiatal tisztek a szép Celinéről. És minthogy a leányka állandóan vonakodott a mulatságaikon megjelenni, úgy akartak a dolgon segíteni, hogy ők annál sűrűbben fordultak meg a beteg őrnagy házában.

Csakhogy lassacskán kiérezték, hogy a beteg házában éppenséggel nem helyénvalók ezek a sürű látogatások, meg aztán Celine, akit a bátyja szinte egészen lefoglalt, különben sem igen szentelhetett nekik időt, — így hát aztán lassacskán elmaradoztak valamennyien. Azaz, hogy még sem valamennyien. Kontay főhadnagy bizony ezentúl is eljárt szinte minden második napon. Pár percet szentelt a beteg őrnagynak, és a szolgálati ügyekről referált neki. Azután pedig szívesen engedett a nők marasztalásának és az ő társaságukban időzött még egyideig.

Kontay főhadnagy nagyon szemrevaló katona volt. Az egyenruháért bolonduló asszonyok kedveltje. Pompás megjelenésével, előkelőségével, igazi férfiszépségével egy csapásra meghódított minden meghódítható asszonyi szívet.

A kis Celine is titkos remegést érzett, valahányszor a daliás katonatisztet megpillantotta. És fiatal galambszívének rejtett bánata volt, hogy míg a többi fiatal tiszt szinte egymást legázoló versengéssel küzdött egy mosolyáért, rokonérző szaváért, addig Kontay főhadnagy nem állott be a versengők közé és éppenséggel nem árult el különös hódolatot az őrnagy huga iránt.

Annál föltűnőbb volt tehát, hogy mikor az őrnagy házából a tisztek apránkint mind elmaradoztak: Kontay főhadnagy szívós kitartással jelent meg szinte napnap mellett Makóváryéknál. Celinet ezek a sürű látogatások édes gyönyörűséges reményekkel töltötték el és mindig valami meleget érzett a szíve tájékán, valahányszor Kontay főhadnagy látogatását jelentették. Valami boldogító sejtés rakta be fészkét a szívébe és mintha egy kis dalos madár kezdte volna ott szárnyait bontogatni.

III.

Makóváry Miklós őrnagy állapota pedig egyre rosszabbodott. Az orvosok a legnagyobb kíméletre intették a környezetét. Föltétlenül óvni kell minden izgalomtól, fölhevüléstől. A baj, úgylátszik, a szívben gyökerezik. Nagyobb fölindulás végzetessé válhatnék.

Pedig az őrnagy egy idő óta egyre több izgatottságot árult el. Azelőtt türelmesen viselte ágyhoz láncoló, magatehetetlen voltát. De pár hét óta mintha kicserélték volna.

Semmivel sem volt megelégedve, mindenért zsörtölődött, semmi sem volt ínyére. A hugát, akit pedig annyira szeretett, akárhányszor a legcsekélyebb dologért megpirongatta. A feleségéhez pedig egyetlen gyöngéd szava sem volt. Sőt úgy látszott, hogy valahányszor a nejét megpillantotta, idegesebb és ingerlékenyebb lett. Az asszonyt szinte vizsgálóbírói szigorúsággal kérdezte ki, hol járt? Kivel volt? Mit csinált? Hova maradt olyan sokáig?

És ha a fiatal asszonynak egyik-másik kérdésére adott felelete ki nem elégítette: szörnyü harag vett rajta erőt és alig tudták lecsillapítani.

Celine, aki okos és melegen érző leány volt, csakhamar rájött bátyja ingerlékenységének az okára.

A féltékenység bántotta. Sógornőjének magaviselete bántotta.

Mert a fiatal asszony nagyon is bőségesen élt azzal a szabadsággal, amit az őrnagy adott neki. Nagyon sűrűn hagyta el otthonát és ismét a társaságban kezdett szerepelni.

A férjével csak nagyon keveset törődött és a mulatságtól, az élet szórakozásaitól kipirosodott arca nagyon szomoru ellentétben állott a szegény beteg férjnek vánnyadt, aszalságos arcával, mikor ilyen hejehujából hazavetődött.

Celine egész lelkéből elitélte sógornőjét.

Pedig akkor még nem is tudta, hogy ez az asszony nemcsak az ő bátyjának a megölője, de az ő reménykedő szerelmének is a gyilkosa.

Csakhamar feléje fordult ez a keserü pohár is.

Egy este Kontay főhadnagy csákója mellett egy rózsát pillantott meg, amelyet félórával azelőtt még Kamilla sógornőjének a keblén látott. Kontay ezzel távozott.

Mintha beledöftek volna a szegény leány szívébe.

Egyszerre megvilágosodott előtte minden.

Kontay főhadnagy Kamilla kedvéért jár olyan sürün a házhoz!

És eszébe jutott menten, hogy hányszor lepte meg

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 MÁJ 1
PESTMEGYEI HÍRLAP

Miklósovits László
1021 Lánló

MÁJUS

Miklosovits László rajza

BÁRÁNY TAMÁS:

A báró úr va

A szán apró csengői felcsilingeltek, ahogy a könnyen futó lovak elfordultak az erdei úton. Nem volt este még, öt óra körül járt, de csak a vastag hó derengetett némi világosságot. Az egyik utas a vadászház felé mutatott; most bukott elő tündéri képe az út túlsó végénél, a fenyők hópólyás ágai árnyékában.

Mindannyian odanéztek; a csöpp kis hajlék, két barátságosan hunyorgó ablakával, olyan volt, akár a mesebeli házikók.

— Lassabban! — szólt előre valaki a kocsisnak.

A csöngők megint hosszan cserrentek, ahogy a két ló trappból lépésbe váltott. Valaki mélyebben nyomta fejébe kucsmáját.

— Azért foga van ám az időnek. Holnapra húsz fokot ígért a rádió.

A kis házban meleg fogadta őket, sülő húsok vadító illata és palackok ütegei, szigorú

ja, Gábor, mondom én, hogy csak lehull valamicske dollár vagy font minekünk is. Egy kis szeszfőzdén töröm a fejem, most kellene, amikor olcsó a munkabér... Majd szóljon is, kérem, ha a dolog konkretizálódik, hogy utánanézhessek a bankkölcsönnek.

— Szólok — biccentett a főispán.

Ettek, ittak, s előkerült a kártya. Tízig játszottak, pengős alapon, s feküdtek is le; reggel korán kell kelni.

János — szólt az öregasszony halkan. — János! Fölkelni!

A férfi szemét dörzsölte, és kibámult a fogvacogtató hajnalba. Az ablak üvegére dúrajzú, díszes páncélt fagylalt a farkasordító éjszaka.

A konyhán kegyetlenül hideg volt, a gallyal fűtött kemence kihűlt még az este. Halkan járt-kelt, nem akarta a három gyermeket zavarni. Az asszony kelt volna fel, hogy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósovits László

ZALAI HIRLAP

1964 AUG 3. D.

1021

17. 6

Falusi udvar (Miklósovits László rajza)

rabb a kelleténél; én leg-
alább is úgy éreztem, elsiet-

HOL

kéményét

edély.
diklán a karmát,
enek
l egy levet
anak.
hogy gyilkolt

eken
ndt vért,
nél pusztítóbb

áldomáspoharak,
s hagymát ebédel
enyérrel.
ölelésért eped,
jüdik
m-kísérlet felett.

falra: BÉKE,

ekint

BERTALAN ISTVÁN

igaz, a gimná
fel lányokat, „
tanuló" címen,
tályba jutott
kettő mutatóba
bakhoz huszon
is eljárogatott
sárnap délután,
nagy asztalt, e
mindnyájan rosszul érezték magukat a házikisasszonnyal együtt. Mert ha a lányból megárt a kevés, az udvarlóból is megárt a sok.

Ez a kemény diáksors újra összehozott Nyeszivel.

Mi nem álltunk be sokadiknak a vasárnapi vizitelők hadába; feltérképeztük inkább — függöny szempontjából — a város perifériáin a fehér foltokat, és hol Kispatakon, hol az Újtelepen kergettek meg bennünket az odavaló suhancok, csak Hécén nem, mert az volt a Nyeszi hazája.

Közös szerelmeink is voltak, de sosem haragudtunk össze emiatt. Ugyanígy megértettük egymást másik nagy közös szerelmünk, az irodalom dolgában is. Írói művekkel akartuk felrázni a világot, kétlábú fánál.

Magamat is megmosolyogva, egy száraz ággal kotorni kezdtem a tövét, ott valahol, ahová a kibelezett gesztenyét dugtuk húsz évvel azelőtt.

A fülledt avar alól szétmálló gyufásdoboz került elő, valamilyen foszló papirossal a belsejében.

Mi ez? Utódaink is tesznek egymásnak fogadalmat?

Üres volt az iskolakert, és kihaltak voltak az utcák.

Patak áhítatos csendben várta a szeptembert, mint évszázadok óta annyiszor; várta diákjait, akiken nem fog az idő. Örökké fiatalok maradnak, szépek, töprengők, álmodozók, s az iskolakertben évről évre megvívják a világról mintázott harcaikat, és megteszik szent fogadalmaikat.

FEKETE GYULA

MDK

Miklósi Andor
pasztellek

esszi: Derü a művészetben. M.Nemz. Művészet. 1939,
2.sz. 33 l.

köve kezőképen kérem megcsinálni:

ól x.y.-nak kiadandó címszavak, utána csak
ként sorszámu terjedelem. Mindegyik lista 4 pél
anyagot kérem hozzám visszajuttatni- minél előbb-
alyik 8oo és melyik 12oo.- forintos honorárium.
ebből a jegyzékből mindazokat a címszavakat, ame
betüvál. Ezeket azzal a felzettel kérem kiirni:
t/ grafikus/ címszavak.

öszönöm.

Szeretettel üdvözli

László Imre

Miklósi Ferenc
festő

M.D.K.

A győri Műcsarnokban
álitotta ki munkáit.

– 41 l,
Művészet, 1961. január. – 1 szám.

Miklósi Ferenc, [?] M Oh

A Győri Vagon- és Gépgyár Képzőművészeti szakkörének tagja. Az ő és két társa műveiből kiállítás nyílt a győri műcsarnokban.

—: Hír 10. l

Népszabadság, Bp. 1960. okt. 4.

Miklósi /Miertl/ Gyula MDK

iparművész , festő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1909-1910.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete.Pécs.1959.

MDK

Miklósi Gyula képzőművész

Neve megemlítve.

„A déldunántúli képzőművészek nagyrabá-
sú kiállítása".

Dunántúli Napló 1950 VII évf. júl. 25. 4. l.

Miklósi Gyula

MDK

Miklósi Gyula és Reiner Márton festőművészek kiállitása a Baranya megyei Muzeumban.

Uj Dunántul. 1946. ápr. 12.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

238.

Miklósi/Miertl/ Gyula MDK

festő

Született: Mária Radna 1885.

A Zsolnay-gyárban dolgozott: 1909-1910.

34~~/64~~.o. és 75.o. 26. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay - gyár művészete. Pécs. 1959.

Miklósi Gyula festő

MDK

Megemlítve

„Őszi csop. Kiállítás a Bhavanya
nagyi Múzeumban"

Mi Dunántul 1946 III. évf. nov 9.2

Miklós Gyula festő

Neve megemlítve.

„Rövid beszámoló a múlt évről."

Új Dunántúl. 1946. III. évf. márc. 17. 5. l.

Miklósi Gyula festő

MDK

Neve szerepel egy kiállításon

„Ismét megnyílnak a képzőművészeti tárlatok"...

Új Dunántúl. 1946. III. évf. ápr. 12. 4. l.

Miklósi Gyula festő

MDK.

„Pécsi utcarészleteit" diczéri

„Egy féliglakás kiállításról".

Uj Dunántúl 1946 III. dof. máj. 18. 2. 1.

MDX

Miklósi Gyula

Pálos-templom, paszt.

Ezeréves gesztenyefa, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. 2. Társ.
Mohács, 1944. 7 l.

MDK

Miklósi Gyula

Pálos-templom, paszt.

Ezeréves gesztenyefa, paszt.

Pécsi Képzőmüv. . . . Társ. 2. mohácsi kiáll. 1944. jan. 7 l.

Miklósi Gyula festő. MDK.

Szerepel a kiállításon.

„A modern képtár téli tárlata a Városi Múzeumban".

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. dec. 22. l.

MDk.

Miklósi Gyula festő.

Megemlítve a kiállítók között.

„Képzőművészet –"

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. nov. 30. 4. l.

Miklósi Gyula festő. MDK

Neve megemlítve a többi kiállító között.

Nikelszky Géza: „Képzőművészeink Ősi Tárlata"

Dunántúli Népszava 1946. II évf. nov. 10 6. l.

Miklósi Gyula festő

MDK.

A város tulajdonába került a festő egyik alkotása.

„Modern pécsi képtár Pécs-Baranya régi mestereit a Városi Múzeumban."
Dunántúli Népszava. 1946. II évf. aug. 18. 6. l.

Miklósi Gyula festő

MDK.

Neve megemlítve a tárlatnyitással kapcsolatban.

„A vasárnapi tárlatnyitó a Baranyavármegyei Múzeumban"
Dunantúli Népszava: 1946. II. évf. ápr. 24. 4. l.

MDK.

Miklósi Gyula festő.

Pasztelljeivel szerepel a Tárlaton.

Nikolszky Géza: „A pécsi Képzőművészek nagy tárlata"
Dunántúli Népszava 1946. II. évf. Máj. 19. 6. l.

MDK.

Miklósi Gyula képzőművész.

Neve megemlítve.

„Achátz Imre előadása."

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. márc. 31. 7. l.

Miklósi Gyula festőművész. MDR.

Pasztell krétával, biztos technikai készséggel festi tájképeit.

Nikelszky Géza: „Miklós és Rainer kiállítása a Baranya-vármegyei Múzeumban".

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. ápr. 21. 7. l.

Miklósi Gyula festő. MDK.

„Erdei parztel" - képével szerepel a Városi Képtárban.

„Nikelszky Géza: „Pécs állandó képtára a Városi Múzeumban".

Dunántúli Népszava, 1946 II. évf. szept 15. 6. l.

Miklósi Gyula festő. MDK.

Neve szerepel a többi kiállító között.

Nikolszky Géza: „Az idei első pijtemény és tárlat a baranyavármegyei múzeumban"

Dunántúli Népszava. 1947. III. é. of. márc. 11. 5. l.

Miklósi Gyula festő. MDK

Neve szerepel a Kiállításon.

Nikolaky Géza: „Bpesti és pécsi képzőmű-
vészek egyéves csop. Kiállítása".

Dunántúli Népszava 1946 II évf. dec 8. 8.

Miklósi Gyula festő

MDK

Dunántúli Népszava 1945. I. évf. szept. 23.
Gyenes: Pécsi művészek csoportkiállítása 2 l.

MDK

Miklósi Gyula

Alkonyat, paszt.
Réti vizek, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jun. 16 l.

lo ablakos, épült 1788-ban, 1926-ban

MDK

Miklósi Gyula

Faluvége, paszt.

Virágos domboldal, paszt.

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jun. 16 l.

bronnyal. Szószék-oltár, 1786. Épült

Evangélikus templomok. Bp. 1944, 262,

NDK

Miklósi Gyula iparm.festőmüv. Pécs

Pécsi Képzőmüv. és Műbarátok Társ. kiáll.
Pécs, 1936. jun. 12 l.

4 ablakos, lekontyolt oldalhomlokzattal.
tt Babits Mihály 1883-ban.

MDK

Miklósi Gyula

a Pécsi Csop. tagja

M. Képzőműv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

MDK

Miklósi Gyula

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete XVIII. kiáll. 1946. nov.

MDK

Miklósi Gyula

Pécsi Képzőm. Szabadszervezete XXV. kiáll. 1947. szept.

MDK

Miklósi Gyula

Püspöknádasdi borp.

Pécsi Képzőművészek szab. szerv. kiáll. 1948. máj.

Miklósy

l.

LykaMagyműI800-50

120, 123, 136-7,
140, 182, 234,
437. l.

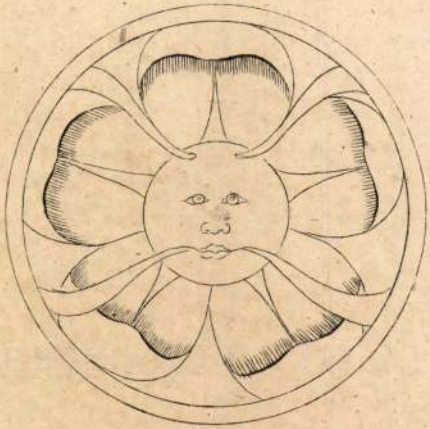

9.

5.

Miklóssy

l.

Lykanemzromantika

190. l

A "M Ü V É S Z E T" tekint

Alulirott, visszavonhatatlan

lenő "MÜVÉSZET" müvészeti folyóirat

. . . . .évre P. . . . . azaz. .

mely összeget . . . . . .

Per esetén a budapesti közp.kir.Járá

ismerjük el,illetve kizárólagos hata

Budapest,193. . . . . .

E Z E N N Y O M T A T V Á N Y

C S A K H I V A T A L O S N Y U G-

T Á V A L E G Y Ü T T J O G O -

S I T P É N Z F E L V É T E L R E

Miklosfalui rk.
templom

(Burgenland, Nickelsdorf)

Épült 1783

l.

Thirfelösdunaitul

92. l.

Dr. Szendrei János. | Miskolcz város

tört. II 525. f.

Miklósfia Tamás sírköve

MIKLÓSFIA TAMÁS SÍRKÖVE. 1375
Halászbástya. Kőemléktár

Derescsényi: Nagy Lajos Eors. 12-tábla

2.

MDK

Miklóssy Gábor

Beckói Biró Henrik dija 1940

17. Tav.Szal. dijnyerteseinek névsora
N.Szal. 1942. jun.

Miklóssy Gábor
Beckói Biró Henrik dij

XVI.Tavaszi szalon. Nemzeti Szalon, 1941, julius
2 1.

Tányér DIWOSEGI DURD 1707 felirattal.
Radisics Ipolyi 129. szám.

Tányér 1724-ből.
Radisics Ipolyi 100. szám.

Tányér, szabócéhé IO: SIPKOVSKI : MA : KANNA : IO : SILADI : IO : SCZICZA : — IOANNES : KUKLIS : M : D : TOMAS : KOVACZI : SO : 1725 felirattal.
Radisics Ipolyi 124. szám.

Tányér IUHANES LACKA 1726 felirattal.
Radisics Ipolyi 125. szám.

Tányér 1761-ből.

Szőlődíszes korsó, XVIII. század.

Részben az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Gerevich IPGY, 99. l.

BÍBOROS PROFILKÉPE,
biszkvit,
XVIII. század.

SÓTARTÓ ÉS KANÁLKA,
mázas cserép, figurális dísszel.
XVIII. század.

Miklóssy Gábor erdélyi festőművén.

NN: Csernus T. festőművész és Szabó Iván szobrászművén ...

Művelt Nép. 1955, VI. évf. 14. sz. ápr. hiv 3. 12 l

NDK

Miklóssy Gábor festőművész

művészeti ösztöndíjak. Új Magyarság, 1944. aug.10.
6 l.

Miklósi Gyula

festő

lásd

Irott Kő

1936. 157. l.

13

PEST
11 15.
10

Könyvtára

etak

apest

tkerti ut 1

Miklósi Gyula
festő

Pécs
Ferenciek u. 8.

MKSz 1947

Miklósi Gyula

Pécs: Megyeri u. 14–16.

Győrdunántúli tárl.

1944.

Miklósi Miertl Gyula

Maros c. pantellje

repr.

Pécsi Képzőm. Tan.

1933. nyár

Miklósi Miertl

Gyula

festő

lásd

Pécsi Képrömtárs

1933 nyár

Miklósi Mierl Gyula

festő, iparművész

Lakik: Pécs, Megyeri
út 14-16.

Pécsi KMT művész-
tagja 1933.

Miklósi (Mierth) Imre

festő

Pasztell tájképek a
az alábbi tárlaton.

Pécsi Képzőművészek és
Műbarátok Társasága.
Kiáll. tárgymutató. 1933
tél.

mlékek Országos Bi

Dr. Lux Kál

Miklósi (Miklohicz) József festő

„Kovács János udvari nevelő térdképe"
Wien, 1832, Neusz. Kép csarnokban.

Fejős J.: A Neusz. Kép csarnok Alapító Egy. története
Művészettörténeti Értesítő 1957 II évf. 1 n.

43. l

MDK

Miklósi Mária

a Képzőművészeti Főiskola hallgatója

Diplomamunkaként készítette „Felszabadulás" című festményét.

A.: A magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak diploma-munkái.

Nők Lapja, Bp. 1951. szeptember 20. [20. l.]

Miklósi Mária, Jestő

MDK.

Franciáson élénk a kolorítja."

Péter Imre: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8.1

Miklósi Mária
Pihenő /tanulm./, szén

Nyári Tárlat. Ernst Múz. 1954. jul. 8 l.

Miklósi Mária [tévő]

MDK

A TAVASZI TÁRLATRÓL "Gondolatok a tárlatról" cimen dolgozatot irtak az Abonyi-utcai iskola kisleányai, melyben irodalmi párhuzamot vontak a kiállitott képekkel. Igy:

Szentiványi Lajos Balatoni táját
Berzsenyi egyik versével

Pándi Kiss Lajos Uj élet felé c. képét
egy József Attila verssel

Miklósi Mária Esős délután-ját
Józyef Attila Esik-jével

hozták párhuzamba.

Bernáth László: Mit mondanak az általános iskolások?
Esti Hirlap, II.évf.138.sz. 1957.jun.15.szo.- 2.oldal

Miklósi Mária
Varró asszony, szénrajz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 25 l.

Miklóssi Mária
Beszélgetők, olaj
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. 18 l.

(Képe 538. l.) — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911., 41. l. (1. kép = 31. l.) — Divald: Bars és Hont vármegyei kutatások. Múzeumi és Könyvtári Értesítő, V., 1911., 162. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar festők a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. — Lepold—Homor 96. l. — Benesch, Belved. 68. l. — Genthon: RMF, 50. l. (1. kép = 33. kép.) — Lepold—Lippay XIV. tábla.

JÁNOSRÉTI MESTER 1465 körül:

1. *Kálvária* (20. kép)
(Középkép.) 157×112·5 cm.

2. *Vir dolorum* (21. kép)
(Predella) 46×97 cm.

3. *Keresztvitel* (22. kép)
(Belső kép) 78×55 cm.

4. *Sírbatétel*
(Belső kép.) 78×55 cm.

5. *Feltámadás*
(Belső kép.) 78×55 cm.

6. *Noli me tangere*
(Belső kép.) 78×55 cm.

MDK

Miklósi Marianne festő

Vincze G: Fiatal művészek dipl.munkái a Képzőm. Főisk. Kiáll. Szabad Nép, 1951. jul.18. 8.l.

Miklóssy József

festő MDK

főműve: Kováts János portréja

•–•

Sommer Éva : Egri Képtár.

M. terem 1956 I. évf. 10. sz. 42.o.

Miklóssy József

MDK

festő

Repr:

" Kováts János képmása"

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Szöveg utáni képek lap- és sorszám nélkül.

MDK

Miklóssy József

Szül. Szlovinka 1792. márc. 2o.
Megh. Eperjes 1841. dec. 1.

Görögkatolikus pap és kántor. Bécsben az Akadémián, majd Olaszországban tanult. 1833-tól Eperjesen élt. Szamtalanikonosztáziont festett.

"Kováts János képmása" 1824. Bécs
O.v. 39.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Miklóssy József

Kováts János arcképe 1824-ből.

14.e.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

MDK

Miklóssy József, Szlovinka 1792-1841 Eperjes

Kovács János arcképe

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

16. l.

Miklósy József

festő

Tölz egyarchép a muzeumban.

Ligeti Mizenmi Képcsarnok

Lajstrom. 15. l.

Nagy Iván. Magyarországi Képzőmüvészek a legrégibb időktől 1850 ig.

Szakadok. 1874. 101. l.

Miklósy József

festő

Kovács József.
cs. k. udvari ne-
velő arck.

vród
z
Mátray Nemz Képes
23. l.

Miklósyy József, sz.Szlovinka 1792, +Eperjes 1841

Kovács János arcképe

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 16 l.

Miklósi Miklós MDK
/Központi Vasas/

szerepelt a 60 éves vasas szakszervezet kongresszusának tiszteletére rendezett kiállításon/Pesterzsébet Vasas Művelődési Ház/.

"Templom"
"Akt"

Ecsery Elemér: A vasas képzőművészeti körök kiállítása.
Vasas. 1963. ápr.
6. lap.

Miklóssy József

Gróf Bánffy György gubernátor archepe. Vasion olajf. Ichrése „Miklóssi Abukutiensis pinx Wiennae 1824."

Repr. Bonchida

Biró Bonch

201. l.

| | | |

Miklóssy József

festő

Bánffy György

gróf gubernátor

képmása fentétől

Repr

Biró Erdkast

XXVII. tábla

A kép a bonchidai

Bánffy-kastélyban

van

kel. ikonosztáziszairól megjegyeztünk: nem voltak alkalmasak arra, hogy nagyobb lendületet adjanak a festészetnek. Csak éppen kenyeret adtak néhány festőnek. Már 1807-ből ismerünk egy adatot, amely a zemplénmegyei Zombor község templomának ikonosztáziszáról szól: ezt Spalinszky Tádé lelkészhelyettes festette dijtalanul. A festő-pap nem sokat munkálkodhatott azután, mert már 1809-ben meghalt. Annál kiadósabb volt Mankovics Miklós és Miklóssy József munkálkodása, akik százszámra festették az ikonokat. A balázsvágási születésü Mankovics, miután Bécsben elvégezte tanulmányait, szülőföldjén megházasodott, majd Ungvárra költözködött, ahol a püspök udvari festőjévé fogadta. Tőle való egyebek közt a csabaházi (1814), bélavézsei (1817), fulyáni (1830), nyágói (1831), volicai (1834) templom ikonosztázisza, az izbugya-radványi templom Angyali üdvözlete és egy sereg másolat. Miklóssy József szintén Bécsben tanult, Olaszországban is járt, végül Eperjesen telepedett le. Sok ikonosztáziszt festett, restaurált s néhány templomba egyéb vallásos tárgyu képet is festett. Ily műveivel diszitette az abaujszántói (1830), sajószögedi (1831), izdobai és résői (1832), szobosi és fiasi (1834), nagyszulini és eperjesi (1835), pusztaházi és várgonyi (1837), sósujfalusi és kisvalkói (1839), mucsunyi (1840) és végpetri (1841) gör. kat. templomokat, az utóbbinak ikonosztáziszát már nem készithette el, mert munkaközben elragadta a halál. Öccse, Mihály fejezt azt be még azon évben.

Miklóssy József arcképfestő is volt, egyebek közt tőle való (két példányban) Kovátsnak, az egyház tudós jótevőjének arcképe, amelyet 1831-ben festett s amely az ábrázolt névrokonának, Kovatsch bécsi rézmetszőnek metszetéből is ismeretes.

Lap IV.

Miklóssy József

Miklósy (Miklohicz, Miklosicz) József

Perálltörtképes

371, 418, 461, l.

Dr. Szentiványi mélt.

1.08	kg.	hús	14.–	15.12
1.15	"	szalonna	20.–	24.15
–.97	"	margarina	24.–	23.28
				62.55

Miklósy József

Mülvénet 1904. 200
– 1914. 47–63,

Hals Frans: Férfikép 71 (976),
4158 (839).

Miklóssy

festő.

Laird

KB

61.l

Miklósoy József
1792 – 1841

Ltáb I 119, 122, 135
137

II. 44, 47, 98

IV. 55, 151.

Ctontgomb X. 47

Miklosik - Miklussig

József

festő

aronos Miklóssy József

lásd ott!

249. Martinu

Sz. Haagában 1604-ben. †

Beresteyn-képe.

Mellig látható, kissé jobb
Caputiumot hord, haja őszbe bor
és bajusza sötét-szőke, szakálla
tott széles gallérja alatt csipke-n
és fekete köntösét csipke diszít

Fa, méretei 68 : 56·5 cm. -
1886-ban.

Kifüggesztésére vonatkozó a

a) Az Orsz. Képtárban. 18
Beresteyn képe. — 1896, 1897 : VII
képe. — 1897 : VIII. 249. *M. Len*
— 1898 : VIII. 249. *M. Lengele :* P
1904 : VIII. 249. *M. Lengele :* Be

b) A Szépművészeti Múzeu
M. Lengele : Beresteyn képe. —
M. Lengele : Portrait de Beresteyn.

III : 8

1886
Vétel

Miklóssy József

festő

Slovinkáról, 1814-ben

18 évs

lásd

Fleischer Beés

69. l.

Szentiványi Z.

Miklóssy József

1792-1841

l.

Szabómagyfest

160-l.

hoz. Lemezcsiszoló- és hengermosógépek. Papírzacskó
szerakó gépek, úgymint mindennemű papírmegmunka
Teljes reprodukáló és másolóberendezések offsetnyomás
Festékek. Bronzok. Gépszalagok. Általában a grafikai

Nagy vasúti kedvezmény. Különvonat. Ingyen német é
közelebbi felvilágosítást nyujt a tiszteletbeli képvise
VI. kerület, Teréz körút 46. szám, I. emelet, 2. ajt

Leipziger Messamt, Leipzig, valamint a

Miklósy József

Thieme Becker
XXIV. 552. l.
(Lyka)

Miklóssy József

festő

l.

Mark Baronélet

68. l. 214,

215. l

werks, ein raumerfülltes, überschneidendes
Gruppen, eine neue kompakte und bildhafte

Wir können diese

terung über die Anfänge der italienischen Monu
Pisanofrage mit ihren Einfluss- und Schulv
übernationalen Überschneidungen können au
historische Erkenntnisse und formale Able
gen oder Umgehen dieses Problemkreises e
liche Lösungsmodalitäten bedeuten würde,
Blick so einsam und beziehungslos dazust
bei Nicolo Pisano mit Recht die bewuste
sische Antike hervorgehoben. Man hat d
Frühzeit gerne mit seiner apulischen He
Friedrichs II. blühenden campanischen K
mit Recht. Denn die kühne Kraft, mit de
Wünschen nahebringt und mit welcher er

Miklóssy József

festő

l.

Bíró Bonchi.

215. l.

la 524—38

Miklóssy József

Pesto

wód

Biró Erdkast

189. P.

Miklóssy József

festő

l.

Bíró – Barabás

~~1916~~

214. l.

Kath. Lig. Alfonz
Prot. Lehel

Ógörög Július 20. Illés

CSÜTÖRT.

3

Kath. István
Prot. Hermina

PÉNTEK

4

Kath. Domonkos
Prot Domonkos

SZOMBAT

5

Kath. Havi B. A.
Prot. Oszvald

Holdtölte 20 ó. 32 p.

Izr. S. Voëthk. 4. P.

31. hét. 1933 Július hó. 31 nap.

Miklósy József

Perálltört Képes

371, 418, 461, l

ai:

száma, esetleg erkély, tornác, stb.), díszesebb

ínyei?

Miklusik József

d.

Wag Dej

212. l.

1478. Toscan ~~festő~~ mester
A XVI. századból.
Krisztus képe.

Vállon alól látható, szemb
kezét áldásra emeli, balját
Haja, bajusza és szakálla szőke.
ben piros kereszt van. Köntöse ké

Fresco, méretei 46: 44 cm
~~Vételett 1893.~~
Vételett az 1894: I. 5-i
vagyis 90 frton. (177-93)
Elszámoltatott 1895: I.
Az elszámolást elfogadta
leirat (1-95).
E műtárgy az 1894: VIII.
fej helyett vételett át.

904:IV-25.

1894.

Miklóssy József

Lyka Róma

Fi. l.

324.

Nagy ka

a katalógus tárgyjegyzékében részlet

Grosses K

aus der im Gegenstandver
beschriebenen em

Miklóssy (Miklosik)
József

Jestě vzdl. 1792 marc. 20.
Szlovinka
+ 1841 dec. 1. Eperjes.
Bö Elektrajz
irod
Z

Krück. II. 258. l.

Vasesatt, uspv.-kori III. 111.

Miklósy József

Művészeti lexikon

502 l.

ugyanott 1742. május 19-én.

, míg a másik, kinél piros zacskó van, nyugodtan vár a parancsra.

dban. Át. Képt. 112.

Át Képt 112.

, ki parancsnoki pálczát tart kezében,

jobbra fordult.

szürke ~~lovon~~ paripán ülő tiszt hallgatja figyebbjával hátra mutat. ~~A háttérben balról~~ tözete: piros süveg, kaczagányra vetett barna nadrág és magasszárú csizma; ~~A lo-~~ ~~get~~ ~~meg~~ és vörösbarna kabátot visel, a másik pénes piros kucsmát nadrágot meg sárga csizmát hord. ~~A tiszt~~ ~~gyike vörös zacskót tart a kezében.~~ A hát-

, a hol balról még két lovas beszélget,

adatok.

II. 42. - 1870: V. 100. - 1871: V. 100. -1873:

MIKLÓSSY 1. *József*, festő. * Szlovinka 1792 márc. 20, † Eperjes 1841 dec. 1. Előbb gör. kat. szerzetes, majd Bécsben kántor volt, itt egyben festeni is tanult és Eperjesre telepedve, mint a gör. kat. püspök udvari festője, arcképeken (Kováts János) kívül nagyszámú ikonosztázisz-képet festett Abaúj, Sáros, Zemplén templomai számára, a hagyományos, ritushoz kötött stílusban.

L. Gy. II. 122 l

T. 191.

esiae B.M.V. in Insula S Margarethe
rum indicat extantia adhuc rudera
lia vestigia. A két rajz között
an adva.

3.6 cm.

Miklósi

5000 forintot festette a munkácsi gör.-kath. templom ikonosztását és oltárképeit.

Lehoczky Tivadar. A beregmegyei görögszertartású katholikus lelkészségek története a XIX. n. végéig. Munkács, 1904. 134. l.

Miklosy

Festette az orosi (Szabolcs m) gör. kat. templom ikonosztázionjat a XIX. században. Szignálva nincs

Láttam 1958. jun. 23

Miklósy (Zmij) József, festő; szül. 1791 március 20-án Szlovinkán (Szepes vármegye), megh. 1841. dec. 1. ~~1840 körül~~ Eperjesen. Művészi tanulmányait alighanem Bécsben végezte. Az 1820-30-as években, Tarkovits Gergely első eperjesi gör. kath. püspök korában, mint igen keresett egyházi és arcképfestő Eperjesen működött. Művei közül Tarkovits Gergely arcképe az eperjesi gör. kath. püspöki palotában, Kovács Jánosnak, az eperjesi gör. kath. egyházmegyei könyvtár alapítójának arcképe ugyanott, s ugyancsak egy Kovács Jánost ábrázoló arcképe a Magyar Történelmi Képcsarnokban Budapesten van. Az eperjesi gör. kath. székesegyházban a Péter és Pál, valamint a szent Kereszt oldalkápolnákban levő összes képeket M. festette. Mint az eperjesi gör. kath. egyházmegye festője az egyházmegyéhez tartozó templomok számára ikonosztázokat és egyéb képeket is készített. Több valók a karabelipatronusok arcképei az eperjesi gör. kath. püspöki rezidenciában.

Szépművészeti Múzeum irattára 1176/1906, 1462/1906 és 457/1909. szám.

EGY ELFELEDETT KÉPÍRÓNK

A nemzeti ujjászületés művészgárdájával igen mostohán bánt el a sors. Egyedül Barabás emelkedik ki belőle, de talán ő is csak azért, mert a Gondviselés hosszú élettel ajándékozta meg, itt hagyta köztünk, itt mozgott, itt járt a legutóbbi időkig... mert őt nem lehetett elfelednünk.

Mindenesetre sok volt köztük a gyönge, aztán a gyáva és kislelkű, kik művészi eszményüket soha meg nem valósíthatták, mert tucatmunkában a kenyérért kellett robotolniok, hanem azért a sok lenézett mesterember között akadt tehetség is, kik ha kénytelenek is voltak a körülményekkel megalkudni, de igazi művészi hivatottságnak is bizonyságát adták.

Ezek egyike volt Miklóssy József is. De hamvaiból élő föld sem támadt még s az emlékezés végső foszlányai már rég semmivé váltak.

I

1308-ban Róbert Károly megengedte a szepesi nemeseknek, hogy bányaművelési jogaikat a soltészokra is átruházhassák.[1])

Ennek a fejedelmi intézkedésnek köszönheti létét Szlovinka is. 1368-ban tünik fel először, hanem akkor még Abucunak hívták.[2])

Kies fekvésű hely, mely Krompachtól délre, a Skala hirtelenül felduzzadó tetői alatt alakult. Tárnáiban már 1374-ben igen jó minőségű rezet bányásztak.[3])

Lakósai jóravaló, csendes ruthének, kik a Dunajec és Poprád völgyszorosain át még valamikor a honfoglalás előtt költözködtek a Szepességre. Vallásukat, ősi jellegüket, mai napig fenntartották, de nyelvükön már igen érezhető a szomszédos idegen áramlat befolyása.

Itt, ebben a régi, hagyományokkal megszentelt, kis faluban, egy terjedelmes, de szegény, pórcsalád ölén pillantotta meg Miklóssy a napvilágot 1792. március 20-án. Keresztvíz alá Babjárcsik Kázmér és Jankos Mária tartották.[4])

Eredetileg Zmijnek hívták. A család ma is él Szlovinkán. A magyaros, jobb hangzású, Miklóssy nevet festő korában vette föl, de kezdetben a Miklosik-Miklussig alakban használta.

A kis Jóska igen eleven, pajzán gyermek volt. Éppen abban az időben folytak a francia háborúk. Télen a fonókban mindig figyelemmel hallgatta a hegyek közé tévedt híreket s csak úgy dobogott a szíve, mikor a kiszolgált vén obsitosok Bécsről, a császárváros fényéről, meséltek. Nem gondolta volna még akkor, hogy valaha ő neki is megengedi a Gondviselés e csudavilágba belepillantani. Hiszen oly időben s oly körülmények között született, midőn egy amolyan szegény pórfiúnak, minő ő volt, még álmai sem lehettek. Maga is elcsodálkozott talán, midőn lassan belésodródott a nagy világba s összeköttetésbe jött nagy emberekkel és nagy eseményekkel.

A véletlenen múlt az egész.

1797. április 3-án elhúnyt Jámborszki Vazul, a szlovinkai lelkész, nyolcvannégy éves korában.

A megüresedett javadalmat a kegyúr, Csáky Imre gróf, Andrejkovics István zavadkai lelkésznek óhajtotta volna juttatni, kit már április 28-án kelt levelében Bacsinszky püspök különös figyelmébe ajánlott.[1])

Nem is lett volna talán az egyházmegyei főhatóságnak kifogása Andrejkovics ellen, ha az öreg Jámborszki rendezett viszonyokat hagy maga után. Tisztességes, jóravaló pap volt ő máskülönben, aki Zavadkán már tizennegyedik esztendeje közmegelégedésre, becsülettel munkálkodott az Úr szőllőjében.

Az öreg Jámborszki bizony igen elhanyagolt állapotban hagyta Szlovinkát, Andrejkovics pedig gyöngének látszott Bacsinszky püspök szemében arra, hogy a felszaporodott bajokat kellőkép és eredményesen orvosolhassa. Ezért Dudinszky Mihályt ajánlotta a grófnak, aki akkor az egyháztörténelem és az egyházjog tanára volt az ungvári püspöki papnevelő intézetben.

Háromszor írt a kegyúr[2]) Andrejkovics érdekében a püspöknek, de mind a háromszor eredménytelenül s végül is a Bacsinszky álláspontja győzött.

Ez volt a szerencséje a kis Zmij Jóskának. Dudinszky egy igen tanult, nagyműveltségű pap volt, aki hamar fölismerte benne a tehetséget.

1) Kochelmann: Gesch. der Bergstädte. II. 1885. 88. l.
2) Fejér: IX. 4. 116.
3) Wagner: Anal. ter. Scep. I. 194. l.
4) A szlovinkai anyakönyv szerint.

1) Eredetije az eperjesi püspöki levéltárban.
2) U. o.

Művészet 1914-

A NEMZETI SZALON
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

A NÔTRE DAME LA RICHE TOURSBAN
FRANK BRANGWYN RÉZKARCA

A NEMZETI SZALON
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

SZENT NINA
ZICHY MIHÁLY RAJZA

A tanulást Szlovinkán kezdte. De minő volt az? Előrebocsátjuk, hogy Dudinszky eljöveteléig itt nem volt iskola, bár a «Ratio Educationis» kötelezte a falvakat iskolák állítására. Természetesen az úttörés igen fáradságos volt. Még 1803-ban is az egész tanítás a katekizálásból állott. Minek oka az lehetett, hogy Dudinszky nem tudott találni megfelelő erőt. Szegedy András, az akkori kántor, egyszerű parasztember volt. Bár törekvő, jóravaló férfiúnak tűnik föl, aki tehetségéhez és tudásához képest lelkiismeretesen igyekezett hivatását betölteni, de eredményt még a hittan terén is alig tudott felmutatni.[1])

Szegedyt azonban a nép sem szerette. Ezért Dudinszky 1803. végével őt a szolgálatból elbocsátotta. 1804-ben Loboda Andrást találjuk már a helyén, aki még szintén fiatal ember volt, de már tizenkettedik esztendeje szolgált, mint kántor. Egyszerű sorból származott ő is, de már neki rendes tanításra is képesítése volt. Amellett az Isten gyönyörű hanggal áldotta meg, a ritust pedig pompásan értette.[2]) Ő vetette meg tulajdonképen Szlovinkán a «Ratio Educationis» által előírt iskola alapját.

A különben is szerény, szorgalmas és alázatos, ember igen odaadó buzgalommal feküdt neki a munkának. Eleinte csak a vallás elemeinek a tanítására fektette a súlyt, de idővel kiterjesztette a gondját az írás és olvasás mesterségére, valamint a szertartástanra is. Tannyelv a ruthén volt, de Loboda értett latinul és németül is, bár csak ruthénül beszélt. A magyar nyelvet akkor még egy ruthén iskolában sem találjuk a tantárgyak között.

Ebben az iskolában kezdte meg Miklóssy a tanulást. Mint eszes, fogékony fiú, az előadottakat hamarosan elsajátította. Az év vége felé már ismerte a betűket, képes volt, ha lassan is, olvasni. Megtanulta a vallás elemeit, azonfelül a Miatyánkot és a Hiszekegyet, továbbá egy pár kisebb imádságot és néhány egyházi éneket.

Loboda nem volt egészen közönséges tehetség, aztán értette a módját is, hogyan kell a kis gyerekekkel foglalkozni. Szelid modorával, ügyességgel, becézgetéssel annyira meg tudta magát kedveltetni, hogy az órákról soha senki sem maradt el. Még Dudinszky is hozzá küldte gyermekeit.

Lassankint megnyilvánult Miklóssyban a faragáshoz, rajzoláshoz, való hajlam is. Nemcsak szüleinek tünt föl ez, hanem maga Loboda is alig győzte csodálni. Nyáron, mikor a tanítás szünetelt, kijárt a mezőre, teheneket, juhokat legeltetve. Míg társai huncutkodtak, lármáztak, veszekedtek, danoltak, tréfáltak, ő leült az árnyékba, elővett valami fadarabot és mintákat, alakokat, faragott ki rajtuk. Máskor ismét megfigyelte a természetet, gyönyörködött annak minden megnyilvánulásában. Aztán elővett egy darab papirost és rajzolgatott; állatokat, embereket, hegyet, szakadékot, mezőt stb. Dudinszkyt, aki végtelenül szerette, gyakran meglepte egy-egy ilyen rajzzal.

Már akkor is találkoztak ruthén falvak a Szepességen, honnan az értelmesebb gazdák tehetségesebb gyermeiket gimnáziumokba küldték. Lőcsén az 1805. évi kimutatás szerint 25 gör. kath. fiú látogatta a gimnáziumot, kik közül 8 egyszerű szepesi paraszt szülők gyermeke volt. A következő esztendőben egygyel, 1807-ben szintén egygyel, szaporodott ez a szám.[1]) A podolini piaristáknál pedig 1805-ben 17 gör. kath. fiú közül 11 szegény földmívelő gyermeke volt. Ez a szám a következő évben 8-ra apadt, de 1809-ben viszont 15-re emelkedett föl stb.[2]) Ezekből vagy kántorok, vagy a kinek módjában volt tanulmányait folytatni, papok lettek.

De a körülmények vagy a nevelő befolyása hányszor sarkalja a gyermeket olynemű munkásságra, melyre sajátos tehetsége vagy éppen nincsen, vagy első sorban nincsen hivatva. Ez történt Miklóssyval is.

Dudinszky belőle is papot szeretett volna nevelni. Nem is gondolkozott egészen rosszul, mert hiszen más pálya egy szegény görögkatholikus pórfiú előtt akkor még úgyis majdnem teljességgel el volt zárva. Görög Demeter bár szegény, de nemes szülők gyermeke volt, aztán maga a püspök, az udvarnál igen kegyelt Bacsinszky András, pártfogolta s a kancelláriánál még irnoki állást sem tudott kapni. Megjegyzendő, hogy régen görög szertartású ember még ipart sem

[1]) Dudinszky jelentése az eperjesi püspöki levéltárban 265/803. sz. alatt.

[2]) Dudinszky jelentése 277/804. sz. alatt u. o.

[1]) Iskolai jelentések az 1805—1809. évekről az eperjesi püspöki levéltárban.

[2]) U. o.

folytathatott, mert a ruthének mind ki voltak zárva a céhekből. Csak 1753-ban, de akkor is csupán azoknak a fölvételét engedte meg Mária Terézia, kik az uniót Rómával elfogadták. De hogy valaki papjelölt lehessen, ahhoz már ez időtájt föltétlenül megkívánták a gimnázium és a bölcsészeti tanfolyam elvégzését. Az öreg Zmij pedig szegény ember volt, kinek nem volt miből költekezni. Bizony a kis Jóskára alig virrad jobb sors, ha pártfogójának nem támad egy mentő gondolata.

Dudinszky tekintélyes, befolyásos ember volt, kinek szavát a püspöki udvarban mindig figyelembe vették. Mindenesetre s első sorban kiváló egyéni képességének köszönhette ezt. De bizonyára közrejátszott abban az a körülmény is, hogy neje Bradács Mihály püspöki helynöknek a nővére volt. Ennek folytán sikerült neki kivinni, hogy Zmij Jóskát 1809 nyarán fölvették a sz. Bazil-rendű szerzetesek közé.

Szóval ő is ahhoz fogott, a mire környezete leginkább serkentette. Az ifjúság a milyen fogékony, épp oly kevéssé van tisztában a saját tehetsége felől. De mit is tehetett volna egyebet?...

A természeti szépségekben gazdag Zemplén vármegye legfelsőbb csücskében fekszik a krasznibródi zárda. Egy kis domb hátán épült, mely Homonnától északra emelkedik. Hátterében erdőkkel koszorúzott bércek ágaskodnak, alant jó széles síkság terül el, melyet a Laborcz folyó vize öntöz.

E zárda a sz. Bazil-rend tulajdona. A szerzetesek rendeltetése a keleti egyházban előírt, sokszor igen hosszadalmas, istentiszteleteket naponta pontosan elvégezni. De régen, mikor még minden községben lelkész és templom nem volt, lelkipásztorkodással is foglalkoztak s azonkívül egyházi könyvek kiadásával.

A rend tagjai Krasznibródon nyerték kiképeztetésüket. Ide került Jóska is.

A magas, fehérre meszelt, hatalmas kolostor, körülvéve árnyas kerttel, igen jó benyomást tett rá. Dolga ellen sem panaszkodott eleinte. De utóbb mintha nem találta volna helyét az elzárt falak között. Eddig csak szegény ember volt, most meg fogoly lett. Az ő lelke legalább úgy érezte. Ez nem neki való élet volt. De mit tehetett a szegény?

Negyedfél évet töltött itt. Ekkor szerencsés fordulat állott be. A bécsi sz. Barbaráról elnevezett gör. kath. hitközségnél megüresedett a kántori állás. Dudinszky ismervén a helyzetet, fölszólította: nem volna-e hajlandó azt elfoglalni? Természetesen kapva kapott az alkalmon.

Örült, hogy megszabadult a szerzettől, de mindig kegyelettel gondolt azért rá. Igaz ugyan, hogy a viszonyok, a körülmények hajtották oda, hanem a baziliták nélkül ő sohasem lett volna Miklóssy. Mert ha bolond fejjel ott hagyja a szerzetet, ugyan mi lett volna belőle? De a szerzet falai között ébredt föl benne a művészi hajlam is. Itt látott először ecsetet és festéket is. Mert a krasznibródi monostorban mindig találkozott egy-két olyan szerzetes, kik értettek a festészethez. Szükség is volt rájuk, hiszen a rend 8 kolostorában mindig akadt munka. Akadémiát ugyan egyikük sem végzett, de természetes tehetségüknél fogva az igényeket egészen ügyesen kielégítették.

1814. május 1-én köszöntött be Miklóssy a sz. Barbarába.

Gyönyörű tavaszi idő volt. Az égen fodros fellegek úsztak. A Práterben éppen akkor kezdett fesleni az orgona, meg a gyöngyvirág bimbója. A fürtös virágcsokrokon döngicsélve röpködtek a méhek és a fehérszárnyú pillangók.

Az osztrák főváros legszebb pompájában ragyogott. A Duna felől gyönge szellő fujdogált. A virágok édes illata összevegyült a friss, üde gyep átható, nyers földszagával.

A szegény Miklóssy egészen oda volt. Alig győzött bámulni. Voltaképen nem is tudta, hogy mit csodáljon inkább? Hiszen minden új volt előtte és mindaz oly nagyarányú, oly fényes, oly ünnepi. Annyi benyomás, annyi új érzés, foglalkoztatta elméjét, hogy kifejezést se tudott volna nekik adni.

Meg kell jegyeznünk, hogy a bécsi művészet aranykora I. József és VI. Károly idejére esik. Ekkor indul hódító körútra a barocco s ez az a stilus, mely a könnyen buzduló, meleg kedélyű, bécsi nép fajjellegének igazán és leghívebben kifejezést adott.

Midőn Miklóssy Bécsbe jött, már e kornak csak emléke élt. II. József uralkodásának fagyos levegője, a tanult klasszicizmus, az akadémiai szellem, amint megfosztá az építészetet élénkségétől, erejétől és kecsességétől, éppen úgy elhalványította az éltető melegségű eget, a nagy allegóriákat és a vidám jeleneteket. Ezek helyét az arkeológiai kutatás, a nem értett antik

A MÜVÉSZHÁZBAN
VENDÉGSZEREPELT OSZTRÁK MESTEREK
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

DR. AUERNHEIMERNÉ ARCKÉPE
NIKOLAUS SCHATTENSTEIN
FESTMÉNYE

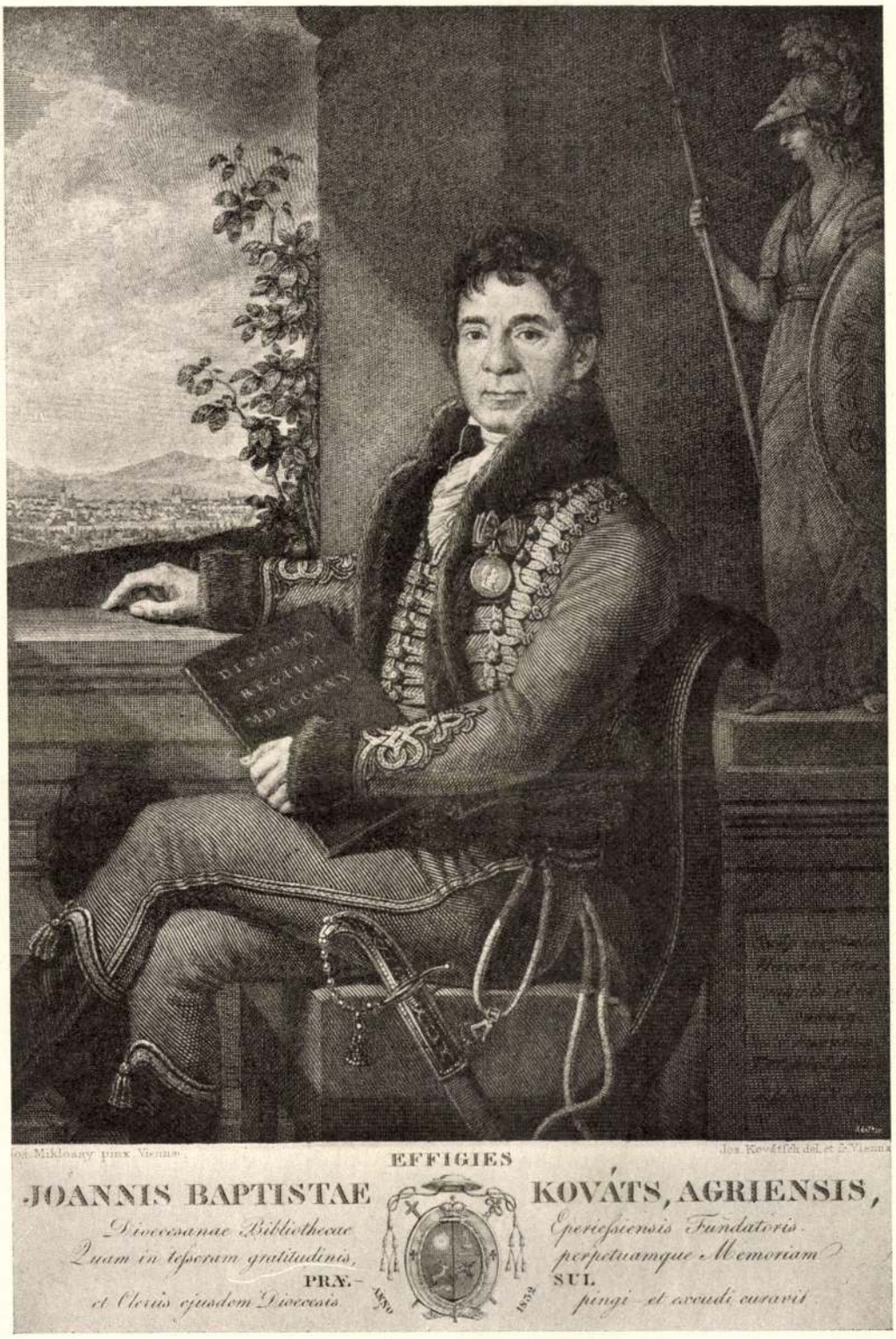

KOVÁTS JÁNOS ARCKÉPE
MIKLÓSSY JÓZSEF FESTMÉNYE
JOS. KOVÁTSCH RÉZMETSZETE

iránt táplált lelkesedés és a klasszikus kánonhoz való medd ragaszkodás váltotta föl.

Az akadémia az 1812-ben kiadott új statutumok alapján négy főosztályra oszlott. Ezek a következők voltak:

I. A festők, szobrászok, rézmetszők és a mozaik iskolája.

II. Az épitészet iskolája.

III. A graveur-művészet iskolája.

IV. A kézművességekre alkalmazott művészet iskolája.

Miklóssy nem habozott sokáig, hanem alighogy fölért Bécsbe s tájékozódott az új viszonyok között, fölment az akadémiára és fölvétette magát az első osztályra. Hivatalos állásával egybekötött dolga ugyancsak kevés volt. Reggel 1 óra, délután pedig $^1/_2$ óra. Igy az semmiképen sem akadályozta tervében.

A festők osztályán ez idő tájban igen sok jeles növendék volt. Ekkor kezdett feltűnni Fendi Péter, aki utóbb vízfestményein a családi élet naivságát, a gyermekvilágot és annak játékait, igen bájosan tudta ábrázolni. Vele egyidőben adta nagy tehetségének a jelét a szellemes Daffinger Mór. Mint virágfestő is igen előkelő rangot foglalt el, de miniatür arcképei még bámulatosabbak. Kitünő teknikával, amellett nemes ízléssel és finom színezéssel, dolgozott. Ugyanakkor látogatta az akadémiát Waldmüller Ferdinánd is, a későbbi híres parasztfestő, kinek képein az alakok és színek gyakran keményen ütköznek egymásba, napfénye is sokszor túlságos erősen világít, jellemzése pedig néha a torzképpel határos, azonban hazudott szépséggel soha meg nem sértette a természetet a művészet kedvéért. Miklóssy Kraffthoz szegődött, kinek tanítványai között Ranftl volt akkor a legtehetségesebb egyéniség. De az elsőbbséget csakhamar át kellett engednie a híres Danhauser Józsefnek, kinek gyöngéd, szellemes, puha zománcú és a vígjátékíró élénkségével színező ecsetje egy csapásra meghódította a jószívű és könnyűvérü osztrák főváros közönségét.

Ezekkel a fiatalemberekkel, kik nemsokára mint fényes csillagok kezdtek tündökölni az osztrák művészet derült égboltján, igen jó viszonyban volt Miklóssy. Együtt jártak, együtt tanultak, még mulatni is együtt mentek el. Tanyájukat Ranftlnál ütötték föl, kinek apja korcsmáros volt. Az ő füstös, kis vendéglőjében találkozott rendesen a társaság, mely nem messze a Grabentől, egy sötét mellékutcában feküdt, a világtól teljesen eldugva. Egy kopott helyiségben, melyet reggeltől estig gyertyafény világított meg, ültek össze a fiatalok, illatos mokkanedvet szopogatva, hogy elszórakozzanak, megbeszéljék a napi eseményeket és bírálatot mondjanak a sajtóban fölmerülő eszmékről vagy megvitassanak egy-egy fontosabb művészeti kérdést. Ilyenkor aztán kigyulladt szemükben a tűz. Mindenik a maga igazát szerette volna érvényre juttatni.

Miklóssy nyolc esztendőt töltött a bécsi képzőművészeti akadémián. 1814-ben iratkozott be s mindvégig Krafft tanítványa volt. Jó barátai közül éppen csak Ranftl tartott ki vele a nagy mester oldala mellett és utóbb Danhauser. Talán azért is rokonszenvezett vele leginkább. Bár a többiekkel is mindig igen jó viszonyban volt, tény azonban, hogy Ranftlal a legmelegebb barátság fűzte egybe, mely akkor sem szakadt meg, midőn már Miklóssy búcsút mondott Bécsnek.

Tanulmányait fényes eredménynyel fejezte be. Erről a következő bizonyítvány tanuskodik:

«Die Oestereichisch-Kaiserliche Academie
der vereinigten bildenden Künste

bezeuget hiermit, dass der Herr Joseph Miklussig, alt 28 Jahre, gebürtig von Slovenka in der Zipser in Ungarn, die K. K. Academie durch acht Jahre mit wohlgesitteten Betragen und solcher Verwendung besucht habe, dass er bei der Prüfung der von ihm vorschriftmässig eingereichten Kunstwerke so wohl in Hinsicht auf sein ausgezeichnetes Talent, als auf seine praktische Fertigkeit als ein geschickter ausübender Künstler im Fache der Historien Mahlerey anerkannt worden.

Wien, den 22. Februar 1823.

Franz Caucig
Director der Mahlerey und Bildhauerey.[1])»

Oly nagyon kiemeli Miklóssyt e bizonyítvány, oly magasztalólag nyilatkozik rôla az akadémia, hogy az ifjú művészember a legjobb reményekkel nézhetett jövője elé. De nem ok nélkül; mert már első munkájával oly nagy feltünést keltett, hogy személye iránt általános érdeklődés nyilvánult meg s az élesebben látó kritika

[1]) Hiteles másolata az eperjesi püspöki levéltárban.

a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott felőle, aminthogy I. Ferenc arcképe, mellyel legelőször fellépett, tényleg nagy vonású és előkelően jellemző kép. Miklóssy ajándéknak szánta, de utóbb Kováts Jánosnak, az áldozatkész maecenásnak engedte át, aki azt az általa alapított eperjesi püspöki könyvtár olvasóterme számára vásárolta meg tőle.

Állását továbbra is megtartotta a Barbaránál; de míg azelőtt csak pályatársai, néhány jó barátja kereste föl szerény otthonát, mindannyi amolyan szegény ember, mint ő, a hír, a kiváncsiság, érdeklődés folytán csakhamar magasabb látogatók is kezdtek jelentkezni nála: az irodalomtörténetből is jól ismert Görög Demeter, aztán Viszanik Mihály, a bécsi egyetem akkor hires orvostanára stb., kik szívesen állottak ecsetje elé. De hová lettek e képek? nem tudjuk megmondani. Csak az bizonyos, hogy Miklóssy minden tekintetben megfelelt a várakozásnak. Bár pusztán kőnyomatok maradtak e képekről, hanem ezek is eléggé visszatükröztetik az ifjú művész biztosságát, a műgondot s főleg a jellemző erőt és közvetlenséget. De az a körülmény, hogy korának e két kiválósága az ő ecsetjét vette igénybe, már önmagában igazolja nem mindennapi tehetségét, főleg ha meggondoljuk, hogy Bécsnek egykorú arcképfestői igazán elsőrangú erők voltak.

Majd visszaidézte képzeletébe szülőföldjét s ott, a regényes Tátra alatt, népe körében keresett magának tárgyat.

A ruthén leány özvegy emberhez nem szívesen megy férjhez. Gyakran hallani a dalt:

«Házunk alatt a templomnál
boróka áll, maga egy,
Kérő jött a mi házunkhoz,
de nem legény, csak özvegy.
Én hozzá egy szót sem szóltam,
nem is nyujtom kezemet,
Édes anyám, kedves anyám,
ne adj hozzá engemet.»

Ha mégis hozzámegyen, azt csak fontos körülményeknél fogva teszi meg, de akkor is sokszor panaszolja:

«Jaj Istenem, mi lesz velem,
Egy öreghez férjhez mentem,
Ha jön az est, mindjárt horkol,
Meg sem ölel, meg sem csókol!»

Egyik képén Miklóssy éppen azt a mozzanatot örökítette meg, a mint a lakodalom után, úgy már este felé, a leány szüleinek háza előtt megáll a szekér és a kissé öreg férj hívja ifjú nejét:

«Ülj fel, ülj fel, szép kedvesem,
Hiába sírsz keservesen,
Nem használ már a sírásod
A lovak fogva vannak,
Vár új lakásod!...»

Oly bájjal és természetességgel festette meg Miklóssy e jelenetet, hogy egy Czartoriszky herceg, mint a hagyomány fentartotta, 100 aranyat adott érte neki.

A sikeren felbátorítva, még egy képet vett tervbe a népéletből.

A krasznibródi búcsúk ma is igen látogatottak. De régen minden ruthén leányos házban egyébről sem beszéltek már hetekkel piros pünkösd előtt, mint a krasznibródi leányvásárról; mert hiszen ez mindenesetre reájuk nézve sokkal fontosabb és érdekesebb volt, minden egyéb dolognál. Ha már a hideg és esős április kétségbeejtette a férfiakat és remegve várták pünkösd ünnepét, annál törhetetlenebbül bíztak a szerelem istennőjében a leányok, meg a fiatal özvegyek, mert ő nem szokta elrontani örömüket, a virágillatos tavasz gyönyörű ünnepére mindig kiderítette az égboltot.

Mert a szegény ruthén paraszt, ha nem választott magának jó előre feleséget, mikor az urasági parancs kijött, hogy nősüljön, rendszerint Krasznibródra ment házasodni. Voltak ilyen nővásárok bizonyára másutt is, de a krónikás csak ennek az egynek az emlékét tartotta fenn.[1]) Erre az alkalomra mindig szabadságot kapott a szegény pór legény, fölvette ünnepi gunyáját s elzarándokolt Zemplénbe, hogy a földesúr parancsának hűségesen eleget tehessen.

A leányok szétbocsájtott hajjal és koszorúval ékesítve, az özvegyek — megkülönböztetésül a férjes nőktől — a főkötőn kívül zöld koszorúval a fejükön jelentek meg. A házasulandó legény kénye s tetszése szerint választhatott közülük. Választottjának azután ezen szavakkal nyújtott kezet: «Pogy do popa, ked ti treba

[1]) Mészáros Károly: A magyarországi oroszok története. Pest, 1850. 9. l.

CSÓK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA
A MŰCSARNOKBAN

FELESÉGEM ARCKÉPE
CSÓK ISTVÁN FESTMÉNYE

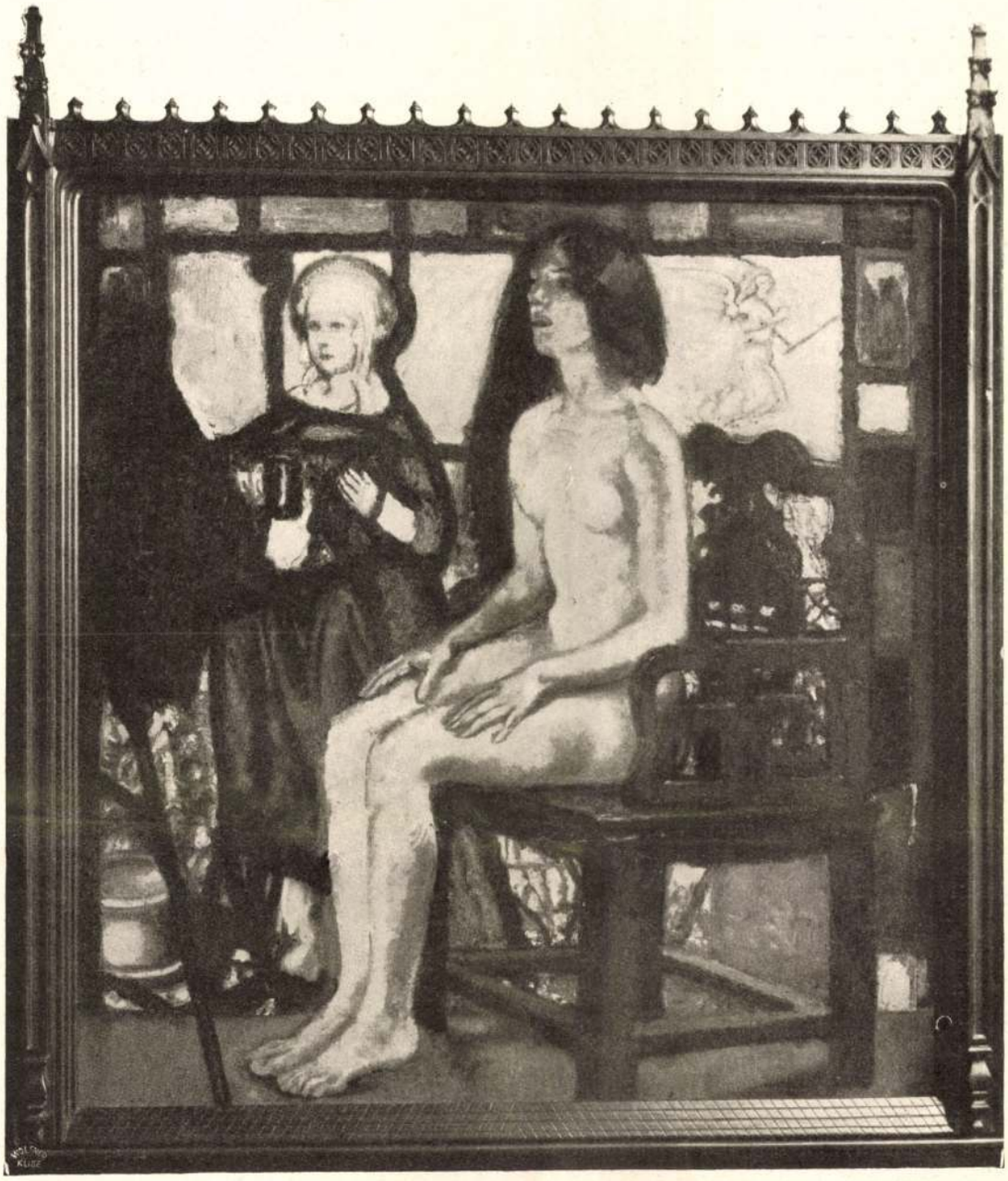

CSÓK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA
A MŰCSARNOKBAN

LA FEMME ADORÉE
CSÓK ISTVÁN FESTMÉNYE

chlopa»; azaz jer a paphoz, ha férj kell; s nyomban a szerzetesekhez vezette, a kik az ily módon kötött frigyeket menten megáldották.

Ebből az időből maradt fenn az a nóta, mely így kezdődik:

«A krasznibródi hegyen,
Vigadok én keservesen,
Könnyem hull a telt pohárba . . .»

Mert e nóta itt született s nem «a pilisi szőlőhegyen».

Mint és hogyan tervezte Miklóssy ezt a leányvásárt, mely az ő idejében is dívott még arra s így emlékezetébe jól bevésődhetett, megörökíteni? Nem tudjuk. Csak az bizonyos, hogy pusztán a vázlatát készítette el, a kidolgozásával azonban adós maradt. Miért hagyta abba? bajos volna feleletet adnunk. Annyi tény, hogy e vázrajz, sok mással együtt, utóbb unokaöccsének birtokába került, de kezén elkallódtak. Pedig sok értékes dolog lehetett köztük s nem egy igazán becses darab, mint pl. a «Fonóban», «Ki lesz a férjem?» c. rajzok, melyek emlékét a hagyomány fentartotta.

Még egy arcképről van tudomásunk, melyet Bécsben készített s ez Fogarassy Józsefet, a Barbareum plébánosát ábrázolta, melyet Tarkovits Gergely, eperjesi püspök fölkérésére és megrendelésére készített.

II

Van a ruthén népnek egy érdekes és igen szép jellemvonása. Bár merre, bár hová is vigye a sors, sehol a világon nem érzi magát olyan jól, oly boldognak, mint a Kárpátok zord, de ellenállhatatlan bűbájjal biró fenyvesei között.

Nyolc év multán Miklóssyban is fölébredt a honvágy, nem volt többé maradása Bécsben. Minduntalan fölmerült képzeletében annak a földnek a képe, hol a bölcsője ringott. Gondolatai mind gyakrabban jártak abban a szalmafödeles kis faházikóban, hol annak idején az édes anyja csókjainak melege keltette föl őt álmából. Elnézte a lenyugvó napot, a holdfényes éjszakába lefutó csillagot. Köszöntötte a felhőt, üdvözölte a madarat, mely onnan feléje szállt. Még a levegőt is sokkal illatosabbnak, sokkal üdítőbbnek találta, ha kelet felől csapta a szellő sápadt arcába.

Ennek folytán 1823 október 20-án a következő kérvényt küldte Tarkovits Gergely eperjesi püspök címére:

«Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr,
Kegyes Pártfogóm!

Miután a sz. Borbála-egyháznál 1814 május 2. óta följebbvalóim teljes megelégedésére viselt kántori állásom mellett a festészet művészetében is olyannyira előrehaladtam, hogy bárhol és bármily nemű munkálat teljesítésére teljesen képesítve lettem, úgy tudom pedig, hogy Méltóságod egyházmegyéje még egy okleveles festőművészt nélkülöz; ennélfogva s a honvágytóli s indíttatva, a csatolt okmányok alapján, hódoló mély tisztelettel esedezem, méltóztassék engem egyházmegyéje festőjévé kegyesen kinevezni. Kötelességeimnek mindig és legpontosabban fogok megfelelni, hálám jeléül pedig leszek bátor Méltóságodnak fölajánlani az eperjesi egyházmegye nagynevű alapítójának, I. Ferencz királyi ő Felségének a képét, melyet örök emlékezetül való kifüggesztés végett magam szándékozom Méltóságodnak átnyújtani.

Kegyelmes intézkedését várva, magamat pedig Méltóságod jóindulatába ajánlva, hazafiúi mély tisztelettel maradok

Bécsben, 1823 október 24-én

Méltóságodnak

legalázatosabb szolgája:
Miklosik József,
a sz. Borbála-egyház kántora,
okleveles festő.»[1])

A kérvényhez Miklóssy oklevelét és a Fogarassy által kiállított működési bizonyítványt csatolta, mely utóbbi következőképen szól:

«Bizonyítvány.

Hogy Miklosik József, a ki Szepesmegyében Alsószlovinka községben született, a sz. Barbaráról elnevezett gör. kath. parochiális egyháznál kántori minőségében mindenkor buzgón, pontosan és följebbvalói teljes megelégedésére, teljesítette kötelességeit, erkölcsi tekintetben és magaviselete ellen soha semmi kifogás sem merült föl, azt ezennel hivatalosan és teljes lelkiismerettel igazolom.

Bécs, 1823 október 24-én

Fogarassy János s. k.,
a sz. Barbaráról elnevezett gör. kath. egyház lelkésze.»[2])

[1]) Latin nyelvű eredetije az eperjesi püspöki levéltárban 1051/823. sz. alatt.

[2]) U. o.

Tarkovits püspök szívesen fogadta Miklóssy kérvényét. Mielőtt azonban az ügyben érdemlegesen döntött volna, Fogarassy útján a következő leiratot intézte hozzá:

«Főtisztelendő lelkész úr!

Ismeretes Főtisztelendőséged előtt, hogy Miklussik József, a sz. Borbáláról elnevezett gör. kath. egyház kántora, festőművészi oklevelének csatolása mellett, az iránt nyujtott hozzám folyamodványt, hogy Őt egyházmegyémben, melynek szülöttje, egyházi festőnek alkalmazzam.

Méltányolom nevezettnek kérelmét és hajlandó vagyok annak eleget tenni, annál is inkább, mert magam is nagy hiányát érzem egy arravaló, képzett egyénnek, aki másoknak is irányításul szolgálna.

Mielőtt azonban az erről szóló kinevezési okmányt kiadnám, szükségesnek tartom, hogy Miklussik az egyházi festészet terén való jártasságát kellőkép igazolja. Minélfogva tlsztelettel fölkérem a Főtisztelendő Urat, hogy ezen óhajomról nevezettet értesíteni, egyúttal pedig őt utasítani méltóztassék, hogy a továbbiak végett püspöki hivatalomban jelentkezni igyekezzék.

Eperjes, 1823 október 31.

Főtisztelendőségednek

őszinte híve:
Tarkovits Gergely
eperjesi püspök.»

Talán Miklóssy e leiratra megneheztelt? Vagy más okok jöttek közbe? Nem tudjuk. Elég az hozzá, hogy ekkor a kinevezésből semmisem lett s ő utóbb Olaszországba távozott, hol csaknem két esztendőt töltött. Ez az út különben csak hasznára vált, mert ennek folytán rázza le a Bécsben ráragadt kötött, feszes, kezelési modort s az olasz ég alatt tér át az új, széles, ecsethordásra és meleg színezésre.

Az eperjesi egyházmegyei papság 1830 november 16-án tartott szentszéki ülésből megkérte Kováts Jánost, az egyházmegyei könyvtár nagynevű alapítóját, hogy nemzeti öltözetben, mellén az I. Ferenc által adományozott aranyéremmel, valami ügyes festő által az egyházmegye költségén festesse le magát. A papság az egyik képet a Nemzeti Múzeumnak, a másikat a püspöki könyvtár olvasótermének szánta.

Kováts engedett is a kérelemnek s a két képet Miklóssynál rendelte meg, de a saját költségére. A művész ülő alakban festette meg a nagynevű Maecenást. Bal kezében piros bársonyba kötött könyvet tart, melyen a következő fölírás olvasható:

DIPLOMA REGIUM
SUPER BIBLIOTHECA PUBLICA
DIOECESI GR: RIT: CATHOL:
EPERJESIENSI. PER
JOANNEM BAPT: KOVÁTS
AGRIENSEM
FUNDATA ET DOTATA ANNO
DOMINI M. D. C. C. C. X. X. X.

Jobbját ablakpárkányon tartja. A távolban Eperjes látszik.

A kerevet mögött egy Minerva-szobor áll, talapzatán Kováts jeligéjével:

SZÉP MEGHALNI HAZÁM! ÉRTED:
VAGYIS ÉLNI SOKÁIG,
S HASZNOS TETTEKKEL HOLTIG
ADÓZNI NEKED.

A kép alján ez a fölírás ötlik szembe:

KOVÁTS JÁNOS
AZ EPERJESI EGYESÜLT
GÖRÖG KATHOLIKUS PÜSPÖKSÉG
NYILVÁNOS KÖNYVTÁRNAK
FELÁLLITÓJA.
SZÜLETETT EGERBEN
AUGUSZTUS 25-DIKÉN
1764-DIKBEN.

A kép igen sikerült munka s mindössze csak 200 forintba került. Ezt utóbb valami Kovátsch József nevű akadémiai művész rézbe is metszette. Vele szintén 200 frtban alkudott meg Kováts. A sokszorosítást pedig Perlaska Cézár végezte, aki 90 frt és 24 krajcárt kapott munkájáért. Magának Kovátsnak is igen tetszett. Mindjárt meg is bízta Miklóssyt, hogy fesse le majd unokaöccsét, Végh Jóskát is, ha Pesten fog járni. A fiatalember jurátus volt akkor a magyar fővárosban.

Az Eperjesre küldött képnek, mely most a püspöki palota fogadótermében van elhelyezve, a kerete egyszerű. Mindössze 25 forint volt az ára. Ez Enderle Ferenc bécsi iparos műve.

A Nemzeti Múzeumba szánt kép rámája díszesebb. Az utóbbit Toepfer Ignác faragta és 56 forintot fizetett érte a Maecenás. A képen a következő felírás olvasható:

Fent: «Effigiem hanc Spectabilis ac Generosi D. Joannis Bapt. Kováts Agriensis, Bibliothecae Dioecesanae Eperiessiensis Fundatoris, in perenne grati animi monumentum.»

Alant: «PRAESUL ET CLERUS GRAECO CATHOLICAE EPARCHIAE EPERIESSIENSIS MUSEO NATIONALI LVBENTER OBTVLERE».

Miklóssy már 1831 nyarán készen volt a két képpel. Szállításuk azonban csak a következő év tavaszán történt. Ezen megtisztelő feladattal Kováts Miklóssyt és Fogarassyt bízta meg.

Pesten, a Nemzeti Múzeumban, nagy közönség jelenlétében, május 10-én történt Kováts arcképének leleplezése. Három nap múlva aztán Miklóssy és Fogarassy folytatták útjukat Eperjés felé, hová 17-én este nyolc órakor érkeztek meg «jó egésségben és szerentsésen». Tarkovits püspök igen megörült nekik. Fogarassy leveléből tudjuk ezt, aki Kovátsnak írta: «. . . mindjárt másnap reggel Ő Nagyságánál a püspök úrnál megjelenvén és attól öröm könynyek közt fogattatván, egyetemben parantsolatjára kortsmából a Rezidentziába lakásra által szállíttattam; a mi megis történt».[1])

Ez alkalommal újra szóba került Miklóssynak egyházmegyei festővé való kineveztetése is. Tarkovits maga kérte őt, hogy jöjjön mielőbb Eperjesre. Nagy szükség volt rá, minthogy időközben a föllépett kolerában meghalt Tapolyi Antal, Mirejovszky és a sztroskói Krizsanovszky is, kik eddig az igényeket és a szükségleteket legalább némileg kielégítették.[2]) Miklóssy mutatott is hajlandóságot, de tényleg csak 1833 tavaszán érkezett meg Eperjesre, hanem ekkor már mindenestül. Fogarassy még március végére jelezte az eljövetelét,[3]) de mindig akadt még valami teendője, aztán meg a husvéti ünnepek is közbejöttek. Május elején készült föl végre teljesen. Eperjesre a hónap közepe táján érkezett meg.

Mihelyt elhelyezkedett, Tarkovits a következő szövegű kinevezési okmányt[4]) juttatta a kezeihez:

«Notum facimus, tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: quod Nos, sumpta in astensione insigni illa artis pictoriae peritia et in perficiendis hujus Categoriae Laboribus dilaudata dexteritate, qua Pictor Josephus Miklóssy tum per systematice absolutam Viennae Graphicis scholam, reportatumque exinde Publicum Testimonium, cum et secus, per producta Laboris sui amoena Paradigmata, pluribus jam vicibus ad communem contentum et complacentiam inclaruit; eundem Josephum Miklóssy, Ordinarium pro Dioecesi Nostra Pictorem nominare et constituere decreverimus, imo et effective, insistentes datae sub No 898: a. p. Assecurationi, harum vigore ita nominamus, et constituimus: ut is quoscunque demum Pictorios Labores, in quibuscunque Dioceseos Nostrae Ecclesiis, erga suo modo ineundas cum concernentibus Communitatibus, vel aliis, quas Negotium isthoc nefors respiciet, Personis contractuales Accordas, ad Gloriam Dei, decus item Religionis, et aedificationem Fidelium, libere peragere ponit, ac valeat. Omnes itaque, et singulos Dioecesis Nostrae Animarum Curatores, prout et ipsos spirituali Jurisdictioni Nostrae obnoxios Fideles, in nexu prominorum eo hisce inviamus: ut praedictum Josephum Miklóssy, quem utpote delato sibi Pictoris Dioecesani munere cum implemento conceptae de se expectationis defuncturum firmiter speramus, pro taei incunctanter agnoscere, occursurosque in Ecclesiis suis Pictorios Labores eidem concredere non addubitent.

Datum in loco Cathedrae Nostrae Episcopalis Eperjessini, de vigesima nona May, Anno Domini Milesimo, octingentesimo, trigesimo tertio.»

Hálaképen Miklóssy megfestette a püspök arcképét, mely az eperjesi püspöki palota fogadótermének ma is dísze.

Ugyanitt van elhelyezve Miklóssynak egy másik arczképe is, mely Chiza András kanonokot ábrázolja.

Miklóssynak első munkája, melyet az egyházmegye területén végzett, az abaujszántói templomban felállított ikonostásion festése volt 1830-ban. Ezért 2000 pengő forintot kapott.

Innen Sajószögedre ment, hol 1831-ben dolgozott.

A következő esztendőben Izdobára hívták meg, azután Résőre, majd sorban egymásután a következő helyeken dolgozott:

1834-ben Szobos és Fias.

[1]) L. b. Beszkid Miklós: Kováts János c. művét.
[2]) L. 783/832. sz. alatt a püspöki levéltárban.
[3]) 315/833. sz. a. u. o.
[4]) 538/833. sz. a. u. o.

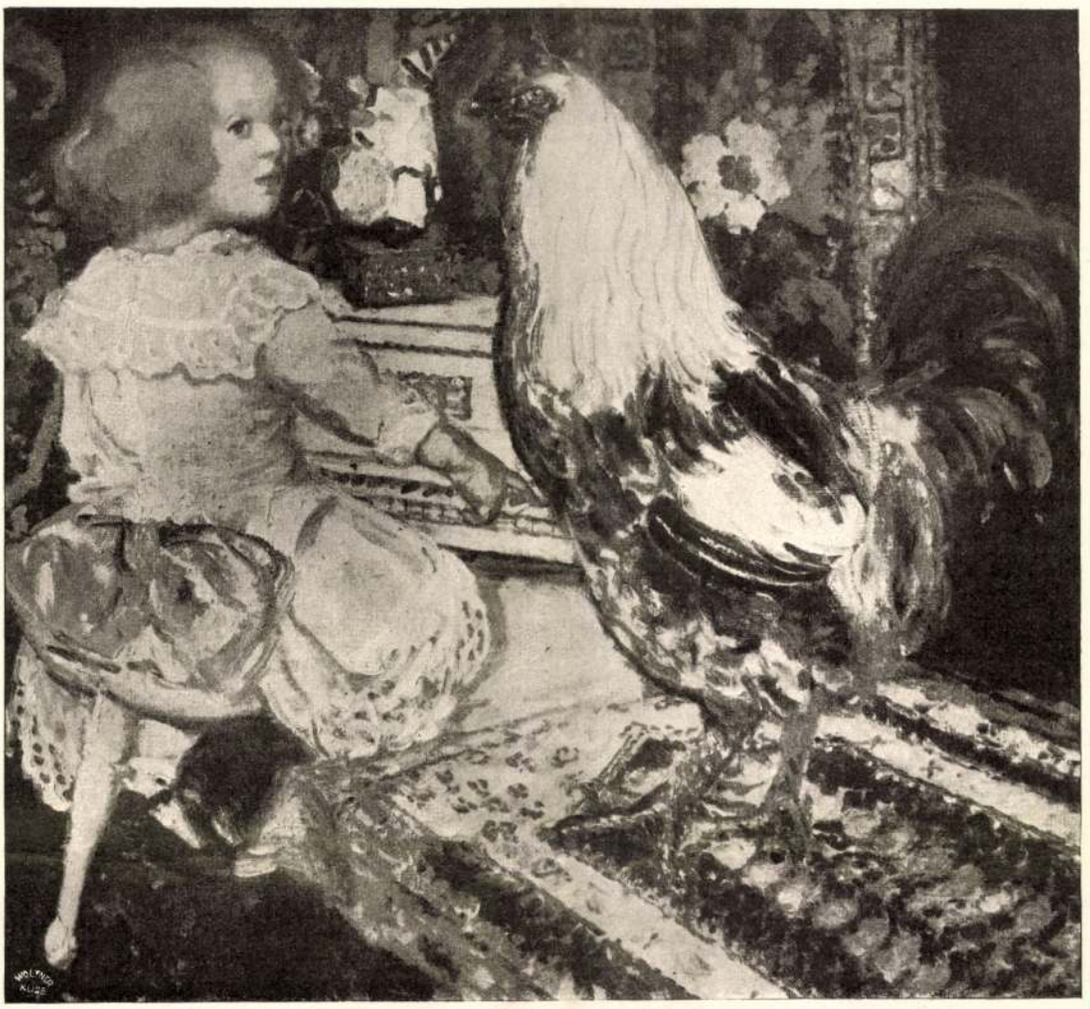

CSÓK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA
A MŰCSARNOKBAN

ZÜZÜ ÉS KOKO
CSÓK ISTVÁN FESTMÉNYE

1835-ben 1250 váltó forint értékben a még 1820-ban felállított nagyszulini ikonostásiont festette.

Ugyanakkor azonban az eperjesi székesegyházban is el volt foglalva. Tarkovits püspök a székesegyház két oldalkápolnájába képeket rendelt nála. A jobboldali: a sz. kereszt tiszteletére van felszentelve. Az oltár fölött a keresztre feszített üdvözítő képe látható. Két oldalt, két-két oszlop között, pedig még négy kisebb kép van, melyek Jézus kiszenvedéséből való jeleneteket ábrázolnak. A baloldali sz. Péter és sz. Pál apostolok tiszteletére van fölszentelve. Ebben azonban csak két kép van elhelyezve. Az oltár fölött az apostoloké, míg alant sz. Péteré, amint a tengeren jár.

1836-ban Pusztaházán dolgozott.

1837-ben a várgonyi templom számára festette sz. Miklós, sz. Borbála és a Boldogságos szűz képeket vászonra.

1838-ban a sósújfalusi templom ikonostásionját javította.

A következő esztendőben hasonló munkával volt elfoglalva Kisvalkón.

1840-ben a mucsonyiak új ikonostásiont állítottak templomukban. Kifestésére a Drurko-Szujcsák család 1000 pengő forintot adományozott. A munkával Miklóssyt bízta meg a hitközség. Ugyanő festette a szentségház mögött látható képet is, mely Krisztus levételét ábrázolja a keresztről.

Éppen ez időtájt Pitováról, a mai Végpetriből, kapott meghívást, hol 800 forint értékben szintén az ikonostásiont kellett kifesteni. Miklóssy a megbizatást elvállalta, bele is kezdett a munkába, befejezni azonban már nem volt képes. 1841 őszén hagymázba esett s dacára a gondos ápolásnak az erőteljes férfiú pár nap alatt kiszenvedett. Az anyakönyvi bejegyzés szerint december 1-én húnyt el és földije, Soltész József, utóbb eperjesi kanonok temette, tisztelői, barátai igen nagy részvétele mellett a városi köztemetőbe.[1])

Miklóssy magános legényember volt. Családot nem alapított. Öcscsével Miklóssy Mihálylyal, lakott együtt, aki akkor 23 esztendős fiatal ember volt és szintén festőnek készült. Elhúnyt bátyja helyett ő fejezte be a Végpetriben elvállalt munkát, tőle való ugyanott a szentélyben a zsertovnik felett látható és a sírban fekvő üdvözítőt ábrázoló kép is.

III

Miklóssy az eperjesi temetőben fekszik. Hantja behorpadt, a melléje ültetett repkény összefolyt már a vad iszalaggal. Halottak napján nem gyúl ki mécses és nincs szerető szív, mely koszorúival a mélyen porladozóról megemlékeznék. Néhány év előtt a tüskés bozótból még kilátszott egy alacsony mészkőből faragott kereszt. De azóta ennek is nyoma veszett, rombadőlt, elpusztult. Egy-két őszinte, igaz barát talán mindvégig könnyes szemmel őrizte emlékét. Mikor aztán ezek is porba roskadtak, elszakadt az utolsó fonál is. Az idő mindennap letörölt belőle egy részt, mint ahogy az esővíz lemosta a sírkövére vésett betűket is:

†
MIKLÓSSY JÓZSEF
festő
1792—1841.

Végül az is kijült. De ha a véletlen meg is menti a pusztulástól, ugyan ki állt volna meg előtte? Ki tud ma róla? Még a lexikonokban s a művészettörténeti könyvekben is hiába keressük a nevét. Pedig csak az volt bűne, hogy szerette hazáját. Ebben rejlik az ő tragikuma. Mert annak a gárdának, mely ecsettel a kezében igyekezett a nemzeti megujhodás kezdetén a magyar névnek becsületet szerezni, ő a legtehetségesebbek egyike volt. Míg Brocky és Markó menekülnek innen, mert látják, hogy a honi sivár viszonyok között semmiképen sem érvényesülhetnek s tényleg: Brocky az angol udvarhoz kap meghívást, Markó pedig az olasz föld egyik legünnepeltebb művésze lesz, Miklóssyt érző szíve visszahúzta a nyomorúságba. Így törik ketté szépen induló pályája. Ha Bécsben marad, hír, dicsőség, gazdagság, mind az ölébe hullanak, itthon a közöny és részvétlenség, de meg a kisszerű viszonyok közepette nincs módjában művészi tevékenységet kifejteni, elsenyved, elsorvad, végül közönséges tucatmesterré válik.

Miklóssy 22 éves volt, midőn a bécsi akadémiára került, úgyszólván minden előtanulmány nélkül. Abban az időben, mikor a teknika nehézségein mások túl vannak, ő csak akkor kezdett hozzálátni. Az volt mégis a szerencséje, hogy tanulása elé akadály nem gördült. Ferenczy István napfelét gyári munkában töltötte, hogy mindennapi kenyerét megkereshesse, míg ő gondtalanul járhatott az akadémiára, még állása sem feszélyezte. Szorgalmas is volt, de ami a fő, igyekezett az utánzásból legott kibontakozni és a saját lábán járni. Arcképpel indul útra ő is mintegy annak bizonyítékául, hogy az egyéni hiuság mindenkor fő-fő indító oka volt a művészet felkarolásának. De már első képe nemcsak élethűség, hanem az előadás művészete által is figyelmet ébresztett, bár még igen érzik rajta az akadémia hatása. Munkássága utóbb olykor meggátolta ugyan abban, hogy művészi bevégzettséget érjen el s az egyénítés munkáját teljes erővel végezhesse; hanem azért mind kedves, becses mű, melyeknek nem csupán az eszme, de az ábrázolás módja is értéket kölcsönöz, még ha későbbi képein gyakoriak a kevéssé gondozott, üresebb helyek is, melyek a sietséget, türelmetlenséget árulják el. Itt-ott az alakok hű ábrázolása és a csoportosítás természetes volta kölcsönöz értéket képeinek, amott inkább a jellemzés sikerült jobban. Mint a bécsi akadémia növendékénél, a rajz pontossága és a kompozíció szabályossága kifogástalan. E mellett könnyen és hamar dolgozott, de sajnos: műveiből már csak töredékek vannak. Amit az idő

[1]) Az eperjesi gör. sz. kath. lelkészi hivatal szíves közlése szerint.

meghagyott, annak java részét emberi kéz tette tönkre, kellő gondozás, szakismeret és kegyelethiány következtében, az úgynevezett «stilszerű restaurálás» jegyében.

Megbánta-e, hogy Bécsből hazajött? nem tudjuk. Ennek kifejezést nem adott. Sorsába egészen beletörődött s ha néha-néha bizonyos keserűség erőt is akart rajta venni, ő is azonnal vigasztalódott, mint a török költő:

«Ha könnyeket szárítni kell,
A hálátlanságot feledd,
Hiszen a rózsa kedvéért
Még a tövist is öntözed».

DR. BESZKID MIKLÓS

CHIZA ANDRÁS KANONOK
MIKLÓSSY JÓZSEF FESTMÉNYE

CSÓK ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA
A MŰCSARNOKBAN

MARGITSZIGET
CSÓK ISTVÁN FESTMÉNYE

Miklóssy Lajos

kalapos, festő

l. Sátoraljh.

35. l.

Unterschriebene Aufträge sind bindend für den Auftraggeber und können nicht mehr zurückgezogen werden.

Miklóssy

M. 2. *Mihály*, festő, * 1818 nov. 20. Szlovinka (Szepes vm.), † az 1850-es években. M. 1. unokaöccse volt s tőle nyerte művészi kiképzését is. Nagybátyjának halála után őt nevezték ki az eperjesi gör. kath. egyházmegye festőjévé, s e minőségben az egyházmegye területén számos ikonosztázt és arcképet festett. Ő készítette a munkácsi parochiális templom ikanosztázát is.

L. Gy. II. 122 l

T. 209.

incstári épületek vannak feltün-
se von Karanschebes nach Solenzmare
haladnak el. Felirata fölül

Plan
nter Einemers
ameralischen
rebul.

en-nek kezdete a, Einehmers
rs Wohnung és befejezése k,

vk. 28.9: 45.4 cm.

Miklóssy Mihály

Munkácsi 1914. 62

Lás. élet

Szép. Muzeum
igazgatta
1462/1906.
sz. akta

Az én kézvalmat
erről a Eber
Lexikonnak
adtam
át.

Csatt, népvándorláskori VI. 133.

Miklóstelki templom-
hastely

(Klosdorf, Nagyrükülló
vm)

Kepe repr.

Sigerus

Miklóstelki

templom - kastély

1524.

Kővári Erdépeml.

241. l.

Fdt

Nagygörbői közs. iskola.

VI. 276

Miklós vágás Sarós m.

g. k. templom

Ajtehlo és (Schulek) 1905

templombövítés.

1) alapraj és keresztmetszet – 1:100

2). eszeki homlokzat [illegible] "

3. déli " " "

4. keleti " " "

5. hossmetszet. "

6. keresztmetszet. "

7.

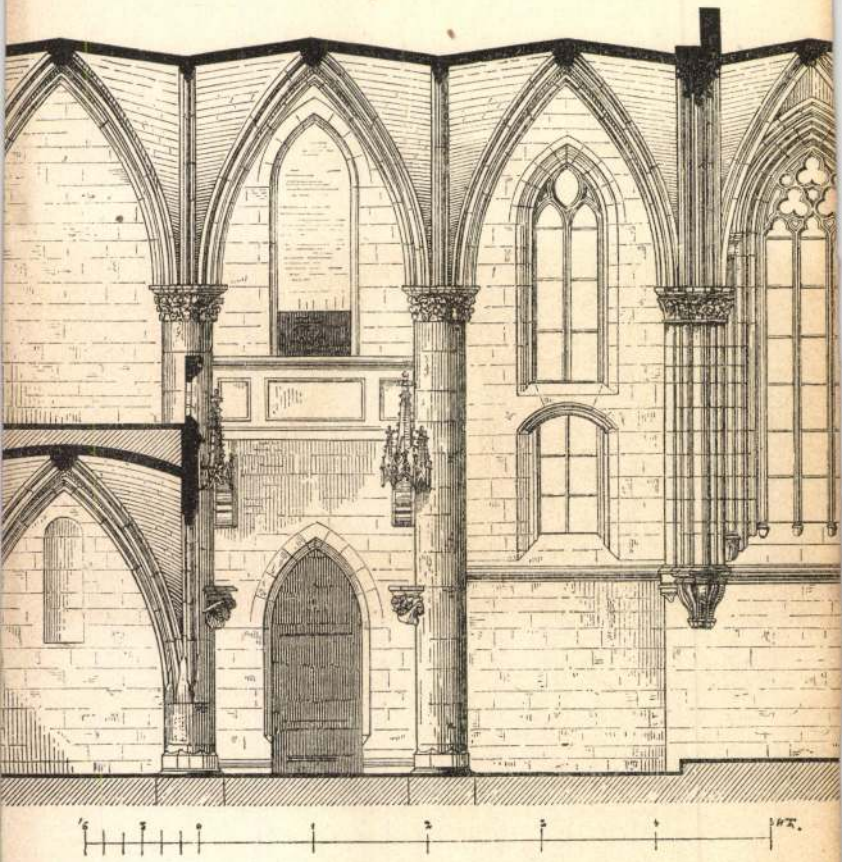

10.

(Miklósvári fedeles kancsó)

Kelemen Lajos

A < > 1 Keppel

Müvészeti Szalon

1927. I. 9 n

Sza Kelemen

Miklósvári

Kőkeresztelőkút

Kőpeczi Sebestyén József:

Régi székelynépi eredetű műemlékeink.

Erdélyi Múzeum

1941. 39. l.

Szeppel

Miklósvári vk. templom

kapuja

kepe repr.

Malmagyrépnův. II.

67. P.

beta vulgaris var. saccharifera
cukorrepa

Miklovári g. k.

fatemplom falképe

(Páros vm)

Gerecze falképek

520-h

~~Szentgáli Kárdy~~ IV. 128

Mikó, sálkeszítő

XIII. n.

l. Biba

9 csőszi (Veszprém vm)

Mikó = Mikál, Mihály

Oryza punctata

pettyer rizs

Mikó Ferenc

MAGYAR MUVESZE
1929. 606

1931

Mikó Imre gróf
emlékszobra

Emlékkönyv Gr. Mikó
Imre emlékszobra le-
leplezése alkalmából.

József műegyetem
könyvtára Q 869.

ek megfelelően műemléki célokra ma-

10.

elnök

sügyi Minisztérium

B U D A P E S T

MDK

Mikó István, I.é.hallg.

Csendélet, rajz

Ifjusági Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun.

9 l.

MDK

Mikó István

Próbavétel, festm.

Miskolci festőművészek kiáll. Főv.Képt. 1952. okt.

Miklóssy Gábor festő

2. Mátyás kapáltat a nemesekkel

Nagybányai kiáll.

(festménypályázat)

1942

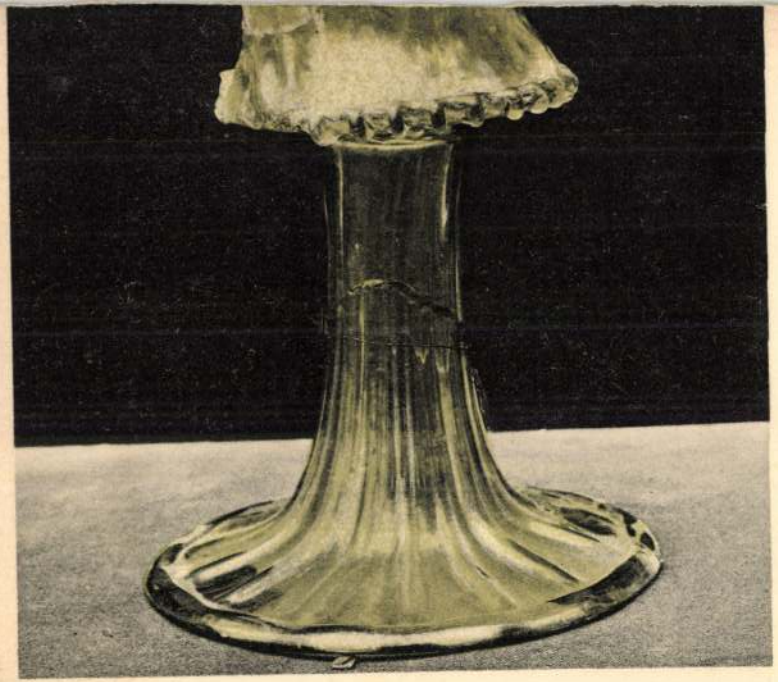

Miklóssy Gábor

festőszakos
hallgató

l.

képzőművészet

1940. 90. l.

Miklóssy Gábor

1940. Beckó Bíró Henrik - díj

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1941

T. 434.

ölöpök között elesettek tetemei he-
intéznek szuronyrohamot Eszék kül-
középütt:

e-Bulletin.

ch. v. J. Höfelich, Stadt, Bazar No.
vorbehalten.
Folge so eben erhaltener [illegible]
és befejezése: Trebersburg liess
ga-Comandanten durch einen Parla-
fordern.

3 : 34.3 cm.

Miklóssy Gábor

1937/38. III éves
fest. szak,
rendkiv. hallg.
I-II. félév

Ferképzomfoiskévk
1937/39. 150. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Miklóssy Gábor

1938/39. IV. évf.

Jegyz. nak
rendkív. hallg.
I-II. félév

Ferképzomfoiskövk

1937/39.

157. l.

Miklóssy Gábor

festő

állami ösztöndíj a
római Collegium Hun-
garicumba az 1943/44.
tanévre -

Nemzeti Ujság

1943. júl. 4.

(Tanulmányi ösztön-
díjak.)

Pesti Hírlap

1943. júl. 4.

(Kik kapták a
tanulmányi ösztön-
díjakat.)

ásra van szerencsém a Müemlékek Országos

édelemre vonatkozó 1941. évi költségve-

sztelettel felterjeszteni :

..... 1.500 P.

..... 500 "

rdélyi müemlékvédelemmel
indokolják.

..... 6.000 "

ága csak kevéssé van tájé-
iemlékszerü épitmények je-
y a román megszállás alatt
csak sorozatos helyszini
mást szerezni s igy szük-
men kért összeg beállit-

..... 73.000 "

re oszlik :

astélynál a legsür-
falak biztositására

30.000 P.

59. Luca di Tomé (sienai festő, † 1389 után): Madonna Jézussal Aranyfiát-tér, a kép körül van vágva. Restaurálta 1920-ban Endrődi Sebestyén, 1925-ben Váli László. Fa, tempera, 55 x 37·5 cm.

Gerevich: PA, 224 l.
Luca di Tomé.

—

Műhereskedelemből, Gerevich vette.

—

Bónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Müggyűjtő, V—1931, 6 l.

Miklóssy Gábor

festő

Tájképei kiállítva

Zam 1947. Brest

Miklóssy Gábor

— **A Székely Bertalan-dij nyertese.** *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter által az Országos M. Kir. Képzőművészeti Főiskola hallgatói részére alapitott *Székely* Bertalan-pályadij ezévi odaitélése a Főiskola művésztanáraiból alakitott bizottság birálata alapján megtörtént. A pályázaton, melynek tárgya: Gróf Széchenyi István életét és munkásságát méltató freskókép, a Főiskola IV.—VII. évfolyamu hallgatói vettek részt. A 300 pengős dijat *Miklóssy* Gábor VII. éves hallgató nyerte.

Nemzeti Ujság

1942. maj. 31.

Miklóssy Gábor

festő

A Székely Bertalan-díj nyertese

Hóman Bálint kultuszminiszter által az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola hallgatói részére alapított Székely Bertalan pályadíj ezévi 300 pengős díját *Miklóssy* Gábor VII. éves hallgató nyerte.

Esti Magyarország

1942. május 30.

Miklóssy Gábor

Szinyei Társaság tavaszi szalonjában becsói Bíró Henrik díj Női akt c. festményére

Nemzeti Újság

1940. május 19.

Békesség az olvasónak!

A mi Urunk Jézus Krisztus halálának emlékére üljük meg gyászünnepként a *Nagypéntek*-et, amikor is mi, református keresztyének, áhítattal gondolunk a miérettünk megfeszítettett Megváltóra. Szinte elképzelhetetlen az olyan református, aki ezen a napon ne borulna le bűnbánattal a gyülekezeti közösségben, a templomban az Isten előtt.

Tisztelettel arra kérem a gondjaira bízott tanulóját, hogy ezen a napon méltóztassék felmenteni mindenféle munka, dolog, megbízás alól, hogy vallási kötelességének eleget tehessen.

Atyafiságos köszöntéssel:

Incze Gábor dr.
református vallásoktatási
igazgató.

Bethlen-nyomda rt.

Miklóssy Gábor

II. éves fest. szakos rendk.

hallg.

Képzőm. Főisk. Esk.

1936/37. 731.

Ferk pzomfoisk vk

Miklóssy Gyula

festő Pécs

Dombóvári kiáll. 1934

Víz áll a réten
Virágos táj
pasztellek

MDK

Miklósi /Miertl/ Gyula, festöm.

a fiatal müvészek közé tartozott, kik részint K.Nagy Mihály osztályán, részint Apáti Abt és Nikelszky- Darilek mütermében dolgoztak, - érdemeket és elismerést szerezve.

Nikelszky Géza beszámolója Dr. Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Miklósi Gyula

művészeti szakbiz. rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Miklósi Gyula
művészeti szakbiz. rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938. jun.

MDK

Miklósi Gyula

kiállitási biráló bizotts. póttag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938. jun.

Miklósi Gyula

kolt. kiáll.

l. Pécsi k. Szab. herv.

1946 ápr.

Konjszaranban

92

u

4 *szentgotthárdi csata* (157. kép)
Vászon, olaj, 72×116 cm.
Jelezve lent balra: Carl Ludwig Reuling, 1775.

1 *szilériai csata*
Vászon, olaj, 72×116 cm.
Jelezve lent középen: Carl Ludwig Reuling 1775.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 111. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 267—268. szám. — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 4. lap. — Gerevich PA, 248. l.

IESER, MICHAEL (osztrák festő, 1828—1905)
Madonna
ászon, olaj, 102×66 cm.
súcsos felső záródással.
lezve lent jobbra: MR egybefonva.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom II., 1875., 45. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 36. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Rényi 24. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 769. l. — Maszlaghy II., 249. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Miklósy Gyula
festő

l.

Pécsi K. Szab. herv

1946. máj

X. csop. kiall

Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, V., 1874., 637. l. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 109—110. l. —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 18. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 524—525. l. — Kőrösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 237. l. — Maszlaghy II., 216. szám. — Gerevich: Az Újság 1916. július 14., 5. l. (Vesztfáliai hatás.) — Gerevich: Régi és újabb magyar festészet a prímási képtárban. Vasárnapi Újság, 1916., 553. l. — Benesch Belved, 68. l. (Bajor-salzburgi hatás.)

NÉMET FESTŐ, 1520 körül

Ecce homo

Fa, tempera, 114×62 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 524. és 673. l. — Maszlaghy II., 17. szám.

Jézust gúnyolják

Fa, tempera, 117×59 cm.
Maszlaghy II., 18. szám.

Töviskoronázás

MDK

Miklósi Gyula

kiállitási biráló bizotts. póttag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MIKLÓSI (MIERTL) GYULA
106. Naplemente, pasztell
107. Kora reggel, pasztell
108. Balaton, pasztell
*109. Maros, pasztell

Pécsi tárlat 1933. evben

Miklósi (Miertl) Gyula

A TÁRSASÁG

A társaság 1926-ban alakult. Erre a ... : a
képzőművészek és műbarátok tömörítése; a ke... 180 P.nden
ágának felkarolása, szellemi és anyagi érdekeinek ... 120 " asa; a
műizlés fejlesztése és nemesítése; a műszeretet térho... 60 " nak elő-
segítése; tagjai érdekeinek támogatása; a főváros és a vid... mgt. " művészi
...élete között összeköttetés létesítése; művészeknek tanulmányaikban

Csók István, Glatz Oszkár, Hermann Lipót, Horvai János, Iványi-Grünwald Béla, Kernstock Károly, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Nagy Sándor, Orbán Dezső, Réti István, Rudnay Gyula. Az egyes kiállító művészek kiállításait is támogatta a társaság. Ezek névsora a következő: 1927 Czencz János, Wágner Géza, 1928 Bernát Aurél, Pataki Sándor, Scholler Rezső, 1930 Döbröczöni Kálmán, Gyügyei Nagy Zsiga, Mattyasovszky-Zsolnay László, Krusnyák Károly, 1931 Choma József, Istókovits Kálmán, Kövér Gyula, Aradi Edvi Illés Ödön, 1932 Boldizsár István, Edvi Illés Aladár, Edviné Karádi Etelka, Edvi Illés György.

A társaság fentállása óta összeköttetést teremtett a Paál László Társasággal, a Céhbeliek Magyar Képzőművészek Társaságával, a Nemzeti Szalonnal, a KÉVE Művész Egyesülettel, az Országos Iparművészeti Társulattal, a Szinnyei Merse Pál Társaság Barátainak Körével, belekapcsolódott a Magyar Irodalmi és Művészeti kongresszusba. Felvette ezenkívül a kapcsolatot a Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társasággal, a Magyar Vidéki Városok Kulturális Szövetségével, az Aurora zenei, irodalmi és képzőművészeti körrel, belekapcsolódott a Képzőművészek Vidéki Szövetségébe.

Miklósi (Miertl) Gyula

Pécsi kiáll. 1933-tól

MIKLÓSI (MIERTL) GYULA

66.	Városunk, pasztell	150 P
67.	Mecseki részlet, pasztell	150 „
68.	Őszi hangulat, pasztell	80 „
69.	Őszi színek a Mecseken, pasztell	60 „
70.	A téli nap játéka, pasztell	50 „
71.	Október, pasztell	45 „
72.	Ősz kezdete, pasztell	45 „
73.	Domboldal, pasztell	45 „
74.	Téli táj, pasztell	35 „
75.	Őszi táj, pasztell	35 „
76.	Sáros falu, pasztell	30 „
77.	Víz áll a réten, pasztell	25 „
78.	Maros, pasztell	25 „
79.	Jegenyefák, pasztell	20 „

Szent István

PAUNZ ADOLF a megye legnagyobb és legmodernebb áruháza

Pécs, Király-utca 4

nagyon előnyösen vásárolhat női- és férfiszöveteket, selymeket, kelengye-anyagokat. Lakásberendezéshez szőnyeget, függönyt, ottománteritőt, ágyteritőket, storokat, stb. A Takarékosság Központi Iroda tagja és könyvecskére 6—7 ½ havi hitelre jól és olcsón szerezheti be szükségletét.

Állandóan érkeznek női kabátokban ujdonságok!

Miertl Gyula

László

Miklósi Miertl Gyula

adott.

SZENTPÉTERI KRISTÓF :

M. G. arcképe

Miklósi Mihály

Gyula

C

Pécsi kiáll. 1930. tav.

Jeżycek

Pozycja Dr Szentiváryi uznaw.

XI tw 1 tö 30 j

tej Kopii 46.99

Miertl Gyula

Pecsi KMT 1929

tav. kidtt

11. l.

Miertl Gyula

Pécsi KMT 1928

tav. kiáll

Hága látképe

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 128. szám.

Amszterdam látképe

Vászon, olaj, 78×98 cm. (44. szoba.)
Maszlaghy II., 127. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Szent Veronika a kendővel

Fa, olaj, 69×54 cm. (43. szoba.)
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 845. l. — Maszlaghy II., 345. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVII. század

Koponyaoperáció

Férfi késsel, piszkavassal és nő

Fa, olaj, egyenkint 24×18·5 cm. (43. szoba.)
A brünni Volavy-gyüjteményből.
Maszlaghy II., 283. és 284. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század

Alvó öregasszony

Fa, vászon, 75×55 cm. (Kupola.)
Maszlaghy II., 258. szám.

HOLLAND FESTŐ, XVIII. század

Meglepett csempészek

Vászon, olaj, 88×118 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 259. szám.

Miklósi Mirtl Gyula

Mierl Gyula festő"

Magyar Művészet, 1927

162-169.o.

Felvinczi Takács Zoltán: kiállítás-Pecsét.

Miklósi Mihály

Gyula

festő

l.

Pécsi kiáll. 1928 ősz

törzsvagyona 61.756·15 K.
zet személyzete. Igazgató: *dr. Szent-bert.* (Tiszteletdíja 1600 K.) — Ir- díjnokok: *Simon Ádám* (díja 840 K); *omokos,* főgimn. tanár (díja 220 K); *Béla,* főgimn. tanár (díja 360 K) és ogus 57·50 és 40 K díjazással. A dí- atthyány-Intézet fizeti.

YULAFEHÉRVÁR. II. Az *Alsó- ei Történelmi, Régészeti és Természet- Egyesület múzeumát* fenntartó Egye- ézve az 1914-ki esztendő annyiban ndetes, hogy a múzeumi épület a etszárny felépítése útján kibővült.

része elraktározni s gazdag pénzgyüjteményét úgyszólva elrejtve tartani. Ez és még sok más okból kellett a múzeum bővítését eszközölni, melynek befejezése után a következő eredmények keletkeztek:

A három, közvetlen egymás mellett levő római teremhez csatlakozik a népvándorlási és honfoglalási gyüjteményeket magába záró szoba, amelyből az egyik oldalon a közép- és újabbkori tárgyakat tartalmazó nagyterembe, a másik oldalon pedig a természetrajzi gyüjteményes szobába juthatni.

Felszabadult tehát a múzeum a káros elraktározás alól és attól a tűrhetetlen állapot-

Miklósi Gyula

festő

1.

Pécsi Nicill. 1940

ősz.

AUGUSZTUS

31 nap 34. hét

20 árnap	Szent István
21 étfő	
22 edd	
23 zerda	
24 törtök	
25 éntek	
26 ombat	

Miklósi Gyula

Pécsi Kiáll. 1935. dec

Őszi Kiáll

Réti virrek, pastell
Első hó, pastell
Őszi táj, pastell

LAPKI ... IRÓD
MAGYARKANIZSA

BUDAPEST
42 III 19 47
Sa 62 Ft

Miklósi Gyula

pécsi festő

azonos

Mirtl Gyulá-val.

1932-től hasz-

nálja az új

nevet.

A

összeget a visegrádi "Salamon-

a müemlékek országos bizottságá

ttsági tag ur utján részletfi-

Helmrich János

N y u g t a .-

P.- 224.91 -

azaz Kettőszázhuszonnyolc 81/100 pe

di " Salamontornyán" végzett ácsmunk

bizottságától, Schulek János müépit

letfizetésképen mai napon kézhez ve

Budapest, 1927 augusztus 5.-én.-

Miklósi Gyula

sovábo Rainer Márton

koll. kiáll.

Nikelszky Géza:

Miklósi és Rainer-kiállitása a Baranyavármegyei Muzeumban.

Dunántuli Népszava. 1946. apr. 21.

Miklósi Gyula

festő

l. Szabad Művészet

1949. 176. l.

ápr. 17

gi másodépítész kraszkói utiszám-

vényesitve tisztelettel visszaküld—

, 1907. november hó 11-én.

Schwatz Róbert
számv. igazgató.

Miklósi Gyula

iparmüv. szakbizotts. rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938. jun.

Miklósi Gyula

MDK

iparmüv. szakbizotts. rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. Kiáll. 1937. máj.

[illegible]

Miklósi Gyula

ellenőt

Pécsi Képsőn. és Mübar. Társ. kiáll. 1937. ~~nov.~~ máj.

MDK

Miklósi Gyula

kiállitási biráló bizotts. póttag

Pécsi Képzőm. és MÜbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Miklósi Gyula MDK

Rorate
Püspöknádasdi présház, pasztell
Püspöknádasdi kápolna, pasztell

Magy. Képzőm. Szabadszervezete Pécsi Csop.
1947. szept. XXV. kiáll.

MDK

Miklósi Gyula

Balaton, paszt.

Kora ősz, paszt.

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 1940.november

MDK

Miklósi Gyula ipm. festő, Pécs.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1957. máj.

MDK

Miklósi Gyula

Naplemente, paszt.

Kilátás a Mecsekről, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbar, Társ.kiáll. 1937.máj.

MDK

Miklósi Gyula

Nádas, paszt.

Vihar, "

Pécsi Képzőmüv. és Mübar, Társ.kiáll. 1937.máj.

MDK

Miklósi Gyula

iparmüv.i szakbizottság rendes tagja

Pécsi Képzm és Müber. Társ. 25.kiáll. 1938.jun.

MDK

Miklósi Gyula

müvészeti szakbizottság rendes tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar.Társ.23.kiáll. 1938.jun.

Miklósi Gyula

MDK

a kiáll.-i biráló biz. póttagja

Pécsi Képzm és Mübor.Társ.23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Miklósi Gyula pécsi ipm.festő

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

Miklósi
Miklós Gyula

Mecseki részlet, paszt.

Nyárutó, paszt.

Első hó, paszt.

Pécsi képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

12. 1.

Miklósi
Miklós Gyula

NDK

Tél az erdőben, paszt.

Réti vizek, paszt.

Ősz a Mecsekben, paszt.

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. Kiáll. 1936. nov.

12. 1.

Miklósi
~~Miklósi~~ Gyula

MDK

Mecseki üdülőszálló, paszt.

Belvárosi templom, "

Havihegyi kápolna, "

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

12. l.

Miklósi Gyula

Alkony, paszt.

Víz áll a réten, paszt.

Virágos táj, "

Pécsi Képzőmův. és Hübar. Társ. kiáll. 1935. jun.
3o 1.

MDK

Miklósi Gyula ipm. festő, Pécs

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Miklósi

~~Miklósi~~ Gyula

MDK

művészeti szakbizotts. rendes tag

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok ~~Köre~~ Társ. kiáll.
1935. jun.

MDK

Miklósi Gyula

kiáll. biráló biz. póttag

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. 1935. jun.

MDK

Miklósi
~~Miklósi~~ Gyula

művészeti szakbizottság.: rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

M.D.K.

Miklósi Miertl Gyula

"Pécsi táj" cimmel közli a lap a müvész alkotásának repr,-ját "Pécs és a képzőmüvészet" c. beszámoló keretében más pécsi müvészek alkotásaival együtt.

Szinházi Élet. Bp. 1933. juni 4-lo. XXIII. évf. 24. sz. 6o-61. lap.

DMDK.

Miklósy Gyula

Szerepe Pécs képzőművészeti életében

Jelenkor 1965 ápr. 381 lap.

MDK

Miklósi Gyula, festöm.

Alkonyat.	Pasztell.
Hóvirág az erdöben.	"
Király-utca.	"

M.Képzöm.-k Sza b.Szervezete pécsi csoportja lo.-ik csoportkiáll.-a és Medveczky Janö gyüjt.kiáll. -a. 1946.máj 19. - Vigyázó Szem. 1946. máj.18-23. Kat. a lapban. 7.

MDK

Miklósi Gyula, festöm.

Ut a faluhoz.	Pasztell.
Kapos télen.	"
Ösz a Mecseken.	"
Domboldal összel.	"

Pécs. -A M.Képzöm.-k Szab.Szervezete. pécsi csoportj
XVIII.kiáll. IV.öszi csop.kiáll. Kat.
1946.nov.le.-24.

MDK

Miklósi Gyula, festőm.

Vadviz. Pasztell.
Régi Sörgyár. Olf.

A Baranya vm.-i Muz.-ban, Pécs, Magy. Képzőm.-k Szabad Szervezete I. csop. kiáll.-a. -1945. szept. 23.-okt. 7. Kat. 7.1.

MDK

Miklósi Gyula, festőm.

Palicsi-tó.	Dasztell.
Hajnal a bányatelepen.	"
Domboldal.	"
Erdő széle.	"
Ut a bányához.	"

Baranya vm.-i muzeum.Pécs. - A M.Képzőm.-k Szab.Szervezete. -XX.tav.csop.kiáll. 1947 márc.11.-19. Kat.

MDK

Miklósi Gyula, festöm.

Késö ösezel. Pasztell.

Tisza Szegednel. "

M.Képzöm.-k Szab.Szervezete pécsi csoportja. 5e.-ik kiáll.
1949.jan.9.-febr.9. Kat./részel irott./

MDK

Miklósi Gyula

Téli táj, paszt.

Havas rét, "

Tavasz a Mecseken, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbar, Társ.kiáll. 1937.máj.

MDK

Miklósi Gyula

A Pécsi Képzőm. és Műbarátok Társ. művésztagjai 1938.

Miklósi /Miertl/ Gyula: MDK

Téli pasztell
Tavasz, pasztell
Mecseki hangulat, pasztell
Naplemente, pasztell

A Pécsi Kéőzőm. és Mübarátok Köre 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

Miklósi /Miertl/ Gyula: MDK

Tél a réten, pasztell
Falu, pásztell
Ősszel a réten, pasztell

A Pécsi Kéőzőm. és Műbarátok Köre 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Miklósi Miertl Gyula

Őszi szinek, paszt.

Virágos táj, "

Tavasz, "

Pécsi Képzőműv. és Műbar.Társ. 12.tav.kiáll.

Pécs, 1933. ápr. 7. l.

MDK

Miklósi Miertl Gyula

Ősz a Mecseken, paszt.

Téli táj, "

Pécsi Képzőműv. és Műbar.Társ. 12.tav.kiáll.
Pécs, 1933. ápr. 7. l.

MDK

Miklósi Miertl Gyula

Erdő szélén, paszt.

Ut a faluhoz, paszt.

Elöntött rét, paszt.

Pécsi Képzőműv. és Műbar.Társ. 12.tav.kiáll.
Pécs, 1933. ápr. 7. l.

MDK

Miklósi /Miertl/ Gyula

Vártemplom, paszt.

Város széle, "

Tavaszi áradás,"

Nyár elején, "

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társ.
II. kiáll. Pécs, 1932. dec. 3. l.

MDK

Miklósi Gyula

A falu eleje, paszt.

A réten, paszt.

Pécsi Képzőm. és Mibarátok Társ. 1934 évi kiáll.
Pécs. 1934. okt.-nov. 17.1.

Miklósi Gyula

Pécsi kiáll. 1936. jun.
tavaszi kiáll.

Falvége, Virágos
domboldal, Alkonyat,
Réti virek, valamennyi
pasztell

Olasz műemléki törvénytervezet, 1872-ki

VII. 207

Miklósi Gyula

Szabad Művészet, 1979

III. évf. 4. sz. 176 o. A szabadszervezet körlevelei.

Pécsi csoport.

Miklósi Gyula

Művével részt vett a dombóvári „Vas Gereben" Művészeti Tárlaton.

M. 934. XI. 24.

M.D.K.

Miklóssy Gyula, festőművész

A Szabadművelődési Felügyelőség kérésére Gáder Emil festőművész által létrehivott "Képzőművészeti Szabadlíceum"-ban tanitott. Itt müvtörténetet, alakrajzot és festési alapismereteket tanitottak. 301.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Miklóssy Gyula

Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társa-
ságának örsi tárlata – alkotásával szer-
pel. –

Magyarság
1934 X. 30.

A Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete Pécs

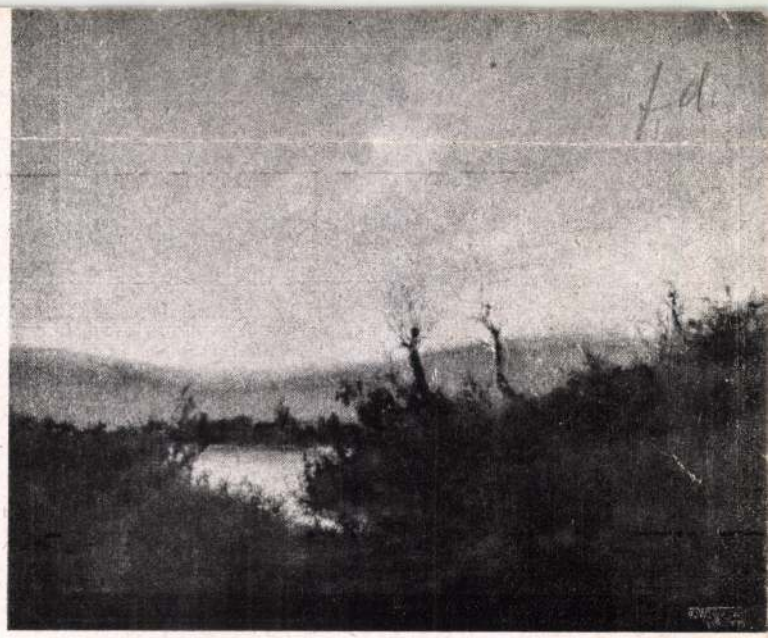

Miklósi: Maros-ág, pasztell.

Magyar Művészek Szabad Szervezete
Képzőművészeti Szakosztály
PÉCS

Miklósi Gyula
Rainer Márton

festőművészek

kiállítása

a Baranyavármegyei Múzeumban

1946. április 21—28-ig.

10.j IX. csop. Wall

Miklósi Gyula képei.

1.	Régi sörgyár	olajf.	eladó	31.	Pesti gyár részlet	„	mgt.
2.	A gyár udvara	„	„	32.	Havas út	„	eladó
3.	Késő ősz	pasztell	„	33.	Hóvirág az erdőben	„	„
4.	Behavazott falu	„	„	34.	Elöntött rét	„	„
5.	Havas út	„	„	35.	Szomajomi rét	„	„
6.	Duna árterülete Bajánál	„	„	36.	Bánya vidék	„	„
7.	Villa a Mecseken	„	„	37.	Út a faluhoz	„	„
8.	Domboldal ősszel	„	„	38.	Naplemente	„	„
9.	Erdő részlet	„	„	39.	Út a Mecseken	„	„
10.	Eső utáni táj	„	„	40.	Fenyvesek télen	„	„
11.	Aratás előtt	„	„	41.	Vihar előtt	„	„
12.	Erdei út	„	mgt.	42.	Mánfai templom	„	„
13.	Faluvége télen	„	eladó	43	Borús hangulat	„	„
14.	Füzes árok	„	mgt.	44.	Kora tavasz havas	„	„
15.	Pipacsok	„	„	45.	Derüs táj	„	„
16.	Havihegyi templom	„	„	46	Mecsek felé	„	„
17.	Mecseki táj	„	eladó	47.	Alkonyat	„	„
18.	Fák az út mellett	„	„	48.	Nyár vége	„	„
19.	Virágos rét	„	mgt	49.	Dunapart	„	mgt.
20.	Részlet a Mecsekről	„	„	50	Mecseki részlet	„	„
21.	Őszi szinek	„	eladó	51.	Balaton	„	„
22.	Vadvirágos rét	„	„	52.	Gyár vidéke	„	„
23.	Tavasz a kertben	„	„	53.	Maros	„	„
24.	Havazás	„	„	54.	Régi utca	„	„
25.	Nyári reggel	„	„	55.	Havas rét	„	„
26.	Nyírfák	„	„	56.	Naplemente	„	„
27.	Duna télen	„	„	57.	Mecseki részlet	„	„
28.	Kis tanya	„	„	58.	Érik a buza	„	„
29.	Palicsi tó részlet	„	„	59.	Fa a buza szélén	„	„
30.	Ezüst út a Balatonon	„	mgt.	60.	Vadvirágos rét	„	„
				61.	Kora ősz	„	„

62.	Kilátás a hegyről	pasztell	mgt.
63.	Száva részlet	,,	,,
64.	Ősszel a réten	,,	,,
65.	Mecseki részlet	,,	,,
66.	Vártemplom	,,	,,
67.	Falu télen	,,	,,
68.	Füzfák télen	,,	,,
69.	Mecseki út	,,	,,
70.	Őszi napsugár	,,	,,
71.	Réti vizek	,,	,,
72	A Duna Bajánál	,,	,,
73.	Balaton	,,	,,
74.	Fenyves részlet	,,	,,
75.	Maros-ág	pasztell	mgt.
76.	Őszi vihar	,,	eladó
77.	Abbázia	olaj	mgt.
78.	Icsicsi	,,	,,
79.	Az ősz szinei	pasztell	mgt.
80.	A mi városunk ködben		,,
81.	Üdülő szálló ősszel		,,
82.	Székesegyház hajnalban		,,
83.	Téli csend		,,
84.	Mecsekünk ősszel		,,
85.	Réti víz		,,

Rainer Márton képei.

1.	Szent László	olajf.
2.	Nagy kapu	,,
3.	Feleségem	,,
4.	Balatoni udvar	,,
5.	Malomkerék	,,
6.	Nyárfák	,,
7.	Bari malom	,,
8.	Balaton Fonyódnál	,,
9.	Kacsák	,,
10.	Malom reggel	,,
11.	Kilátás Balatonmáriára	,,
12.	Délelőtt	,,
13.	Patak malommal	,,
14.	Duna partján	,,
15.	Malom alkonyatkor	,,
16.	Nincs cserepes tanyám	,,
17.	Toldi	rajz
18.	Toldi	,,
19.	Mecseki kilátás	aqu.
20.	Mecseki üdülő	,,
21.	Ady illusztráció az Illés szekeréhez	,,
22.	Ady illusztr. az Illés szekeréhez	tollr.
23.	,, ,,	
24.	Bányászhalál	fam.
25.	Széchenyi-tér	tollr.
26.	Felhők	,,
27.	Abbázia	aqu.
28.	Menekülők	kr-rajz
29.	Belvárosi templom	rézk.
30.	Káptalan-utca	,,
31.	1914. I.	,,
32.	1914. II.	,,
33.	Itt az idő	,,
34.	Székesegyház	,,
35.	Keresztút	,,
36.	Minarett (mgt.)	,,
37.	Minarett II. (mgt.)	,,
38.	Exlibris	,,
39.	Exlibris	,,
40.	dr.B. I. vadászkarikatura	mgt. ,,
41.	Király-utca (mgt.)	,,
42.	Esti hangulat	kr-rajz
43.	Exlibris	réz-k.

Magyar Művészek Szabad Szervezete Képzőművészeti Szakosztály PÉCS

Miklósi Gyula

Rainer Mártor

Lovász

A képek árai megtudhatók a pénztárnál.

Rövidítések: mgt. = magántulajdon, olajf. = olajfestmény, aqu. = aquarell, tollr. = tollrajz, fam. = fametszet, kr-rajz = krétarajz, rézk. = rézkarc.

Felelős kiadó: Miklósi Gyula festőművész. — Lázár-nyomda Pécs.

MIERTL GYULA

Tájkép, pasztel

Miertl Gyula

Pécsi kiáll. 1932

tavasz

MDK.

Miklósi Mária festő

" Zeneóra" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955.18.1.

MDK

Miklósi Mária, festö

Esüben. Olaj.
Nyárá konyha. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.11.l.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Táj

Udvar

Zöld akt

Csendélet teáskannával

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Nádnyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Téli ablak

Gyümölcsök

Visegrád

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Mednyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Trafik

Esti utca

Cipőhuzó, akt

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Mednyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Arc és álarc

Esti udvar

Kapu

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Mednyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Reggel

Kapuban /kék/

Nagymarosi ablak

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Mednyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

olajfestmények:

Virágcsendélet

Hajnali ragyogás

Temetés

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Mednyánszky terem, 1963. nov.

MDK

Miklósi Mária festő

Esőben, o.

Náyri konyha, o.

Esős délután, o.

Miklósi M. és Kiss Nagy A. kiáll. Nádnyánszky terem, 1963.nov.

MIKLÓSSY Mária
Alsóhomoród, 1940. június 19.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

mdk

Miklosi Mária

Esöben e. Kepe a moszkvai kiállitáson

+ Egy moszkvai kiállitás vendégkönyvéből

Ly Srás 1962 9.sz 177.l

MDK

Miklósi Mária

Kék kapu, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964.dec. 9.1.

Miklósi Mária

„Kék kapu" c. műve nézépel az Ernst Múzeum Bau lévő Fratal Művének Studiója Ziánítossán (emlitve)

Kortárs 1965 III. n. 502 old.

Miklósi Mária MDK

Kék kapu, olf.

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Miklósi Maria

Esőben, olaj, 70 x 90 cm
Nyári Konyha, olaj, 70 x 80 "

Budapest Műcsarnok Kiállítása. 1957
kat. nest. Kisdéjiné Kirimi Irén,

"

M.D4

Miklósi Mária
grafikus

Részt vett a társművészeti
szemeszterén.

Bauer Jenő: Építészet - Képzőművészet
Művészet, 1969. február - 23 lap.

Miklósi Mária
festő-

M.D.

A Stúdió ingatányányán indult
a művész, aki ma nem szerepel.

Losoncz Miklós: A Stúdió festő,
Művészet, 1969 január - 24 lap

Dorogon helyezték el. Több alakos szobrain látszik, hogy komolyan foglalkoztatják a kompozíciós kérdések. Az egymás mellé helyezett alakok érintkező felületei, a közös talapzaton egymás mögé állított figurái a térbeli lehetőségek helyes kihasználására utalnak. Megfogalmazásai indokoltak, áttekinthetők, az emberi test ismeretéről, szépségeiről beszélnek.

Portréiban megtartja a valóság adta formákat, de nem részletez. Összefogja a haj tömegét, kiemeli az ábrázolt egyéniségére jellemző vonásokat. Igyekszik a személyes hasonlóságon túl az arc, a fej karakterét kidomborítani.

Tartalmas, hangulatos a két művésznek ez a bemutatkozása. További sok sikert kívánunk nekik.

CSAP ERZSÉBET

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE:

KISS NAGY ANDRÁS SZOBRAI

Furulyázó	1957. bronz
Mari, portré	1957. bronz
Gémek	1961. bronz
Anya gyerekkel	1961. ólom
Vilcsi, portré	1958. ólom
Ringató	1963. ólom
Várakozás	1963. ólom
Erzsike, portré	1962. gipsz
1890.	1963. ólom
Fekvő nő	1962. bronz m. t.
Hárfás	1962. bronz
Ülő nő	1962. ólom m. t.
Női torzó	1963. bronz m. t.
Asszonyok	1963. bronz
Kubikusok	1963. ólom
Anya gyerekkel	1962. bronz
Napozó	1962. terakotta m. t.
Lábmosó	1962. terakotta m. t.
A. F. portréja	1960. gipsz

ÉRMÉK:

L. H. Barbusse	1957. bronz
Van Gogh (hátlap)	1957. bronz
Sas	1958. bronz
Mari	1957. bronz
Omnia Vincit	1958. bronz
Emberpár	1960. bronz
Galamb	1960. bronz
Vágtató ló	1960. bronz
Picasso (hátlap)	1959. bronz
F. G. Lorca (hátlap)	1959. bronz
Ülő pár	1960. bronz
Harci szekér	1960. bronz
Bagoly	1960. bronz
Háború és béke	1960. bronz
Szöcske	1961. bronz
Fidel Castro	1961. bronz
Gongora (hátlap)	1962. bronz
Egry József (hátlap)	1962. bronz
Felszabadulás	1961. bronz
Földosztás	1961. bronz
Ijjász	1961. bronz
Spartacus	1963. bronz
Ember és paletta	1960. bronz
Fiatalok galambbal	1962. bronz
Rembrandt (hátlappal)	1963. bronz
Händel (hátlap)	1963. bronz
Siqueiros (hátlap)	1963. bronz
Hemingway (hátlap)	1963. bronz
Velasques	1963. bronz
Küzdelem	1963. bronz
1890.	1963. bronz
1890.	1963. bronz
1890.	1963. bronz

MIKLÓSI MÁRIA FESTMÉNYEI:

Esőben	1957. olaj, m. t.
Nyári konyha	1957. olaj
Esős délután	1958. olaj
Virágcsendélet	1957. olaj
Hajnali ragyogás	1958. olaj, m. t.
Temetés	1958. olaj, m. t.
Reggel	1958. olaj
Kapuban (kék)	1958. olaj
Nagymarosi ablak	1960. olaj
Arc és álarc	1960. olaj
Esti udvar	1963. olaj
Kapu	1963. olaj
Trafik	1963. olaj
Esti utca	1963. olaj
Cipőhúzó, akt	1961. olaj
Téli ablak	1962. olaj
Gyümölcsök	1959. olaj
Visegrád	1963. olaj
Táj	1963. olaj
Udvar	1963. olaj
Zöld akt	1961. olaj
Csendélet teáskannával	1961. olaj

F. k.: dr. Balázs Istvánné - 63,8615 Pátria nyomda, Budapest - 400 példány.

Miklósi Mária

MEDNYÁNSZKY TEREM
Budapest V., Tanács körút 26

MIKLÓSI MÁRIA

festőművész

és

KISS NAGY ANDRÁS

szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

1963. november 2-től 16-ig

Fiatal művészházaspár mutatkozik be ez alkalommal a Mednyánszky-teremben. Első ízben szerepelnek önálló kiállításon, bár mindkettőjük alkotásait láthattuk már az utóbbi évek országos tárlatain. Türelmesen várták meg azt az időt, amikor közösen jelentkezhetnek, jóllehet a képzőművészet különböző területét választották hivatásul. Szépen induló pályájukon megértő figyelemmel kísérik egymás törekvéseit, segítik a születő műveket a kibontakozáshoz.

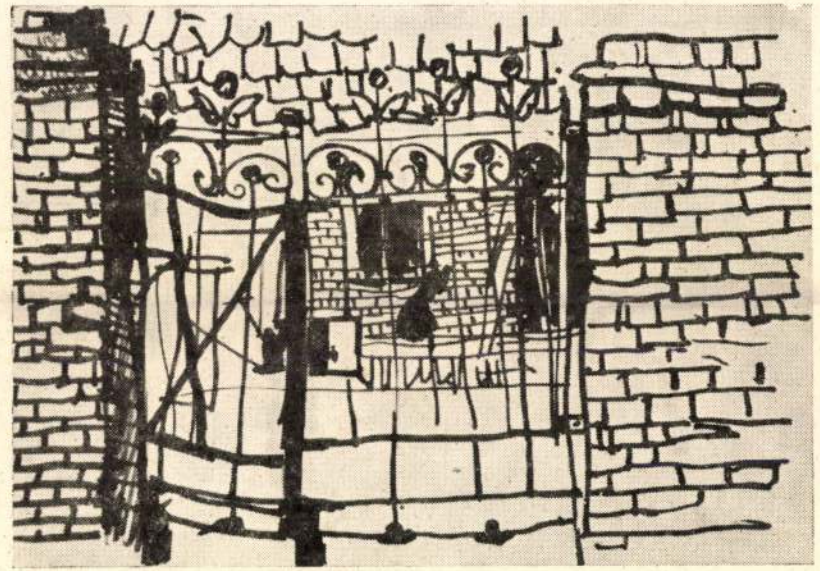

Miklósi Mária festőművész, Budapesten 1929-ben született. A Képzőművészeti Főiskolán 1946—51. között Kandó László, Bernáth Aurél, Pór Bertalan, Szőnyi István növendéke volt. 1955-től szerepelt a fővárosi és vidéki országos kiállításokon. A sok mester irányításának eredménye, hogy egyiknek sem vált követőjévé, bár kezdetben Bernáth mester finom festőisége még visszacseng alkotásain. Ez a mostani bemutatkozás csak ízelítő, mely felvillantja művészi szándékait, s a közönség véleménye elősegítheti az érlelődő gondolatok gazdagabb kibontását.

Miklósi Mária lassan, gondolkodóan dolgozó művész. Műveit szemlélve úgy tűnik, nagyon tudatosan választja meg azt az utcarészletet, azt a táj motívumot, azokat a csendéleti elemeket, melyeket a valóságból megörökítésre méltónak vél. Kerüli a szokványos megfogalmazást. Néhány alkotása arra utal, hogy eszmei alapmotívumot tartja fontosnak, s ezt a vonalat egész eddigi munkásságán végigvezethetjük.

Tanulmányai során hosszú ideig csak rajzolt, s első impresszióit ma is rajzban rögzíti, de ez a biztos alap nem teszi képeit rajzos hangvételűvé. A festői látvány fogja meg, s művei elsősorban színélményeit tükrözik. Kompozícióin kezdetben az oldott festőiség finom színátmenete uralkodik, később merészen helyezi egymás mellé a keveretlen zöld, kék, barna színfoltokat, jobban hangsúlyozza a szerkezetet. Alakjai szervesen illeszkednek az összképbe s novellisztikus tartalom, részletező megjelenítés nélkül hordozóivá lesznek valamilyen hangulat, valamiféle esemény, bizonyos lelkiállapot kifejezésének.

Kettőjük közül Kiss Nagy András tette meg a hosszabb, nehezebb utat. Pusztaföldvárott született 1930-ban, s a felszabadulás utáni tehetséges parasztfiatalokat felkutató és tanulásukat támogató kollégiumi mozgalom révén jutott a Képzőművészeti Főiskola növendékei közé. 1949—50-ben Pátzay Pál és Mikus Sándor tanítványa, majd 1951—56 között a leningrádi Rjepin Intézet ösztöndíjasa volt. 1957-ben éremművészként ismertük meg. Vésett, egyoldalas plakettjei közül, az atomjellel ellátott, az atomháború elleni tiltakozás jegyében fogant öt darabja (1957) már jelzi eszmei és művészi célkitűzéseit. A vízben, a földön, a levegőben egyaránt pusztulást jelentő atombomlásra csak a kis jel utal, de ijesztő sorsot jelent a teljes képsíkot kitöltő emberpárra, madárra. Háború és béke sorozatához (1959) különböző szabálytalan, hosszúkás és kerek formátumú lapok tartoznak. A felszabadulás, a földosztás több figurás, az építőmunkára utaló kompozíciói mellett egy harci szekér, egy bagoly jelzi csak szimbólikusan a háborút. Az 1890-es földmunkás sztrájk, a Spartacus vezette rabszolga lázadás sorozatai további bizonyítékok, hogy a múlt és jelen sorsdöntő kérdései egyaránt foglalkoztatják. Jól ismeri e műfaj törvényeit, nem szándékozik domborművé kiképezni az intim felületet vagy elbeszélő módon részletezni a mondanivalót. Csoportos figuráit többnyire vonalasan, a lényeges formák kiemelésével ábrázolja.

Az emlékérmeken látható portréi szinte szétfeszítik a szűknek tűnő határokat, hogy méltóbban fejezzék ki a művészet és a történelem nagyjainak egyéniségét. Hátlapjaikon, az elő- és hátlapokat nem szokta összeilleszteni, jellemző részletet hoz az ábrázoltak alkotásaiból. Meglepő a művész sokoldalú érdeklődése, mély emberi együttérzése, lényeget megragadó képessége. Ki ne érzékenyülne el Hemingway magányos csónakának láttán, kiben nem támadna fel a küzdelem szelleme Siqueiros börtönrácsainak megpillantásakor?

Kisplasztikáin az egész és a részek helyes összefüggéseit keresi, azt a plasztikai nyelvet, melyen modern hangon szólhat a természet formáiról. Ülő, fekvő női figurái tulajdonképpen tervek már kivitelezett, vagy a megvalósulás után áhitozó nagy szobrokhoz. Hárfázóját Debrecenben már felállították. Ülő aktja pedig a kaposvári fürdő udvarát díszíti majd. Gémek c. szobrát

MDK

Miklóssy M.

Két tréfás rajz.

Kézdi-Kovács László Atelier-kiáll.kat.Nemzeti Szalon.1911.febr. 12.1.

Fenykép

Mintajné.

Képzőművészeti Főiskola: 163 ltsz.

Miklósi hária: Felszabadulás

Diplomamunka: 1950/51

Festmény.

Negativ nincs.

MDK

Miklósi Mária
festm.:
Lenin Kohászati Művek olaj 70x90

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiál
Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Miklósy Mária festő M.D.K.

Férje Kiss Nagy András szobrász

Esőben. Arc és álarc.

Zöld akt.

Oelmacher Anna: Miklósi Mária és Kiss Nagy András kiállítása a Medgyánszky-teremben

Magyar Nemzet 1963. november 14. 4.1.

MDK

Miklósi Mária

Gyárrészlet, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 15.l.

MDK.

Miklósi Mária

Mozaiktervéről

Nógrád 1967 jan.29.

Miklósi Mária

MDK

Esőben, olf.

Nyári konyha, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Miklósi Mária MDK

Zeneóra, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Miklósi Mária MDK

Csendélet, olf.

Hajnali ragyogás, olf.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Miklósi Mária

Plakátragasztó, olf.

Műcsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Miklósi Mária M.D.K.

Müvei a Fiatal Müvészek Studiója kiállitásán

Kék kapu

Tasnádi Attila: Kiállitási jegyzetek

Kortárs 1965. márc.

MDK

Miklósi Mária

Lenin Kohászati Müvek, of.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O. Muz.

Miklóssy Mária M.D.K.

Megyei kórház, Salgótarján , 1961-1967, repr.

mozaikok

Magyar Építőművészet 1968 / 3. 5-13

Miller Mária

Szerepelt a Stúdió 64 kiállításon.

ÉS 1964. dec. 12.

Stúdió 64. Frank János.

MIKLÓSI MÁRIA

Beszélgetők olaj

Varró asszony

Fiatal képzőművészek [illegible] iparművészek kiáll. 1955

Assner Ferenc

kassa látképe a csizmadiai céh vándorlevelén

Magyarországi vasárkepek

Magyar Szemzeti Muzeum

Katalógus Rózsa György

Miklósi Mária

kiállított festményei:

Erőben, olaj, 70 x 90 cm

Nyári beszéd, olaj, 70 x 80 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Árimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

11 l.

M.N.G.

Miklósi Mária

Műve a MNG gyűjteményébe került

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

163. l.

Mikl'si Mária festő M.D.K.

Kiállitása a Képcsarnok Vál. Mednyánszky termében.

Napló
Magyar Nemzet 1963. november 1. 4.1.

Miklósi Marianne.

A Képzőművészeti Főiskola idei tanévzáró kiállításán diploma-munkája: a felszabadulás pillanatának emlékét ábrázoló képe szerepelt. (említve.)

Szabad Nép, 1957. Júl. 14.

Miklósy Márta festi

Szerepel az Építészet-Képzőmű-
vészet c. Kiállításon az Sparterv Kultúr-
termében

Magyar Hanszet 1968 nov 16
– Napló –

Miklósi Mária, festő

MDK

Kis Nagy András szobrászművésszel
közös kiállítása nyílik meg
a Medgyaszay Teremben.

— : Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1963. okt. 31.

mdk.

Miklosi Maria festőm. és Kiss Nagy András szobrászművész

közös kiállítása

a Medunyanszky teremben

Mozaik – Miklosi Maria

Nejszava, 1963 nov 1.

4. L

Mihlósi Mária
festő

M.D.K.

Esti udvar", „Kapuban", „Udvar"
„Kapu", „Trafik" c. művei is szere-
peltek a tárlaton. — „Kapu"
(repro)

Bolgár Kálmán: Mihlósi Mária és Kis Nagy András kiállí-
tása.

Művészet, 1964. április — 34 lap

Miklósi Mária M.D.K.
festő

„Virágcsendélet", „Ihajnali ragyogás"
„Vagymarosi ablak", „Téli ablak",
„Esőben", „Esős délután", „Temetés"
„Arc és álarc" című képeivel szerepel
sőtbek között a kiállitásán.

Bolgár Kálmán: Miklósi Mária és Kis Vagy András
kiállitása

Művészet, 1964. április — 34 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósi Mária

NÉPSZAVA

1963 NOV — 3.

tok.

— A MEDNYÁNSZKY-TEREMBEN szombaton megnyitották a Képcsarnok Vállalat legújabb kiállítását Miklósi Mária festőművész és Kiss Nagy András szobrászművész alkotásaiból.

1921

Új autócsárda

nyelmetlen helyzetből
zi magát, amikor tudja,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Salgótarjáni Városi Könyvtár
NÓGRÁD

1988 OKT 18

1021

Az új kórház mozaikjai

Az épülő salgótarjáni kórház főépületében a lépcső-feljáróval szembeni falfelületekre mind a kilenc szinten mintegy két-két négyzetméternyi mozaik felrakását tervezik. Az alkotások megtervezésével a Képző- és Iparművészeti Lektorátus Miklóssy Mária, Moldován István és Bojtor Károly festőművészeket bízta meg. A terveket a művészek még ebben az évben elkészítik, illetve bemutatják a zsűrinek. Az új kórház belső terének mozaik díszítése szervesen illeszkedik abba a programba, amely Salgótarján kulturális centrummá változtatása jegyében kezdődött, s amelyen belül már eddig is számos rangos képzőművészeti, illetve köztéri alkotással gyarapodott a város

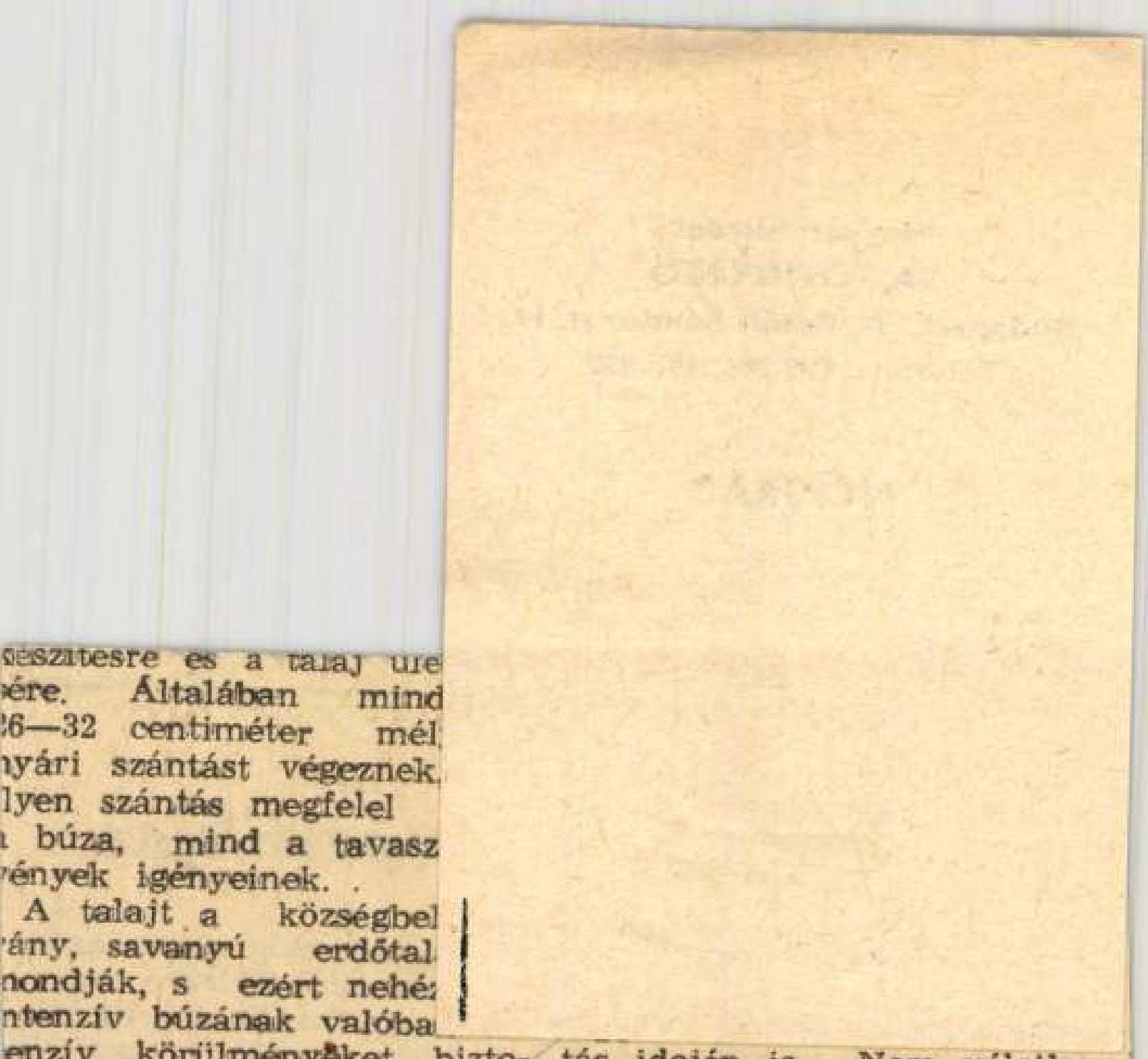

készítésre és a talaj üle
sére. Általában mind
26—32 centiméter mél
nyári szántást végeznek.
Ilyen szántás megfelel
a búza, mind a tavasz
vények igényeinek.

A talajt a községbel
rány, savanyú erdőtal
mondják, s ezért nehé
ntenzív búzának valóba
enzív körülményeket biztosítani. Ilyen helyzetben nagy elentősége van a műtrágya agyobb mértékű adagolásának. Holdanként átlagban árom mázsa vegyes műtrágyát kap a föld, fele-fele rányban foszfort és nitrotás idején is. Nem véletlen tehát, hogy a hasznosi Mátravölgye Tsz-ben már második éve tizenhatmázsás termést takarítanak be, s az idén már olyan mennyiséget, holdanként kilenc mázsát, adtak el az államnak, ami ma-

Miklósi Mária

bb 44. miklósi mária festőművész és kis nagy andrás szobrászművész kiállitása a mednyánszky-teremben

1021

1 tf/tm/m/fm

1963. október 30.

miklósi mária festőművész és kis nagy andrás szobrászművész alkotásaiból kiállitást rendez a képcsarnok vállalat a mednyánszky-teremben. a tárlatot november 2-án, szombaton fél egy órakor garányi józsef kerámikusművész nyitja meg. /mti/

bb [illegible] előkészitő tanfolyam az agrártudományi egyetemen

k ie szb ká

1963. október 30.

az agrártudományi egyetem mezőgazdasági gépész-mérnöki kara előkészitő tanfolyamot szervez az 1964-ben nappali és levelező tagozatra jelentkezők részére. a tanfolyamon középiskolai végzettségü budapesti vagy budapest környéki lakosok vehetnek részt. a tanfolyam tárgya: matematika, fizika és rajz: időtartama hét hónap, dija 450 forint . a jelentkezés határideje november 20. jelentkezési lapot és a tanfolyammal kapcsolatos felvilágositást

Miklósi Klára

Fk. Dr. Balázs Istvánné — 3852 fnyv I

KÉP CSAR NOK

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT
MEGHÍVJA ÖNT

MIKLÓSI MÁRIA
FESTŐMŰVÉSZ
ÉS
KISS NAGY ANDRÁS
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1963 NOVEMBER 2-ÁN, SZOMBATON
DÉLUTÁN 1/2 1 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
GARÁNYI JÓZSEF
KERÁMIKUS MŰVÉSZ

MEDNYÁNSZKY TEREM, BUDAPEST
V, TANÁCS KRT. 26.

Miklósi Mária

M.D.4.

festő

A Studió 64. kiállításán
részt vett.

Frank János: Studió 64
Élet és Irodalom, 1964. dec. 12. 2 Cap

Miklósi Mária M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Kék kapu

Oelmacher Anna: Studio 64.
Fiatal képző,üvészek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. december

Miklóssy József festő M.D.K.

Kováts János arcképe,

Eger városánka,

Eperjes könyvtárának,

a Nemzeti Muzeumnak.

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk 172.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp.1961.

gubát cserélt. .
nek, Jánosnak
voltak, mint M
a Felvidéket, m

A XVI. sz
napjai. Alig fo
György vette c
lán bég ostror
igyekszik bossz
erős támogatás
vonulni.

A XVI. szá
nán budai pasa
Péter kapitány
a török nem az
Szinán a kivo
Ormándy sem
miatt Győrött b

Öt évvel
1605. évvel is
sorsa 1687-ig,
János, majd Heister császári tábornok, aztán a kuruc Vak Bottyán fog-

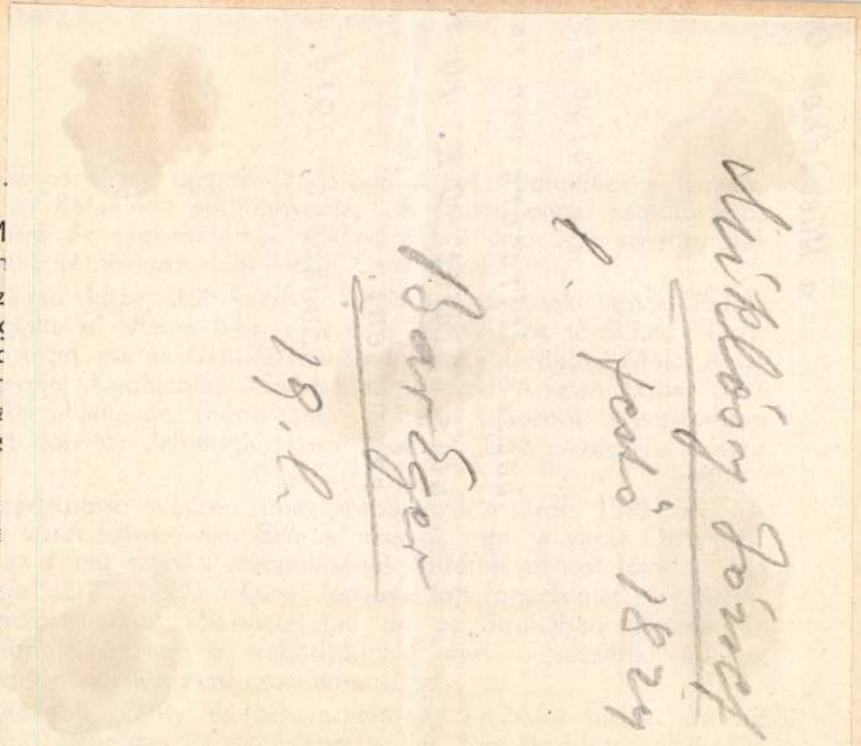

gya másznék valamely durva kezekkel földúlt boly, meredek, nyaktörő lejtőin.

A vigasztalannak látszó környezetből már-már visszafordulunk, mikor egy kanyarnál megváltozik a tájék képe. A sivár sziklavilágot remek szálerdő váltja. Óriási bükkök, tölgyek, gyertyánok, fehértörzsü, nyekergő nyírek sátora alatt vezet a piros-fehér jelzésü s a meredek oldalokról legördült háznagyságú sziklarögökkel szegélyezett út.

Az erdő egyre sűrübb. A fák egyre vastagabbak. 2—3 méter kerületü gyertyaegyenes törzseiket befutotta a magasba kúszó borostyán. Néhol vastag, avult avar, másutt dús aljnövényzet fedi a talajt: málnapászták, szeder, galagonya, rózsa, erdei szegfü, százújjú óriási páfrány, fürtös moha s a bokoraljakból itt-ott kikandikáló nagykalapú gombatelep.

Az út egyszer csak ketté válik. Északnak, délnek csavarodik. A délire, szűkebbre, sziklásabbra lépünk és alig megyünk pár percig, a bokrokkal, százfelé görbedező fákkal gyéren nőtt Fajdas hegy felőli oldalon, titáni sziklakúp emelkedik ki a völgyből. Orman Bátorkő romfalai roskadoznak.

Egyetlen oldalról, a Várvölgy gyalogútjáról közelíthető meg. Egyebütt megmászhatatlan, falmeredekségü, toronymagas sziklafalakat talál a vándor. Sivó mészkőbe vájt, fakorlátos lépcsők vezet-

Miklóssy József

festő

Gentmüeml.

144.166.1-

melynek első eredeti kiadása

Időközben megrendeltük
budapesti Katz cégnél, ennek

Szállitás alkalmával a
hogy a Weese-féle könyv első
azonban a szállitásra már ára
fogja szállitani és ezért csa
Minthogy a Muzeumra nézve töl
jelentene, szeretnők a Baer-c

A Műemlékek Orsz. Bizott
László egyet.m. tanár úr, arr
kek" könyvtára esetleg reflek

A Katz könyvkereskedőnél
ennélfogva csatoltan megküldé
elhatározásáról értesiteni m

Fogadja Kegyelmes Uram.m

Budapest, 1916. október

Miklóssy József MDK

Kovács János képmása, o.

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I. Vármuz. 1966.

Miklósy József

festő.

l. v

Šourek

34.l

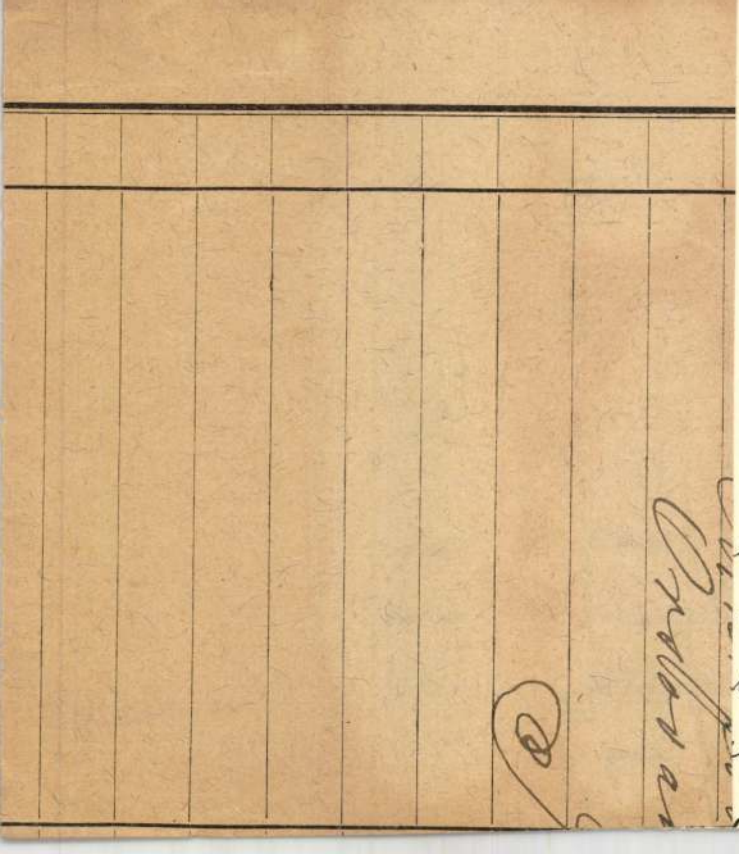

lenteni, hogy a csötör-

elleni biztosítása

burkolatot kivéve,

es halasztandó. –

Miklósy József

festő

13

l.

Mátrai 1862

15. l.

Pénzügy

919.

ágos Bizottsága.

beadvány { száma: 2832 1919
kelte: VII/26 1919
beérkezése: VIII/28 1919

ellékletek száma:

határidő:

őirat száma:

óirat száma:

xp. 1919 { IX/19 1920. IV/13

Mgr

Möller István

MIKLÓSSY József (1791-1841)

Helikon 1991. 1/2. 201.

86. MIKLÓSSY JÓZSEF
Született Szlovinkán 1792-ben, meghalt Eperjesen 1841-ben. Kovács János arcképe, aki vagyonából egri intézetek javára alapítványokat létesített. – Tulajdonosa: Eger város.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszino által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 708.

Miklošik - Miklossy József, festő, 1791-1841.

Eperjesen működött a bécsi klasszizmus hatása alatt mit arckép festő. Kovács János az eperjesi görog katolikus püspöki könyvtár igaz gatojának pr. tréja, 1830. olaj. 42. kép tabla 150. oldal. Felenleg a eperjesi museum gyüjteményében

Anna Petrová - Pleskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia narodného obrodenia.
Bratislava, 1966. 20. és 67 old

Miklóssy József

festménye 1824-ben. Reprodukció.

Voit Pál szerk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

1731

Miklóssy József

(1792-1841) „Kovács János portréja" című műve az egri Képtárban.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

1751

MDK

Miklóssy J.

Miklóssy J: Kováts János arcképe, metszette Kowátsch J., sokszorositotta Perlaszka 1830

Müvészet XIII. évf. 1914. 47-63.
Beszkid: Egy elfelejtett képirónk.

Miklóssy József
festő

M.D.K.

Az epeijesi Rembrandt kiállításon
szereplők művei.

Rózsa György: Rembrandt-kiállítás Epeijesen
(Művészet, 1964. május - 44 lap.

Miklóssy József.

A Nemzeti Képcsarnok képet vásárol a müvésztől 1851-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Miklóssy József festő

/1792-1841/

M.D.K.

Müve az Egri Muzeumban

Kovács János képmása

Nemeskó Ferenc: Az egri műgyűjtemények története 23.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

MDK

Miklóssy József

Kováts János képmása, repr.

Az Egri Képtár vezetője. Dobó I. Vármuz. 1966.

M.D.K.

Miklóssy József: festő

készítette 1835-ben az abaújszántói görög katolikus templom ikonosztázionját.

Aba Iván: Budapest - Tokajhegyalja - Erdőspatak

Bp. /1961/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 6.köt./

87. old.

MDK

Miklósy József

Kovács János arcképe, rézm.
Miklósy József után Kovátsch József

Adatok művészetünk történetéhez. Művészet III., 1904, ~~199~~ 200.

M.D.K.

Miklósy József

XIX századi görögkatolikus ikonfestő
Müve az uj szerzemények sorában

portré

Kováts János arcképe,
vizsgálat után a neki tulajdonitott kép alkotója
Hess.

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk. 171.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp.1961.

MIKLÓSSY JÓZSEF
felvidéki /Szlovinkán szül./ magyar arcképfestő
1732- 1841/

Kováts József képmása, 1832 /Tört. Képcsarnok/
Batthyány Fülöp arcképe /képpel/
Batthyányi Lajos arcképe /képpel/

Folia Archaeologica XIV.1962 218. lap

M.D.K.

Miklóssy József, festő

Peter Krafftnak/1780-1856/, a nagynevü bécsi festőnek volt a tanitványa. 165.o. 46.jegyz.

Rózsa György: Megjegyzések a magyar történeti ikonográfia néhány kérdéséhez. 157.o.

Folia Archaeologica.VI.1954.Bp.Tankönyvkiadó Váll. Bp.1954

M.D.K.

Miklóssy József

1792-1841.

Szegény parasztfiuból lett festő.

Szlovinkai születésü, Krasznibródi bazilita barát

, mint a görögkatolikus egyház kántora került Bécsbe.

1814-ben.

A Kakadeémiára is beiratkozott, okleveleét 1823-ból ismerjük.

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk 172.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp.1961.

M.D.K.

Miklóssy József, eperjesi festő

Kovács Fánost ábrázoló kitűnő archépét 1949-ben az egri városházáról a muzeum egri képtárába szállítottár.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 368. old.

Miklósy - Miklošik József „festő" M.D.K.

(1791 - 1841)

nevét mint archépfestőt
emliti:

Anna Petrova Pleskotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. J.h-s in der Slowakei.

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 1.sz. 16. old.

MIKLÓSSY (MIKLOSITS) József

123 Kisfaludy Sándor képmása 65. TÁBLA

rézmetszet, papír, 256 x 185 mm
Jelezve az arckép alsó szélén: Simo pinx. – A. Ehrenreich sc.
Felirata: Kisfaludy KISFALUDY SÁNDOR. Szül. 1772.b Sept. 27.d Sümegen 's lakik ugyan ott.
Eredeti képe Tek. Döbrentei Gábor Úrnál van.
MNM TKcs, ltsz. 6483.

Ehrenreich Ádám (vsz. 1784–1852. június 13, Bécs) rézmetszőként és kiadóként Bécsben és Pesten működött, Pesten műkereskedése is volt. Nevét főleg két nagy sorozata tette ismertté: az 1823-tól kezdve kiadott Icones principum című arcképsorozat és Peter Johann Nepomuk Geiger 1842–44-ben megjelent magyar történelmi litográfiái. Az előző számon bemutatott Simó festmény alapján készült. Ehrenreich kezén sok elveszett az eredeti művészi kvalitásaiból.

Irod: Pataky 1951, 112; Rózsa–Ehrenreich 1959, 65; MNM TKcs, kat. 1959, 18.

MIKLÓSSY (MIKLOSITS) JÓZSEF (Szlovinka, 1792 – Eperjes, 1841)

Bécsben tanult Peter Krafftnál, majd állítólag tanulmányutat tett Itáliában. Mesterének hatása alatt a népi zsánerképpel is megpróbálkozott. 1833 óta az eperjesi görög katolikus püspök udvari festője volt és az egyházmegye számára hagyományos stílusú ikonokat festett.

124 Kováts János képmása, 1832 61. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 135 x 106 cm
Jelezve jobbra lent: Miklosits Jós. festette Bétsben 832.
Felirata jobboldalt a Pallas szobor talapzatán: Szép meghalni hazám! érted, vagyis élni sokáig, 's hasznos Tettekkel holtig adózni neked. KOVÁTS JÁNOS AZ EPERJESI EGYESÜLT GÖRÖG KATHOLIKUS PÜSPÖKSÉGI NYILVÁNOS KÖNYVTÁRNAK FELÁLLÍTÓJA. SZÜLETETT EGERBEN AUGUSZTUS 25-DIKBEN 1764-DIKBEN. Az eredeti kereten fenn táblán: EFFIGIEM HANC SPECTABILIS AC GENEROSI DOMINI: JOANNIS BAPT: KOVÁTS AGRIENSIS, BIBLIOTHECAE DIOCESANAE FUNDATORIS, IN PERENNE GRATI ANIMI MONUMENTUM. Alul a folytatás 1832-őt adó chronostichonban: PRAESVL ET CLERVS GRAECO-CATHOLICAE EPARCHIAE EPERJESSIENSIS MVSEO NATIONALI LVBENTER OBTVLERE.
MNM TKcs, ltsz. 90.

A háttérben Eperjes látképe látszik, az ábrázolt kezében DIPLOMA REGIVM SVPER BIBLIOTHECA PVBLICA EPERJESSIENSI PER JOANNEM BAPT: KOVÁTS AGRIENSEM FVNDATA ET DOTATA ANNO DOMINI M. D. C. C. C. XXX. Kováts János (1764–1834) nevelő volt. A kompozíció legkorábbi változata szobor nélkül, háttérben Eger látképével az Egri Képtárban. (Barcsay–Amant Z.: Eger vár és város ábrázolásai. Eger 1838. 1, LIX. t.; 2, 19. Az egri Képtár vezetője és katalógusa. Bp. 1960, 95. sz.) A budapestivel méretben és kompozícióban megegyező másik változat az eperjesi képzőművészeti galériában. Álló alakos változata ülő helyzetben ábrázolt Pallas szoborra ugyanott. (Petrová 1966, 42. kép) Ez utóbbi emlékeztet a MNG újabban megszerzett Kovács János képmására, amelyet Hesz János Mihály festett 1820-ban. (Bodnár 1961, 65–68, 171–173). Megjegyzendő, hogy valamennyi változaton szerepel a polgári érdem-

Művészet Magyarországon 1780–1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980.

érem, amelyet az ábrázolt 1827. november 11-én kapott meg. A MNM példányáról Kovátsch József készített rézmetszetet. (Pataky 1951, 163)

Irod: Szinnyei 6, 1271 h.; Beszkid 1914, 53, 59–60; MNM TKcs kat. 1922, 590. sz.; Thieme–Becker 24, 552; Éber–Gombosi 1935, 2, 122; Lyka MM 136; Rózsa 1962, 217–218; Rózsa 1977, 37. sz.

Miklóssy József (Szlovinka, 1792. márc. 20. — Eperjes, 1841. dec. 1.): festő. Parasztcsaládból származott. Görögkat. szerzetes volt, 1814-ben Bécsbe került kántorként, s közben P. Krafft bécsi festőnél tanult festeni. Bécsi tartózkodása idején festette meg Görög Demeter és Fogarassy Mihály r. kat. plébános arcképét. Gyermekkori emlékei nyomán készült Lakodalom után c. népéletképe. Később több mint két évet töltött el Olaszo.-ban, majd visszatérve, a Felvidéken keresett ikonosztázfestőként müködött. — Irod. Beszkid Miklós: Egy elfelejtett képirónk. M.J. (Müvészet, 1913).

Miklóssy József festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Famüvesség, 1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

Kisvalkói templom ikonosztáza
/1839 előtt/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Miklósy

Famüvesség, 1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

Abaujszántói ikonosztáz
/Miklóssy J. - 1830/

M Ű V É S Z É T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Pusztaháza /régi Zemplén m./

Miklossy Jozsef festő dolgozik 1836-ban

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Famüvesség, 1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

Nagyszőllini ikonosztáz/1820 - fest. Miklóssy J., 1835/

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Famüvesség, 1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

Végpetri-i templom ikonosztáza /1841 - kifestés: Miklóssy J./

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Famüvesség,1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

M u c s o n y - i templom uj ikonosztáza/Miklóssy J.-1840/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Famüvesség, 1800-1850 - Egyházi berendezés - Ikonosztáz

Sósujfalusi templom ikonosztáza /1838 előtt/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"
Miklóssy

E p e r j e s

Székesegyház

Négy jelenet Krisztus kinszenvedéséből az egyik oldalkápolnában /Miklossy J./ 1835

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

E p e r j e s

Székesegyház

/A keresztrefeszitett Üdvözitő
képe - Miklossy J./-1835-

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

S z l o v i n k a

/Szepesség/

/:Ezen a néven a helységnévtárban nem szerepel, bizonyára uj neve van:/

Miklóssy József szülőhelye

M Ű V É S Z E T

XIII.évf.1914.

47-63.

"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Sajószöged

Miklóssy J.festő dolgozik
1831-ben

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Rés ő /régi Sáros m./

Miklóssy J.festő dolgozik
1833-ban

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfeledett képironk"

S z o b o s /régi Sáros m./

Miklossy J.festő dolgozik
1834-ben.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

V á r g o n y /régi Sáros m./

Templom
Szent Miklós - Szent Borbála - Boldogságos Szüz képe/Miklóssy J. - 1837/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

I z d o b a /régi Abauj T.m./

Miklóssy J.festő dolgozik
1832-ben

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

E p e r j e s

Székesegyház

Szent Péter a vizen jár - predellakép a Péter és Pál oldalkápolnában /1835/
- Miklóssy J. -
M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

B é c s /W i e n/

Miklóssy J.lakhelye 1814-től

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

N a g y s z u l i n
/régi Szepes m./

Ikonosztáz /:felállt.182o,
fest.:1835 - Miklóssy J. -/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

F i a s /régi Sáros m./

Miklóssy J.festő dolgozik
1834-ben

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képiránk"

E p e r j e s .

Püspöki könyvtár -
Kováts János arcképe/Miklóssy J./ -
1830.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"
Illusztráció: 53.

Abaujszántó

Ikonosztáz /1830/
fest. Miklóssy J.

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

M u c s o n y /Borsod m. -
edelényi járás/

Templom:
Krisztus levétele a keresztről
/Miklossy J. - 1840/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Olaszország

Miklóssy József tanulmányutja
/1823 - 30 között /

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

K r a s z n i b r ó d

:/Homonna/régi Zemplén m./ mellett/:

- Ezen a néven a helységnévtár nem ismeri -

Miklóssy J. zárdája

M Ű V É S Z E T

XIII.évf.1914.

47 - 63.

"Beszkid_Egy elfeledett képirónk"

Mucsony /Borsod m.,
edelényi járás/

A templom uj ikonosztáza
/Miklóssy J. - 1840/

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

M i k l u s s i k /később Miklóssy/
József festő

1792 - 1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
Beszkid:Egy elfeledett képirónk.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
63.

Péczely

M i k l ó s s y J ó z s e f :

Chiza András kanonok

Olajfestmény

M i k l ó s s y Mihály festő

1818 - ?

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

M ikl ó s s y József festő
1792 - 1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Miklosik /Később Miklóssy/
József festő

1792 - 1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
Beszkid: Egy elfeledett képirónk.

E p e r j e s

Székesegyház

Szent Péter és Pál képe a
hasonlónevü oldalképolnában
/Miklossy József/ - 1835 -

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirünk"

Restaurálás, 1850 - 1900.

Miklóssy József müveinek
gondatlan restaurálása

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

V é g p e t r i/régi Sáros m./

Templom:

A sirban fekvő Üdvözitő
/Miklóssy Mihály,1841/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Mikházy József festő

Pesti Hirlap. 1880. jul. 4.

Kass Jzv: Magyar festők

Festészet, 1800-1850. - Önálló táblakép - Életkép

Miklóssy József: Az öreg özvegyhez menő fiatal lány.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép = Arckép

Miklóssy Jozsef:
Ghiza Andras eperjesi kanonok arcképe

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk
Illusztráció: 63.

E p e r j e s

Miklóssy József sirja /1841/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet,1800-1850. - Önálló táblakép - Arckép

M i k l ó s s y J ó z s e f :
I.Ferenc arcképe

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfeledett képrónk"

Muzeológia

N e m z e t i M u z e u m

- Kováts János arcképe/Miklóssy J./-
1830.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"
Illusztráció: 53.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
53.

Péczely

M i k l ó s s y J ó z s e f :

Kováts János arcképe.

Olajfestmény után készült réz-
metszet/Jos.Kovátsch/

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép - Arckép

Miklóssy József:
Fogarasy József, a Barbareum plébánosa

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép - Arckép

Miklóssy József: Ghiza András kanonok arcképe/olajf./

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
63.

Szöveg: 47-63. Beszkid: Egy elfelejtett képirónk.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
46.

Péczely

Miklóssy József aláírása

/Egy elfeledett képirónk/

Kézirás latin szöveggel

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Templomi berendezés

Miklóssy József:
Abaujszántói ikonosztáz
/1830/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép - Életkép

Miklóssy József:
A krasznibrodi leányvásár.
/Vázlat/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott
táblakép - Oltárkép

Miklóssy Mihály :
A sirban fekvő Üdvözitő.
Végpetri-i templom
1841.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képironk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Oltárkép

Miklossy József: Szent Péter és Pál. A székesegyház hasonlónevü oldalkápolnájában /1835/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép _ Arckép

Miklóssy József:
Görög Demeter arcképe

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfelejtett képirónk"

Grafika, 1800-1850 - Rajz -
Életkép

Miklóssy Jozsef: Fonoban

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép - Arckép

Miklóssy József:
Kováts János arcképe
1830.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirőnk"
Illusztrácio: 53.

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott
táblakép - Oltárkép

Miklóssy József : Szent Miklós
/V á r g o n yi templom/ - 1837 -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képironk"

Festészet, 1800 - 1850 - Alkalmazott
táblakép - Oltárkép

Miklóssy József: A boldogságos Szüz.
/Várgonyi templom/ - 1837 -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Falkép - Templomi mennyezetfestmény

Bogoszlói kápolna mennyezet-
képei
/Maulpertsch F.A./

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
64 - 70.
"Divald:A bogoszlói kápolna"

Festészet,1800-1850 - Alkalmazott
~~táblakép~~ - Oltárkép

Miklóssy Jozsef: Négy jelenet
Krisztus kinszenvedéséből
az eperjesi székesegyház oldal-
kápolnájában /1835/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Ikonosztáz

Végpetri-i templom ikonosztáza /Miklóssy J. - 1841/.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott
Táblakép - Oltárkép

Miklossy József: A keresztrefeszitett Üdvözitő az eperjesi székesegyház oldalkápolnájában
- 1835 -

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Oltárkép

M i k l ó s s y József: Krisztus levétele a keresztről/1840/
- Mucsony-i templom -

M Ű V É S Z ET
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Templomi berendezés

Miklóssy József:
Nagyszulin-i ikonosztáz
1835.

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet,1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Ikonosztáz

Miklóssy József javitja a kisvalkói templom ikonosztázát /1839/

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Oltárkép

Miklóssy József: Szent Borbála /Várgonyi templom/ - 1837 -

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Ikonosztáz

M u c s o n y - i templom uj ikonosztáza/Miklóssy J. - 1840/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Ökmány -
Kézirat

Miklóssy József festő eredeti a
latin-nyelvü aláírása
/1814 - 1833 között/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Grafika, 1800-1850 - Kőnyomat - Arckép

Miklóssy J.: Görög Demeter arcképe.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló táblakép - Arckép

Miklóssy József:
Viszanik Mihály orvostanár arcképe

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid: Egy elfeledett képünk"

Festészet, 1800-1850 - Önálló tablakép - Arckép

Miklóssy József:
Tarkovits eperjesi püspök arcképe

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

Grafika, 1800-1850 - Rajz -
Életkép

Miklóssy József:
Ki lesz a férjem?

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Grafika, 1800-1850 - Kőnyomat -
Arckép

Miklóssy J.: Viszanik Mihály
orvostanár arcképe

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet,1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Oltárkép

Miklossy Jozsef: Szent Péter a vizen jár - predellakép az eperjesi székesegyház Péter és Pál oldalképolnájában /1835/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet,1800-1850 - Alkalmazott táblakép - Ikonosztáz

Miklóssy József javitja a sósujfalusi templom ikonosztazát/1838/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Müvészeti oktatás, 1800-1850.

Bécsi akadémia
/Miklóssy J./

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47-63.
"Beszkid:Egy elefeledett képirónk"

Müvészeti szociologia,1800-1850.

Az abaujszántói ikonosztáz
dijazása/2.000 Ft/
- Miklóssy J. -

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Sósujfalu / régi Sáros m. /

Miklóssy József javitja a templom ikonosztázát/1838/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képirónk"

V é g p e t r i /régi Sáros m./

A templom ikonosztázának
kifestése/Miklóssy J.-1841/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Müvészeti szociológia,1800-1850

Végpetri-i templom ikonosztázának kifestése - 800 Ft
/Miklóssy J. - 1841/

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Müvészeti szociológia 1800_1850.

Miklóssy J.:Kováts Jahos arc-
képének vételára/200 Ft/
1830.

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

K i s v a l k ó /régi Zemplén m./

Miklóssy József javitja a templom ikonosztázát /1839/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Müvészeti szociológia 1800-1850.

Miklóssy Jozsef:Örög özvegy-
ember és fiatal menyasszony
c.képének vételára/ 100 ar./

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Művészeti szociologia, 1800-1850.

Nagyszulini ikonosztáz festésének dijazása : 1250 Ft
/Miklóssy J., 1835/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid: Egy elfeledett képironk"

K r a s z n i b r o d

/:Homonna - régi Zemplén m. - mellett:/

A krasznibrodi leányvásár
/Miklóssy József/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"

Festészet,1800-1850 - Önálló táblakép - Arckép

Miklóssy József: Kováts János arcképe - Kowátsch Jos.rézmetszete után/1832/

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
53.
Szöveg: 47 - 63.,Beszkid:Egy elfeledett képirónk.

Grafika, 1800-1850. - Rézmetszet - Arckép

Miklóssy J.: Kováts János arcképe - metszette Kowátsch J. - sokszorositotta Perlaszka
1830
M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"Beszkid:Egy elfeledett képirónk"
Illusztrácio: 53.

Grafika, 1800-1850 - Rézmetszet - Arckép

Miklossy Jozsef: Kováts János arcképe - Kowátsch Jos. rézmetszete után/1832/

- illusztráció -

M Ú V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
53.

Szöveg: 47-63. Beszkid: Egy elfeledett képiróbk.

Grafika, 1800-1850 - Rézmetszet - Arckép

Miklossy J.:Kováts János arcképe
metszette: Kovátsch Jozsef 1830.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
47 - 63.
"BeszkidäEgy elfeledett képirónk"
Illusztrácio: 53.

Miklóssy József

MDK

Kováts János képmása, 1824

Dobó István Muzeum, Eger 1964

MIKLÓSSY József eperjesi festő. Az egri városházán lévő Kovács Jánost ábrázoló kitünő arcképét 1949-ben a muzeumba szállitották át, ahol az egri képtárban helyezték el.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Miklóssy József

MDK

Kovács János képmása, repr.

Dobó István Muzeum, Eger 1964

Miklóssy J.

Művészet, XIII. év. 1914.

47-63. Beszkid: Egy elfeledett képirónk. Illusztr.: 53.

MDK

Miklossy József

53.

Müvészet, XIII. év. 1914.
Beszkid: Egy elfeledett képirónk. 47-63.

MDK

Miklóssy József

Kováts János arcképe, Kowatsch Jos. rézmetszete után /1832/, repr.

Beszkid: Egy elfeledett képirónk. Müvészet XIII. évf. 1914. 47-63. l.

MDK

Miklóssy József

Kowátsch Jos. rézmetszete után

Müvészet, XIII. év. 1914. 53.
Beszkid: Egy elfeledett képirónk. 47-63.

MDK

Miklósi Mária

Zeneóra. Olajf. 90x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 18.1.

Miklósi Mária, festő

MDk

Kiss Nagy András szobrászművésszel közös tárlata nov. 2-án nyílik meg a Medgyaszay Teremben.

– : Hír

8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 1.

Miklósi Mária MDK

Szovjetunióból hazatérve a KISZ bp-i bizottságának székházában számolt be tapasztalatairól.

Népszabadság. 1958. aug. 15.

Miklósi Mária MDK

Gyárrészlet, olf.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Miklósy Mária festő

Szerepel az „Építészet – Képzőművészet" c. Kiállításon az Iparterv Kulturtermében

Magyar Nemzet 1968 XI. 16

M.D.K.

Miklóssy Gábor

"...sok festői értéket csillogtató képei"-t emliti meg a lap a "Tavaszi Szalon" c. kiállitásról.

Film Szinház Irodalom, Bp. 194o. május 24-3o. III. évf. 21. sz. 18. lap

A budapesti NA-NE Galéria és a META-R Kft. ajándékozása után került a Képtár tulajdonába a Bachmann Gábor és Rajk László által készitett, 1956-os mártírok ravatalának makettje. A ravatal a Hősök terén állt Nagy Imre és mártírtársai 1989. június 16-i temetésekor.

Szabó Ágnes budapesti gyűjtő a Képtárnak ajándékozta 1895-1930-ból származó 2200 db-os számolócédula-gyűjteményét.

SAJTÓFIGYELŐ

M.C.G.:KIállítás és színház a Cifra-palotában
Magyar Hírlap,1991.08.16

Vadas József: Művésznők családi háttérrel
Élet és Irodalom, 1991. 11.29.

Sarkadi: Keceli üzenet- Travnik Mariska fotókiállítása a Kecskeméti Képtárban
Beszélő,1991. 09.21.

Mák Ferenc: Benes József történelme
Petőfi Népe,1992.01.9.

t.g.k.: Cifrázatlan grafikák a Cifrapalotában
Bácskapocs,1991.11.15.

Horváth Károly: Gólem - háborús tájon/Gyilkos mérgek áramlanak
Kecskeméti Lapok,1991.11.22.

Szerkesztette: Lakatos István
F.k.: dr.Bárth János
Készült: az EFMK Nyomdájában 500 példányban

MIKLÓSSY Mária

KECSKEMÉTI KÉPTÁR
H-6000 KECSKEMÉT, RÁKÓCZI U. 1
☎: 76/21 776 ✉ Pf.: 165

TÁJÉKOZTATÓ

1992. február

KIÁLLÍTÁSOK

MIKLÓSSY MÁRIA festőművész és PLUGOR SÁNDOR grafikusművész kiállítást Buda Ferenc költő nyitja meg február 7-én, pénteken 16 órakor.

Miklóssy Mária a marosvásárhelyi Képzőművészeti Középiskola után a kolozsvári főiskola rajzszakán tanult. Sepsiszentgyörgyön rajztanárként él és alkot. 1963-tól kiállító művészként van jelen a képzőművészeti életben.

"...Hogy Cézanne almái, tálai, építményessége, súlyos hátterei csak kulcsot jelentettek számára a világhoz s nem öncélt, azt mi sem bizonyítja meggyőzőbben, mint a nyolcvanas évek piktúrája, amelyben a remek plasztikájú, ám átszellemített, szép női fejek, (arcképkompozíciói) asszonyhőseinek a megformálásában egyre személyesebben van jelen az a Miklóssy Mária, aki egy képzeletbeli Intim Bárba invitálja társait a női lét és lélek dilemmájában, s a meg-(és el-) nehezedett formai kontös mögött, a (nőket mindig megszépítő) hallgatás, figyelem, merengés kifejezéseiben keresi a jellemrajz alapvető vonásait. Fejformáinak metszése éles, az arcok egyre madonnásabbak, nemének gondjai, gondolatai mind húsosabbá érlelik színeit; sajátos együttérzéssel teremti újjá festészetünkben a nőt, eszményítés nélkül, ám korunk eszményeinek megvallására,eszményi húségre is kész kortársként, a férfisors kiteljesítőjeként..." - írja Banner Zoltán művészettörténész /Utunk,1987. III.20./

Plugor Sándor 1940-ben született Kökös községben (Erdély, Háromszék). A marosvásárhelyi művészeti középiskola után a kolozsvári képzőművészeti főiskolán 1964-ben diplomázott. 1970-ig Brassóban rajztanár, majd az Astra c. lap képszerkesztője. 1970 óta Sepsiszentgyörgyön él. Számos díszlet és jelmeztervet készített a szentgyörgyi Állami Magyar Színház számára. 1964 óta kiállító művész, könyvművészeti, illusztrátori tevékenysége 1961-től datálható. Hazánkban és Romániában számos folyóirat és lap közölte rajzait. Közgyűjteményeink közül a Petőfi Irpdalmi Múzeum, a Magyar Színházi Intézet, az Országos Széchenyi Könyvtár, a Hajdúböszörményi Művésztelep, a Kecskeméti Képtár és a Katona József Emlékház őrzi alkotásait.

"Vannak, akik egyenest a formabontással (lejáratott szó ez is) kezdik, anélkül, hogy elsajátították volna a mesterség titkait. Plugor nem ilyen. Fölényes, finom rajztudása az alap, amely megengedi, hogy tágítsa a kört az ismeretlen felé, ugyanakkor szűkítse is: a lényeget keresse. Az örök lényeget, amelyet jaj, be nehéz (...) megközelíteni és megfogalmazni. A lényeget, amely, úgy tetszik, nem más, mint a dolgok örök ritmusa. Kezdet, kifejlés, vég, újrakezdés." -írta Plugor Sándor egy korábbi katalógusában Szilágyi Domokos.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSAINK
1992-ben

Pávás terem

"Művésznők I.- a festegetéstől az élethivatásig" április 5-ig meghosszabbítva

"Művésznők II." július 10 - október 25.

I. emelti időszaki kiállítóterek

Miklóssy Mária festőművész és Plugor Sándor grafikusművész kiállítása

"Retúr nélkül" - ef Zámbó István, fe Lugossy László, Hegedűs 2 László és Orosz István kiállítása
április 10 - május 10.

Simon György János /1894-1968/ festőművész kiállítása
május 15 — június 28.

Gerle Margit keramikusművész kiállítása
november 12 - december 13.

Téli Tárlat /Bács-Kiskun megyei képzőművészek kiállítása/
december 17 - január 31.

RENDEZVÉNYEK

"Évfordulók nyomában" című hangversenysorozatunk befejező koncertjére február 20-án, csütörtökön 17 órakor kerül sor.
A műsoron J.Haydn és F.P.Schubert művei szerepelnek, előadja a Kecskeméti Kamaraegyüttes Vonósnégyese:

Janiku Szpartakusz	-	I. hegedű
Turi Éva	-	II. hegedű
Sárosi György	-	brácsa
Agócs Márta	-	cselló

Jegyek a Képtár pénztárában vásárolhatók diákoknak 40-, felnőtteknek 80-, Ft-ért.

HÍREK

Tóth Menyhért festőművész alkotásai reprezentálják a magyar képzőművészetet az 1992. augusztus 9-29. között a "Sevilla Expo" keretében megrendezett "Más világkép" című tárlaton. A Spanyolországban bemutatásra kerülő művek zömét -a művész életművét őrző és kiállító- Kecskeméti Képtár anyagából válogatják.

*

Értesítjük látogatóinkat, hogy a Pávás-teremben látható "Művésznők I. -a festegetéstől az élethivatásig" című kiállításunk a nagy érdeklődésre való tekintettel 1992. április 5-ig tekinthető meg.

Miklósi Mária

mozaikot kérít a salgótarjáni kórháznak.

Magyar Nemzet, 1967.VII.23.12.o. hanló

P. Mirlóssy Mária

Kézdivásárhelyen nyílt kiállítása
febr.-márc.-ban 1916.

Oszi László: P. Mirlóssy Máriáról

A Hét. 1916. márc. 5.

Miklóssy Mária és Plugor Sándor festményeiből és grafikáiból nyilt kiállitás a kézdivásárhelyi muzeumban. /rövid hir./

Utunk, XXXIV. évf. 3. /1577./ sz. 1979. jan. 19. 8.old.

MIKLÓSSY MÁRTA

MIKLÓSSY MÁRIA

MIKLÓSSY MÁRIA festményeiből nyilt kiállitás a brassói Kisgalériában. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 49./1623./ sz. 1979. dec 7. 8.old.

KECSKEMÉTI KÉPTÁR
H.6000.KECSKEMÉT,RÁKÓCZI U.1.
☎: 76/21 778 Pf.: 166

Tisztelettel meghívjuk

MIKLÓSSY MÁRIA
festőművész és
PLUGOR SÁNDOR
grafikusművész
kiállításának megnyitójára.

1992. február 7-én 16 órára.

A kiállítást **Buda Ferenc** *költő* nyitja meg.

Megtekinthető: 1992. április 5-ig.

Plugor Sándor: Illusztráció Szilágyi Domokos: Öregek könyve c. kötetéhez (PIM tulajdona)

F.k.: Dr. Bárth János

1992 -02- - 6

DÍJELŐLEGES

Kormosné Péter Márta

MIKLÓSSY MÁRIA

FRIED ISTVÁN – KECSKEMÉTY ZOLTÁN:
M. M. KÉPEI ELÉ
TISZATÁJ 1995, 1, 34

1433-ban Bertrandon de la Brocquière még fra
Dunát elzáró láncot tartó torony építkezésével fo
kedőt, Claus Daviont is Budán találta. A konsta
1418-ban Zsigmond Stuttgartban Stephen H
kőművesmestert és tizenhat segédjét, valamin
segédjükkel fogadta szolgálatába. Budán a nü
vízvezetéképítő munkáját, viszont 1418-ban
szolgálatába. Dél-németországi származású lehet
*pozsony*i vár építőmestereként állt a király
szakaszában, az 1410-es években a király szint
bizonyosan a távolból is gondoskodott megf
ismeretében azonban nehéz lenne egyetlen irány
éppen az, hogy az udvari művészet szinte minde
egyidejűleg feltételezhető. Zsigmond 1412 végét
Itálián, Svájcon keresztül és a Rajna mentén
Konstanzba, a zsinatra. Innen újabb nagy u
Perpignanon, Párizson át Angliába, majd a
visszatérőben mindenekelőtt Dél-Németország v
utazások nem ismétlődnek, de rendszeresek a
németországi utak és hadjáratok, míg 1430–14
amikor útja Dél-Németországon át Itáliába és a
rövidebb bázeli tartózkodását Dél-Németorsz

Makón

Művészházaspár Sepsiszentgyörgyről

Ma délután 5 órakor nyitja meg Miklóssy Mária és Plugor Sándor kiállítását dr. Biket István a József Attila városi könyvtárban. A sepsiszentgyörgyi művészházaspár visszatérő vendége a Makói Művésztelepnek. Tárlatuk hagyományt folytat, hiszen a könyvtárban minden augusztusban bemutatkozik egy-egy határon túli magyar művész.

Miklóssy Mária a marosvásárhelyi művészeti középiskola után Kolozsváron tanult a képzőművészeti főiskola rajz szakán. 1963 óta szerepel kiállításokon. Önálló tárlata volt többek között Szabadkán, Zentán, Csíkszeredában, Sepsiszentgyörgyön, Kolozsváron, Bukarestben, Dortmundban, Veszprémben, Kecskeméten. Művészete mélyen a valóságban gyökerezik, témája a két leginkább festőnek kínálkozó téma: az ember és a táj. Korábban női fejek sorát festette, melyekről *Banner Zoltán* azt írja, hogy remek plasztikájúak, ám átszellemítettek, s "a hallgatás, figyelem, merengés kifejezéseiben keresi a jellemrajz alapvető vonásait".

Ezen a kiállításon másik témája, a természet van jelen. Néhány – korábban Makón festett – finom hangulatú, érzelemmel telített tája mellett legújabb festői kísérleteit állítja ki. Ezek vastag, rusztikus felületű merített papírra festett akvarellek, melyeken elvontabb formában komponálja újjá a természetet. Fatörzsek, indák, levelek, virágszirmok képzetét keltő, egymást átszövő alakzatai szép érett színharmóniákat alkotnak. Elvontak, mégis ott lüktet bennük a valódi táj elevensége. Rokonságuk a hagyományosabb szemléletű művekkel nyilvánvaló.

Plugor Sándor a kolozsvári képzőművészeti főiskolán végzett 1964-ben, de könyvművészettel már 1961 óta foglalkozik. Rajzai romániai és magyarországi lapokban, folyóiratokban jelentek meg, de számos könyvhöz készültek illusztrációi, például *Sütő András* műveihez és *Illyés*-versekhez, s tollrajzai díszítik a hét kötetre tervezett Erdélyi Költők antológiája sorozat Hazahív a hűség című versgyűjteményét is. Egész sor rajzát ihlette *Tamás Áron* csíkországbéli ördöge, melynek működéséről így nyilatkozott: "... az ördögi világ kiterjedt nemcsak Csíkországra, hanem Európára, sőt az egész földkerekségre. Mindenhol a pusztulás képeit látjuk."

Bizonyára a temérdek gonoszság ellensúlyozására vállalta el egy Amerikában, New Jersey-ben kiadásra kerülő magyar nyelvű imakönyv illusztrálását. Május óta dolgozik a 34 magyar boldogot és szentet ábrázoló sorozatán Szent István királytól Márton Áron erdélyi püspökig, megjelenítve ismert és kevésbé ismert személyeket. A rajzolásnál figyelembe kellett vennie a kor stílusát, az ikonográfiai hagyományokat, s azt, amit így fogalmazott meg: "Úgy akartam megrajzolni ezeket a szenteket, hogy a kicsi öregasszonyok akárhol a világon lássák s szeressék őket": A könyv kiadói ugyanis minden magyarlakta területre el szándékoznak juttatni az imakönyvet.

"Csak Makón!" – lehetne a kiállítás alcíme, mert a szenteket bemutató tollrajzoknak ez az első és utolsó kiállításon való szereplése, ugyanis rövidesen a nyomdába kerülnek az óceánon túl.

Plugor Sándor művészetéről a legszebb jellemzést *Jubász Ferenc*, a költő írta: "Plugor Sándor, bár huszadik századi más, mégis Petőfi-alkatú fehér virradás és sötét ragyogás. Minden műve szívdobbanás... Ami fontos, Plugor Sándor birtoka, hazája, sorsa-tulajdona: a hibátlan rajztudás, a rajz-működés könnyedsége, biztonsága, humora, gyásza, eleganciája..."

Miklóssy Mária és Plugor Sándor kiállítása a makói könyvtárban augusztus 19-ig tekinthető meg.

JÁMBORNÉ BALOG TÜNDE

Nyitás elő
kétszázan á
chicagói *M*
gózván. Eu
tünk, könn
nünket szú
hol ültünk,
teren, morz
A helybélie
hőtlenül be
lé lopakodó
türelmesen
lem őket, t
hetne míto
izgató előjá
hetne, de
van szó, h
született fe
lomról, ha
nás, stressz
lami nincs
toldod mill
titokban ta
159 Monet
lág több t
gángyűjtő
kus. Még
ros jegy r
az élvezeti

Kétórás
még mindi
ajtók és ud
ték tőled, a
tási kalauzt
plusz négy
ban állás, é
szik, mi eur
gyunk, en
mosolyogtu
szinte kivét
vonultak
természets
vegre figye

Kabaré,
tömegen,
jó volna l
nagymeste
kábé 1400
lett magan
a híres *Sz*
Nyolc-tíz
mentében

Miklóssy Mária
Regyeli Délvilág
1995. aug. 11.

geten is föllépnek – Kazetta novemberben

fesztivált nyert a PG Csoport

Miután kide-
nberek, akik
ulokat nagyon
koncertekre

nem járnak el, ezekből a lassú számokból állítanak össze egy előadásjellegű műsort, szövegkönyvvel és kivetítőernyővel, családiasabb légkörű estek keretében előadva. A zenekar címe: *PG Csoport 4003 Debrecen, Pf.: 75. (Hajdú-Press)*

SZABÓ IMRE

rják

dban ülő, *Fidi*
n találkoztunk.
n, mivel töltöt-

most pedig a
y rajongói va-
itt dolgozik a

zek is egy kis
és Vendéglátó

nak tűnik...
sonló kutyu-

som van. Az egyik, Andi névre hallgató skót juhász épp a napokban adott életet tizenegy kölyöknek. A kutya egyébként közös szenvedélyünk, Imrével együtt gondozzuk a kiskutyákat.

– *És mióta jártok együtt?*

– Több mint egy éve.

Kép és szöveg:
SZABÓ IMRE

zenem: nagyon

Tipiszivi

Őszinteség jeligére: Ne haragudj, hogy

Miklosovits László

A XIV. Képzőműv. Társlat legfiatalabb résztvevője, 21 éves Albertirsai grafikus, Kántor Andornak, a Képzőműv-i középiskola ny. igazgatójának tanítványa az ÁFÉSz kirakatrendezője. Hobbyja a keskenyfilmezés, most rajzfilmet készít, keránikákat. Feleségével Orbán Edit rajztanárral együtt készül kiállításra.

(Fotó kettőjükről.)

Pesturegyei Hírlap 1968. dec. 18. H. o.

Miklosovits László

Leányportré - reprodukálva
Rajz -||-
Don Gizóte - rajz -||-
Hajnalban -||- -||-
Kútfúrók -v -||-

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 8. 7.o. dec. 24. 12.o.
dec. 15. 7.o. jan. 8. 4.o
jan 12. 7.o.

Miklosovits László

Kerepel az „Albertirsa 69" c. tárlaton

O. E.: Albertirsa 69" képrőmű. Kiállítás

Pestmegyei Hírlap 1969 V. 18

Miklosovits László

Kalany bácsi - rajz reprodukálva

Pestmegyei Hírlap 1969. jan. 26. 7. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Mihlósovits Kiesló

grafikus

M.D.Y.

„Fák"

Élet és Irodalom, 1967. május 27-12 lát.

MÁJ 21.

1021

Miklósovits László: Fák

Brenner György: I[illegible]

Galabárdi Zoltán

Hajdu Henrik

EÖRSI ISTVÁN:

A Magyar Filozófiai Szemle -BEN OL

Mi nem

Manapság nemzetközi méretű szellemi mozgalom bontakozik ki annak érdekében, hogy — paradox kifejezéssel élve —, a marxista gondolkodás visszataláljon a marxista gondolathoz. Az ilyen erőfeszítések sorába tartozik Vajda Mihály *Objektív természetkép és társadalmi praxis* című izgalmas gondolatmenetű vitacikke is, amelyet a *Magyar Filozófiai Szemle* ez évi második

megmunkálandó anyag tulajdonságairól. Maga az elmélet is a gyakorlat része — már az ősember is azért ismerte fel a kő tulajdonságait, hogy gyakorlati céljainak megfelelően pattintani csiszolni tudja. Vajda Mihály éles következetességgel bizonyította be, hogy a társadalmi lét és tudat szembeállítása „a sztálini korszak egész hivatalos marxizmusát jellemezte, s Sztá-

MIKLÓSSY Mária festő

KECSKEMÉTI KÉPTÁR
H-6000 KECSKEMÉT, RÁKÓCZI U. 1.
☎: 76/21 776 52 Pf.: 165

Tisztelettel meghívjuk

MIKLÓSSY MÁRIA
festőművész és
PLUGOR SÁNDOR
grafikusművész
kiállításának megnyitójára.

1992. február 7-én 16 órára.

A kiállítást **Buda Ferenc** *költő* nyitja meg.

Megtekinthető: 1992. április 5-ig.

Plugor Sándor: Illusztráció Szilágyi Domokos: Öregek könyve c. kötetéhez (PIM tulajdona)

F.k.: Dr. Bárth János

DÍJELŐLEGES

dr. Harsi Ernő

MIKLÓSSY MÁRTA, festő

Miskolc uj és helyreállitott létesitményei, 1945-1970
1.-Szobrok, kutak, emléktáblák
52.-LKM.-2.-Kohászati Muzeumban, Festmények
Miklóssy Márta: Kohászat, 202.old. 4.jegyz.

ifi. HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189.old

Herman Ottó Muz. Évkönyve. XI. Miskolc, 1972.

Miklósi Miklós
festő

MDK

Két akt
Út
} 4 rajz

S. i: Miklósi Miklós
Művészet, 1967. június - 31 lap.

Miklósi Miklós

rajza
Lány a réten
Repr.

Pestmegyei Hírlap (Tápió mente) 1966. okt. 16. 7.o

Miklósy Miklós MDK

Alkonyat, olf.

Mücsarnok 1960. Képző-és Diszitőművészeti körök kiáll.

Miklóssy Miklós MDK

Őszi táj, pasztell

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

M.D.K

Miklósi Miklós

festő

1959 tavaszán reumatikus alapon kifejlődő szívbetegségével hosszabb kórházban volt. Ez volt az előzménye 1966-ban bekövetkezett halálának.

S.I.: Miklósi Miklós
Művészet, 1964. június – 31 kép.

M.D.V.

Mikóczi Miklós
festő

A Vasas Szakszervezet Központi
Képzőművész körének tagja lett.
1958-ban már részt is vett a
Tűr kiállításán az Egressy Klubban.

S.i.: Mikóczi Miklós
Művészet, 1967 június - 31 kép

Miklósi Miklós

festő

M.D.Y

1964-ben a Rózsa Ferenc Művelődési Házban, 1965-ben az Egressy Gábor Klubban. Kiállítása volt Drezdában is és 1966-ban az NDK-ban.

S.I: Miklósi Miklós

Művészet, 1967. június – 31 lap

M.D.

Miklósi Miklós

festő

8-10 olajképe befejezett, sok akvarell, pasztell, szenzáje maradt a művész után. A Magyar Nemzeti Galéria mon megvette két grafikai művet gyűjteménye számára.

S. I.: Miklósi Miklós
Művészet, 1967. junius - 31 lap

Miklósi Miklós

festő

M.D.K

Két akt
Út } repro

S. 1.: Miklósi Miklós

Művészet, 1967. junius - 31 lap

MDK

Miklós Miklós

festő

1941 május 10 én született Ujpesten.
Magyar - történelem szakos tanári
diplomát szerzett - 1956-ban Varsó
bérenglén találkozott Duray Tibor
festőművésszel, akitől irányítást kapott
a festéshez.

S. l.: Miklós Miklós
Művészet, 1967. június - 31. lap

Miklósi Miklós

festő

M.D.

1963-ban a Képzőművészek
Köre VI. Országos Kiállításán
és a Vasas Központi Képzőművészek
Köre jubileumi kiállításán vett részt.

S.I.: Miklósi Miklós
Művészet, 1967. június - 31 lap

M.D.K.

Miklósi Miklós
festő

1960-ban a Műcsarnokban,
1961-ben az Egressy Klubban
és az Építők Tóksa Ferenc Mű-
velődési Háziban ~~vett~~ szét tartatan.

S.I.: Miklósi Miklós
Művészet, 1967. junius - 31 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
17. Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Miklósovits László

1968 VIII 14

Fiatal művészek tárlata

1021

Irsai utca

Miklosovits László rajza

lakás. A s
gyölve a fo
pi oldítva
muskákat
sziát kiálto

A helyis
még több
Colette és
tak. Franci
honi szórakozás papák, mamák nélkül elképzelhetetlen. Maga a mulatság is formákhoz kötöttebb, ünnepélyesebb. És az öltözék? Csak a két francia lány viselt kisestélyit, a többi hölgy blúzt, pulóvert, az urak bontott galléral, nyakkendőtlenül twisztelték, táncoltak magnetofonmuzsikára.

Az asztalokon, a földön, a zeneszekrényen, még a könyvespolcokon is palackok sorakoztak. Likőr, vodka volt elég. Étel viszont egy falat sem.

Simone súgva kérdezte Colette-től:

— Pesten egy partyn nem esznek?

Mikor Colette éhes lett, nem szégyellt szólni Csámpinak:

Colette kést-villát kért, Csámpi lebeszélte.

Simone már harapta, lassan, gyanakvóan. Colette követte.

Mindkettőjüknek ízlett. Az uborka is. Nem szóltak — ettek.

A második darab még gyorsabban fogyott. A harmadik után vörösbort kértek.

— Extra különlegesség — mondta a kenyérről ikertestvérének Colette. — Nagyon jó.

— Igazán kitűnő — helyeselt Simone is. — Elkérjük a receptjét. Otthon biztos sikere lesz e budapesti különlegességnek.

A maradék, hetedik szeleten megosztoztak.

Megették a héját is.

László Miklós

hasonló üzemeknek, *nem kell* többé *várniuk* arra, mikor szállítják a bitumakot, az útépítés befejezéséhez szükséges záróanyagot. Sőt, tavaly nyolcezer tonnával termeltek belőle, s ennek negyedrészét már ők adták el.

A több és

gazdaságosabb termelés

az erkölcsi elismerés mellett, vajon hoz-e valamit — ahogy mondani szokás — a vállalat dolgozóinak a konyhájára?

— Hogyne. Az 1966-os eredmények alapján 12 napi keresetnek megfelelő nyereségrészesedést kaptunk. 1967-ben a 12 napot már a harmadik negyedévben elértük...

Tehát: ezért is *érdemes* az újon gondolkodni, kezdeményezni. Hogyan indulnak hát idén, a reform első évében?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

Miklósovits László

1021

1967. MÁJUS 14.

Csendélet
(Miklósovits László grafikája)

ÓL JELENTJÜK

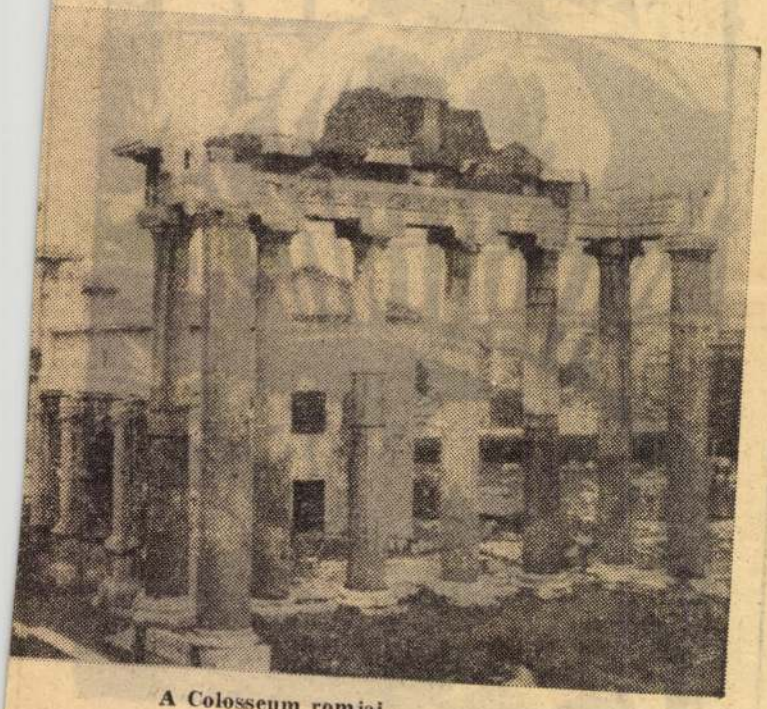

A Colosseum romjai

(A szerző felvétele)

ratikus Köztársaság:

M.D.K.

Miklósovits László
grafikus

Illusztráció

Molnár Loltán: Zsuzska uj ruhában
Nők Lapja, 1965. szept. 25 - 10 kep

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósovits László

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

TÁJ

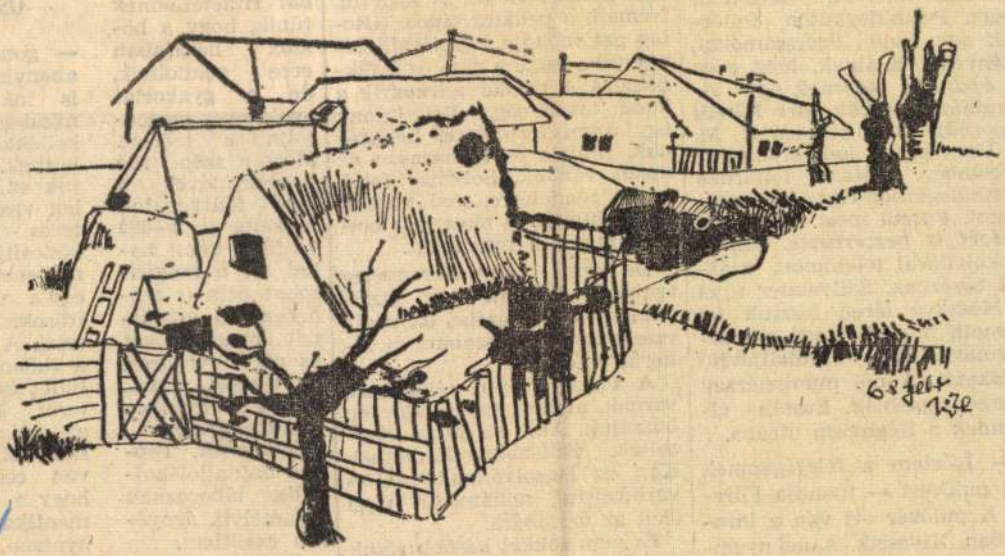

Miklosovits László rajza

Füredi ért. *A cél: Piliscsaba.* Pilisvörösvárnál árokba csúsznak. Kihúzza őket egy arra haladó tehegépkocsi, de tervükről már letettek. December végén Pesthidegkúton feltörnek egy bódét. Szerszámokat, edényeket találnak. Még ezen az éjszakán betörnek egy vikendházba, *velük tart Füredi sógornője is,* a kiskorú K. M. E. Üres kézzel kell eljönniük. December 30-án feltörnek Pesthidegkúton egy élelmiszerboltot. Füredi most már a *feleségét is beszervezte.* Itallal, csokoládéval teletömött zsákkal távoznak. Szilveszter éjjel a Moszkva téren feszítik fel Németh mindent tudó csavarhúzójával egy töltőtolljavító cirakatát. A női munkatársak őrberen figyelnek. Ezután elmennek a Régiposta utcába.

— Ígértem a feleségemnek egy pulóvert — mondja Füredi. A pulóver ott van a kirakatban. Kiveszik. A nej nyomban magára is ölti. Január 1-án egy Warszavát nyitnak

[illegible] és...

De mi ez?!

A Flórián tér és a Bécsi [illegible] között *gépkocsikat igazol* egy rendőr. Nekik is álljt i Németh a pedálra tapos. (U lag azt mondja, véletlenül vesztette össze a gáz- és a fé pedált.) A rendőr félreugrik kocsi tovarobog. Behajtanak egy üzem területére. Leugranak, futnak, és hamarosan az utcán vannak. Solymár felől, szinte rendelésre, taxi közeledik. Beülnek, és most már bottal üthetik a nyomukat.

De nem... Hát a rengeteg szalámi? Németh egy tizest nyom a sofőr kezébe, ők pedig *visszamennek* a szalámiért. Sikerül elhozni.

A Flórián téren villamosra várnak, amikor egy rendőr lép hozzájuk. Akit kis híján elgázoltak. Felismeri Némethet. Kéri az igazolványukat. Csavarhúzóstul, szalámistul viszi őket az őrszobára.

És nem sokkal később rájuk csukódik a rács.

— **Dozvald** —

gyakran megcáfolja a teóriát. Mert a szép idő beköszöntével a 4-es főútvonalon naponta 2—300 külföldi kocsi halad át, a magyarokat nem is számítva. S úgylátszik, megejti őket az alföld varázsa, mert néha egyik óráról a másikra „vadkempingek" keletkeznek. Többen hajnaltól-hajnalig táboroznak valamelyik árnyékos csalitban.

Ha már itt vannak, fogadjuk őket megfelelően

minden s kellékkel keznek. juk 42 fo leg vizét teres mé biztosítja, medencéje egy a vers írásoknak felel. A ka a zuhanyo büfét és a teret kör az óriási szőlőfák, n ven celtis hogy a val mantika nyozzon, m lyafészekke rendelkezne valy öt éhe

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 MÁJ 26
PEST MEGYEI HÍRLAP

1021

VÁROSKÉP

Miklosovits László

Miklosovits László rajza

kében egy-egy meg
új, az életből nag
mert és mégsem a
kusan előadott he
lantson fel, akinek stílusából
olyan emberi meleg árad,
amely átlényegíti mindent, tré-
fává szelídíti a trágárságot,
gondolattá sűríti bennünk a
kegyetlenséget, aki minden
levélnek megmutatja a fonák-
ját is, aki ha kell szellemes,
ha kell cinikus, ha kell bölcs,
de kíméletlen is tud lenni, ha
erőszakkal, nyomorral, durva-
sággal kerül szembe. De a kí-
méletlensége is milyen emberi!
Hiányzik ebből a kíméletlen-
ségből minden bosszúszomj...
Ezért lettek hát ezek a novel-
lák egypercesek. Mert bennük
sűrűsödik életünk minden ta-
pasztalata, mert nincs szük-
sége hosszas magyarázgatásra,
kiemel egy cseppet a tenger-
ből és mindenki tudja, hogy a
csepp a tengert jelenti. Persze
tehetség kérdése, hogy Örkény
tudja, melyik cseppet kell a
tengerből kiemelni.

AZÉRT LETTEK HÁT ezek
a novellák egypercesek, mert
Örkény rátalált bennük egy
különös és általánosan ismert
elrendszerre, századunk em-
berének jelrendszerére, aki
udja, hogy teste miből áll, aki
udja, hogy mit ebédelt a
zomszédja és a római pápa,
ki tudja, mit jelent a nyo-
or és mit jelent a gazdagság,
aki mindenttudása ellenére
élet nagy kérdései előtt
égis tehetetlenül áll. Örkény
élet legkisebb kérdései elé
ít bennünket, amelyek

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

TAVASZT VÁRÓ FA

Miklosovits László rajza

tíz tavaszt,
ezt meg azt —,
vizsgán.

Rudnai Gáb

ojára
teg-
zakot
egy-
t éj-

gbocsáss, fiam

dolja Radics
t, mintha ha-
preng. Kivil-
valahol egy
nikor hazasé-

t feléje Ga-
s tömzsi uj-

ndja Radics.
r az eszében.
gyár udva-
a...
széket.
őt hagytam
s — magya-
ozik a fonó-

mondani Ra-
k néz rá, ki-
ra fésült haja

ú műhelyből
, mert furcsa,
— Őt akar-
küldeni? —
a teleírt nap-

asnak?

— Biztosan örült neki — mondja Radics. Mégis megkeresi ma este. Világért se mutatja, hogy nehéz lesz nélküle.

— Úgy örült, hogy ilyet még nem is láttam. Vágónak lesz igaza. Fura egy lány ez...

— Ha nem örült volna, az lenne baj.

— Úgy örült, hogy sírva fakadt. S váltig kérdezgette: biztos? Nem jöhet közbe valami? Azért gondoltam, hogy hozzád fordult, veled talán bizalmasabb.

— Miért? Miféle titka van? — kérdi Radics, mert hiszen Mari titka az övé is. — Igazán sírt?

— Potyogtak a könnyei. S azt mondta, hogy a legjobbkor küldjük el, csak sikerüljön. Foglalkozol te eleget velük? Ismered őket? — kérdi Galambosné, s rákönyököl a papirlapokra.

— Mi van vele? — szólalt meg Radics.

— Olyan nagy dolog nincs. Csak éppen szerelmes.

— Hát az megesik! Nem ennél egy almát? — kínálja Radics, és zacskót húz ki a fiókból.

Galambosné jóízűen harap az almába. — Nem könnyelmű lány, az biztos, azért is van úgy oda. Azért akar egy időre szabadulni innen... kettőbe szerelmes egyszerre.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Miklósovits László
ZALA MEGYEI HIRLAP
1962 JUN 2 6
1021

Egyedül

(Miklósovits László rajza)

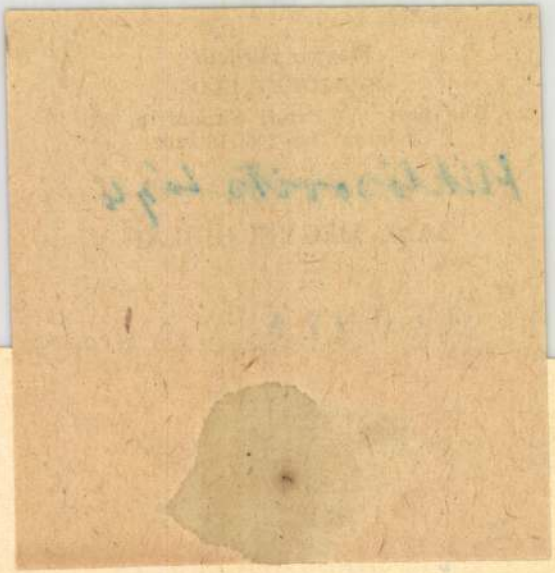

Ne hagyjuk veszni,

A helytörténeti kutatás felad

Ha helytörténeti témájú előadást tartunk, tapasztalhatjuk, hogy e kérdések iránt fokozott érdeklődés mutatkozik. Legtöbb látogatója a helyi anyagot bemutató kiállításoknak van. A helyi vonatkozású könyveket, tanulmányokat jobban vásárolják a dolgozók, mint az általános jellegűeket. Mivel magyarázható a helytörténet iránti fokozottabb érdeklődés?

Mindenkit elsősorban az érdekel, ami vele kapcsolatos: a mindennapi élet eseményein túlmenően gyermekkora, elődei, a táj, a település, a munkahely és annak története. Itt kapcsolódik az egyéni érdeklődés a helytörténethez, mely mindig bizonyos helynek, vagy helyhez kötött intézménynek történetét vizsgálja. Ez a természetes, bár gyakran nem tudatos érdeklődés az alapja a megismerésnek, az pedig a megbecsülésnek, szeretetnek. Ha megismerjük a múltat, népünk egykor küzdelmes életét, akkor lehetetlen nem megszeretnünk azt, ami abban szép, haladó, előremutató volt, és nem harcolnunk az ellen, ami gátolta, vagy gátolja népünk előrehaladását. Így látjuk meg, hogy a múlt nem elszigetelt fogalom: számtalan szál fűzi a

lően mindenki megtalálhatj szűkebb kutatási területét. Fa lusi kutatóink (pedagógusol stb.) jó helyzeti előnyben var nak községük történetének ku tatásában, hiszen állandóan nép között élnek, ami jelentő előny a néprajzi, stb. kutatá soknál.

Mielőtt feladatainkat vázol nám, rá kell mutatnor megyénk történetkutatásána eddigi eredményeire, hogy fe adataink világosabban kirajzo lódjanak.

A megyénk két városába működő múzeum és a megyc székhely levéltára intézmény sen foglalkozik megyénk hely történeti kutatásával. Fenti in tézményeken kívül is van nc hány kutató a megye területé A szakemberek körül szélesk rű munkatársi hálózatot kív nunk kiépíteni. A vonatkoz korszerű szakirodalom ma mé meglehetősen szegényes. Leg fontosabb művek e téren: Hc lub József Zala megye közép kori közigazgatástörténetét tár gyaló műve, a Zala megyei kö zépkori településeket ismerte — és mindhárom említett i tézménynél meglevő — l irata, a Zalai Oklevéltár kötete, Gönczi Ferenc Göc Hetés népéletét ismertető műve a Göcseji Múzeum

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 JAN 15

1021

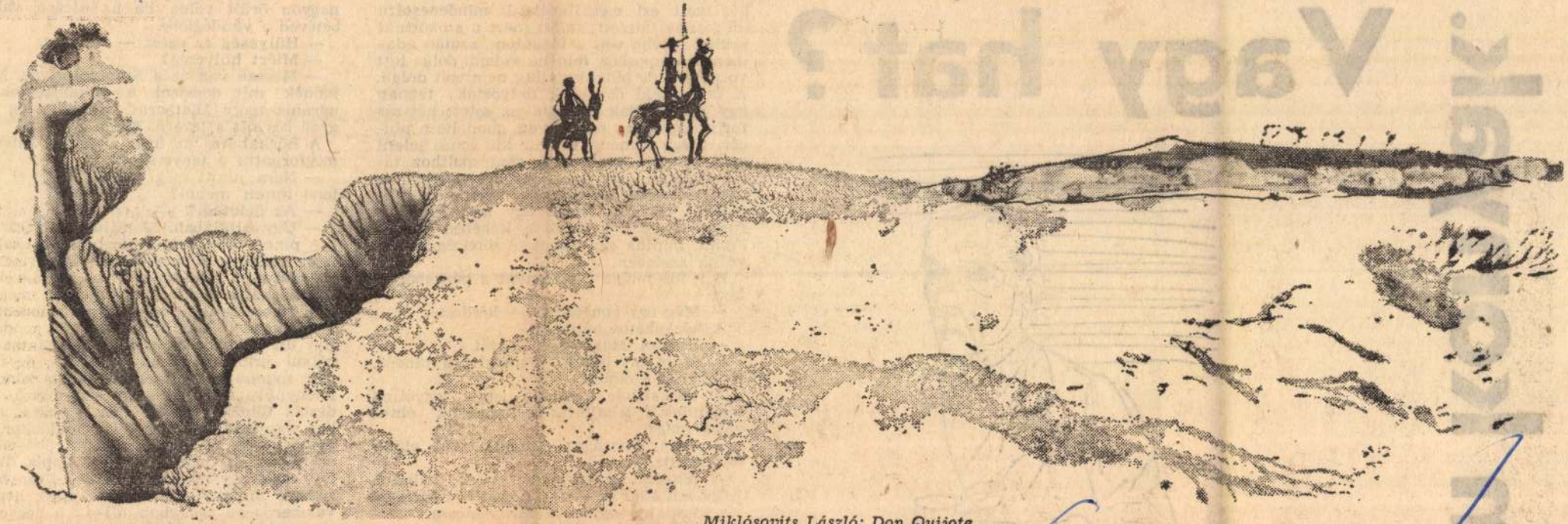

Miklósovits László: Don Quijote

n konyak. Vagy hat?

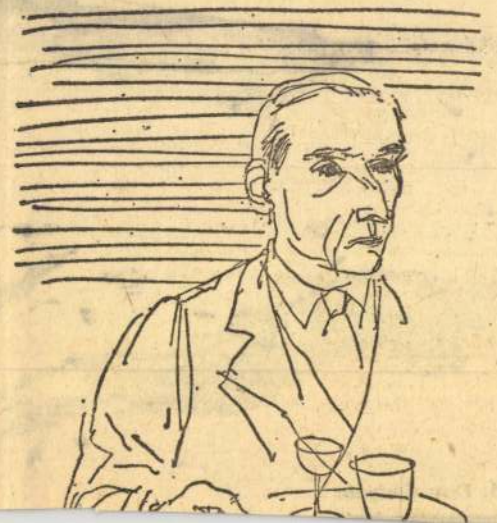

Egy bőrkabátos ült a pincér előtt, és konyakot ivott. Nem volt sok, csak egy kis pohárral, de a pincér mégis megállapította, hogy a bőrkabátos ivott már előtte is. Nem tudta, hogy mikor és hol, de ez nem is érdekelte különösebben. Csak a bőrkabátos

héz volt ezt megállapítani, mindenesetre idegesnek látszott; talán mert a szokottnál sokkal kisebb volt a forgalom, azután odament a csaposhoz, mintha valami dolga lett volna ott, de pillanatnyilag nem volt dolga. A bejáratnál üvegezők dolgoztak, tegnap egy részeg alak bevágta az ajtót; kétszáz forint egy ilyen nagy üveg, gondolta a pincér, s egy kemény, fanyar kis vonás jelent meg a szája mellett. A söntéspulthoz támaszkodott, az üvegekezőket nézte, és ahogy ott állt: alacsonyan, különösen erős, csontos orrával, mint egy mezei madár, furcsa érzések kezdtek a lelkében eluralkodni, mintha egy növekvő sötétséggel állt volna szemben.

Egy idő múlva visszament a bőrkabátoshoz.

— Még egy konyakot? — kérdezte.

A bőrkabátos bólintott.

— Hozzon. Magának is egyet.

— Majd ott hátul — mondta a pincér, meghajolt s elment.

A bőrkabátos, miután ismét egyetlen mozdulattal lehajtotta a konyakot, elnevette magát.

— Spanyolországra gondoltam az előbb — mondta.

A pincér összerezzent; csak tudnám, hogy mit akar ez tőlem, gondolta s furcsán, bizalmatlanul nézett a bőrkabátosra.

— Miért Spanyolország?

nagy
beté
—
—

— Messze van ez a Spanyolország. Nem tudnék mit kezdeni a bikaviadalokkal, ugyanis nagy állatbarát vagyok. Meg nagyon sós ott a levegő. Maga mondta.

A bőrkabátos az üres pohárral játszott, megforgatta a tenyerében.

— Nem jutott még eszébe, hogy el kellene innen menni?

— Az üzletből?

— Úgy általában. Mondjuk: világgá.

A pincér egy ideig a bőrkabátos lehajtott fejét nézte, azután zavartan felnevetett.

— Ez nem a világ? Ahol most vagyok?

A bőrkabátos a tengerre gondolt, meg arra a bizonyos fehér villára, sok mindent lehetne kezdeni egy ilyen villával, gondolta. Úgy ült be ebbe a vendéglőbe, mintha baj nélkül jutott volna el valahova, de most már nyoma se volt ennek a kis könnyed fölénynek. A bácsi talán hegymászó, kérdezték tőle a vedéglő előtt a srácok, amikor cigarettát adott nekik; prédikátor vagyok, fiaim, válaszolta, a fiúk röhögtek és azt mondták: nem olyan a kalapja. Tényleg, csak egy hegymászó lehet ilyen helyzetben, amikor elkezdi latolgatni, hogy a vakmerősége arányban áll-e a hegycsúcs magasságával, gondolta.

Miklósovits László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HIRLAP

1964 MÁR 15

1021

1964. március 15.

MŰVÉSZET

KÖDÖS UTCA
Miklósovits László rajza

1964. március 15.

TUDOMÁNY

Hogyan „beszélnek" e

A kérdés az, hogyan érintkeznek egymással, váltanak sajátos jeleket a rovarok, a halak és az emlősök, olykor nagy távolságok leküzdésével is? Volt olyan vélemény, hogy az állatoknak — a rovaroktól az emlősökig — nemcsak a hangok, a különböző látható és egyéb jelek szolgálnak a beszédet helyettesítő nyelvként, hanem ezek mellett az érintkezésnek még egy eddig ismeretlen formája is az állatvilág rendelkezésére áll. Ez eleinte ugyan csak feltételezés volt, ám a hipotézist később mind több tény bástyázta körül. Kitűnt, hogy az állatok valóban egy, a tudomány számára érthetetlen nyelven érintkeznek egymással. Ennek a nyelvnek nincsen hangtana és nyelvtana, hiszen az egész beszédrendszer — vegyi, kémiai jelzésekre épül.

Mi az a telergon?

Ezeket a kémiai jelzéseket az állatok egy különös anyag formájában maguk hozzák létre. *Jakov Kirschenblatt* professzor, a biológiai tudományok doktora ezt a különös anyagot a *telergon* névre keresztelte, ami azt jelzi, hogy „távolba ható" anyagról van

mészetesen nem volt elegendő. A tudós különválasztotta, majd analizálta a telergont, és hatását.

Érintkezés - „egymás közt"

Az állatok egymás közti beszélgetése, amikor tehát az egy rendbe tartozók érintkeznek egymással, általában békés természetű, s a mindennapi élettel kapcsolatos, egyszerű dolgokra vonatkozik: *élelemre menedékre, a veszély közeledtére hívja fel a figyelmet.* Előfordul, hogy az egyedek telergonok révén hatnak is egymásra. A méhészek tudják, hogy ha a méhkasban nincs anyaméh, akkor egyes dolgozók — peterakókká alakulnak át. Vajon mi okozza, hogy a királynő elpusztulása után a méhek visszanyerik szaporodási képességüket?

Kitűnt, hogy az anyaméh mint egyedüli és teljhatalmú gazdaasszony, jelenlétével fékezi a többiek szekszuális fejlődését. *Telergonjával hat a dolgozókra*, s teremti meg a maga fajfenntartási monopóliumát. Ennek a telergonnak a vegyi összetételét is ismerik már a kutatók. Egy rendkívül tartós sav ez, amely hatását jóval a méh elpusztulása után is megőrzi.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HIRLAP

Miklósovits László

1963 JÚL

1021

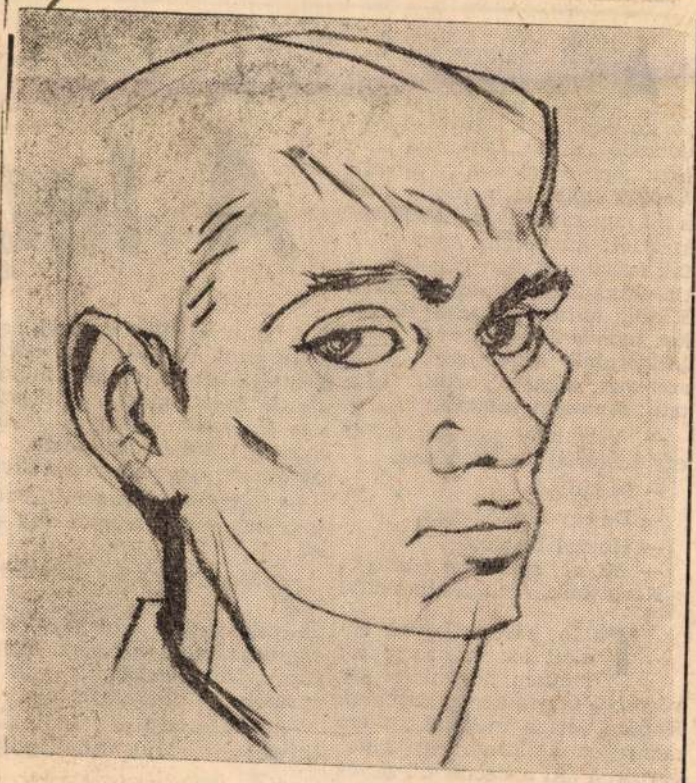

Fiúportré

Miklósovits László rajza

SALAMON

A leg

Alföldi megyeszékhelyen járva találkoztam az ottani újságnál dolgozó kollégámmal. Művelt, gondolkodó ember. Évek óta járja a megye városait, falvait. Kereső szelleme mentette meg a mi munkánkban ólálkodó veszélytől: mindeddig nem váltak írásai magukat ismétlő rutin-munkákká. Megörültünk. Mindig tudtunk érdekes dolgokat mondani egymásnak. Beszélgettünk erről-arról. Egyszercsak elmosolyodott. Láttam: fontolgat valamit.

— Van időd végighallgatni egy históriát? — kérdezte.

— Mondjad.

— De egy kicsit hosszú.

— Húzzál belőle.

— Mi az, szerkesztő lettél? Nevettünk. Azután elmondta.

Talán három héttel ezelőtt azt a feladatot kaptam, hogy írjak egy városból falura került orvosról. Kapóra jött a megbízás, mert nemrégen hallottan egy fiatal orvosról, aki a debreceni egyetemről ment az egyik Tisza-parti faluba.

Tizennégy fok hideg nekünk Szibéria. Különösen szokatlan az utóbbi esztendők mediterrán

A könyvespolchoz mentem. Válogatott jó könyvek sorakoztak a két polcon. Sok művészettörténeti munka. Klasszikus sorozatok, Mark Twain, Dreiser, Móricz, Mikszáth, a Nagyvilág számai sorbarakva.

— Szeretünk olvasni... Pontosabban én, a férjem alig ér rá.

— Hány községből áll a körzete?

— Ez, meg a szomszéd falu. De tudja, most mindenki biztosított. Nem spórolnak már a parasztok az orvossal...

Egymásra néztünk. Kedvesen, egyetértést várva mosolygott.

— Na igen.

Díszes keretbe foglalt nagyméretű képen akadt meg a tekintetem. Kerítés mellett beszélgető parasztokat ábrázol-

Miklósovits László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JÚN 7.

ZALAI HÍRLAP

1021

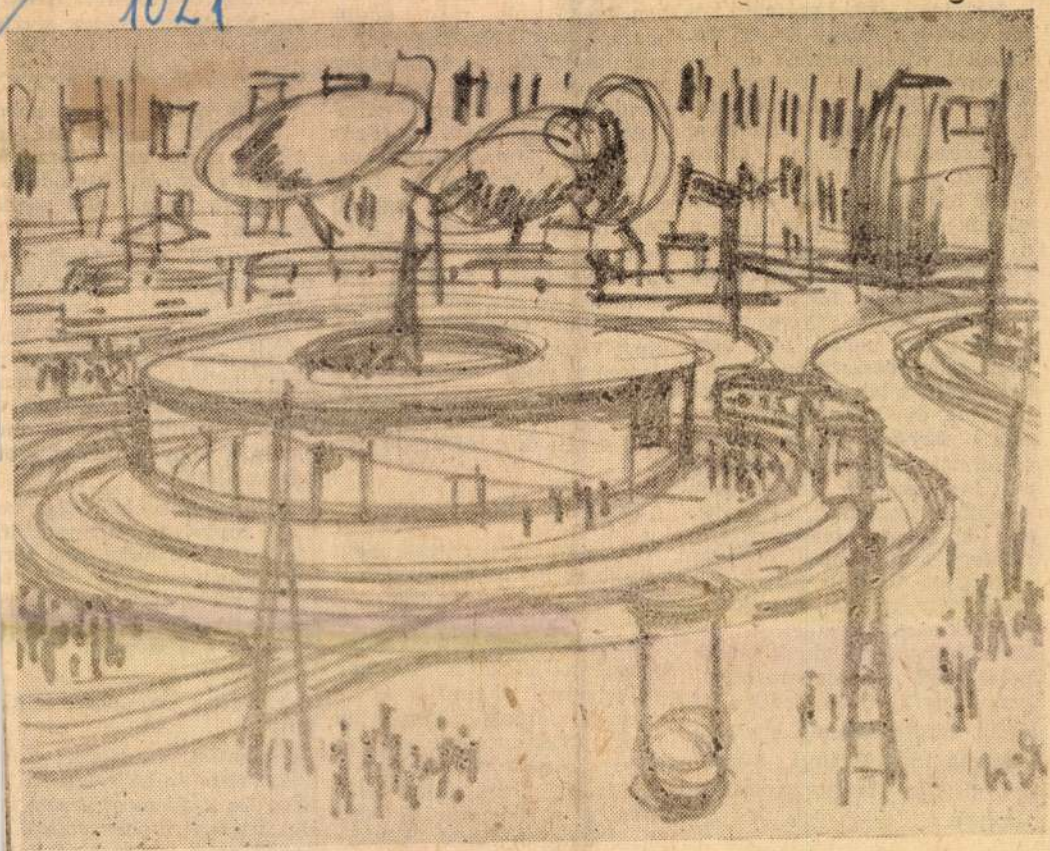

MÓRICZ ZSIGMOND KÖRTÉR

Miklósovits László rajza

Négytagú család számára két kis csirkét mintegy 60—65 dekásakat vásárolunk. A csirkéket megtisztítjuk, feldaraboljuk — vagyis a combját kikanyarítjuk, a mellét kiemelve, két hosszanti darabra, esetleg keresztben is két darabra, a hátát keresztben két darabra vágjuk. Kikanyarítjuk belőle a nyakát és a két szárnyát is. Ezután alaposan megmossuk, megsózzuk. Zsírt forrósítunk, a csirkedarabokat gyors tüzön megpirítjuk benne, de úgy, hogy szép rózsaszínűek legyenek. Majd a lábasból kiemelve lefedjük és félreállítjuk. Közben a zsírban apróra vágott szalonnát pirítunk, majd hagymát fonnyasztunk benne. Amikor már rózsaszínű, két mokka kanálnyi pirospaprikát, mintegy két dekányi paradicsompürét, 10 deka konzervlecsót, vagy nyáron egy közepes nagyságú paradicsomot és két zöldpaprikát adunk hozzá. Belerakjuk a csirkedarabkákat és nyílt tüzön, fedő alatt addig pároljuk, amíg a csirke vajpuha lesz. Piritott burgonyával vagy burgonyapürével tálaljuk.

RIZSES CSIRKE

A csirkét megtisztítjuk, megmossuk és feldaraboljuk. Ap-

rülbelül 25—3
ben megmoso
hozzá, amit
meghintettünk
zöldpetrezselye
vertünk fél
borsó konz
zöldborsót is
zá, de ügyeljünk arra, hogy egészen friss és puha legyen.) Néhány percnyi forrás után (csak éppen hogy megfuttatjuk) a keveréket a félig főtt csirkéhez öntjük és mintegy 5 deka vajat morzsolva rá, s annyi vízzel feleresztve, hogy a vízmennyiség körülbelül a rízs kétszerese legyen, középmeleg sütőben addig pároljuk, amíg a rízs és a csirke puhára fő.

ROSTON SÜLT CSIRKE

A csirkét megtisztítjuk, megmossuk és hosszanti irányban felébe vágjuk. A comb és a szárny alatti izületeket elmetsszük, nehogy sütés közben felkunkorodjanak. A szárnyak alá helyezzük a zuzáját és a májat is, sózzuk, megmártjuk meleg, olvasztott zsírban és villany rostsütőre helyezve, vagy faszénparázs felett forgatva, szép rózsaszínűre sütjük. Adhatunk mellé néhány gombafejet vagy kettévágott paradicsomot is roston sütve. Karikára szelt sült burgonyá-

közben a fa alatt kínlódott, arra tévedt szarvastól segíts get kért .

— Emeld meg kissé ezt fát, hogy ki tudjak bú alóla. . .

Remélem, lesz annyi erő — felelt a szarvas, azzal r kivetette agancsát a fatörzsn és hosszas erőlködés után v lóban sikerült anyira me emelnie, hogy a farkas kibu hatott alóla.

A farkasnak első dolga vo hogy megvizsgálja: nem tö tént-e valami baja, nem tör valamelyik csontja? De n csoda szerencséje volt: egy len porcikája sem törött épen és egészségesen állt négy lábán.

A farkas örömében felki tott:

— Igazán pompás dol hogy semmi bajom nem tö tént! De csak most érzem ig zán, mennyire éhes vagyok! éppen ezért, én most felfall téged, szarvas!

A szarvas nem akart hi a fülének.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Miklósovits László

ZALAI HIRLAP

1963 JUN 9.

1021

TÜNŐDŐ

(Miklósovits László rajza)

LÁZÁR TIBOR KÉT VERSE

Szánt

Piros, ... van rajta. ... parasztlányok ilyet vesznek föl, ha templomba vagy bálba mennek. Fakó barna haja kis kontyba csavarodik vékony nyaka fölött.

Vastag lábain pamutharisnya, magasszárú, félretaposott cipő, lapos mellein a fekete pulóvert ízléstelen bross fogja össze. Virágkosár. A vásárokon is alig árulják már.

Szótlanul ül az asztal mellett, néha piszkos ujjaival fogát piszkálja.

— Mozog, — szólal meg és sután elvigyorodik.

A katona összeborzong, csodálkozik az undoron, amely végigrázza a zubbony alatt. Önkénytelenül is feszesebben áll, megigazítja derékszíját.

— Aztán mondja csak, Mária, hányan voltak azon az autón? — a százados igyekszik halk hangon beszélni.

Félig sajnálkozva, félig bosszúsan nézegeti a félkegyelműt; kilenc óra elmúlt, s a felesége hiába várja már a mozijeggyel.

Mária hallgat, hümmögve babrálja a láncát, igazgatja térdein a szoknyát. Nem akarja, hogy rosszat gondoljanak róla.

— Mária! Mondja csak, hány éves maga?

— Harminckettő.

— Hol született?

— Halmon.

— Ördöghalmon?

... rang végig.

Miért? Talán Mária emb

Mária nő és bolond.

Amikor megismerte, ugy igy volt felöltözve, s a keze ilyen koszos volt. Megismer Hülyeség. Összeakadt vele parkban. A nő a padon ül gélt, ölében kis kartondob kezében egy darab kifli. M szólította, Mária vigyorgott igazán nem tudhatta akk hogy bolond. Éhes volt. A te re.

Mária nem kérette magát káig, a katona sétálni hívta ment. A kukoricásnál tudta, hogy mit akar, más is jött már ide, s nem is ell kezett, csak a földre n akart lefeküdni. A katona koricaleveleket szedett és rakta alá. A többi nem ér kelte Máriát.

Amikor a fiú megkérde mikor jön megint erre, c akkor szólalt meg:

— Akkor majd kapok va mit?

A katona a zsebébe nyúlt tíz forintot vett elő.

— Akkor ugyanenn kapsz. Elég?

— Hát persze.

Mária örült a pénznek. M aznap elköltötte a vasútál más büféjében. Sört ivott.

Régen nem szerette a sö Két éve, hogy egy ember hívta a térről sétálni az er felé és az itatott vele sört ú

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 OKT 20.

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

JAZZ

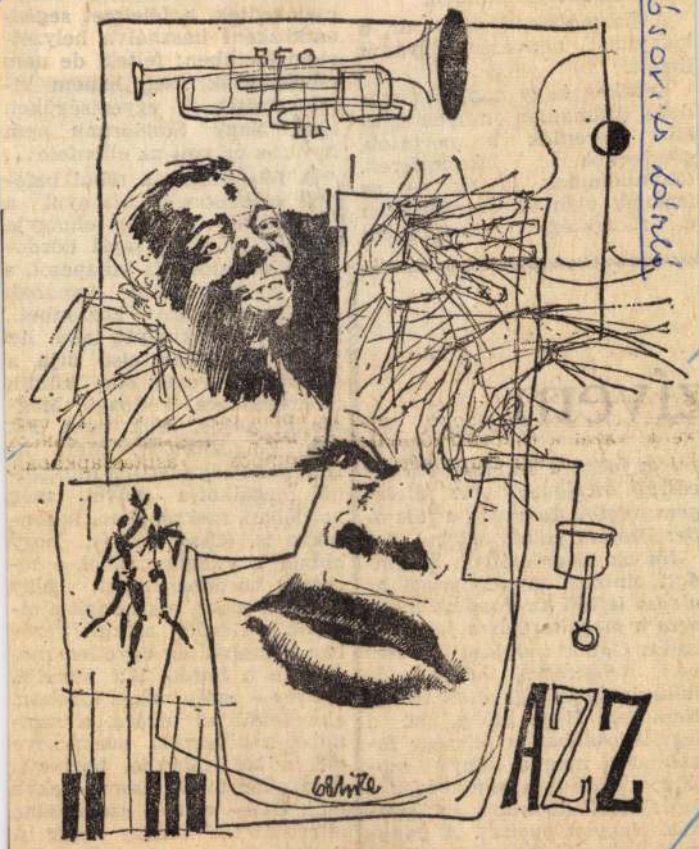

Miklósovits László tusrajza

egy hordóban. Amikor
tözik a házba a félelem,
mozdul a hónapok ót
nem is nyugodt, de leg
elviselhető helyzet, áté
lődik barátság, emberség
lalt magatartás, minden.

A házmester, Nyolcas
kisnyilas népvezér, g
fogott.

Érdekes, hogy napjaink modern drámáiban milyen gyakori szereplők a portások, gondnokok, házmesterek. (Szimbólumok is ők — az íróknak nem áll szándékában e tisztességes mesterségek

csonkították meg, hanem kiteljesítették egyéniségüket. Igaz, Nagy Sándornak nem Nyolcas úr volt az ellenfele...

A félelem, és a többi befolyás erősebbnek bizonyul a barátságnál: Gordon elhagyja a villa pincéjét, saját hordóját. Életösztöne is kikapcsol, s csak az utánasietö Annának és feleségének köszönheti, hogy új rejtekhelyet talál. Az idegen lakásban első útja a szekrénybe vezet: oda küldik idegrendszere, reflexei. Megszokta a kis, szűk teret. Fő, hogy dolgozhasson. Mert az igazi tehetség szerinte mindenhol megalkotja művét, még hordóban, szekrényben, hasonfekve is. (Csak kérdés, hogy abban a világban, ahol a tehetség hordóba szorul, igény lesz-e a műre, maradnak-e olvasók?) Gordon szerint korában a szabadság egyetlen menedéke a hordó. Ezt mondja, vallja — aztán mégis kirohan, elmenekül az utcára, a semmibe, a kivégzők puskacsöve elé, a haláltáborba, bárhová: nem akar többé hason fekve élni. Új — vélt — szabadsága eltarthat tán néhány napig is. S Karinthy szavaival élve, inkább egyék meg őt a férgek,

zívem

fejem fölött a bátorság és harcosság dicsfénye... A feleségem folyton duruzsolt a fülembe: Próféta voltál, szívem..."

Ha az idegosztályon elmondott cinikus önvallomásról *az olvasó lefejti az ironikus mázt, arra a megállapításra jut:* Szabados Gábor *indulása ígéretes volt, tehetséges, harcos, jó tollú újságíró is lehetett volna.* Nem lett. Hogy miért, azt a legvilágosabban a felesége fogalmazza meg a könyv lapjain: *„Túl sokat gúnyolódsz a saját viselkedéseden, ez gyanús. Nagyon gyanús. A gúnnyal megváltottad a szégyent. Ha az ember maga is elítéli azt, amit csinál, úgy [illegible]*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 JAN 12

KÚTFÚRÓK

1021

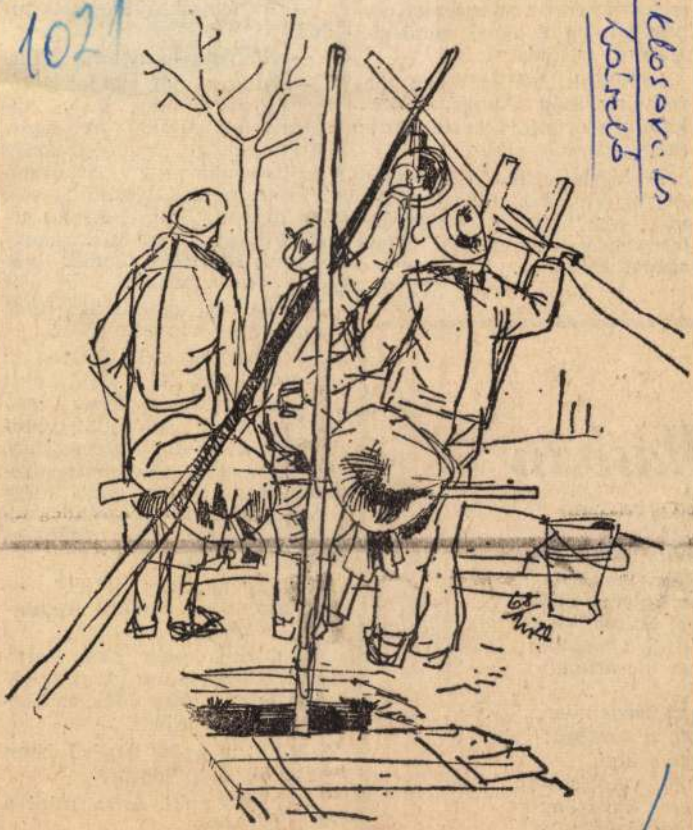

Miklosovits László rajza

méghozzá lényeges, l
— mondja *Szávó*. A
vok Demokratikus Sz
anyagilag támogat be
és együtteseik, művés
portjaik is gyakori v
lesznek nálunk...

Indulunk, bár szíve
radnánk még. Ahogy a kert-
kapuhoz érünk, *Gyurin Szávó*
még utánunk kiált:

— Elfelejtettem, de fontos!
A mi klubunk megalakulása
után egy héttel már Tökölön
is szerveztek egyet. Egy bolond
százat csinál...

V. V.

megfigyelted már, hogy ta-
vasszal kivirulnak az ágak,
költ a madár, legény a lány-
hoz szegődik. Így parancsol-
ja a természet. Neked is van
egy lányod, Bálint. Éppen el-
néztem egyik nap és arra gon-
doltam: szívesen jönnék vő-
nek, ebbe a házba!

— Hát az unokáidat hová
tennéd? — kérdezte Vida.

— Lásd, ez a baj! Öreg fa
tavasszal sem éled! De az, akit
én ajánlok, virágjában levő
legényember. Az állatgondo-
zóknál dolgozik. Szorgalmas,
csendes, nincs vele semmi ba-
junk. Most úgy érzi, hogy
Icuka, meg ő, egymáshoz va-
lók. Engem azért küldött,
hogy elkérjem.

— Szóval ezért jöttél? —
kérdezte Vida. Takács eleresz-
tette a kérdést.

— Olyan ember, akár fiam-
nak is fogadnám. A munká-
ban: mint a vas. Más ember-
hez: akár a kalács.

— És az apja, anyja? Nem
tartanak elég jónak?

— Nincs neki. Árva, mint a
régi jegenye.

— Úgy! — sóhajtott Vida, és
elakadt.

llásban

ek a lányok:
futnak az útra,
irmok közt billeg,
ülnek hajukba.
az ég sűrűjéből
egő dallam —,
átüt a mámor:
zsa kicsattan.

az öregember,
lag a dombra:
gó szálak
kedi, bontja —,
zeme kitartón
ingató égre,
haja, ezüstös
fehérre.

Miklósovits László, grafikus

MD4

Rajz. Repr.

Miklósovits László: Szalamlok

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 15.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Miklósovits László
ZALAI HIRLAP
JAN 12

1021

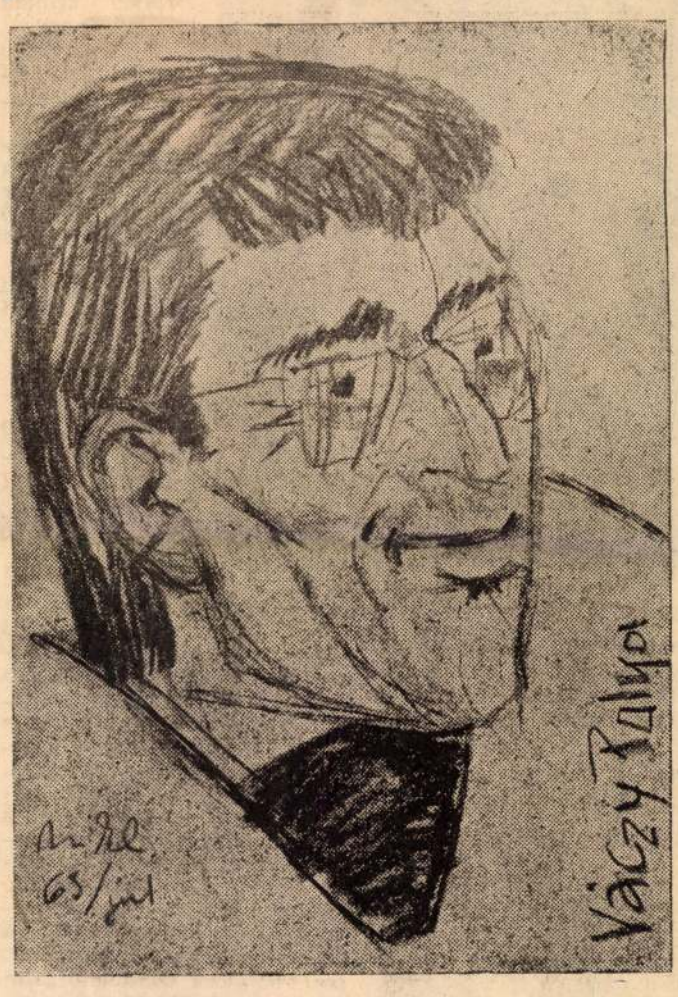

Váczi Pál
(Miklósovits László rajza)

Vernher von Braun, a volt SS
katona, aki ma az USA rakétáit tervezi

azonban több filmkocka kimaradt: például az, amikor 1933-ban mint SS-Sturmbannführer magára ölti a halálfejes uniformist, vagy amikor 1939-ben Hitlert fogadja Peenemündenben. Amerikai sikerei mellett 1963-ban a berlini

egyetem díszdoktorává választották és az imperialisták ér-

...jodorov pilóta 1940. február 28-án az első sikeres repülést végzi.

A magassági rakéták közül kiemelkedik Tyihonravov 2,45 méter hosszú és 16 cm széles kísérleti rakétája, amely 1933. augusztus 17-én 4 500 méter magasságot ér el. Igen jó arány volt az, hogy ez a rakéta 20 kilogramm összsúlya mellett 5 kg hasznos terhet tudott magával vinni. 1941-ig a szovjet kutatás kizárólag a békés felhasználásra irányult. Ekkor azonban a fasiszta rajtaütés arra kényszerítette a Szovjetuniót, hogy hatásos hadirakétákat készítsen. Így születtek meg a legrövidebb idő alatt *a különféle tüzérségi rakétatípusok*, melyek közül a legismertebb volt a hernyótalpas vontatóra szerelhető „*Katyusa*" nevű többlövetű rakétavető.

A fasizmus veresége után a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Miklósovits László

1963. SZEP — 7.
1021

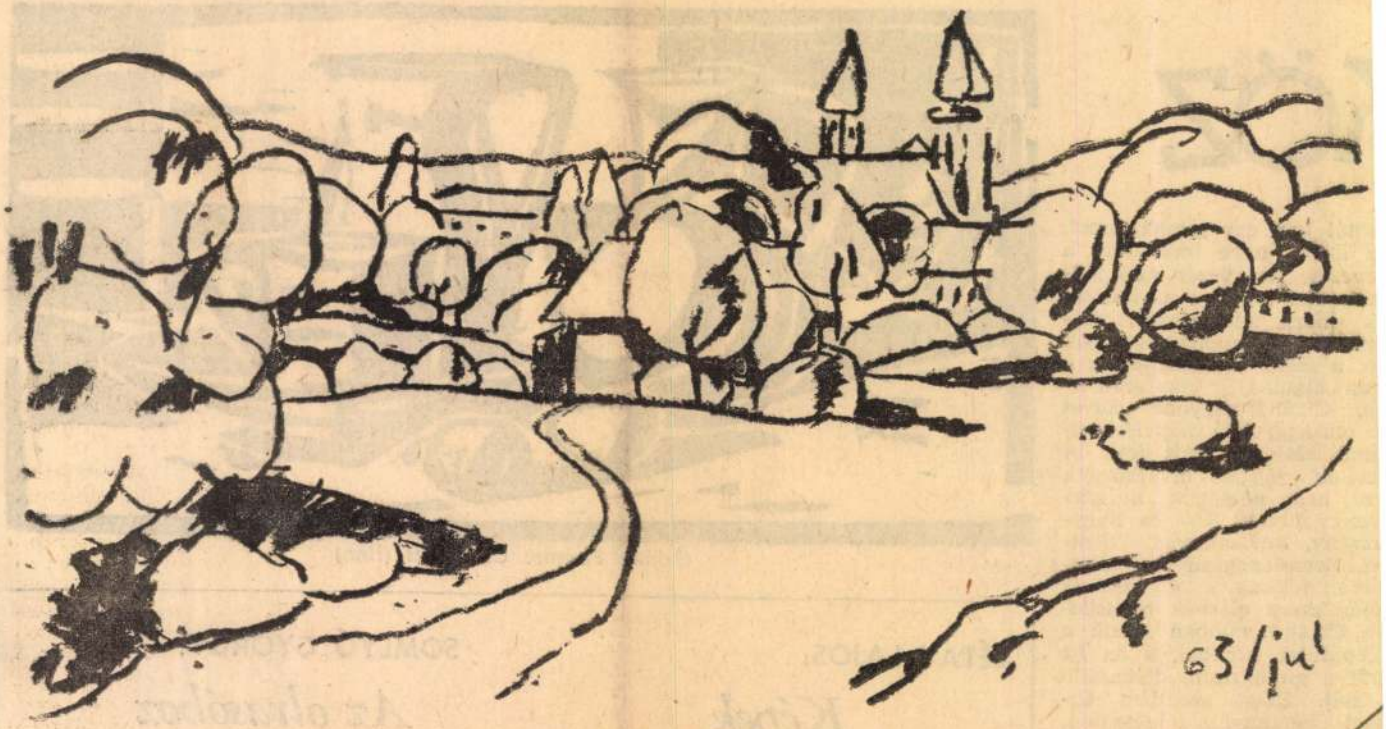

Miklósovits László: Zalai táj

KÖZ

mtól kap egy gimnáziumot. z iskola ügye még csak a rvezés, szervezés első stá- umában topog, s az indula- k máris viharzanak körül- tte. Ha a gimnáziumról esik ó, a szemek felizzanak, s a anúsítgatás, elkeseredett- g, Cigánd nagyobb esélyét z országgyűlési képviselő ci- ndi lakos voltához köti. A cseiek joggal hivatkoznak ra, hogy községük a kör- yező falvak, Kis- és Nagy- zvány, Révleányvár, Sem- n, Zemplénagárd stb. fóku- ában fekszik, s a tanulók ejárókként elérnék az isko- it. Cigánd valóban kiesik a lepülések köréből, s ha itt pül a gimnázium, diákszálló kell. Ezzel szemben Ci- ánd kétannyi lélekszámú, int Ricse. Az érvek és el- nérvek azért megfontolan- ók, mert az országos iskola- olitika nagyon helyes dön- ése: a gimnáziumok

Czinke Ferenc: Csendélet (lino)

LÉTAY LAJOS:

Képek

Meg akartam mutatni néked
fiam képét, tárcámban kotorásztam
de egyre csak

SOMLYÓ GYÖRGY:

Az olvasóhoz

— Előhang egy verseskötethez —

A kútról hoztam egy vödör vizet.
kimerhetetlen.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

DON QUIJOTE

Miklosovits László

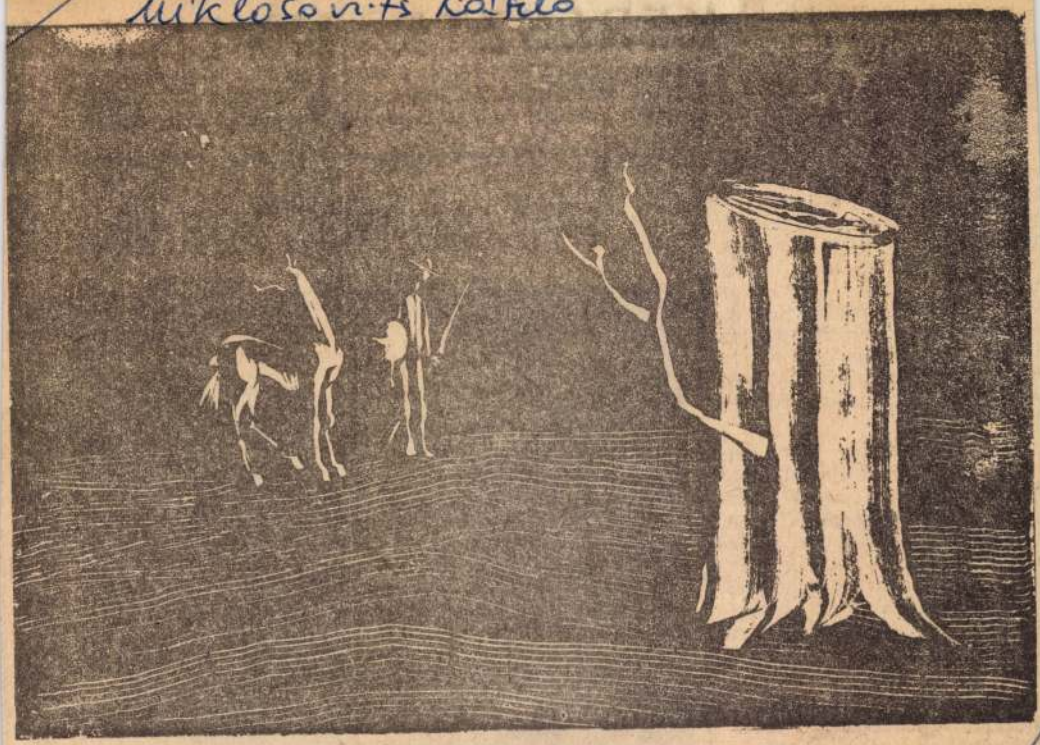

Miklosovits László rajza

elülvizsgál, jelen
vállalat életébe
ő bürokratikus g
yek a vérkeringé
i dugóiként aka
ívánt ritmust,
élkül megszünt
alúan irányít te
világ olajszakmá
zaki tervezéstől
izemszervezéstől
eredményekig. B
világot, angolul, németül, oroszul olvassa az idegennyelvű külföldi szaklapokat, de ha ma vizsgálnák képességeit, ha ma vetnék alá különböző teszteknek, a tesztek ma is azt mutatnák, amit egykoron. Mert a humán érdeklődése ma sem hagyott alább, hangversenyekre, színházba jár, rengeteget olvas, és külföldön sem csupán az olaj után érdeklődik.

E sorok szerzője nem kérdezte meg Simon Páltól, hogy melyik pillanat, óra volt életében a legboldogabb állomás. A fentiekből körülbelül el lehet képzelni. És azt sem kérdezte meg a riportalanytól, hogy melyik volt élete legtragikusabb pillanata, órája? Az alábbiakból ezt is el lehet képzelni.

1968. október 16-án, délelőtt 10 órakor a vállalatnál benzingőz-belobbanás történt, tizenhárom ember megsebesült,

Érdekes interjút készített
Vecsernyaja Moszkva cím
moszkvai esti lap munkatárs
a „világ egyik legrosszabb in
terjúalanyával", *Mihail Solo*
hov Nobel-díjas íróval.

HAVAS HEGYEKBEN

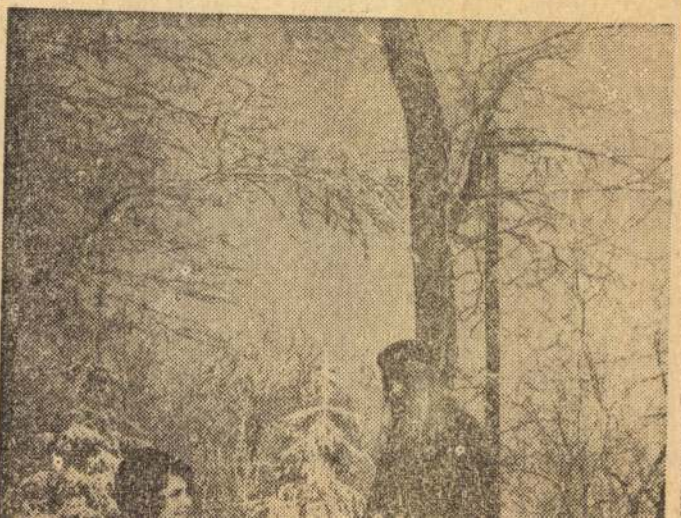

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 JAN 14

KÚTFÚROK

Milosovits László rajza

...nkinek el
hogyan kell az idén több

RÉVFÜLÖP

TÁBORTŰZ

Benke László révfülöpi is-
olaigazgató a község helytör-
éneti emlékeinek kutatása
özben megtudta, hogy *Jó-
sef Attila Lakatos Péter Pál*
öltő és hírlapíró barátja tár-
aságában — a 20-as évek
égén *Révfülöpön* nyaralt. Az
skolaigazgató felkereste a
zemtanúkat és a visszaemlé-
ezéseket magnetofonszalagra
ögzítette. A beszélgetések
orán kiderült, hogy a két
arát a Balaton-parti présház
dvarán minden este meg-
hitt hangulatban, tábortűz fé-
nye mellett beszélgetett.

A présház padlásán meg-
találták azt a kovácsoltvasból
készült nyárssütőt, amelyet
József Attila révfülöpi nyara-
lása idején használt. A ház
fészeréből előkerült a bog-
rácstartó-állvány is.

A tárgyi emlékeket és a
nyaralóból akkoriban kész-
tett fényképet a révfülö
helytörténeti múzeumban h
lyezték el.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-126

Miklosovits László

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 OKT 23

FEJFA 1021

Miklosovits László linómetszete

Nagy László Lázár újévi köszöntő lapja

Eddig soha nem volt baj az évi szabadsággal. Kétszer két nap kell anyám kukoricájának kapálására, három a törésre, szárvágásra. Néhány nap a téli disznótorokra, a többit meg minden évben elviszik a lakodal-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

FAZEKASKORONG

1021

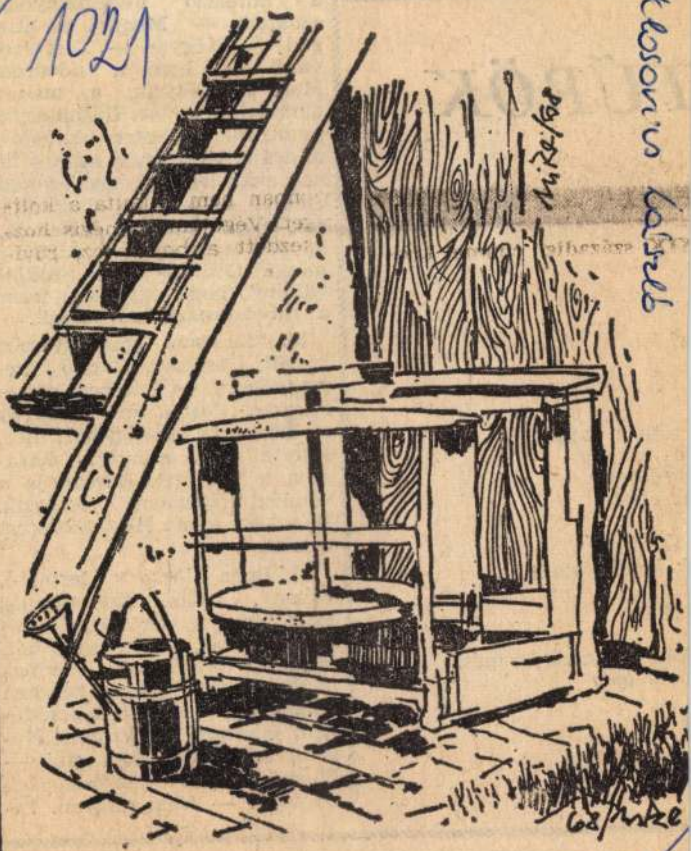

Miklosovics László rajza

meg ezt a pályát,
lalkozik vele, m
hogy fölvegyék.

TŰRÖK

gimnáziumba jár. Utána egyetemre megy, Pestre, biológia—földrajz, vagy orosz szakos tanár akar lenni. Téged ez nem csábít? — Nem, én eladó akarok lenni. — Édesapja pék. Az igazság nem egészen az, amit mond. Otthon nem tudják vállalni, hogy egyszerre mind a két gyereket taníttassák.

M. Marianna gimnáziumba készül, Ceglédre. Óvónő szeretne lenni. — Szeretem a gyerekeket. Pesten helyezkednék el. Édesapja nemrég halt meg. Bátyja szakmunkás, hazaadja a fizetését. Édesanyja a vendéglátóiparban dolgozik. Illésékért és az Ady-versekért rajong.

M. Ilona alacsony termetű, vékony, szőke. Szakmunkás akar lenni az Orionban. Szereti a fizikát, otthon pedig köt, ha ráér. Bejár majd ő is naponta. Pedig szülei helyben dolgoznak, anyja a bölcsődében, édesapja a tsz-ben. Nagyon szeretne Pesten élni. — Miért? Szeretem a szórakozást. Olvasni? — Nem nagyon. In-

?

rám a nappalok
az alkony
örgölőzik
z éjfél

k homlokomra.

GÉRT

kép, kockakő-faragás,
övér-igaz

URLAGIN:

— Szóval — fogad mosolyogva a főnök —, gondolkoztam a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1956 DEC 8

LÁNYPORTRÉ

Miklosovits László grafikája

Nagy Lajos és
hagyatékával
múzeum kézi
Mióta az inté
dön is ismertté
világ minden
nek kéziratok,
egyéb becses
a *Magyarok V*
át vagy pedig i
nemcsak külföldön, az országban, a legkisebb faluban is lappanghatnak értékes irodalmi emlékek, amelyeknek a *Petőfi Irodalmi Múzeumban* a helye.

A kéziratokon kívül jelentős írói fényképgyűjteménye is van a múzeumnak. Ide kerülnek mindazok

a régi fényképek,

melyek tulajdonosaik birtokában csak fakuló családi vagy baráti emléket őriznek, az irodalmi múzeumban azonban a legbecsesebb hagyományok felidézőivé válnak.

Nemcsak kéziratait és fényképeit, hanem emlékeit is egyre többen adják át a múzeumnak az elszállt idők tanúi. Újabban ugyanis lelkes kollektíva gyűjti a *Petőfi Irodalmi Múzeumban* az irodalmi emlékezéseket, írók, költők, emlékezők hangját rögzítve magnetofonszalagra. Így a modern technika segítségével az

Jókai-villa, a tiszacsécsei *Móricz*-ház, a balatonszárszói *József Attila* Emlékmúzeum, vagy a budapesti Gát utcában a *József Attila*-lakásmúzeum. Az emlékházaknak és a központi kiállításnak más-más a funkciója. Azt a hangulatot, melyet az emlékházak őriznek, a központi kiállítás sohasem tudja felidézni. *Csehov* moszkvai lakásának névtábláját, vagy *Victor Hugo* szobájából nyíló kilátást bizony nagyon nehéz elfelejteni. De aki a *Petőfi Irodalmi Múzeumban* a *Himnusz* kéziratát, *Perczel Etelka* korabeli képét, az első szabad sajtót, a *Pilvax Kávéház* közvéleményasztalát, *Ady* fejfáját, vagy *József Attila* írógépét látja, azt is óhatatlanul megejti a magyar irodalom géniuszának varázsa.

Íme, egy múzeum, mely nem temető, hanem a halott anyag életrekeltője, mely az irodalmi hagyományt élő irodalmunkba és kultúránkba oltja.

Vezér Erzsébet

Egy új fejezet öt

Filmlevél az új hullámról

tán a faluból Falu, a vízből

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 JAN 8
1021

HAJNALBAN

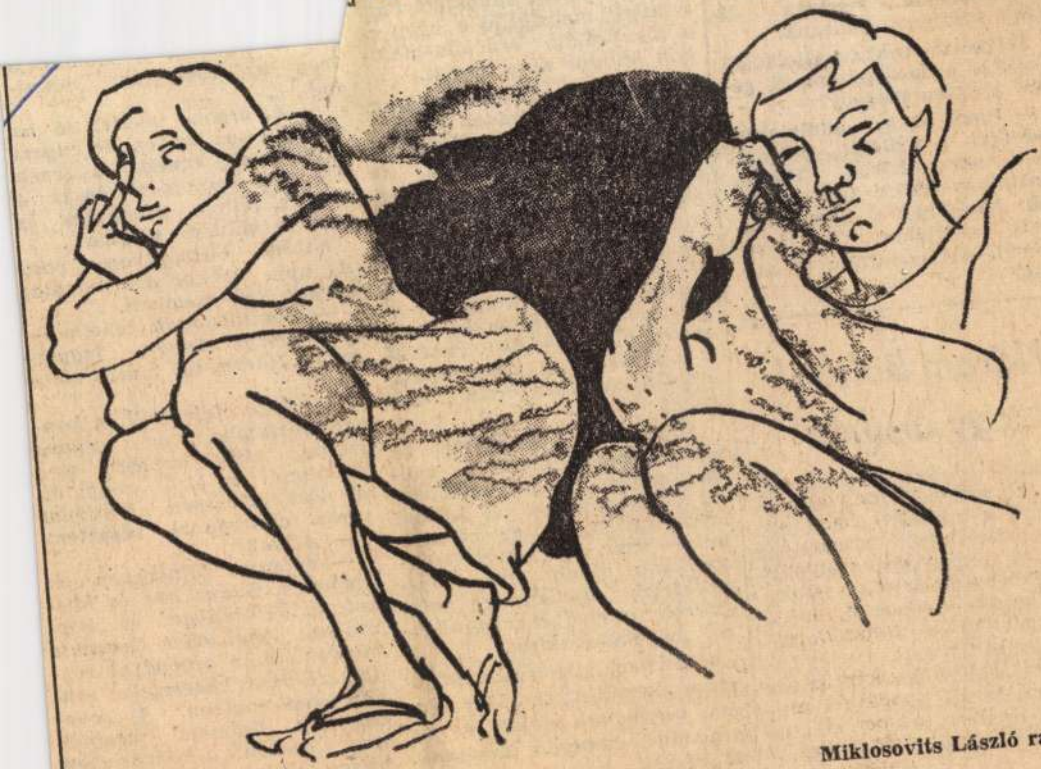

Miklosovits László rajza

Miklosovits László

— Az Autóa
kesítő Vállal
szerződést. Az
métert lefutott
hozzák, mi szé
használható
visszaküldjük.
ilyen autóbuszt

Természetesen
profilja a mezőg
pek javítása mar

— Igen, de az
eltérően a válla
lyeit szakosítottuk. Nálunk
lánctalpas traktorokat javíta-
nak, Abonyban a „HON" tí-
pusú rakodókat. Ezenkívül
személykocsiszemléket is tar-
tunk.

Három boltból egy áruház

Eddig három kis szakboltban szerezhették be a biatorbágyiak a műszaki, a ruházati és kultúrcikkeket. Ezentúl az újonnan megnyitott iparcikk-áruházban mindezt egy helyen megkaphatják. Azelőtt, a három bolt 750 ezer forint forgalmat ért el havonta, Izbégi Lajos, az áruház vezetője szinte biztosra veszi, hogy az összevonás eredményeként ez az összeg megközelíti a milliót.

lép:
állá
im-
ra-
án,
és
ző-

k.
t,
nullámzanak
jelkörben a szem előtt. Az
ujjak billentyűkön mozog-
nak. A láb is mozog. A hang
is mozog. Öblösen és mélyen
tör magának utat a füljára-
tokba, az átitatott levegőbe;
lágyan altatja, vadul ker-
geti a borzolt idegeket. Csor-
dultig tölt mindent zenével.
A szobrokat. A márványoszlopokat. A nehézveretű csillárokat.

Pán istent eltemette az ókori monda. Embert száll meg a vágy és a szenvedély. Az előcsarnokban is hallani sípja szavát, de az előcsarnok — üres. Az emberek széksorokban ülnek: száraz szájpadlással, elfeledkezve magukról, elfeledkezve mindenről és mindenkiről.

Pán istent eltemették. Hangszere megváltozott. Már régóta orgonának hívják és az orgonán emberek játszanak. Művészek.

meg az ezervirágú muzsikát.

— Az orgona mellett jó ha eltörpül az ember, ne engem figyeljenek, hanem a zenét. Elemista koromban én is a hangba lettem szerelmes és nem a művész ujjaiba...

Kitűnő bizonyítványa volt. Az apja akkor azt mondta: bármit kér, megteszi.

— Taníttassanak zenélni — ezt kértem. Anyám legyintett: „Három hét múlva megunod".

— Mikor felvettek a konzervatóriumba, az orgona szakra, akkor kaptam meg szüleimtől az első zongorát. A Zeneművészeti Főiskolát vörös diplomával végeztem.

— Azóta?

— Játszom. Minszkben és Szegeden. Gdanskban és Miskolcon, Belgrádban és Sopronban. Ahol lehet. Nyaranta minden szép orgonával rendelkező város koncerteket rendez templomaiban. A zenerajongók örömmel vesznek részt ezeken a koncerteken, hiszen nyáron bárhova utazni is kellemes dolog.

Miklósovits László

rajza
Városkép

Pest megyei Hírlap 1968. máj. 26. (Cegléd)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 MÁJ 11

tali helyiségében dr. Bencsik Mihály vb-elnök.

Terror a tárlaton

Miklosovits László albertirsai grafikus Terror című grafikájával vesz részt a nemrég megnyílt szentendrei tárlaton.

„Egyenlőség, testvériség, szabadság!"

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 NOV 17.

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

TOLLÜZEMBEN

Fiatal albertirsai grafikus készítette ezt a rajzot községe tollüzemében. Miklosovits László neve és rajzai már ismerősek lapunk olvasói előtt. A Ceglédi Hírlap több alkotását közölte. Most örömmel jelenthetjük, hogy szélesebb körben is ismertté lett neve: egy csendéletet ábrázoló grafikájával részt vesz a szentendrei megyei tárlaton.

Miklosovits László

Miklosovits László rajza

ota Irén, Slobodanka Markovic)

vélfényképre várakozik és természetesen fülig szerelmes lesz bele; otthon, a görög faluban *Dimitrisz* véletlenül ismeri meg Anikát és természetesen fülig szerelmes lesz bele; *Zoltánt* véletlenül agyonverik, mert elcsábította *Anikát;* a család Görögországba költözik, csak *Andreasz* maradhat az asszony döntése szerint Magyarországon, mert „ő már ide tartozik", de *Anika,* aki itt született, nem; Görögországban két detektív szegődik *Georgiosz* nyomába, ezt *Anika* véletlenül észreveszi s ő is megy, mire véletlenül *Georgisz* is rájön szorongatott helyzetére, előrántja véletlenül magánál hordott pisztolyát, lelövi követőit, majd a jótékony halálért könyörgő *Anikát* s vé-

maga önálló útját járni. Innen, hogy például *Jancsó Miklós,* vagy *Kovács András* művészi pályája viszonylag csak későn, szinte a náluk tíz-tizenöt évvel fiatalabbakkal egy időben bontakozott ki. *Jancsó* első jelentékeny játékfilmje, az *Oldás és kötés* mindössze egy évvel előzte meg *Gaál István Sodrásban*-ját (1963) s a *Nehéz emberek,* melyben *Kovács András* magára talált, 1964-ben készült. Mindez világossá teszi, hogy a fiatal nemzedék térfoglalása összefügg a jobb alkotói föltételek biztosításával, s egy mai „első-filmes" már csak azért is szerencsésebbnek mondható, mert művészi bemutatkozásában a maga útját járhatja.

E filmeket gondolatban újravetítve, *sajátos kép* bontakozik ki belőlük ifjúságunkról. A társadalmi életbe bekapcsolódó minden korosztálynak megvan a maga különleges gondja. A mai ifjúságra az életformaváltás ezer terhe szakad, súlyosbítva még a tudományos és technikai forradalom során támadt, megnövekedett követelményekkel.

Filmjeink jórésze magányosnak, már-már *elhagyatott*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1024

MŰTEREMBEN

Miklosovits László

Miklosovits László metszete

Ezt a vonzódást
France talán legleli
gyar propagátora,
„Elérkezik lelkéne
gyobb kríziséhez. I
milyen kevés az
emberek között. C
nyomor, hazugság, és veszett-
ség mindenütt. Kétségbe kell
esni. Vagy pedig elzárkózni a
világtól... Ezt várta volna
mindenki France-tól... Hi-
szen művész az összes isten
kegyelméből. Csinál magának
egy pompás külön univerzu-
mot. Tránt állít bele s rácsü-
csül. Ő pedig fölcsapott szo-
cialistának. Hogy ő is álmod-
ná szegény, gyötrődő munká-
sok szent bizalmát? Nem:
Anatole France tudja, hogy a
szocializmus még nem lesz
megváltás. De tudja, hogy
milliószor több szépség és
jóság lesz a földön, mint
ma..."

Ez a felismerés is méltó,
hogy France születésének
százhuszonötödik évfordulóján, kedvelt, népszerű regényeivel együtt idézzük és ünnepeljük.

d.

Borkaekből hol orasmestereket, hol fejőgépszerelőket, hol géplakatosokat, hol pedig kerékgyártókat, cukrászokat, vagy kéményseprőket akartak faragni. Mi türelmesen szemléltük, az eseményeket, s amiben csak tudtunk, patronáltuk a gyereket. Amikor azonban Borka az egyik nap „átfestette" a szobát, mire hazajöttünk —, mert azon a héten éppen szobafestőkké akarták őket kiképezni —, belebetegedtem a politechnikába.

Ezeket a sorokat is az ágyban írom, mert a mai napig sem jöttek rendbe az idegeim. Borka hozzáértően cserélgeti rajtam a borogatást, jelenleg ugyanis a helyi kórház patronálja őket, s oda járnak politechnikára...

(Fordította: Baraté Rozália)

MIKLÓSOVITS LÁSZLÓ /

November (rajz, illusztráció)

Pest Megyei Hírlap (Céplési Hírlap)
1968. nov. 7.

/4

MIKLOSOVITS LÁSZLÓ / grafikus

albertirsai képzőművész, részvett az albertirsai pártház nagytermében rendezett „Fiatal alkotók kiállításán" (1968. aug 18–aug. 25.)

Pest Megyei Hírlap (Ceglédi Hírlap) 1968. aug. 18. /4

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1029 1959 APR

GITÁROS FIÚ

Miklosovits László rajza

tem elringatni m
tengerek hűs vize
jachtokon hanyag
ve napozni, nézni
ket és nem gondo
Szeretem szórni a
retek villám-pir
száguldani. Szó
monstre produkc
azok álmaimat cs
nem a vágyaima
már realizált álom, ami megvalósulhat. És én tudom, az álmaim egyik embertársamra sem jellemzőek, az álmaimat ők is csak megálmodták. Mégis; szép elnézni a színes gazdagságot és ha az epizódok rózsaszínéből magamra ismerek, beleélem magam a történetbe is.

Aztán vége a filmnek. Esik az eső. Esernyők festik az eget. Én körülnézek, átmegyek a zebrán, az autókban ülőket nem látom, mert a kocsik ablaktörlői szorgosan működnek, várom a villamost. Másnapra a rózsa-happyendek eltűnnek, a történet elmosódik, a film nem foglalkoztat soha többé.

①

— *A szép, az giccs?*
— Az eszme nélküli szép.
— *A giccs szórakoztat?*

— Ha valahol magadra ismersz, mindenképpen.

— *A formától és a technikai fogásoktól függ a giccs?*

— A Cleopatrát biztosan láttad.

Bauer György évek óta foglalkozik filmekkel. Évek óta fényképez, évek óta találkozik giccsekkel az élet és a művészet minden területén.

— Az élet nem produkál giccseket. A naplemente nem giccs. Sőt az első erről szóló festmény sem volt az, hiszen akkor az emberiség legfőbb érdeke az volt, hogy a szentképek helyett a maga világával, annak szépségeivel találkozzon. De mára az emberiség túlnőtte saját világának hű és naturálisan pontos ábrázolását.

②

— *Sok a hajótörött?*

— A művészet iránti igény mindenkiben megvan. A művészet megértése nagyon kevés emberben. Szeretjük az ideális megoldásokat. A happy endeken nem kell elszomorodnunk, gondolkoznunk sem Gyakran ki nem élt szenvedélyeket nyújt a giccs. És ezekért a szenvedélyekért jegye veszünk a moziba, festmény szerzünk, szirupos története ket olvasunk.

— *Az álmokkal nem szabad szembenézni?*

— Ha tudom arról, hogy az álom, akkor igen.

úsvét után

tartanak a

NGYGYŰJTŐ HETEK

MÉH Vállalat

nytiszta" rongyért
térítés.

MIKLÓSOVITS LÁSZLÓ /

Jazz (tusrajz, illusztráció)

Pest Megyei Hírlap (Cegléd Hírlap)
1968. okt. 20.

/7

Miklósovits László

rajzai
Irsai utca

Fiatal művészek kiállítása
Pest megyei Hírlap (Kegléd) 1963. febr. 14.

MIKLOSOVITS LÁSZLÓ /

fiatal albertirsai grafikus. a Ceglédi Húlap több alkotását közölte. 1968-ban egy csendéletet abrázoló grafikájával résztvett a szentendrei mepei tárlaton.

illusztráció: Tollüzemben

---

pest Mepei Húlap (Ceglédi Húlap)
1968. nov. 17.

/7

MIKLÓSOVITS LÁSZLÓ /

Sünetelők (vagi, illusztráció)

Pest Megyei Hírlap (Cegléd Hírlap)
1968. szept. 15.

/7

Miklosovits Lánló

rajza
Mágis

Pest megyei Hírlap, 1968 máj. 1 (Cegléd)

Miklosovits Lőrlő

nejza

Tavont váró fa

Pest megyei Hirlap, 1968. márc. 24. (Cegléd)

Diklósovits László

rajza
Táj

Pest megyei Hirlap, 1968. ápr. 3. 5. o.

Miklósovits László

rajza: Május 1.

Első önálló kiállítása 1967. máj. 1-én nyílik a pilisi könyvtár olvasóterében. Nyitva máj. 15-ig.

3 képe volt a fiatal képzőművének Derkovits terem-beli kiállításán

A munka ünnepén

Pestmegyei Hírlap (Monos és vidéke) 1967. ápr. 30.

Miklósovits László

máj. elsején a pilisi könyvtárban kiállítása nyílt

Fiatal grafikus

A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban tanult.

Grafikái: A Népszabadságban, Élet és Irodalomban, Magyar Ifjúságban, Zalai Hírlapban.

Művei: Illusztrációk a Don Quijotéhoz

„Az atom balladája" sorozat (4 db)

Csendélet halakkal

A művén fotója is.

Pintér Mihály: Meglepetés! Gazdag fantázia!

Pestmegyei Hírlap (Monor) 1967. máj. 24.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1969 MÁJ 1
1021

Miklosovits László

LOMBOK ALATT Miklosovits László tusrajza

kulo csavarmenetben
csonyan szálló porfe
gyébe fúródik. Majd
elül a szél, minden
sedik. Két szélroh
valóban „vihar előt
mellre fekvő, halán
boló feszültség.

Már villámlik is.
lekre el-elmaradozó
dörgés felelget. Bi
vemhes fellegek k
veszélyes rohanás
jobban bes·tétedik, öt óra s
már öreg este van. A napra-
forgók — törtető hivatalno-
kok — zavartan keresgélik a
főnökük fénylő fejebúbját, s
miután nem találják, a föld
felé fordítják arcukat — hát-
ha megszűnt a régi beosztá-
suk, kicsöppentek a „minisz-
ter" közvetlen hatásköréből
és most ennek a fölpaprikázott mucsai kiskirálynak kell szolgálniuk?

Az utcán gólyalábú, körtényi ádámcsutkájú férfiú lohol, sietségében is megőrzött méltósággal. A harangozó ő, futólépésben jön valahonnan, a határból. A templom ajtajában megáll, fúj egyet, kalapját a kilincsre akasztja, azután felcsörtet a toronyba. Itt még szokás, hogy jéggel vagy pusztító viharral terhes fellegek közeledtén harangoznak „az idő elé".

Ugyanakkor a Békeszerető Tsz elnöke is végigkarikázik a falun. Ő éppen ellenkezőleg, ki a határba siet ebben az ítéletes időben, a tsz földjére, ahol a mai napon fejezné be az aratást a Karsaiék brigádja. Az elnök után, mintha csak a vihar előtti képet akarná

BODÓ BÉLA:

Átadva

Itt állok, tanú vagyok. Nem tudom, mi volt erre régen. Helyenként apró, törpe dombok, eső mélyítette gödrök, érdektelen, szótlan ter mészet. Nyáron elburjánzot vadfű, ősszel ragacsos sár, té len elterpeszkedő hó, amelye senki sem törődik. Most tanú ja voltam, amikor a képzelet s nyomában az elképzelés: pi ros-fehér csíkos zebrás boto kat szúrat le a közönyös tá jon — út készül, ennek vagyo folyamatosan tanúja.

Út? Annyi változás van világban. De errefelé, ebben mikrovilágban, ez a nagy vál tozás. A kövér poszméhek ijedten rebbennek fel s vadu elszáguldanak, cik-cakkos re pülésüket dühödt zümmögés kíséri: behatolnak eddig za vartalan életükbe, a mézízű porzók, bibék, a csábos virág kelyhek birodalmába, apró életüknek vége ezen a tájon.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP
1968 DEC 28

1021

DON QUIJOTE

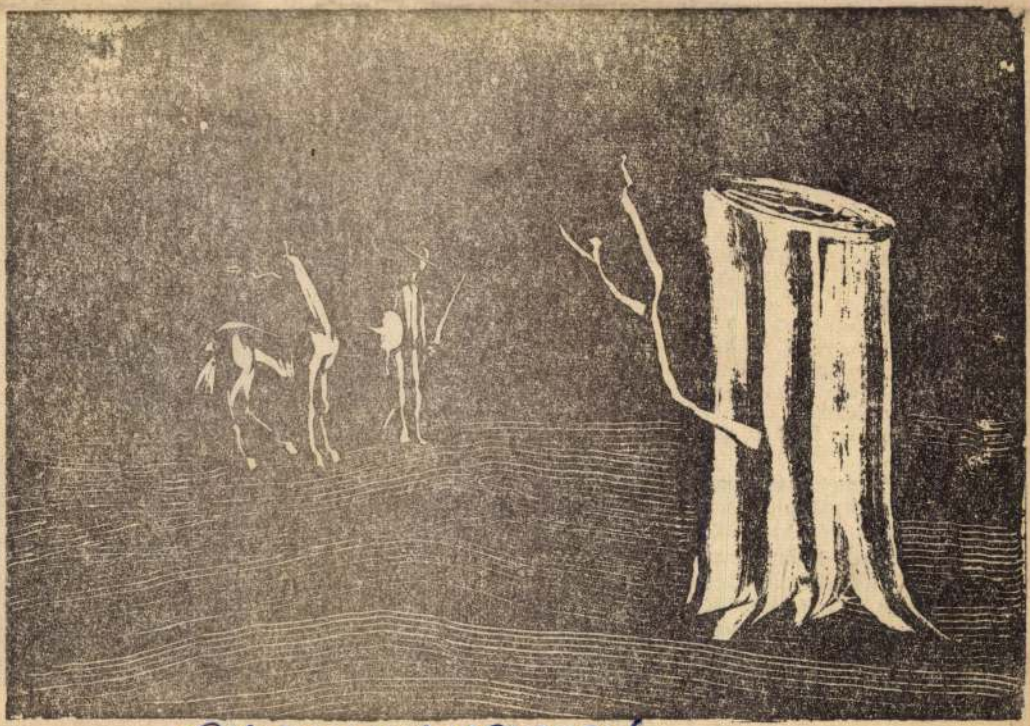

Miklosovits László rajza

...alább azok a segédmunkás, akik lényegében már a gyári törzsgárdához tartoznak, hogy ha feleslegessé válnak egyik munkahelyen, megkérdezzék tőlük, mihez lenne kedvük, hol dolgoznának szívesebben? Legalább ők kapjanak választási lehetőséget az üzemen belül, több munkahely között. Munkaerő-gazdálkodást lehet végezni azokkal, akik új belépők, vagy akiket még nem köt annyira az üzem, a gyár, a műhely, a régi társak. A törzsgárda tagokhoz tartozókkal azonban munkaerő-politikát kell folytatni, hiszen sokéves munkájukkal ezt a jogot megszerezték maguknak. Ide tartozik az is, hogy a műhelyek, a munkahelyek vezetői ne új emberként kezeljék őket, még ha előzőleg nem is ismerték, nem is tudtak róluk.

A megyei üzemek kapuinak majdnem mindegyikén ott a tábla: „Segédmunkásokat felveszünk". Nagy hiány van ezekből a nélkülözhetetlen dolgozókból és ez is indokolja, hogy az üzemen belüli munkaerő politikában számításba vegyék, különösen a régebbi embereket. A munkaerő-politika több és célravezetőbb, mint a munkaerő-gazdálkodás.

K. A.

kengetnések
mivel átlátszó
keltenek, hogy
el sok helyet.

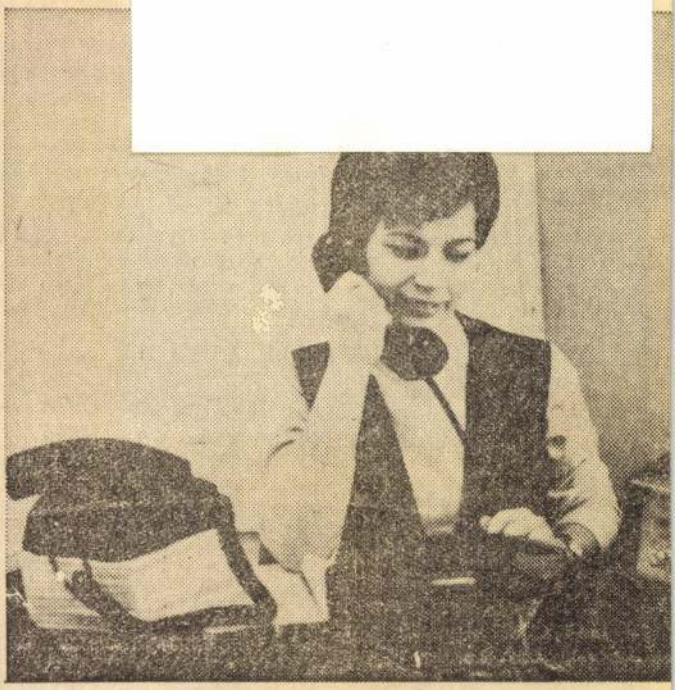

A Magyar Autóklub népszerű autómentő szolgálatának néhá
nal szerelték fel a napokban. A hideg idő beálltával a „sárg
látnak el a fővárosban. Az autóklub székházában működő inf
val irányítja a segélykocsikat a bajba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1968 DEC 18

A tanítvány felzárkózik

Miklosovits László

Jelszó: a nap huszonnégy órából áll

1021

Szentendrén, amikor megnyitották a legutóbbi *megyei képzőművészeti tárlatot,* az ünnepségen megjelentek a kiállító művészek, köztük *Czóbel* és *Barcsay* mester. A festészet nagy öregjei mellett a tárlat *legfiatalabb* részvevője a húszegynéhány esztendős *Miklosovits László albertirsai* grafikus volt.

Kántor Andor, aki szintén kiállított mint a *képzőművészeti középiskola* nyugalmazott igazgatója, ezekkel a szavakkal fordult egykori tanítványához:

— *Látom, a tanítvány felzárkózik.*

A nyári albertirsai *sikeres tárlat* után most ismét kiállításra készül a *Miklosovits* házaspár. A feleség, *M. Orbán Edit,* igaz, kimaradt a megyei tárlatból, azonban figyelemre méltó alkotások bizonyítják, hogy stúdiumai *sikerrel* járnak, lendületesebbé, magabiztosabbá vált, szemlélete *egyénibb* lett.

A hétköznapok szorgos munkával telnek. *Miklosovits László* az ÁFÉSZ kirakatrendezője. A KPVDSZ hirdette megyei verseny egyik *első díját* ítélték versenykirakatának. Munkáját *megbecsülik.* Hobbyja a *keskenyfilmezés.* Fazekaskorongján *kerámiákat* készít. Most egy *rajzfilm* kerekedik alkotóműhelyében.

M. Orbán Edit magyar—orosz—rajz szakos tanár. A rajzot jelenleg csupán egy túlórában tanítja. Reméli, lesz még alkalma több órában is oktatnia. Nevelési elve: látványos, mutatós munkák helyett *megtanítani látni,* megkedveltetni a rajzolást. A *népművészet* iránt érdeklődik, bélyeget gyűjt, és ha terve sikerül, tavasszal a festőállvány mellett felállíthatja *szőnyegszövő székét, mert gobelinnel* is szeretne megpróbálkozni.

Egyszerű, szorgalmas fiatal emberek. Másfél éve élnek *Albertirsán,* már meggyökeresedtek, *köztiszteletben* álló emberek. Hétköznap, vasárnap szenvedéllyel dolgoznak, házi jelszavuk is erre vall, amely így hangzik: *A nap huszonnégy órából áll.*

(tamasi)

sabb rétegeme
lékeznek még
az időben falu
csapások, nagy
a kisemberek
érvényesítéséér
ben rendkívül
olyan érdekvé
létrejötte, mi
DÉFOSZ volt.
vezetésével, vá
politikailag le
vel, a DÉFO
azért, hogy a
gyarországon
s jövőjét a teg
nek hatalmas serege.

Négy év elmúltával, 1952-ben a DÉFOSZ beleolvadt a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetébe. Abba a szervezetbe, amely a mai napig is magáénak vallja az elődök forradalmi hagyományait, azokat a hagyományokat, amelyek erőforrást jelentenek mostani hétköznapjaink nagy feladatainak betöltéséhez. Merőben más feltételek között, a húsz év előttinél összehasonlíthatatlanul kedvezőbb helyzetben, a MEDOSZ is megőrizte érdekvédelmi jellegét. Akik pedig akkor, húsz évvel ezelőtt még csak keresték az utat, ma a megtalált úton haladnak a felismert célok felé.

nek, a legyelmezettebb munkának, a fokozottabb gépesítésnek az eredménye, hanem a melléküzemágak tevékenységének is.

— *Hány féle cikket gyártunk?* — kapcsolódik a beszélgetésbe *Horváth László*, a melléküzemek vezetője. — Nehéz lenne hirtelen-hamarjában valamennyit felsorolni. Inkább csak a legjelentősebbeket említeném. Készítünk *habszivacs ágybetéteket, matracokat, ülőpárnákat, teakö-*

Új tsz-üzemág:

Felvásárlás és értékesítés

Az országban némelyik mezőgazdasági termelőszövetkezet élve az új mechanizmus adta lehetőségekkel, nemcsak terményértékesítésre, de felvásárlásra is berendezkedett. Saját és tagjai, sőt szomszédos tsz-ek termékét átvéve, közvetítő kikapcsolásával megállapodott konzervgyárral, kereskedelmi vállalattal vagy bolthálózattal rendelkező értékesítő szövetkezettel, tehát

a szó szoros értelmében vett kereskedelmi üzemágat fejlesztett ki.

Igy tett például az örkényi Béke Tszcs is. Kora tavasszal megvette tagjai spárgatermését, nem túl nagy mennyiséget, mindössze 80 mázsát. Ezzel azonban megindította felvásárló és értékesítő üzemágát. Eperből már 16 vagont, majd meggyből 7 vagon forgalmat bonyolított le, és sorban, ahogy beért az őszibarack, körte, a szilva meg a téli alma, azt is megvette és továbbadta.

Vásárolt ugyanakkor másféle zöldséget is: hagymát, fok-

község lakosságának adott el kisebb-nagyobb tételekben. Jelentős gyümölcsmennyiséget vett át a táborfalvi Petőfi Tszcs tagjaitól és olyan örkényiektől is, akik nem tagjai a Békének.

A felvásárolt áruk zömét a Kecskeméti Konzervgyárnak adta tovább a tszcs,

az exportminőségű gyümölcsöt pedig a Bács-Kiskun megyei MÉK-nek. Tagjainak egyébként kifizette a teljes felvásárlási árat, vagyis azt az összeget, amit a terményekért az átvevő cégektől kapott. Viszont pénztárába került az átvevők által kifizetett jutalék. Ez az összeg, mintegy háromszázezer forint, tehát a közös bevételét gyarapította.

A tszcs elégedett új üzletága eredményével.

Nagyobb arányú felvásárlásra készül fel jövőre,

abban bízva, hogy a következő esztendő időjárása az ideinél kedvezőbb és így a gyümölcs-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

1968 DEC 10

1021

LEÁNYFEJ

Miklosovits László rajza

is többet, mert
vállalta a kormán
ötévenként, 25
csökkenő összeggel
ügyi támogatást a
nak. Erre a csökke
ban egyetlen egys
rült sor.

Nem lebecsülend
tesen maga az össz
68 millió forint ez,
a papok és más e
melyek alkalmazo
nek kiegészítésére,
lönféle egyházi tulajdonban levő intézmények fenntartására.

Nyilvánvalóan senki nem gondolhat arra, hogy ez a támogatás a legcsekélyebb mértékben is valamiféle ideológiai megalkuvásból fakad. Más a világnézeti, az elvi különbözőség, vagy akár a harc az idealista, a vallásos felfogással szemben a meggyőzés, a felvilágosítás eszközeivel — és megint más az együttműködés az egyházakkal, valamint a hívő, de a szocialista haza erősítésén fáradozó magyar állampolgárokkal.

Sem az egyikről, sem a másikról nem mondhatunk le. Nem torpanhatunk meg kétes meggondolásokból a világnézeti küzdelem pástján, de nem is utasíthatjuk vissza a vallásos meggyőződésű embereknek nemcsak kézfogásra, de együttes munkára kinyújtott segítőkész kezét. Alkotó eleme ez is a mindjobban formálódó, tömörülő nemzeti egységnek. Sokszor leírt igazság, hogy a szocializmus nemcsak a marxistáknak jelent előnyösebb, jobb életet, hanem mindenkinek — vallásra, világnézetre, fajra, nemre való különbség nélkül —, aki ebben a hazában tudásához mérten dolgozik is érte.

Megnyugtató, hogy a magyarországi egyházak vezetőinek és a hívőknek többsége ma már ezt ugyanígy gondolja és tudja. Megmutatkozott ez azokból a megnyilatkozásokból is, amelyek a magyar katolikus püspöki kar, vagy a protestáns egyházak vezetőitől elhangzottak a napokban, az állam és az egyház közötti egyezmény huszadik évfordulója alkalmából.

A két évtizeddel ezelőtti egyezmény megújításában,

ent
epi
zik
ági
já-
ott
ész
öt-

A KISZ Központi Bizottsága a magyar kommunista ifjúsági mozgalom közelgő ötvenedik születésnapja alkalmából levelet intézett az ifjú kommunisták csaknem 800 ezres táborához. A levél, amelyet minden alapszervezetben felolvasnak a jubileumot köszöntő ünnepi taggyűléseken,

a KIMSZ megalakulásától napjainkig felidézi az elmúlt fél évszázad harcait,

a fiatalok jogaiért, emberibb életéért vívott küzdelem kiemelkedő eredményeit. Tisztelettel adózik a hősöknek, s

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1964 MÁJ 1.

1021

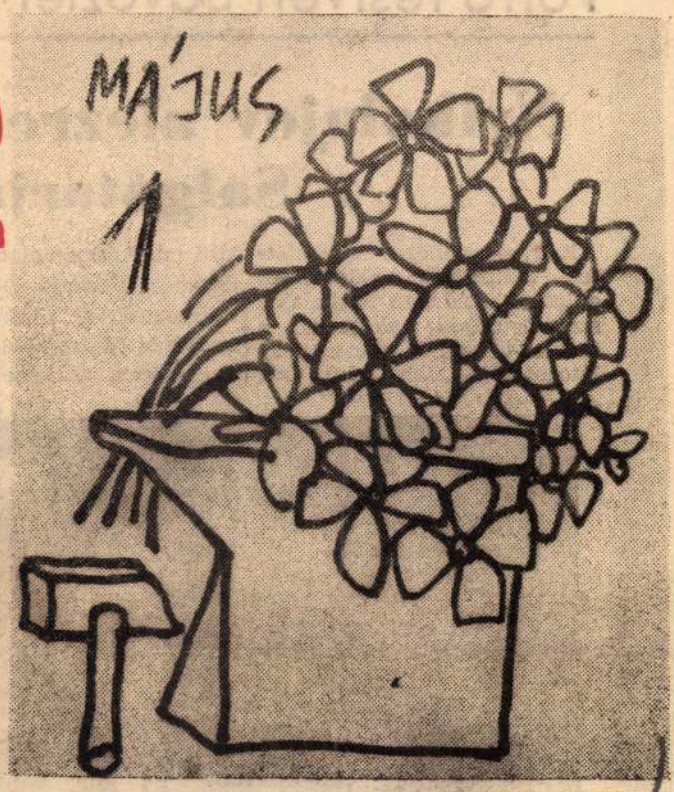

(Miklósovits László rajza)

Májusi köszöntő

Május 1-én, a proletáriátus nemzetközi harci seregszemléjén, a munka ünnepén az MSZMP Zala megyei Végrehajtó Bizottsága köszönti megyénk minden dolgozóját.

A 20. szabad május elsejét a hajdani májusi eszmék, remények, célkitűzések megvalósulásával, kiteljesedésével ünnepeljük. Ezen a napon együtt dobog a szívünk a békéért harcoló emberiséggel, a munkásosztály céljait megtestesítő, kommunizmust építő Szovjetunióval, a szocialista világrendszer országaival, népeivel. Május 1 eszméje összeköti a világ munkásosztályát, haladó erőit. Május 1 eszméje lelkesíti megyénk dolgozóit is.

Erős és egyre izmosodó munkásosztályunk ez évben is munkafelajánlásokkal és azok maradéktalan teljesítésével készült e napra. Dicséret és megbecsülés illeti a lelkiismeretes, odaadó munkát. Magasztos terveink megvalósulása, a szocializmus teljessé válása nagyrészt attól függ, hogy munkásosztályunk fegyelmezett, céltudatos tevékenysége nyomán milyen ütemben emelkedik a munka termelékenysége, hogyan növekszik a termelés gazdaságossága.

Munkások! A köszönet és az üdvözlet mellett, megyénk lakossága nevében azt kérjük, hogy a szocialista munka élvonalában haladva, a jövőben is legyetek motorjai a termelésnek, gyarapítsátok az életet gazdagító, előrehaladásunk alapjait képező javakat.

Termelőszövetkezeti parasztságunk is szorgos munkával készült május 1 ünnepére. A legfőbb feladat, a tavaszi mezőgazdasági munkák időben és jó minőségben való elvégzésével járul hozzá az egész nép és saját jólétének növeléséhez. Az idő sürget bennünket. A mai napon sok ezer zalai tsz-tag a mezőkön, munkával ünnepel. Őket külön is köszöntjük, ők azok, akik az időjárás okozta lemaradást fáradhatatlan munkájukkal pótolják, akik nem tudnak pihenni addig, amíg nem tettek meg mindent népünk ellátása, az életszínvonal emelése érdekében.

Május 1-ét értelmiségünk is magáénak vallja. A termelést irányító mérnök, a gyógyító orvos, a mezőgazdász, a pedagógus, a tudomány és kultúra művelői nélkül nem születhettek volna meg eddigi eredményeink. Nélkülük nem lenne valóság a szocialista építőmunka sok-sok sikere.

Megyénk ifjúsága! Fiatalos lelkesedéstek eddig is jelentős tényezője volt munkasikereinknek. Május 1 eszméjéhez híven, legyetek mindig a haladás élharcosai, az új módszerek elterjesztésének segítői.

A munka ünnepén, amikor sikereink és a természet is új reményeket ébresztenek bennünk, köszöntjük megyénk asszonyait, nődolgozóit. A szocializmus, a haladás ügyre megértő támogatásra, bátor harcosokra talált a nők soraiban. Egész szívükkel, lelkesedésükkel, munkájukkal ott állnak a béke ügye mellett. Ők, akik az életet adják, felelősséget is éreznek érte, készek annak megvédésére is.

Az idei májust a szabadság, a béke, az emberi boldogulás, a szocialista építőmunka sikerei jegyében köszöntjük. Hazánk és a szocialista világ valamennyi dolgozóját, a világ haladó erőit az a megalapozott és jogos remény tölti el, hogy az emberiség elkerülheti a háborút.

Május elsején, a munkásszolidaritás ünnepén, a munka, a teremtő béke ünnepén megyénk minden dolgozójának sok boldogságot, sikert és jó egészséget kívánunk.

AZ MSZMP ZALA MEGYEI
VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA

Forró testvéri üdvözlet c

Nyikolajev alezred Salgótarjá

Kedves vendéget köszöntöttek csütörtökön Salgótarján dolgozói: Andrijan Nyikolajev szovjet űrhajós alezredes, a szovjet űrrepülők parancsnoka látogatott a több mint száz

közi munkásmozgalom ünnepét köszöntő lob transzparensek között kapott a Vosztok—3 nagyméretű arcképe

A Pamutnyomó Ipari Vállalat Tyereskova-brigádjá Nyikolajevnel

esztendős bányavárosba. Érkezését nagy érdeklődéssel, örömmel fogadta a város lakossága. Az utcák, terek zászlódíszbe öltöztek, a nemzet-

város legnagyobb üz Acélárugyár főép homlokzatát az „űrhá lád" tagjainak képe d

Laoszban a helyzet továbbra is áttekinthetetl

Vientiane (MTI) Szufanuvong, a Laoszi Hazafias Front Pártjának vezetője üzenetet intézett Souvanna Phouma laoszi miniszterelnökhöz. Javasolja, hogy május 5-én a közös irányvonal kialakítása és a vélemény-eltérések elsimítása végett Khang Khay-ban, a hazafias erők főhadiszállásán találkozzanak egymással.

Az AFP értesülése szerint Souvanna Phouma kérdésekre válaszolva kijelentte, hogy figyelmesen tanulmányozza a laoszi baloldal vezetőjének javaslatát. Hozzáfűzte, nem utasítja el eleve a találkozó gondolatát.

Ami a puccsistákat i továbbra is ragaszkodn mátumszerű követelései azon fáradoznak, hogy rüljenek a kormányba, rítsák onnan a balodal selőit.

A laoszi katonai he továbbra sem lehet vilá pet alkotni. Az utóbbi olyan hírek terjedtek e a Patet Lao, a baloldal fegyveres alakulatai tá intéztek a jobboldali cs ellen. Ezeket a jelen azonban — hangsúlyozz matékosan az AFP — losan sehol sem tudták erősíteni. (AFP)

A tadzsikisztáni hegy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósovits László

ZALAI HIRLAP

1982 VII. 15.

1021

Miklósovits László két rajza

Csendélet

Portrétanulmány

vet a rakéta további tökéletesítésének.

A modern rakétakutatás kezdete

A legújabbkori rakétakutatás kezdeti lépései Konsztantyin Eduardovics Ciolkovszkij nevéhez fűződnek. Ez a lángoló képzelőerejű orosz tudós 1857-ben a Rjazany kormányzóságbeli Izsevszkoje községben szegény paraszti családból született. 10 éves korában egy gyermekbetegség következtében majdnem teljesen elvesztette hallását. Ez a körülmény aztán arra vezetett, hogy a kisfiú egyre jobban elkülönült játszópajtásaitól, s a szülői ház csendjében kora gyermekségétől kezdve matematikai és fizikai problémák megoldásán gondolkozott. Édesatyja a sokat töprengő és számítgató fiút anyagi nehézségei ellenére is Moszkvába küldte fizikát, geometriát, mechanikát, matematikát és csillagászatot tanulni. Azt a kevés pénzt, amit otthonról kapott, könyvekre, kísérleti eszközökre fordította, evésre havonta egy rubelt költött.

„Gyomrom fekete kenyérrel, agyam azonban nagy álmokkal és tervekkel volt teli" — írta később a 16 éves moszkvai

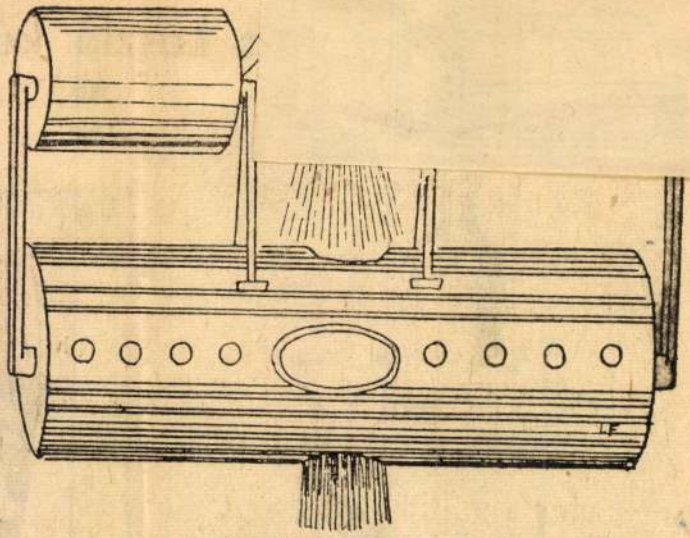

Ganswindt űrhajójának vázlata. Felül a rakétahajtómű, mely puskapor segítségével üzemelt volna. Alul az utasfülke, mely a forgómozgással fellépő centrifugális erővel pótolta volna a hiányzó nehézségi (gravitációs) erőt.

tésének ideje alatt bármikor meghatározhatjuk. Ciolkovszkij az előtte csupán hadicélra használt rakétákról megállapította, hogy ezek az eddigi elvek szerint űrhajózási célokra alkalmatlanok, mert velük az ehhez szükséges sebesség nem érhető el. Új utakat keresve, az ilyen célra szerkesztett rakéták meghajtását az addigi szilárd hajtóanyagok helyett a folyékony üzemanyaggal való

kel bebizonyította azt, hogy az űrkutatás egyetlen eszköze csakis a rakéta lehet. Ő volt az első, aki a mai középhordtávolságú rakétáinkat nagyságban és szerkezetileg elképzelte és létrehozataluk útját kijelölte.

Tehetsége csak az októberi forradalom után bontakozhatott ki, s munkásságát a szovjet állam még életében elismerte. Nem sokkal halála előtt 1935. szeptember 13-án írta le

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1964 MÁJ 10.

1021

ÖREGASSZONY PORTRÉJA
Miklósovits László rajza

élősködő, igen kellemetlen viszketegséget okozó atkafajtára is szert tett. Csak alapos bőrgyógyászati kezelés és fertőtlenítés pusztította el a kellemetlen élősködőket, s gyógyította meg a kisfiút.

Orvosi vizsgálatok szerint, minden ötödik házőrző kutya bélférges. Az apró, cérnagiliszták petéi a kutyák szőréről, a kutyával játszó gyermek kezére, majd a kézmosás nélküli étkezés során a gyermek bélrendszerébe kerülnek. A gyermek ilyenkor megsápad, étvágytalan, végbélviszketésre panaszkodik, s az orvos csak hosszas kezelés után tudja a gyermeket az élősködőktől megszabadítani.

Különösen falun gyakori, hogy a macskát babusgatják a gyermekek. Pedig, ha arra gondolunk, hogy a macska vadászszenvedélytől hajtva a döglött egérrel játszik, majd a kisgyermekhez dörzsölőzve hízeleg, — nem nehéz elképzelni azt sem, hogy egy ilyen barátkozás, ha a gyermeken kis seb, karcolás van, — végzetessé válhat.

A példa általában a láthatatlan kórokozókra hívta fel a

ja" a macska, mit eszik a gye
mek. A gyermek kis székre ül
édesanyja, vagy nagyobb tes
vére jelenlétében fogyassza

uzsonnáját, s ha már nagyob
értelmesebb, próbáljuk meg
magyarázni, hogy az állatokka
való túlzott barátkozás ne
szolgálja az egészséget.

—ács—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Miklósovits

Zájlo

1021

1964. március 15. vasárnap

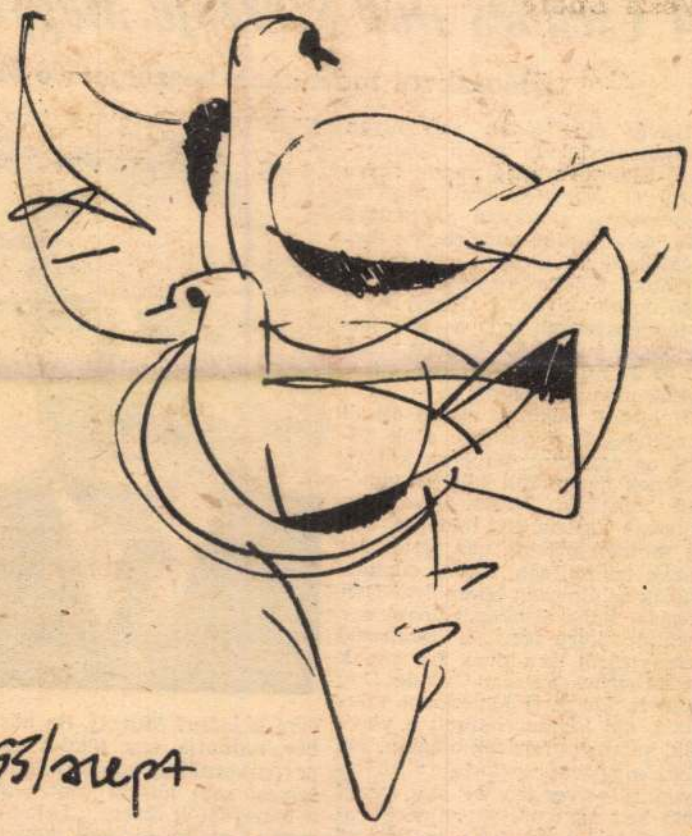

63/szept

MIKLOSOVITS LÁSZLÓ RAJZA: GALAMBOK.

1964. március 1[illegible]

A Csendes Don szerzője Magyar

Moszkvai tudósítónk beszélgetése Miho

Kevés élő írónak van olyan gazdag irodalma, mint Solohovnak. Életműve meg annak egyes darabjai rengeteg tanulmány és disszertáció témájául szolgáltak már, és külön kötetet lehetne összeállítani az idegen nyelvre lefordított Solohov-regények bevezető tanulmányaiból. Gorkij óta ő a legnépszerűbb író a Szovjetunióban; művei 465 kiadást értek el, és 27 millió példányban vásárolták meg az olvasók...

S *Mihail Solohov* ma is ott él a csendes Don partján, azok között az egyszerű emberek között, akiknek az arcáról főhősei vonásait mintázta. Vescsenszkojében dolgozik (kilenc-tíz hónapot tölt itt minden évben), egy festői kis kozák településen, ahová odahallatszik az álmosan hömpölygő Don zúgása. Néha átlovagol hozzá egy meglett korú férfi a szomszéd sztanyicáról. Ez a lovas fia annak az embernek, akiről a Csendes Don főhősét, Grigorij Melehovot mintázta, aki kétszer harcolt a vörösök, kétszer a fehérek oldalán, aki zászlóalj-parancsnokságig vitte Bugyonnij seregében, és akit végül 1925-ben agyonlőttek, mint ellenforradalmárt. (A fiú már „vörös" maradt egész életében: tisztként harcolta végig a Nagy Honvédő

erre is időm? Muszáj. Ha nős ember, tudhatja, egy kiadós családi perpatvarnál az adott pillanatban semmi sem látszik fontosabbnak a főszereplők előtt... Lehet ezzel nem foglalkozni egy képviselőnek?...

Arcán összefutnak a ráncok,

1979 NOV 2 2
1021

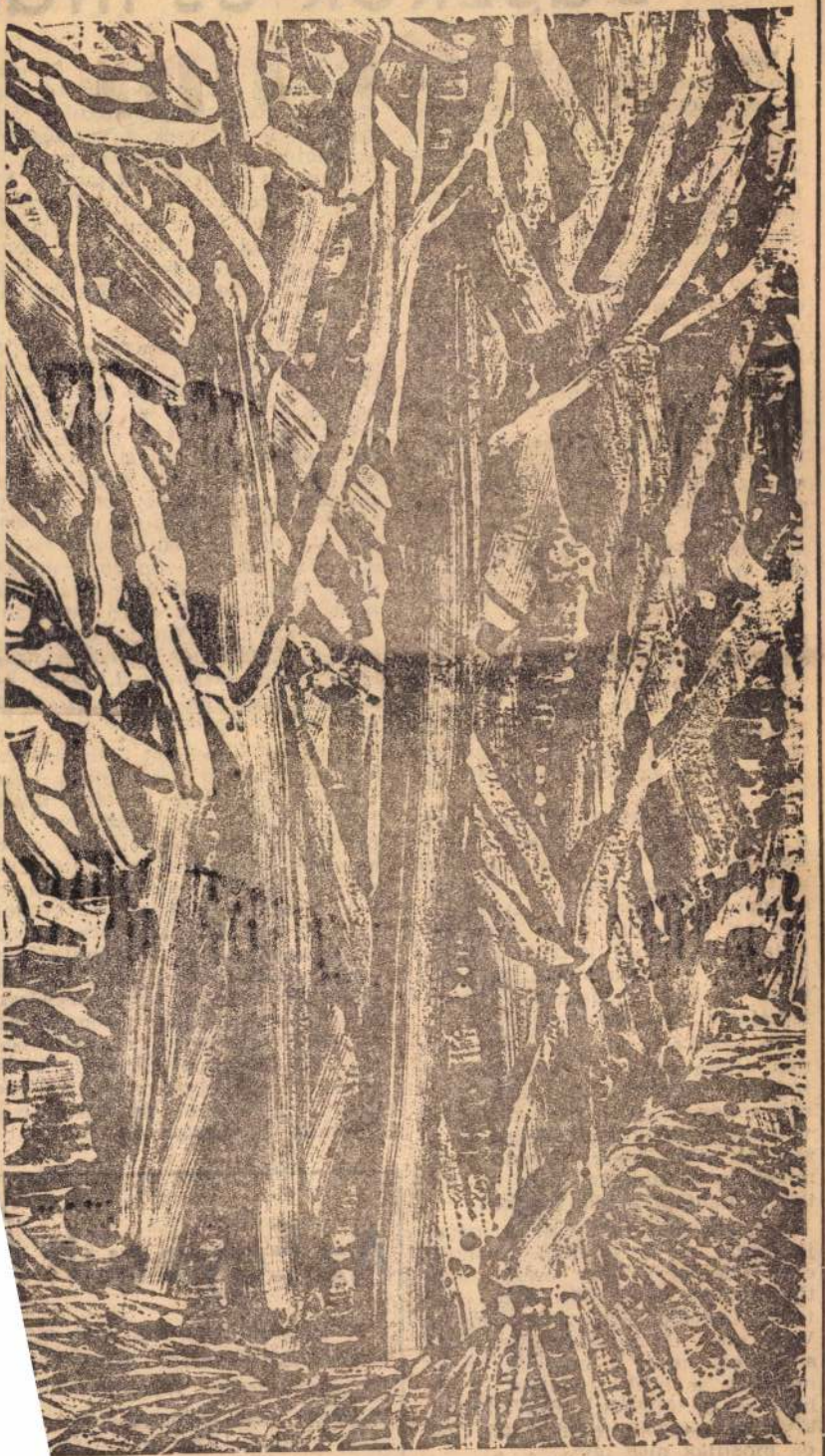

MIKLÓSVÁRI ZOLTÁN: FÁK

DUNANTÚLI NAPLÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Baszkok és ma

Régóta tudom, hogy a név, a szó, maradandóbb emlékőrző, mint a kő, vagy az érc. Azt is tudom, hogy 1500 évvel ezelőtt, Attila halála után hatalmi versengés miatt a Hun Birodalom részekre bomlott. De ki tudja, ki állítja, hogy Csaba népe csak Keletre vonult csupán. Szóródhatott belőlük Nyugatra is! — Ez a gondolat villámlott belém, amikor a franciák kedvelt Atlanti óceáni üdülőhelyétől, Biarritztól jó néhány órányira a zord, égbenyúló és szakadékos Pireneusok egyik völgyében megpillantottam a térképünkön sem szereplő első kis spanyol, vagy pontosabban szólva: baszk falucskanevét: Excaba. Meghökkenve, de egyre lázasabban ismételgettem a nevet: Excaba, s egyre Csaba járt eszemben. A belémnyilalló furcsa döbbenettel egy el-nem-hessegethető láncreakció indult meg bennem. Igen: néprajzi szempontból még Európa térképén is vannak fehér foltok! S ettől a perctől kezdve nem tudtam szabadulni attól a gondolattól, hogy nekünk magyaroknak valami közünk lehet a baszkokhoz, ehhez a máig megfejtetlen, (a cigányok kivételével) egész Hispániában egyetlen nem spanyol eredetű, rejtélyes néphez.

Tény, hogy sem a rómaiak, sem a mórok nem törődtek, nem is akartak törődni ezzel a hegyek és a tenger közt húzódó, katonai szempontból veszélyes vidékkel. Ám azt is tudjuk, hogy számtalan kutató, — többek közt még Humboldt is — foglalkozott a baszk nyelv és fajta csodájával és problémájával, de reménytelenül.

De nézzük csak, mi a tudomány mai állása ebben a kérdésben! A tudósok mindannyian megegyeznek abban, hogy az ősi kantáberek valamikor valamilyen idegen törzsszel olvadtak össze. Tehát: valamikor és valamilyen . . . és így lettek a kantáberekből baszkok.

A baszk nép vaszknak is mondja magát, — de minden magyar előtt közismert, hogy őseink huntürkneveinél is gyakori a b-v változat (Lebédia — Levédia; Bajk — Vajk, stb.). De az is érdekes, hogy a francia nevet a baszkok is így mondják és írják: „francia", s ebben az a különös, hogy rajtunk kívül a világon senki más, csak ők mondják még így . .,

S milyen nép a baszk? Kicsiségük ellenére a hivatalos kormánysajtó is sokat kénytelen velük foglalkozni, így a világ is jól tudja, hogy a mostani falangista rendszernek a baszkok okozzák a legtöbb gondot. Vallásukhoz erősen ragaszkodnak, de bizonyosan azért

ván is apáitól örökölte. Minden
nép vezető rétege és vezető csa
ládja is olyan hagyományokat őri
és ápol, amelyeknek a vezetést kö
szönheti. A honfoglalás pedig a
magyarság hagyománya szerint At
tila örökségének birtokbavétele
volt, — 400 évvel Attila halála
után. Árpád családjának a címe
volt joga e földhöz, címere tehá
az Attila-rokonság jelét kellett
hogy őrizze.

A baszkok és magyarok köz
semmi „hivatalos", írott kapcsolat
ról nincs tudomásunk. De az írot
papirosok könnyen el is veszhet
nek. Minden írott kapcsolatná
fontosabbak azonban a vérségi kö
telékek. Csak valami távoli ro on
sággal magyarázható az a tény
hogy a mi Imre királyunk 1198
ban — minden különösebb ok
előzmény nélkül —éppen a messz
baszk földről, II. Alfonz király leá
nyát, Konstanciát veszi feleségül
Mert, hogy II. András a leányá
Jolánt ugyanennek a baszk ural
kodó család sarjának, I. Jakab ki
rálynak adja, ezt Imre házassága
után már meg lehet érteni . .

E rokoni kapcsolat felderítéséve
a koronázási kristálygömbös joga
rejtélyes eredetére is fény derül
1000 karácsonyára ugyanaz a
baszk-aragoniai királyi ház küld
a jogart ajándékul a szintén ki
rállyá lett Vajk-Istvánnak, ame
lyik később feleséget is küldöt
Imre királynak! A baszk király
család tehát királyi jelvénnyel sie
tett a szintén királyságot alapítot
rokon üdvözlésére. A kristálygömb
re — mely a jogar buzogány-fej
— három egyforma oroszlánt vés
tek. Miért éppen hármat? Azért
mert a baszk-vaszk oroszlán Vajk-
István családjának és Attila csa
ládjának is egyformán a királyi

Az Egyesült A

A közelmúltban lezajlott egy
tomi—líbiai—szudáni csúcsértel
let egyik fontos feladata volt
egységes magatartás kialakítá
Izraelt feltétel nélkül tám
Egyesült Államokkal szember
amerikai kormány ugyanis a
verszünet ideje alatt sem szü
be az Izraelnek szánt fegyv
lításokat, egyidejűleg pedig
szít az arab országok közö
forgató tevékenységet folyt

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósovits L. 96

ZALAI HIRLAP

1021

1963. szeptember 29.

Lovat mosók
(Miklósovits László rajza)

1963. s

Bárhol, bármerre járunk a megyében, ... melőszövetkezetben, gépállomáson, vagy állami gazdaságban, községi tanácsnál, járási, vagy megyei szerveknél, mindenütt a vetésről esik manapság a legtöbb szó, ennek végrehajtására időben való teljesítésére szervezik, mozgósítják az erőket.

A vetés legközpontibb, legfontosabb feladatunká lett.

Azzá, mert nem titok, hogy évek óta gondjaink vannak a gabonatermesztéssel. Hosszú ideje már hogy államunk csak úgy tudja biztosítani népünk kenyérellátását, hogy jelentős mennyiségű külföldi behozatallal egészíti ki a szükségletet. Pedig a többéves termés-eredmények vizsgálata azt mutatja, hogy több gabonát takarítunk be egy-egy holdról, mint korábban. Az átlagok tehát nőttek a falu szocialista átszervezése óta, azonban — és ez okozza a kenyérgabona hiányt — az átlagtermés növekedése nem áll arányban a gabonával bevetett terület csökkentésével. Most tehát az a feladat áll a mezőgazdaság előtt, hogy a népgazdasági tervben megszabott terület bevetésre kerüljön, méghozzá úgy, hogy az alapvető agrotechnikai eljárások betartásával tovább növekedjenek a termésátlagok is.

...ek m
...vetkezeteink
A vetési hely
tatják, hogy
fokozott felel
nyérgabona
van az, hogy
feszítéseknek
kat illetően.

Termelő
fiatal, alig n
sza. Általáb
aős nagyüze
néhányban v
san értékelje
natermesztés
elvégezték m
állami gazda

Kovács S
végrehajtó bi
Zala megyei
nak vezetőjét
ján bocsássa r
nyos és gyak
ket a két me
reztek a gab

Kovács elvtárs tájékoztatása során bevezetőben azt hangsúlyozta, hogy a termesztés során alkalmazott agrotechnika és az elért eredmény egymással mindig szoros összefüggésben van. *A termelésben azonban az agrotechnikát komplexen kell alkalmazni és mindig* időben. Előfordul, hogy a pozitív irányban ható beavatkozás egyáltalában nem...

...érhessen. Bármilyen jó elő-
...vetemény is a lucerna, a vö-
...röshere, vagy a füveshere —
...ha későn törjük fel, rossz elő-
...veteménnyé válik, viszont ép-
...pen így a korán betakarított
...cukorrépa, burgonya, kukori-
...ca, silókukorica stb. is lehet
...jó elővetemény. Elővetemény-
...ként még mindig az időben
...feltört lucerna és a vöröshe-
...re bizonyult a legjobbnak, ami

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1971 JAN 24

Miklósvári Zoltán:

deli területei, – ahol a lakosság 80 százaléka él – az összes folyók 14 százalékának vizét gyűjtik csak össze, s ezért már most is vízszűkében vannak. A következő évtizedben a nagyarányú talajjavítási program végrehajtásával a helyzet csak rosszabbodik: az Aral-tó és a Kaszpi-tenger szintje csökkenni fog.

Azért, hogy mindez ne következhessék be, szovjet tudósok már a harmincas években felvetették az északi és a szibériai folyók „megfordításának" gondolatát. A külföldi újságok annak idején képtelennek minősítették a tervet. 1961 márciusára azonban a „Hidroprojekt" terve-

közelében épülő gát irányítja majd a Pecsora vizét a Pecsora–Kolvin-csatornán át a Káma folyóba. Kijelölték a Pecsora–Vicsegda csatorna vonalát, amely még egy helyen összeköti majd a két folyót. Kijelölték a Vicsegda–Káma-csatornát is, amelyen át évi nyolc milliárd köbméter víz folyik az északi folyóból a Kámába. Megnéztük a térképen: az első és az utolsó zászlócska között több, mint ezer kilométer a távolság! S minden kilométerért újabb csatát kellett vívniuk a természettel.

A brigádtagok átlagéletkora 23 év, az egész expedícióé 26; a munkások többsége tartalékos katona.

Egyszer a brigád azt a feladatot kapta, hogy derítsék fel a Milvinszki-mocsarakat. A terv szerint ebben a térségben nem folyna munka, a Pecsora–Vicsegda-csatorna megkerülte volna a mocsarat. Az expedíció vezetője azonban elmondta a brigád tagjainak: ha sikerül bebizonyítani, hogy a csatornát át lehet vezetni ezen a területen, ez nagy pénzmegtakarítást tenne lehetővé.

Elindult tehát a brigád felderíteni a mocsarat. Rögtön az első napon úgy elsüllyedt két traktor, hogy tízméteres kutatórudakkal sem érték el azokat. Elhatározták, hogy helikopterrel derítik fel a terepet. Előbb fát

vezetője már idestova harminc éve dolgozik hasonló építkez szítésén. Műszereivel ott nál, Kievnél, a Kámán szejnél, az Irtis–Karagan építésénél.

– A Pecsorához képest könnyebb volt, – mondja kov, – nehezen, nagyon n gedelmeskedik nekünk ez végül is engedelmeskednie lajdonképpen már sikerült törnünk ellenállását. Ez a dékunk az SZKP közelgő X resszusának.

P. Sztug

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósváry Zoltán

ÉLET ÉS IRODALOM

1900 AUG 27.

1021

Miklósváry Zoltán rajza

OS, FÁKKAI

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Miklósvári Zoltán

KÖZGAZDÁSZ

1021 DEC 16

1021 KIÁLLÍTÁSSAROK

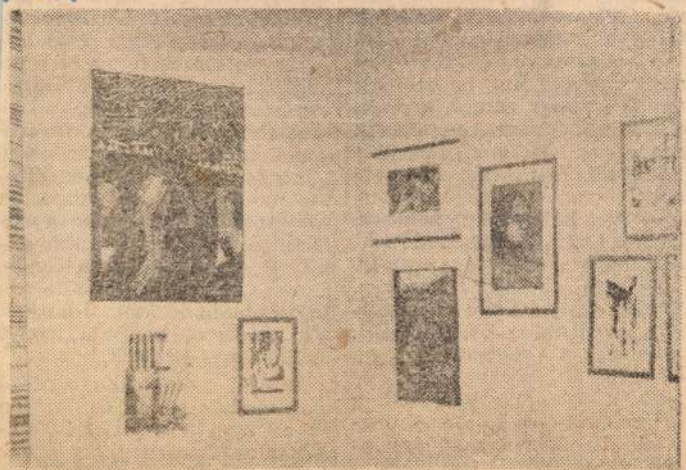

Másodszor rendeztünk kiállítást szerkesztőségünkben Miklósvári Zoltán műveiből. A képek december 21-ig tekinthetők meg (III. 382)

A laborató
sére áll maj
ke, ahol *meg*
un. „*telefon*-
főleg a külk
kos hallgatók
nagy szerepe. Nagyon örülünk annak is, hogy némelyik diák-o...onunk már rendelkezik magnóval. Ez megkönnyíti a hallgatók órára való felkészülését.

— A hallgatók panasza, hogy a használatban levő magnók nagy része rossz, recseg.

— Igen, ez sajnos így van. Ennek oka az, hogy a magnókat mindenki kölcsön kéri, használja. Ez megszünik, ha elkészül a laboratórium, és csak a laboráns kezelheti a gépeket. Persze jó lenne megfelelő helyiség a magnószalagok vágásához — egy fotólaboratórium a diavetítőkhöz szükséges felvételek elkészítéséhez. De ezek távoli tervek, nagy anyagi befektetést igényelnek. Reméljük idővel még-

adatszolgáltatást biztosító ügyvitelszervezés és gépesítés oktatásához alkalmazzuk, de szerepet kapnak a számviteli foglalkozásokon is. A szemléltetés módjait három csoportba sorolhatnám. Az elsőbe a különböző tablók, sematikus ábrák és grafikonok tartoznak, a másodikba a különböző gépek és berendezések, a harmadik csoportot pedig a mozgó és diafilmek jelentik.

Az első csoportba tartozó eszközökhöz — a folyosókon és az ügyvitelgépesítési kabinetben látható statikus ábrák mellé — *sikerült ötletes és az 1963. év őszén megrendezett ügyvitelgépesítési kiállításon bemutatott az operatív nyilvantartásban jól alkalmazható segédeszközöket beszerezni*

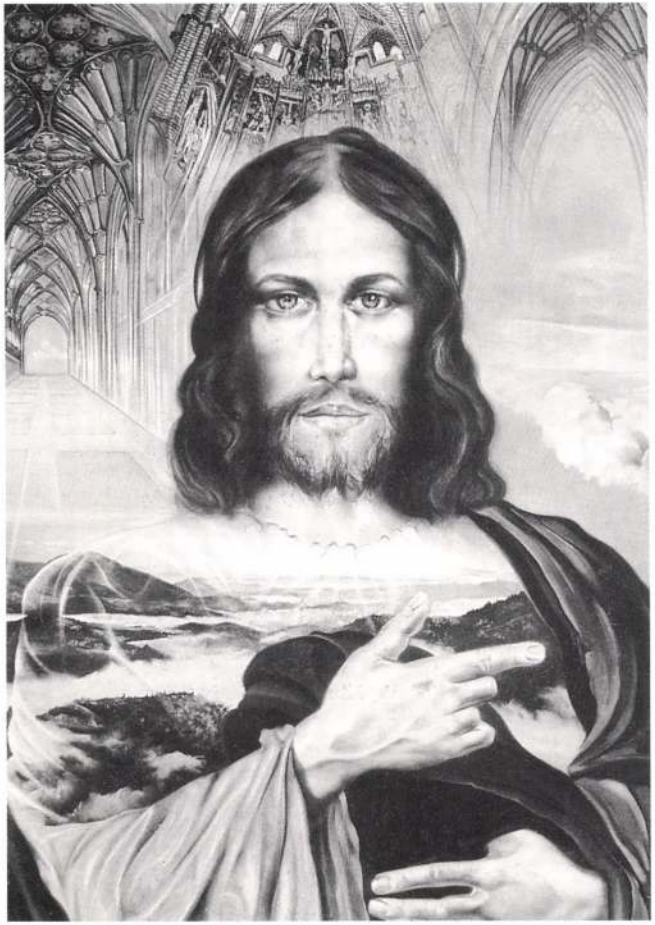

Miklósvölgyi János
„Krisztus"

Szeretettel meghívja Önt és kedves Partnerét
1997. szeptember 5. 17^{30} órára
Miklósvölgyi János kiállításának megnyitójára.
A megnyitót tartja Papp Gábor
művészettörténész

A kiállítás 1997 szept. 5 - szept. 30 között naponta 19^{00}-tól 02^{00}-ig

tekinthető meg az ország legelső és legszebb panorámájú játékkaszinójában a **CASINO BUDAPEST HILTON**-ban.

Köszönet a **Casinos Hungary** vezetőségének és Cserba Györgynek a kiállítás szervezéséért.

Miklósvölgyi János

Cím: Hotel Hilton VI. emeletén
I. ker. Hess András tér 1-3.
Tel.: 175-1001
A játék pénzneme: DEM

Meghívó

CASINO BUDAPEST
HILTON

Miklošik Miklósy Jozsef, festő.

Kelet Magyarország és Kárpátalja megyéiben dolgozott. Főleg Kelet Slovák és a Ruthén nép életből vett zsánárképeket festett és hasonló tárgyu rajzokat készitett. Csaplovics János „Etnographia Ruthenorum" ában emliti

Anna Petrová-Pleskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 29. old.

MIKLOVITS László graf.

Csak emléknek romantikus

Beszélgetés Miklosovits László grafikusművésszel, egerszegi tárlata kapcsán

Zalaegerszegi tárlatára készülődve több ezer grafikai lapot válogatott, forgatott át albertirsai műtermében *Miklosovits László* grafikusművész. Ő maga is meglepődött, amikor eközben egy 35 évvel ezelőtt, Egerszegen készült vázlat akadt a kezébe. A mű a zsinagóga épületét ábrázolja, s e napokban épp itt, a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben láthatók munkái.

— Ifjúkoromban a legkülönfélébb helyeken dolgoztam, amikor ez a vázlat megszületett, épp a Nefelejcs presszóban doboltam. Záróra után az Ady utcában sétáltam, s megláttam az éjszakai fényektől övezett zsinagógát. Ebből az élményből termett ez a lap, amit most ajándékba hoztam Zalaegerszegnek — idézi a hatvanas évek elejét.

Elidőzünk e korszaknál, egymás után kelnek életre a pályakezdés emlékképei, amelyek közt ott szerepel a kőnyomdászlitográfus nagypapa is. Az ő „öröksége" meghatározó lehetett abban, hogy figyelme a grafika s a könyvek felé fordult.

Középiskolás éveit a fővárosban, a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban töltötte, amit azért tart fontosnak, mert akkoriban e tájon ez volt tán a legszabadabb szellemű középiskola.

— Csináltam én mindenfélét... Ma már romantikusan hangzik, de akkor ez a nagybetűs, kemény életet jelentette. Éjjeliőr voltam, pénzt számoltam a Nemzeti Bankban, zenéltem, dolgoztam a cserépkályhagyárban, Pesten vagont raktam, újságot árultam, mindemellett illusztrációkat készítettem, többek közt a Zalai Hírlapnak is. Ráadásul mindezt nagyjából egy időben, 17 évesen.

Szüleit korán, szinte gyerekfejjel elveszítette; rákényszerült arra, önmaga rendezze lépteit. Nem illett a kisvárosi lét skatulyáiba, így hamar elszakadt Zalaegerszegtől.

— Nem voltam egyedül az elhatározásommal, akkoriban többen nekivágtunk a „világnak". Dörge, Tunyó, Tóth Jancsi... egy egész garnitúra indult meg Budapest felé. Most, hogy hazanéztem, a torkomat fojtogatja az emlékezés, de eszembe jut sok megaláztatás és keserűség is, amin keresztülmentem.

Amikor „elhagyta a várost", minden vagyona egy Mambómagnó, egy gitár és egy mappa volt, tömve rajzokkal. Felvonatozott Pestre, s bekopogtatott a Magyar Ifjúság szerkesztőségébe, hogy felajánlja rajzait. Azt mondták neki: nekünk ez túl jó, menj át az Élet és Irodalomhoz, és keresd Nagy Lászlót.

— Szerettem az irodalmat, tudtam, hogy Nagy László „valaki". Válogatott a rajzaimból, sőt miután kiderült hogy fogalmam sincs hol töltöm az éjszakát, a szállásomat is megszervezte. Neki köszönhetem, hogy amíg saját jövedelemhez nem jutottam, összetolt foteleken, pamlagokon „végigaludtam" az egész korabeli irodalmi életet.

Egy ideig bejárt rajzolni a képzőművészeti főiskolára is, nem utolsósorban azért, mert ott meleg volt, ám egy katalógus során kiderült, Miklosovits nevű hallgató nem szerepel a listán. Pályája így is lendületet vett, folyóiratok, könyvkiadók alkalmazták, egyre-másra következtek a kiállítások. Megnősült — zalai pedagógus lányt vett feleségül —, majd néhány év után beleuntak a fővárosi vergődésbe, s egy szolgálati lakás csábításának engedve Albertirsára költöztek. Számos íróval, költővel került baráti viszonyba, hiszen grafikai munkásságának gerincét az illusztrációk alkották. Sokszor az irodalom ereje segítette a talponmaradásban, a versekbe gyűrt tartalmak, érzelmek jelentettek fogódzót. Közel kétszáz könyv kötődik nevéhez, amelyeket vagy illusztrátorként vagy tervezőként jegyzett; közülük több, jelentős szakmai sikert is hozott. Arany illusztrációi elé *Keresztury Dezső* többek közt az alábbiakat írta: *„Illusztrációi tele vannak egybecsúsztatott térelemekkel és egyidejűségekkel: a cselekményeket egyetlen jelenet, pontosabban egyetlen grafikai lap kompozíciójában összefogó ábrázolatokkal. Ezek a lapok egymagukban is megállnak mint sajátos művészi alkotások..."*

Ismeretségük kezdetére máig szívesen emlékezik.

— Éppen az Arany évforduló kapcsán készültem kiállításra 1977-ben Nagykőrösön, amikor elhatároztam, felkeresem. Hiszen ha Arany, akkor ugye Keresztury... Ismeretlenül hívtam fel, mondtam mire készülök, ez ügyben szeretnék vele beszélni. Dezső bácsi nagyon szigorúan mondta, menjek hétfőn, pontban nyolc órára, van rám öt, maximum tíz perce. Pedáns pontossággal megjelentem. Körülbelül a harmadik mondat után rámnézett az öregúr, és azt mondta: fiam, te zalai vagy! A lényeg az, hogy délután ötig iszogattuk a finom zalai borokat, nézegette a rajzaimat és fantasztikus mennyiségű tudást zúdított rám Aranyról, az irodalomról, az életről.

Mostanában Márai Sándort olvas minden mennyiségben, eddig is számos nagy erejű önálló lapot készített gondolatai nyomán, s úgy érzi, még legalább két évre elegendő szellemi muníciót meríthet műveiből. Megbízása ugyan nincs e munkára, de ez a tény őt soha sem befolyásolta a témaválasztásban. Önmaga „csinálta meg" önmagát, mára életfilozófia is termett ebből a hadakozásból.

— Az ember a tegnapból táplálkozik, s a jövőnek dolgozik. Manapság újmódi középkort élünk át, csak nem a pestis meg a kolera pusztít, hanem más. Hitek és tévhitek közt bolyongunk, az információdömping maga alá temeti az egyéniséget, a valódi tudást csak elfedi. Kell, hogy elkövetkezzen valamiféle tisztulás, ha szerencsém van, még megérhetem az új reneszánszt.

Egerszegi tárlata harminc év terméséből merít, a legfrissebb gondolatokat Márai Sándor művei inspirálták, de Arany János, Radnóti Miklós öröke, s a hozzá kapcsolódó grafikai világ szintén karakteres vonulat. Tömören fogalmazott, letisztult alkotásai február végéig láthatók Zalaegerszegen. **— magyar —**

Illusztráció Arany, Fülemüle című verséhez.

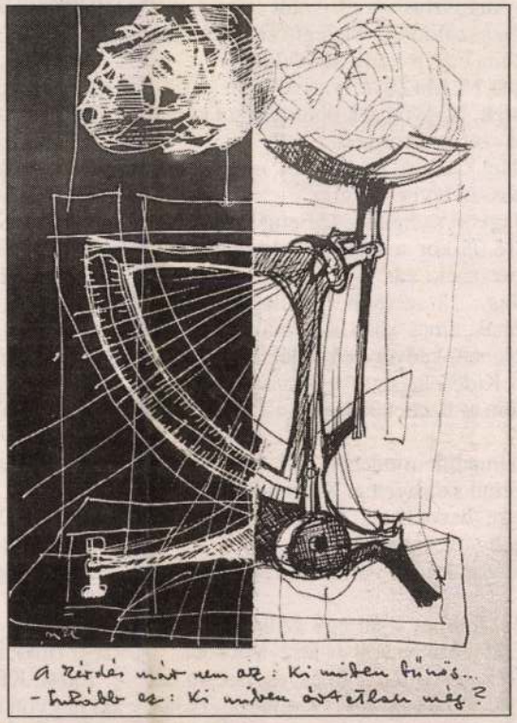

Bűn és ártatlanság, Miklosovits mérlegén.

♥ Üzenő ♥

E hasábokon jó szándékú üzenetek közvetítésére kínálunk lehetőséget, ingyenesen, maximum 15 szó terjedelemben. Az üzenetnek mindig létező, de a közlésből konkrétan fel nem ismerhető személyhez, személyekhez kell szólnia. A megjelenés feltétele, hogy az üzenet mellé ragasszák fel a legfrissebb dátummal ellátott kis figurát, s tüntessék fel nevüket, pontos címüket.

Február 14.

Jé eSZ. Andinak! Szerdára küldök neked egy Jimmy számot. Vangelis

R. Mikor először láttalak, megdobbant a szívem, emlékszel? Hiányzol! É.

Csillagszemű. Úgy hiányzol, mint sivatagi vándornak a forrás, födnek a napsugár, kérlek, ismét találj rám!

VMK. Lány, megkaptad a levelem? Ha igen, miért nem válaszolsz? Kappa.

M. Sok piros rózsa úszik már a vízen, de most egy újjal üzenek neked. T.

O. G. A fényre esküszöm, hogy nincsen több öröm annál, amit tőled kapok... Szeee! Babóca.

II. 7. Söjtöri bálba egy fekete mellényes lánynak. Megtetszettél! Én zöld kabátban voltam. Találkozzunk a következő bálban!

Mackóm! Tudd, hogy szeretlek, s ez mindennél fontosabb! Kisciborka.

Öcsi-hús! Meghalok, hogyha hozzám érsz, meghalok édes csókodért. Szeretlek. Nyuszkád.

Ma is ünnep van, szerdán is az lesz, és egy hét múlva is. Ünnepeljük meg magunkat! Nagyon szeretlek. Puszi Macskucikám.

Casey! Nem írtad meg a szöveget, most mit írjak? Legközelebb is megüzenheted, hogy szereted, nem csak ezen az ünnepnapon. Az az év minden napjára szól.

Kairo II. 7. Fehér blúzos lány! Rejtelmes a mosolyod! Találkozzunk, üzenj! Kockás inges

Bizalom. Egy magas fiú szívesen megismerkedne veled. Találkozzunk ma 16-kor a színház előtt.

Vizslaparki farmeringes. Találkozzunk 20-án 17.15-kor az Ady mozi előtt. B.

Kártyacsapat! Most csak a legfontosabbat a legtömörebben: Hajrá lányok! Mi.

Fehér farmeringes srácnak a gellénházi bálból. Nagyon szeretlek, várlak ma Csonkahegyháton. Fekete farmeringes.

Ego. Kitartok, veled vagyok. Egyszer csak megtalállak. Itt a kezem, nem disznóláb.

MZ/X jelentkezz! Öcsi, csöngj! Így sosem talállak meg, nem engedsz a 48-ból, mi van előtte? Hang.

Szeretni gondolatban. A dátum megfelelő, az időpont 16—18 óra között.

V. J. Szeretlek és nem akarlak elveszíteni, örökké szeretni foglak. Marianna.

Lybra. Ha szeretnél beszélgetni és megfelel az időpont, 24-én 17.45-kor a Dísz téri szökőkútnál leszek. Psyché.

Barackvirág. Én is szívesen megismernélek, találkozzunk 24-én 16-kor a buszpályaudvarnál a várostérkép előtt. Zsiráf.

Titkos üzenet. Ott voltam, de kétszer nem. Haragszol? Már nincs esélyem ezért? Esetleg másik hétfő?

István! Szeress engem, mint ahogy én téged, csak ne mondd, hogy ennek a kapcsolatnak vége. Morci.

Fekete nő! Augusztusban a Dísz tér sarkán, a régi önki előtt megszólítottál. Melegítőfelsőt fogtál. Találkozzunk ma este 8-kor a Spár előtt.

Niki. Február 14. Ma 2 éve, hogy szeretlek. Tibi.

Vízöntőmnek. Nagyon sok boldogságot kíván, aki csak téged szeret. Skorpiód.

18 éves vidám kanizsai srác helyes, megértő barátnőt keres hosszú távra. No cigi.

Kicsim! Nagyon szeretlek, szeretnék veled találkozni ma 18.05-kor a szokott helyen. Szerelmed. Jelige: cseszneki vár.

Emlékcsillag. ...a szerelmes csillagot hordoz szemében; annak nincs sötét s homály; bár bolyongjon éj felében, kedvesére rátalál. Napliget.

Madárka. Kiderült, nem egymásra gondoltunk! Köszönöm az üzeneteket, én most „elbújok"! 898.

Gitta! Jutalmadul mindenért, 77-szer öleljen meg a zöld szemű szörnyeteg. XL-ő helyett. Ibiúr

Ha kinézetre hasonlítasz Mózer felügyelőre, üzenj „Rex" jeligére. Igényes lány.

V. T. Sokat gondol rád Anita, szeret, hiányzol, ha nem vagy.

Mufi! 1997. február 8-án egy szülinapon egy lámpa alatt. Emlékezetes volt és lesz. Michael.

Szőke, zöld kabátos lány. Bocs, de nekem hét közben nem jó. Találkozzunk szombaton 17.40-kor ugyanott, vagy üzenj! Orgona.

Magányos szívek. Bocs, nem tudtam elmenni.

Mókuslány! Nem is rossz a kalapod, nekem tetszik. Remélem, hogy lesz időm megszokni. Szeretlek. M.

Balinak. Elég volt egy perc, hogy megszeresselek, de nem elég egy élet, hogy elfelejtselek. Andi.

Tévedésből beleszeretni! Ha szeretnél velem találkozni, jövő hét végén ráérek. Üzenj, jelige marad. Kérdés: ismerlek? Móni.

Bizalom. Én is szívesen megismerkednék veled. Találkozzunk ma 18-kor a színház előtt. Jelige: Hűség.

V. Nagyon vártam az üzeneted, de nem jött. Hiányzol, csók. G.

Hétfőn 14.50-kor a bölcsőde mellett jöttél, kétszer visszanéztél rám. Megismerkednék veled vasárnap 14-kor a sportcsarnoknál. Sárga-fekete.

Cicám! Egyszerűen Sz. I. A. Ugye, te is?! Még nagyon sok együtt töltött napot mindkettőnknek. Cicusod.

Qry. Ne haragudj, időre van szükségem, ha tudsz, várj rám. Írj! E.

D. K. Sok boldogságot kíván egy srác a szomszédból. Nyugodj meg.

Pf. Szeretlek téged, s ezt te is érzed! Nyüsznyüsz.

Január 28. Szívemnek a kapuja életem végéig nyitva áll előtted. Nagyon hiányzol. B9. Hívjál.

Zoli! Bocs, későn olvastam, írjatok új időpontot! Betti.

Két 15 éves aranyos egerszegi lány helyes egerszegi fiúkkal találkozna. Casablanca.

Eszti! Kívánom, örökké boldog legyél. András, aki nagyon szeret.

Benőke! Remélem, készülsz már a garden partyra. Ugye, mi jó barátok vagyunk?! Spede.

Szürke kabátos, bájos mosolyú lány, kivel először az sztk-ban, majd narancssárga Ladát vezetve találkoztam. Megtörtént: első és második látásra. Kérlek, üzenj!

Monca kedves! Ami most jó, tőled jó. Remélem, jól döntesz. Szeretlek!

Szőrmekabátos lány! Február 7-én a 9.40-es nyolcason együtt utaztunk egy megállót. Megtetszettél, nagyon. Fekete ruhás srác.

Mine. A valóság korlátai a lélekre nem érvényes, ott minden pillanatban veled lehetek. Te vagy mindenem, szívem, egyetlen szerelmem. Yours.

Livi! Köszönjük a sok jót és rosszat, amire megtanítottál bennünket. Máté és Réka.

Mszosz. Tudom, hogy én is szimpatikus voltam neked. Igazán találkozhatnánk, üzenj! Jelige: Tea.

Azonos hullámhossz. Édes, drága, kedves! Mi vagyunk a lehűthetetlen páros, ölelj, szeress! Mint én téged mindörökké. Csillagfényed.

Mosómedvémnek. A szónál néha többet mond a szem, beszél a szád helyett. Szeretlek! Oroszlánod.

Hűség. Egy zeg-i lány megismerkedne veled. Találkozzunk 14-én 14-kor a színháznál. Újsággal kezedben.

Igaz szerelem. 20 éves, jóképű srác vagyok, ha szeretni tudó lány vagy, jelentkezz!

4-én 16-kor a 11-esen utaztunk. Barna szemű lány, zöld kabátban voltál, megtetszettél, üzenj! Bordó kabátos.

Február 2-án a moziban zsebkendőt kértem tőled. Nagyon megtetszettél. A húgod kölcseys. Kérlek, üzenj! Titanic.

Garó! Happy Birthday, sok boldogságot! Három szabad lány.

Eszeveszetten keresem helyes, kecses szerelmem. Egy kedves herceg, melynek helye Keszthely. Lepke.

Sven. Befagyott a gyönyörű tó! A fehér hattyúk szomorúan szállnak a jég felett. Most aztán merre? T.

Szisza! Ha emlékszel még rám, és nem csak a rosszra, akkor írj vagy telefonálj! Tamás.

Helyes keszthelyi srác! Elbűvölő keszthelyi lány jelentkezik 31-ei hirdetésedre mély kapcsolat reményében. Írj „Virágzó szerelem" jeligére.

Betti! Megbízható kanizsai srác szeretné megismerni egyéniséged. Találkozzunk vasárnap 18-kor a Hungária Biztosító előtt. Ria.

It´s for you. Every night in my dreams I see you I feel you. Your friend.

Anya! Ne légy lusta elolvasni a James Clavell könyvet! Artúr

Miklya Jenőné
szalmaképmester alkotásait bemu-
tatták a szeghalmi járási művelő-
dési házban.

Magyar Hírlap 1973/6 13 old.

MDK.

Mikmud Beáta

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1956 szept.12.

Miklya Jenő, a Sárréti Múzeum igazgatója.

Veres Gy. Zoltán kiállítása nyílt Szeghalmon, a múzeumban, ahol most Miklya Jenő igazgatása alatt működik a Sárréti Múzeum.

Sass Ervin: Veres Gy. Zoltán szeghalmi kiállítása.
Békés Megyei Népújság, 1984. jún. 24.

Miklya Jenőné, [népi iparművész?]

Sárrét és világát, embereit, növényeit, állatait szalmaképeken örökíti meg.

— :o Szalmaképen

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. nov. 24.

Miklya Jenőné, népművész

Kiállít Békéscsabán.

– : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 12.

M.D.K.

Mikó /Egyik helyen Mika, másutt **Mikó-nak olvasható az aláírás**/

Szép Ernő: „A nyakkendőkről"c. tréfás irást illusztrálta rajzokkal.

Szinházi Élet. Bp. 1926. január 3-9.
XVI. évf. 1. sz. 17. lap

.D.A.

Mikó /Szyik helyen Mika, másutt Mikó-nak olvasható az aláírás/

Szép Ernő: „A nyakkendőkről"c. tréfás irást illusztrálta rajzokkal.

Szinházi Élet. Bp. 1926. január 3-9.
XVI. évf. 1. sz. 17. lap

Mikó, iparművész

Modern pohártartó, ~~k~~ új formájú poharak és műanyag gyümölcsöskosár. 3 kép

Markos Erzsébet: Egy pohár bor, egy csésze kávé 9.l

Bp. 1961. ápr. 1.

NÉPSZABADSÁG

Mikó M.D.K.

Kovácsoltvas falikar a moszkvai "udapest étterem számára Bieber Károlylyal. repr.

Bieber Kár oly:Kovácsművészet "p. 1963. 231.l.

Mikó

terveste, Bieber Károly kivitelentee

Korácsoltvas falikar a moszkvai Budapest étterem számára.

Fotó

Bieber Károly: Korácsművének Bp. 1963
231. o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1965 OKT - 6
1021

Váci Mihály:

Szerelmem, forradalmam

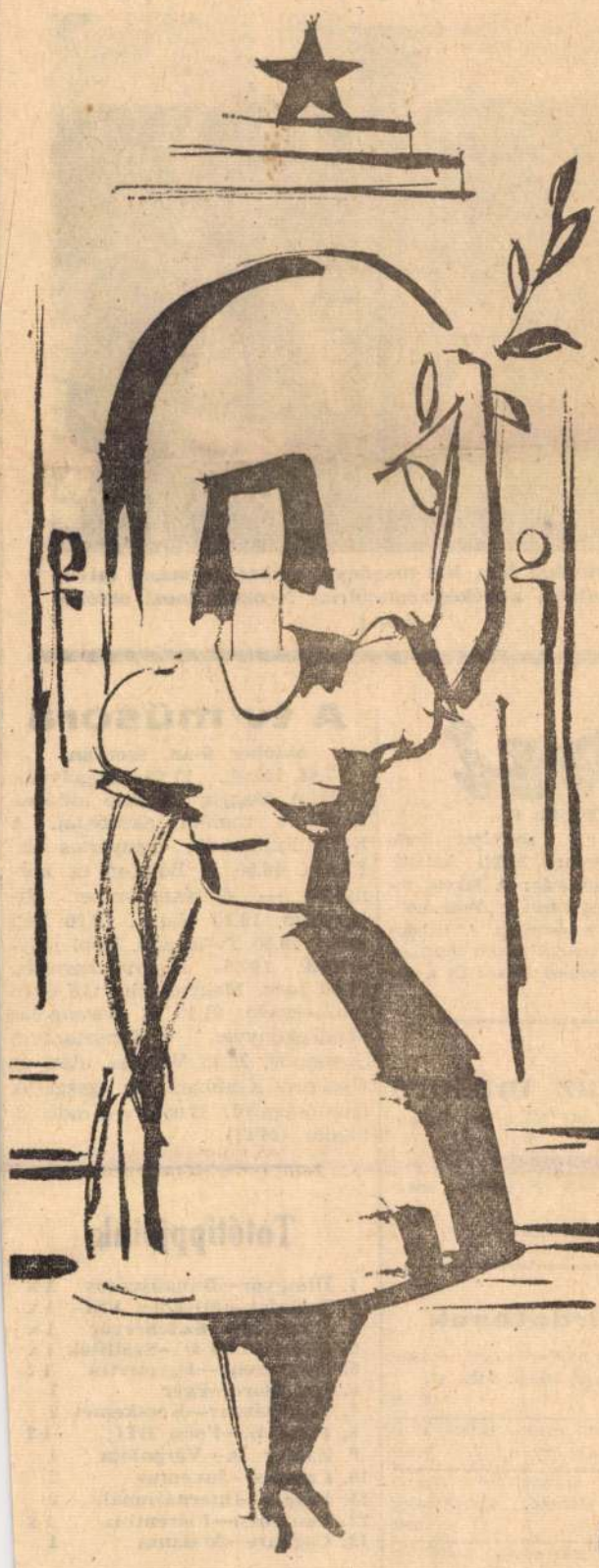

Nekem szabadság, szerelem te vagy.
A forradalom virágzott ki benned,
és hervadása lelkedre hosszú őszt lehelt.
Lányalakod szépsége szívemben visszasír,
mint a Poljuska szipogó dúdolása.
Úgy hozzánőttél a szegények oltáraihoz,
hogy felemelkedésed Úrfelmutatás volt,
és eljöveteleddel az ő idejük rózsája borult ránk.
Dátumra egyezik a sorsod
az utolsó reményű szegények újkori történelmével.
Halhatatlanná teszi az idő
reményeiben meghatóan
a legtöbbet vállaló ifjúságod.

Csak a véled esett dolgokból értem az időt,
Te példa vagy — a törvény azonossága,
bennem fájó mérték — mindent terajtad mérek;
a történelem áramait szívemig te vezetted.
Betöltő ragyogás, időre érzékeny virág:
— szerelmem forradalma, forradalmam szerelme.

Majd te maradsz meg — mindennek szomorú zokogása.
Végső világot vigasztalok, ha válladra borulva sírok.
Tebenned indulók nyurga mámorára emlékszem,
s a dalok ütemére áradatban te menetelsz felém.

Majd megtöretik a test, megpróbáltatik az elme,
számonkér a magány, megmér kíméletlen öregség,
— de megmaradsz te, gyönyörűm, hozzám szomorú
[szerelmem,
élted és él szívünkben szerelmünk forradalma,
s megőrzünk csendesen — forradalmunk szerelme.

FILMHÍRADÓ

Egy krumpli, két krumpli

Izgalmas amerikai film két magányos ember egymásra találásáról. (Bemutatja a békésszentandrási Nemzeti mozi október 6-án.)

Mozi

OKTÓBER 6.

Békési Bástya: A szerelem kora. **Békéscsabai Brigád:** Éjféli kaland. **Békéscsabai Szabadság:** A fekete tulipán. **Békéscsabai Terv:** A „Preludió"-akció. **Gyomai Szabadság:** A tizedes meg a többiek. **Gyulai Erkel:** Vörös és fekete I., II. **Orosházi Béke:** Út a sötét erdőben.

A színház műsora

Október 6-án, este fél 8-kor, **Dombegyházán:**

FÖLDINDULÁS

Október 6-án, este fél 8-kor, **Szeghalmon:**

VIKTÓRIA

Apróhirdetések

Szobás, konyhás melléképület telekkel eladó. Mezőmegyer, Marx utca 17. 91572

Békekert sürgősen eladó. Érdeklődni: délután 4-től, Kazinczy u. 17. 91500

Békéscsaba VI., Forgách u. 2 számú ház eladó. Beköltözhető. Érdeklődni: délután 2 órától. 3240

Telekgerendáson egyszobás, beköltözhető családi ház eladó. Petőfi utca 12. 91605

Skoda Octavia Super személygépkocsi igen jó állapotban eladó. Békéscsaba III., Kápolna utca 3 szám. 91611

A tv műsora

október 6-án, szerdán

17.48 Hírek. 17.55 Bagolyvár. 18.25 A Magyar Hirdető műsora. 18.35 A munka akrobatái. A KGM Filmstúdió díjnyertes kisfilmje. 18.50 A Balaton és környéke — építészszemmel. Riportfilm. 19.15 Napló. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. Napi jegyzetünk. 19.55 Könyvismertetés. 20.00 Igen. Magyar film (16 éven felülieknek). 21.15 A Barangolás vendégkönyve. Konsztantyin Szimonov. 21.25 Vacsora után az Újságíró Klubban. Az igazgatók önállóságáról. 22.05 Tv-híradó 2. kiadás. (MTI)

Totótippjeink

1.	Diósgyőr—Dunaújváros	1 x
2.	Budafok—Miskolci VSC	1 x
3.	Oroszlány—Sz.fehérvár	1 x
4.	Győri MÁV D.—Szállítók	1 x
5.	Jászberény—Egyetértés	1 2
6.	Bp. Előre—Eger	1
7.	Nagybátony—Kecskemét	2
8.	Pécsi B.—Pécsi BTC	1 2
9.	Zalaeg. D.—Várpalota	1
10.	Catania—Juventus	2
11.	Foggia—Internazionale	2
12.	Lanerossi—Fiorentina	1 x
13.	Cagliari—Atalanta	1

A + 1 és a pótmérkőzés

14.	Róma—Lazio	1
15.	Brescia—Sampdoria	x
16.	Milan—Napoli	1

AZ ÉM BÉKÉS MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT FELVESZ

kőműveseket, segédmunkásokat és kubikosokat,

VALAMINT

asztalos, épületlakatos, vízvezetékszerelő,

FŰTÉSSZERELŐ SZAKMUNKÁSOKAT

Jelentkezni lehet Békéscsabán, a vállalat munkaügyi osztályán, Kazinczy utca 4 szám alatt.
Orosházán: Orosházi Üveggyár-építkezés.

91514

KULTÚRHÁZAK, KLUBOK!

Rex-asztalok olcsón eladók!

BELKERESKEDELMI
KÖLCSÖNZŐ
VÁLLALAT

BUDAPEST,
IX., KÖZRAKTÁR U. 30.
Telefon: 336—499

5390

Mikó Árpád

19 VASÁRNAP

9.30 ~~és~~ 15.00

TIT TÁRLATVEZETÉS

Mátyás király és a magyarországi reneszánsz 1458–1541.

Vezető: Mikó Árpád

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. június.

Mikó Árpád, művészettörténész

16. Vasárnap

16 VASÁRNAP SUNDAY

9.30
TIT TÁRLATVEZETÉS
Gótikus művészet — madonnák, szentek, apostolok
Vezeti: Mikó Árpád művészettörténész

15.00
TIT TÁRLATVEZETÉS
Szárnyasoltárok a trónteremben
Vezeti: Mikó Árpád művészettörténész

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. december.

Mikó Árpád, művészettörténész

TIT Tárlatvezetés.

okt. 11.

Későgótikus szárnyaroltárok a trónteremben.

Vezető: Mikó Árpád.

Magyar Nemzeti Galéria,
1984 szept., okt.

MEGHÍVÓ

Az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya Szakkuratóriuma Mikó Árpádot (PhD, Magyar Nemzeti Galéria) kiemelkedő tudományos kutató munkája elismeréseként a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából 2004-ben az Arany János Közalapítvány a Tudományért díjával tűntette ki.

A díj átadására a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Zádor Anna emlékülése (2004. december 8-án, 14 óra, Magyar Nemzeti Galéria előadóterme, Budavári Palota, B épület, földszint) keretében kerül sor.

Galavics Géza s. k.
a MTA Művészettörténeti Bizottsága
elnöke

Bálint Csanád s. k.
a Szakkuratórium
elnöke

MIKÓ ÁRPÁD

Mikó Diána

Kiállítása a Tokaji Vármúzeumban

Magyar Nemzet 1997. IX. 11.

MIKÓ Diána

91 4.72

Főiskolai hallgató, Derkovits-alapítványi
1991. - ik év - egyik - díjazottja

Új Művészet

KOPASZ Tamai

91 4. 72

MIKÓ Diana szobrán

Mikó Diána

szobrászművész kiállítása

Csongrád Galéria,
1993. március 20-április 10-ig

Megnyitja: Tóth Béla szobrászművész
1993. március 20-án 18 órakor

Csongrád Galéria, H-6640 Csongrád, Kossuth tér 9-11.
Tel.:06 63 81-766/174 Fax:06 63 81-654

MIKÓ Csaba festő

MN 1999. jan. 8

MIKÓ CSABA festőművész kiállítását tegnap délután nyitotta meg dr. Gedényi Mihályné a Magyar Borok Házában (Bp. I., Szentháromság tér 6.).

4. kép. „Berzsenyi-szülőháza Egyházas-Hetyén", 1898 (B

ra már eltűnt – kváderos vakolattal kiképzett álrizalitos
rincnél levő három kéménytest megőrizte századfordu
zaton – feltehetően 1910 körül – igényesebb, három
padlócsempézett, kerti veranda készült, a korábbi üve
A másik, északra eső, gazdasági bejárat védelmére már
tő készült, talán az előbbi áthelyezésével. A pincerész k
közelíthető meg. A községleíró rész kiemeli, hogy az
épületet a korábbi évszázad végén emeltette a család az
ján nagy biztonsággal feltételezhető, hogy a ma is két

Mikó Árpád, művészettörténész

TPT Tárlatvezetés:

nov. 29.
9.30 órá
15 – "

Reneszánsz kötár

Számyasoltárok a trónteremben.

Vezető: Mikó Árpád.

Magyar Nemzeti Galéria,
1987. nov., dec.

MIKÓ Árpád

A TÁRSULAT KITÜNTETŐ ÉRMEINEK, OKLEVELEINEK ADOMÁNYOZÁSA

a Társulat Választmánya által jelöltek:

Rómer - éremre: HORVÁTH István
(javaslattevő : Marosi Ernő)
Ipolyi - éremre: BERNÁTH Mária
(javaslattevő : Szabolcsi Hedvig)
Ipolyi - éremre: GALAVICS Géza
(javaslattevő : Petneki Áron)
Kuzsinszky - éremre: ZSIDI Paula
(javaslattevő : Fitz Jenő)
Pasteiner - éremre: MIKÓ Árpád
(javaslattevő : Végh János)

A Társulat tiszteleti tagjának: GERŐ József

A KÖZGYŰLÉS ELŐTT 8 NAPPAL ÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK MEGVITATÁSA, ALAPSZABÁLY-MÓDOSÍTÁSOK

FITZ Jenő: Elnöki zárszó

Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat
tisztelettel meghívja Önt

régészeti felolvasó ülésére, melynek programja:

Gerelyes Ibolya (Magyar Nemzeti Múzeum) - **Kovács Orsolya** (Janus Pannonius Múzeum, Pécs)
"Egy orientalista, Zsolnay Miklós keleti gyűjteménye"

(Az előadásra nem került sor az eredetileg meghirdetett decemberi időpontban.)

A rendezvény időpontja:
1999. március 24-e, szerda 15^{30} óra

Helyszín:
Magyar Nemzeti Múzeum földszinti tanácsterme

Mikó Árpád, műnészettörténész

Tárlatvezetések:

márc. 3. 9.30 Késő gótikus szárnyasoltárok a trónteremben

15.00 Gótikus faszobrok és táblaképek.

Vezeti: Mikó Árpád.

Magyar Nemzeti Galéria,

1985. márc.

MIKÓ ÁRPÁD
MN / 2001. X. 29.

Művészet a kezdetektől

Új kötet a Corvina Kiadó egyetemi könyvtársorozatában

P. Szabó Ernő

A magyar művészettörténet-írás és az egyetemi oktatás egyaránt régi adósságát törleszti azzal a kétkötetesre tervezett könyvvel, amelynek első része Magyar művészet a kezdetektől 1800-ig címmel a közelmúltban látott napvilágot a Corvina Kiadónál. A mű elődje 1983-ban jelent meg, azóta is az egyetemi felvételi vizsga kötelező olvasmánya, könyvesboltokban, antikváriumokban azonban ma már szinte beszerezhetetlen, akár a korábbi nagy összefoglaló. Annak két, *Fülep Lajos* által szerkesztett A magyarországi művészet története című kötete *Bercsényi Dezső* (1956), illetve *Zádor Anna* (1960) munkájaként látott először napvilágot, majd 1974-ig egyesített szöveggel jelent meg újra további kiadásokban. Azután egy nagyszabású magyar művészettörténeti sorozat is útjára indult, a nyolckötetesre tervezett sorozatból azonban 1981 és 1987 között csak három szöveg- és az azt kísérő két kötetből álló rész jelent meg. Mindezek együttesen, továbbá az, hogy a 80-as, 90-es évek kutatásai számos területen módosították a magyar, illetve magyarországi művészet történetéről alkotott képet, indokolták, hogy az adott részterületek legjobb szakemberei újabb áttekintésre vállalkozzanak. Így született meg *Galavics Géza, Marosi Ernő, Mikó Árpád* és *Wehli Tünde* tollából az újabb összefoglaló.

A Magyar Nemzeti Galériában a hét végén mindjárt „pótlással" mutatták be a könyvet a szerzők és a kiadó szakemberei jelenlétében. A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézete által kezdeményezett munka ugyanis mintegy fél évszázaddal ezelőtt, Fülep Lajos 1951-es akadémiai székfoglalója idején kikristályosodott elveknek megfelelően Magyarországi művészet a kezdetektől 1800 címmel írta meg kéziratát, a címet a szerzők hozzájárulása nélkül változtatta meg a kiadó Magyar művészet a kezdetektől 1800-ig címre. A könyv bemutatóján kisebb szakmai eszmecserére is kibontakozott a fogalmak értelmezése körül, ami azért is indokolt, mert a nemzetállamok kialakulása előtti időszakban általános gyakorlat volt a mesterek folyamatos helyváltoztatása, anélkül, hogy az adott országban letelepedtek vagy hosszú ideig tartózkodtak volna. *Nagy Lajos* király udvarában francia, *Mátyásában* itáliai mesterek virágoztatták föl a kultúrát és művészetet – igaz, ez ma valóban a magyarországi kulturális-művészeti örökség nagy együtteséhez tartozik.

De súlyosabb tudományos problémákról is szó esett a könyvbemutatón. Wehli Tünde, a honfoglalástól az 1241-ig tartó korszak szerzője szerint például „semmit nem tudunk a román korról", az utóbbi húsz év kutatásai alapján olyan emlékanyag került elő, amely alapjában módosítja a korszak szobrászatáról, építészetéről kialakítható képünket. Marosi Ernő, a gótika korszakát bemutató szakember szerint hasonló a helyzet a XIV. századdal is, hiszen néhány lelet felbukkanása, illetve azonosítása következtében erőteljesen megnőtt Visegrád művészeti, építészeti fontossága Budáéval szemben. A harmadik nagy egység, a reneszánsz időszakát feldolgozó Mikó Árpád is jelentős kutatási eredményekről számolt be, különösen a késő reneszánsz időszakával kapcsolatban. A barokk majd kétszáz évéről szólva Galavics Géza a külföldi szakemberek kutatási eredményeit emelte ki, például az osztrák kutatók *Donner* és köre művészetével kapcsolatos erdményeit, vagy a XVII. századi építészet osztrák–cseh kutatására, vagy a szlovákia barokk művészetét feldolgozó önálló kötetre. Szerzőtársaihoz hasonlóan – „bedolgozta" ezeket az eredményeket áttekintésébe, ugyanakkor nyilvánvalóvá vált, hogy a barokk bezárására korábban használt 1780-as időpontot egészen 1800-ig ki kell tolnia, s mintegy különböző törekvések, filozófiai, művészeti irányok együttélését feltételezve kell leírnia a korszakot. Ennek a hosszabb együttélésnek jó példája a kertművészet, amely az utóbbi időszakban került a figyelem középpontjába, s amelynek eredményeit a szerző lépésről lépésre ismerteti a barokk összefoglalásakor. 1800, a két korszakot elválasztó időszak a művész és a természet új kapcsolatát, a klasszicista és a romantika elemeinek a barokkal való társulását jelzi, mintegy előlegezve a következő időszak történéseit. Arról a kiadó 2002-ben megjelenő Magyar művészet II. című könyvének öt szerzője, *Beke László, Gábor Eszter, Prakfalvy Endre, Sisa József* és *Szabó Júlia* számol majd be.

The Central European University's Student Welfare Office cordially invites you to

Mikó Diana

DIANA MIKÓ'S EXHIBITION

Titled:

"RETURN"

and a short "exhibition lunch" in the same place

Time: 18th of November, 1996 at 1 p.m.

Place: The Aula on the Ground Floor of the Monument Building

R.S.V.P.
Judit Gazsi
ext. 3010

Mikó Erzsébet

az Iaprművészeti Iskola diák-direktóriumának tagja a 1919 ~~április-május~~ tavaszán.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. ~~XXX xxxx~~ 141-147. l.

145. l.

MDK

Mikó Eszter

Álló akt, diófa faragás

Napozó, terr.

M. Képzőművészek grafikai és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Gal.

Mikó Eszter

Anya gyermekkel

bronz 41 x 30 cm

Angyalfoldi képző- és iparművészek

Kiáll. Műcsarnok, 1974

1968 MÁJ 25

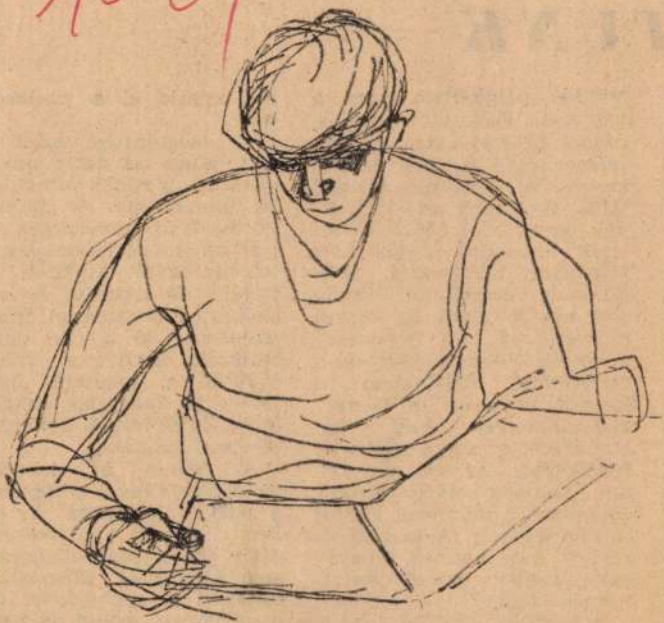

Mikó I. rajza.

...mzetköz... vásáron

...TUNK

ben
ek-
el-
ket,

: a
int-
fi-
rul.
jel-
se-
el-
len-
k a
fel-

minden pavilonban nagy a tolongás. Fokozott érdeklődésnek örvend a magyar híradástechnika legújabb terméke, az új eredményhirdető tábla. Gyorsabb az eddigieknél, percenként 800 betű jelenik meg rajta és több száz kilométer távolságról, telefonon is vezérelhető. Mindig sok nézője akad az orvosi műszereknek, a legmodernebb műtőfelszereléseknek, a nemsokára üzletekben is kapható műszaki és háztartási cikkeknek. Alig lehet hozzáférni az angol szövő- és fonógéphez, az osztrák színes nyomású rotációs nyomdagéphez, a műanyag vödröt sajtoló géphez. (A szerencsésebbek még kapnak is egy-egy darabot az elkészített termékekből.)

A külföldi kiállítók pavilonjában indítják az egyik esztergagéphez hasonló szerszámgépet. Rögtön nagy csoportosulás támad körülötte

dálkoztatja el a vásárnéz... ket?

És meglepetés akadt b... ven. Maga az egész pavil... varázsol: a ruhák birodalm... ba toppantunk. A „palotá... körös-körül reneszánsz k... pek hatalmas, különleges f... totechnikával készített r... produkciói díszítik. A szü... ke háttérből színesen, friss... emelkedik ki a mai emb... ruházata, kezdve a fehérn... műktől a legújabb diva... jersey és műszálas ruháki... a műbőr és fregoli kabátoki... elegáns bundákig.

Az ötletes és dekorat... rendezés felhívja a figyelm... a nagy választékra. Az er... ber megnézi valamenny... egyetlenegy kiállított darab... sem mellőz el. Elismerés... nézegeti a ruhagyárak m... dern vonalú, eddig még ne... látott ruháit, csodálja a köt... szövetkezetek leheletkönn... női, teenager és bébi mint... ruháit. Sokáig szemléli...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÓZDI VASAS

1972 APR 28

Mikó István

1021

BÉKE

(Mikó István munkája)

***

még át az oklevelet az él-
[illegible]nek és a kiváló főosztá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÓZDI VASAS

1972 JUL 21

Mikó István

Kultúra SPORT Kultú

1021

1514

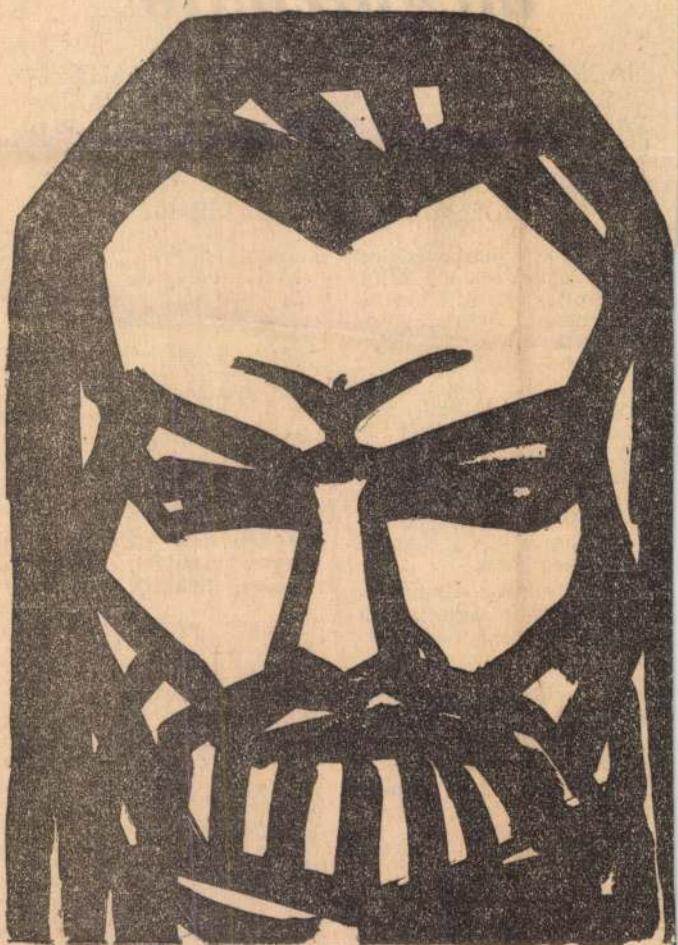

Mikó István munkája

A gép döntése megbízható

NAGYOBB FELKÉSZÜLÉST IGÉNYEL A BALESETVÉDELMI OKTATÁSOKNÁL A GÉPI VIZSGÁZTATÁS — A KEZDET KEZDETÉN 60 SZÁZALÉK „BUKOTT" VIZSGÁZÓ — OSZTÁLYOZ A GÉP — A MŰVEZETŐK IS ÉRDEKLŐDNEK A BALESETVÉDELMI „KI MIT TUD?" IRÁNT

A vállalat munkavédelmi tevékenységét évek óta a jók közé sorolják. Az újfelvételesek elméleti oktatását az üzemben a gyakorlati oktatás követi. Kiszélesedett a munkavédelmi őrök tevékenysége is, a vállalat balesetvédelmi intézkedései az utóbbi időben mindinkább realizálódnak. Több ezer dolgozó oktatásának az eredménye, hogy ha „tyúklépésekkel" is, de javul a statisztika üzemeinkben.

Az idén először alkalmazzák a biztonságtechnikai vizsgáknál a gépi vizsgáztatást.

Ezzel egyidejűleg meg kell állapítani, hogy az országban is először. Az Elektroakusztikai Vállalat által e célra készített gép megállta helyét.

A tapasztalatokról Molnár Lajos, a munkavédelmi főosztály vezetője és Áhel Sándor, a helyettese beszélt.

— Ebben az évben 1800 dolgozó biztonságtechnikai vizsgáját ütemeztük be, az első félévben közel ezer gatni a könyvet. A művezetők is kíváncsiak lettek. Ma már elkísérik csoportjaikat és figyelik eredményeiket.

— Volt egy jó szakmunkás. Leült a bizottság elé és igen gyenge feleletet adott, azt is úgy, hogy a kérdező rávezette kérdéseivel a helyes válaszra. Egy kiváló szakmunkásnak ismétlő vizsgára kerülni? Nos,

a gép nem válogat. Nem ismer senkit, gombnyomásra ítélkezik.

A válasz helyes, beírja a jó jegyet, ha az öt feltett válasz közül nem a jó „gombot" nyomta meg a vizsgázó; könyörtelenül leosztályozza. A végén összesíti a a személyi lapokon, készen találja a bizottság elé az eredményt, sőt az átlagosztályzatot is.

— Korábban egész műszakot mulasztottak a vizsgázók, hiszen pontosan, előre nem lehetett megállapítani, kire mikor kerül sor. A számítások alapján évente 6—8000 munkaórát takarít meg a készülék. Ezentúl

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 168-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 1

ÓZDI VASAS

Mikó István

1021

RAJZOLO

Mikó István vázlata

szer

A vállalat az új vmsz érvénybe lépésével — április 1-e — egyidejűen több tisztálkodási szert biztosít dolgozóinak. Az erősen szennyezett munkakörökben például havonta 2 darab szappan, 0,2 kg Ultra-sol és 4 havonta 1 tubus M2 kenőcs jár majd. Közepesen szennyezett munkakörökben havonta 1 szappan és 0,2 kg Ultra-sol, egyéb munkás és alkalmazotti munkakörben dolgozók havonta egy, a műszaki és adminisztratív dolgozók pedig kéthavonta egy szappant kapnak.

A besorolást a vállalati munkavédelmi szabályzat melléklete részletesen ismerteti.

A Borsod m
48-as úti bútor
tort vittek ott
környéken — r
hevesi községek
dag készletből.
galmat kell le
tíva — hét fő –
jobb szocialista
aranykoszorús

Évek óta kia
előző évet —
Ilyenkor meghí
ják őket eredm

Legutóbb az
ták meg össze
brigádvezető, E
Tamási Ferenc
latuk előző évi
lat címre. Ebb
gádjának.

MDK

dr. Mikó Gézáné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

MIKÓ GYULA, keramikus, festő

A bélapáffalvi kőnycserépgyárból csak azokat a dolgozókat ismerjük, akik valamilyen hivatalos iratban szerepeltek. -Mikó 1906-tól 1917-ig dolgozott. 229old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apatfalvi kőnycserépgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI, 1968. Eger, 1969

M.D.K.

gr.Mikó Imre,fényképész

Erdélyi Zeyk tanitvány volt,az erdélyi múzeum alapitója is. 253.o.

Fejős Imre: A magyar fényképezés kezdetei 243.o.

Folia Archaeologica. IX.köt. 1957.-Bibliotheca Kiadó. Bp. 1957

Miké Imre gr

emlékszobra

Kolozsvárt

Emlékkönyv Gr. Mi-
ké Imre emlékszobra
lelepleztése alkalmá-
ra. Kolozsvár, 1889.

Gent (594)

részét a t.Bizottság addi
költségvetésben vagy más
fizetések pedig addig elo
évben más forrásból és pe
tására a 24462/913.sz.a.k
terhére előlegezhesse.

Budapest, 1913.

A miniszte

á11

A

Müemlékek Országos

Grafika, litográfia

Mikó Imre arcképe, Maszák Hugó

Divatcsarnok, 1861. 47.sz. boritéklap

Megjelent...

+ MIKÓ/bacsó/ISTVÁN, keramikus, korongos

A bélapátfalvi keménycseréppgyárból csak azokat a dolgozókat ismerjük, akik valamilyen hivatalos iratban szerepeltek.--Mikó 1909-től 1926-ig dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apatfalvi keménycseréppgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI, 1968. Eger, 1969

1021

ÉLJEN MÁJUS 1!

Mikó István rajza

Kongresszusi jegyzetek

Véget ért a Hazafias Népfront IV. kongresszusa. Az ülésterem, ahol társadalmunk különböző osztályait és rétegeit képviselő küldöttek, munkások, parasztok, egyetemi, középiskolai tanárok, tudósok, művészek, kisiparosok, egyházi vezetők a szocialista nemzeti egység időszerű feladatairól napokon keresztül tanácskoztak — elcsendesedett. A küldöttek hazautaztak, magukkal vivén feladatokat, tapasztalatokat, és sok-sok epizódot, kellemes benyomást, ami a három nap alatt érte őket. Dr. Náhlik Béla, városunk küldötte is hozott magával útravalót, amiből a kongresszus bőségesen osztogatott mindenkinek.

Kádár elvtárs sokak kérdésére adott választ felszólalásában, amikor Erdei Ferenc beszámolójához kapcsolódva világosan meghatározta: a népfront nem hivatali apparátus, hanem mozgalom, amelynek mindenütt jelen kell lennie, ahol emberek élnek, dolgoznak. Jelen kell lennie, vitatkoznia kell, hogy szocialista gyakorlat hassa át életünket, mindenki vegye ki részét a szocialista építőmunkából. Tőle hallottam azt is: erre a mozgalomra mindaddig szükség lesz, amíg a kommunizmust fel nem építjük.

*

A népfrontmunka főleg falun él mélyen az emberek szívében. A városokban olykor-olykor „mi már úgyis régen szocializmust építünk" közgondolkozás miatt néhány funkcionárius tevékenységére korlátozódott és nem adta azt az erőt, lendületet, amelyet egy mozgalomnak sugározni kell. A munka több irányú. Az iparba sok falusi ember jár be. Nem ismerik eléggé a város gondjait és viszont. Az embereknek külsőleg is fel kell fejlődniök, a városiasodás legyen általános a gondolkozásban, a szórakozásban, a viselkedésben. Ezek a feladatok a népfrontmunka előtt állnak.

*

A Vietnam iránt érzett szolidaritásnak minden felszólaló hangot adott, és a támogatásnak sok fajtáját sorakoztatták fel. Sebestyén Nándorné, az Országos Béketanács titkára 1000 db tranzisztoros rádiót ajánlott fel. Brezanóczy Pál címzetes püspök arról szólt, hogy a katolikus egyház templomaiban a május első vasárnapján befolyt persely-pénzt Vietnam megsegítésére adják.

*

A tanácskozást elejétől a befejezéséig a béke utáni őszinte vágy jellemezte. Erdei Ferenc zárszavában kifejtette: minden erőnkkel segítjük, hogy a vietnami kérdés végső rendezése tárgyalások útján oldódjék meg. A mi fővárosunk is felajánlotta, hogy a tárgyalásoknak szívesen helyet ad. Az Egyesült Államok azonban kifogásokat keres a tárgyalások felvételének elodázására.

*

A kongresszus második munkanapján dr. Sályi István Kossuth-díjas egyetemi tanár, a Borsod megyei népfrontbizottság elnöke hiányzott az ülésteremből. Az Elnöki Tanács meghívására a Parlamentben fogadáson vett részt, ahol a népfrontmunkában végzett kiemelkedő munka elismeréseként kitüntetéseket adott át Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke. Dr. Sályi István a munkaérdemrend aranyfokozatát kapta.

*

A kongresszus befejező ak-

Mikó István. (Ózd.)

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek negyei kiállításán szerepelt festményével, mely a vasas üzemi dolgozó lat munkahelyén ábrázolja. Másik képe „Találkozás Rákosi elvtárssal" c. olajfestménye is szerepelt. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. aug. 29.

Mikó István

1952 okt 11 - nov.1-ig a Fényes Adolf teremben megrendezett borsodi művészek tárlatán egy műve szerepelt.

Északmagyarország 1952. nov. 1.

Miki István

Képeivel szerepelt a borsodi müvészek tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek negyedik megyei kiállitása /III/

Északmagyarország 1954 okt. 27.

Mikó István

Üzemi témáju müvel szerepelt a borsodi müvészek 1952-es tárlatán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSzT miskolci székházában

Északmagyarország 1952. aug. 29.

Mikó István
Ózd

Találkozás Rákosi elvtárssal c. képe kiállitáva a borsodi müvészek 1952-es kiállitásán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában
Északmagyarország 1952. aug 29.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mikó István

ÓZDI VASAS

1963 JUN 8.

1021

OLVASÓ MUNKÁS
(Mikó István tusrajza)

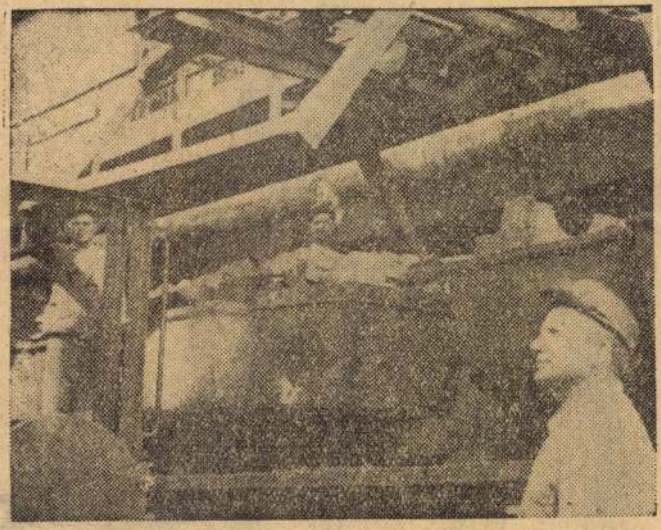

A vízszolgáltató üzemnél Koós Géza brigádja eredményesen küzd a vízellátás zavartalan biztosításáért.

ÍVHÍD

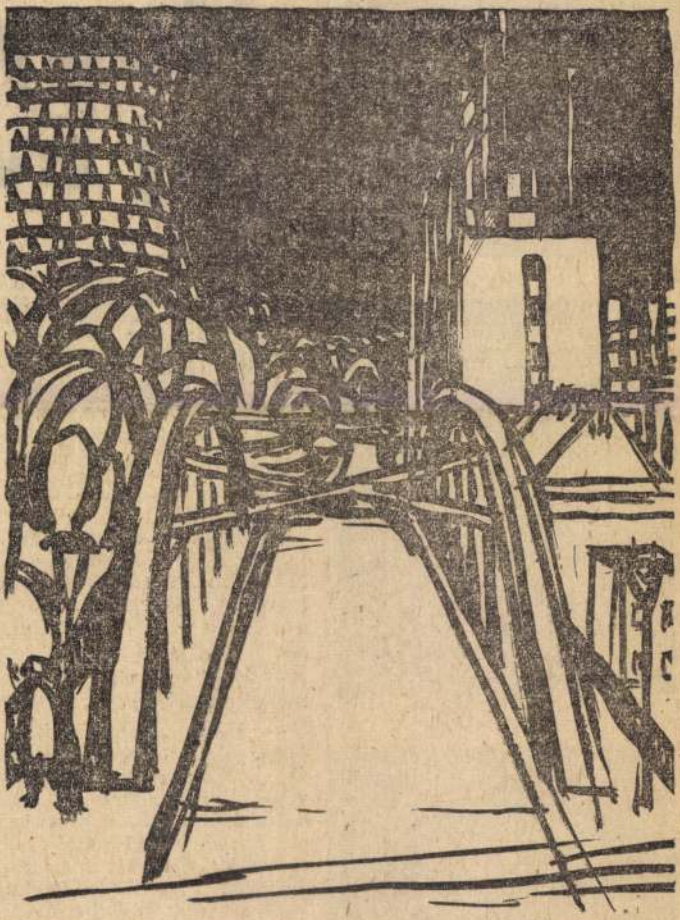

Mikó István rajza

„Hány gyereke van

„Most körülbelül ha

Hogy
új év

MOTTÓ: A magyar ifjús lemileg, biológiailag egyarán helyűket az élet bármely ter helyeken, a társadalomban. jósága alkalmas arra, hogy lyére álljon folytassa a tá szellemi javak előállítását.. ellenére igen nagy figyelme lok sorsa. A zsákutcába jut voltukból kivetkezett felnőtt esetben csak a hivatalos s meg ...

A címben szereplő párbeszédet nem az újságíró találta ki. Szóról szóra így hangzott el január 10-én délután a városi tanács igazgatási osztályán:

— Hány gyereke van állami gondozásban?

— Most körülbelül hat.

Az őszülő, ötvennek látszó, valójában alig negyvenéves férfi valamelyik italboltból tért be a gyámügyi előadóhoz, hazakövetelni hét gyerekét. Állami gondozott gyerekei számát ugyanis valóban csak *körülbelül* tudja: a nyilvántartás szerint hét gyerekéről gondoskodik a társadalom.

— Doktor elvtárs — folyt-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÓZDI VASAS

1973 NOV 30

Mikó István

1021

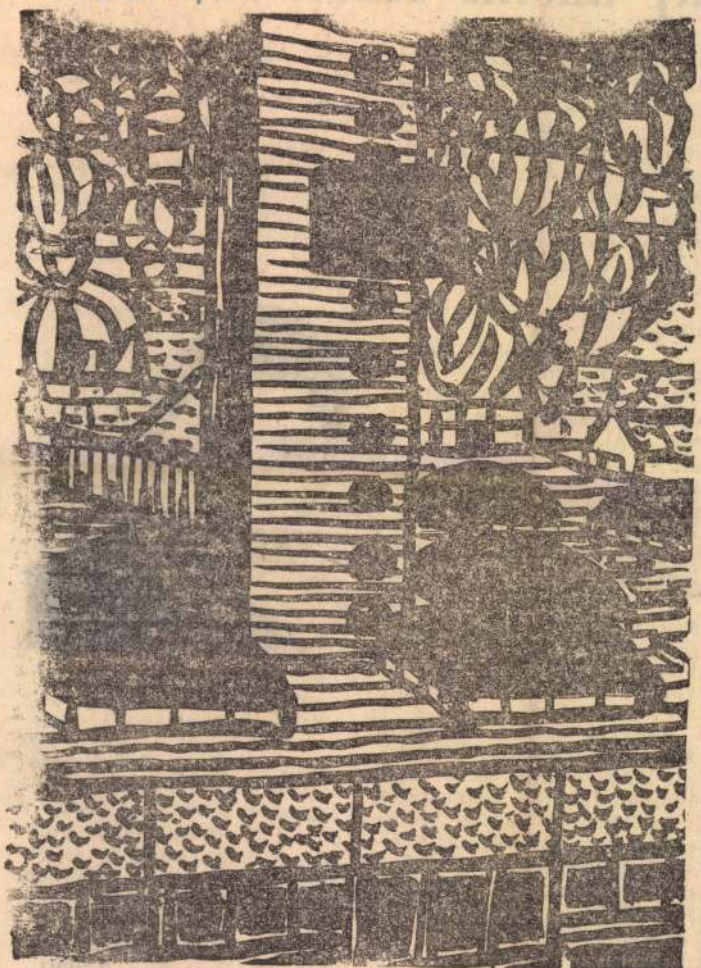

Mikó István rajza

új üzemi

— Nagyon meglepő amikor a választáson tudtam, hogy a vb tagj tem. Nem számítottan csak azt tudtam, hog zottsági tagnak jelöltek. Kicsit tartok is tőle. nagy felelősséggel jár. Na, és mellette a munka, a tanulás, a család. A kisfiam két és fél éves.

— Mióta végzel KISZ-munkát?

— A gimnáziumi vb-ben gazdasági felelős voltam, majd a munkahelyemen, a csúcsvezetőségben is az lettem. A szülési szabadság alatt kissé eltávolodtam a KISZ-től, de januárban, amikor visszamentem, ismét bekapcsolódtam.

Nem zavartam tovább, hadd tanuljon. A napokban találkoztam vele, és boldogan újságolta, amikor vizsgája eredménye felől érdeklődtem: egyetlen négyesem van, a többi ötösre sikerült.

*

Évekkel ezelőtt láttam a fényképét az Ózdi Vasasban. Mellette néhány soros cikk: Babus László harmadéves villanyszerelő tanuló történelem versenyen országos első helyezést ért el. Nagyon meglepődtem; a hallgatag, komoly fiú néhány házzal arrébb lakott tőlünk, és én jóformán semmit sem tudtam róla.

nem egykori első helyezése miatt kerestem fel, hanem mint az üzemi KISZ-vb egyik új tagját.

— A szakmunkásképző után elvégeztem a villamos-

ipari technikumot, most a finomhengerműi villamos karbantartó műhelyében dolgozom, mint villanyszerelő. Azt hiszem, vb-taggá választásom előlegezett bizalom volt. Ugyanúgy, mint az, hogy a jövő év februárjától öthónapos KISZ-iskolára küldenek Pestre. A megyéből mindössze nyolcan megyünk. Igyekezni fogok, hogy a bizalom kamatostól megtérüljön.

Tábori

MDK.

Mikó István

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 nov.27.

Mikó István

festő

Lárd

Szabad Művész
1952. 9. sz. 448 l.

-re érvényesítve, tisztelettel vissza-

Budapest, 1909 június hó 25.

Schwartz Róbert
számv. igazgató.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÓZDI VASAS

1965 MÁJ 1.

1021

Mikó István rajza.

MA

Egyszer ismét

az én népem

Arcán kemény, határozott vonások, szemében különös tűz, mintha mindig haragudna. De nem. Pedig lenne miért. Hazájából elűzték az angol-amerikai imperialisták. Mélységesen gyűlöli is őket. Ózdon többen is vannak görög emigránsok. Különszervezetük van. Ő a vezetője.

Miért és mikor kellett elhagyniok hazájukat? — lapozzuk vissza a történelmet.

— 1941-ben léptem be a kommunista pártba, amikor a hitleri fasizmus terhei alatt görnyedt az ország. Társaimmal együtt fegyvert fogtunk és a görög felszabadító hadsereg 1944 szeptemberében győzött: kiűztük a fasisztákat. Koalíciós kormány alakult és a demokratikus átalakulás útját választottuk. A kormányba befurakodott reakció

Odahaza most a demokrácia visszaszerzéséért folyik a harc. Sok áldozatot követel. 1963-ban a Görög Kommunista Párt (EDA) egyik

dözik. Olyan miniszteri rendelet jelent meg, hogy a kézép- és felső iskolákból kell távolítani a szövetség tagjait. Ez az ifjúsági szövetség most a demokrácia visszaszerzéséért küzdők élvonalában halad.

Milyen jó lenne, ha már odahaza is szabadon ünnepelhetnék a május 1-ét. Nálunk még nem volt szabad május. A jelenlegi polgári demokrácia, amely Görögországban sincsen fasizmus nélkül, nem engedi. De el jön az idő!

Brianos Pandelis hangja átforrósodik. Magáénak érzi a még rabságban sínylődő testvéreinek sorsát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÓZDI VASAS

1968 NOV 22

Mikó István

1024

2

Ember — eszme

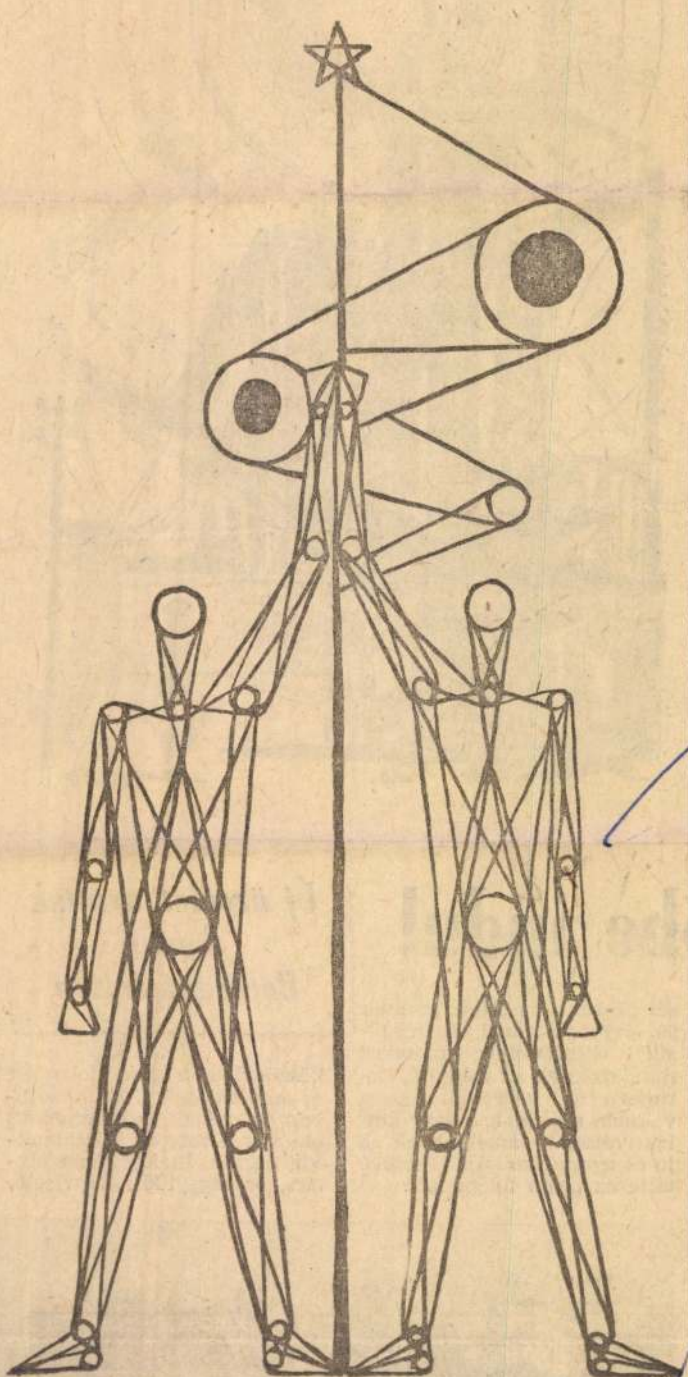

Mikó István rajza

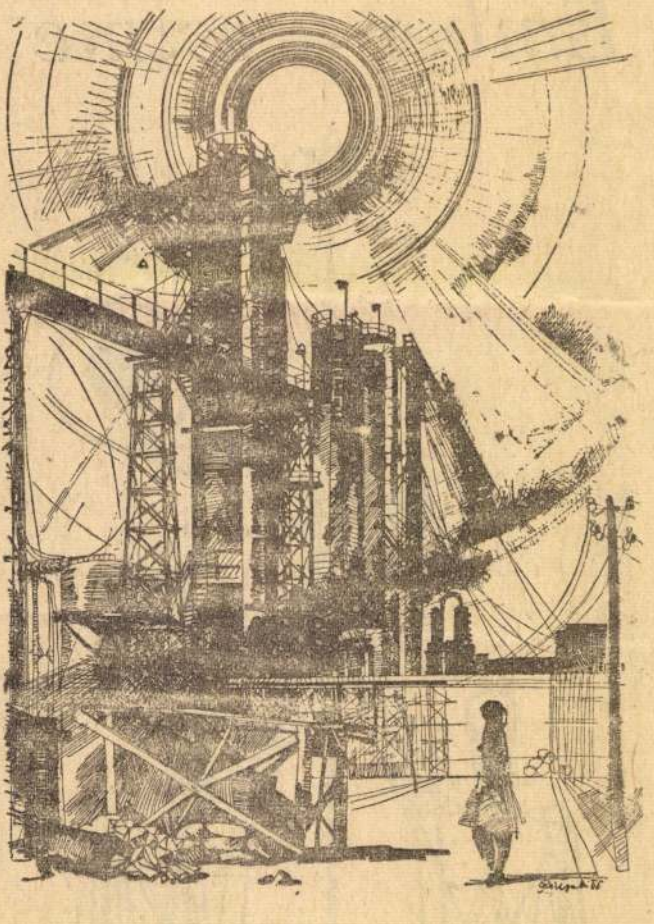

...ába indul

ezt pártunk megalakulásának 50. évfordulójával. Befejezésül köszönetet mondott mindazoknak az irányító, beruházó és végrehajtó szerveknek, magának a gyár kollektívájának, amelyeknek a jó és gyors munkája lehetővé tette az üzem felépítését.

Új üzemet avattak tegnap Borsodnádasdon

köszöntötte a gyár dolgozóit és a vendégeket, akik sorában ott voltak Dojcsák János elvtárs, a megyei pártbizottság titkára, Inokai János elvtárs, országgyűlési képviselő,

MDK.

Mikó Istvánné

Kiállitási kritika

Északmagyarország 1966 nov.27.

MIKÓ JÁNOS, üvegfestő

A XV. század második felében Bécsújhelyen szerzett jó hirnevet, még városi tanácsos is lett. 364.old

CSATKAI ENDRE: Kéry György csepregi festő a XVII. század végén 364.old

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat. XXVII. évf. 1970. Sopron

Mikó János

nevét említi

Radocsay Dénes: Genthon István és a régi magyar művészet. - Művtört.Írt. 1970.4.sz. 261-262. l.

Mikó János

festő

MŰEMLÉKVÉDELMI BIZOTTSÁGA
639/912 sz.
Érk. VIII/22.

Apostol vértanúságok

mestere

MAGYAR MUVESZET

1931. 607

TÁRSASÁG

z: hajlandó-e egy babérlevelet, amelyet
láírni.

GY KÖTELEZETTSÉGET NEM JELENT,
fedezett. Öntől sem kérünk tehát semmi
g tagsági igazolványa viszont feljogosítja
íj nélkül résztvehesen s ingyen kapja a
EGRI REMETE. Irták: A legkiválóbb

, nekünk visszaküldeni szíveskedjék.

Kitünő tisztelettel

az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társulat
elnöke.

Apostolvértanuságok

mestere

Genthon szerint

azonos

Mikó János

becsujhelyi mester-

rel.

Magyarország mű-

veszeti topográ-

fiája. I. 36. l.

Elektrik

[illegible]

Paolo Veronese

Tizian

G. Reni

Caracci

van Dyck

Rembrandt (Tanzer)

[illegible] festet

[illegible]

[illegible] festet

[illegible]

Rembrandt

[illegible] Mieris, Beisten Corregiet,

Londonban Lawrence

Apostolvértanúságok
mestere

1.

Gerthon István

Középkori magyar
festészet, Bp. 1948.
10. l. képpel

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 41. hét

3 Vasárnap		Liziői Teréz *Helga*
4 Hétfő		Ass. Sz. F. *Ferenc*
5 Kedd		Placid *Aurél*
6 Szerda		Brunó *Brunó*
7 Csütörtök		Rózsaf. kir. *Amália*
8 Péntek		M. N.-assz. *Etelka*
9 Szombat		Dénes *Dénes*

Apostolvértanmágok

mestere

láid

MAGYAR MŰVESZET

1936. 246 l.

105

-15

S

F

~~28~~

105

~~32~~

~~91~~

Apostolvértanmágok mestere

Genthon mondta nekem, hogy fenti valószínűleg aronos Mikó János szt.

Genthon István
A régi magyar festőművészet. Vác 1932
83-87, 88, 89. l.

Budapest, Szépművészeti Múzeum 87×74 cm

64. *Az apostolvértanúságok mestere:*
Ifj. Jakab apostol vértanúsága
1480—1490 körül

Budapest, Szépművészeti Múzeum 87×74 cm

65. *Az apostolvértanúságok mestere:*
Sz. Bertalan apostol vértanúsága
1480—1490 körül

Prága, Nemzeti Képtár 103.5×58.5 cm

66. *Az apostolvértanúságok mestere:*
Sz. Borbála vértanúsága
1480—1490 körül

Esztergom, Keresztény Múzeum

67. *Az apostolvértanúságok mestere:*
Három szent vértanúsága
1490—1500 körül

Esztergom, Keresztény Múzeum

68. *Az apostolvértanúságok mestere:*
Szentek testemeinek feltalálása
1490—1500 körül

resztény vallásnak Magyarországon való elterjedése Szt. István apostoli buzgalmának köszönhető, a római kúria az egyházszervezés feladatát s az e végből szükséges hatalmat is első királyunkra és utódaira ruházta. Ennek következtében hazánkban a kat. egyháznak s a magyar királynak sajátos, privilegiális jogi állása van és ez különösen a főkegyuri jogban jut kifejezésre. Mindezekhez járul az „apostoli király" címnek használata, amelyre XIII. Kelemen pápa brévéjében, 1758-ban Mária Teréziát s utódait a magyar trónuson feljogosította. L. még *Főkegyuri jog* és *Kegyuraság.*

Apostoli kereszt, az a kereszt, amelyet a magyar királyok koronázásakor a koronázási dombhoz vonuló menetben és más ünnepélyes alkalmakkor is a király előtt visznek. II. Szilveszter pápa privilégiuma Szt. István számára. III. Béla óta kettős kereszt.

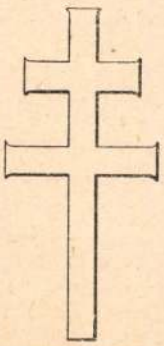

Apostoli kereszt.

Apostoli király, l. *Apostoli jog.*

Apostoli követség, az apostoli szék képviselete részint az államfők udvarainál, részint saját híveinél.

Apostoli levelek, azok az iratok, amelyeket egyes apostolok egyénekhez v. egyházközségekhez intéztek, sajátkezüleg írtak v. tollbamondtak. Az újszövetségi Szentírásban ma 21 ilyen levél van; több elveszett. Szt. Páltól 14 levél van, Szt. Jakabtól 1, Szt. Jánostól 3, Szt. Pétertől 2, Szt. Judás Tádétól 1. Az utóbbi 7 közös neve „kat. levelek."

Apostoli nuncius, a pápa állandó követe idegen udvaroknál vagy ország[illegible]. Nemcsak diplomata, hanem a [illegible]i főhatalmának is képviselője [illegible] címzetes érseki rangja van [illegible] a bécsi kongresszus határozata szerint ő a rangidős a diplomáciai karban (ú. n. *doyen).*

Apostolios *Michael,* görög humanista a XV. sz.-ban. Fő munkája a fia, *A. Aristobulos* érsek által később áldolgozott közmondásgyüjtemény.

Apostoli szék (latinul: sedes apostolica), régebben az apostolok által alapított püspökségek székhelyeinek elnevezése, ma kizáróan Szt. Péter által alapított római püspöki szék megjelölése. Átvitt értelemben a. m. pápa, pápai hatalom.

Apostolok (görög, a. m. küldöttek, követek), a Szentírásban az a 12 férfiú, akit Krisztus választott ki, nevezett el és küldött ki evangeliumának hirdetésére (Máté 10, 2—4). A tizenkét apostol: Simon (Péter), András, Jakab, János, Fülöp, Bertalan, Tamás, Máté, ifjabb Jakab, Judás Tádé, Simon és Iskarióti Judás; utóbbi Krisztust elárulta és helyébe a többi tizenegy, sorsolással, Mátyást választotta. Az A.-hoz számítják még Szt. Pált és Szt. Bertalant. Péter és Pál kivételével, életükről keveset tudunk. Régi hagyomány szerint, János kivételével, mind vértanuhalált halt.

Apostolok cselekedetei (Acta v. Actus Apostolorum), az Újszövetségi Szentírás egyik része, amely Péter, János, a két Jakab és Pál apostol hithirdető tevékenységéből mond el részleteket. Szerzője Lukács orvos és evangelista, aki az A.-ban evangeliumának folytatását írta meg, Szt. Pál kétéves római fogságának kezdetéig. Értesüléseit, mint Szt. Pál útitársa, részben tapasztalásból, részben a többi apostol elbeszéléséből szerezte. Szavahihetőségét igazolja munkájának a Josephus Flavius művével való összevetése. Az A. keletkezési ideje valószínüleg a Szt. Pál első római fogsága utáni évek (kb. Kr. u. 63), helye: Róma. Az őskereszténység legértékesebb kortörténeti forrása.

Jézus és az apostolok. Ókeresztény kőkoporsó domborműve a milánói S. Ambrogio-templomban.

Apostolok lova, tréfásan a gyalogos ember lábai, mert a hagyomány szerint az apostolok gyalogszerrel indultak az Ige hirdetésére. Apostolok lován menni a. m. gyalogolni.

Apostolok oszlása (latinul: *Divisio Apostolorum).* A régi hagyomány szerint az

apostolok Krisztus mennybemenetele után 12 évig Jeruzsálemben működtek s csak azután mentek szét, hogy az evangeliumot a többi nemzetnek is hirdessék. Ennek az emlékét üli meg a kat. egyház július 15-én.

Apostol-vértanuságok mestere, névszerint ismeretlen festő, aki minden jel szerint Szepes, Sáros v. Abauj vm. valamely városában dolgozhatott a XV. sz. legvégén. 11 fönnmaradt képe (apostolok és szentek vértanusága) jeles mesternek mutatja. E mozgalommal teljes kompozíciók valószínűleg 2 oltárnak voltak alkotó részei; 5 darabja a Szépművészeti Múzeumban van, a többi szétszóródott esztergomi, prágai, frankfurti, stb. gyüjteményekbe.

Apostrophe [—fé], görög szó, szónoki és költői alakzat: midőn a hallgatóságtól „elfordulva", jelen nem lévő személyt szólítunk meg, esetleg elbeszélésünk hőséhez intézzük szavainkat (pl. *Állj meg, Toldi, állj meg, gyilkos a szándékod!*). A népköltészet gyakran él ezzel az alakzattal.

Aposul, l. *Szászapátfalva* (Románia).

Aposztrófa (görög), hlányjel (l. o.).

Aposztrofálni (görög), a mai nyelvhasználatban a. m. beszédközben távollévőhöz intézni megjegyzéseket (valakit A.).

Apoteózis, *apotheosis* (görög), a. m. istennéválás, *Arany* szava szerint „istenülés" (Széchenyi emlékezete). A görög hitrege, sőt a történelem egyes hősei is „istenné váltak" haláluk után. Az ókor (keleti eredetű) vallásos felfogása szerint kiváló embereknek, hadvezéreknek, államalapító héroszoknak kijáró megtiszteltetés az istenek közé emeltetés, a halhatatlanná válás. Az irodalomban az A. a hősnek a dráma végén isteni megnyilatkozás útján történő felmagasztaltatását jelenti (pl. *Faust* II. rész.)

Apoxyomenos (görög, a. m. „a levakaró"), *Lysippos* egyik híres szobrának a neve; a szobor ifjú atlétát mutat, amint testéről levakarja az olajat és a gyakorlatozás közben rátapadt port. Másolata a Vatikánban.

Appalach, kihalt indiántörzs. Az A. név már a legrégibb útleírásokban is szerepel.

Appalach hegység *(Appalachians),* nagyon régi kőzetekből felépített, kb. 2600 km hosszú és 200—300 km széles hegység É.-Amerika K.-i partvidékén, az É.-i szélesség 33°-ától Labrador K.-i partjáig. Szelídformájú középhegység, amely 2000 m fölé csak néhány ponton emelkedik. A majdnem teljesen erdőborította hegyvidék D.-i része a párhuzamos lancokból álló, hosszanti völgyekkel szeldelt *Alleghany hegység* (l. o.). É.-i része alacsonyabb. (Torngat Mountains, Green Mountains.) Ásványi kincsekben való gazdagsága a hegységet az É. Egy. Áll. egyik legértékesebb területévé teszi (szén, vas, arany, földgáz, petróleum).

Apparátus (latin), a. m. műszer, eszköz, készülék, berendezés.

Appartement [apartmán], francia szó, a m. lakosztály, helyiség.

Appassionata, Beethoven egyik zongoraszonátájának (Opus 57, F-moll) közkeletű elnevezése.

Appassionato, olasz zenei jelzés, a. m. szenvedélyesen.

Appel *Christian br.,* cs. és kir. tábornok, *1775. †1854. Kiváló képességei révén közlegényből emelkedett a tábornoki rangig. Vitézül harcolt Napoleon ellen és az olasz csatatereken. 1850-ben Magyarország katonai parancsnoka lett.

Appel *Johann Nepomuk br.,* cs. és kir. lovassági tábornok. *1836. †1906. 1859-ben, a solferinói csatában tanusított vitézségeért a Mária Terézia-rendet és a bárói rangot kapta. 1882—1903-ig Bosznia-Hercegovina katonai kormányzója és az országos kormány feje volt.

Appel *Ottó,* német botanikus, *1867. Jelentékeny növényvédelmi munkát fejtett ki. A Német Birodalmi Biológiai Intézet igazgatója.

Appellál (latin), a. m. fellebbez, megkérdez, felsőbb hatósághoz folyamodik. Appellatio (appelláció) a. m. fellebbezés.

Appendicitis, a vakbélgyulladás (l. o.) orvosi neve.

Appendicularíidae, a zsákállatok (Tunicata) egyik családja. Nevüket zömök törzsükhöz csatlakozó hosszú farknyújtványuktól kapták. Testüket lágy és a testtel közvetlenül alig összefüggő burok fedi, amelyből az állat szükség esetén ki tud bújni. Tengerben élnek.

Appendix (latin), a. m. függelék. Az orvostudományban a vakbél (l. o.) neve.

Appennino, l. *Apennino.*

Appenzell, svájci kanton a svájci magas medencében. D.-i része hegyvidék (Säntis); É.-i fele a Boden tóra lejtő halomvidék. A hűvös éghajlatú, elég sűrűn lakott kanton területén hatalmas erdőségek és kitűnő legelők vannak. Tehenészete igen híres; textilipara is jelentős. Székhelye: A., üdülőhely.

Appercepció, l. *Appercipiálás.*

Appercipiálás, *appercepció* (latin), a. m. hozzácsatolás, bölcseleti értelemben felfogás. Az új benyomás puszta képének a régebbi, már meglévő lelki tartalmakhoz, mint képzetekhez v. emlékképekhez való csatolása és illesztése. Az új képzet az addigi lelki tartalmak révén és azok szerint nyer értelmet.

Appiani *Andrea,* olasz festő, *1754. †1817. Klasszicista stílusú falképeket festett a monzai kir. palotában (Amor és Psyche) és a milanói kir. kastélyban (Napoleon).

Appiano *(Eppan)* olasz község és látogatott üdülőhely D.-Tirolban, Bolzano tartományban. Nagyarányú bortermelés. (1931) 6890 lak.

Appianos, görög származású római történetíró a Kr. u. II. sz.-ban. A rómaiakról írt, 24 könyvből álló, görög nyelvű műve nélkülözhetetlen forrásmunka.

Uj Idők Lex. II. K.

Apostolvértanuságok

mestere

XV sz.

1490

I I I I I

F F F F F

Jelenteket megfejteni

29 Benesch

Vagy Vasmegye?
Mikó: Ruszt!

Kalauz 77 sz.

11 Divald

1896
Ipolyi, Biharvármegye, 77 sz.

Kalauz 130

1937
Csánky Dénes: Az O. M. Szépm. Múzeum évkönyvei. VIII – 1937, 172–173 l.

Őszi kiáll, 1930
~~Húcsarnok~~, Ipolyi 33–36 és 41 sz.
Kassai festő

19
Gerevich: A régi m. műv. európai helyzete. Bp. 1924, 24 l. (repr: V. tábla: Hármanmennek, – koponyás)

Genthon RMF, 86–87 l. (repr. c. 67. kép, e 68. kép)

Gerevich: A lengyel és a magyar művészet kapcsolatai. Huszár Károly: Magyarország és Lengyelország. Bp. 1936, 121 l.

Ipolyi Arnold képgyűjteménye. Uj Magyar Sion II – 1871, 373 l.

Sz. Vid, Modestus és Crescentia

18. Öt kép Felix, Regula és Exuberantia történetével Kassa vidékéről. Az apostolvértanuságok mesterének korai művei 1490 körülről. Fa, tempera.

a.) Két férfi, középütt egy nő megy.

79 × 50·5 cm.

b.) Három lefejezés

72·5 × 50·5 cm

c.) Kerékbetörés

79·5 × 50·5 cm

d.) Lovasok, szarvas és angyal

75 × 42 cm.

111 sz.

e.) Püspök harom halott sírjánál

79·5 × 50·5 cm.

További két képe a sorozatnak a Zichy-hagyatékból a főváros tulajdonában, SZM letét.

Benesch: Belved 69 l.
A Winkler-epitáfium bécsújhelyi mesterétől. Crescentia, Vitus és Modestus.

Divald: Magyarország csúcsiveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911, 7 l.

Esztergomi képtár

Apostolvértanúságok képei.

I. Budapest. Képy-Museum 5 képe 84-87. l.

II. Frankfurt, Städel-Institut: Az apostolvértanúságok mesterének 2 képe 84 l.

III. Pozsony: Feszület kép képe.

IV. Esztergom. 5 kép 84. l. 86 l.

Gerevich István

A régi magyar festő-művészet. Vác 1932

Apostolvéstanságok

mestere

Mikó János sal

azonos

mondja

Genthon István

Ezt állapítottám meg

ómaga sola a Eis obbs kuta-

tások alapján

az esse vonatkozó eckr

az Arch. Estben

jelent meg.

BUDAPEST
FEB. 12-7.
4

Mikó János

műve Bécsujhelyről a bécsi Stefansdómba-
került; Winkler Flórián epitafiumát (1477)
a Wiener Neustadt-i városi muzeumban őrzik.

Genthon I.: Monumenti Artistici Unghe-
resi All'Estero. Acta Historiae Artium,
Budapest, 1970. 1-2 sz.

16 l.

Mikó János

nak tulajdonitok műve (1458) a Wiener-neustadt-i cipztercita kolostorban található.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

221.

Mikó János. festö. XV. sz.

Arch. Értesitö. 1889. 23. l.

MIKÓ JANOS

[illegible]

XV a.

[illegible]/30 Cód.

4

M. D. K.

Mikó János festő 15. n.

1449 ben említik először a bécsujhelyi források. 1459 ben a városi tanács tagja. Végrendeletét 1478 ápr. 14. én bontották fel. Ruszt városa részére is készített egy Mejtáblát.

Belitzky János: Sopron vármegye története. Bp. 1938. 969.

Miko János

MDK

Ausztriában élő magyar festő a XV. századx második felében. Gyakran szerepel fofrásokban.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.91.l.

Mikó János MDK

Genton szerint Mikó Jánossal és az Apostolvértanuságok mesterével egy körbe tartozott a Kassai passiósorozat mestere.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.111.1.

1.

Mikó János MDK

Boeheim a neukircheni,würflachteni és bécsujhelyi üvegfestményeket, a Winkler epitáfiumot, Ebenfurtban Jörg Pottendorf és Lesse Sax sirképét tulajdonitotta Mikónak. Az ő müvei közé sorozták a bécsujhelyi plébániatemplom teljesen átfestett próféta medaillonjait, a bécsujhelyi kapucinuskolostor betegszobájából a mult század során eltünt Mária-képet és egy Menekülést Egyiptomba ábrázolóképet.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. 2o6.l./335.Jegyzet/

Mikó János 2. MDK

A források festőnek négy művét nevezik meg, de ezek a fennmaradt említett táblákkal teljes bizonyossággal nem azonosithatók. A XV. század harmadik negyedében bécsujhelyen müködő Mikó János - a forrásokban való gyakori előfordulás szerint - jelentős mester lehetett, de az epitáfiumképet hiteltérdemlően művei közé sorolni mindezideig nem sikerült.

Radocsy Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955. 117,2o7.l.

Mikó János MDK

Radocsay a festőre vonatkozóan magyar irodalmon kivül a következő müvekre hivatkozik: Tschischka F.: Kunst und Alterthum in dem österreichischen Kaisertsaate. Wien 1836.32. - Boeheim W.: Chronik von Wiener-Neustadt II.215. - Boeheim ".: Maler und Werke der Malerkunst in Wiener-Neustadt im XV. Jh. Berichte und Mittheilungen des Altertums-Vereins in Wien XXV.,1899.94. - Tietze H.: Zwei Bilder auf Schloss Rosenberg. Kunstgeschichtliches Jahrbuch der C.C....Beiblatt II.1908, Heft I.36.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.207.l./335.jegyzet/

Mikó János 4. MDK

Irodalom: Kronfeld: Führer durch die Fürstlich Lichtensteinische Gemäldegalerie in Wien.II.kiad.Wien 1927. 151. Benesch O: Dei fürsterzbischöfische Gemäldegalerie in Gran. Belvedere VIII.1927, 69.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.2o7.l./335.jegyzet/

Mikó János MDK

"A bécsi Lichtenstein-képtár Krisztus születését ábrázoló képének Mikó János munkásságába való illesztése alulirottnak tévedése, J. v. M. nem Jenusch von Miko-t/ jelent, hanem hamis Israel von Meckenen-szignatura. Ezt azonban máig nem helyesbitettem".

264.o.(Genthon István opponensi véleménye)

Kandidátusi vita Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei c. dolgozatáról.
1955. ápr. 28.
Müv.Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 261-270.o.

Mikó János

M.D.K.

Alighanem Erdélyből származott.

Balás Edit: Székelyföldi szárnyasoltárok. 111.
Székelyföld története és művészi multja

Mikó János +1478, bécsujhelyi festő, 1449-1493

Gentmagyarvaustr xxxxx 33-4o l.

Mikó János

bécsi képe.

Genthon István ütkke
az Arch. Értesítőből
óvatosan kerelendő –
A szóban forgó kép
nem fenti műve, a
szignatura tévesen van
megfejtve –

Genthon István
szóbeli közlése
1943. szept.

szeben und diejenigen von Kolozsvár, welche
ginn des XV. Jahrhunderts an aufgerichtet wu
waren und grössten Teils erst in der zweite
gen worden sind. Architekturgeschichtlich tr
tischen Charakter und weisen die Einwirkung

Die Gotik hatte i

und ihre eigene chronologische Grenze weit
gends anders, weder in Ungarn noch im Ausla
Renaissance stand sie noch in hoher Blüte, j
wicklung zu dieser. Beide Richtungen sind i
hundert zu verfolgen. Geradezu einzigartig i
steht der Fall der Schwarzen Kirche in Bras
vom Ende des XVII. Jahrhunderts, ~~im XV~~ zu Be
hergestellt wurde, wo doch bekanntlich gerad
allerwenigsten respektierte und die mittels
S—

Mikó János

pesti

l.

Szépművészet

1940. 60. l.

Mikó János

Zala vármegye nyomtatvészete

H. 203

lásd oko.

Arch. Ért

1929.

176, 177. l.

178. l,

179. l. képpel

180. l.

irodai kisegítőket esetről-esetre az orsz. főfelügyelő a Tanács elnökével egyetértőleg alkalmazza.

2. §.

A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének összes kinevezettei és alkalmazottai, az 1. §. *B)* 1. pontjában *d)* alatt említett pénztáros és a *B)* 3. pont *b)* alatti számtiszt kivételével, az orsz. főfelügyelő vagy helyettese előtt hivatali esküt, illetve hivatali fogadalmat tesznek.

A kinevezett tisztviselők esküjének szövege a következő:

«*Én ..... a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségéhez (előadóvá, titkárrá, tollnokká) kinevezetvén, esküszöm az egy élő és mindenható Istenre, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsége I. Ferencz József urunk és királyunk személyéhez és uralkodó házához, úgyszintén Magyarország alkotmányához mindenkor hű leszek; a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsának elnöke, az orsz. főfelügyelő s az ő helyettese és a hivatali feljebbvalóim által adott utasításokat pontosan*

Mikó János: Krisztus születése.

M. S. mester: Krisztus az Olajfák hegyén.

sait. Az élettel szemben elfoglalt attitűdje cseppet sem drámai: líra és epika keveréke. Stílusának eredete annál világosabb. Nem a frank, hanem a sváb iskolával vannak kapcsolatai, az ulmi—nördlingeni képírással, elsősorban Friedrich Herlinnel.

Kassán a XV. század második feléből számos festő névszerint ismeretes, s így feltehetjük, hogy a város az ország egyik legnagyobb, legdíszesebb oltárának fontos belső szárnyképeit nem bízta idegenből vagy más városból szakadt vándorművészre; valószínű tehát, hogy a festő kassai volt.

Kortársa, *Mikó János,* az egyetlen középkori festőnk, akinek személyi körülményeiről, élete folyásáról aránylag igen sok adat maradt. Nem tudni biztosan, csak neve után sejthető, hogy az erdélyi, neves Mikó-familiából származott, annyi biztos, hogy Magyarországból vándorolt ki a közeli Ausztriába, mert az oklevelek Mico der Ungernek vagy Hans Ungernek emlegetik. Bécsújhely városában 1449-ben telepedett le, illetve a helybeli írott források ez évben említik először. Ettől kezdve huszonnyolc éven keresztül, haláláig, több-kevesebb megszakítással nyomon kísér-

betegeket ápol, míg férje leselkedik rá. Látjuk csodatetteit, künn vagyunk a város szélén vele, mikor megkapó líraisággal ábrázolt jelenetben elbúcsúzik a keresztes háborúba induló férjétől. Sorsa ettől kezdve rosszra fordul, kiűzik a várból, Eisenachban egy koldusasszony sárba taszítja. Bélpoklosokat mosdat a marburgi kórházban. Halálakor apácák és papok nagy csoportja veszi körül az ágyát, sírjából való felvételekor püspökök versengenek, hogy tetemét kiemeljék az egyszerű koporsóból.

A mester, aki ecsetjével ezt a kétszáz esztendővel előbb végigélt életet visszaálmodta, a régi magyar művészet egyik kiválósága volt. Rendkívül gyengéd kézzel nyúlt a legendához s a szent királyleány élettörténetéből, amely nem szűkölködött tragikus momentumokban, leginkább líraisággal áthatott jeleneteket ragadott ki. Ellensége a drámai effektusoknak, a brutális gesztusoknak és acsarkodó mimikának, amelyek a XV. század északi művészetében a szenvedés jeleneteire oly jellemzők.

Az Erzsébet-mester egyszerű és rendkívül vonzó alakja tisztán körvonalozódik a tizenkét szárnyképen. Csöndes, elmélkedő temperamentum, aki irtózik a szenvedélyes jelenetektől, szelíd lelkével Peruginóra és Franciára, Schüchlinre vagy a bécsi Schottenstift mesterre emlékeztet. Szeret elbeszélni, bő részletességgel mondja el mondanivalóját. Nemcsak az embert ábrázolja, hanem a környezetét is, a természet vagy az emberi kéz alkotá-

Részlet a kassai dóm főoltárából. (Szent Erzsébet életéből.)

Részlet a kassai dóm főoltárából. (Szent Erzsébet életéből.)

jával és jellemző szakállviseletével Zsigmond király és császár hiteles és főkép egykorú képmását őrizte meg.

A század közepén az emlékek szórványosak s nem jelentékenyek. A késő gótika nagy termelése a század utolsó harmadában indul meg s egyik legnevezetesebb emléke a kassai dóm főoltára. Bizonyosan állíthatjuk, hogy ez az oltár, amelyen 1474-ben már dolgoztak, 1477-ben készen állott.

Az oltár kettős szárnyain 48 kép látható, tehát piktúrális dísz szempontjából a leggazdagabb magyar oltár. Egy-egy szárny belső vagy külső területén hat kép helyezkedik el, kettesével egymás mellett, hármasával egymás fölött. A belső szárnyak belső képei árpádházi Szent Erzsébet életéből mutatnak be 12 jelenetet, a belső szárnyak külsején és a külső szárnyak belsején Krisztus szenvedésének szélesen részletezett, 24 képből álló ciklusa látható, a külső szárnyak külsején végül Mária életének kiemelkedőbb mozzanatai sorakoznak 12 képben.

Az Erzsébet-ciklus tucatnyi képe végigvezet a szent életén. Ott állunk a pozsonyi vár egyik termében. Meráni Gertrud magyar királyné ágya mellett, mikor az Úr 1207-ik esztendejében Erzsébet megpillantja a napvilágot. Vele megyünk Eisenachba, hol négyéves korában Lajos thüringiai őrgróf eljegyzi, látjuk a messzi idegenbe vetődött királyi sarjat, amint a vár kertjében

A kassai dóm főoltára.

más.k világban Krisztus szelíden oldalra hajtja fejét, míg melléből patakzik a vér.

Különös érdekessége a képnek, hogy a jobboldali előtérben lovon ülő százados arca, hajlott orrával, széles érzéki szá-

Mikó János

Horvátyás Kori

183. l.
187. l.
196. l.

Mikó János

uvegfestő

XV.

erőd

s

Lyka képrömtöst

57 1.

Mikó János

Thieme Becker

XXIV. 552.l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Mikó János
festő

l.

Divipamtört

53. l.

55. l.

Mikó János

XV. m

wód

z

Bund Gra

21. l.

Feladó: Storno F

Miko János

üvegfestő XV. sz

vid

Ságüvegesipar

86, 87. l. (képekkel)

Mikó János
festő
1449–1478
Bécsujhely

l.

Péter I. 120, 121. l.
Keppel
122. l.

753.

Teje elöl kopasz; haja, bajusza s körszakála
ztevegyült s szeme kék. Csokorra kötött nyak-
nnak, mellénye kivágott s kettős elejű ka-

onra, méretei 71.8:58.2 Cm.
ki ereklyemuzeumból. 107/95. № 146.

107/95: 146.

Miko János

bécsnyhelyi festő

lásd

2.

Apostolvértanusá-
gok mestere.
(Esztergomi Keresz-
tény Muzeum
képtára.

lásd 6 Eépe.

Magyarország mű-
vészeti topográfiája.
I. 36. l. képéttel

Egyelőre nálam lásd Ko-
lozsvári Tamásnál levo levonatokat

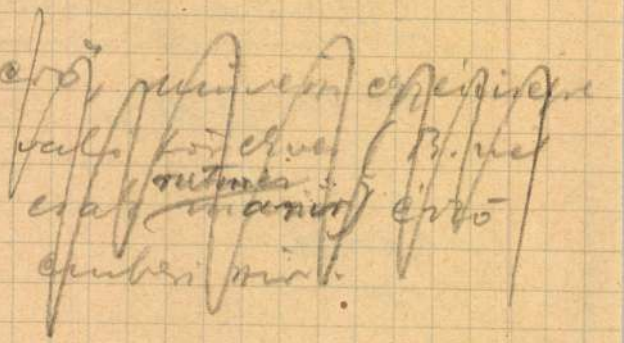

Mikó János

becsujtsebyi festő

1477

erod

z

Bevilser

II. 9701

Müködési bi

Igazolom,hogy Dr. Ar
ur 1924. februárjától 1925. sz
téneti Intézet ösztöndijas tag
szorgalommal alapos tanulmányo
történet.különösen a magyar eg
gészet terén. Paleographiai és
gatott a XI.Pius pápa őszentsé
tári Intézetben, a római egyet
ténytégész, a nem rég elhunyt
Párhuzamosan a Vatikáni Könyv-
történetre vonatkozó kutatások
ján a magyar egyháztörténetet

Mikó János

l.

Divald Magyarinvent.

247. l.

Az előirányzaton kivül

a 103.188/1938.IV.B.sz. alatt jóvá

bályrendelet 2.§./14/ bek.alapján

rulás /78.160.-P/, valamint az 53.

ség biztositás kötelezettségének m

bérek az előirányzatnál 10.655.50

Az erdő- és mezőgazdasági birtokból

tékü emelkedést mutatnak a saját ke

óta.

Előirányzatunkban a kü

részre bontottuk: Természetben ado

próbák /17.500.-P/ és Egyéb /46.48

ség kedvéért e rovat bevételeit te

ezért a költségelőirányzat szerint

való szembeállitás helyett az alább

Vizaknai polg. olvasókör

VI·277

Mikó János

l.

A szépművészeti könyve.
Bp. 1940
1111 l.

Mikó János

Jestö 1477

l.

Genthon István:

La pentro arto en la malnova Hungarujo. Tradukis dr. Francisko Szilágyi. Bp. 1932.

48, 50, 51. l. 69. n. Eip. 70. n. "

Exp. 1

Miko János (Hans Miko, genannt der Ungar), képíró és üvegfestő. A XV. században Bécs-Újhelyen élt és működött. Valószínű, hogy az erdélyi Miko nemzetségből származik.

Feljegyzésekben először 1449-ben említtetik, mikor neje, Borbála, atyjától egy házat örököl. 1451-ben egy végrendelkezésnél mint tanú szerepel. Ez évben íratja réá felesége felerészben az örökölt házat is. 1457-ben ismét mint tanúval találkozunk; 1458-ban szomszédja, Hans Ungnad házát vásárolja meg, 1459-ben pedig a város Külső tanácsának tagja, mely tisztséget 1461-1475-ig állandóan viseli. 1460-ban mint végrendeleti tanú s egy peres ügyben megidézettként szerepel a tanács jegyzőkönyvében. 1462-ben Niclas nevű aranyműves végrendeletéből értesülünk, hogy Miko Jánosnak másfél márkával s másfél quint ezüsttel adósa. 1464-ben ismét egy végrendelet tanúja. 1473-ban Pusika Péter végrendeletének egyik végrehajtójául nevezi ki. 1477-ben átveszi az anyjok által gyermekei részére hagyományozott házrészt is, a mi igazolni látszik Boeheim azon feltevését, hogy János mester neje, Borbála, 1476 táján meghalt. Csakhamar másodszor is megnősül, 1478-ban azonban már halott.

Végrendelkezése, melyet 1478. április 24-én bontottak fel, fennmaradt, s mint a művész életére vonatkozó érdekes adatokat, a következőket jegyezzük ide belőle. Kívánta, hogy holt teste előtt elhalt hitvese, Borbála

magyar származású építőmester és Kőfaragó,

mellé helyeztessék a minoriták klastromában, s a temetés a plébánia összes papjainak segédkezése mellett menjen végbe.— Házát kizárólag Kristóf fiára hagyja, de ha fia nagykorúságának elérése előtt elhalna (beteges gyermek lehetett, hogy atyja számolt e körülménnyel), a ház eladassék és az érte befolyó összegből 50 font denár Katalin feleségére s ennek első házasságából származó gyermekeire szálljon. (A többit különböző jótékony célokra hagyta). Ingóinak egyik fele nejét, másik fele fiát illetik, azon kikötéssel, hogy hitvese köteles minden, a hagyományozó után fennmaradt adósságot törleszteni s a megrendelt, de be nem fejezett képeket elkészittetni, nehogy akárki is megkárosittassék; ezzel szemben arra hatalmaztatik fel, hogy János mester minden követelését behajthassa; felét magának megtarthassa, felét pedig Kristófnak kifizesse."

Az adósok névsorában „az ő Kegyes ura, Hans úr, a szent György-rend nagymestere" a legérdekesebb, a ki a kápolnában János mester által festett ablakokért 15 font denárral tartozott. Majd a megrendelt, de be nem fejezett képeket sorolja fel. „Először 50 magyar forint értékü kép Rust városa számára; felvett előleg kép reá 28 frtot; másodszor egy szintén 50 frt értékü Mária kép (az üt mellett felállitandó), erre előleget kapott 31 frtot s végre egy harmadik kép, melyet a Corpus Domini testvéregyesület rendelt meg, szintén 50 forintért, a melyért ő már 25 frtot kapott."

Apját rövid idő múlva követte a halálba a beteges fiú, s így Mikó vagyona második nejére, Katalinra szállott, a ki újból férjhez ment, Werpacher kőfaragó mester, Mikó barátjának felesége lett.

A művészet terén mint festő és üvegfestő működött, s a felső-németi iskola[9] befolyása alatt állott, miről különösen Mária-alakjai tesznek bizonyságot, de hogy a flandriai iskola sem volt előtte ismeretlen, arról a Winkler-féle sírkép flandriai jellege tanúskodik.

[9] Különösen pedig Schongauer

Három képet tulajdonítanak neki. 1.) Szűz Mária a Kis Jézussal. Mária középen trónuson ül, Karján gyermekével, mögötte két angyal áll. Jobbra szent Miklós, balra szent Ulrik látható. A trón lépcsőiről egy csúcsíves pajzsélű lovag térdel, a lépcsőn heverő sisakja alatt a Pottendorfok czimerével. Mögötte két női alak, a trónról jobbra pedig szintén női alak térdel, a lovag első, második és harmadik hitvese. Az első mögött sz. Péter, a második mögött sz. Katalin, a harmadik mögött sz. Erzsébet áll, ez utóbbi szentől jobbra pedig sz. Borbálát, a festő nejének védszentjét látjuk. A kép keretének alsó részén gothikus betűs felirat jelzi a kép donátorát: Pottendorf Förg lovagot.† Tempera festmény; mag. 167 cm., szél. 137 cm. Jelenleg az ebenfurthi templom sekrestyéjében. — 2.) Lesse-Sax lovag halotti-képe. Szűz Mária trónuson ül, Karján gyermekével, előtte a vértes lovag térdel. A lovag mögött zarándok ruhába öltözött alak áll. A lovag előtt czimer, a háttér virágos arany. A keretén gothikus betűs felirat van.

† A háttér mustrás arany.

Mikó János

1473-ban készült. Tempera festmény fára, mag. 60 cm., szél. 21 cm. Jelenleg az ebenfurthi templom sekrestyéjében. — 3., Winkler Flórián sír-képe. A alakjai: Mária, ki a gyermek Jézus előtt térdel, balról két térdelő angyal, jobbról sz. József. A kép jobb oldalán sz. Flórián, ki előtt Winkler páncélos alakja térdel; a háttérben az Atya-Isten, Ádám, Éva, Gabriel angyal s a kiugró arany keretéssel körülvett zöld réten, a paradicsomot ábrázolva. A kép közepén egy ház romjai láthatók, melynek nyílásain át a betlehemi istállóba tekintünk. † Színtén gothikus feliratokkal bír, melyek a kép rendeltetését magyarázzák. E kép 1477-ben készült.

† A háttér szabad területei aranyozottak.

A szent Györgyrend nagymestere által a Corpus Domini kápolna számára rendelt üvegfestményeken kívül, melyeket jelenleg a „Neukloster" üvegfestmény-gyűjteményében őriznek, a szent Jakab klastrom számára is készített festett ablakokat. Werpacherrel való barátsága pedig valószínűvé teszi, hogy az ez által épített neukirchení és würflachi templomok üvegfestményei is az ő művei voltak. A bécsújhelyi boldogasszony templomának chorusán lévő üvegfestményeket szintén Mikónak tulajdonítják[1]).—

---

1) Wendelin Boeheim: Maler und Werke der Malerkunst in Wiener-Neustadt im XV. Jahrhundert. — L. Zs (W. Boheim után): Mikó János bécs-ujhelyi festőművész. (Kivonat a fenti műből) Archaeologiai Értesitő 1889. Uj folg. IX. köt. 107—112. l. Két mellékletben három képpel. — Böheim Vendel: A Habsburgház műkincsei. Magyar Műkincsek. Irták Radisics Jenő, Szendrei János dr. közreműködésével. Budapest. 1898. II. köt. 4. l.

tésekkel, templomgondnoksággal vagy tanácstagsággal. A Bécsújhelyt dolgozó idegen származású művészek legtöbbje magyar, ami természetes, hiszen hazánk volt a legközelebbi szomszéd. A magyarokkal való egyéb szoros kapcsolatokat a reánkmaradt egykorú oklevelek is mutatják. Végrendeletben, szerződésben vagy költségvetésben alig szerepel más pénzegység, mint a magyar forint. 1376-ban már magyarokról nevezett utca (Ungargasse)[157] van Bécsújhelyt, magyar polgárok és mesteremberek egyre nagyobb számban telepednek le a városban, sőt 1405—1406-ban magyar ember, Soproni Keresztély viseli a legnagyobb méltóságot, a polgármesterséget is.[158]

Két hazánkból szakadt mester válik ki a III. Frigyes-korabeli bécsújhelyi művészek közül: Siebenbürger Zsigmond ötvös és Mikó János festő. Mellettük jó néhány kisebb jelentőségű hazánkfia is dolgozott a városban. Egy-kettőtől eltekintve a Mátyáskorabeli Magyarországból indultak el nyugat felé tanulni, világot látni és munkát keresni. A Németországba vezető országúton, ha nem az északibb Bécs, akkor Bécsújhely az első állomás s ez a város tárt karokkal várta a művészeket. Itt maradtak, nem jutottak tovább, de haza sem tértek többé, gondtalanul éltek a gazdag városban, amelyről Mátyás udvari történetírója, Bonfinius is csak szépet tud mondani.

Frigyes császár Bécsújhelye nemcsak művészeinkkel ismerkedett meg, hanem hadseregeinkkel, vezéreinkkel, királyunkkal, sőt még a magyar uralommal is. A császár kétszínű politikájával sokszor magára haragította Magyarországot. Már 1446-ban Hunyadi János személyesen jelent meg hadseregével a város falai alatt. Öt év mulva a lánglelkű Kapisztrán János husszíták elleni szónoklatát hallgathatta a lakosság. A császár uralkodásának utolsó éveit pedig a Mátyással vívott háborúk teszik emlékezetessé. Bár Frigyes 1462-ben kiadta a szent koronát, az ellentétek nem enyhültek s nemsokára nyílt küzdelemre került a sor. Mátyás 1483-ban elfoglalta Bécset, 1487-ben pedig Bécsújhely alá vonult s hathónapi kemény ostrom után a város végül megadta magát, augusztus 17-én megnyitotta kapúit a magyar király előtt, aki feleségével, Beatrixszal együtt pompás diadalmenetben vonult be falai közé.

A magyarok pusztításairól költött fantasztikus osztrák rémmeséknél, amelyet Bécsújhely középkorinak maradt városképe amúgy is megcáfol, nagyobb figyelmet érdemelnek azok a híradások, amelyek Mátyás király helybeli építkezéseiről és ajándékairól emlékeznek meg s amelyek magyar szempontból különösen megbecsülendők. Bonfinius szerint[159] a hathónapos körülzárás ideje alatt Mátyás a falakon kívül, palotát, nyaralót és kápolnát építtetett. Hogy mi igaz ebből, nem lehet megállapítani, mert sehol

máshol nem történik róluk említés, romjaikról, alapfalaikról sem tudni. A helybeli irodalom szerint Mátyás bevonulásakor díszes billikomot ajándékozott a lakosságnak, amelyet ma a városi múzeum őriz. Ugyanekkor arcképét is a városnak ajándékozta volna. Egy arckép valóban maradt az utókorra, amely ma ugyancsak a városi múzeumban látható. Felirata szerint: Naturalis et verissima Mathiae Reg. Hung. effigies, ami jámbor túlzás. A kép szakállas, egyszerűbb polgárembert ábrázol, jelentéktelenebb német mester műve a XVI. század második feléből; semmi köze Mátyáshoz, nemhogy annak ajándéka lenne. Érdekesebb az a tudósítás, amely Mátyás lovasszobráról szól. Jobst[160] szerint a király bevonulása után gipszből kiöntette saját lovasszobrát s felöltöztettette abba a ruhába, amelyben Bécsújhelyet elfoglalta, sőt a gipszlóra bevonulási nyergét is feladatta (!). A szobor a sz. György-várkápolnába került s ott állott a szent lecke oldali oratórium felett, talapzaton, mindaddig, amíg Kinsky gróf, a katonai akadémia igazgatója a XVIII. század végén el nem távolíttatta s a vár kertjében el nem ásatta. Ugyanekkor ő vitette a városi múzeumba a föveget, nyakfodrot és nyerget, ahol máig láthatók s azóta kiderült, hogy királyunkkal nem hozhatók kapcsolatba, mert jelentősen későbbről származnak. Mátyás ízlése az olasz művészeten nevelődött, a nemes anyag iránti határtalan szeretete eléggé ismeretes, a lovasszobor legendájának lehet történeti magva, ebben a gipszből öntött, maskarává öltöztetett formában azonban aligha hihető.

Mátyás két hónap mulva, 1487 októberében elhagyta a meghódított várost, amely nem sokáig maradt a magyarok kezén. A nagy király három év mulva meghalt s ugyanebben az esztendőben, 1490-ben Miksa császár hadai bevonultak Bécsújhelyre. Frigyes császár fia, noha a városban született, nem érezte igazi fővárosnak azt, nyughatatlan vére csaknem szüntelen utazásokra késztette. Bécsújhely fejlődése hirtelen megállott, jelentősége megszűnt, újból határvároskává süllyedt vissza. Az építkezések abbamaradtak, a falai között dolgozó művészek szétszéledtek. Magyarországgal alig került további kapcsolatba, ha kapcsolatnak nem nevezzük azt, hogy történelmünk néhány kimagasló alakja a bécsújhelyi várban raboskodott. A vár pincéi már a legrégibb időtől kezdve foglyok tömlöcözésére szolgáltak, ma is láthatók a nagy kőgolyók, amelyeket a láncok végeire erősítettek. Négy magyar főnemes raboskodott a nevezetes várban. Perényi Péter, Zápolya János kedvelt embere, aki itt is halt meg, Zrinyi Péter és Frangepán Ferenc, a Wesselényi-összeesküvés tagjai, akiket innen vittek 1671 április 30-án a szomszédos fegyvertár udvarára, ahol hóhér bárdja alatt szenvedtek ki. Nevüket a kivégzés helyén ma emléktábla örökíti meg. A vár időrendben utolsó nevezetes magyar foglya II. Rákóczi Ferenc fejedelem volt. A saroktornyot, ahol

raboskodott, az újhelyi nép ma is Rákóczi-toronynak nevezi. Rákóczi 1701 november 9-én megszökött a börtönből és elmenekült, elkerülte azt a szomorú sorsot, amely három említett honfitársára várakozott.

1. Mikó János.

Mikó János magyar festőről, aki életének utolsó huszonnyolc évében Bécsújhelyt dolgozott és ott is halt meg, a helybeli oklevelek igen sokszor emlékeznek meg, talán legtöbbször valamennyi művésztársa közül. Neve sokféle változatban ismeretes; vezetékneve Mico vagy Miko, keresztneve pedig Hans vagy Jämisch, Jeimsch, Jeinisch formában fordul elő, amely utóbbiakból ráismerni a magyar János elrontott variánsaira. Néha egyszerűen Meister Hans Ungernek vagy Mico der Ungernek írják nevét, mindebből látható, hogy magyar származása elvitázhatatlan. Alighanem a később grófi rangra emelkedett, ma már kihalt Mikó-családból származott, amely Erdély egyik legrégibb, székely-eredetű familiája volt s amelynek birtokai közé tartozott Hídvég, Aranypataka és Erősd.

1449 augusztus 22-én[161] szerepel először Bécsújhelyen. Nős ember, felesége Borbála, Beck Vencel helybeli polgár leánya, aki ebben az évben elhúnyt apjától fél házat örökölt a Neunkirchner-strasseban. Férjét az oklevél két év mulva, 1451 április 21-én[162] bécsújhelyi festőnek (Hanns Vnger, maler zu der Newnstat) mondja. Mikó ekkor Mayrhirss Henrik helybeli ötvösmester végrendeleténél tanúskodott. Ugyanebben az évben[163] Borbála a fél házat férjével együtt való közös tulajdonnak nyilvánítja. Ez a ház néhány hónap mulva újból eltűnik a feljegyzésekben,[164] egy másik ház helyének meghatározásakor, eladásra nem kerül. Mikó a városban dolgozik, 1453-ban[165] családi ügyekben tanúskodik. Ezután öt évig nem hallani nevét.

Homály borítja, hogy ezalatt az idő alatt a városban dolgozott-e vagy útra kelt. Öt év telik el, míg újból szerepel,[166] tulajdonképen nem is ő, hanem a háza. Ungnád János, a császár kamarása vásárolt háza mellett ingatlant, amiről Frigyes császár értesítette a város tanácsát. Megint négy év telik el s az írott forrás csak Ungnád háza kapcsán[167] emlékezik meg róla. 1459-ben[168] a városi tanács tagjai közé választják, amiből nemcsak az következik, hogy ezidőben a városban dolgozott, hanem az is, hogy a bécsújhelyi polgárság megbecsülte a magyar művészt.

1459-től kezdve szakadatlanul, csaknem minden évben szerepel az oklevelekben, oly ügyekben, amelyek megkövetelik, hogy a városban éljen és ott dolgozzon. 1460-ban több ízben[169] végrendeletnél tanúskodott, ugyanebben az évben[170] peres eljárás indult meg ellene. Hans Pirger polgármester kikézbesítette neki az első

idézést. A felperes nevét nem őrizte meg a hivatalos napló s a per, amelynek tárgyát se tudjuk, nyilván kiegyezéssel végződött, mert több idézésről vagy tárgyalásról nem történik említés.

1461-ben újból végrendeletnél tanúskodott[171] s a tanácstagok névsorában is szerepelt.[172] A következő évben jóbarátja, Hans von Tübingen helybeli festő utolsó akaratának tollbamondásánál jelent meg[173] s egy hónap mulva Miklós bécsújhelyi ötvös végrendelete[174] említi nevét, ez egyszer nem a tanúk záradékában. Kitűnik, hogy Miklós mester több mint másfél márka ezüsttel, azonkívül 3 font, 3 silling és 24 fillérnyi pénzösszeggel tartozott neki.

1464-ben[175] és 1465-ben[176] ismét házának legközelebbi szomszédai kapcsán fordul elő neve, az utóbbi évben újból szerepel[177] a tanácstagok listáján s ott is marad megszakítás nélkül 1470-ig.[178] A közbeeső időben a végrendeleti tanuskodáson[179] kívül megint csak a házáról történik említés.[180] 1473-ban[181] újból tanácstag, ugyancsak az 1475-ben,[182] az utóbbi években Bécsújhely kiváló építőmesterének, Pusica Péternek végrendeleténél tanuskodott.[183] 1477-ben[184] felesége, Borbála elhalálozott s férjére hagyta a Neunkirchnerstrassei házat, amely ekkor már nem fél, hanem egész ház volt. Úgylátszik Mikó évek folyamán megtakarított a keresetéből annyit, hogy az apósától örökölt ház másik felét is megszerezhesse, az egykorú telekkönyv azonban nem említi, hogy ez melyik évben történt.

1478 április 14-én[185] bontották fel Mikó végrendeletét, amely az egyetlen közlékenyebb írott forrás élete történetéről. A végrendelet kelte ismeretlen, tehát csak annyi bizonyos, hogy a festő 1478 tavaszán, talán áprilisban halt meg. A szent Jakab kolostorban (ma a minoriták rendháza) kívánta eltemettetni magát, felesége, Borbála mellé. Végrendeletében elég részletesen emlékezik meg családi ügyeiről és vagyonáról. Kitűnik, hogy Borbála asszony halála után másodszor is megnősült, bizonyos Katalint vett feleségül, akiről közelebbi nem ismeretes. Kiskorú fiáról, Kristófról is megemlékezik, azt azonban nem árulja el, hogy első vagy második feleségétől való; erre az egyetlen fiára hagyja a Neunkirchenstrassei sarokházát, amelyet abban az esetben, ha fia idő előtt meghalna, a végrendeleti tanuknak el kell adniok, hogy az érte kapott összegből Katalin s különböző egyházi intézmények részesüljenek. Az utóbbi esetben nagyobb összeget kapnának: a plébánia templom, a szt. Péter- és szt. Jakab-templomok, a Corporis Christi társaság s végül a városban élő hajléktalan hajadonok. Ingó vagyonát, műhelyének berendezését, festékeit és képtábláit (werchzeug, farbkunst und tafln), ágyát és annak takaróját, ezüst övét és ezüst poharát feleségére hagyta, akire kinnlevőségeinek behajtását is rábízta. Az adósok között szerepel Spaur (Spawr) Kristóf,[186] aki 50 magyar forinttal tartozott a festőnek,

azonkívül János úr[187] a szent György-rend nagymestere, aki a kápolna üvegablakaiért tartozott neki (darumb ich im glasz hab gemacht in sein kappeln). Három képtábláról is megemlékezik, amelyeket egyenkint 50 forintért készített s amelyeket a megrendelők csak részben fizettek ki. Az első a Sopron melletti Ruszt városka számára készült, árából a festő haláláig 28 forintot fizettek ki, a másik a bécsújhelyi plébánia számára, ebből 31 forint került kifizetésre, a harmadik a Corporis Christi társaságnak, amely az összeg felét kifizette. Látható, hogy Mikó igen előkelő megrendelőkkel dicsekedhetett, nemcsak a magánosok, hanem a helybeli egyházi testületek is foglalkoztatták.

Halála után többször említik nevét az oklevelek, amelyekből kiviláglik, hogy özvegyen maradt második felesége csakhamar férjhez ment Widmer Pál kőfaragómesterhez,[188] annak halála után pedig Sebald Werpacherhez, a jónevű építőmesterhez.[189] Kristóf, Mikó egyetlen gyermeke, fiatalon elhalálozott, mert a házat részben Katalin örökölte, részben férje, Werpacher váltotta magához,[190] aki a végrendeletben felsorolt kegyes intézményeknek kifizette az örökrészt. Mikó neve utoljára 1493-ban,[191] jóval halála után tűnik fel az írott forrásokban, ugyanebben az oklevélben bizonyos meg nem nevezett festőről történik említés, aki Sebald Werpacher közvetítésével annakidején a bécsújhelyi ferencrendiek templomának bejárati ablakait beüvegezte. Ennek a bizonyára figurális, színes üvegfestménynek talán Mikó volt a mestere, a homályos szövegből azonban bizonyosan megállapítani nem lehet. Valószínű, hogy Werpacher valamennyi templomépítkezésénél Mikót vette maga mellé mint üvegfestőt, erre vonatkozóan azonban írásos megerősítés nincsen.

A végrendeletből kiviláglik, hogy jól fizetett mester volt, hiszen képeiért átlagban kapott 50 magyar forint mai értékben kb. 1000 aranykoronának felel meg. Nagyobb munkákat, oltárképek és epitáfiumok festését, templomüvegezést vállalt, a korabeli Bécsújhely arányban és megtiszteltetésben legjelentősebb feladatai neki jutottak. Az írott források néhány bizonyos művének emlékét megőrizték s mielőtt a nevével kapcsolatba hozható alkotások tárgyalására kerülne a sor, ezekről kell megemlékezni.

1. A sz. György-rend egyik kápolnájának üvegablakai, a végrendelet nem említi, hogy melyiké. Ekkoriban a rend birtokában volt a vár mindkét istentiszteleti helyisége, a Corporis Christi és a szent György kápolna. Az ablakok ezeknek egyikébe kerülhetett.

2. A ruszti, ismeretlen megrendelő számára készített képtábla, amely valószínűleg a városka templomának oltárképe volt.

3. A bécsújhelyi plébániatemplomba került kép. Homályos, hogy oltárkép, epitáfium vagy egyszerűbb kegyeleti kép-e; a kikötött összeg nagysága arra enged következtetni, hogy nagyobb

szabású alkotás volt. Talán a Winkler-féle epitáfium, amelyről alább bőven lesz szó, értendő alatta.

4. A Corporis Christi társaság számára készített kép, valószínűleg ugyancsak oltárkép, fogadalmi kép vagy epitáfium.

Ezek közül az írásos tanubizonysággal megerősített képek közül ma már egyik sem ismerhető fel kétséget kizáróan. Bécsújhelyen a festő emlékét úgyszólván csak Neunkirchnerstrassei háza őrzi, amelyen kegyeletes kezek megörökítették az egykori tulajdonos nevét,[192] ezenkívül néhány kép és üvegablak, amelyek még a stílkritika eszközeivel sem közelíthetők meg, mert mindezideig Mikónak egyetlen hiteles műve sem ismeretes. Annyi bizonyos, hogy tevékenysége kettős volt, képek festésén kívül figurális üvegablakok készítésével is foglalkozott. Az alábbiakban e technikai különbség szerint vesszük sorba az alkotásokat, amelyeket az eddigi irodalom nevével kapcsolatba hozott.

*

Hat oly képtábla ismeretes, amelyet az idevágó osztrák irodalom több-kevesebb valószínűséggel mesterünknek tulajdonít, ezek között a legfigyelemreméltóbb *Florian Winkler epitáfiuma* (1477), amely a bécsújhelyi plébániatemplomból került a helybeli városi múzeumba. A fára festett kép átfestés nélkül, igen jó állapotban maradt meg, alakja rövidebb oldalára állított téglalap, magassága 138, szélessége 90 cm. Tartalmilag és szerkezetileg egyaránt két részre oszlik, az előtér Krisztus születését ábrázolja, a háttér a bűnbeesést és a kiűzetést.

Az előtér bal oldalán Szűz Mária térdel, imára kulcsolt kezekkel. Fejét korongalakú, rovátkolt dicsfény fogja körül, kibontott haja a vállaira omlik, a szőnyegen előtte fekvő ruhátlan kis Jézusra tekint, aki jobb kezével anyjára mutat. Mária mellett, a háttér felé két széles szárnyú angyal térdepel, akik a gyermek Jézust imádják, ezek az angyalok oly aprók, hogy Mária derekáig alig érnek fel. A kép közepén, az angyalok mellett sz. József térdel. Ősz fürtjei a vállaira omlanak, bajusz és szakáll borítja arcát, feje körül hiányzik a dicsfény. Leeresztett bal kezét mintegy csodálkozva nyitja szét, jobb kezében homokórára emlékeztető s nem égő lámpát tart. A kép előterének jobb oldalát a donátor és védszentjeinek alakja tölti ki. Winkler Flórián gótikus, díszes páncélban, hajadonfőtt térdel a kis Jézus felé fordulva, kezeit imára kulcsolja. Fiatalos arca bajusz és szakálltalan, gesztenyeszínű göndör fürtjei páncéljára omlanak. Nyakán elefántcsontrendjeles, súlyos aranylánc lóg. Háta mögött védszentje, a nálánál alakra sokkal nagyobb szt. Flórián áll, bő fehér ruhában, amely azonban csak karjain látszik, a sötét függöny másutt eltakarja. *Barettal* fedett fejét dicsfény veszi körül, balját védettjének vállára teszi s egyúttal a feje fölé emelkedő zászlócska nyelét is magához szorítja,

jobbjában pedig edényt tart, amellyel vizet önt az előtte álló házacskára. (Flórián a tűzoltás védszentje.) A kép jobb sarkában Winkler címere látható, vörös mezőben fordított L-betű, amely aranyos csillagot fog közre; ez ismétlődik a címerpajzsot koronázó sisaktaréj vörös madárszárnyán is. A bal sarokban ugyancsak címerpajzs látható, amelynek három pólyája fekete, vörös és arany színű. A két címerpajzs között egy cserép virág élénkíti az előteret. A kép bal oldalán a kilátást egy félig kiépült istálló fogja el, ablakán át egy ökör s egy szamár látható jászol előtt, tetején galambok és énekesmadarak ülnek.

A háttér az újszövetségi jelenettel szemben ószövetségit ábrázol. A paradicsom hatszögletű zöld mezője gótikus izlésű aranyfallal van körülkerítve, amely a néző felé díszes portálében zárul. A kertben az Atyaisten látható a kígyó képében ábrázolt Sátánnal, ettől balra ugyancsak az Atyaisten a ruhátlan első emberpárral, amint tiltó parancsát kihirdeti előttük, végül az ajtóban az arkangyal által kiűzött emberpár. A paradicsom mögött távoli hegyek kéklenek, felettük síma aranyháttér zárja le a képet, amely mély, barnás tónusú. Mária és szent József öltözete sötétkék, Flóriáné fekete, köpenye zöld. Az istálló barna, az egységes sötétes tónusból csak a jobboldali címer erős vörös színe válik ki. A ráma felett elhelyezett táblán gótikus minuszkulákkal írt kétsoros szöveg olvasható:

Anno dni 1477 jar an sand matheus abent starb der Edl-
Helt florian winkchler und ligt da pegraben dem got genedig sey

A kép felett és alatt, ugyancsak egy-egy sorban:

Paradysi perta p evam cunectis clausa est
Et p mariam vginem itene eis aperta est

A felirat bizonysága szerint a kép 1477-ben készült, és pedig Winkler Flórián sírjának díszítésére. Winkler előkelő stájer családból származott,[193] a Graz melletti Feldbachból került Bécsújhelyre, ahol a császári udvarban jelentős szerepet játszott. 1477 szeptember 12-én halt meg, a kép azonban kevéssel a halála előtt készülhetett, mert a donáterra vonatkozó felirat a halál évszámával külön táblára került.

A Winkler-epitáfium a korbeli német művészet vezető egyéniségének, Martin Schongauernek hatását mutatja. A magyar művészet történetéből is ismeretes, hogy Schongauer metszetei annak idején mennyire elterjedtek Középeurópában; néhány hazánkbeli — felvidéki és erdélyi — szárnyasoltár nem egyéb színes felnagyításuknál. A városról-városra vándorló kisebb jelentőségű piktorok mintakönyvnek használták ezeket a lapokat. A Winkler-

epitáfium Schongauernek Krisztus születését ábrázoló metszete[194] nyomán készült. Mária, Jézus és a becsukható lámpást tartó szent József kompozicióban és ruharedőzésben, arckifejezésben és gesztusban szabad átdolgozása Schongauer figuráinak, csupán a diesfény hiányzik a metszetről. Ez a rézkarc 1475 körülről való, a mester koraibb művei közé tartozik s a Winkler-epitáfium az eddig ismert művek között időrendben az első, amelyre hatott.[195] Szent Flórián alakja s a háttér messzire elnyúló megoldása a németalföldi hatás alatt kivirágzott XV. századi német művészet formakincséből táplálkozik. Az alakok összeállítása, a donátornak a kompozicióba való beillesztése, amely a festő egyéni leleménye, kezdetleges; a fontosabb szereplőknek a távlatra való tekintet nélküli megnagyítása középkorias szellemű, ellentétben az egyes alakok ébredező realizmusával. W. Boeheim[196] Van Eyckék hatását vélte felfedezni e képen, amely Schongauer szellemét tükrözi, szinte a festői szabadság rovására. A régi németalföldi piktura hatása valóban eljutott hozzá, azonban Schongauer retortáján megszűrve, hiszen ismeretesek azok az erős szálak, amelyek a német mestert összekötik Németalföld művészetével.[197]

Az epitáfium, mint említettük, eredetileg a bécsújhelyi plébániatemplomban függött, tehát azonos lehet azzal az oda került képpel, amelyről Mikó végrendeletében megemlékezik. Készülésének ideje megegyezik a végrendeletből gyanítható körülményekkel, az ott említett képet a mester utolsó éveiben festhette, mert halálakor még nem kapta meg az érte kikötött összeg egészét. Winkler talán nagyobb összeget hagyott a templomra, azzal a kikötéssel, hogy halála után fizessék ki síremlékének költségeit, így lenne magyarázható, hogy a templom s nem a halott rokonsága tartozott Mikónak.

W. Boeheim[198] Mikóval, illetve a Winkler-epitáfium mesterével hozza kapcsolatba a Bécsújhelyhez közeli Ebenfurth templomának sekrestyéjében függő két képtáblát, *Jörg von Pottendorf fogadalmi képét* és *Jesse Sax lovag epitáfiumát* (1473). Mindkettőről Mayer[199] már megállapította, hogy felfogásuk és stíljük egyaránt ellenkezik a Winkler-epitáfium mesterével. E sorok írója sem lát semmiféle kapcsolatot a bécsújhelyi és ebenfurthi képek között, azon a külsőséges hasonlóságon kívül, hogy mindhármon a donáter páncélosan térdel. A stílbeli különbség arra enged következtetni, hogy a két ebenfurthi kép sem egy mester alkotása.

A mult század elején F. K. Boeheim[200] a bécsújhelyi kapucinuskolostor betegszobájában látott egy képet, amely faalapon, aranyháttérrel Szűz Máriát ábrázolta, ölében a halott Krisztussal. Jobbján sz. György állt, lábainál sárkány, kezében vörös keresztel díszített lila zászló, balján János evangélista, az előtt kicsiny alakban megfestett donáter, egy egyházi személy térdelt. A kép, amelyet Tschischka 1836-ban még látott,[201] azóta eltűnt s szorgos

utánjárásra sem került elő, ami nagy veszteség Mikó művészetének megismerése szempontjából. A leírás alapján csaknem bizonyosra vehető, hogy ez a festmény Mikónak a Corporis Christi-társaság megrendelésére készített oltárképe volt, amelyet a végrendelet említ. Erre utal a halott Krisztus alakja, sz. Györgyé pedig arra, hogy a kép a kápolna sz. György-oltárát díszítette.

A festőnkkel kapcsolatba hozott képtáblák közül meg kell emlékezni még a bécsújhelyi ciszterciek múzeumában (Neukloster) található két tábláról. Mindkettő egyforma alakú (magassága 55, szélessége 35 cm), az első a sz. család Egyptomba való menekülését, a második[202] visszatérését ábrázolja, Ez utóbbi képen a háttér némelyek szerint Bécsújhelyet, illetve a várat ábrázolná, mások szerint a bécsi Kärtnerstrasset; a magunk részéről mindkét hipotézist lelkes túlzásnak tartjuk, mert az architekturában semmiféle jellegzetes vonás nincsen. Mayer szerint[203] sz. József alakja erősen emlékeztet a Winkler-epitáfium sz. Józsefére, ami feltűnő tévedés. A Schongauer-hatás alatt készült Winkler-képpel szemben ez a két tábla az úgynevezett bécsi Schottenstift-mesternek (1475 körül) sajátkezű műve, sz. József arca szinte hajszálnyira ugyanígy ismétlődik meg a mester legismertebb két képén (Menekülés Egyptomba és visszatérés, Bécs, Schottenstift-képtár), amelyről ezt a festőt elnevezték, s amelyet Mayernek ismernie kellett volna. Ennek a két képnek semmi köze Mikó Jánoshoz.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a XV. század második felében Bécsújhelyen nemcsak Mikó dolgozott, hanem — hogy csak az oklevelekben gyakran szereplő mestereket említsük — Hans von Tübingen, Georg Pruner, Konrad Herer vagy Hans von Werd is, akik mindannyian jólkereső, népszerű festők voltak s ha oly megtisztelő feladatokhoz nem is jutottak, mint Mikó János, néhány epitáfium vagy oltárkép bizonyára került ki a kezük alól. Nem minden kép Mikó műve, amely a XV. század második felében Bécsújhelyen készült; az indokolatlan attribuciók nem vezetnek a probléma megoldására, sőt még jobban összekuszálják azt.

*

Végrendeletében a művész egy üvegfestési megbízását is említi; amely szerint ő készítette volna a sz. György-rend egyik kápolnájának ablakait. E forrás nem mondja meg bizonyosan, hogy a kápolna alatt a Corporis-Christi kápolnát kell-e érteni, vagy a sz. Györgyről nevezettet. Az előbbi Ernő herceg uralkodása alatt nagyjában elkészült, de lehet, hogy beüvegezése részben III. Frigyes császár idejére maradt. A bécsújhelyi ciszterci-kolostor múzeuma többek között egy ablakot őriz, amely Ernő herceget ábrázolja, három fiával, páncélosan és térdepelve. Erről az ablakról, amelyet Aull[204] Mikó művének tartott, történeti és stílbeli okok alapján bizonyosan állítható, hogy 1423-ban készült,

amikor a herceg Bécsújhelyen tartózkodott, tehát jóval festőnknek a városban való letelepedése előtt. Nagyobb kompozíció töredéke, valószínűleg egy háromosztatú, díszes ablak szélső lécének alsó fele, a középső részt Krisztus alakja foglalhatta el, a másik oldallécet pedig a hercegi család nőtagjai.

Ez az elrendezés viszontlátható a sz. György-kápolna három híres kórusablakán, amelyeket bizonyosan nem Mikó készített, hanem ismeretlen flandriai mester alkotásai 1479-ből. Lehetséges azonban, hogy a kápolna többi ablakát a magyar mester üvegezte, ezek azonban a XVIII. században megsemmisültek. Mayer szerint[205] a sz. Jakabról nevezett minorita-templom üvegfestményének alkotóját is benne kell keresni, egyrészt azért, mert az építkezést ezidőben Sebald Werpacher vezette, másrészt pedig azért, mert Mikó ide temettette magát; ezek az ablakok szintén megsemmisültek.

W. Boeheim[206] és nyomán Lyka Károly[207] a bécsújhelyi ciszterci-kolostor múzeumának néhány, méretre kisebb üvegablakáról mint Mikó művéről emlékezik meg. Az első szent Annát ábrázolja tájképi háttér előtt, a második szt. Péter apostolt, fején tiarával, kezében hatalmas kulccsal, a harmadik Szűz Máriát, karján a gyermek Jézussal, a negyedik végül a Szentháromságot.[208] A négy üvegfestmény közös stíljegyek alapján összetartozik, az említett képekkel azonban nem rokon. Nyilván bécsújhelyi mester alkotásai, noha származásuk, eredeti helyük ismeretlen. Mikónak azonban, egyszerűen azért, mert a XV. század közepén s e városban készültek, nem tulajdoníthatók, hiszen Mikó mint üvegfestő sem volt egyedüli a városban. A XV. század végéről ismeretes egy tanácsi határozat,[209] amely a helybeli festők ügyeit célszerűen rendezi s a mester-remek készítésénél megemlékezik az üvegfestőkről is, ha csak egy ily művész lett volna a városban, bizonyára nem így történik.

Az említett múzeum üvegképei közül még három címeres tábla készült Mikó működésének idején, III. Frigyes császár monogrammjával, azonkívül 1440 és 1458-as évszámmal. A többi üvegfestmény vagy jóval előbbről való, pl. a több szentet ábrázoló ablak vagy a bemutatás a templomban, mindkettő 1390-ből,[210] vagy későbbről (kékruhás, térdelő donáternő képe,[211] amelyet régebben az Ernő herceg-féle fogadalmi kép párdarabjának tartottak, 1490 körülről).

2. Ötvösök.

III. Frigyes bécsújhelyi udvarának fénye sok ötvöst magához vonzott. A császári rezidencia napsütésében az eddig elhanyagolt vidéki városka szemlátomást nőni, izmosodni kezdett. Ipara, kereskedelme fellendült, mert a kelet felé vezető országút ezentúl az

tésekkel, templomgondnoksággal vagy tanácstagsággal. A Bécsújhelyt dolgozó idegen származású művészek legtöbbje magyar, ami természetes, hiszen hazánk volt a legközelebbi szomszéd. A magyarokkal való egyéb szoros kapcsolatokat a reánkmaradt egykorú oklevelek is mutatják. Végrendeletben, szerződésben vagy költségvetésben alig szerepel más pénzegység, mint a magyar forint. 1376-ban már magyarokról nevezett utca (Ungargasse)[157] van Bécsújhelyt, magyar polgárok és mesteremberek egyre nagyobb számban telepednek le a városban, sőt 1405—1406-ban magyar ember, Soproni Keresztély viseli a legnagyobb méltóságot, a polgármesterséget is.[158]

Két hazánkból szakadt mester válik ki a III. Frigyes-korabeli bécsújhelyi művészek közül: Siebenbürger Zsigmond ötvös és Mikó János festő. Mellettük jó néhány kisebb jelentőségű hazánkfia is dolgozott a városban. Egy-kettőtől eltekintve a Mátyáskorabeli Magyarországból indultak el nyugat felé tanulni, világot látni és munkát keresni. A Németországba vezető országúton, ha nem az északibb Bécs, akkor Bécsújhely az első állomás s ez a város tárt karokkal várta a művészeket. Itt maradtak, nem jutottak tovább, de haza sem tértek többé, gondtalanul éltek a gazdag városban, amelyről Mátyás udvari történetírója, Bonfinius is csak szépet tud mondani.

Frigyes császár Bécsújhelye nemcsak művészeinkkel ismerkedett meg, hanem hadseregeinkkel, vezéreinkkel, királyunkkal, sőt még a magyar uralommal is. A császár kétszínű politikájával sokszor magára haragította Magyarországot. Már 1446-ban Hunyadi János személyesen jelent meg hadseregével a város falai alatt. Öt év mulva a lánglelkű Kapisztrán János husszíták elleni szónoklatát hallgathatta a lakosság. A császár uralkodásának utolsó éveit pedig a Mátyással vívott háborúk teszik emlékezetessé. Bár Frigyes 1462-ben kiadta a szent koronát, az ellentétek nem enyhültek s nemsokára nyílt küzdelemre került a sor. Mátyás 1483-ban elfoglalta Bécset, 1487-ben pedig Bécsújhely alá vonult s hathónapi kemény ostrom után a város végül megadta magát, augusztus 17-én megnyitotta kapúit a magyar király előtt, aki feleségével, Beatrixszal együtt pompás diadalmenetben vonult be falai közé.

A magyarok pusztításairól költött fantasztikus osztrák rémmeséknél, amelyet Bécsújhely középkorinak maradt városképe amúgy is megcáfol, nagyobb figyelmet érdemelnek azok a híradások, amelyek Mátyás király helybeli építkezéseiről és ajándékairól emlékeznek meg s amelyek magyar szempontból különösen megbecsülendők. Bonfinius szerint[159] a hathónapos körülzárás ideje alatt Mátyás a falakon kívül, palotát, nyaralót és kápolnát építtetett. Hogy mi igaz ebből, nem lehet megállapítani, mert sehol

máshol nem történik róluk említés, romjaikról, alapfalaikról sem tudni. A helybeli irodalom szerint Mátyás bevonulásakor díszes billikomot ajándékozott a lakosságnak, amelyet ma a városi múzeum őriz. Ugyanekkor arcképét is a városnak ajándékozta volna. Egy arckép valóban maradt az utókorra, amely ma ugyancsak a városi múzeumban látható. Felirata szerint: Naturalis et verissima Mathiae Reg. Hung. effigies, ami jámbor túlzás. A kép szakállas, egyszerűbb polgárembert ábrázol, jelentéktelenebb német mester műve a XVI. század második feléből; semmi köze Mátyáshoz, nemhogy annak ajándéka lenne. Érdekesebb az a tudósítás, amely Mátyás lovasszobráról szól. Jobst[160] szerint a király bevonulása után gipszből kiöntette saját lovasszobrát s felöltöztettette abba a ruhába, amelyben Bécsújhelyet elfoglalta, sőt a gipszlóra bevonulási nyergét is feladatta (!). A szobor a sz. György-várkápolnába került s ott állott a szent lecke oldali oratórium felett, talapzaton, mindaddig, amíg Kinsky gróf, a katonai akadémia igazgatója a XVIII. század végén el nem távolíttatta s a vár kertjében el nem ásatta. Ugyanekkor ő vitette a városi múzeumba a föveget, nyakfodrot és nyerget, ahol máig láthatók s azóta kiderült, hogy királyunkkal nem hozhatók kapcsolatba, mert jelentősen későbbről származnak. Mátyás ízlése az olasz művészeten nevelődött, a nemes anyag iránti határtalan szeretete eléggé ismeretes, a lovasszobor legendájának lehet történeti magva, ebben a gipszből öntött, maskarává öltöztetett formában azonban aligha hihető.

Mátyás két hónap mulva, 1487 októberében elhagyta a meghódított várost, amely nem sokáig maradt a magyarok kezén. A nagy király három év mulva meghalt s ugyanebben az esztendőben, 1490-ben Miksa császár hadai bevonultak Bécsújhelyre. Frigyes császár fia, noha a városban született, nem érezte igazi fővárosnak azt, nyughatatlan vére csaknem szüntelen utazásokra késztette. Bécsújhely fejlődése hirtelen megállott, jelentősége megszűnt, újból határvároskává süllyedt vissza. Az építkezések abbamaradtak, a falai között dolgozó művészek szétszéledtek. Magyarországgal alig került további kapcsolatba, ha kapcsolatnak nem nevezzük azt, hogy történelmünk néhány kimagasló alakja a bécsújhelyi várban raboskodott. A vár pincéi már a legrégibb időtől kezdve foglyok tömlöcözésére szolgáltak, ma is láthatók a nagy kőgolyók, amelyeket a láncok végeire erősítettek. Négy magyar főnemes raboskodott a nevezetes várban. Perényi Péter, Zápolya János kedvelt embere, aki itt is halt meg, Zrinyi Péter és Frangepán Ferenc, a Wesselényi-összeesküvés tagjai, akiket innen vittek 1671 április 30-án a szomszédos fegyvertár udvarára, ahol hóhér bárdja alatt szenvedtek ki. Nevüket a kivégzés helyén ma emléktábla örökíti meg. A vár időrendben utolsó nevezetes magyar foglya II. Rákóczi Ferenc fejedelem volt. A saroktornyot, ahol

raboskodott, az újhelyi nép ma is Rákóczi-toronynak nevezi. Rákóczi 1701 november 9-én megszökött a börtönből és elmenekült, elkerülte azt a szomorú sorsot, amely három említett honfitársára várakozott.

1. Mikó János.

Mikó János magyar festőről, aki életének utolsó huszonnyolc évében Bécsújhelyt dolgozott és ott is halt meg, a helybeli oklevelek igen sokszor emlékeznek meg, talán legtöbbször valamennyi művésztársa közül. Neve sokféle változatban ismeretes; vezetékneve Mico vagy Miko, keresztneve pedig Hans vagy Jämisch, Jeimsch, Jeinisch formában fordul elő, amely utóbbiakból ráismerni a magyar János elrontott variánsaira. Néha egyszerűen Meister Hans Ungernek vagy Mico der Ungernek írják nevét, mindebből látható, hogy magyar származása elvitázhatatlan. Alighanem a később grófi rangra emelkedett, ma már kihalt Mikó-családból származott, amely Erdély egyik legrégibb, székely-eredetű familiája volt s amelynek birtokai közé tartozott Hídvég, Aranypataka és Erősd.

1449 augusztus 22-én[161] szerepel először Bécsújhelyen. Nős ember, felesége Borbála, Beck Vencel helybeli polgár leánya, aki ebben az évben elhúnyt apjától fél házat örökölt a Neunkirchner-strasseban. Férjét az oklevél két év mulva, 1451 április 21-én[162] bécsújhelyi festőnek (Hanns Vnger, maler zu der Newnstat) mondja. Mikó ekkor Mayrhirss Henrik helybeli ötvösmester végrendeleténél tanúskodott. Ugyanebben az évben[163] Borbála a fél házat férjével együtt való közös tulajdonnak nyilvánítja. Ez a ház néhány hónap mulva újból eltűnik a feljegyzésekben,[164] egy másik ház helyének meghatározásakor, eladásra nem kerül. Mikó a városban dolgozik, 1453-ban[165] családi ügyekben tanúskodik. Ezután öt évig nem hallani nevét.

Homály borítja, hogy ezalatt az idő alatt a városban dolgozott-e vagy útra kelt. Öt év telik el, míg újból szerepel,[166] tulajdonképen nem is ő, hanem a háza. Ungnád János, a császár kamarása vásárolt háza mellett ingatlant, amiről Frigyes császár értesítette a város tanácsát. Megint négy év telik el s az írott forrás csak Ungnád háza kapcsán[167] emlékezik meg róla. 1459-ben[168] a városi tanács tagjai közé választják, amiből nemcsak az következik, hogy ezidőben a városban dolgozott, hanem az is, hogy a bécsújhelyi polgárság megbecsülte a magyar művészt.

1459-től kezdve szakadatlanul, csaknem minden évben szerepel az oklevelekben, oly ügyekben, amelyek megkövetelik, hogy a városban éljen és ott dolgozzon. 1460-ban több ízben[169] végrendeletnél tanúskodott, ugyanebben az évben[170] peres eljárás indult meg ellene. Hans Pirger polgármester kikézbesítette neki az első

idézést. A felperes nevét nem őrizte meg a hivatalos napló s a per, amelynek tárgyát se tudjuk, nyilván kiegyezéssel végződött, mert több idézésről vagy tárgyalásról nem történik említés.

1461-ben újból végrendeletnél tanúskodott[171] s a tanácstagok névsorában is szerepelt.[172] A következő évben jóbarátja, Hans von Tübingen helybeli festő utolsó akaratának tollbamondásánál jelent meg[173] s egy hónap mulva Miklós bécsújhelyi ötvös végrendelete[174] említi nevét, ez egyszer nem a tanúk záradékában. Kitűnik, hogy Miklós mester több mint másfél márka ezüsttel, azonkívül 3 font, 3 silling és 24 fillérnyi pénzösszeggel tartozott neki.

1464-ben[175] és 1465-ben[176] ismét házának legközelebbi szomszédai kapcsán fordul elő neve, az utóbbi évben újból szerepel[177] a tanácstagok listáján s ott is marad megszakítás nélkül 1470-ig.[178] A közbeeső időben a végrendeleti tanuskodáson[179] kívül megint csak a házáról történik említés.[180] 1473-ban[181] újból tanácstag, ugyancsak az 1475-ben,[182] az utóbbi években Bécsújhely kiváló építőmesterének, Pusica Péternek végrendeleténél tanuskodott.[183] 1477-ben[184] felesége, Borbála elhalálozott s férjére hagyta a Neunkirchnerstrassei házat, amely ekkor már nem fél, hanem egész ház volt. Úgylátszik Mikó évek folyamán megtakarított a keresetéből annyit, hogy az apósától örökölt ház másik felét is megszerezhesse, az egykorú telekkönyv azonban nem említi, hogy ez melyik évben történt.

1478 április 14-én[185] bontották fel Mikó végrendeletét, amely az egyetlen közlékenyebb írott forrás élete történetéről. A végrendelet kelte ismeretlen, tehát csak annyi bizonyos, hogy a festő 1478 tavaszán, talán áprilisban halt meg. A szent Jakab kolostorban (ma a minoriták rendháza) kívánta eltemettetni magát, felesége, Borbála mellé. Végrendeletében elég részletesen emlékezik meg családi ügyeiről és vagyonáról. Kitűnik, hogy Borbála asszony halála után másodszor is megnősült, bizonyos Katalint vett feleségül, akiről közelebbi nem ismeretes. Kiskorú fiáról, Kristófról is megemlékezik, azt azonban nem árulja el, hogy első vagy második feleségétől való; erre az egyetlen fiára hagyja a Neunkirchenstrassei sarokházát, amelyet abban az esetben, ha fia idő előtt meghalna, a végrendeleti tanuknak el kell adniok, hogy az érte kapott összegből Katalin s különböző egyházi intézmények részesüljenek. Az utóbbi esetben nagyobb összeget kapnának: a plébánia templom, a szt. Péter- és szt. Jakab-templomok, a Corporis Christi társaság s végül a városban élő hajléktalan hajadonok. Ingó vagyonát, műhelyének berendezését, festékeit és képtábláit (werchzeug, farbkunst und tafln), ágyát és annak takaróját, ezüst övét és ezüst poharát feleségére hagyta, akire kinnlevőségeinek behajtását is rábízta. Az adósok között szerepel Spaur (Spawr) Kristóf,[186] aki 50 magyar forinttal tartozott a festőnek,

azonkívül János úr[187] a szent György-rend nagymestere, aki a kápolna üvegablakaiért tartozott neki (darumb ich im glasz hab gemacht in sein kappeln). Három képtábláról is megemlékezik, amelyeket egyenkint 50 forintért készített s amelyeket a megrendelők csak részben fizettek ki. Az első a Sopron melletti Ruszt városka számára készült, árából a festő haláláig 28 forintot fizettek ki, a másik a bécsújhelyi plébánia számára, ebből 31 forint került kifizetésre, a harmadik a Corporis Christi társaságnak, amely az összeg felét kifizette. Látható, hogy Mikó igen előkelő megrendelőkkel dicsekedhetett, nemcsak a magánosok, hanem a helybeli egyházi testületek is foglalkoztatták.

Halála után többször említik nevét az oklevelek, amelyekből kiviláglik, hogy özvegyen maradt második felesége csakhamar férjhez ment Widmer Pál kőfaragómesterhez,[188] annak halála után pedig Sebald Werpacherhez, a jónevű építőmesterhez.[189] Kristóf, Mikó egyetlen gyermeke, fiatalon elhalálozott, mert a házat részben Katalin örökölte, részben férje, Werpacher váltotta magához,[190] aki a végrendeletben felsorolt kegyes intézményeknek kifizette az örökrészt. Mikó neve utoljára 1493-ban,[191] jóval halála után tűnik fel az írott forrásokban, ugyanebben az oklevélben bizonyos meg nem nevezett festőről történik említés, aki Sebald Werpacher közvetítésével annakidején a bécsújhelyi ferencrendiek templomának bejárati ablakait beüvegezte. Ennek a bizonyára figurális, színes üvegfestménynek talán Mikó volt a mestere, a homályos szövegből azonban bizonyosan megállapítani nem lehet. Valószínű, hogy Werpacher valamennyi templomépítkezésénél Mikót vette maga mellé mint üvegfestőt, erre vonatkozóan azonban írásos megerősítés nincsen.

A végrendeletből kiviláglik, hogy jól fizetett mester volt, hiszen képeiért átlagban kapott 50 magyar forint mai értékben kb. 1000 aranykoronának felel meg. Nagyobb munkákat, oltárképek és epitáfiumok festését, templomüvegezést vállalt, a korabeli Bécsújhely arányban és megtiszteltetésben legjelentősebb feladatai neki jutottak. Az írott források néhány bizonyos művének emlékét megőrizték s mielőtt a nevével kapcsolatba hozható alkotások tárgyalására kerülne a sor, ezekről kell megemlékezni.

1. A sz. György-rend egyik kápolnájának üvegablakai, a végrendelet nem említi, hogy melyiké. Ekkoriban a rend birtokában volt a vár mindkét istentiszteleti helyisége, a Corporis Christi és a szent György kápolna. Az ablakok ezeknek egyikébe kerülhetett.

2. A ruszti, ismeretlen megrendelő számára készített képtábla, amely valószínűleg a városka templomának oltárképe volt.

3. A bécsújhelyi plébániatemplomba került kép. Homályos, hogy oltárkép, epitáfium vagy egyszerűbb kegyeleti kép-e; a kikötött összeg nagysága arra enged következtetni, hogy nagyobb

szabású alkotás volt. Talán a Winkler-féle epitáfium, amelyről alább bőven lesz szó, értendő alatta.

4. A Corporis Christi társaság számára készített kép, valószínűleg ugyancsak oltárkép, fogadalmi kép vagy epitáfium.

Ezek közül az írásos tanubizonysággal megerősített képek közül ma már egyik sem ismerhető fel kétséget kizáróan. Bécsújhelyen a festő emlékét úgyszólván csak Neunkirchnerstrassei háza őrzi, amelyen kegyeletes kezek megörökítették az egykori tulajdonos nevét,[192] ezenkívül néhány kép és üvegablak, amelyek még a stílkritika eszközeivel sem közelíthetők meg, mert mindezideig Mikónak egyetlen hiteles műve sem ismeretes. Annyi bizonyos, hogy tevékenysége kettős volt, képek festésén kívül figurális üvegablakok készítésével is foglalkozott. Az alábbiakban e technikai különbség szerint vesszük sorba az alkotásokat, amelyeket az eddigi irodalom nevével kapcsolatba hozott.

*

Hat oly képtábla ismeretes, amelyet az idevágó osztrák irodalom több-kevesebb valószínűséggel mesterünknek tulajdonít, ezek között a legfigyelemreméltóbb *Florian Winkler epitáfiuma* (1477), amely a bécsújhelyi plébániatemplomból került a helybeli városi múzeumba. A fára festett kép átfestés nélkül, igen jó állapotban maradt meg, alakja rövidebb oldalára állított téglalap, magassága 138, szélessége 90 cm. Tartalmilag és szerkezetileg egyaránt két részre oszlik, az előtér Krisztus születését ábrázolja, a háttér a bűnbeesést és a kiűzetést.

Az előtér bal oldalán Szűz Mária térdel, imára kulcsolt kezekkel. Fejét korongalakú, rovátkolt dicsfény fogja körül, kibontott haja a vállaira omlik, a szőnyegen előtte fekvő ruhátlan kis Jézusra tekint, aki jobb kezével anyjára mutat. Mária mellett, a háttér felé két széles szárnyú angyal térdepel, akik a gyermek Jézust imádják, ezek az angyalok oly aprók, hogy Mária derekáig alig érnek fel. A kép közepén, az angyalok mellett sz. József térdel. Ősz fürtjei a vállaira omlanak, bajusz és szakáll borítja arcát, feje körül hiányzik a dicsfény. Leeresztett bal kezét mintegy csodálkozva nyitja szét, jobb kezében homokórára emlékeztető s nem égő lámpát tart. A kép előterének jobb oldalát a donátor és védszentjeinek alakja tölti ki. Winkler Flórián gótikus, díszes páncélban, hajadonfőtt térdel a kis Jézus felé fordulva, kezeit imára kulcsolja. Fiatalos arca bajusz és szakálltalan, gesztenyeszínű göndör fürtjei páncéljára omlanak. Nyakán elefántcsontrendjeles, súlyos aranylánc lóg. Háta mögött védszentje, a nálánál alakra sokkal nagyobb szt. Flórián áll, bő fehér ruhában, amely azonban csak karjain látszik, a sötét függöny másutt eltakarja. *Barettal* fedett fejét dicsfény veszi körül, balját védettjének vállára teszi s egyúttal a feje fölé emelkedő zászlócska nyelét is magához szorítja,

jobbjában pedig edényt tart, amellyel vizet önt az előtte álló házacskára. (Flórián a tűzoltás védszentje.) A kép jobb sarkában Winkler címere látható, vörös mezőben fordított L-betű, amely aranyos csillagot fog közre; ez ismétlődik a címerpajzsot koronázó sisaktaréj vörös madárszárnyán is. A bal sarokban ugyancsak címerpajzs látható, amelynek három pólyája fekete, vörös és arany színű. A két címerpajzs között egy cserép virág élénkíti az előteret. A kép bal oldalán a kilátást egy félig kiépült istálló fogja el, ablakán át egy ökör s egy szamár látható jászol előtt, tetején galambok és énekesmadarak ülnek.

A háttér az újszövetségi jelenettel szemben ószövetségit ábrázol. A paradicsom hatszögletű zöld mezője gótikus izlésű aranyfallal van körülkerítve, amely a néző felé díszes portálében zárul. A kertben az Atyaisten látható a kígyó képében ábrázolt Sátánnal, ettől balra ugyancsak az Atyaisten a ruhátlan első emberpárral, amint tiltó parancsát kihirdeti előttük, végül az ajtóban az arkangyal által kiűzött emberpár. A paradicsom mögött távoli hegyek kéklenek, felettük síma aranyháttér zárja le a képet, amely mély, barnás tónusú. Mária és szent József öltözete sötétkék, Flóriáné fekete, köpenye zöld. Az istálló barna, az egységes sötétes tónusból csak a jobboldali címer erős vörös színe válik ki. A ráma felett elhelyezett táblán gótikus minuszkulákkal írt kétsoros szöveg olvasható:

Anno dni 1477 jar an sand matheus abent starb der Edl-
Helt florian winkchler und ligt da pegraben dem got genedig sey

A kép felett és alatt, ugyancsak egy-egy sorban:

Paradysi perta p evam cunectis clausa est
Et p mariam vginem itene eis aperta est

A felirat bizonysága szerint a kép 1477-ben készült, és pedig Winkler Flórián sírjának díszítésére. Winkler előkelő stájer családból származott,[193] a Graz melletti Feldbachból került Bécsújhelyre, ahol a császári udvarban jelentős szerepet játszott. 1477 szeptember 12-én halt meg, a kép azonban kevéssel a halála előtt készülhetett, mert a donáterra vonatkozó felirat a halál évszámával külön táblára került.

A Winkler-epitáfium a korbeli német művészet vezető egyéniségének, Martin Schongauernek hatását mutatja. A magyar művészet történetéből is ismeretes, hogy Schongauer metszetei annak idején mennyire elterjedtek Középeurópában; néhány hazánkbeli — felvidéki és erdélyi — szárnyasoltár nem egyéb színes felnagyításuknál. A városról-városra vándorló kisebb jelentőségű piktorok mintakönyvnek használták ezeket a lapokat. A Winkler-

epitáfium Schongauernek Krisztus születését ábrázoló metszete[194] nyomán készült. Mária, Jézus és a becsukható lámpást tartó szent József kompozicióban és ruharedőzésben, arckifejezésben és gesztusban szabad átdolgozása Schongauer figuráinak, csupán a dicsfény hiányzik a metszetről. Ez a rézkarc 1475 körülről való, a mester koraibb művei közé tartozik s a Winkler-epitáfium az eddig ismert művek között időrendben az első, amelyre hatott.[195] Szent Flórián alakja s a háttér messzire elnyúló megoldása a németalföldi hatás alatt kivirágzott XV. századi német művészet formakincséből táplálkozik. Az alakok összeállítása, a donátornak a kompozicióba való beillesztése, amely a festő egyéni leleménye, kezdetleges; a fontosabb szereplőknek a távlatra való tekintet nélküli megnagyítása középkorias szellemű, ellentétben az egyes alakok ébredező realizmusával. W. Boeheim[196] Van Eyckék hatását vélte felfedezni e képen, amely Schongauer szellemét tükrözi, szinte a festői szabadság rovására. A régi németalföldi piktura hatása valóban eljutott hozzá, azonban Schongauer retortáján megszűrve, hiszen ismeretesek azok az erős szálak, amelyek a német mestert összekötik Németalföld művészetével.[197]

Az epitáfium, mint említettük, eredetileg a bécsújhelyi plébániatemplomban függött, tehát azonos lehet azzal az oda került képpel, amelyről Mikó végrendeletében megemlékezik. Készülésének ideje megegyezik a végrendeletből gyanítható körülményekkel, az ott említett képet a mester utolsó éveiben festhette, mert halálakor még nem kapta meg az érte kikötött összeg egészét. Winkler talán nagyobb összeget hagyott a templomra, azzal a kikötéssel, hogy halála után fizessék ki síremlékének költségeit, így lenne magyarázható, hogy a templom s nem a halott rokonsága tartozott Mikónak.

W. Boeheim[198] Mikóval, illetve a Winkler-epitáfium mesterével hozza kapcsolatba a Bécsújhelyhez közeli Ebenfurth templomának sekrestyéjében függő két képtáblát, *Jörg von Pottendorf fogadalmi képét* és *Jesse Sax lovag epitáfiumát* (1473). Mindkettőről Mayer[199] már megállapította, hogy felfogásuk és stíljük egyaránt ellenkezik a Winkler-epitáfium mesterével. E sorok írója sem lát semmiféle kapcsolatot a bécsújhelyi és ebenfurthi képek között, azon a külsőséges hasonlóságon kívül, hogy mindhármon a donáter páncélosan térdel. A stílbeli különbség arra enged következtetni, hogy a két ebenfurthi kép sem egy mester alkotása.

A mult század elején F. K. Boeheim[200] a bécsújhelyi kapucinuskolostor betegszobájában látott egy képet, amely faalapon, aranyháttérrel Szűz Máriát ábrázolta, ölében a halott Krisztussal. Jobbján sz. György állt, lábainál sárkány, kezében vörös keresztel díszített lila zászló, balján János evangélista, az előtt kicsiny alakban megfestett donáter, egy egyházi személy térdelt. A kép, amelyet Tschischka 1836-ban még látott,[201] azóta eltűnt s szorgos

utánjárásra sem került elő, ami nagy veszteség Mikó művészetének megismerése szempontjából. A leírás alapján csaknem bizonyosra vehető, hogy ez a festmény Mikónak a Corporis Christi-társaság megrendelésére készített oltárképe volt, amelyet a végrendelet említ. Erre utal a halott Krisztus alakja, sz. Györgyé pedig arra, hogy a kép a kápolna sz. György-oltárát díszítette.

A festőnkkel kapcsolatba hozott képtáblák közül meg kell emlékezni még a bécsújhelyi ciszterciek múzeumában (Neukloster) található két tábláról. Mindkettő egyforma alakú (magassága 55, szélessége 35 cm), az első a sz. család Egyptomba való menekülését, a második[202] visszatérését ábrázolja, Ez utóbbi képen a háttér némelyek szerint Bécsújhelyet, illetve a várat ábrázolná, mások szerint a bécsi Kärtnerstrasset; a magunk részéről mindkét hipotézist lelkes túlzásnak tartjuk, mert az architekturában semmiféle jellegzetes vonás nincsen. Mayer szerint[203] sz. József alakja erősen emlékeztet a Winkler-epitáfium sz. Józsefére, ami feltűnő tévedés. A Schongauer-hatás alatt készült Winkler-képpel szemben ez a két tábla az úgynevezett bécsi Schottenstift-mesternek (1475 körül) sajátkezű műve, sz. József arca szinte hajszálnyira ugyanígy ismétlődik meg a mester legismertebb két képén (Menekülés Egyptomba és visszatérés, Bécs, Schottenstift-képtár), amelyről ezt a festőt elnevezték, s amelyet Mayernek ismernie kellett volna. Ennek a két képnek semmi köze Mikó Jánoshoz.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a XV. század második felében Bécsújhelyen nemcsak Mikó dolgozott, hanem — hogy csak az oklevelekben gyakran szereplő mestereket említsük — Hans von Tübingen, Georg Pruner, Konrad Herer vagy Hans von Werd is, akik mindannyian jólkereső, népszerű festők voltak s ha oly megtisztelő feladatokhoz nem is jutottak, mint Mikó János, néhány epitáfium vagy oltárkép bizonyára került ki a kezük alól. Nem minden kép Mikó műve, amely a XV. század második felében Bécsújhelyen készült; az indokolatlan attribuciók nem vezetnek a probléma megoldására, sőt még jobban összekuszálják azt.

*

Végrendeletében a művész egy üvegfestési megbízását is említi; amely szerint ő készítette volna a sz. György-rend egyik kápolnájának ablakait. E forrás nem mondja meg bizonyosan, hogy a kápolna alatt a Corporis-Christi kápolnát kell-e érteni, vagy a sz. Györgyről nevezettet. Az előbbi Ernő herceg uralkodása alatt nagyjában elkészült, de lehet, hogy beüvegezése részben III. Frigyes császár idejére maradt. A bécsújhelyi ciszterci-kolostor múzeuma többek között egy ablakot őriz, amely Ernő herceget ábrázolja, három fiával, páncélosan és térdepelve. Erről az ablakról, amelyet Aull[204] Mikó művének tartott, történeti és stílbeli okok alapján bizonyosan állítható, hogy 1423-ban készült,

amikor a herceg Bécsújhelyen tartózkodott, tehát jóval festőnknek a városban való letelepedése előtt. Nagyobb kompozíció töredéke, valószínűleg egy háromosztatú, díszes ablak szélső lécének alsó fele, a középső részt Krisztus alakja foglalhatta el, a másik oldallécet pedig a hercegi család nőtagjai.

Ez az elrendezés viszontlátható a sz. György-kápolna három híres kórusablakán, amelyeket bizonyosan nem Mikó készített, hanem ismeretlen flandriai mester alkotásai 1479-ből. Lehetséges azonban, hogy a kápolna többi ablakát a magyar mester üvegezte, ezek azonban a XVIII. században megsemmisültek. Mayer szerint[205] a sz. Jakabról nevezett minorita-templom üvegfestményének alkotóját is benne kell keresni, egyrészt azért, mert az építkezést ezidőben Sebald Werpacher vezette, másrészt pedig azért, mert Mikó ide temettette magát; ezek az ablakok szintén megsemmisültek.

W. Boeheim[206] és nyomán Lyka Károly[207] a bécsújhelyi ciszterci-kolostor múzeumának néhány, méretre kisebb üvegablakáról mint Mikó művéről emlékezik meg. Az első szent Annát ábrázolja tájképi háttér előtt, a második szt. Péter apostolt, fején tiarával, kezében hatalmas kulccsal, a harmadik Szűz Máriát, karján a gyermek Jézussal, a negyedik végül a Szentháromságot.[208] A négy üvegfestmény közös stíljegyek alapján összetartozik, az említett képekkel azonban nem rokon. Nyilván bécsújhelyi mester alkotásai, noha származásuk, eredeti helyük ismeretlen. Mikónak azonban, egyszerűen azért, mert a XV. század közepén s e városban készültek, nem tulajdoníthatók, hiszen Mikó mint üvegfestő sem volt egyedüli a városban. A XV. század végéről ismeretes egy tanácsi határozat,[209] amely a helybeli festők ügyeit célszerűen rendezi s a mester-remek készítésénél megemlékezik az üvegfestőkről is, ha csak egy ily művész lett volna a városban, bizonyára nem így történik.

Az említett múzeum üvegképei közül még három címeres tábla készült Mikó működésének idején, III. Frigyes császár monogrammjával, azonkívül 1440 és 1458-as évszámmal. A többi üvegfestmény vagy jóval előbbről való, pl. a több szentet ábrázoló ablak vagy a bemutatás a templomban, mindkettő 1390-ből,[210] vagy későbbről (kékruhás, térdelő donáternő képe,[211] amelyet régebben az Ernő herceg-féle fogadalmi kép párdarabjának tartottak, 1490 körülről).

2. Ötvösök.

III. Frigyes bécsújhelyi udvarának fénye sok ötvöst magához vonzott. A császári rezidencia napsütésében az eddig elhanyagolt vidéki városka szemlátomást nőni, izmosodni kezdett. Ipara, kereskedelme fellendült, mert a kelet felé vezető országút ezentúl az

Keresztet Firenzében 1479-ben, meghalt Velencében.

ben Egész alakban, ~~[illegible]~~ és balra néz-
hajas, bajuszt és szakállt hord. Jobb kezét
köpenyének alját fogja. Lábainál jobb

i aranyozott keretben, méretei 24:17 %m.

~~[illegible]~~
224 k°

j125.

MIKÓ *János*, magyar üvegfestő, 1451—1473 között Bécsújhelyben működött, ahol több üvegfestménye és három táblaképe maradt fenn.

E. G. II. 1221

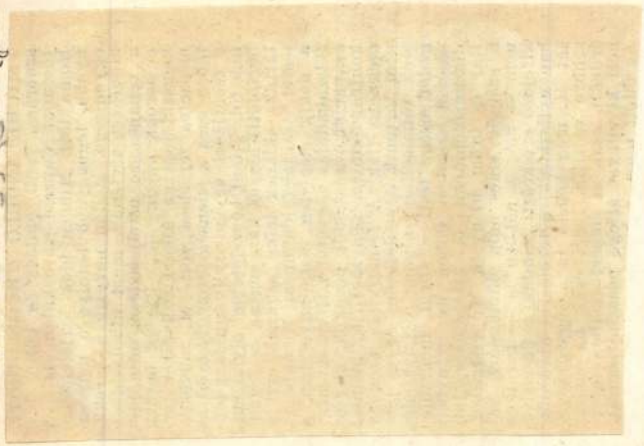

Becstelenség, mint jogi fogalom, lehet *tényleges B. (infamia facti)* és *jogi B. (infamia iuris).* Az előbbi a társadalmilag elismert jó hírnévnek tényleges csorbulását, utóbbi a büntetésképbíróilag kimondott B.-et jelenti. Régi hazai törvényeink jogi B.-et szabtak a vértagadókra, hűtlen gyámokra, a hamisan esküvőkre, a hamis okiratok készítőire, a letétek eltagadóira, az álorcásokra és az ellenféllel egyetértő ügyvédekre. A modern büntetőjogok jogi B.-et nem ismernek. Helyébe a jogkorlátozó mellékbüntetések léptek. Ilyenek a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztés s a hivatalvesztés.

Becsuánaföld, fizikai földrajzilag a D.-afrikai Kalahári sivatagos sztyeppvidék területe (850.000 km², kb. ¼ millió lak.). Politikailag a hatalmas terület két részre oszlik: 1. *Brit-Becsuánaföld,* a D.-afrikai Unióhoz tartozik az *Oranje* és a *Molopo* folyó között. 133.440 km², 120.000 lak. Székhelye *Mafeking.* 2. *Becsuánaföldi Protektorátus,* a Becsuánaföld É.-i része a *Molopotól* az *Okavangóig* és *D.-Rhodesiáig.* Angol koronagyarmat. 712.250 km², kb. 153.000 lak. Élén kormányzó áll. Legfontosabb települése *Serowe* (17.000 lak.).

Bécsújhely *(Wiener Neustadt),* város Alsóausztriában, a Bécsi medencében, a Fischa folyó mellett; Alsóausztria egyik legjelentékenyebb városa. Plébániatemploma a XIII.—XIV. sz.-ban épült; a Babenbergi hercegek kastélya ma katonai akadémia (XII. sz.). Régi árkádos piac-tér. Bőr-, gép-, lokomotív- és sörgyártás, textilipar, gabona- és állatkereskedelem. Múzeumában magyar vonatkozású emlékek. (1930) 36.956 lak.

B. többször szerepelt a magyar történelemben. 1246-ban IV. Béla itt verte meg Babenberg Frigyes osztrák seregét; az elesett osztrák hg.-gel családja kihalt. 1462-ben Mátyás király itt kötötte meg a békét III. Frigyessel. A béke értelmében a császár 60 ezer aranyért átadta a szt. koronát Mátyásnak. Megegyeztek, hogy ha Mátyás örökös nélkül hal meg, Frigyes, ill. utódai öröklik a magyar koronát. Mátyás 1487-ben elfoglalta a várost. 1671-ben a B.-i fegyvertárban fejezték le a Wesselényi-féle összeesküvésben való részesség miatt Zrínyi Pétert és Frangepán Ferencet. 1701-ben a sárosi várában elfogott II. Rákóczi Ferencet itt zárták el, ugyanabba a börtönbe, amelyből nagyatyja, Zrínyi Péter, a vérpadra lépett. Rákóczinak azonban sikerült a börtönből megszöknie.

Szentháromság. Mikó János XV. sz.-beli magyar festő üvegfestménye a bécsújhelyi múzeumban.

Becsület, jogi értelemben, a személynek tulajdonságai és egész viselkedése alapján, társadalmi ítélettel megállapított értéke. Nem azonos az általános emberi méltósággal, sem az ember belső B.-érzésével. A B.-et sértő bűncselekmények tárgya csak az a külső v. objektiv B.-ből származó jogigény, amelynél fogva mindenki követelheti, hogy a társadalmi ítélettel megállapított értékének megfelelő bánásmódban részesítsék. A B. büntetőjogi védelméről szól az 1914. évi XLI. tc.

Becsületbíróság, az olyan, nem állami, hanem társadalmi, hivatásbeli, rendi, testületi, stb. eredetű és jellegű bíróság, mely a hatáskörébe tartozók becsületügyeiben ítélkezik. Csak akkor van helye, ha valamely lovagias ügyben akár a kihívó, akár a kihivott párbajképességét az ellenfél kétségbe vonja. A felajánlott B.-ot az ellenfél segédei nem utasíthatják vissza. Tisztek között felmerült lovagias ügyeknél B.-ot összehívni nem lehet. Tisztek B.-ban semmiféle tisztséget nem vállalhatnak. A B. az ellenfelek részéről szabadon választható legalább két-két, s legfeljebb hat-hat becsületbíróból áll. A tagok titkos szavazás utján választanak elnököt, aki köteles a B.-ot 24 óra alatt összehívni. A B. ítélete döntő érvényű.

Becsületbüntetések, mindazon büntetéseknek összefoglaló neve, melyek által az elítélt polgári becsületének csökkenése jut kifejezésre. Az ó- és középkori, nagyszámú változatban jelentkező B. célja a meggyalázás, megszégyenítés v. becstelenné nyilvánítás volt. A modern B. fogalmába sem az öncélú megszégyenítés, sem pedig a polgári jogképesség teljes elvonása nem illik. A mai magyar és külföldi BTK-ben ismert politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése és a hivatalvesztés, úgyszintén a bírói dorgálás lényegüknél fogva B.-nek tekinthetők.

Becsületrend. 1. *Légion d'honneur* [lézjon donnőr], az egyetlen francia katonai és polgári rendjel; I. Napoleon, még mint konzul, 1802-ben alapította. Jelvényét többször megváltoztatták. Nagy-, főtiszti-, parancsnoki-, tiszti- és lovagkeresztes osztályra oszlik. Szallagja piros. A rendtagok pénzjárulékban részesülnek. 2. *Ehrenlegion*, a világháborúban résztvettek számára, Ludendorff gyalogsági tábornok vezetésével alapított, német rendjel. Jelvényét hadiékítménnyel v. anélkül adományozzák.

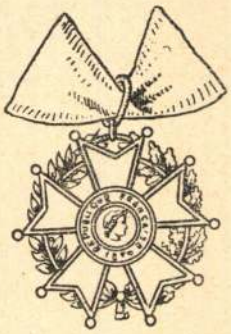

A francia becsületrend jelvénye.

Becsületsértés-t követ el, aki más ellen becstelenítő, lealacsonyító v. megszégyenítő kifejezést használ, v. pedig ily cselekményt követ el (1914:XLI. t. c. 2. §.). E vétség büntetése pénzbüntetés. Ha azonban a sértés feltűnően durva, v. ha törvény által alkotott testület v. tagja, hatóság, közhivatalnok, lelkész a sértett, s a B. hivatásuk gyakorlására vonatkozik, úgy fogházzal büntetik. A B. miatt általában magánindítvány alapján indítják. L. még *Rágalmazás*.

Becsületszó, a becsületre való hivatkozás mellett tett állítás v. igéret. Jogi jelentősége nincsen, de társadalmi téren tiszteletben tartott hivatkozás. Különösen a tiszti B.-nak van nagy jelentősége és annak be nem tartása súlyos következményekkel jár.

Becsületügyi eljárás, a tiszti állás közös becsületének, valamint az egyes tisztek becsületének megóvása és épségben tartása érdekében lefolytatott vizsgálat. *Tényfelderítő* és *tárgyaló* eljárásra tagozódik. A tényfelderítő eljárás a becsületügyi választmány ténymegállapításaiból és a tisztigyűlés munkájából áll. A tárgyaló eljárás a becsületügyi tanács tárgyalására és esetleg a becsületügyi fellebbezési tanács tárgyalására oszlik. A tényfelderítést az illetékes parancsnok rendeli el, azt pedig, hogy a tárgyaló eljárást meg kell-e indítani v. sem, az ecélból összehívott tiszti-gyűlés dönti el.

Becsületügyi tanács, a katonai becsületügyi eljárás (l. o.) egyik fokozata, melyet az illetékes parancsnok akkor hív össze, mikor a becsületügynek ügyiratait s a tisztigyűlésnek a tárgyaló eljárás megindítására vonatkozó határozatát megkapta. B. alakul esetenkint külön-külön a főtisztek, törzstisztek és tábornokok számára.

Becsületügyi választmány, a hadsereg kebelén belül alakított bizottság becsületügyek kivizsgálására, vélemény és tanácsadásra. Főtisztek, törzstisztek és tábornokok számára külön B.-ok alakulnak. A becsületügyi választmány elnöke törzstiszt, tagjai: két százados és egy alantos tiszt. Törzstisztek részére a törzstiszti választmánynál tábornok az elnök, tagjai: egy ezredes, egy alezredes és egy őrnagy. A tábornoki választmány elnöke egy magasabb rendfokozatú tábornok, tagja: három tábornok.

Becsüs, aki hivatalos eljárásoknál, pl. végrehajtási foglalásoknál a dolgok v. károk értékét meghatározza. A bíróságnál ú. n. *állandó B.*-ök is alkalmazhatók.

Beczássy *Judit*, írónő, *1888. 1920-ban tűnt fel *Mari néni* c. regényével. Ismertebb regényei: *Menekültek*, *Terebélyes nagy fa*. Ifjúsági könyveket is írt *(Méltóságos kisasszony*, *A Miklóssy-ház titka)*. *Balázs* Sándor író felesége.

Béd *(Bádice)*, nyitramegyei község, Tr. óta Csehszlovákiához tartozik, (1931) 471 lak.

Beda Venerabilis, *Szt.*, angolszász bencés szerzetes, egyháztanító, *673, †735. Az ókeresztény és pogány irodalomban egyformán járatos volt, a korabeli tudomány majdnem minden ágát művelte. Főműve az öt könyvből álló *Historia ecclesiastica Gentis Anglorum*, Anglia története Caesartól 731-ig.

Bede *(Bedeni)*, marostordamegyei község, Tr. óta Romániához tartozik, (1930) 234 lak.

Bede *Jób*, író és hírlapíró, *1868, †1919. Elbeszélései kötetekbe gyűjtve is megjelentek.

Bedeaux-rendszer [bedó], a prémiumos bérrendszer (l. o.) egyik újabb formája. Nevét megteremtőjétől, Charles *Bedeaux* francia származású amerikai üzemszervezőtől kapta. A B. a munka mérésére a „B"-nek (Bedeaux rövidítése) nevezett egységeket alkalmazza. Egy „B" megfelel annak a munkamennyiségnek, amelyet az átlagos munkás egy perc alatt el tud végezni. Egy órai normál teljesítmény tehát 60 „B"-t képvisel. Ennyi munkáért jár egy órai munkabér. Amelyik munkás egy óra alatt ennél többet végez, az a többletmunka után járó bér 75%-át mint jutalmat kapja, a fennmaradó 25%-ot viszont a munkavezetőnek fizetik ki. A B. bevezetését gondos munkaanalízisnek kell megelőznie, hogy a „B"-nek megfelelő egységet igazságosan állapíthassák meg. Ha a munkás nem teljesít óránkint 60 „B"-t, akkor béréből bizonyos részt levonnak. Egyes üzemekben a hibás darabokra és a hulladék nagyságára is végeztek számításokat és a rendesnél kevesebb hibás darab v. hulladék esetén szintén prémiumot, ellenkező esetben büntetést számítanak. A B. előnye, hogy segítségével nemcsak a hasonló munkát végző munkások teljesítményét, hanem az üzem különböző osztályainak teljesítményét is számszerűen össze lehet hasonlítani. Magyarországon is több helyen alkalmazzák; a munkásság sok esetben igazságtalannak tartja és gyakran előfordult, hogy sztrájkba lépett miatta.

kötelékeket fed fel. Nyilvánvaló, hogy a Schottenstift-mester rokonságban van az apostolvértanuságok mesterével. Az előbbinek tanitványa a Winkler-epitápium festője, aki nem más, mint Mikó János bécsujhelyi magyar festő. Az apostolvértanúságok mesterének kezenyomát az esztergomi képekben kétségtelenül fel lehet lelni. A két közeli rokont Benesch egyazon személyben egyesitette. A kassavidéki sorozat kétségtelenül az apostolvértanuságok mesterének alkotása. A két sorozat tipusai azonosak éppúgy, mint a karakterisztikus drapériák. A fák jellegzetes ábrázolása az utóbbi képeken is megtalálható. Valamiben azonban különböznek a kassavidéki képek az előttük emlitettektől. Az exakt kompoziciós rendszer feloldódik, a későbbi képeken a festő a részleteket sommásan intézi el, egy-egy dekorativan odavetett fűszállal tölt ki hézagokat, mint a holttestek feltalálását ábrázoló táblán látható. A tájkép jelentősége is fokozottabb. A képek levegősek s az előtér és háttér között összeköttetés jön létre, szemben az előző sorozattal. Kvalitás szempontjából a kassavidéki képek gyengébbek, fejlődéstörténetileg azonban haladottabb fázist képviselnek s ez utóbbi meggondolás alapján helyezzük az esztergomi sorozat készületét 1490—1500 körülre.

Mikó János.

A hazai passió-mesterrel s az apostolvértanuságok festőjével közeli atyafiságban van *Mikó* János, az egyetlen középkori festőnk, akinek személyi körülményeiről, élete folyásáról aránylag igen sok adat maradt. Nem tudni biztosan, csak neve után sejthető, hogy az erdélyi, neves Mikó-familiából származott, annyi bizonyos, hogy Magyarországból vándorolt ki a közeli Ausztriába, mert az oklevelek Mico der Ungernek vagy Hans Ungernek emlegetik. Bécsujhely városában 1449-ben telepedett le, illetve a helybeli irott források ez évben emlitik először Ettől kezdve huszonnyolc éven keresztül, haláláig, több-kevesebb megszakitással nyomon kisérhetjük nevét a bécsujhelyi oklevelekben és jegyzőkönyvekben. Kiderül ezekből, hogy bécsujhelyi leányt, bizonyos Beck Borbálát választott élettársául, lassankint megvagyonosodott, házat vásárolt, városi tanácstaggá választották s nem szűkölködött a jól jövedelmező megbizásokban sem. Irott emléke maradt, hogy ő készitette a bécsujhelyi vár egyik kápolnájának üvegablakait, a magyarországi Ruszt városka templomának oltárképét, a bécsujhelyi Ur testéről nevezett társulat fogadalmi képét, ezenkivül egyik közelebbről meghatáro-

Gerevich Tibor: A régi magyar festőművészet. Vác, 1932.

zatlan alkotása a bécsujhelyi plébániatemptomba került. 1478-ban halt meg, a helybeli Szent Jakab-kolostorba temették el.[1]

Üvegablakai közül, amelyek bizonyára figurális jellegűek voltak, egy sem maradt az utókorra, illetve az ez időből, Bécsujhelyről származó töredékek egyikét sem lehet kétségtelen kapcsolatba hozni a művésszel. Képei közül ezzel szemben az eddigi kutatás néhányat felismert e ezeknek alapján remélhető euvre-jének a közeli jövőben való további gazdagodása.

Az egyik kép *Winkler Flórián epitáfiuma,* amely a bécsujhelyi plébániatemplomból a helybeli múzeumba került. Mikó szerzősége mellett nyomós érvek szólnak. A végrendelet megemlékezik egy a plébániatemplom számára festett képről, melynek árával a templom adós maradt. A végrendelet 1478-ból, a kép 1477-ből való, a mester utolsó munkáinak egyike, erre vall az a tény is, hogy a kikötött összeget nem kapta meg érte. Winkler lovag, akinek emlékét örökiti meg, alighanem nagyobb összeget hagyott a templomra, hogy abból siremléket elkészitessék s ezzel magyarázható, hogy nem a lovag rokonsága, hanem a templom tárgyalt a festővel s maradt annak adósa. (69. kép)

Az epitáfium Jézus születését ábrázolja, a térdelő donátorral és védszentjével, Szent Flóriánnal kibővitve, a háttérben pedig az első emberpár bűnbeesése és kiűzetése látható. A mély barna tónusú képet sokhelyütt aranyszinek élénkitik. Ami a festő formarendszerét illeti, az első pillanatban feltűnik az előbb emlitett festői körrel, a kassai passiómesterrel s főleg az apostolvértanúságok mesterével, annak többrendbeli táblaképeivel való határozott rokonsága. Rokon az emberábrázolás : a domború szemhéjú, markáns, de egymáshoz igen hasonlatos fejtipus, a ruharedőzés, amelyet itt is, ott is fafaragóra vallóan kemény, töredezett és éles. Frappáns a női tipusok rokonsága : össze kell vetni pl. a prágai Sz. Borbála-kép főalakjának fejét a Winkler-epitáfium Madonnájáéval. Kétségtelen, hogy Mikó Jánost azonos művészi szándék vezette, mint a magyar táblaképek a jellegzetes csoportjának mestereit.

Némi különbség azonban elválasztja az epitáfiumot az emlitett csoporttól, de ez a különbség az egyéni jellegzetességből folyik s nem lényegbevágó. Mikó az elbeszélés tekintetében régies, több jelenetet

[1] Részletesebb életrajzát l. Genthon : Magyar művészek Ausztriában a mohácsi vészig, Bp. 1927, 33—36 l.

ábrázol egy táblán, szemben az apostolvértanúságok mesterének időbelileg egyetlen pillanatra korlátozódó jeleneteivel. A Winkler-epitáfium hátterének felét a súlyos, masszivan emelkedő istáló eltakarja, az előtér kevés alakja ellenére is a kép nem levegős, a figurák kissé nyomottak. Feltünő a kezek merev s ügyetlen ábrázolása. Ezeknek az eltéréseknek láttán nem szabad elfeledni, hogy az Ausztriába szakadt Mikót természetszerüleg külföldi hatások is érintették. Részben Schongauer 1475-ben készült hasonlótárgyú rézmetszetéhez (B. 4.) igazodik, sok frank elem él tovább a műben s festője előtt bizonyára nem volt ismeretlen Bécs korbeli vezető mesterének, a Schottenstift-mesternek munkássága sem.

Ugyancsak *Jézus születését* ábrázolja Mikó másik képe, amely a bécsi Liechtenstein-galériában függ. Tárgya, felfogása, tipusai és egyéb részletei alapján bizonyossá válik, hogy az ő ecsetje alól került ki. Felirata szerint 1476-ban készült s a mester I v M betükkel jelölte magát a képen. Meg kell emliteni, hogy a felirat hitelessége vitatható, megújitott vagy teljesen új. Többre kell becsülni a stilkritika szavát, a képnek a Winkler-epitáfiummal való mély rokonságát. Különösen a Madonna-tipusok szakasztott egyazon volta mutatja a két kép mesterének azonosságát s a kezek ügyetlen, merev ábrázolása. Mária ruhájának vonalkákkal való, rajzos jellegű megfestése emlékezete idézi, hogy Mikó János nemcsak táblaképeket, hanem üvegablakokat is festett, onnan való, ott szerepel sokat ez a technika. (70. kép)

Egy harmadik képe, amely Szűz Máriát ábrázolta ölében a halott Krisztussal, jobbról-balról Szent György lovaggal és Szent János evangelistával, a múlt század elején a bécsujhelyi kapucinuskolostor betegszobájában állott. Ma nincs már ott, elveszett vagy ekkallódott, csak annyit tudni róla, hogy öregkori művei közül való volt, mert a festő végrendelete ugyancsak emliti. Benesch[2] Mikóval hozta kapcsolatba a bécsujhelyi plébániatemplom festett medaillonjait, amelyek sajnos annyira át vannak festve, hogy vélekedéséhez nem is lehet hozzászólni.

Fájdalom, egyelőre csak két képre korlátozódnak Mikóról vallott ismereteink, melyek pedig, ha bőségesebbek lennének, sok levegőben

[1] V. Ö: Genthon István: Az apostolvértanúságok mestere. Archeologiai Értesitő, új folyam, XLIII. kötet, Bp. 1929, 175—180 l.

[2] Két XV. századbeli oltárkép a Pozsony melletti mélyúti kápolnában. Arch. Ért. XLII. kötet, Bp. 1928, 158. l.

függő problémát oldanának meg. Mindaddig, mig csak két öregkori műve ismeretes, nem lehet felvetni azt az izgató kérdést, hogy minő szerepe volt a festőnek az osztrák kiváltképpen az ugynevezett bécsi iskola kialakulásában s azt a még izgalmasabbat, hogy volt-e szerepe a középkori magyar művészet osztrák kapcsolatainak kimélyitésében. Kétségtelen, hogy művei nem véletlenül emlékeztetnek a Schottenstift-mester képeire, de a hozzá való viszonyáról az emlékanyag töredékes volta miatt semmit sem tudni. Annyi bizonyos, hogy Mikó, aki már 1449-ben festő-mesterként szerepelt Bécsujhelyt, nem lehetett tanitványa a Schottenstift-mesternek, akinek korai művei (a passióciklus) húsz évvel későbbről, 1469-ből valók, inkább idősebb kartársa lehetett. Kár, hogy az osztrák kutatók éppen mostanában, mikor gotikus táblaképfestészetük ismertetése virágjában áll, megfeledkeznek személyéről s műveit névtelenül bekebelezik a Schottenstift-mester iskolaművei közé. Azt hisszük, a magas nivójú 1460—1480 közötti bécsi művészet sok homályos pontja megvilágosodna, ha sikerülne Mikó szerepét élesebben körvonalozni.

Ami a magyar gotikus piktúra fejlődésének kérdését illeti, rendkivüli jelentőségű lenne, ha Mikó további, főképp korai művei előkerülnének. Fény derülne a hazai festői kultúra némely homályos pontjára, utolvégre Mikó Magyarországról vándorolt külföldre, tehát itt nálunk tanult, itt szerezte tudásának alapját. Emlitettük már, hogy öregkori művei szoros rokonságban állnak az apostolvértanúságok mesterének s egyéb magyar festőknek műveivel, tehát euvrejének jobb megismerése esetén remélhető lenne e rejtelmes kapcsolatok tisztázása. Ki tudja, nem játszott-e összekötő szerepet a magyar és osztrák művészek között. A probléma annál izgatóbb, mert az apostolvértanúságok mesterének működési helye — amelyről csak annyit tudni, hogy részben Felsőmagyarország volt — e kérdés megoldásával talán világosabbá válna. Látható mindebből, hogy Mikó nem egyszerűen idegenbe szakadt festő, nevén kivül művészete is felidézi magyar származásának emlékét.

A Mária élete-ciklus.

A passió-mesterrel rokon festők felsorakoztatása után vissza kell térni a kassai főoltárhoz, illetve annak utolsó képsorozatához, amely az oltár hátsó szárnyainak külsején Mária életét mutatja be 12 képben. (71—73. kép)

U. o. a 20. 21. 22. 23. oldalakon egy-egy
üvegfestménye rajzban bemutatva.

Mikó János

1) A bécsi rejészeti társulat év-
könyvei 1888–1889.
Bocheim vikke Bécsujhely
festőirót. Pontos vonnás lap.
?

2) Pallas Lexikon. ?

Miko János

uregfestő

irod

Ráth. II. 282–283

l

Egyéb

Mikó Imre

Magyar Művészet

1925. 453

Mikó János

rod

Bük. 4 l

Mikó tanós

Művészeti lexikon 502 l.

magyar

Képíró és ügyfertő. 1449–78.
Bécsujhelyen ~~működött~~ élt, hol több műve napjainkig fönn maradt.

Pg. 147.

...a festő.

...ból.

...ős tengernél. (Móz. II. K. 14 r. 27).

~~...~~ Mó-
...tén a tengert, a hullámok vissza-
...ót seregével együtt eltemetik. ~~A elöretben~~
...áll Mózes, ~~...~~ jobb kezében vessző
...isfeszyt ozór. ~~...~~ Kombotte Áront és ~~...~~
...litákat látjuk tevéikkel és ~~...~~ barona ikkal. Bal-
...drében Fárao és serege ~~...~~
a hullámok összecsapnak. Fáráo szür-
...rona ékesíti és kezeit szétvetve egfelé tekint.
...ok emelkednek és az ~~...~~ égbolton Tüz-vilá-

...ei 11·5 : 17 cm.
...nos Lépló ajánlása.

Miko Tanios

irod

Lyka K. Az iparmin.

Közve. II. 282-3

Nejchtel 5

Gerecze. A mian

lékek. 1124 l

Miko János

üvegfestő

XV. század

lásd

Kruck II. 259. l.

Vasöredék, népvándorlás kori III. 111.

Letisztázva

Azt hiszem, hogy ezek után szó sem lehet arról, hogy a hatodik egio a hispanliai; ez a csak a legio VI. Herculea lehet, a mint már Katanchich állította, hivatkozva a Notitia Dignitatumra.* Hogy a daciai bélyeget, mely a VI. Hisp.-nak tulajdoníttatik, azt egyelőre nem lehet tudni. Neigebauer és Ackner, kik után Mommsen azt közli, mindenesetre hitelt érdemelnek, de ezt az adatot a történet más adataival egyeztetni szintén azoknak lett volna kötelessége.

Frőhlich Róbert.

MIKÓ JÁNOS BÉCS-ÚJHELYI FESTŐMŰVÉSZ.

† 1478.**

(Három képpel két mellékleten.)

Mikó János jeles festő, a XV-dik század derekán élt és működött Bécs-Újhelyen. Kiváló művei eléggé indokolják, hogy foglalkozzunk vele tüzetesebben és felemlítsük őt Bécs-Újhely festőművészei sorában. Mikó neve egymagában is elégséges volna arra, hogy felismerjük származását; magyar ember volt, de ezt a tényt még inkább megerősítik a reá vonatkozó okmányok, melyekben róla mindig mint «Hans Mikó genannt der Ungar» van szó, kétségtelen, hogy az erdélyi Mikó-nemzetség tagja, de vajjon melyik ághoz, a Bölöni, Oroszfii, Zságódi vagy Háromszékihez tartozott-e, még nincsen kiderítve; működött-e hazájában és mikor szakadt el onnét, maradt-e még összeköttetésben Erdélylyel? nem tudjuk.

Neve először 1449-ben tünik fel, mikor is hitvese, Borbála, atyjától, Venczel pékmestertől egy házat örököl; másodízben 1451-ben vele mint Heinrich Mayrhiss császári ékszerész végrendeletének egyik tanújával találkozunk, ekkor már rég bécs-újhelyi polgár s háziúr. Ugyanez évben felesége saját jószántából átengedi neki öröklött háza felerészét s kéri a tanácsot, hogy ez adomány férjére átírassék. 1457-ben János mester tanúként szerepel Paul Pfriller aranyműves fiai barátságos egyezményénél. 1436-ban pedig a fentnevezett egyik fiának végrendeletét mint tanú írja alá. 1458-ban a császár engedelme, sőt közbenjárásával szomszédja Hans Ungnad házát vásárolja meg, 1459-ben először szerepel neve a város külső tanácsa tagjai sorában ép úgy 1461—65, sőt 1475-ig, ekkor találkozunk köztük nevével, utoljára. 1460-ban kétszer látjuk Mikó János nevét a tanács jegyzőkönyvében (mint végrendeleti tanút, ugyanez évben a tanács maga elé idézi valami peres ügyben, mely azonban, úgy látszik,

* i. h.

** Kivonat Wendelin Boeheim bécsi muzeumi őr értekezéséből, melynek címe: «Maler und Werke der Malerkunst in Wiener-Neustadt im XV. Jahrhundert»; megjelent a bécsi régészeti egyesület közleményeinek legújabb kötetében.

később barátságosan elintéztetett, mert ezentúl a dolognak nem találjuk nyomát. Nevét ismét Hans von Tübingen festő végrendelete alatt látjuk 1464-ben; továbbá Niclas (Schenk) aranyműves mester március 4-én 1462-ben kelt végrendeletéből értesülünk, hogy Niclas Mikó Jánosnak adósa másfél márkával, másfél quint ezüsttel stb. 1475-ben Pusika Péter barátját, János mestert s Zynner Procopot végrendelete végrehajtókul nevezi ki. — Úgy sejtjük, hogy Mikó első hitvese 1476-ban elhalt, mert 1477-ben János mester átveszi saját, úgy mint gyermekei részére felesége, illetőleg anyjok által reájok hagyományozott házrészt, de nem sokáig élvezte ezt, mert már 1478-ban, miután ismét megnősült, jobblétre szenderült. Végrendelkezése, melynek nevezetesebb részét itt közöljük, igen érdekes, annál is inkább, mert mesterünk életviszonyairól és működéséről sok tekintetben felvilágosít.

Ez okmány, melyet Zynner Procop és Prunner József mint tanúk hitelesítenek, úgy rendelkezik, hogy a mester holt teste előtte elhalt hitvese, Borbála mellé helyeztessék a minoriták klastromában, s a temetés a plébánia összes papjainak segédkezése mellett menjen végbe.

Házát kizárólag Kristóf fiára hagyja, de ha fia nagykorúságának elérése előtt elhalna, a ház eladassék és az érte befolyó összegből 50 font denár Katalin feleségére s ennek első házasságából származó gyermekeire szálljon, 10 font denár a Máriáról nevezett plébánia templom építésére fordíttassék, ugyanennyit hágy szent Péter és szent Jakab templomainak építésére, az ezek után fenmaradó összeg 10 fontonként elszegényedett családok hajadonai közt osztassék el. Ingóinak egyik fele nejét, másik része fiát illetik, azon kikötéssel, hogy hitvese köteles minden, a hagyományozó után fenmaradt adósságot törleszteni s a megrendelt, de be nem fejezett képeket elkészíttetni, nehogy akárki is megkárosíttassék; ezzel szemben arra hatalmaztatik fel, hogy János mester minden követelését behajthassa; felét magának megtarthassa, felét pedig Kristófnak kifizesse. Ezután felsorolja, ki mivel maradt adósa: Chistof von Spaur 5 magyar forint, az ő kegyes ura Hans úr, a szent György-rend nagymestere 15 font denárral szerepel az adósok sorában; ez összegért a festő az ő számára ablakokat festett a kápolnában. Itten következnek a nála megrendelt, de be nem fejezett képek.

Így 50 magyar forint értékű kép Rust városa számára, felvett előlegkép reá 28 frtot; másodszor egy szinte 50 frt értékű Mária-kép (az út mellett felállítandó), erre előleget kapott 31 frtot s végre egy harmadik kép, melyet a Corpus Domini testvéregyesület rendelt meg, szinte 50 forintért, a melyért ő már 25 frtot kapott.

A végrendeletet 1478. április 24-én bontották fel s ugyanez évben pünkösd napján hagyja jóvá a tanács.

Fia, Kristóf, nem soká követte apját a halálba s ez által a vég-

rendeletben előrelátott eset beállván, az özvegy lett az egyedüli örökös. A végrendeletből még ama tény tudomására is jutunk, hogy Mikó üvegfestő is volt s a császári várban ablakokat festett. Hogy a szent Jakab klastrom számára, ugyanoda, a hová temettetni kívánt, szinte készített üvegfestményeket, azt is okmánnyal bizonyíthatjuk.

Sebald Werpacher kőfaragó mester, János mester halála után mindent elkövet, hogy olcsón magához váltsa Mikó házát, ez ügyben a városi tanácshoz, sőt a császárhoz is fordúl, végre egy császári leíratot sikerül szereznie, melynek folytán a tanács január 20-án 1480-ban, elhatározza, hogy a ház neki átengedtessék; ez összegből, a megállapított hagyományokon kívül 30 font denárt a kórháznak tartozik fizetni.

Ezen pénzügyi művelet csak akkor válik érthetővé, ha megtudjuk, hogy Werpacher Mikó özvegyét vette el s ennek folytán mindenkép jó üzletet csinált, mert minél olcsóbban vette meg a házat, annál kevesebbet kellett neki, illetőleg Katalin asszonynak hagyományok fejében kifizetnie.

Azonkívül az elszegényedett hajadonoknak szánt hagyományt felesége egy közeli rokonának juttattá. Különben Werpacher minden hagyományt, bár erősen leszállítva, habár hosszú idő múltán is, de az utolsó krajczárig kifizette; 1493-ban nyugtázza a szent Jakabról nevezett kolostor János mester hagyományát, mely összeget Werpacher ellen követelések által fedez; ez okmányból azt is látjuk, hogy Werpacher a kolostorban kőfaragó munkát végzett s egy festőnek, ki a klastrom kapujára ablakokat készített, 4½ font denárt fizetett.

Ezen festő bizonyára nem más, mint Mikó János, a ki kétségkívül minden Werpacher által emelt épület számára üvegfestményeket készített, úgymint Neukirchenben, Würflachban, sőt a bécs-újhelyi boldogasszony templomának chorusán is.

János mestertől három kép maradt reánk, melyekben oly jellemző vonásokra akadunk, hogy bátran neki tulajdoníthatjuk őket. E sorozatban az első az ebenfurthi templom sekrestyéjében levő fogadalmi kép, melyet Jörg von Pottendorf rendelt.

A kép tempera festmény 167 cm. magas, 137 cm. széles, a háttér mustrás arany, középen trónuson ül a Szűz, balkarján meztelen gyermekét tartva. Mária fején zárt korona, hullámos haja vállait takarja, nyaka körül gyöngyfűzér, melyek egyik vége a gyermek Jézus nyaka körül van tekerve, a másik végén logó szívvel pedig a gyermek játszik; a Szűz háta mögött két, palliumba öltözött angyal áll, egyikök Mária köpenyének ránczait fogja meg, a másik a trónra terített szőnyeg végét tartja két kezével. Jobbra a Szűztől szent Miklós mitrával fején, jobb kezében pásztorbot, baljában tányért tart melyen három arany alma van. Balra szent Ulrik, szinte püspöki díszben, jobb karján jelvénye, a hal, baljában pásztorbot. A trónus lépcsőinél négy személy térdepel

Letisztázva

még pedig: balra az előtérben fazsámolyon egy lovag, feje fedetlen, gothikus fegyverzete alatt pánczél-inget visel, oldalán kard, előtte áll sisakja, a sisak alatt a Pottendorfok czímere. A lovag előtt egy szalag leng, melyen ez áll:

o mater miſericordia orra (így!) **pro me.**

Ez alak háta mögött két nő térdel egymás mellett, fejükön főkötő, összekulcsolt kezökben olvasó, az első lábainál szinte paizs áll, rajta Eberstorfi Amlei, Potterdorfi Jörg első hitvese czímere. Amlei mögött szent Péter látjuk biborral béllelt aranyos thiára fején, balkezében a mennyország kulcsa, jobbja védencze fején nyugszik; a második női alak előtt kétfelé osztott paizs fölé erősített felírásból megtudjuk, hogy ez Zelking-i Orsolya, Jörg második felesége, háta mögött szent Katalin áll koronás fővel, bal kezében kard, jobbját Orsolya fejére teszi. A trónustól jobbra szinte női alakot pillantunk meg, lábainál a Lichtensteinok czímere díszlik, felette e felírás: «Elspeth von Lichtenstein» látható, ez tehát Jörg harmadik hitvese; alakja előtt mondatszalag leng, a felírás rajta így hangzik:

o maria orra (így!) **pro me.**

Elspeth háta mögött szent Erzsébet áll, korona fején, jobb karján kosár, balját áldva nyugtatja az előtte térdelő alak fején. Szent Erzsébettől jobbra szent Borbálát látjuk, jobbjában kelyhet tart, mely felett ostya lebeg; bal kezével Elspethre mutat. A kép keretének alsó részén a következő gothikus betűkkel írt felírás olvasható:

Die Tavel hat laſen Machn De anno Im lxvn Jar der Wolgebarn herr her Jorig vo potndorf obriſter Schenkch vnd die Zeytt lantmarſchalich und Veldhaubtman In öſterreich.

Mindenekelőtt azt kell bebizonyítanunk, hogy bécs-újhelyi festőműve e kép. Ez abból tűnik ki, hogy a szentek, kik a képen ábrázolvák, majdnem kivétel nélkül bécs-újhelyi templomok patronusai, így szent Miklós, szent Ulrik, szt. Péter, szt. Erzsébet, szt. Katalin, csak szt. Jakab hiányzik s a művész őt szt. Borbálával helyettesíti és éppen ezen körülmény az, mely sejteti velünk, hogy Mikó János a festmény készítője, mert mint emlékszünk, a festő első hitvesét Borbálának hívták s valószínű, hogy a férj neje védszentjét ábrázolta a képen. A második, nyomósabb bizonyíték szt. Péter alakja. Tudjuk a mester végrendeletéből, hogy a szent György-rend nagymestere, illetőleg a Corpus Domini kápolna számára üvegfestményeket készített, ez ablakok most a «Neukloster» üvegfestménygyüjteményében őríztetnek, egyiken ott látjuk szt. Péter alakját pápai ornátusban, thiara s kulcsostól hű mása annak, mely a Pottendorf-féle képen látható.

Ugyancsak az ebenfurthi templom sekrestyéjében van Lesse Sax lovag sír-képe, mely 1473-ban készült. A kép 60 cm. magas, 21 cm. széles, temperával van fára festve. Szűz Mária gazdagon faragott trónuson ül, melynek háta zöld virágos selyemkelmével van leterítve, bal karján — pólyába takarva — a szent gyermek nyugszik. Mária alakját fehér köpeny borítja, de mellén, a ruha bő újjainál s a szegély alatt kilátszik a veres alsó ruha, középen elválasztott haja, jobbra-balra hosszú fonadékokban omlik alá; fejét fénykör övedzi. A szűz előtt szakáltalan, fekete hajú lovag térdel, testét vért takarja, mely tökéletesen megfelel az 1473-iki divatnak; a lovag mögött barna zarándok-öltönyben, mellén kagylóval látjuk Jacobus majort, jobb kezét a lovag fejére teszi, baljában gombos vándorbot, nemes arczát barna, dús haj s szakál környezi. A lovag előtt czímerpaizs áll, a kép háttere felől virágos arany, alól faburkolatot ábrázol. A kereten, mely régente veresre volt mázolva, a következő felirat olvasható:

Hie leit begraben der edl vest gesse sax dem gott genad der gestarben ist am gotsleichtenamtag m°cccc°lxxm°jar.

E képet a következő okoknál fogva tartjuk Mikó művének: ugyanis a Sax sír-képen a compositió ugyan sokkalta szerényebb, mint a Pottendorf-félén, s itt majdnem keresett egyszerűséget tapasztalunk az alakok elhelyezésében de a festés technikájában s a redőzet elrendezésében félre nem ismerhető, hogy mindkét képen egy és ugyanazon kéz működött.

Legszembetűnőbb a hasonlatosság a két lovag alakjánál, mindkét festményen a vért ugyanegy tompa ezüst színnel és technikával van kezelve. Lesse Sax ugyan jobbról térdel a szűz trónusától, míg Pottendorf a bal oldalon van elhelyezve, de testük, karjuk, kezük, sőt újjaik tartása egészen azonosak; ez pedig semmi esetre sem lehet véletlenség. Bár meg kell vallanunk, hogy okaink és bizonyítékaink nem oly nyomósak, mint az előbbi két képnél, mégis a harmadik képről is, melynek másolatát itt látjuk, azt tartjuk, hogy János mester műve, mert sok hasonlatosságot találunk benne Mikó két előbbi festményéhez.

Flórián Winkler sír-képe 1477-ben készült. Az előtérben szűz Mária térdel a gyermek Jézus előtt, kit két térdelő angyalka imád, jobbra szt. József áll, lantornát tart kezében, a középtéren jobbra egy ház romjai emelkednek, bolthajtású ablakán keresztül betekintünk az istállóba, hol egy ökör s egy szamár békésen állanak egymás mellett a jászolnál, a háztetőn éneklő madarak s galambok fészkelnek. Jobbra szt. Flórián áll, fején sapka. Bal kezében zászlót tart, míg jobbjával egy dézsából égő házra vizet önt; előtte az elhúnyt lovag pánczélba burkolt alakja térdel, nyakán láncz, melyen az elefánt-rend jelvénye függ. Érdekes a hát-

Letisztázva

térben levő előállítás. Arany fallal körűlkerített zöld rét a paradicsomkertet ábrázolja, középen az almafa, a fa alatt balra az Atya Úristen és a kigyó, jobbra az Isten Ádám s Évának tiltja az almából enni. Gabriel arkangyal kiűzi a paradicsomból Ádámot és Évát. Az Úristen s a szentek fejét dús fénykör övedzi. A festmény háttere aranyozott.

A kereten felűl következő a felírás:

Paradysi porta p̄ evam cunectis clausa est.

alól:

Et p̄ mariam v̄gnem itene eis aperta est.

A keret felső részére még egy tábla van odaerősítve, ezen a felírat így hangzik:

Anno domini 1877 jar an sand Matheus starb der edl und Vest Florian Winkchler und ligt da pegrabn dem got genedig sey.

Nem a stylus az, mely minket arra indít, hogy a Winkler-féle sírképet Mikó művei közé soroljuk, mert úgy a Pottendorf, mint a Jesse Sax-féle képen észlelhető Mária alakján a felső-német iskola különösen Schongauer befolyása, míg Winkler sír-képe oly határozottan flandriai jellegű, hogy szinte zavarba hoz, de ha összevetjük a három képet technikai szempontból s meggondoljuk, mily korán nyert befolyást Némethonban az Eyck-féle iskola modora, joggal feltehetjük, hogy Mikó működése későbbi idejében az új iskolához csatlakozott.

Winkler alakja annyira hasonlít Pottendorf és Saxéhoz, hogy alig kételkedhetünk benne, hogy e három személyt ugyanazon kéz festette. Mária ruhája redőinek elrendezése s egy pár melléktárgy miképeni elhelyezése még a régi modorra emlékeztetnek, de minden egyébben az Eyck iskola hatása észlelhető. Úgy látszik, hogy élete alkonyán a mester egészen megváltoztatta művészete irányát, a mit különben korának sok művészénél tapasztalunk.

W. Boeheim után *L. Zs.*

ERDŐDI BAKÓCZ TAMÁS PRIMÁS MŰTÁRGYAI.*

Azon főpapok sorában, kik Magyarország primási székét századok folyamán elfoglalták, egy sem találkozott, ki kezeiben olyan nagy hatalmat összpontosítani, családjának olyan dús gazdagságot szerezni képes lett volna, mint *Erdődi Bakócz Tamás* (1497—1521).

De a korlátokat nem ismerő hatalom- és birvágy sugallatainak

* Az idezárt három ábrát: Erdődi Tamás kelyhe és főpapi keresztje, valamint lánczának és emlékérmének rajzait a Magyar Történelmi Életrajzok szerkesztőjének köszönjük.

Mikó János

festő

vród

=

Ger Erd. 155. l.

~~Budapest~~

Nagyméltóságu

Tasnády

Mikó János

Bécs, Liechtenstein-képtár : Mikó János : Jézus születése 89 l.
Bécsujhely, Városi Múzeum : Mikó János : Winkler-epitáfium 88—89 l.

Genthon István

A régi magyar festő-
művészet. Dac 1932.

Kehely aranyozott ezüst, gótstilű. Talpán IWK és 1703, ~~ám~~ valamint Henor An. 1856. Mag. 18'5 cm. Magyar munka 1500 körül-ről. Patena keresztel és áldó kézzel

Mikó János

lásd

Csánky Denés

A Szépmüvészeti Muzeum
rajzman & Enderett
gyűjteményei.

MAGYAR MUVESZET

1936. 246. l.

MIKÓ János

festő

1473-ban szerepel.

Molnár Erik: A magyar társadalom története az Árpádkortól Mohácsig. Budapest, 1949. 304.l.

Mikó János

festő

Gál Ung Vach

41. l.

1907 okt. 19-én 80088 sz.a.kelt s
ntézett rendeletének mása.

mpénztárt, hogy a veleméri, tótlaki,
iai templomok falképeiről készitett
ij fejében pótlólag engedélyezett
emlékek Orsz. Bizottsága elnökének
számolás kötelezettsége mellett, fi-
kt. miniszt. tárcanaplóban kiadás-

iteléül:

MIKO JANOS, üvegfestő

Mikó János üvegfestő a XV.század második felében Bécsújhelyen szerzett jó hirnevet,még városi tanácsos is lett. 364.old

CSATKAI ENDRE: Kéry György csepregi festő a XVII. század végén. 364.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXIV. évf. 1970. 4.szám. Sopron

MDK

Mikó József

A székesfehérvári Alba-mozi előcsarnoka és nézőtere kivitelezte Mikó József. Két kép a 333.o.

Tér és Forma 1938.11.sz. 333.l.

M.D.K.

Mikó József épitész

Székesfehérvárott Hübner Tibor tervei alapjan felépitette egy irodaházat. Fénykép repr. 327.o.

B.V.: Hivatali épület Székesfehérvaron.

Tér és Forma 1938.11.sz. 327.o.

Mikó János

c 1

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 453
1931. 607
1932. 322
1929. 239

nt búvész, hegedűs, katona,
ereste kenyerét. Európa min-
városában megfordult s a rend-
bször került összeütközésbe.
b körökkel is érintkezett, Nagy
Katalin is kihallgatáson fogad-
os párbajai és szerelmi kaland-
ban sehol sem érvényesülhetett
élete végén cinikus hangú mun-
föl élményeit.
kaszkád), vízesés, lépcsőzetes

ység. A Sierra Nevada-hg. foly-
-Amerika Ny.-i peremén, 900
182 m magas.

grada (Cortex). A kaliforniai
shiana könnyen porrá törhető
dagban jó étvágyjavító. Nagy
—1·5 gr) hashajtó.

tanyag). A tej oldott fehérje-
y savaktól kicsapódik s melegí-
tömörül össze. Fontos táplálék,
nyersanyaga.

ier (kazimir-perié), *Jean Paul*
-1907). Francia köztársasági el-
5.) Nagyatyja, *Périer (Casimir)*,
min-.elnök X. Károly korában.
l. *Kassandra.*

av (* 1866). Kiváló svéd köz-
ösen a valutaelmélet kimagasló
ninőségben a népszövetség egyik
lt 1920. évi brüsseli konferen-
kája Grundriss der Sozial-
08).

zentjánoskenyérfafélék (Caesal-
lád génusza a tropusokon. Fa,
akú fajai szolgáltatják a szenna-
shajtó).

sszini; 1669—1794). Négy ge-
párizsi csillagda igazgatói. *Jaques*
az első pontos délkörmérést.

be, értelmezése a következőkben
a síkban az *F* és *F'* pontokat
jelentse a sík tetszőleges pont-
való távolságát r, ill. r'. Ekkor

szobrász és építész. Művei valásos és dekoratív festmények, festett faszobrok. Mint építésznek legkiválóbb alkotása a granadai székesegyház homlokzata.

Canoe, l. *Csónak.*

Canon, l. *Kánon.*

Cañon, l. *Kanyón.*

Canossa (kanossza). Vár É.-Olaszországban, 1077. itt alázkodott meg IV. Henrik német-római császár. VII. Gergely pápa előtt. («Canossajárás.»)

Canova, *Antonio* (1757—1822). Velencei szobrász, működött Rómában, Bécsben, Párizsban is. A klasszicizmus gondolatának a szobrászatban Thorwaldsen mellett legkimagaslóbb képviselője. Művei közül első helyen síremlékei állanak, így XIII. és XIV. Kelemen pápáké Rómában, Alfierié Firenzében, Christina főhercegnőé Bécsben stb. Az Esterházyak, Széchényiek, Vayak és Pyrker érsek számára is dolgozott.

Cant (ang. kent), 1. Angol csavargók tolvajnyelve; 2. képmutatás.

Cantabria. Ókori tartomány név É.-i Spanyolországban.

Cantagalli. Firenzei, mai korbeli majolikagyár, mely főleg XVI. sz.-i majolikamásolatokat készít.

Cantata. Zenei műszó azon műfaj meghatározására, melyben magánének énekkar, hangszerkísérettel jelenik meg. Szövegének tárgya szerint, mely lírai s nem drámai irányú, megkülönböztetünk egyházi és világi C.-t.

Canter (ang. kenter). Könnyű, kényelmes vágtatás, mely a lovat nem fárasztja. Magyar neve vadászvágta.

Canterbury (kenterböri). Kelta és római időkből származó, régies típusú csendes város D.-K.-Angliában, híres katedrálissal. 25.000 l.

Cantharidin. Cantharis s. lytta vesicatoria (kőrisbogár) testéből nyerhető savlacton. Hólyaghúzó tapaszok (emplastrum cantharidatum) készítésére használják. Tinctura alakjában hajnövesztő hajszeszek alkotórésze.

Osztrák származású. 1846. Pesten telepe
le, hol keresett arcképfestő volt.

Cap (fr.), *Cape* (ang.) = fok, part

Capablanca, *José Raoul* (* 1888, Hab
Híres sakkmester, játékát gyors áttek
és egyszerűség jellemzi. 1921-ben világ
nokká lett.

Cápák. (Selachiidae.) Az őshalak (Sela
egyik családja. Vázuk porcos, testük nyu
fejük orrmányszerűen megnyult, fark
lyuk félszárnyú, bőrüket placoidpikkelye
dik, szájuk harántos, úszóhólyagjuk r
Tengeri állatok, nagyobb fajaik az em
is veszedelmesek. Fajtái: macskacápa (
lium catulus), kalapácsfejű cápa (Zyg
malleus), óriási cápa (Selache maxima)
részorrú cápa (Pristiophorus).

Capek, *Karel* (* 1890). Cseh drámaíró.

Capella. Elsőrendű kettőscsillag a Fuv
csillagképben (α Aurigae).

Capellen, *Georg* (* 1869). Német zenet
Számos érdekes s újszempontú elméleti
vet írt.

Capet (kapé) család. Névadó őse, C.
(938—96), francia király 987-től. Ös
küvés miatt fogságba vetette az u
Karolingot (Lotharingiai Károlyt), aki
tőnében meghalt 991. Közvetlen utódai
kodtak Franciaországban 1328-ig, a
ting-*Valois*-család 1589-ig, a *C.-Bourb*
1848-ig.

Capetown (keptaun), l. *Fokváros.*

Capillaritas, l. *Hajcsövesség.*

Capistrano, l. *Kapisztrán.*

Capitis deminutio (római jog). Ha v
jogállapotában változás áll elő (pl. el
szabadságát).

Capitolium. A római mons Capito
magasabbik csúcsa Juppiter Capitolin
Kr. e. 509-ben felépített, később töb
leégett és újra épített templomával, m
alacsonyabbik csúcson, az arxon (felle
később Juno Moneta temploma és az

Mikó János

festő

1473, 1477, 1478.

3 Eepe maradt fen

Arch. Ert. 1889

110 l

Pajzsdudor bronzból V. 184.

Hivatali épület Székesfehérváron

Tervezte: **Hübner Tibor**
Kivitel: Mikó József

A minden tekintetben úgyszólván teljesen megújhodó Székesfehérvár, egy szinte egészen új városrészében, az Erzsébet-ligeten túl, Hübner Tibornak alkalma volt három nagyobbszabású épületet megtervezni: az egyik a Nemzeti Bank székháza, melynek formaadását az építtető konzervativ felfogása határozta meg. Vele szomszédos a Nemzeti Bank nyugdíjintézeti bérháza, ma a város egyik legkorszerűbb s igen jóízlésű lakóháza. A harmadik, a város költségén épült hivatali székház, melynek megépítésénél Hübner Tibornak, úgylátszik, szabad keze volt s megmutathatta igazi képességeit, nevezetesen az arra való rátermettségét, hogy egy egyszerű síma épülettömeget egyedül a szükséges elemekkel is művészi megjelenésűvé tegyen a jó arányokkal. Az épület kiegyensúlyozott tömegével, felületeinek szép osztásával, s jó színezésével, monumentálisan hat és a városnak becsületére válik. S ezt különösen akkor vesszük észre, hogyha a közvetlen szomszédságot járjuk s az ott tervszerűtlenül, szanaszét szórva megépített kisebb-nagyobb középületeket látjuk, melyek egyikénél annak idején a kiíró hatóság előírta, hogy „alkalmazkodni kell a város jellegzetes építészeti arculatához" . . . (?), a másiknál pedig a tervező a hivatalok számára „villát" épített, „mozgalmas tetővel" — értsd. állandó tatarozást igénylő adogvápa rendszerrel. Összevetve ezeket az épületeket, mégis csak el kell ismerni, hogy a jobb felé haladunk építészetünkben.

B. V.

Palazzo d'uficcio Székesfehérvár — Arch.: **T. Hübner**

Mikó József

Tér és Forma 1938. 11. 24.

327 – 29

Magyar építészek munkái a külföldi szaksajtóban

A japán Sinkentiku szeptemberi számában négy oldalon, 9 képpel, ismerteti a Tér és Forma nyomán Hidasi Lajos balatonlellei MABI-üdülőházát, ugyanerről az épületről megemlékezik a Casa Bella szeptemberi száma is. Ugyanitt egy képet találtunk a Nemzetközi Vásár „Rima"-pavillonjáról, melyet dr. Bierbauer Virgil tervezett. Ez épületet részletesen ismertette a Kokusai Kentiku tokioi laptársunk októberi száma négy képpel, megemlékezvén ezenfelül Kaesz Gyula, Szabó István és Ödön, valamint Szirmai Józsefnek e vásáron épített pavillonjairól is. Ugyanezen folyóirat szeptemberi száma a Tér és Forma jubileumi számára hívja fel a figyelmet, a városépítési cikkekre, valamint Miskolczy cikkére, az új parasztházakra mutatván reá. Hasonló ismertetést találtunk a finn Arkitekti szeptemberi számában.

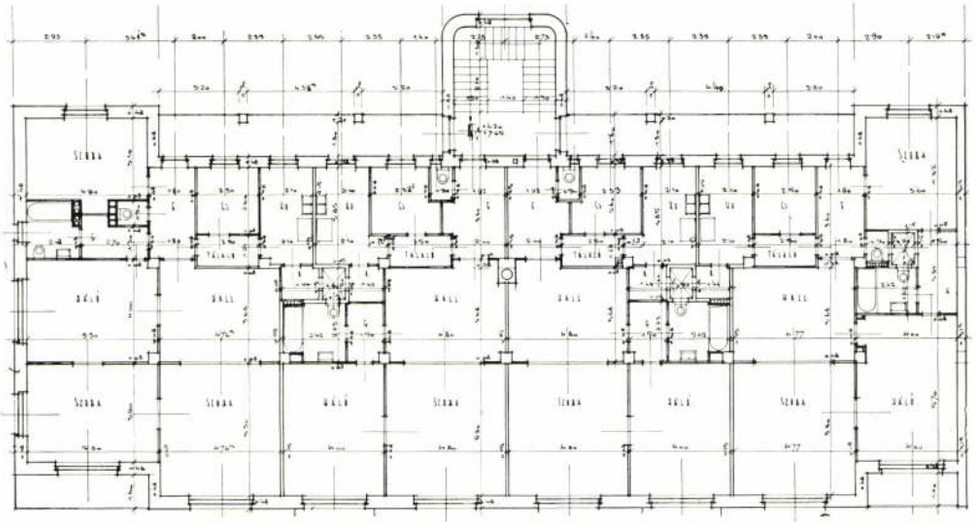

A Nemzeti Bank székesfehérvári bérházának alaprajza
Tervezte: **Hübner Tibor**

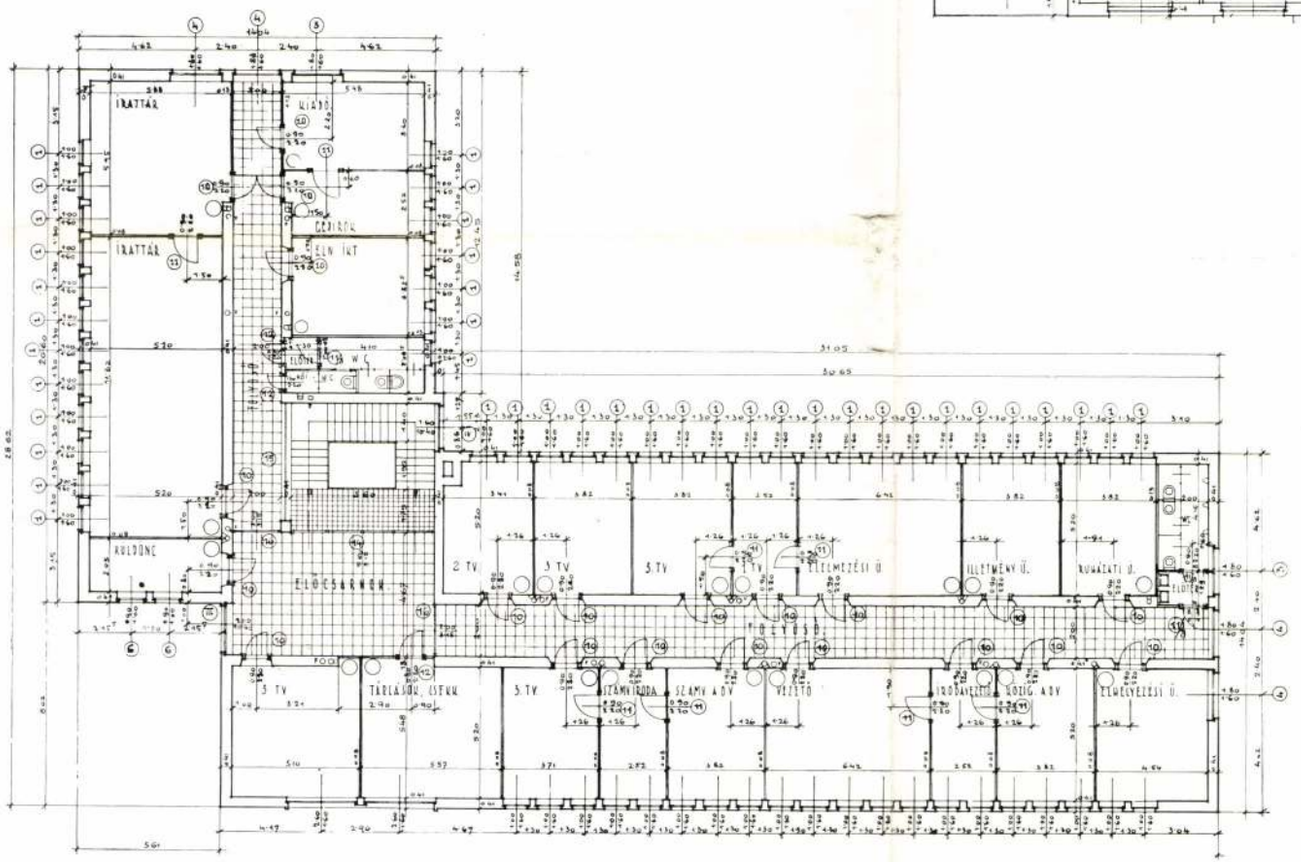

Hasznos könyv a sportépületekről

Otto Ernst Schweizer: Sportbauten und Bädersammlung Göschen, 1112. sz. 135 oldal, 111 képpel.

A közismert Göschen-gyűjtemény e kis kötete, melyet O. E. Schweizer, a nürnbergi és bécsi Stadion tervezője írt roppant ügyes formában, kitűnő tömörségben nyújtja a sport-építkezésekkel foglalkozók számára mindazt a tárgyi útbaigazítást, amelyre munkája során szüksége lehet. Egy rövid történelmi bevezetés után kapjuk az egyes sportágak térszükségletét, azok méretadatait úgy a játéktérre, mint a tribünökre vonatkozólag, külön fejezet szól a szabadtéri és fedett úszócsarnokokról, a befejező fejezet pedig a sportlétesítmények városépítészeti elrendezését tárgyalja.

A hivatali épület alaprajza — Tervezte: **Hübner Tibor**

A Magyar Nemzeti Bank nyugdíjintézeti bérháza Székesfehérvárott — Tervezte: **Hübner Tibor** — Kivitel: Lázár János — Kőfaragó munka: Weisinger György

Franciák a művészetről és építészetről

Feneleon, a nagy szónok mondotta:

Egy épületen nem szabad egyetlen részt sem eltűrni, amely csak a díszítést szolgálja, — viszont az épület minden hordozó és szükséges részét annak díszévé kell avatnunk.

Rodin, a szobrász írta:

Az élő test harmoniája a mozgó tömegek egyensúlyából keletkezik. Katedrálisainkat mestereik az élő testi mintájára formálták. Arányaik, egyensúlyviszonyaik a természet rendjéből kiolvasható törvényeknek felelnek meg. Azok a nagy mesterek, akik ezeket a csodákat megalkották, az egész tudományon uralkodtak és értették, hogy miképpen kell azzal élniök . . .

Perret, az építész mondotta:

Az építészet az a művészet, amely épület hordozó részeit esztétikai hatásúvá teszi. Ha az, aki egy pillért, egy hordozó elemet elrejt, hibát követ el — úgy az, aki egy felesleges pillért tervez, súlyosan bűnözik. . . . A versaillesi kastélyt rosszul és hanyagul építették, a nagy tükörterem boltozata gipszből készült s egy rossz födémen csüng. Ha majd az idő vasfoga kikezdi a palotát, akkor nem rom lesz belőle, hanem törmelékhalom. S ez nem építészet — az igazi építészet még a szép romokban is megnyilvánul . . .

André Gide, az író:

Az fog leghamarabb avultnak látszani, ami kezdetben legmodernebbnek tűnik — minden tetszetősség és mesterkedés egy hamarosan bekövetkező homlokráncnak előfutárja . . .

Paul Valéry, a költő írta:

A városban járva nem vetted-e észre, hogy sok-sok épület közül az egyik néma, a másik azonban megszólal, és egyes ritka épületek mintha énekelnének. Nem a céljuk, avagy általános alakjuk lelkesíti annyira át ezeket, hanem felépítőjük tehetsége — avagy a múzsák ritka kegye . . .

Wohngebäude in Székesfehérvár — Arch.: **T. Hübner**

Magyar népi építészet egy japán építészeti lapban

A Tokióban — az International Architecture Society (— a CIAM japán osztálya —) kiadásában megjelenő Kokusai Kentiku című építészeti folyóirat ezévi októberi számában 10 oldalt szentel a magyar paraszti építésnek, nevezetesen a Fertő vidék népe építészetét ismertető kötetnek, valamint az Architectural Rewiew májusi számában e kérdésről Padányi Gulyás Jenőtől megjelent cikknek, a hat szövegoldalon ott látjuk Magyarország térképét, melybe a helyneveket japánul is beírták, s ott látjuk a Fertő vidék térképét, s látunk 16

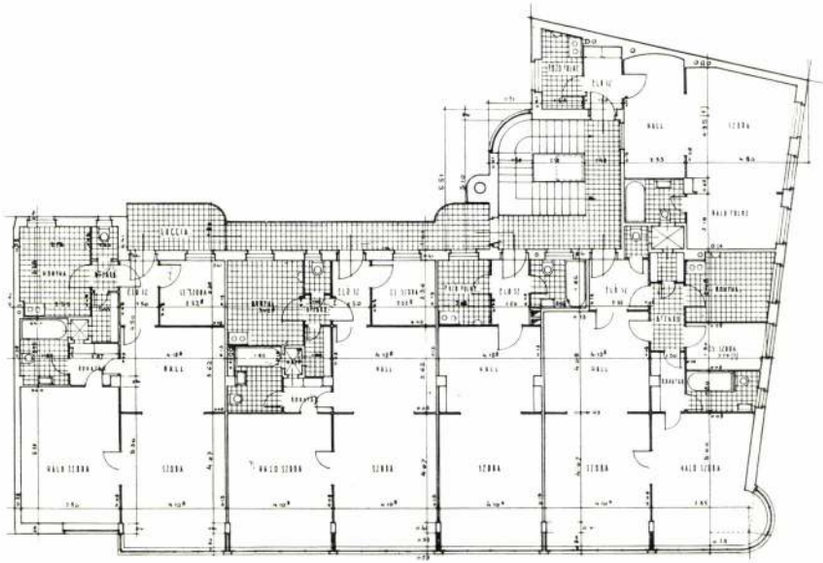

Üzletház Székesfehérvárott — Tervezte: **Hübner Tibor** Kivitel: Deutsch Béla
Casa di negozio di Székesfehérvár — Arch.: **T. Hübner**

rajzot Padányi Gulyás Jenő és Miskolczy László könyvéből, a rajzokat a folyóirat paraszti építészeti rovatának szerkesztője megszámozta s a szövegben részletesen magyarázza távoli építésztársainknak. A további négy képes oldalon pedig 14 fénykép sorakozik magyar parasztházakról. A bevezető sorokban a cikkíró megemlíti a Tér és Formát, mint építészetünk reprezentativ lapját s köszönetet mond, hogy dr. Bierbauer Virgil, a Tér és Forma szerkesztője nekik ezt a könyvet megküldötte.

A magyar ház barátainak munkásságát bizonyára számos hasonló elismerés jutalmazta, velük örülünk, mert a magyar ügyről van szó.

Sz.

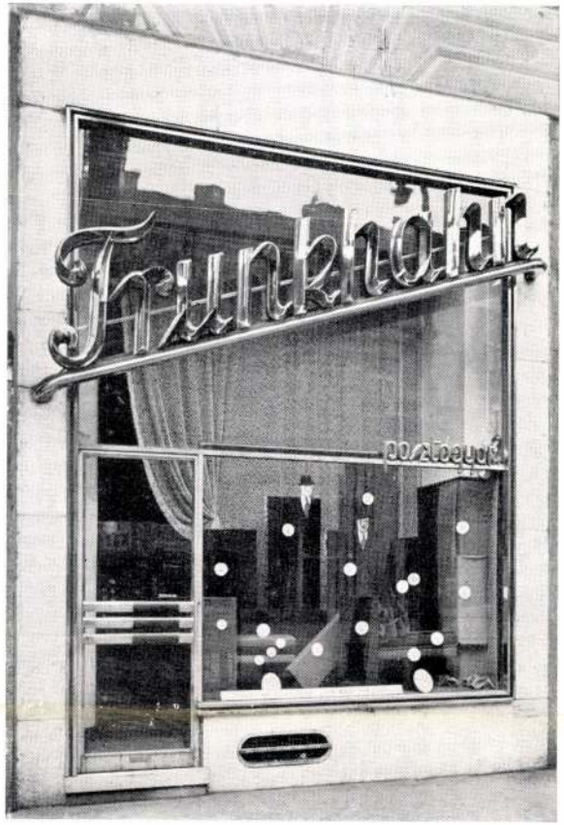

Terv.: **Révész** és **Kollár** — Kivitel: Haas és Somogyi

Stühmer-üzlet — Tervezte: **Szivó Pál**

Portál — Tervezte: **Szivó Pál**

Portál — Terv.: **Szivó Pál** — Kivitel: Haas és Somogyi

szély esetére gondolva — vajjon nem kellene legalább ugyanennyit fordítani az állandó békebeli gázveszély kivédésére, amely életünket születéstől halálig napról-napra, óráról-órára sújtja?

Folynak vizsgálatok a levegő portartalmának megismerésére is. A kockakővel burkolt Kálvin-téren 450—650 porszemet számláltak meg — a levegő minden literében —, míg az aszfaltozott Apponyi-tér felett csak 180—210 porszem lebegett minden liter levegőben. A nagykörút kitöltött kockaburkolata felett a porszemek száma 500-ig emelkedett, a Lónyay-utca avult burkolata felett pedig elérte a 750-et is. S e porszemek nagy része éles kvarc- és gránitszemcse, amely a városi ember megviselt tüdejét felszántja. Csodálkozunk-e még a főváros betegségein? Dr. B. V.

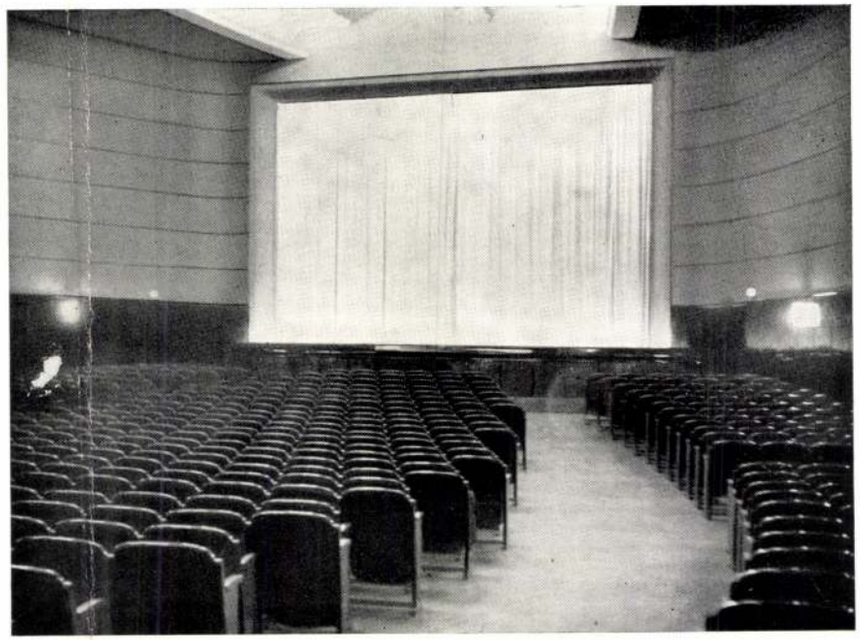

A székesfehérvári Alba-mozi előcsarnoka és nézőtere — Tervezte: **Hübner Tibor** — Kivitel: Mikó József — Neon: Fóthy-fény — „Deho" nemesfatapétaburkolás: Südfeld Gyula Csapószékek: Szék és Faárugyár Rt.

mg/m³-ban kifejezve, 10 helyen végzett mérések szerint a legnagyobb volt a Szemere-utca táján — szerző szerint a törvényhozási és miniszteriális épületek központi fűtőberendezéseinek avultsága miatt! — s elérte évi átlagban a 2.70 mg/m³-t. A Sziget-utca vidékén — ahol nagy számban létesültek új és az elégetendő szénnek meg nem felelő központi fűtések — az átlag 2.2. A Horthy Miklós-úton, a Műegyetem kazánházának árnyékában 1.16, a Tisza Kálmán-tér avult házainak táján 1.37 s. i. t. Persze ez értékek az évszakokkal ingadoznak, a maximumok november-január között jelentkeznek, ilyenkor a Szemere-utcában eléri a levegő fertőzöttsége a 2.9 mg/m³-t. S hogy e tájon tényleg a 18 középület fűtése okozza a bajt, arra jellemző bizonyítéknak tekinthető, hogy a karácsony és újév közötti szünet idején a koromtartalom hirtelen leesik, hogy a szünet végével újra felszökjék a magasba. Hogy minő különbségek lehetségesek, arra világot vet a Fenyves-út környéke, ahol is az évi átlag csak 0.48 mg/m³, a nyári érték pedig 0.17. Viszont a Szemere-utcában 1.5 mg/m³ alá nem esik a koromtartalom, s a Horthy Miklós-út nyári legalacsonyabb értéke is 0.43. És ime erre a környékre kívánják telepíteni a Magyar Nemzeti Stadiont! A különösen súlyos az, hogy természetesen épp télen jelentkeznek a maximumok, amikor a lakosság legkevésbbé hagyja el a füstös várost, amikor a gyermekeket és csecsemőket ezeken a füstös utakon sétáltatják, levegőztetik!

Az intézet, mint évi jelentéséből megtudjuk, a koromtartalmon kívül vizsgálja a káros gáztartalmat is, megállapításai szerint a főváros levegőjének gázfertőzöttsége nem hogy csökkenne, sőt bizonyos tekintetben rosszabbodik, aminek az oka a rosszminőségű hazai szenek mind nagyobb arányú felhasználása. 1937 februárjában a főváros levegőjében átlagban 2.7 mg/m³ köhögtető kénessav volt, de mérték ennek kétszeresét is. A különösen veszedelmes szénmonoxidból is mind több jut a fővárosi lakosnak. Az elmult hónapokban százezreket költöttek a harci gázok elleni védekezésre — egy esetleges ve-

MIKÓ/molnár/JÓZSEF,festő,keramikus

A bélapátfalvi kerámiaedénygyárból csak azoknak a dolgozóknak a nevét ismerjük,akik valamilyen hivatalos iraton szerepeltek.-Mikó 1913-tól 1915-ig dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi kerámiaedénygyár 1894 és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE,VI,1968.Eger,1969

MIKÓ LAJOS, keramikus, korongos

A bélapátfalvi kerámiacserépgyárból csak azoknak a dol
zóknak a nevét ismerjük, akik valamilyen hivatalos
iratban szerepeltek. -Mikó 1899-től 1904-ig dolgozott.
229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi kerámiacserépgyár 1894
és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

Mikó László

Folyóiratok illusztrálója

a Budapest c. folyóirat 1971. 7. száma
12. l.

Mikó László
1021

1968. augusztus 23, péntek

Szabadtéri szoborkiállítás Budafokon

A szoborkiállítás néhány szép darabja.
(Mikó László felvétele.)

Húsz művész szobraiból szabadtéri kiállítást rendezett a XXII. kerületi Dózsa György téren a kerületi tanács a Hazafias Népfront kerületi bizottságával közösen. Szombat délután nyílt meg a látványos bemutató, amelynek 35 térkompozícióból, gipszből, bronzból, kőből és ólomból formált szobor- és kisplasztikaanyagát fás, lombos környezetben helyezték el.

Munkáikkal most nagyrészt fiatal alkotók, pályakezdő művészek szerepelnek, ám olyan rangos mesterek társaságában, mint például *Mikus Sándor, Makrisz Agamemnon, Schaár Erzsébet, Vilt Tibor.* Szeptember végéig láthatók a szobrok a budafoki szabadfórumon, s a művészek azt szeretnék, ha utána munkáikat a város egyik központi helyén, például az Engels téren is bemutathatnák.

ÁLLANDÓ MUSORSZAMOK

KOSSUTH RÁDIÓ: 4.26: Rákóczi-induló. — 4.30: Hírek. Időjárásjelentés. — 4.32—7.53: Hajnaltól reggelig! Zenés műsor. — 5.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 5.30: Reggeli Krónika. — 5.45: Falurádió. — 6.00: Hírek. Időjárásjelentés. — Kb. 6.30: Hírek. Időjárásjelentés. — 7.00: Reggeli Krónika. II. — Kb. 7.15: Körzeti időjárásjelentés. — Kb. 7.30: Új könyvek. — 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 8.05: Műsorismertetés. A vidéki színházak műsora. — 10.00: Hírek. Hazai lapszemle. Időjárásjelentés. — 10.10: Zenés műsor üdülőknek. — 12.00: Déli harangszó. Hírek. Időjárásjelentés. — 13.00: A világgazdaság hírei. — 15.00: Hírek. Nemzetközi lapszemle. — 17.00 Hírek. Külpolitikai figyelő. — 19.00: Esti Krónika. — 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. Sporthírek. — 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 0.25: Himnusz.

PETŐFI RÁDIÓ: 4.26—8.05: Azonos a Kossuth rádió műsorával. — Közben: 6.20—6.30: Torna a 252 és a 344 m-es hullámhosszon. — 13.47: Vízállásjelentés. — 14.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 18.54: Jó éjszakát, gyerekek! — 20.00: Esti Krónika (a Kossuth rádió 19.00 órai adásának ismétlése). — 23.00: Hírek. Sport. Időjárásjelentés. — 23.20: Műsorzárás.

URH-RÁDIÓ: 13.45—18.00: Azonos a Petőfi rádió műsorával. — 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 23.20: Műsorzárás.

VASÁRNAP SZEPTEMBER 1.

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10: Szól a csengő. Vidám gyermekműsor. — 10.42: Operaáriák. — 11.27: A jövő hónap irodalmi műsoraiból. — 11.57: Mit hallottunk Marian Andersontól? — 12.25: Beethoven-zongoraművek. — 12.48: Zenés látogatás Vilniuszban. — 14.03: Népdaljáték. — 14.48: Fúvószene. — 14.56: Purcell: Dido és Aeneas. Háromfelv. opera. — 16.05: Hangversenynaptár. — 16.20: Táncdalok. — 16.30: Házasság és környéke. Karinthy Frigyes műveiből. — 17.00: Ravel: Szonáta. — 17.35: Operettrészl. — 18.05: Népdalfeldolgozások. — 18.20: Szándékos emberölés. Rádiójáték. — 19.06: Esztrádzene. — 19.33: Rosa Ponselle énekel, Rubinstein zongorázik. — 20.30: Kamarazenei hgv. — 21.55: Népdalok. — 22.20: Flesch Károly — Arthur Schnabelről.

PETŐFI RÁDIÓ

10.00: Szól a csengő. Vidám gyermekműsor. — 10.42: Operaáriák. — 11.27: A jövő hónap irodalmi műsoraiból. — 11.57: Mit hallottunk Marian Andersontól? — 12.25: Beethoven-zongoraművek. — 12.48: Zenés látogatás Vilniuszban. — 14.03: Népdaljáték. — 14.48: Fúvószene. — 14.56: Purcell: Dido és Aeneas. Háromfelv. opera. — 16.05: Hangversenynaptár. — 16.20: Táncdalok. — 16.30: Házasság és környéke. Karinthy Frigyes műveiből. — 17.00: Ravel: Szonáta. — 17.35: Operettrészl. — 18.05: Népdalfeldolgozások. — 18.20: Szándékos emberölés. Rádiójáték. — 19.06: Esztrádzene. — 19.33: Rosa Ponselle énekel, Rubinstein zongorázik. — 20.30: Kamarazenei hgv. — 21.55: Népdalok. — 22.20: Flesch Károly — Arthur Schnabelről.

URH-RÁDIÓ

13.05: Hanglemezparádé. — 19.00: Operarészl. — 19.40: Kamarazene. — 20.48: Muzsikáló könyvek. — 21.48: A dzsessz kedvelőinek. — 22.02: Balettzene.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László

1978 JAN 2 8

lat sem, amely ne tíz évvel ... bármily fényhozó,
jött volna forgalomba. És nemcsak

1021

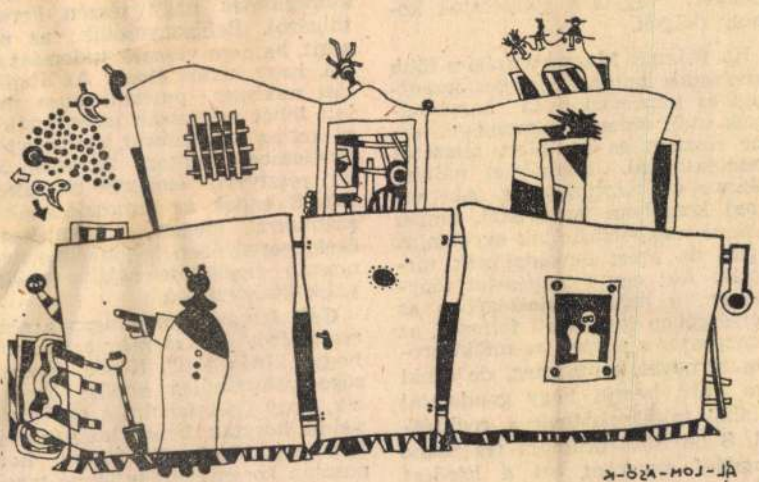

Mikó F. László rajza

megvannak a maga következ
ményei: vagyis a gondolatok ko
moly dolgok.

Ha valamit Magyarországon több
vszázados tanulság alapján, dzsent-
roid és impresszionista hagyomá-
nyok után érdemes elmondani, ak-
kor részben ez az. Mert tetszetős
ondolatokkal, eszmékkel nálunk
okszor eljátszottak már. Aki vi-
zont komolyan vette őket, annak
okszor megbocsájtották egyoldalú-
ságát, de azért egyoldalúnak tar-
ották. Aki egy világnézetet tény-
gesen, a maga szélességében és
élységében igyekezett felfogni, az
emegyszer a tiszteletre méltó pró-
éta hírnevét kapta meg, de senki
em hitt benne, hogy gondolatai
alahol találkozhatnak a realitás-
al. S ha Sütő drámája (és Szabó
agdáé) egyaránt ezt a kérdést
etette fel és azokat, akik a gon-
olatokról csupán álmodoznak
agy játszadoznak velük, kiutasí-

és idegenségében is veszélyes, nyo-
masztó érzékelése sajátos módon
válik kísértetiessé.

Gáll István A ménesgazda című regényéről is megjegyezték már, hogy „későn jött". Későn-érkezettsége valószínűleg abból következik, hogy Gáll István is egy történelmi korszak benső konfliktusait írta meg. Mégis alig hiszem, hogy pusztán korszakleírása lenne tanulságos. Van a regénynek egy jelenete, amikor a méntelep új kom-

(Folytatás a 4. oldalon.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-0680 337-748, 340-776
1990 ÁPR 27

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Mikó F. László

1021

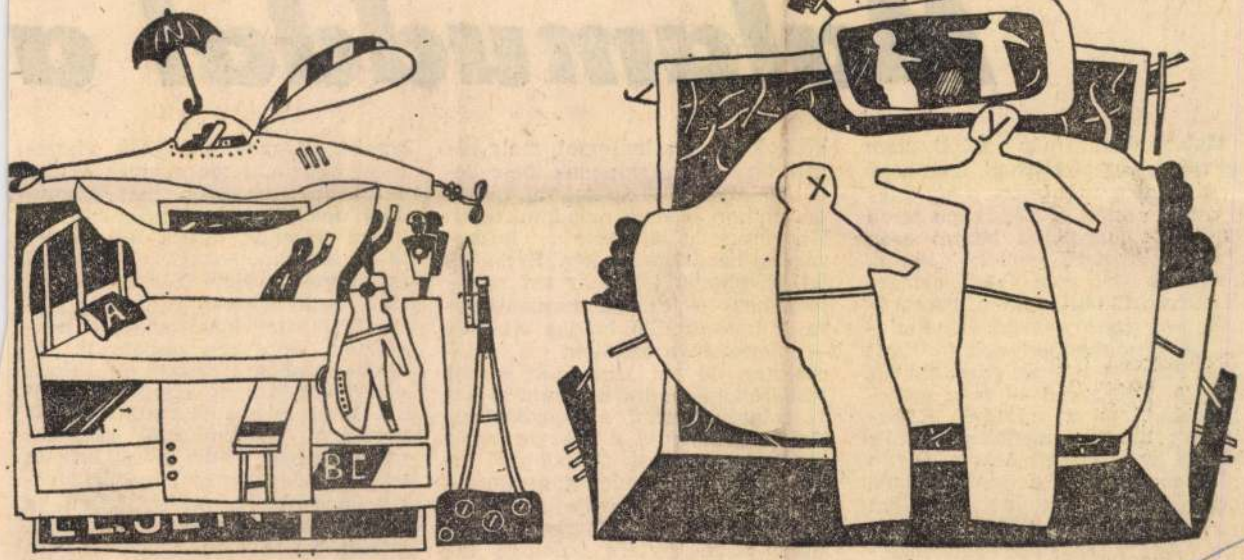

Mikó F. László: A nagy kísérlet

BOLDIZSÁR IVÁN:

Malamuddal a

Malamuddal már találkoztam egyszer a Budai Várban, igaz, hogy ő maga nem volt jelen. Négy vagy öt évvel ezelőtt a Bécsikapu téren cirillbetűs feliratokat láttam azon a szép, pirosfalú rokokó házon, amely az Uri utca felöli oldalon áll. Bernard Malamud híres regényét, a magyarra kissé érthetetlenül „A mesterember"-nek fordított „The Fixer"-t nálunk filmesítették meg. A Várnegyed — még érthetetlenebbül — a századelő Kijevjét volt hivatva megjeleníteni. Ez nagyon nem tetszett nekem. Olyan szűkiben volnánk a dollároknak, hogy érdemes volt az amerikai mozinéző tudatában összekapcsolni a modern irodalom egyik legfélelmetesebb regényének színhelyét a Bécsikapu tér szelíd harmóniájával?

Most örömmel hallom Malamud-lió koldust, s a balsorsot, mely régen tép. Malamudnénak nem lehetnek ilyetén tapasztalatai velem, de amikor kezdem mondani, hogy: Magyarország története.... közbevág és bécsiszeletet kér. Bécsiszelet, Bécsikapu tér: már azt remélem, hogy — ezúttal cserbenhagyva a hárommillió koldus emlékét — visszakanyarodhatom a regényekhez, de két kimondott szóból (ebédrendelés mint dramaturg) két új irányba fordul a bonyodalom. Malamud elkapta a Magyarország története szavakat. „Londonból jövök. Bejártam minden könyvkereskedést" — és felsorolja a Foyle's, a Hatchett-et, a Charing Cross könyv-útját, Collet's baloldali hírében álló könyvkereskedését —, „de Magyarország történetéről szóló könyvet nem találtam. Miért nem adnak ki ilyet?" (Kiadunk gomba. Nagyon szeretnék visszatérni Malamud regényeihez és novelláihoz. Szeretném már elmondani, anélkül, hogy vendéglátói udvariaskodásnak tűnjék fel, legelső Malamud-élményemet. Tizenkét évvel ezelőtt New Yorkban, a 22. utca és a Nyolcadik Avenue sarkán egy könyvkereskedésben böngésztem, és a könyvespolcnál, egy állóhelyemben olvastam el „Fekete a kedvenc színem" című elbeszélését. Mint megannyi írása, egy kis brooklyni zsidóemberről szól, aki mindig néger nőkbe szeret bele és ezért mindannyiszor póruljár, elverik, megalázzák. Addig törtem a fejemet, hogyan fogjak neki, amíg, gyorsabban nyelve a falatot, mint ők, el is mondtam. S azt is, hogy akkor, 1966-ban tanúja voltam a „Fixer" váratlan, mindent elsöprő sikerének. Truman Capote, Vidal

te volt, akik közül sokan névvel és fényképpel, személyi adatokkal el-

kent kellene megszabadítani az emberiséget a szexuális elnyomás

szokott ró
pukon (tá
sen ismét
Stapleton)
Rudy Ma
Flynt —
érezem a
és egy mo
gam előtt
mint Pál
Krisztus i
Felkérte a
hathatósar
mentek h
csonyolni,
szigeteken
imádságga
ezt egy
közölték
egészségéé
nálon meg
ta — a ha
a megtér
íróknak, h
nek tekint
hogy feles
gednie Jéz
lyel a csal
Harry F
lása nem
vallásosság
milia Am
azért felt
vadabb po
laha is az
zükben ta
pornócézá
sztriptíztá
ta. Ő ma
Carter sz
A lap ir
legyében k

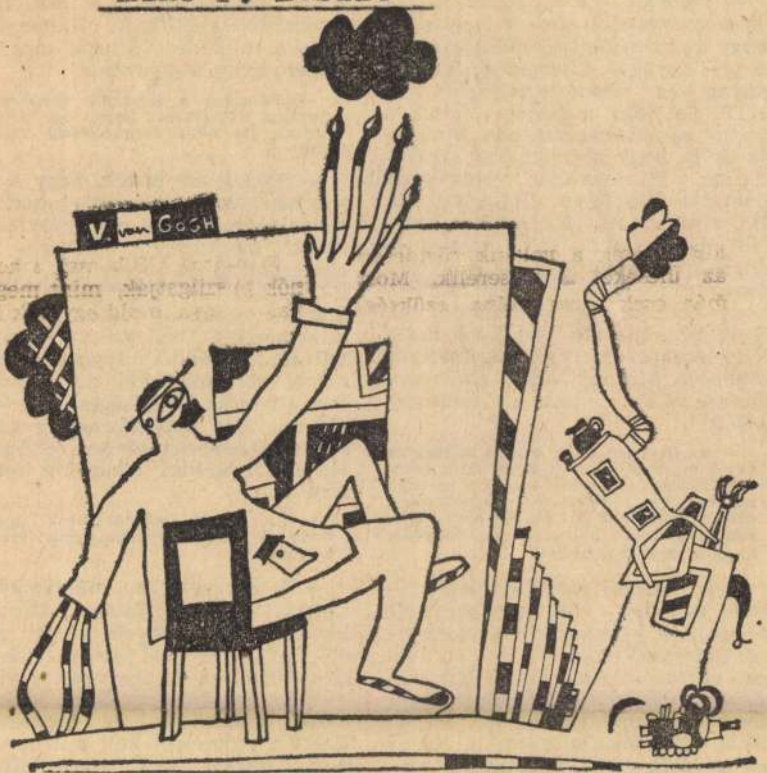

Mikó F. László

Mikó F. László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 25.
XXII. évf. 8. sz. 8. lap.

ól

ját, akiktől
sorozatban.
ddig megje-
nőink képvi-
eve is szere-
között, noha
atta, hogy a
ót még nem
közönség. (A
nnek az el-
.) Többen a
orgalmazták,
ia és a Ne-
igényű, nép-
étjogosultsá-
árainkon tú-
reprezentáns
kötésben, de
k a humoros
orozatból.
ik, hogy sok
az irodalmi
élményszerű
z összegezés
tt egy ötlet:
szívesen fo-
tizedről egy
örténeti ösz-
vizsgálat az
zat félidejé-
tők az olva-
tők vélemé-
k a következ-

hetetlen a mozgásban. Szervezetünk hogyan képes a táplálékból előállított kémiai energiát mozgássá alakítani?

— Elsősorban a sejtlégzés juttatja a szervezetet abba a helyzetbe, hogy az izom kontrakciójához szükséges anyagot kitermelje. Ez az anyag az adenozintrifoszfát, az ATP. És hogy mennyire „kerek a világ" az élő szervezetben, tanúsítja az is, hogy e vegyületet szervezetünk fölhasználja valamennyi energiát igénylő folyamatánál. Nagy felfedezés volt, amikor kiderült, hogy ha az izom mozog — adenozintrifoszfátot bont. A myozin ugyanis úgy alakítja át az ATP-t, hogy közben energia szabadul fel. Kutatásaink során sikerült a tiszta fehérjerendszert is mechanikus munkára bírnunk, azaz: elválasztható vált a mozgás az izomszerkezettől.

— Az ötvenes évek végére kialakult egy kép arról, hogy miként válik szervezetünkben a kémiai energia mechanikaivá. Tulajdonképpen módosíthatók ezek a fehérjék? A kutatók arra keresték a választ: hogyan lehet megváltoztatni egy izomsejtet?

— Az emberi szervezet lényegében egyetlen megtermékenyített petesejtből keletkezik. Az izomsejtek is így születnek. Persze, korántsem egyformák: mások a vázizmok, megint mások a zsigerekben és a vérerekben működő izmok, s ezektől is különbözik a szívizom. Jelenleg a vázizmokat vizsgáljuk, melyek az elektromikroszkóp alatt harántcsikolatot mutatnak. Sejtjei közül jól megkülönböztethetők a vörös- és a fehérizomsejtek. A vörösek a tartást adják, mármint azt, hogy mindenünk a helyén marad, hogy nem csúszkálunk össze-vissza. A fehér izomrostok viszont rendmelyek a fehér izomrostokhoz, és vannak, amelyek a vörösökhöz kapcsolódnak. Ha az idegvégződéseket megcseréljük, a két típus egymásba alakítható. Nemcsak a szín, a működés változik meg így, hanem maga a myozin is.

— Eszerint a fehérjék érzékenyek minden változásra. Vajon mi történik akkor, ha nem dolgoztatjuk izmainkat?

— Sokáig azt hitték, hogy a kevés mozgás az izomsejt elpusztulásához vezet. Holott nem pusztul el, „csak" megváltozik. Elveszíti harántcsikoltságát, myozinját, de — él!. Sajnos, azt még nem tudjuk, hogy az egyensúly fölbomlása azért következik-e be, mert lassubbá válnak a felépítő folyamatok vagy azért, mert fokozódik az izomsejtben a bontás. Lehetséges, hogy van egy reguláló tényező, amely károsítja a fehérjeszintézises rendszert. Ha a folyamatot sikerülne tetten érni...

— ... akkor elképzelhető lenne, hogy az izom kívánságaink szerint változzék?

— A szervezetbe működőképes myozint kellene juttatni. Laboratóriumi körülmények között már elő tudjuk állítani ezt a fehérjét, de kívülről az élő szervezetbe vinni — jelenlegi immunológiai ismereteink birtokában — lehetetlen. Ezért a szövetben kell a szintézist megvalósítani vagy megerősíteni. Azaz rákényszeríteni az izomsejtet, hogy készítsen magának myzoint. Amikor az atléta edz, tulajdonképpen ezt csinálja.

— En edzés helyett inkább injekciót kérnék.

— Ha megleljük a mechanizmus

Mikó F. László

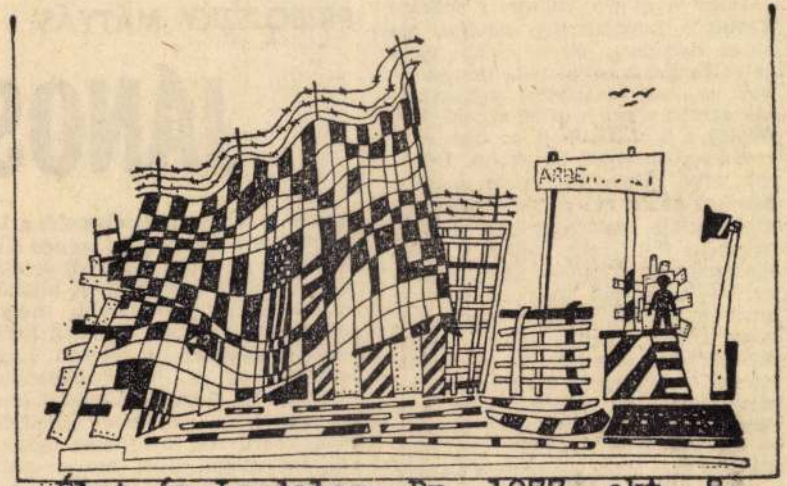

Mikó F. László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. 3. lap.

eszél- csonthegyének tetején, egy boldog rétől. S azzal, hogy ez ideológiát
ek nemzedék majd új birodalmat ala- önvédelmi pozíciókba szorítja,

PRIBOJSZKY MÁTYÁS:

JÁNOS B

Hogy a citera, mikor s miként került a magyar nép kezébe, ma sincs tisztázva. Nincs is túl nagy jelentősége. A szegények hangszere volt, maguk készítették s használták szinte minden alkalommal, legfőként a házi-bálokon, az úgynevezett „padkapóros" bálokban. Békésen, ahol ötéves koromban először találkoztam ezzel a zeneszerszámmal, szokás volt a szobák földjét időnként fölújítani; felásták, telehintették törekkel — aprószalmával —, s azután nem az történt, amit a városi ember gondolna, hogy sógor, koma nekiáll nagy döngölőkkel visszaverni a földet, hanem — kellemest a hasznossal — meghívtak egy citerást meg egy csomó lányt, legényt, akik reggelre kőkeménnyé táncolták a szoba földjét. Már csak egyenesre kellett „mázolni".

★

Mit játszottak a citerások? Nép-

igaz —, s talán még nehezebb a lassú *giustot* előadni, s ha szépen sikerül, csak az tudja igazából értékelni, aki maga is játszik. A bökkenő az, hogy az értékesebb népdalok többnyire e két típusból kerülnek ki. Viszont a citerán játéktechnikailag a legalkalmasabbak azok az új stílusú, a műdal határát súroló pattogó, feszes táncdallamok, csárdások, melyeken mostanság fanyalogni illik, ha az ember „műveltnek" akar látszani.

Nem titok, hogy citerásaink 90 százaléka egyszerű parasztember, aki sohasem tanult zenét. A dalo-

Vargy
tetét:
talos"
Lelke
amit
mú d
az es
számú
gas, a
kapna
nóták
s igaz
kötetb
gesen
kiadás
egy l

Mikó László, építész

Két társadalmi szerv építészmérnöki diploma pályamunkát írt ki, melynek célja az volt, hogy azoknak a hallgatóknak a munkáját honorálja, akik a diplomatervi során kiemelkedő ~~tanuságról~~ kvalitásról tettek tanuságot-másrészt, hogy a figyelmüket a társadalmi szervekben való munka felé irányítsa. — Mikó László, Kertész András egy üzlet-hidat tervezett, ami Győr belvárosát Révfaluval kötné össze. (említve).

Déli krónika.

1979. X. 20. Kossuth 12.00

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 25

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László

1021

Mikó F. László rajza

ja a szervezetet abba a
hogy az izom kontrakci
séges anyagot kiterme
anyag az adenozintri
ATP. És hogy mennyi
világ" az élő szervezetb
ja az is, hogy e vegyül
zetünk fölhasználja valamennyi energiát igénylő folyamatánál. Nagy felfedezés volt, amikor kiderült, hogy ha az izom mozog — adenozintrifoszfátot bont. A myozin ugyanis úgy alakítja át az ATP-t, hogy közben energia szabadul fel. Kutatásaink során sikerült a tiszta fehérjerendszert is mechanikus munkára bírnunk, azaz: elválaszthatóvá vált a mozgás az izomszerkezettől.

— Az ötvenes évek végére kialakult egy kép arról, hogy miként válik szervezetünkben a kémiai energia mechanikaivá. Tulajdonképpen módosíthatók ezek a fehérjék? A kutatók arra kereseki a választ: hogyan lehet megváltoztatni egy izomsejtet?

— Az emberi szervezet lényegében egyetlen megtermékenyített petesejtből keletkezik. Az izomsejtek is így születnek. Persze, korántsem egyformák: mások a vázizmok, megint mások a zsigerekben és a vérerekben működő izmok, s ezektől is különbözik a szívizom. Jelenleg a vázizmokat vizsgáljuk, melyek az elektromikroszkóp alatt harántcsikolatot mutatnak. Sejtjei közül jól megkülönböztethetők a vörös- és a fehérizomsejtek. A vörösek a tartást adják, mármint azt,

— Sokáig azt hitték, hogy a kevés mozgás az izomsejt elpusztulásához vezet. Holott nem pusztul el, „csak" megváltozik. Elveszíti harántcsikoltságát, myozinját, de — él! Sajnos, azt még nem tudjuk, hogy az egyensúly fölbomlása azért következik-e be, mert lassubbá válnak a felépítő folyamatok vagy azért, mert fokozódik az izomsejtben a bontás. Lehetséges, hogy van egy reguláló tényező, amely károsítja a fehérjeszintézises rendszert. Ha a folyamatot sikerülne tetten érni...

— ... akkor elképzelhető lenne, hogy az izom kívánságaink szerint változzék?

— A szervezetbe működőképes myozint kellene juttatni. Laboratóriumi körülmények között már elő tudjuk állítani ezt a fehérjét, de kívülről az élő szervezetbe vinni — jelenlegi immunológiai ismereteink birtokában — lehetetlen. Ezért a szövetben kell a szintézist megvalósítani vagy megerősíteni. Azaz rákényszeríteni az izomsejtet, hogy készítsen magának myzoint. Amikor az atléta edz, tulajdonképpen ezt csinálja.

— Én edzés helyett inkább injekciót

MIKÓ LÁSZLÓ

Itt szívesen időzne az ember

Az év háza 2000 pályázat fődíjasa Piliscsabán

Recenzensként egy családi házban körbejárni egészen más. Egyrészt itt nemcsak idegenként érezheti kívülállónak magát az ember, hanem azokkal az úgynevezett szakmai észrevételeivel is – mert vajon egy szigorúan magánhasználatra készült épületben mennyi az, ami nemcsak az ott lakókra lehet érvényes? Másrészt meg itt ez a sajátos biztonsági privátdilemma is: a tulajdonos büszke ugyan díjazott építményére, de utólag azért kéri, lehetőleg ne lehessen majd ráismerni, nem hiányzik ide semmilyen különleges érdeklődés, különösen nem betörőké...

Szóval megy körbe az ember, igyekszik tárgyszerűbbre fogni szemlélődését, miközben egyre határozottabbá válik benne az első benyomás: itt valószínűleg jó lehet élni. Mert lehet, hogy meglepődik a majdnem puritán egyszerűségen vagy mondjuk a burkolókő színén, de szakmai szem ide, szakmai szem oda, bizony az a határozottan testesedő és teljesen magánbejáratú érzés számít, miszerint mennyire jól érezném ebben magam én is. A tervező, Mikó László persze ezt egy bizonyos családnak tervezte, egy bizonyos család speciális szükségletei szerint, benne járva mégis magától értetődőnek tűnik ez az *így és csak így* természetesség. Pedig lehetne furcsa is, ahogy a kertre néző csupa üveg ebédlő éppen a garázzsal áll összeköttetésben, és ezzel a garázzsal a főépülettől eltérő szintmagasságú mellékszárny fut majdnem a kert végéig, mégsem az.

Nyersvörös klinker- (eredeti rendeltetése szerint burkoló-) tégla, festetlen, de egyedileg készített natúrfa nyílászárók. Egyszerű, de igényes anyagok, egyszerű, de pontos arányok, lecsupaszított formák. Lehetne amolyan divatosan geometrikus, kertvárosi Bauhaus is, de nem – ezek inkább egy falusi sváb paraszthéz formaidézetei. Az oldalépület hátával udvariasan elzárja a kertet a szomszéd telektől, ajtajaival és ablakaival pedig feléje fordul. A manapság oly divatos tabula rasa helyett a kertépítő Türkisz Zsolt nem dózerolással kezdett hozzá a kertépítéshez, továbbá nem próbált meg sem trópusi dzsungelt, sem japánkertet idevarázsolni. Egyszerűen csak a hely vidékies, ám békésen természetes szellemét őrizte meg a repkénnyel, virágos dombbal, a megritkított gyümölcsfákkal és főként a kút mellett álló, száz évnél is öregebb szelídgesztenyefával. Azt érezni ebben a kertben, hogy itt még a kora decemberi szélben és esőben is szívesen időzne az ember.

Egy falusi sváb paraszthéz formaidézetei

FOTÓK: BÁNHALMI JÁNOS

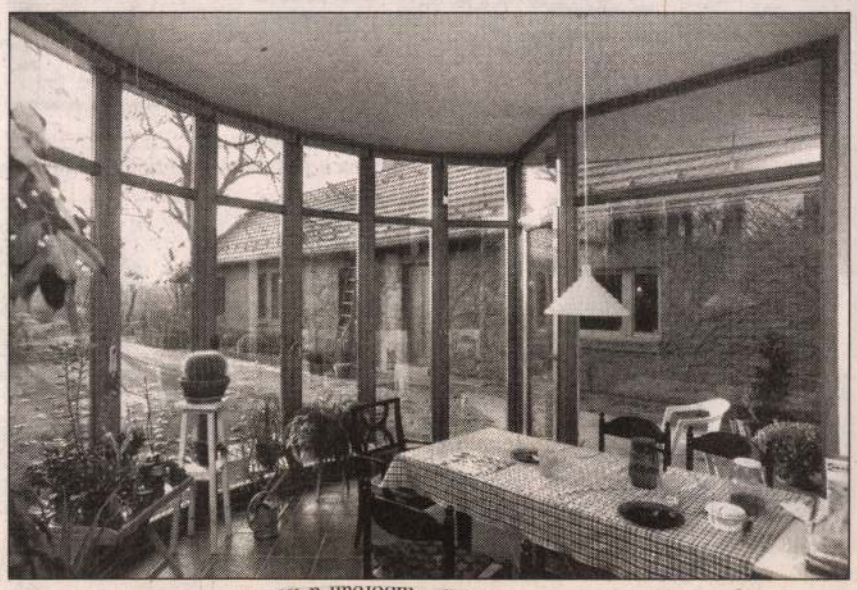

Idill – de azért nem olyan egyszerű idill ez. Mert a sallangmentes homlokzat például nagyon is bonyolult, kétrétegű és légszellőzéses falakat takar, amelyek nyáron hűvösre, télen langyosra temperálnak, ez az igényes egyszerűség pedig konokul legalább száz évre tervez.

Kívülről újra megnézem: tulajdonképpen semmi különös. Legalábbis abból a szín-, forma-, kistorony- és manzárdablak-orgiából, ami ma Magyarországon általában egy új házat jellemez. Itt nem süt a falakból az ötven- vagy százmillió mindenhatósága – ezt a házat elsősorban belülről lehet szeretni.

Torma Tamás

az Octogon Építészetkritikai Műhely tagja

apcsoljuk a Mount Everestet

Magyarok készülnek a világ legmagasabb csúcsára

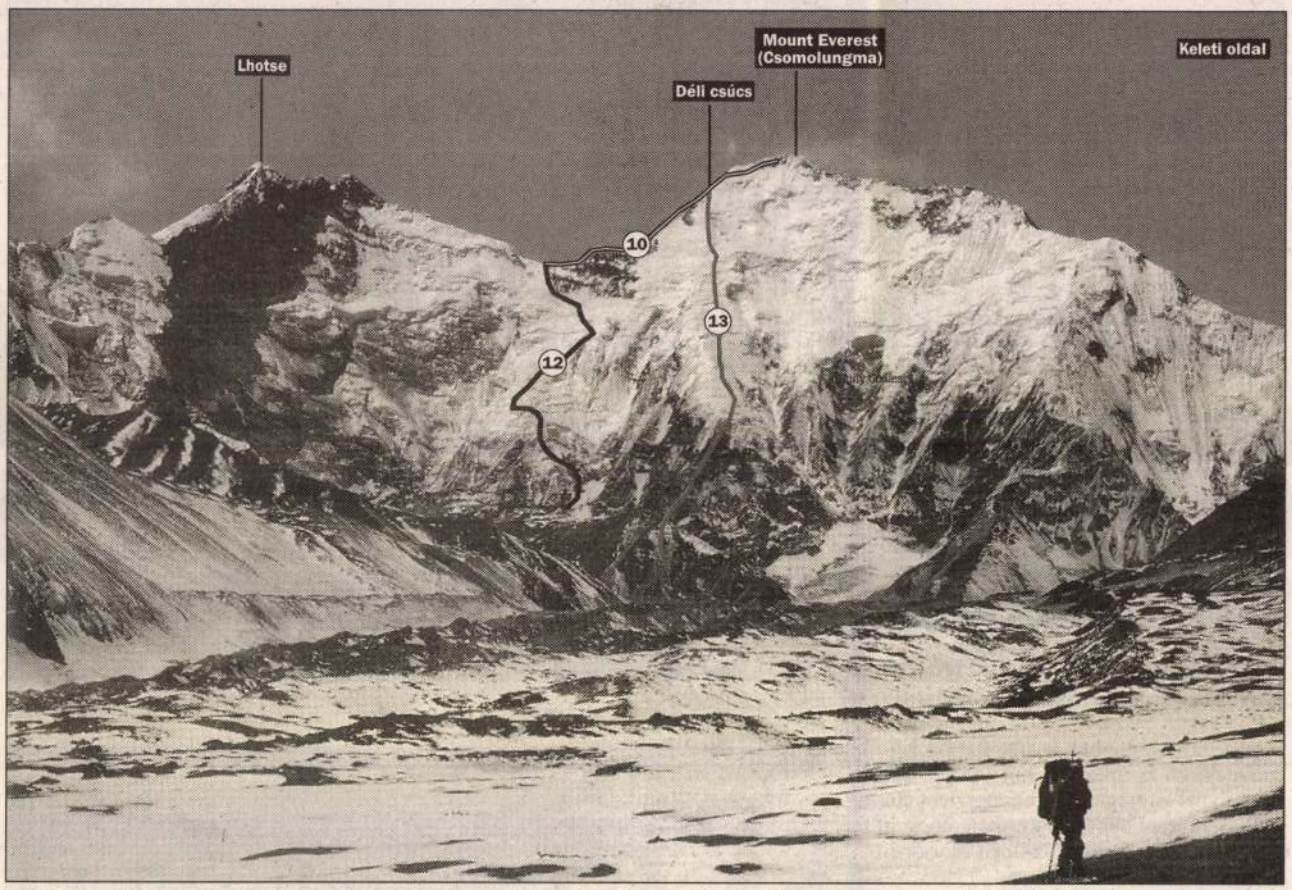

A magyarok a keleti oldalon, a 10-es és 12-es úton igyekeznek meghódítani jövő szeptemberben a föld legmagasabb pontját

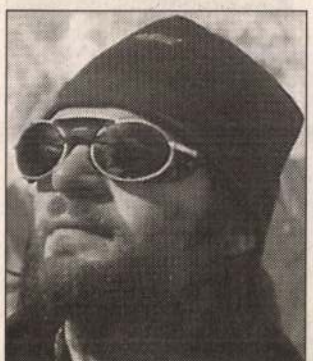

Ács Zoltán

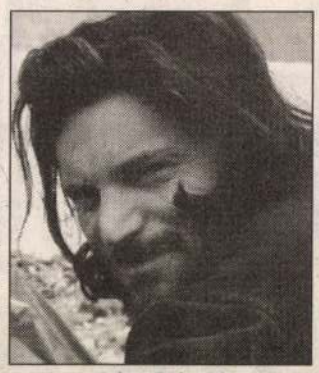

Dóra László

Klein Dávid

Mezey László

A CSOMOLUNGMA „VENDÉGEI"

1924. június 8.: George Mallory és Andrew Irvine eltűnik a tibeti oldalon.
1953. május 29., 11.30.: Egy brit expedíció két tagja, Edmund Hillary és Tenzing Norgay (új-zélandi, indiai) először éri el a csúcsot Nepál felől.
1963. május 22.: A nyugati gerinc első megmászója az amerikai William Unsoeld és Thomas Hornbein.
1975.: Kínai siker az északkeleti gerincen.
1975. szeptember 24.: A délnyugati fal első mászója a brit Dougal Haston és Doug Scott.
1975. május 16.: Az első nő a csúcson, a japán Junko Tabei.
1978. május 8.: Az első oxigénpalack nélkül feljutó: Reinhold Messner és Peter Habeler.
1980. február 17.: A lengyel Leszek Cichy és Krzysztof Wielcki télen jut fel a csúcsra.
1980. augusztus 29.: Tibet felől teljesen egyedül mássza meg a hegyet Reinhold Messner.
1987. december 22.: Ang Rita az első, aki télen oxigén nélkül jár sikerrel.
1988: Az első tévés közvetítés, egy japán, kínai, nepáli hegymászókból álló csapat közvetített először a csúcsról.
1988. május 12.: A Kangshung-falon át a déli nyergen keresztül az angol Stephen Venables egyedül ér fel oxigén nélkül a csúcsra.
1988. október 14.: Az első nő, aki oxigén nélkül jut a csúcsra, az új-zélandi Lydia Bradey, hét évre rá a brit Alison Hargreaves megteszi ugyanezt egymagában.
1996.: A német Hans Kammerlander a csúcsról sílécen ereszkedett le.
1993. október 7.: A spanyol Ramon Blancs 60 évesen mászta meg a hegyet.
1992. május 12.: „Csúcsforgalom" a Csomolungmán, harmincketten jártak a hegyen.
1993.: 112-en másztak fel a nepáli oldalról.
1996.: A legtragikusabb év: kilencen lelték halálukat a hegyen.

Mikó László, építész 1.) Folytatás

Csoportkép a Szent Anna-tóban.

Csoportkép a Szent Anna-tóban. Balról jobbra: Mikó L., Turányi G., Balázs M., Karácsony T., Janesch P., Sugár P., Nagy S., U. Nagy G.

Magyar Építőművészet, 1989.,
1-2 szám, 45-old.

Mikó László építész

BUDAPEST XI., MEREDEK UTCA 22.

TETŐFELÉPÍTMÉNY BŐVÍTÉSE LAKÁS CÉLJÁRA

MIKÓ LÁSZLÓ

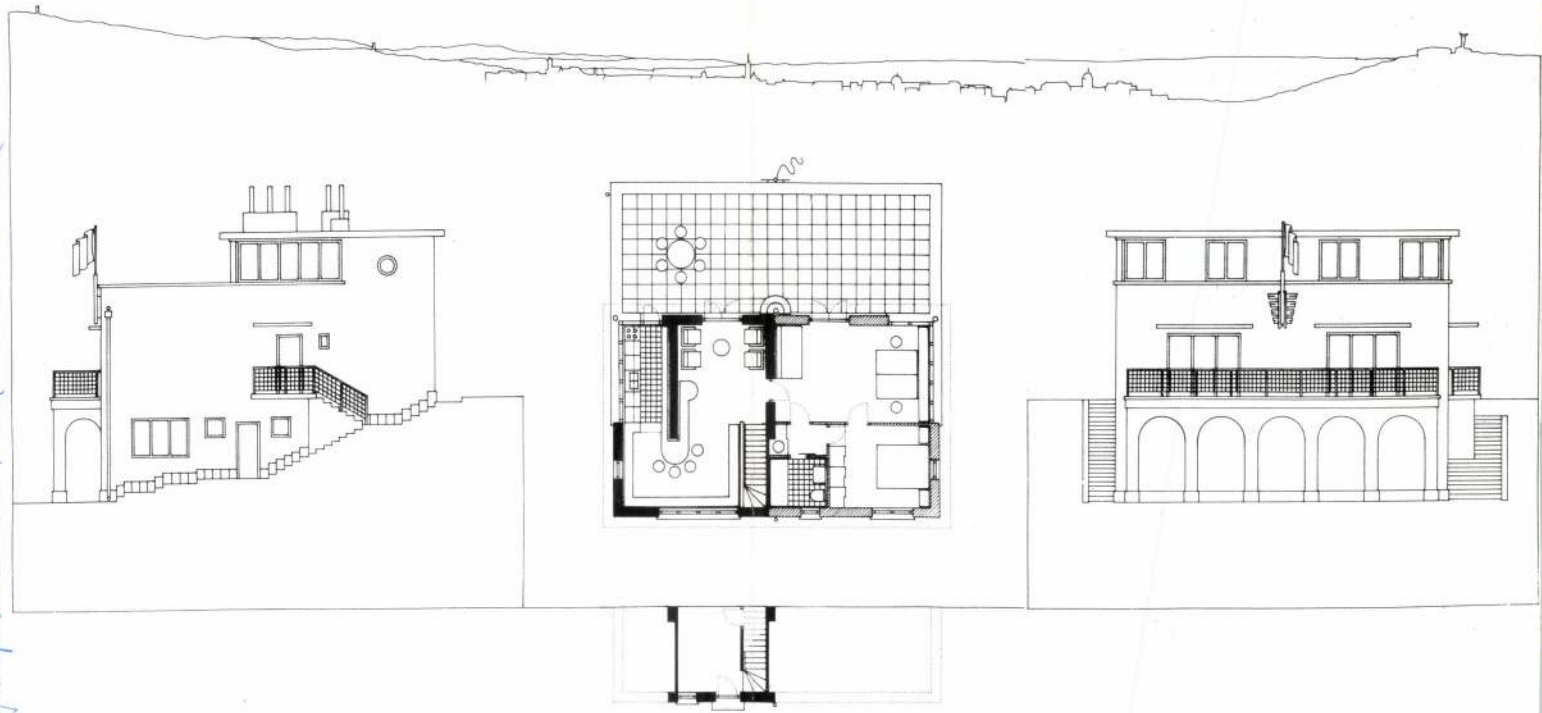

Lapostetős tetőfelépítmény beépítésével és szimmetrikus bővítésével terveztem meg lakásomat.
Enlarging and building in of a roof to make an own flat. Architect: László Mikó

KÍSÉRLETI NAPENERGIÁS LAKÓHÁZEGYÜTTES TERVE A BUDAI DOMBVIDÉKRE

Az együttes két különálló, két- illetve háromszintes, egy-egy lakást tartalmazó épületből áll, amelyek közül három vagy négy napenergiát hasznosít, a többi ezekkel azonos szerkezetű kontrollház. Mindegyik épülethez kb. 450 m^2 kertrész tartozik, amelyek alacsonyabb-magasabb kőfalakkal kisebb intim kertecskékre oszthatók úgy, hogy akár minden földszinti, illetve alagsori szobához külön pácium tartozhat.

Az alaprajzi séma (3 db 4,80×4,80 m belméretű négyzet L alakú kapcsolódása és az L öblében elhelyezett húzott fokos lépcsőház) minden különböző konkrét használói igény teljesítésére alkalmasnak bizonyult. A napenergiás házaknál a délre tájolt lépcsőház üvegezett külső határoló falaival, az aljában hőtároló kőággyal üvegházként működik.

Az épületek alagsora nehéz kőépítményként, földszintje magas nyílásokkal tagolt vakolt téglatömbként, emelete pedig könnyű, áttört fa koronázóidomként jelenik meg.

Azon igyekeztem, hogy a házak ne fellengzős részletek varietéi legyenek (a ma hazánkban dívó jampi-szokások szerint), hanem hogy a testek és anyagok nemes arányai uralják azokat.

J. I.

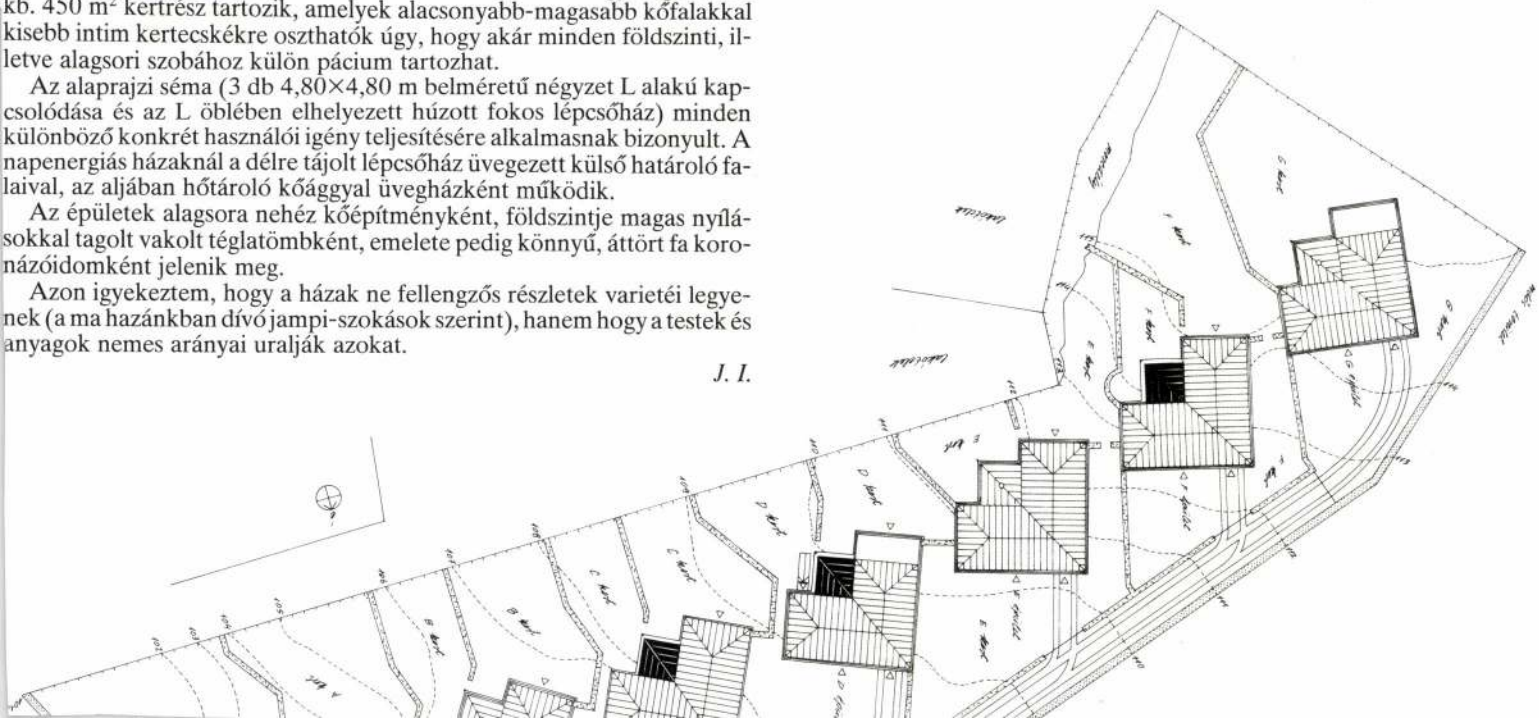

Mikó László,

Tervpályázat. Királyrét tervpályázat. Építész: Mikó, László, Szász László.

Erdészeti bemutatóház, kisállatkert.

Földszinti alaprajz
a pinceszint -"-
Főépület, metszet.
} (repr.)

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 63-old,

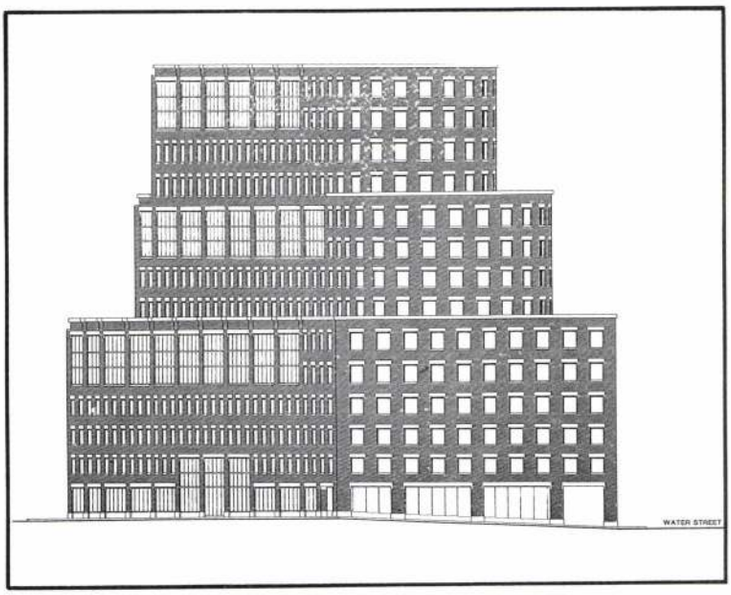

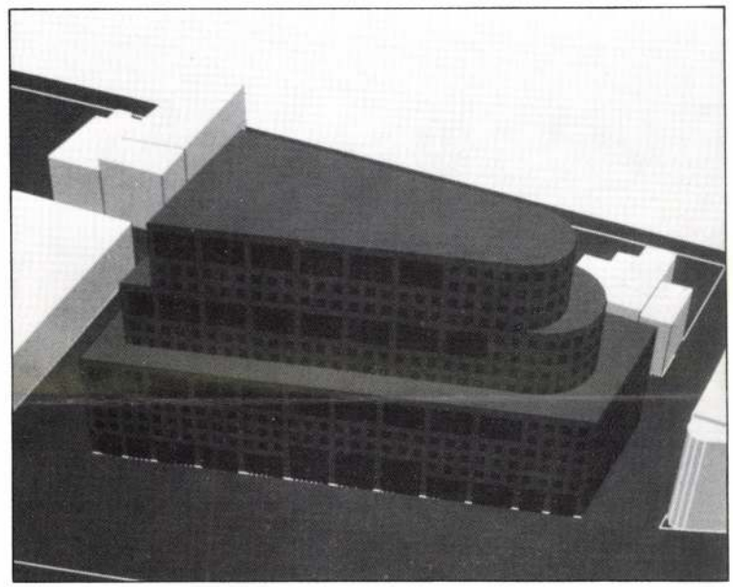

Irodaház, 250 Water Street, New York. Tervező: Emery Roth & Sons Architects P. C. Építész munkatárs: Noll Tamás. Homlokzat és számítógépes tömegvázlat

Office Building, 250 Water Street, New York. Emery Roth & Sons Architects P. C. Assistant Architect: Tamás Noll. Facade and CAD view

Az előző oldalon: Skicc a Greenwich Streetre, New York. Építész: Nagy Tamás

Sketch to Greenwich Street, New York. Architect: Tamás Nagy

seny szempontjai a legkiválóbbakat választják ki, ez egyben azt is eredményezi, hogy a jelöltek „túlkvalifikáltak" lesznek. A munkaadók, látatlanban választva, a fizetést és beosztást a minimális feltételekszerint ötéves gyakorlatra szabják, míg valóságban a jelöltek 8—10 éves szakmai múltra tekintenek vissza. A családos emberek ugyanakkor kevés időt tudnak arra szentelni, hogy személyi kapcsolatokat, életre szóló barátságokat kössenek Amerika jövőbeni vezető építészeivel.

A feleségek, ha gyerekre kell gondot viselniük, megszakítják otthoni szakmai munkájukat, és Amerikában alig vagy egyáltalán nem tudnak munkaalkalmat találni. Ez nem csak áldozat a részükről, de lényeges anyagi veszteséget is jelent. Mindehhez járul az a jó magyar szokás, hogy az „amerikait" minden le-, fel. és oldalági rokon, jóbarát „meglátogatja", ezzel is elvonva őt az itteni környezettől, nem is beszélve a jelentős anyagi tehertételről. Végül vegyük még figyelembe az amerikai nagyvárosok, elsősorban New York népes magyar kolóniáit, amelyekben egy újonnan jött éveket tölthet úgy, hogy nem-magyarokkal alig érintkezzen. Talán az jár legjobban, aki ezektől a vonzó „magyar" városoktól messze kerül. *Szász László* így írja le élményeit Milwaukeeban:

„Zavarbaejtően kedves volt a fogadtatás. Már az első hetekben úgy éreztem, komolyan, kreatív módon számítanak rám, viszonylag nagy önállósággal dolgozom, tárgyalásra mentem két hét után... A vártnál sokkal gyorsabban sikerült személyes baráti kapcsolatot kiépíteni a kollégákkal; a vártnál sokkal közvetlenebb, segítőkész és fiatal a kollégák túlnyomó többsége."

Egy más természetű, de igen lényeges szempontra utal Nagy Tamás a kinttartózkodás hosszúságával kapcsolatban. *„Visszatekintve az eltelt másfél esztendőre, azt kell mondanom, hogy két év egy elég szerencsétlen időtartam... tanulóidőnek egy kicsit hosszú, ahhoz meg, hogy az ember produkálni tudjon, meglehetősen kevés."*

A különféle nehézségek mellett ugyanakkor ott mutatkozik váratlan előny, ahol az ember nem is számított rá. *Noll Tamás,* a miskolci Ybl-díjas építész például így értékeli a család számára adódó lehetőséget: *„Igaz, hogy a család jelenléte megnehezíti az első időszakot, de ezek a kérdések eddig szerencsésen rendeződtek, és a gyerekek itteni iskolába járattatását, mégha melléknek is, de nagyon fontosnak tartom."*

Az egyik legfrisebb résztvevője a programnak, Mikó László így összegzi gondolatait és benyomásait:

„A program kiválasztott résztvevőjeként úgy érzem, kétirányú felelősség terhel. Egyrészt felelős vagyok szakmám, kollegáim, a program szervezői és munkaadóm felé, másrészt saját magam felé, hogy az elvárásoknak megfelelve igazoljam a bizalmat, másrészt, hogy ezt a kivételes lehetőséget megfelelően hasznosítsam."

A most érkező negyedik pár számára a kétéves tanulmányút elkezdése már könnyebb lesz, az eddigiek tapasztalata és segítsége révén. Így állnak be ők is a sorba, hogy újabb láncszemét alkossák az elmúlt évszázad többszáz magyar építésze munkásságának Amerikában.

Az első magyar „építészek", akikről az újvilágban tudunk az 1848-as szabadságharc mérnöki képzettségű katonatisztjei közül kerültek ki. Nevezetesen *Asbóth Sándor* és *Fiala János* nevét jegyezték fel, akik a Kossuth szabadságharc bukása után kerültek az Egyesült Államokba. Itt a polgárháború alatt az északi seregekhez csatlakozva harcoltak, ill. láttak el hadmérnöki feladatokat. A keszthelyi születésű Asbóth sokfelé dolgozott. Nevét a Plymouth emlékmű tervpályázatának megnyerése tette ismertté. Magyar körök azt is állítják, hogy New York-i tartózkodása idején részt vett a Central Park tervezésében. Hogy valóban az Olmstead irodában dolgozott volna, és ott milyen beosztásban, arra semmiféle helyi adatot nem sikerült találnom.

Fiala Temesvárott született, Bem alatt szolgált, majd Amerikában a Fremont hadtes mérnökkari tisztje lett. Ilyen minőségben végezte el St. Louis város védelmi erődítésének megtervezését.

A századforduló táján kijöttek közül aránylag kevés volt az egyetemet végzett ember, de mégis akadt közülük, aki építész lett — többnyire Amerikában tanulva ki a mesterséget. Legtöbbre közülük a New York-i *Róth Imre* (Emery) és a Philadelphia-i *Bendiner Alfréd* vitte társadalmi és szakmai elismerésben.

A két háború között *Breuer Marcel* (Lajkó) mellett számos más magyar is megfordult az Egyesült Államokban. Az egyetem itteni elvégzése után az első állásajánlatot annak köszönhettem, hogy *Herman Jessor* melegen emlékezett vissza az ugyancsak debreceni *Sajó István*nal egy irodában eltöltött időre. Nagyobb zsilip nyílt meg a háború után, amikor olyan sikeres generáció vetette itt meg a lábát, mint az *Olgyai fivérek, Aladár* és *Viktor* Princetonban, *Diamant Róbert* és *Mácsai János* Chicagóban, *Kaffka Péter* Vancouverben, *Éber György* Montrealban vagy *Acsay László* New Yorkban.

Az 1956-os forradalom után már alig lehet összeszámolni azokat, akik itt folytatták szakmai te-

vékenységüket vagy itt fejezték be tanulmányaikat. Csak a legnagyobb New York-i irodákban dolgozókat idézve: a későbbi AIA aranyérmes *I. M. Pei*-nél egyszerre dolgozott *Ács Gábor, Botond István, Frank György, Galántay Ervin, Krivátsy Ádám, Szántó Mimi* és *Törley Ilona. Philip Johnson*nál *Szak László,* az AIA százéves érmével kitüntetett *Ralph Walker*nél *Mertl Gábor* és *Fóti János,* a Lincoln Center és ENSZ palotát tervező *Wallace Harrison* mellett *Miskolczy László* és jómagam.

Befejezésül hadd említsem meg, hogy az eddigi egyirányú kapcsolatok végre kétoldalúvá váltak. A magyar helyzet és az amerikai érdeklődés mérsékeltebb volta ugyan nem teszi lehetővé, hogy ugyanannyi amerikai építész menjen Magyarországra, mint megfordítva, de azért erre is nyílik alkalom. Két éven keresztül a viszonosságot a *Polónyi Károly* által szervezett fiatal építészek és hallgatók nemzetközi táborozása adta. Ráckevén és Budapesten több amerikai diák vehetett ezen részt. Jelenleg pedig *William Rutkowski* féléves munka szerződéssel a Lakótervben dolgozik *Finta József* műtermében. Richard Róth budapesti fiókirodájának megnyitásával az ilyenféle kapcsolatok valószínűleg tovább mélyülnek majd.

Ha valamikor a Hollywood-i stúdiókban kitett tábla azt hirdette, hogy „Nem elég magyarnak lenni", most talán Kós Károly üzenete lesz inkább érvényes: „Magyarnak lenni építés és munka."

Papp László

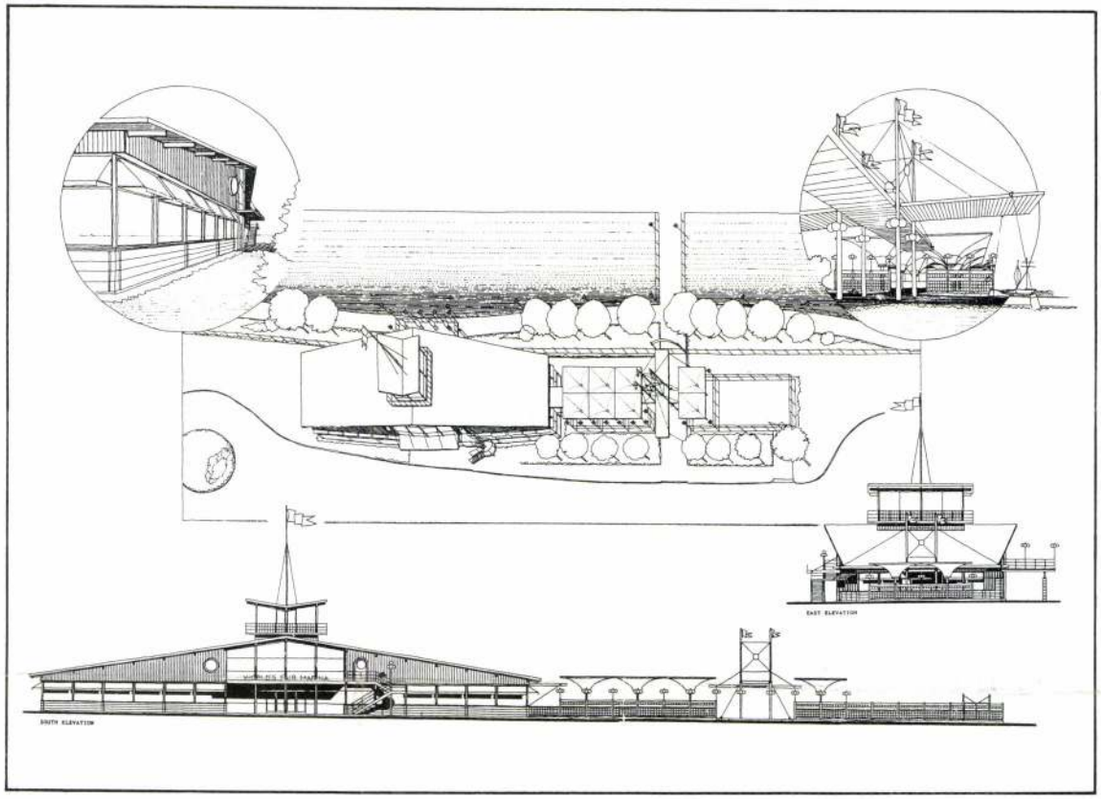

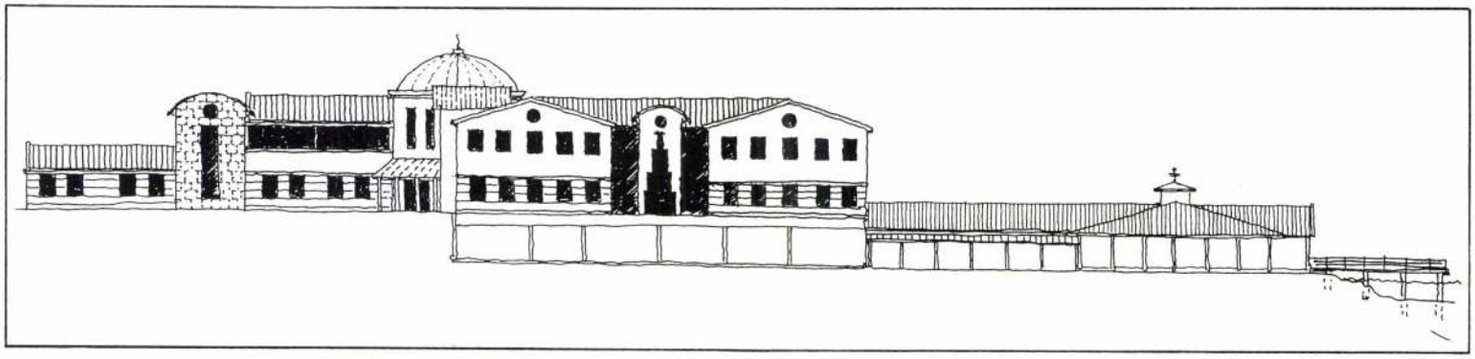

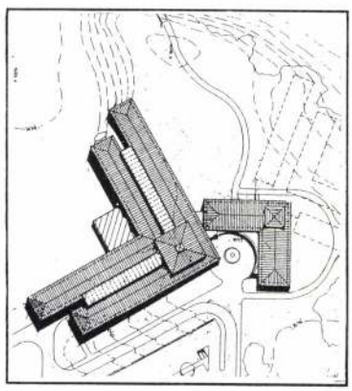

Felül: Sportkikötő klubháza, New York. Tervező Papp László Építésziroda, White Plains N. Y. Építész: Mikó László Megbízó partner: Philip Fruchter

Középen és lent: „West Bend Mutual" Biztosító Társaság új irodaháza, West Bend, Wisconsin. Tervező: Zimmerman Desing Group. Építész: Szász László. Homlokzati vázlat és helyszínrajz

Above Worlds Fair Marina Club House, New York. László Papp Associates Architects, White Plains, N. Y. Architect: László Mikó. Partner in Charge: Philip Fruchter

Middle and New Office Building of „West Bend Mutual" Insurance Co., West Bend, Wisconsin. Zimmermann Design Group. Architect: László Szász. Elevation sketch and layout

MIKO László építész Magyar Építőművészet,1990.1.

Mikó László (KÖZTI) építész
Szálloda tanulmánytervei Budapest, I. Apor Péter u. 3. Építész: Mikó László (KÖZTI).

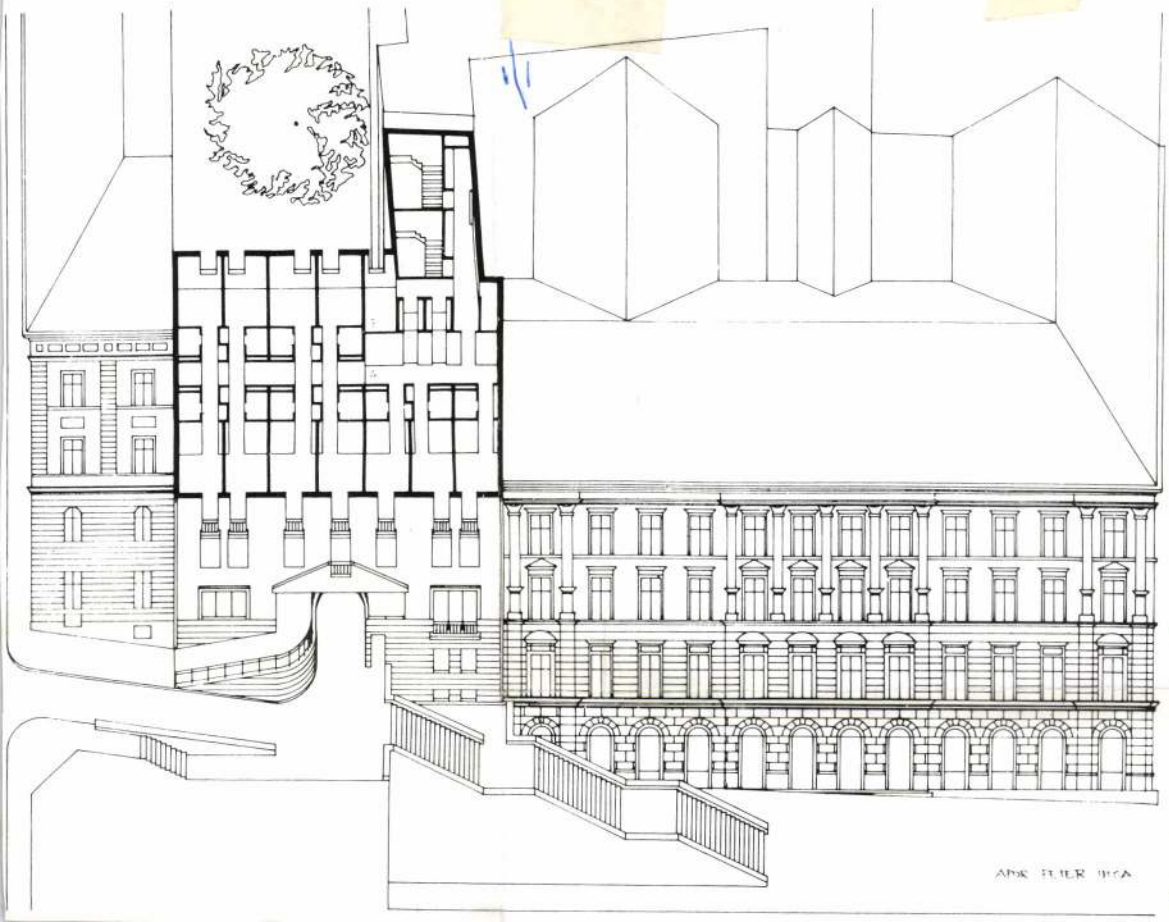

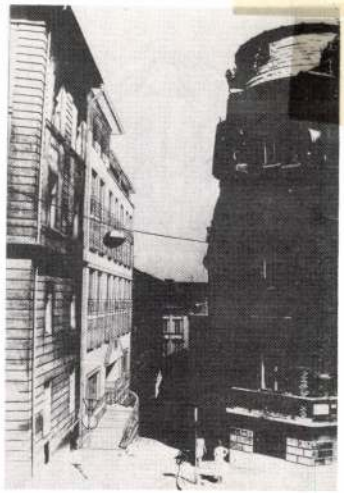

Szálloda tanulmányterve Budapest, I., Apor Péter u. 3.

Építész: Mikó László (KÖZTI)

A kétcsillagos szálloda tanulmányterve a Pest-Budai Vendéglátó Vállalat megbízásából készült a Víziországban fekvő foghíjtelekre.

Az új szállodaépületben négy szinten 44 db kétágyas szoba, a tetőtérben reggeliző-különterem, előcsarnokszint, gazdasági-bejáratszint, két parkoló raktárszint található.

M. L.

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 23. old.

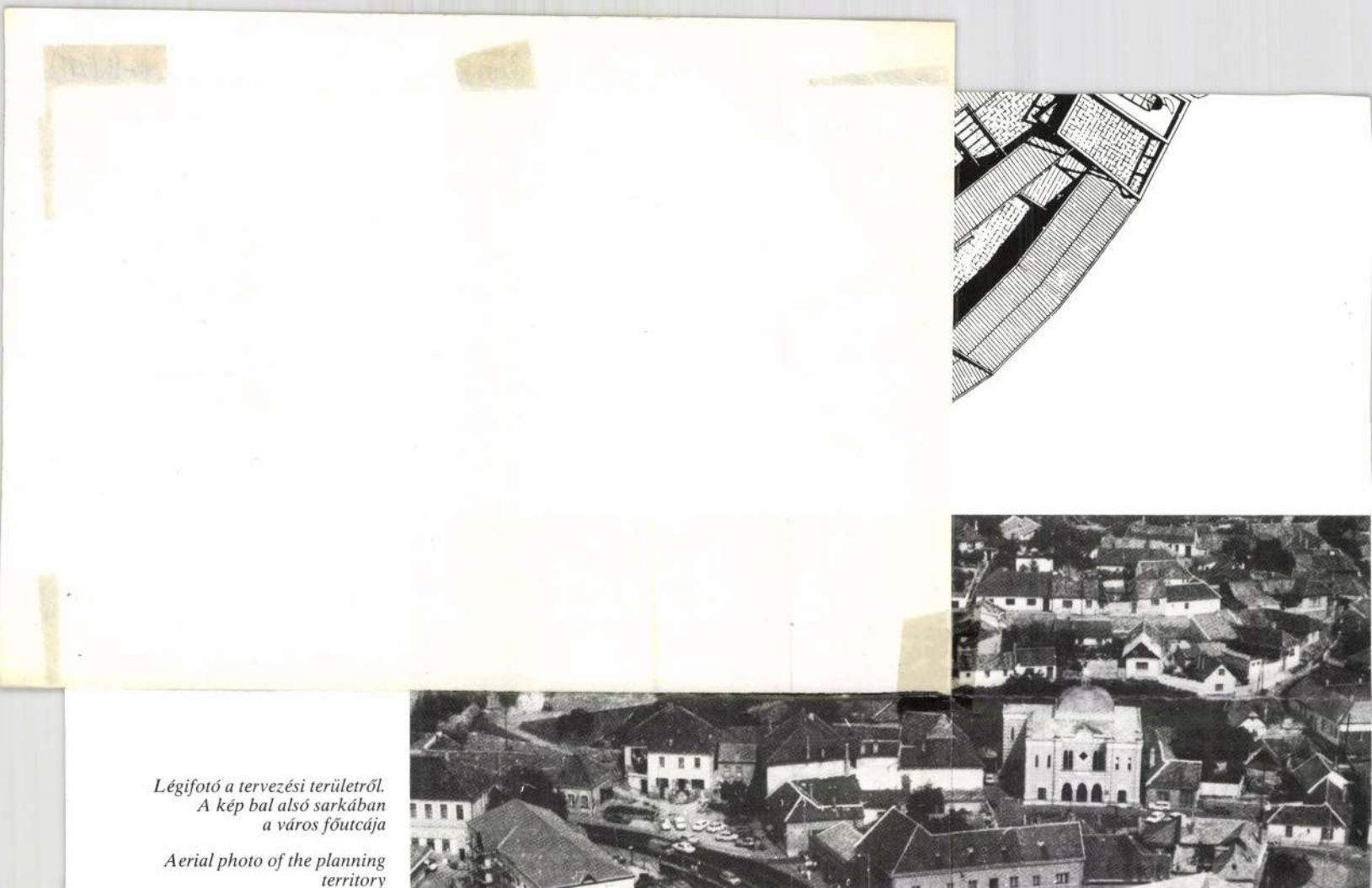

Légifotó a tervezési területről. A kép bal alsó sarkában a város főutcája

Aerial photo of the planning territory

Mikó László, építész 2.) Folytatás.

Csoportkép a Szent Anna-tóban.

Balról jobbra: Mikó L., Turányi G., Balázs M., Karáwony T., Janesch P., Sugár P., Nagy S., Ü. Nagy G.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 45-old.

...ikó László, építész 1.) Folytatás

a Mesteriskola VIII. ciklusának programja, 1984.

január 8. „Varsói konfrontációk" c. nemzetközi meghívásos tervpályázat benyújtása és értékelése Varsóban. (Mikó László, Radics János, Szász László).

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, hátsó, belső oldal.

Mikó László építész 2.) Folytatás.

A ME'SZ Mesteriskolája VIII. ciklusának hallgatói:

Mikó László (1956 Budapest), BME Építészmérnöki (kar), 1979.

Magyar Építőművészet 1989., 1–2 szám, 2-ad.

Mikó László, építész,

Gyula, Szabadság tér és környéke rendezése, 1984-85. Tervpályázat Hallgatók – mester munkacsoportok.

Mikó László és Radics János – Zalavány Lajos.

Magyar Építőművészet, 1989., 1–2 szám, 14-old.

Mikó László, építész

„Communard Város" ötletpályázat, 1986. Építész: Somogyi-Soma Katalin, Balázs Mihály, Mikó László, Radics János.

A pályázat kiírói: Interdiszciplináris Tudományos Diákkör Kiss. KB. Hazafias Népfront Orsz. Bizotts., Állami Ifj.-i Bizotts. és a MÉSZ.

A tervpályázat célja: Olyan ideális városias települési forma, megszervezése, amely erre a célra tervezett és épített lakóközösségen belül valósulhatna meg, stb.

A tervezési feladat meghatározása: a pályázók feladata a város szerkezeti alapegységeinek az elemi életközösségeknek az építészeti keretét meghatározni olyan formában, hogy azok egy nagyobb, 6-10 ezres fős egységgé álljanak össze, - stb.

Magyar Építőművészet, 1989. 1-2 szám, 82-old.

4

Építész tervezők:
Mikó László (Szántó & Mikó Építészek Kft.), Peresztegi Gábor (PG Stúdió Kft.)

Építész munkatársak:
Bréda Szilveszter, Fazakas Bálint, Robotka Tamás, Svejkovszky Anita

Belsőépítészet:
Karvaly Csaba, Olasz Miklós

Statika: Mikó Balázs, Pataki László, Ther Antal

Épületgépészet:
Csikós Nagy Sándor, Hanczár Zsolt, Hrustinszky Tamás, Paál Sándor, Petrika László, Tuczai Péter

Épületvillamosság:
Csóka Sándor, Kovács Zsuzsa

Kert: Havassy Gabriella

Közmű:
Leitner Gábor, Lengyel Sándor

Konyhatechnológia:
Palainé Straub Ágnes

Megrendelő: Budapest Főváros Önkormányzata

Lebonyolító: HOR-BER Mérnökiroda Kft.

Generálkivitelező:
Exkluzív-Bau Kft.

Fotó:
Mikó László, Peresztegi Gábor

5

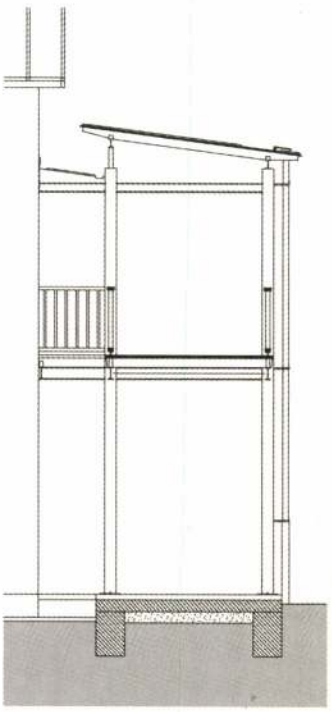

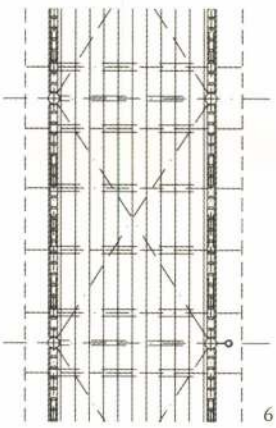

6

7

8

Vertikális – horizontalitás

A Budapesti Európai Ifjúsági Központ Rekonstrukciója

Kiss Gyula

Az Általános Épülettervező Vállalatnál, 1962-ben Csángó András építész és két társa tervezte az épületet; 1964-ben, Hotel Ifjúság néven nyitotta meg kapuit az új szálloda; 1965-ben Csángó András Ybl-díjat kapott az épület tervezéséért; feleségemmel – Járomi Irénnel – még a '90-es évek elején költöztem a Rómer Flóris utca egyik tetőterébe, ahonnan a kilátás egyik meghatározó eleme a Hotel Ifjúság nagy, fekvő hasábja volt. Aztán jött az első átépítés, melynek több hónapos munkálkodásait követően egy frissen mázolt, de erejét vesztett épület tekintett ránk. Még egy ugrás az időben: már 2005-öt írunk, és ismét állványok borítják a házat, mely mellett nap mint nap elhaladva azt gondolom, egy „friss osztrák építészszel" dolgoztat az európai unió. (Tudniillik övék a ház.) Nos, igen megörültem, amikor egyik reggel arra haladtomban Pétert láttam meg kiemelkedni a kooperálók kis tanácsából, és az üdvözlés után az is kiderült, ő a tervezője az épületnek.

1

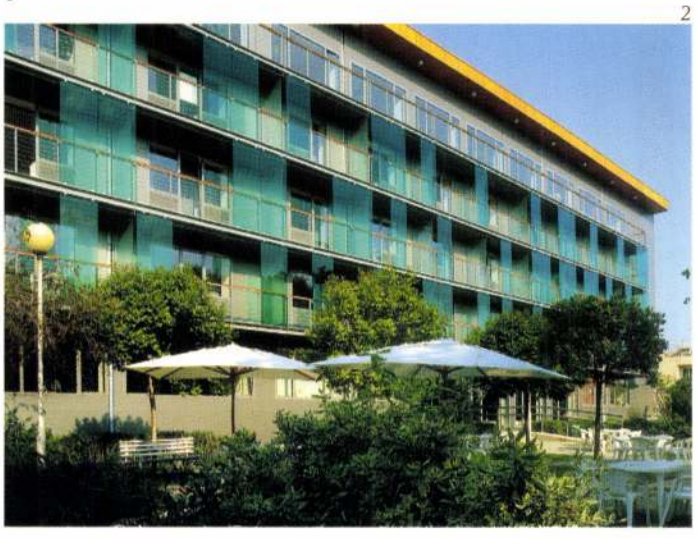

2

3

Bár az átadásig már csak napok voltak, a végleges használatbavétel előtt sikerült az azután már zárt diplomáciai területként működő épületbe egy látogatást kieszközölni harmadéves, épületrehabilitáció kreditet felvett hallgatóim számára.

Főtéma: Az új homlokzat

CÍMSZAVAK
– azok a hatvanas évek...
– szakítás az épület architektúrájával
– nehéz döntés
– a rendezett káosz
– tervezési határ: az ablak belső parapete
– ez is egyfajta rejtett dekonstrukció, bár mentes a megszokott ismérvektől...
– épületcsomagolás

Tehát azokban a hatvanas években újra felsejlett valami a háború előtti modernista mozgalmak világmegváltó – legalábbis építészeti értelemben az – törekvéseiből, és ennek során épültek figyelemreméltó épületek. Az ötvenes évek szocreálja után ezen nem túl hosszú és számos közismert társadalmi tényezőtől terhelt periodika pont a kontinuitás hiánya miatt lehet fontos számunkra. A világ más részein a modernizmus mint stílus (és ezt már szinte Prágától kezdve a hollandusokon át – az ismert európai és észak-amerikai „klasszikusokat" átugorva – legizgatóbb és felfokozottabb módon a délamerikai kontinens hatalmas építészetet termelő Brazíliájában és Argentínában lehet megtapasztalni, de fontos Ausztrália építészetében is, etc.) folyamatosan jelen van, és bár hatásának intenzitása hullámzó, a jelenlét állandó és érzékelhető. Ezzel szemben itthon, ezen állandó és kétségkívül megtermékenyítő jelenlét megszakadt, elfojtódott. A hiánya pedig (mint minden más hiány esetében) elhozza az ellenhatást, mely röpke 30 év kihagyással végül a 90-es évek felfokozott és bizonyos értelemben szükségszerűen naiv vágyainak hajszolatában egy lakóparkos elpopposodó, a biznisszféra által is meghajtott modernista özönben ömlött el itthon.

Persze és nyilvánvalóan ezen moderneskedő, vagy ha tetszik, popmodern házak legrosszabbika is minőséget hordoz a 80-as évek baluszteres, csicsás, lassanlassan a köznép által is megértett módon csacska épületeihez képest.

Az eddigiekben vázoltak alapján talán jobban megérthető, hogy Csángó hotelépülete a háború utáni modernizmus „jelenléthullámzásának" utolsó felfutásában, már a nyilvánvaló kivitelező nagyvállalati diktátumok idején mennyi hatás és ellenhatás közepette materializálódhatott olyanná, amilyennek megismerhettük. Igen érdekes és tanulságos, hogy az egyébként jó szándékú első tatarozás (1996) nem hozta meg az elvárható eredményeket, sőt gyengítette az épület hatását.

Mindezek után a hozzányúlásnak alapvetően két útja volt lehetséges: vagy a modernista lus jegyeinek és struktúráinak erősítése, vagy szakítás a kor bi architektúrával, és átstruk lás. Kvázi dekonstruálás, ann inkább, mivel ekkorra ismét k derült, hogy a félmilliárdos büdzsé gyakorlatilag csak a homlokzat kezelésére elegendő. Tehát ideig-óráig (vagy éppen örökre) a ház homlokzata kom-

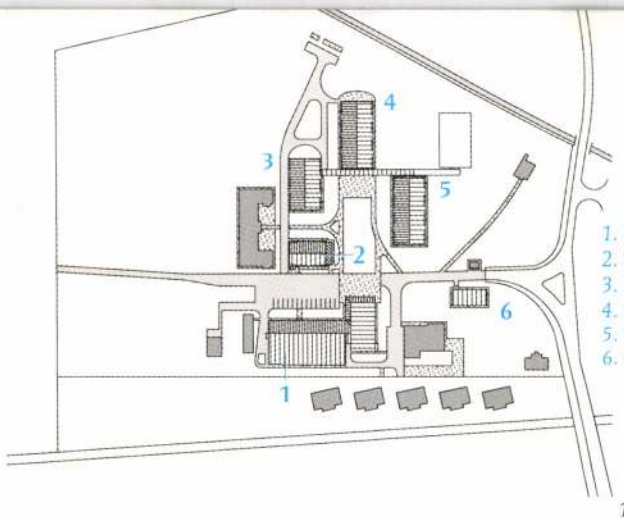

1. Közösségi és üzemi épület
2. Egészségügyi és pedagógiai épület
3. Férfiak szállásépülete
4. Férfiak szállásépülete
5. Nők szállásépülete
6. Igazgatási épület

1

1. Helyszínrajz
2. Közösségi és üzemi épület alaprajza
3. A szállásépületek a közösségi épület irányába nyitott udvart zárnak közre. Az összekötő híd fedett és árnyékolt külső teret biztosít

1. Étkező, rendezvényterem
2. Büfé
3. Nevelői étkező
4. Konyha
5. Mosoda
6. Tornaterem
7. Kazánház

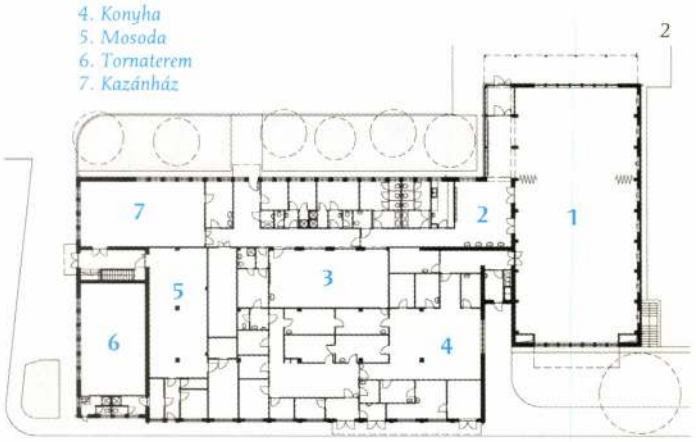

2

Horváth Gábor

Darvastó a Bakony nyugati lábánál, Csabrendek közelében, egy volt bányaközpont területén kialakult önálló kis település, ahol a fővárosi önkormányzat üzemeltetésében működő foglalkoztató intézet 150 fő szellemileg fogyatékos felnőtt számára nyújt otthont és munkalehetőséget.

A felhagyott bányaközpont épületeiből kialakított intézet szállás-, közösségi, gazdasági,- egészségügyi és igazgatási épületei az utóbbi időben jelentős változásokon mentek át. 2000 tavaszán egy építészeti tervpályázat bírálóbizottságának tagjaként jártam itt. Szép természeti környezetben lehangoló megjelenésű és állapotú épületegyüttes látványa fogadott. A tervpályázat célja az intézmény újrafogalmazása és megújítása volt, a meglévő épületek egy részének felhasználásával, bővítésével és új épületek építésével, korszerű, otthonos helyet biztosítva az itt élők részére.

Örömmel nyugtázom, hogy a nyertes pályaműben megfogalmazott építészeti és környezetalakítási elképzelések alapvetően megvalósultak, és a tervek nyomán átlagon felüli, nívós megjelenésű intézmény született. Ez a tény megerősítette bennem a hitet, hogy a megfelelő terv és tervező kiválasztására az építészeti tervpályázat a legalkalmasabb módszer.

Az épületegyüttes telepítése során az alkotók sikeresen valósították meg a meglévő, újjáépített és újonnan épített épületek megkomponált építészeti egységét. A szállás, nevelési, foglalkoztató, egészségügyi, igazgatási funkciójú épületek egy hagyományos campust fognak közre, jól felismerhető rendben sorakoznak a részben megmaradt, részben újonnan kialakított úthálózat és a belső udvarok körül. Az épületek telepítése lehetővé teszi az épületegyüttes további bővíthetőségét, és biztosítja a szép természeti környezetben fekvő terület távolabbi részének elérhetőségét is.

A kétszintes szállásépületek és az azok tengelyében elhelyezett közösségi épületrész közötti belső udvar kijelöli a legfontosabb közlekedési irányt. Az épületek kétszintes kialakítása jó térarányokat biztosít az épületek között, a belső udvarok tagolása és az átjárhatóság sokszínűvé, változatossá és érdekessé teszi az épületek közti természetes környezetet. A szállásépületeket összekötő kétszintes folyosó karakteres eleme az építészeti formálásnak, jól kapcsolja össze az új épületeket a meglévővel, egyfajta térfalat biztosít a közösségi épülettel szemben. Az egészségügyi épület nagyméretű nyitott teraszát talán szerencsésebb lett volna fedetten kialakítani a jobb használhatóság és tömegalakítás érdekében.

A kétszintes, fémlemez burkolatú, kis hajlásszögű tetővel fedett épületek, a köztük lévő – térburkolattal, zöldfelülettel kialakított – udvarok, fasorokkal szegélyezett utak kisvárosi hangulatot idéznek, ami üdítően hat ezen a szép – ugyanakkor a külvilágtól elzárt – területen.

A tervezéssel érintett meglévő és új épületek tömegképzése, a bővítések kialakítása során a tervezők egyszerű, nem hivalkodó, ugyanakkor egységes megjele-

3

1

1. A felújított és új épületszárnyak a meglévő növényzettel természetes összhatást nyújtanak

2. Szállásépület és összekötő híd csatlakozása

3. Az étkező-rendezvényterem hátsó homlokzata

4. A szállásépület középfolyosója fedett teraszban végződik

5. Az acélvázas, fa szerkezetű összekötő híd részletei

6. Összekötő híd metszete, alaprajza

7. Az épületek között hangulatos terek és átlátások nyílnak

8. A közösségi épület előtti tornác a lakók kedvelt tartózkodási helye

2

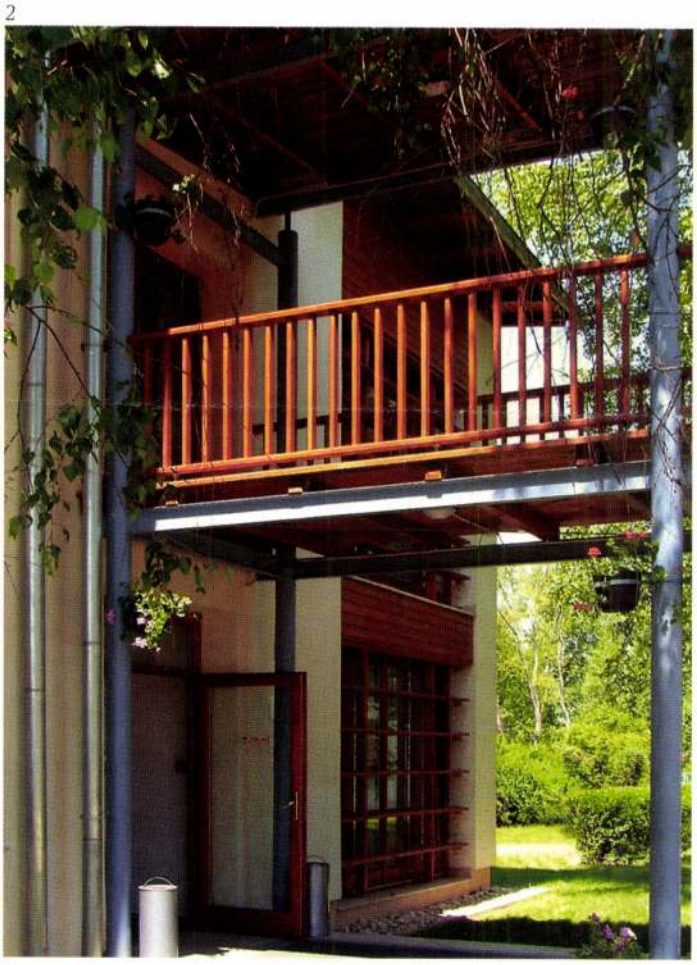

nést értek el úgy, hogy szinte lehetetlen megkülönböztetni a régi és új részeket egymástól. Az egyes épületeken a felületek tagolása, a természetes színek és anyagok használata, a sallangoktól mentes, mértéktartó, költségtakarékos, ugyanakkor lendületes és érdekes építészeti megfogalmazás érett gondolkodásmódra utal – ahogy a terveket készítő építészektől ezt már megszokhattuk. Ezek – az egyébként természetesen és egyszerűen használt – építészeti eszközök frissé, ugyanakkor időtlenné is teszik az épületegyüttest.

A részletképzésekben mindenütt felfedezhető egyszerűségre való törekvés a skandináv építészetet idézi – különösen ott erősödik ez a benyomás, ahol az épületek előtt nyírfák állnak. Az északi építészeti gondolkodásmódot igazolja az egyes épületekben a helyiségcsoportok világos, racionális elhelyezése, belső téralakítása is. Különösen jól érzékelhető ez a közösséi épület belső elrendezésében, ahol a meglévő épület helyiségeit és az új funkcionális egységeket sikerült jól működő, egységes rendszerbe foglalni.

A létrejött épületegyüttes feledteti, hogy eredetileg néhány üzemi épület, iroda, szociális blokk átépítésével és új épületekkel való kiegészítésével biztosították a fogyatékkal élők elhelyezését. Az ott élők reakcióiból, viselkedéséből arra lehet következtetni, hogy otthonként, sa tulajdonukként használják a tesítményt, és jól érzik mag ezen a helyen.

Minden körülmény ismeretében megállapítható, hogy Darvas példaértékű terv- és tervezők lasztási folyamat végeredmény ként színvonalas épületegyüttes készült, amelyre méltán lehetnek büszkék a tervezők.

Mikó F. László

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ULLOI UT 51
Telefon: 337-743, 340-726

Grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 OKT 1

1021

Mikó F. László: Egészen más, meg ugyanaz

Hajna

— amiben verssorainak kaleidoszkópos labirintusa is foglaltatik —

A dérsújtotta haj, a lázas izgalom —
És gyermekként a szívben negyven év után —
Megtérve mesék irányából kétfelől —
Két nyelv ismerősen fénylő ege alatt —
Szélgyertyaláng a fenyőtoboz-magvakon —
A befordúló tekintet egy utca csak —
Nem „mi után" és ennyire se „mi elől" —

MIKÓ F. László ÉS 1991. 33. sz.

Mikó F. László: Vissza a rezervátumba

LÁSZLÓ F. MIKÓ

1061 Budapest, Paulay Ede u. 13. III/15. HUNGARY

In 1953 he was born in Budapest. From 1973 he is a member of the Vajda Lajos Stúdió until the beginning of the 80ies. From 1977 to 1984 he is a member of the S.Y.A. In 1978 he founded the Art-El with Győrffy Sándor. From 1984 to 1991 he lived in Stuttgart. Since 1984 he has been engaged in polaroidgraphic. From 1973 he had 35 exhibitions both in Hungary and abroad.

Exhibited works:

Reserve Red Indian - Don't I know you? 1991 polaroid grap
105x90 mm
Rezervátum indián - Nem ismerlek? 1991 polaroid grafi
105x90 mm
Without you at the same place - Helpless 1991 polaroid grap
105x90 mm
Nélküled ugyanott - Tehetetlenül 1991 polaroid grafika
105x90 mm

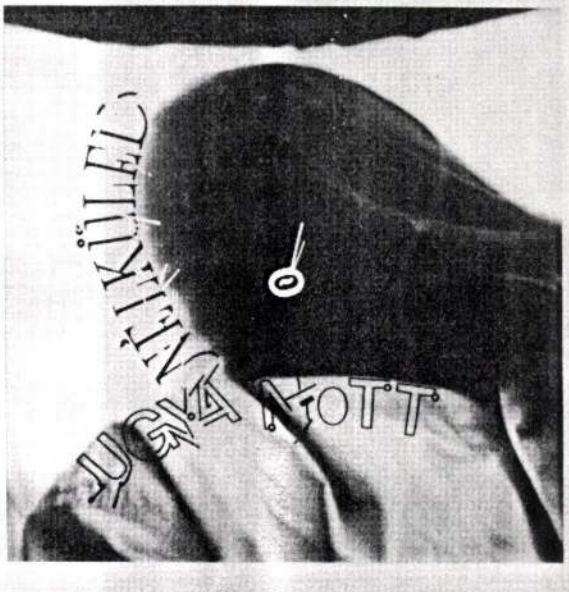

MIKÓ F. László

1. UGB

Mikó F. László

"Müvész" c. rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Fenti rajzot lásd: Korányi Gábor: "Báb" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 28.
XXIII.évf. 3o. sz. 6. lap.

Mikó F. László

Várnai László fénygrafikáinak kiállitása a debreceni Kölcsey Művelődési Központban május 12.-ig,
Váczy J. Tamás: "Szinház" c. kiállitása az ujpesti Minigalériában május 16.-tól tart nyitva.
Győrffy Sándor és Mikó F. László a szegedi JATE-klubban május 15.-ig,
Tolg Molnár Zoltán a debreceni Agrártudományi Egyetemen május 17.-ig,
Kelemen Károly a Fiatal Művészek Klubjában május 18.-tól,
Vaszkó Erzsébet a szentendrei Művésztelepi Galériában május 18.-tól,
Szemadám György a tiszakécskei Művelődési Központban május 26.-ig szerepel müveivel fenti kiállitó termekben.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 12. XXIII.évf. 19. sz. 8. lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 JÚL 16

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László, grafikus

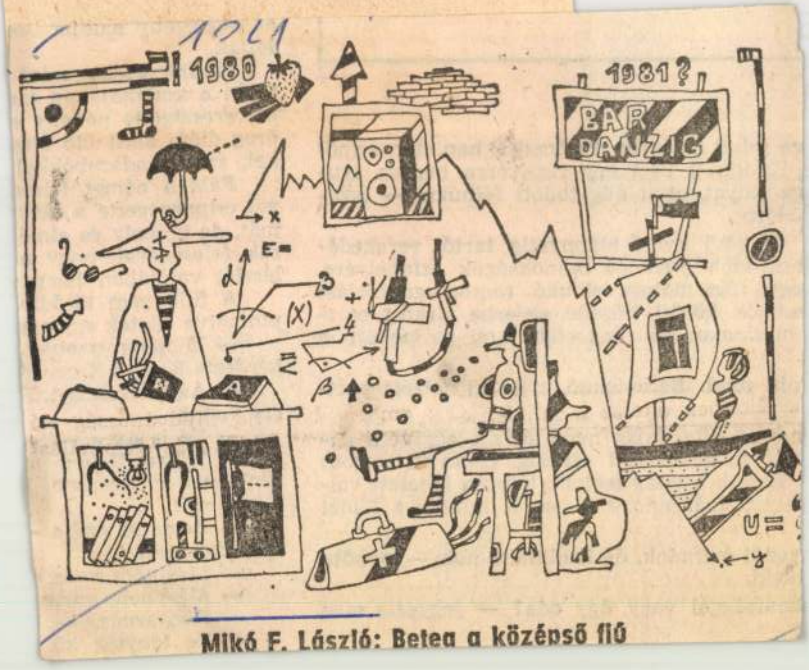

Mikó F. László: Beteg a középső fiú

va mind a négyen f
Kudliktól kért egy
gy gatyát, amit alig
ödörbe.
és késő nyári alk
tes, több fordulós
egy fűcsomóban e
csomók között húzódó sodrába
induntalan szétrúgdosták. Ami persze újabb
olt gond. Betonteknő, mésszel jelzett part-

nal közölte, hogy nem játszik együtt a da-
ert az nekik tuti vereség. Csetneki viszont
Kudlik a világ legjobb kapusa lehetett vol-
elyett már annak idején is mindig a földet

yedül maradok, de Kudlikkal nem — mondta
neki.
anárssággal vagy úgy oda? — jegyezte meg

— Micsoda nyelvet
kérdezte Kudlik Karostó
— Az afrikaans-t. É
get venni.
— Te is azon vette
— Hülye. Nekem n
tünk meg a lágerban.
a hagymát.
— Rossz az epéje
felé biccentett.
— Más nem rossz r
— Más nem rossz,
— Közgazdász —
— Te tényleg köz

Mikó F. László

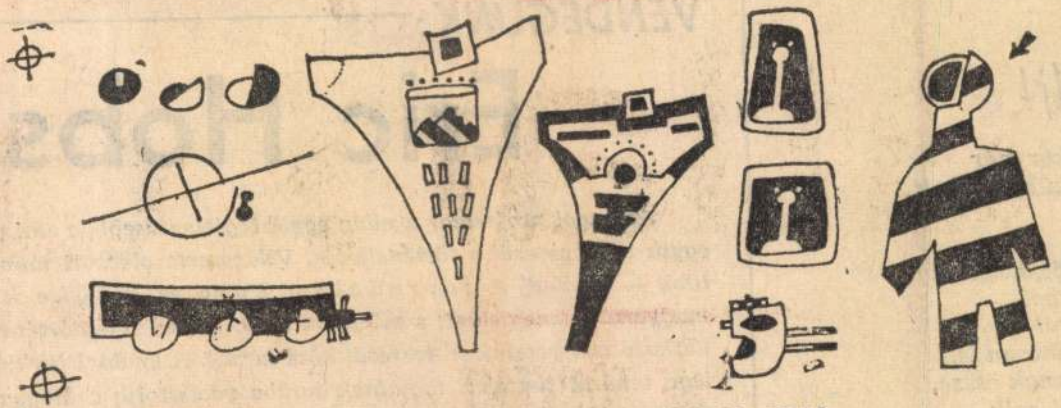

Mikó F. László: Jelek egy idegen űrhajó oldalán

Élet és Irodalom. Bp. 1979. juli. 28. XXIII. évf. 30. sz.
8. lap.

et adj!

túl, amikor már
ején szürkül az égbolt,
gással
tca fölé,
, és levegőt, hűvöset
tenyeremből,
t ábrázattal
gok, és cinkosan is,
n kacsintanak össze,
agylókkal, mik
szecsukódnak
nyeremből, kés hijján,
k, mert senkise ugrik

VENDÉGÜNK:

Eric Hobsba

Az angol professzor a világ egyik legjelentősebb, s ami ritkaság: egyik legnépszerűbb történetírója. Világszerte olvasott művei közül több — például A forradalom kora és A tőke kora — magyarul is megjelent, s mindjárt a 19. század világtörténetére vonatkozó ismereteink fő forrásai közé került. A londoni Birkbeck College tanárát tiszteleti tagjainak sorába választotta a Magyar Tudományos Akadémia.

— Professzor úr, Ön jellegzetes angol történésznek tekinti magát?

inkább a brit hagyományokban, mint a kortársi kontinentális áram-

Mikó F. László

Mikó F. László: Jelek egy idegen űrhajó oldalán

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 21.

XXIII. évf. 29. sz. 13. lap.

N. ~~MIKÓ FERENC~~:

ÖRKÉNY

SIMOR ANDRÁS:

Egy kérdés, mely Istennek Ő Testamentomából kimaradt

Abban az időben
az Úr monda nekem:
faragj megint magadnak
két kőtáblát.
hasonlókat az előbbiekhez,
és én azokra ismét felírom
azokat az igéket,
melyek a széttört táblákon valának.
De mit érnek
ugyanazok a táblák,
és rajtuk ugyanazok az igék?

Jézus és Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Mikó F. László

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 MÁR 8

1021

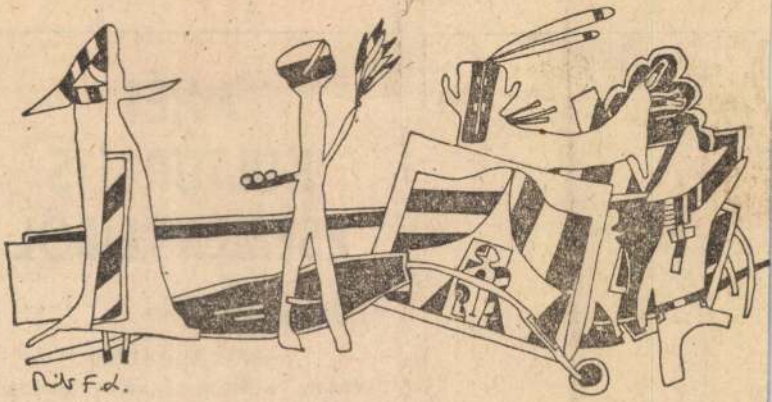

Mikó F. László rajza

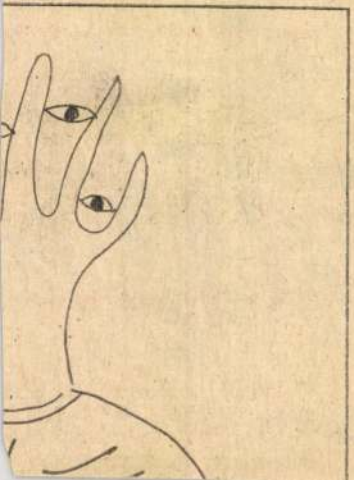

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

VARGA DOMOKOS: ARANYHOMOK (Móra)

BERDA JÓZSEF VÁLOGATOTT VERSEI (Kozmosz)

GÖRGEY GÁBOR: TALÁLKOZÁS EGY FÉL KUTYÁVAL (Szépirodalmi)

1978 JUN 24

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

Mikó F. László

1021

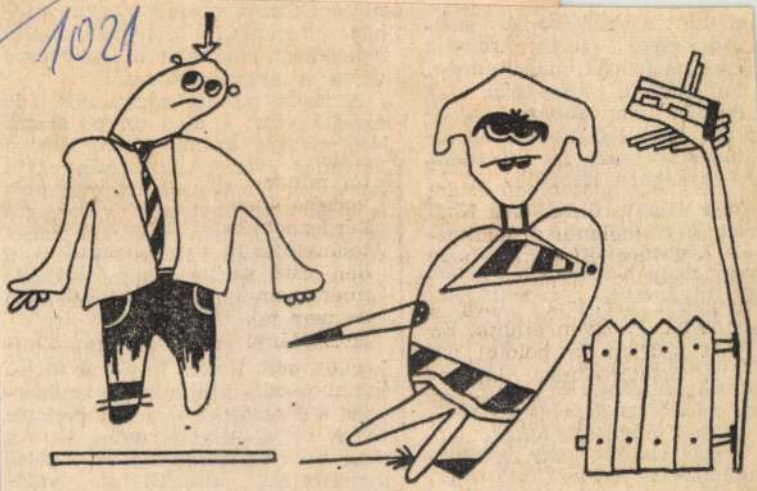

Mikó F. László rajza

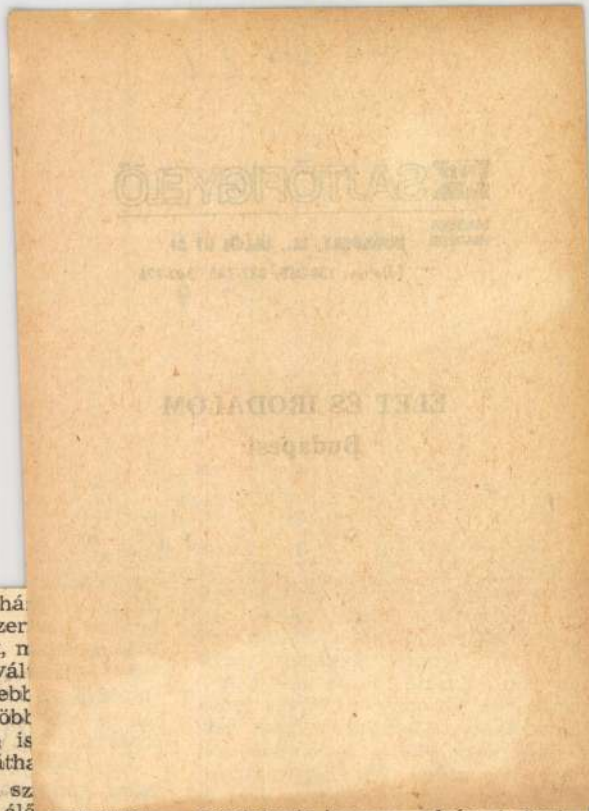

ék, mint a színhá
természete szer
ános, ha tetszik, n
Folyamatai, vál
csupán könnyebb
k, de mert legtöbb
ülődás időszaka is
bb egységben látha
még valami. A sz
nert közvetlen, élő kapcsolat-
áll közönségével, és azért is,
t egy nagy létszámú közönség-
g folyamatos érdeklődését
yli, érzékenyebben és sérülékе-
bben kötődik a társadalom
dennapjaihoz: az ott lezajló
ozások korábban és erőteljе-
ben jelentkeznek a színházban,
t a többi művészeti ágban.
z is igaz viszont, hogy az elmé-
műveltség, vértezettség alig-
em itt a legcsekélyebb. A szín-
amelyik jó esetben a maga jó
y keserves tapasztalataival a

gondolunk, hanem a drámai törekvések stílusbéli változatosságára, a drámai műfaj belső gazdagodására, a magyar dráma nemzetközi térhódítására.

A hetvenes évek első fele — miközben erőteljesen folyik a történelmi tematikájú művek műsortervi térhódítása — még a vígjáték. A vígjátékhoz fordulók — a magyar vígjátékirodalom belső szerkezetének átalakítását valósítva meg munkásságukkal — nem a Molnár Ferenc-i úton járnak. Illyés Gyula, Örkény István, Sza-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726
1979 JUL 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László

Arab művész

1021

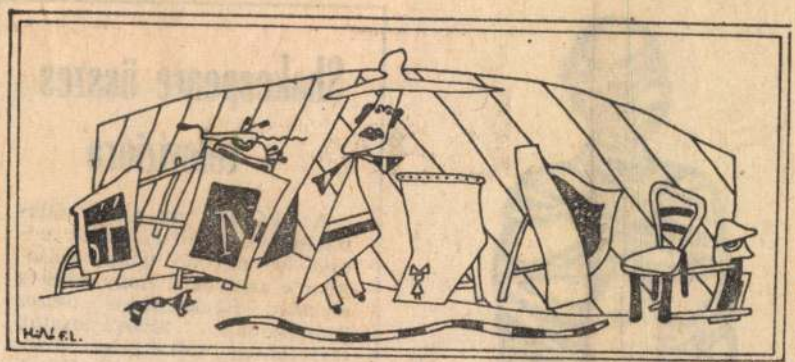

Mikó F. László: Művész

Báb

Shakespeare összes

– televízióra

A BBC-TV, az angol állami televízió történetének eddigi legnagyobb vállalkozásaként elhatározta, hogy 1984-ig elkészíti Shakespeare összes drámájának tévéváltozatát. Hároméves előkészület után, tavaly januárban kezdődtek meg a forgatások, s az első hat adaptációt már be is mu-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 MÁJ 10

1021

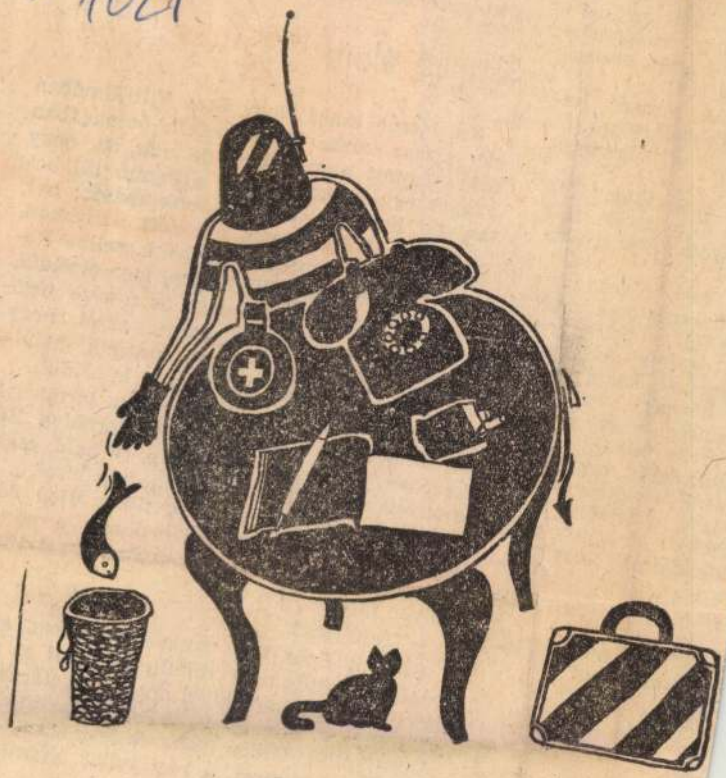

Mikó F. László rajza

1980. MÁJUS 10.

anús, hogy csak álom
cukorral, hát csak nem
esze, hogy az élesztő-
ton, pult alatt, ecetes-
ot tart...?!
gyanúja támad, be-
t a raktárajtóhoz...
ncset, és kidől rá a te-
r...!!!
ny a vasredőny, füle
és a kimustrált kék
t mögött várja a szit-

íték veri, elkezd zu-
tor bosszantaná, mert
úszkálni a boltig, na
tes, egyféle árujával,
paprikát, lisztet, zsi-
got kérnek...?!!! Rá-
megbízta, hogy a vá-
on el ne feledje a to-
hának pedig megígérte
riusné fáradtrózsaszín
t vele, a Süvöltő Tó-
kkcipőt az apjuk, azt
lakodalmán mezítláb
m... úristen! Meg a
ből, mirtuszkoszorú-

már meg nem ússza,
felébredhetne!

y öreganyám meny-
mégis Fodor Pilát
állítólag miatta for-

hogy a k
anyám, k
pen költe

Kútjárć

No, lá
egy szár
még ser
odalen
mályba
betegség
mert m
beka lelkem Soós Vilit, ki erre igen elzoltan,
még csak az hiányzik, hogy az ő vére meg-
romoljon...! Nincsen fogalma arról, hogy
ez mit jelent, de vészesen hangzik, halál-
szagúan, ezért Soós Vili igen el is zöldül.

— Ide figyelj! Te a pokolban jártál...!

Ácsorog a pipa a levegőben, Borbolya Bá
kezében. A fenébe...! Se nap, se hold, csak
a setétvereség, fekete nyájak, holt vizek...!
Az álom oda vetett, ahova titkos úton vén
pásztorok járnak le. Belzebúbnak a népe,
akit mondasz...! Fogd a szádat, mert tilos
helyen jártál...!

— Tejóisten!

Szegény Soós Vili, nyakán a keléssel, szí-
vében a kettős nagy rémülettel veszi az út-
ját Gilice Katához, kivel apróra megtárgyal-
va mindent, s veresborral leöntve az utóliát,
megállapítja: Gilice Katának lesz igaza! Ki-
cserélni a vánkost, a régi tollat elégetni, s
ámen!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Mikó F. László

1978. MÁJ. 5

ÉLET ÉS IRODALOM

Grafikusművész

1021

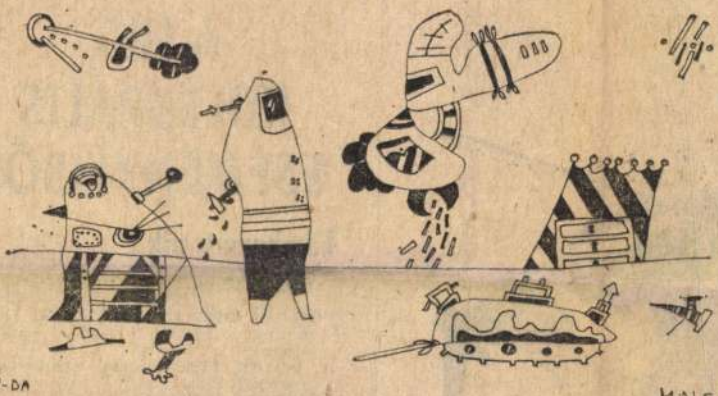

Mikó F. László: Szerelmes sétálók ismeretlen égitesten

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Filmbemutatók

május 10-én.

FOGJUK MEG ÉS VIGYÉTEK. Színes magyar film Oláh Gábor rendezésében.

A VIHAR FIA. Színes, szinkronizált ausztrál film.

SÓGOROK, SÓGORNŐK. Színes francia film.

NEW YORK ÁRNYAI. Amerikai film felújítása a stúdió hálózatban, J. Cassavetes rendezésében.

Mikó F. László

Mikó F. László: Szerelmes sétálók ismeretlen égitesten

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 5.
XXIII. évf. 18. sz. 7. lap.

A krimi rejtélye

A tuloldalon lásd: Jesse Sándor: "Emlék" rajzát.

[illegible] anyukának is, va[illegible] jó a vége" kéri a könyvtáros nénit Krisztike, és a „pöttyös" könyvek mellé egy vérfoltos is kerül, druszája műve. Naponta előfordul ilyesmi, mégis módosításra szorul Magyar Judit interjújának — Rés a rendben. Élet és Iroda-

„egyenjogú olvasmány". Egy másik eltérés: olvasói — elsősorban nő olvasói — számára a kalandregény valamivel szórakoztatóbb és (elsősorban ezért) értékesebb, mint a krimi.

A kalandregényként olvasott krimi ténye és az „A krimi nem akar másnak látszani, mint ami" meg-

MEGKÉRDEZTÜK

Ková

— m

— Igaz-e, hogy levélváltásra került sor közöttetek, a film alkotói és ifj. Horthy Miklós között, mielőtt forgatni kezdtétek volna az Októberi vasárnapot?

— Így igaz.

— Jól tudom-e, hogy André Libik úrnak, NSZK-beli koprodukciós partnerednek címzett levelében ifj. Horthy Miklós le akart beszélni titeket arról, hogy megcsináljátok a nemrégiben bemutatott filmet?

— Kis ország vagyunk. Jók az értesüléseid.

— A szőnyegbe csavarva elrabolt ifjú Horthy Miklós jelképe fényképeződik az 1944. október 15-i eseményekre. Nem eltúlzott ez a filmbeli önkritika? Kedves Kovács András, lehetséges-e valóban, hogy a magyarok, ahogy ábrázolod, annyira figyetlenek? Ér-

Jesse Sándor

Jesse Sándor: Emlék

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 5.
XXIII. évf. 18. sz. 8. lap.

~~A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL~~

Filmbemutatók

május 10-én.

FOGJUK MEG ÉS VIGYÉTEK. Színes magyar film. Oláh Gábor rendezésében.
A VIHAR FIA. Színes, szinkronizált ausztrál film.
SOGOROK, SOGORNOK. Színes francia film.
NEW YORK ARNYAL. Amerikai film felújítása a stúdió hálózatban, J. Cassavetes rendezésében.

Színház

MOLNÁR FERENC: JÁTÉK A KASTÉLYBAN. A debreceni Csokonai Színház bemutatója a Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. Orosz György rendezésében, május 8-án.
BULGAKOV: BÍBOR SZIGET. A Kaposvári Csiky Gergely Színház bemutatója Babarczy László rendezésében, május 11-én.

Hangversenyek

RADOS FERENC zongoraestje a Zeneakadémián, május 5-én.
SALVATORE ACCARDO hegedűestje

Mikó F. László

Budahelyi Tibor, Huber András és Pantl Mihály a Csepel Galériában június 18.-ig,
Horváth Gábor, Morvay László és Varga László a Pesterzsébeti Múzeumban június 17.-ig,
Mikó F. László a Ferencvárosi Pincetárlaton június 20.-ig mutatja be műveit.
Lengyel Lajos emlékkiállítása a miskolci József Attila Klubkönyvtárban június 7.-ig,
Somogyi Árpád kisplasztikai kiállítása a Szobosz-lói Galériában június 24.-ig,
Péreli Zsuzsa gobelinkiállítása a debreceni Kölcsey Művelődési Központban június 15.-ig,
Szelényi Károly fotókiállítása a Tihanyi Múzeumban július 31.-ig mutatja be műveit a fent nevezett kiállító termekben,-közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában a lap.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni. 9. XXIII. évf. 23. sz. 8. lap. Áthuzott helyett: tart nyitva,

Mikó F. László

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.

Mikó F. László: Szoboravatás

XXIII. évf. 43. sz. 13. lap.

A tuloldalon lásd: Banga Ferenc: "A körzeti áltudós" c. rajzát.

Kétszer két tenyérnyom

Gyarmathy Lívia új filmjének első jelenetében egy nyakigláb, csúnya és elkeseredett kamaszfiú, belső zokogástól — és talán némi alkoholtól — tántorogva betör egy közértbe, földre sodorja a polcok kínálatát, saját garázda rohamától felvérezve betántorog az öltözőbe, leveri az egyik szekrény lakatját, némi pénzt vesz magához, majd elmenekül. Tettének közvetlen motívumára a filmben nem derül fény. Csupán általános okait ismerhetjük meg: szétesett család, apa-nélküliség, anyja új élettársának szinte démonikus, értelmen túli gyűlölete, valami állatias, ösztönös, érzelmi halálra-sebzettség, kétségbeesés. Ahogy kikóválygó az üzlet szilánkokká zúzott üvegajtaján, amely mellett a tágas kirakatüvegen szándékosan otthagyta két tenyere véres-mocskos lenyomatát, az éjszakai utcán véletlenül felfigyel rá egy arra haladó taxiból egy öreg férfi; rákiált, elriasztja.

Kettejük véletlen újratalálkozásának, lelki összekapaszkodásának története lesz a film. Egy unokátlan nagyapa és egy családjából visszavonhatatlanul kiszakadt majdnem-gyerek keresi élete értelmét a másikban; rokkantan, hajla felé tolókocsizva is eszményeihez konokul híven az öreg, bizonytalanul és bizalmatlanul, de a felé sugárzó bizalomtól, szeretettől mindinkább megszelídülve a fiú. *Minden szerdán* találkoznak, mint a film címe jelzi. És a heti látogatások alatt meg között szociográfiai hitellel rajzolódik ki kettejük különböző életközege.

Az öreg mellett, munkásszármazásából értelmiségivé kikapaszkodott lánya síratja erénytelen férje által tönkretettnek érzett életét — a fiú körül munkás-lumpenlét közötti határon élő figurák javítóintézeti „haver", bizonytalan egzisztenciájú munkatársak portrévázlatai rajzolódnak ki.

A rendező, dokumentarista film rény serpenyőit. Nem a minden zárba illő kulcsot keresi, hanem egy szociális jelenség *nyitját*, a pillanatnyi „megoldások" kényszerén túl az összefüggésekre figyel.

Összefüggésekre, amelyek egyszerűnek látszanak, belső ellentmondásaik puszta felsorolása közhelyszerűen hat. Hogy az anyagiasság burjánzása eltakarja a követni érdemes erkölcsi elveket. Hogy az elvek tisztaságát bénövi valami felszínes frázis- és rítus-közeg, amely alatt azonban tisztátalan elvszerűtlenség, pipogya önzés számító aljasság *is* megbújhat. Hogy a felszabadulás után keresztül-kasul átrendeződött társadalomban összefonódottságoknak olyan hálózata húzódik, amelyről nehezen vagy nem is dönthető el, vajon a demokratikus társadalom egyik informális rendszere vagy éppen ellenkezőleg, egy új, protekciós hierarchia-e. Hogy a hatalom első generációs birtokosai hatalmas kínok árán, tétován, bizonytalanul élnek a kezükbe került eszközökkel, s hogy olykor ez a tétovaság, bizonytalanság felelőtlenséggé, öntudatlan visszaélésekké, sőt olykor cinikus hatalmaskodássá fejlődik. Hogy a köz- és magánérdekek ütköznek vagy inkább rendetlenítődnek ebben a helyzetben. Hogy összekavarodik az ember személyes becsülete és a mundéré, a célok és az eszközök egymásra ható minősége, a szavak és a tettek, a szándékok és következmények értéke. Hogy az igazság bonyolult.

A konkrét élethelyzetben azonban, melyet Gyarmathy Lívia — a be-becsúszó hamis intonációk ellenére, mellett és fölött — hitelesíteni képes, ezek a közhelyek az erkölcsi parancs erejével hatnak az ellentétes igazságokat igenis szembesíteni kell, hogy érvényességük egymásnak feszülő ereje kitessék. Hogy győzzön, a közösség akaratá-

Banga Ferenc

Banga Ferenc: A körzeti általdós

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 27.

XXIII. évf. 43. sz. 14. lap.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László

ÉLET ÉS IRODALOM
grafikusművész

1980 MÁJ 17

1021

Mikó F. László: Ez az én rajzom

rette majd faragok ne

később Zsuzsi egymás
újságok címlapján.
a járt bent a szerkesz-
y után már csak tgére-

ában,

ön,
lön,
oan.
k?

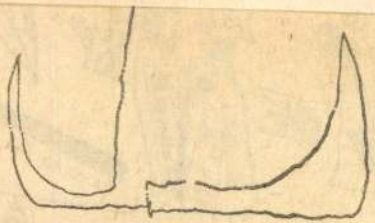

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 54.
Telefon: 337-748, 348-726

Mikó F. László
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 SEP 16

1981

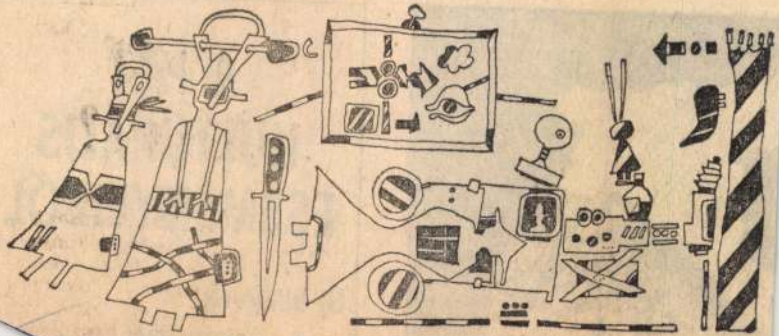

Mikó F. László: Az ördög nyomdája

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

ANNA MÁRIA: A VÁR

Mikó F. László

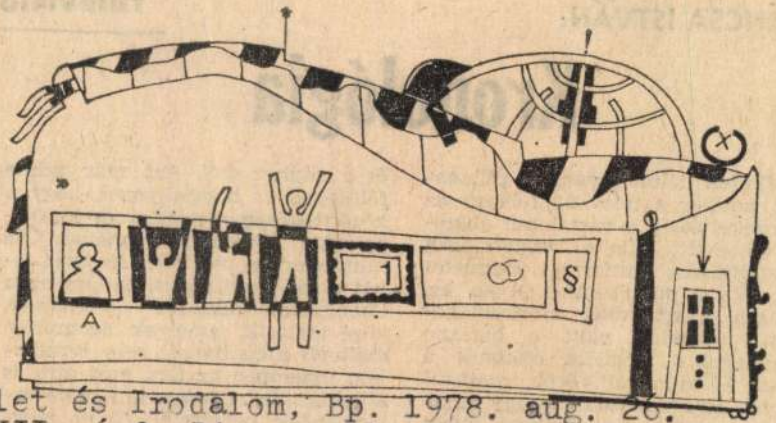

Mikó F. László: Tréfa

Élet és Irodalom, Bp. 1978. aug. 26.
XXII. évf. 34. sz. 11. lap.

Kommunikációs

VÁNCSA ISTVÁN:

Televízió

Kronológia

Minden délután vannak pillanatok, amikor a televízió felhagy az illúziókeltéssel, s váratlanul abszolút objektív, hiteles, világos, sőt kristálytiszta információpermetet esőz alá a publikumra. Olyan ez, mintha egyszercsak szétfoszlanának a szemünk előtt a barlang árnyképei, s mögülük előtűnne a téren és időn túli, örök, szellemi lényeg, az Idea. Talán a nagy misztikusok extatikus élménye lehet hasonló, ilyesmit érezhetett Ekhnaton, Buddha, Plotinosz és sok-sok középkori szent, azzal a különbséggel, hogy ők saját erőből, évtizedes küzdelmek gyümölcseképp jutottak el a megvilágosodásig, amit

és a néphez szól. Azt már szinte fölösleges is hangsúlyozni, hogy a közérthetőség esztétikai és kultúrpolitikai követelményének az Óra mintaszerűen megfelel. Az Órát tehát nem érheti gáncs, az Óra azon tömegkommunikációs jelenségek közé tartozik, amelyek semmiféle szellemi alapállásból sem bírálhatók, ilyképpen az Óra még arra is alkalmas lehet, hogy különféle világnézetek képviselői között megindítsa a termékeny eszmecserét.

Meggyőződésem, hogy az Óra jelentőségével a televízió is tisztában van. Íme egy bizonyíték: a múlt hét szombatján, este fél nyolc előtt, annak rendje és módja szerint megjelent a képernyőn a szá-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 JÚL 19

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László,
grafikus

1021

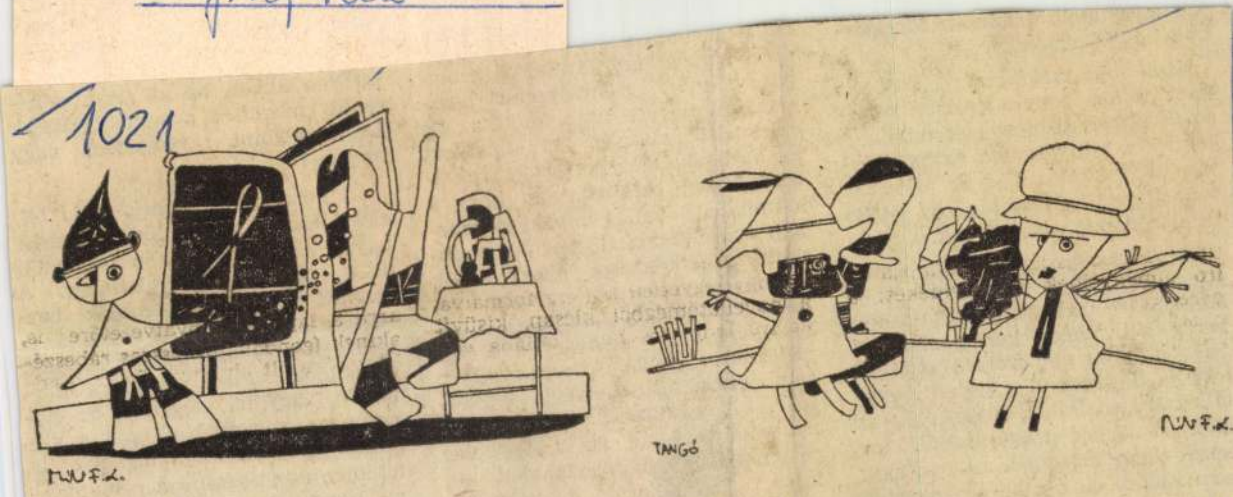

Mikó F. László rajza

egy megkopott fogalmat: *törzsgárda* (-tag, -rendszer).

Kissé soká tartott, míg rájöttünk: tarthatatlan, hogy a gyorsan *változó* világ teljesítmény- és minőségcentrikus kihívására a *változatlanság* jutalmazásával, s az állóvizek *megváltoztathatatlanságába* való beletörődéssel válaszoljunk.

Mit is jutalmaztak eddig anyagilag-erkölcsileg? (Jelvénnyel, emléklappal, aranygyűrűvel, vastag borítékkal, meleg kézfogással.) A *jelenlétet;* az *egy helyen eltöltött időt* — függetlenül a teljesítménytől, a társadalmilag hasznostól, az idők szavának megértésétől. Így lettek törzsgárdatagok azok is, akik nem tudtak, de nem is igen akartak változtatni helyzetükön, békésen megalkudtak minden körülménnyel,

vállalta volna a
nem volt kéznél tár
bat délutáni patthe
szas keresgélés után
egy másik maszek, a
és hajlandóságot is t
ron. A baj csak az
szombatista vallás hí
nap csinálta volna m
nali továbbutazásra
Azt azért megengedte
betelefonáljam a part menti szer-
vizállomásokat: a nyár és a tu-
ristaszezon kellős közepén egyik
sem szervezett hétvégi ügyelet-
tet... A szemtanú külföldi —
nyugatnémet diák, aki a stoppolás
révén ismerkedik hazánkkal —,
kissé csodálkozva kérdezte:
„Önöknél az állami szerelők is
szombatisták?" Igen, szabad szom-
batisták.

regese, bizonyára nagykorukban is
nosztalgiát ébreszt majd bennük,
bepisilnek majd a vekkeróra csör-
gésére, vagy ha megszólal az elő-
szobában a csengő, elindul a vil-
lamos. Lesznek talán olyanok is,
akikhez úgy hozzánő a csodamasi-
na, hogy jóllehet már rég nem pi-
silnek be, mégis inkább bepisilnek,
csakhogy ne kelljen megválniuk
kedves berregőjüktől. Pszichológu-

jött volna forgalomba. És nemcsak bármily fényhozót, — luciferi."

Mikó F. László

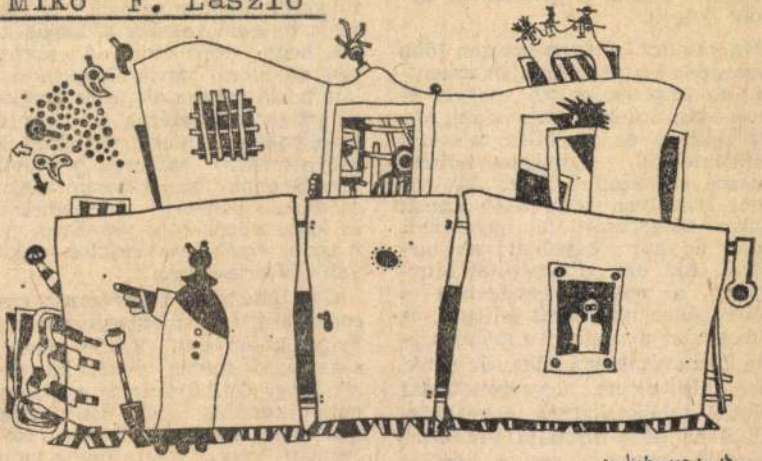

Mikó F. László rajza

ÉLET ÉS IRODALOM
Bp.
1978. jan. 28.
lap.
4
XXII. évf. 4. sz. 4.

egyúttal tartalom is. Elsajátításának megvannak a maga következményei: vagyis a gondolatok komoly dolgok.

Ha valamit Magyarországon több évszázados tanulság alapján, dzsentroid és impresszionista hagyományok után érdemes elmondani, akkor részben ez az. Mert tetszetős gondolatokkal, eszmékkel nálunk sokszor eljátszottak már. Aki viszont komolyan vette őket, annak sokszor megbocsájtották egyoldalúságát, de azért egyoldalúnak tartották. Aki egy világnézetet ténylegesen, a maga szélességében és mélységében igyekezett felfogni, az nemegyszer a tiszteletre méltó próféta hírnevét kapta meg, de senki sem hitt benne, hogy gondolatai valahol találkozhatnak a realitással. S ha Sütő drámája (és Szabó Magdáé) egyaránt ezt a kérdést vetette fel és azokat, akik a gondolatokról csupán álmodoznak vagy játszadoznak velük, kiutasíban. Aztán a történelem a regény szereplőinek nagy részén keresztülgázol. Bebizonyosodik: az sem segít, ha nem vesznek tudomást arról, hogy benne élnek. Az ábrázolási módszer puritanizmusa mellett tehát mégiscsak lehet érzékelni azt az atmoszférát, amibe a történelemben mintegy tudtukon kívül résztvevő emberek belekerültek. S ennek az atmoszférának a számukra idegen közömbössége és idegenségében is veszélyes, nyomasztó érzékelése sajátos módon válik kísértetiessé.

Gáll István A ménesgazda című regényéről is megjegyezték már, hogy „későn jött". Későn-érkezettsége valószínűleg abból következik, hogy Gáll István is egy történelmi korszak benső konfliktusait írta meg. Mégis alig hiszem, hogy pusztán korszakleírása lenne tanulságos. Van a regénynek egy jelenete, amikor a méntelep új kom-

(Folytatás a 4. oldalon)

Mikó F. László

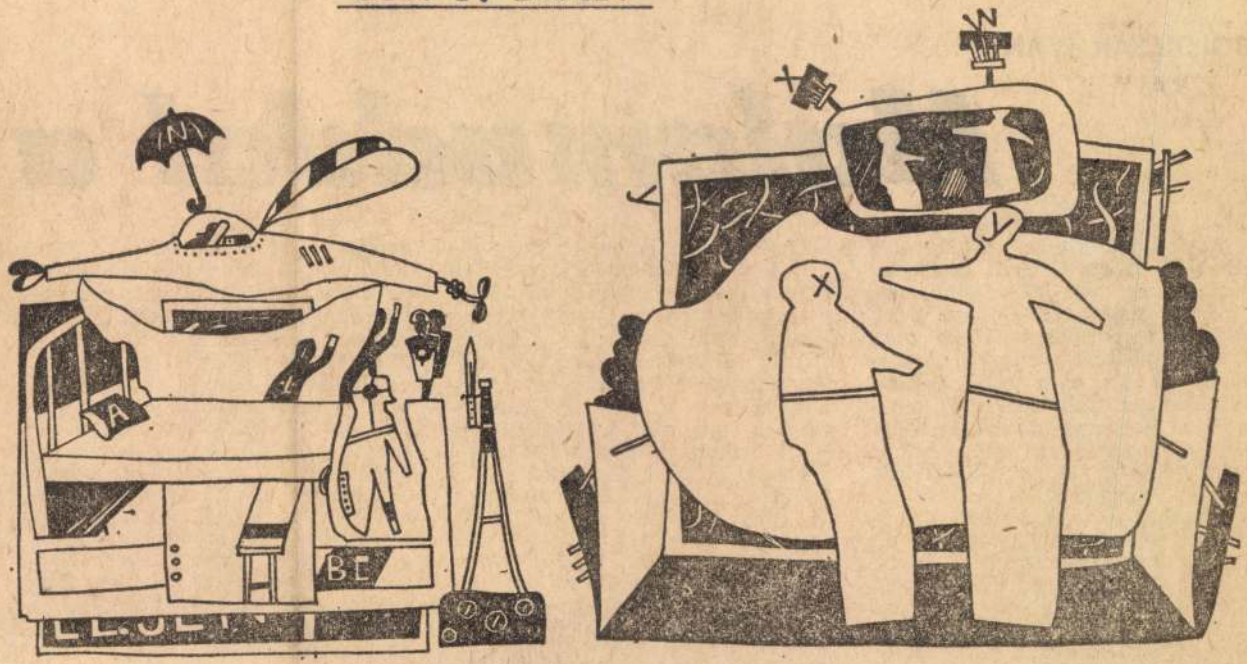

Mikó F. László: A nagy kísérlet

Élet és Irodalom Bp. 1978. ápr. 22.
XXII. évf. 16. sz. 4. lap.

BENEDEK ISTVÁN

TÖRTÉNETI GRAFOLÓGIA?

BOLDIZSÁR IVÁN:

Malamuddal a

Malamuddal már találkoztam egyszer a Budai Várban, igaz, hogy ő maga nem volt jelen. Négy vagy öt évvel ezelőtt a Bécsikapu téren cirillbetűs feliratokat láttam azon a szép, pirosfalú rokokó házon, amely az Uri utca felöli oldalon áll. Bernard Malamud híres regényét, a magyarra kissé érthetetlenül „A mesterember"-nek fordított „The Fixer"-t nálunk filmesítették meg. A Várnegyed — még érthetetlenebbül — a századelő Kijevjét volt hivatva megjeleníteni. Ez nagyon nem tetszett nekem. Olyan szűkiben volnánk a dollároknak, hogy érdemes volt az amerikai mozinéző tudatában összekapcsolni a modern irodalom egyik legfélelmetesebb regényének színhelyét a Bécsikapu tér szelíd harmóniájával?

Most örömmel hallom Malamudtól, hogy amekkora siker volt a regény, akkorát bukott a film. Neki már akkor el kellett volna jönnie Budapestre, de annyira nem értett egyet a forgatókönyv felvizenyősítésével, hogy még egy utalió koldust, s a balsorsot, mely régen tép. Malamudnénak nem lehetnek ilyetén tapasztalatai velem, de amikor kezdem mondani, hogy: Magyarország története..., közbevág és bécsiszeletet kér. Bécsiszelet, Bécsikapu tér: már azt remélem, hogy — ezúttal cserbenhagyva a hárommillió koldus emlékét — visszakanyarodhatom a regényekhez, de két kimondott szóból (ebédrendelés mint dramaturg) két új irányba fordul a bonyodalom. Malamud elkapta a Magyarország története szavakat. „Londonból jövök. Bejártam minden könyvkereskedést" — és felsorolja a Foyle's, a Hatchett-et, a Charing Cross könyv-útját, Collet's baloldali hírében álló könyvkereskedését —, „de Magyarország történetéről szóló könyvet nem találtam. Miért nem adnak ki ilyet?" (Kiadunk, de...)

Malamudné bécsiszeletével meg az a bonyodalom, hogy nincs borjúhús. Koplalás, nagyétkűség, rossz tájékoztatás, borjúhúshiány: azt javaslom, hogy előételként mindengomba. Nagyon szeretnék visszatérni Malamud regényeihez és novelláihoz. Szeretném már elmondani, anélkül, hogy vendéglátói udvariaskodásnak tűnjék fel, legelső Malamud-élményemet. Tizenkét évvel ezelőtt New Yorkban, a 22. utca és a Nyolcadik Avenue sarkán egy könyvkereskedésben böngésztem, és a könyvespolcnál, egy állóhelyemben olvastam el „Fekete a kedvenc színem" című elbeszélését. Mint megannyi írása, egy kis brooklyni zsidóemberről szól, aki mindig néger nőkbe szeret bele és ezért mindannyiszor póruljár, elverik, megalázzák. Addig törtem a fejemet, hogyan fogjak neki, amíg, gyorsabban nyelve a falatot, mint ők, el is mondtam. S azt is, hogy akkor, 1966-ban tanúja voltam a „Fixer" váratlan, mindent elsöprő sikerének. „Truman Capote Hidegvérrel-je ugyanakkor jelent meg. Annak nagyobb volt.". Tiltakozom, hiszen ezt akarta hallani, igazi író.

De igazi abban is, hogy a feltett kérdésektől nem tágít. Kicsit kibővíti. Tegnap érkeztek, délután

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 317-748, 340-720

Mikó F. László,
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 JAN 22

1021

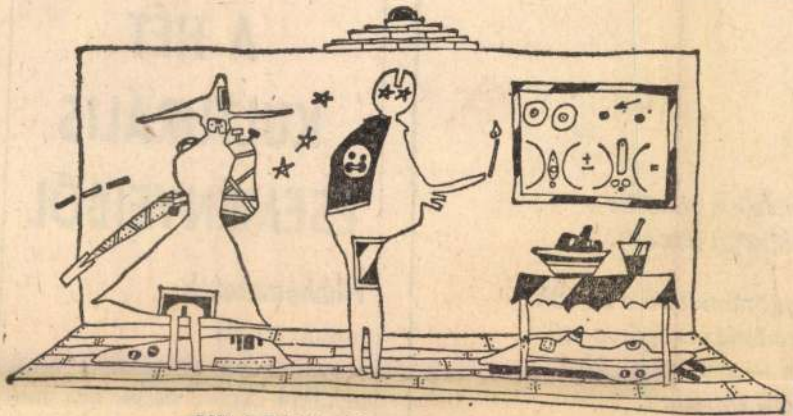

Mikó F. László: Bemutató előadás

viszik a gödörbe
ik hogy létezett.

gul mondtam a sorsuk
rad más csupán a mű.
n — a sírkövek közt
oly egyszerű.

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Filmbemutatók

január 28-án

A BIRODALOM VISSZAVAG. Szinkronizált amerikai film
SZABADGYALOG. Magyar film. Rendezte: Tarr Béla
ESTI VÁLTOZAT. Szovjet film

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 OKT 3 1

1021

Mikó F. László: A nyomda ördöge

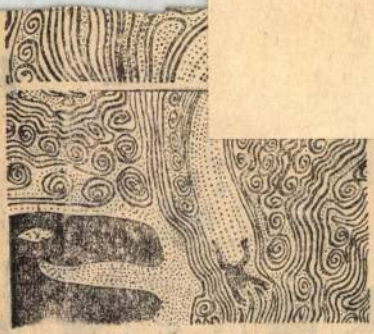

Hegyi Füstös László: Jónás örökre elment

ben — Dévapúrban — játszód
szereplői fiktív személyek. A
talmas méretű tabló középpont
ban mégis valóságos történelmi
lyamat áll. Ennek szélsőséges pó
sait képviseli a regény két főal
ja. Az apa, Bavádzsirádzs ma
radzsa az angol nevelés mintaj
dánya: báburalkodó, a brit hata
célok kiszolgálója. Fia, Rabinc

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László, grafikus

1021

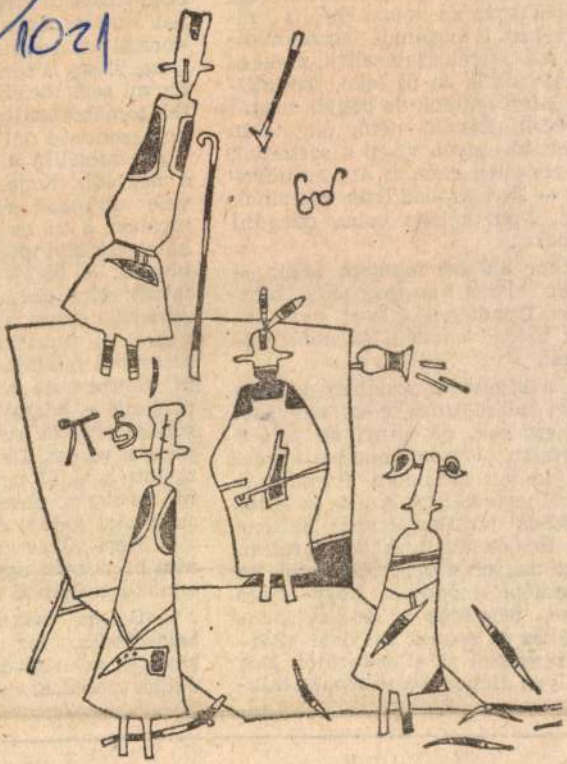

Mikó F. László rajza

Igen ám,
történt ese
mat okozot
nappal, má
ták a hírt, s
tam mások
ra egy mafla
ólat akart ép
rászedni. Re
leginkább szí
egy reggelen
ron: — Nem s
lenni. Nem ké
a léceket.

Ekkor én az
Ugyan, hiszen v... meg léc a kam-
rában. Gondolhatja, hogy nem va-
gyok bolond odaadni az utolsó lé-
ceimet.

Ez a kijelentés azonban minden alapot nélkülözött, mert egy szál léc nem sok, de annyi se volt a kamrában. Viszont mindenképpen meg kellett cáfolnom a maflaságomról terjedő hírt. A léc- és ládaügyekben járatlan ember reflexe ez: a léc- és ládaügyekben járatlan ember nagyon meg tud sértődni, ha a szemébe mondják, hogy nincs érzéke, tehetsége a léc- és ládaügyekhez és erőnek erejével akarja bizonyítani az ellenkezőjét. Nos hát, ilyen alapon beszéltem én min-

... állandó ha
beszéd. A férjét az
tavaly előtti karácson
egyedül maradt, maj
napról a másikra
Most már mindennap
ni, teljesen új életf
rátkozik a környékb
sohase tett, és sokat
járja a várost. De a
nyított hangtól nem
ni, harsogva ébred,
szőn, oszt áldást és
— Nem süket az –
ránt bácsi még egysz
annak a magához va
— De ha csakugy
beidegződés. Tíz é
kiabálás az mégiscsa
datlan kiabálás.

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Fős

Kiadja: LAPK
Felelős kiadó: SIKLÓSI NOR
Terjeszti a Magyar Posta
a „
Előfiz

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 1.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László,
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JÚN 8

1021

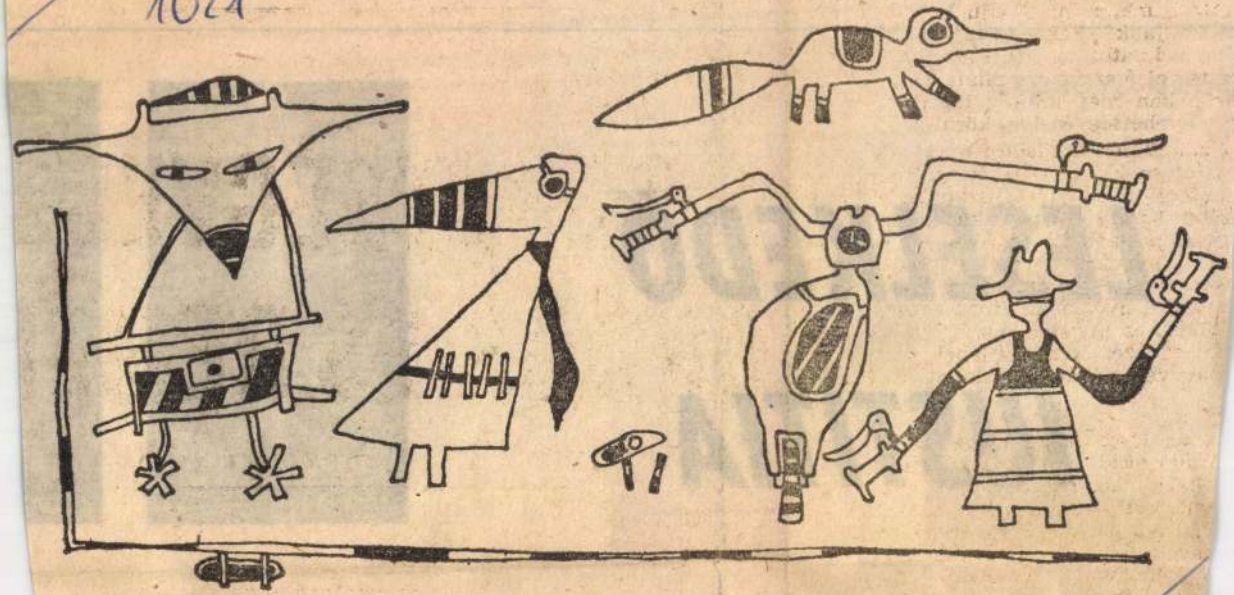

Mikó F. László rajza

CSEPELI GYÖRGY:

LESELKEDŐ IUSTITIA

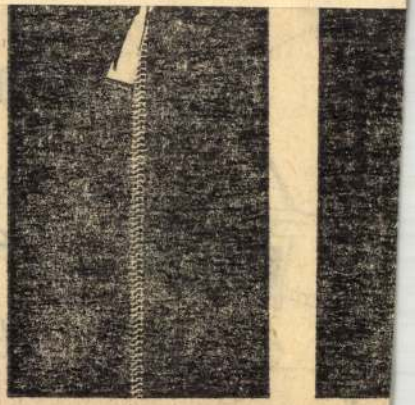

Mikó F. László, grafikus

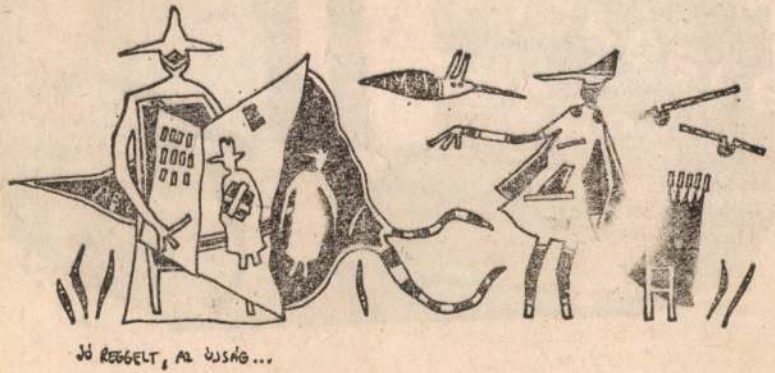

Mikó F. László rajza

Mikó

2.

Élet és Irodalom Bp. 1986 jan 3

XXX/1

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRKÖZLŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 ÁPR 29

1021

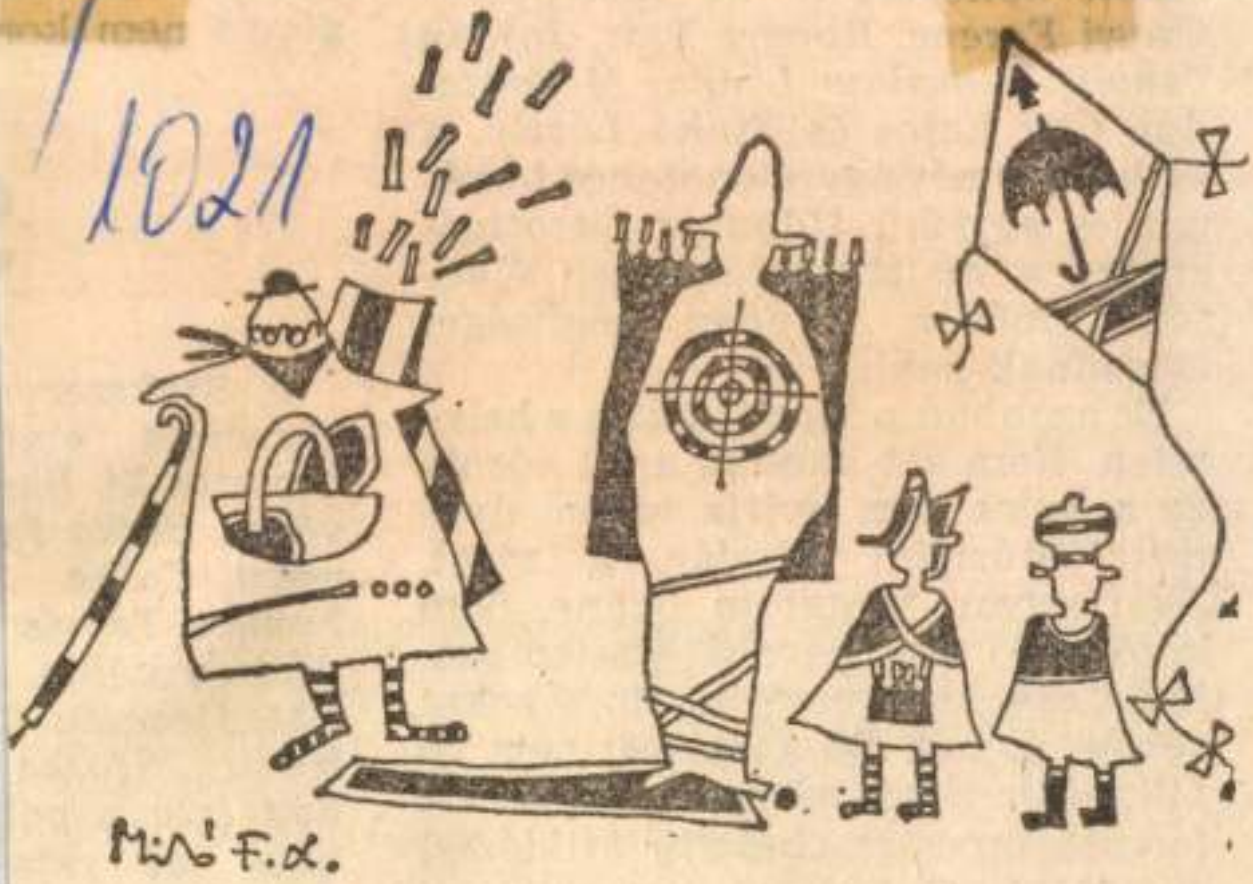

Mikó F. László rajza

közösségi, sem egyéni értelemben. Ezért csalódott vagyok. Hogy sokat várok? Lehet. De a mércét nem én állítottam ilyen magasra. Hanem a forgatókönyvért *Győrffy Miklóssal* és *Spiró Györggyel* szövetkezett rendező: *Gazdag Gyula.*

András költőt,
tert, *Hegedüs I*
Hévizi Piroska
nya István pol
báb- és rajz
István irodaln
Dénes írót, *Kos*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 MAR 9
Mikó F. László grafikus
ÉLET ÉS IRODALOM

/1021

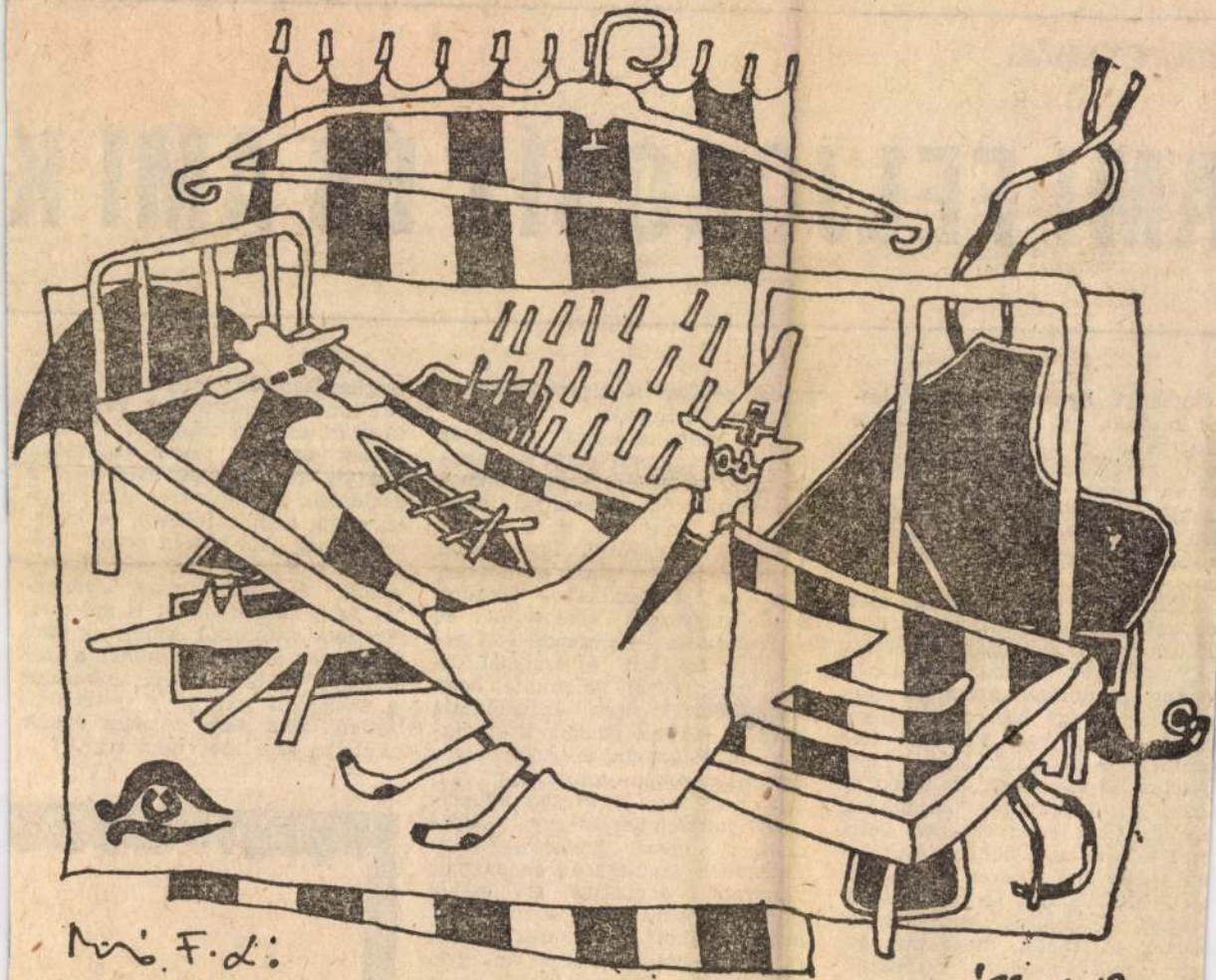

Mikó F. L.: '85.06.18.

A HOLNAP FONTOSABB

Mikó F. László rajza

VITRAY TAMÁS:

AMI FELJOGOSÍT ES AMI K

Bocsánat: egy személyes közlés-
el kezdem. Utálok sajtóvitában
észt venni. A különböző időpont-
an megjelent írások általában
zépen lassan sekélyesednek, a
angnem egyre személyeskedőbb
esz, majd alig burkolt egy és két-
zótagú „érvek" hadszínterévé vál-
at.

Ráadásul, jelen esetben még
oppant hízelgő és túlzóan dicsérő
zófüzérek is méltatják érdemei-
net abban az írásban, amelyhez
éhány gondolatot szeretnék hoz-
áfűzni, egy-egy határozott kije-
entéséhez bizonyos tényeket fel-
orolni. A Népszabadság 1984.
árcius 3-i számában, dr. Szendei
ádám ny. belklinikai adjunktus,
lentős terjedelmű cikkben veszi
orra a közelmúlt néhány év, rész-
en a televízió révén is megis-
ert, egészségügyi tárgyú felfede-
ésének, újításának, kezdeménye-
ésének történetét, megállapítván,
ogy nyilvánosságra hozataluk,
ind a rádió, mind a sajtó, mint
edig a televízió részéről káros,
lettáns, legenyhébb esetben naiv
olt.

Szégyellem bár, de bevallom,
ső olvasásra azonnal mindenféle
tsó gondolatom támadt: ki ösz-
nözhette a cikkírót, hogy ilyen
gyítási célokra is kipróbálták" —
folytatja dr. Szendei.

Talán mert dilettáns vagyok és naiv is, számomra parányit elnagyoltnak tűnik ez a megfogalmazás. Hozzáértők bizonnyal megelégszenek ennyivel, de a laikust nehezebb meggyőzni. Így nekem nyomósabbnak tűnik az a tény, hogy a „módosítás" — Gyüling Zoltán nagyszerű elképzelése és megvalósítása — elegendő volt arra, hogy teljesen új szabadalomként fogadják el, valamint hogy nyugatnémet cégek érdeklődését felkeltse és előrehaladott stádiumig (prototípusuk átvétele) vigye a tárgyalásokat. Aminthogy való igaz, hogy egy 24 évesen nyugdíjazott fiatalember és egy „háziasszony" beszél szklerózis multiplexének javulásáról, de az már kimaradt a cikkíró érveléséből (tán terjedelmi korlátok miatt...), hogy ugyanott egy sebészfőorvos és gyógyszerész felesége vall gyógyulásáról. Az sem került be a cikkbe, hogy a kísérleti kezeléseket egy kórházi főorvos folytatta és ellenőrizte. Valamennyi nem dilettáns, naiv és mégszállott, hanem tudós, diplomás ember. Utóbbi például ez idő szerint több éves kiküldetésben hazánkat képviseli

tantizmusomban: milyen alternatívát kínál a tudomány? Vegyük a tárgyalt eset „b-tránykövét": nem igazán hatásos, nem véglegesen gyógyít, nem minden esetben jó a szklerózis multiplexre. Ám mégis, eddig nem cáfolható, és kísérletre, még „két-három orvos" véleménye alapján is, még „fiatalember" és „háziasszony" szubjektív vallomása nyomán is érdemes. Ez nem vitatható! Amint az sem, hogy nem árt! Vagy inkább a „tudomány" alternatívája, miszerint a szklerózis multiplex gyógyíthatatlan, azon sem Jelasics doktor műtétje, sem más nem segít? !

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László, grafikus

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

a Nap helye →

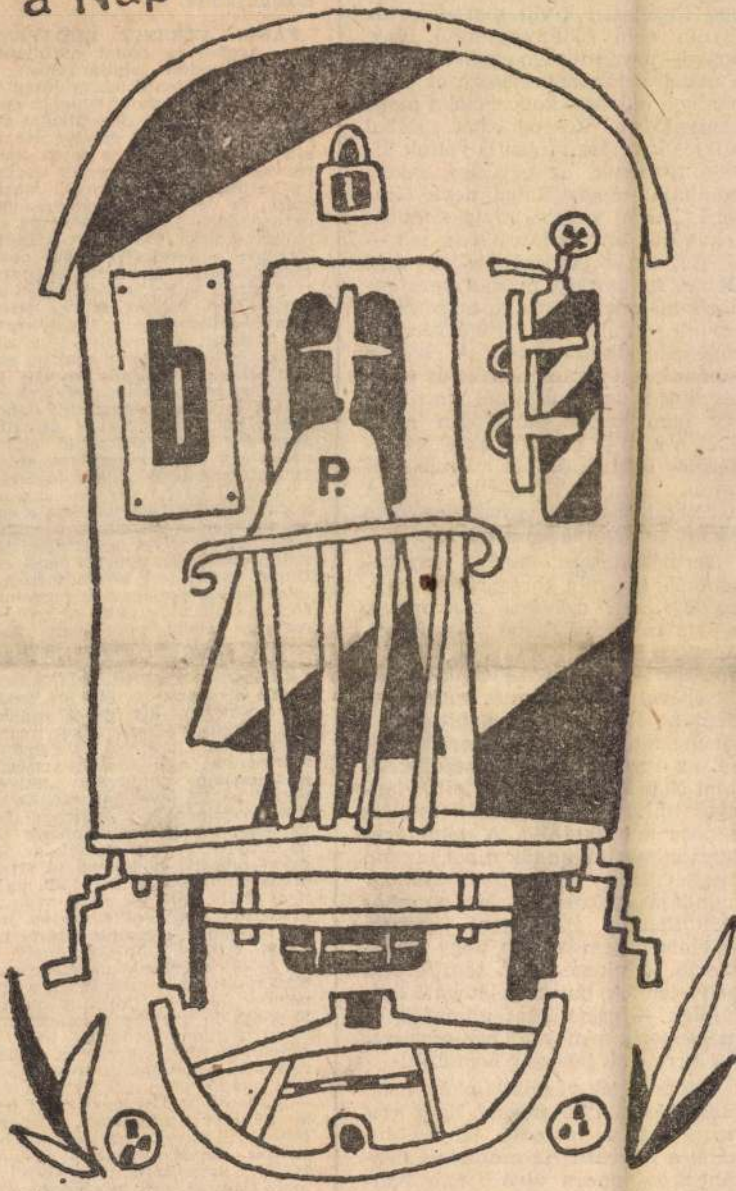

Mikó F. László rajza

együttes esetében? A cikk folytatásában kiderül, Deme az egységességet csupán néhány, az együttestől önként megvált, a közös munkába beilleszkedni nem kívánó táncossal kapcsolatban elképzelhetőnek. Véleményében figyelmen kívül marad az az egészen nem elhanyagolható tény, hogy — mint minden együttesnél — a valódi értékmeghatározó ez esetben is a művészi koncepció, a mondanivaló, a koreográfiák. Rábai Miklós vezetése idején is voltak kiváló táncosok, az együttes akkori munkáját mégis Rábai neve fémjelzi. „Az új vezetés hívta e táncosokat (három táncosról van szó — V. É.), majd elbocsátotta" — írja Deme. Az igazság máshol keresendő: kialakult gyakorlat, hogy együtteseknél évenként újított szerződéssel alkalmaznak. A három táncos közül ketten már az új vezetés előtt is az együttesnél táncoltak, így nem kellett különösen hívni őket, s nem is bocsátották el, ellenkezőleg, szerződésüket maguk bontották fel annak lejárta előtt. A harmadik esetben egyszerűen nem került sor szerződésújításra.

Természetesen ennél lényegesebbnek érzem a koreográfiák megkérdőjelezett művészi színvonalát, s nem is értem Deme véleményét. A cikkben szól ugyanis egyrészt a néprajztudósok, népzenekutatók segítségével Tímár alkotta autentikus néptáncról (a Bartók együttesről, a táncházmozgalomról), s paralell ezzel, az ugyancsak Tímár vezette Állami Népi Együttes manírjairól, langyos imitációiról. Egyazon művész alkotja mindkettőt? A néptáncot forradalmasító, annak újból rangot, megbecsülést adó Tímár Sándor munkáját kulturális örökségünkhöz méltatlannak minősíteni egyfajta vélemény, nem hiszem, hogy a hozzáértő kritikusé. Azt sem érzem helytelennek, ha az idelátogató külföldiek — esetenként államfők — megismerik a magyar népművészetet. Erre csak büszkék lehetünk!

Üzletkötések vagy államközi megállapodások alkalmával? Nem hinném, hogy a *mikor* a lényeg, inkább a *hogyan*! Az archaikus néptáncot színpadra vivő Tímár Sándor esetében pedig a hogyan nem lehet kétséges. A korábban — ezt Deme is így írja — trágyaszagúnak

gazdagodott. Két hónappal az elhelyezés után két képet teljesen kitéptek a keretből, négyet pedig felhasítottak, és azóta naponta szaggatnak le belőle darabokat. Az egyik kép helyén felirat jelent meg: »Jellemző a magyarokra!«. A kártétel, a rombolás nyilvánvaló, ám a társadalmi reakció sem jelentéktelen. Számos szóbeli kifakadást is hallottam, amelyek elítélték a vandalizmust. Így lehetséges, hogy a nyilvános pusztítás árán és láttán alakul ki előbb-utóbb egy olyan közerkölcs, amely lehetetlenné teszi a hasonló esetek megismétlődését? Mindenesetre aggodalommal várom, mi lesz a sorsa azoknak a római szobormásolatoknak, amelyet a Flórián téri aluljáróban helyeznek majd el." Önnel együtt mi is elsősorban a közfigyelem erejében és fegyelmező hatásában bízunk. A szobrok esetében pedig még abban, hogy a kő ellenállóbb, mint a papír.

JÁVORSZKY JENŐ, RIMASZOMBAT. Olvasónk az Élet és Irodalom csaknem két évvel ezelőtti, 1982. június 18-i számában megjelent akton háborog. Véleménye szerint az akt „csontvázszerű", gusztustalan, pofonverni, „hülyére veszi" az ÉS olvasótáborát. Levélírónk véleményét tisztelettben tartva, egyetlen kérdést tennénk föl: ha ennyire visszaborzasztja az akt, miért másolta ki hosszú és fáradságos munkával az újságból, miért nem volt ereje — mint írja „az eredetitől megválni"? Csatolt másik levelében olvasónk bírálja Ladányi Mihály Bordalát, mely ez évi ötödik számunkban jelent meg: túlságosan vaskosnak tartja a vers némely kitételét. Mi úgy véljük, jó költő jó versében a blaszfémia is esztétikum hordozója lehet — Arisztophanész, Boccaccio, Villon, Csokonai vagy Berda József talán már megfelelően bizonyította ezt. — Ladányi Mihály egyébként nem az elhunyt színművész, Ladányi Ferenc gyermeke. Blaszfémákban gazdag versét, melyben Ladányi Mihályt parodizálja, nem közöljük, mert csak az erős kifejezések számában múlta felül a költő munkáját. Fáradozását mindenesetre megköszönjük.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-143, 340-726

Mikó F. László grafikus

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

/1021

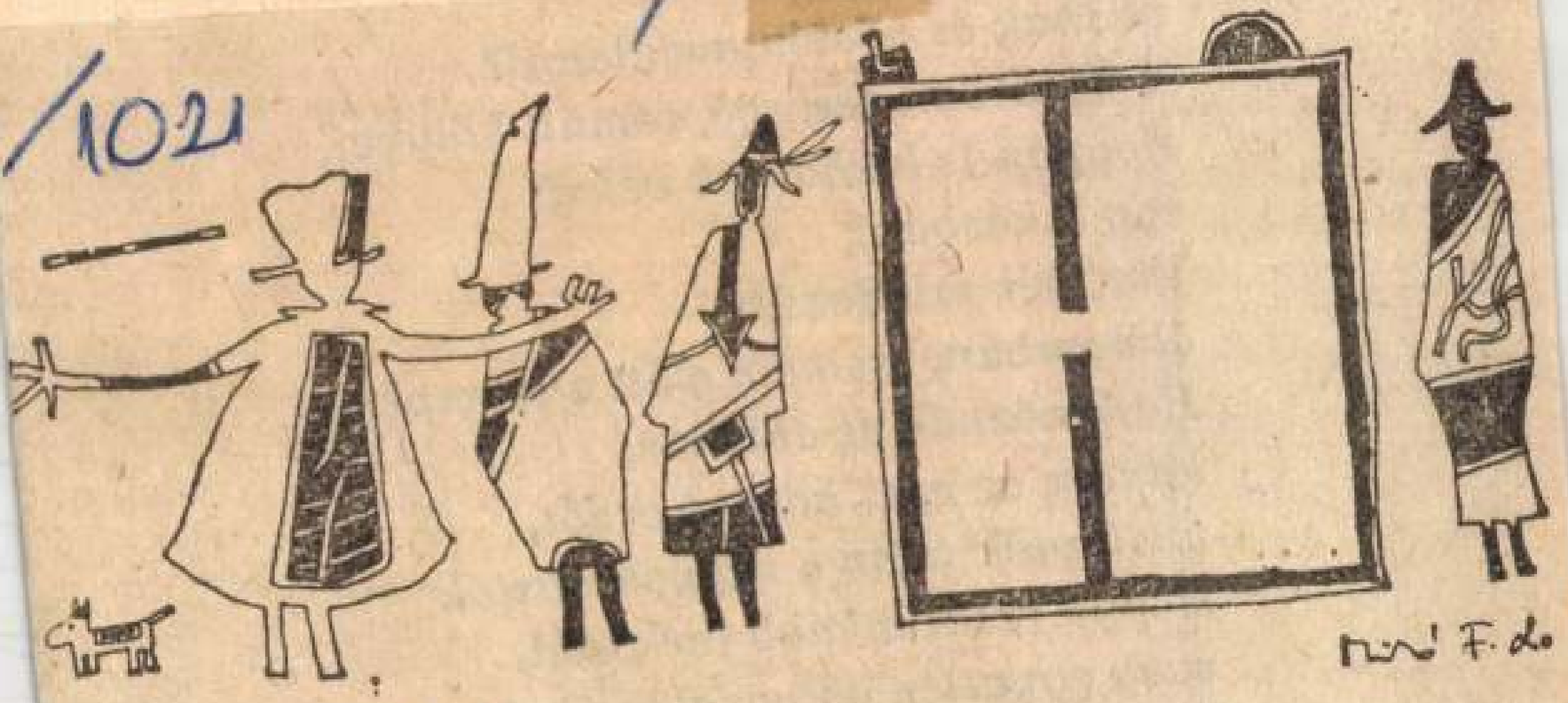

Mikó F. László rajza

1984. MÁRCIUS 9

vadr
A bo
Hog
egy
Vér
álm
Ha
látn
üvö
Ha
vagy

Elég, ha egy követ hajítasz utána,
k é s z van, közétek vágyik.

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-728

Mikó F. László, grafikus

1984 MAR 9 1

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Mikó F. László rajza

égre az indokolatlan félelmet és
ítkolózást — helyet adott a ma-
yar társadalom „hagyományosan
énves", és hagyományosan elha-
yagolt kérdésének nyilvános vi-
ájához. A vitát kezdeményezők
redeti célja feltehetően nem is
nnyira az önpusztítás rejtélyének
egvilágítása volt, hanem a köz-
élemény felrázása. E közlemé-
yek megjelenése ugyanis, érzé-
em szerint, összefüggésben állhat
nnak a tudományos p.ogramnak
z elkészültével, amelyben a ma-
yar szakemberek legj bbjai kí-
ántak betekintést nyújtani az il-
etékeseknek az öngyilkosság, al-
oholizmus, neurózis, elmebaj, bű-
özés szövevényes kérdéskörébe, a
nagyar társadalomban megfigyel-
ető deviáns jelenségek elterjedt-
égének méreteibe, tendenciái-
a, összefüggéseibe. Az időbeli
gybeesés aligha véletlen. A hely-
etváltoztatást célzó folyamatok
eresztülviteléhez a közvélemény
elrázásával megfelelő „tömegbá-
ist" kell teremteni, illetve ele-
endő cselekvő erőt kell mobili-
álni a renyhesség és „lelki rest-
ég" leküzdéséhez.

Megtört tehát a jég. Felemás
ódon egyébként. Mert lám, alig
angzik el a kérdés: „Miért mene-
ülünk mi gyakrabban problémá-
k elől az öntudatlanság menedé-
ébe, mint esetleg más nációkbe-
ek?" (Czeizel). Mivel magyaráz-
ató másokénál is aggasztóbb ön-
isztító hajlamunk? Máris követi
t valami megmagyarázhatatlan
egyedülálló gyakorisá
világon. A helyzet
legsúlyosabb: itt az
gyakorisága *kétszeres*
időszakban vett magy
lagnak, *két és félszer*
sági, *öt és félszere*
gos átlagnak, és köz
a legalacsonyabb
arányszámú Kosovó

Ne fárasszuk olva
adatokkal. Az öngyi
tisztikai jellemzői ar
retesek a magyaror
berek előtt. Ugyanez
mondható el az itt
ról, az öngyilkosság,
gabb értelemben vett önpusztító magatartásformák témakörében megjelent kiadványokról. Sőt, érzékelhető talán bizonyos fokú elhatárolódás is a témába vágó, ám a határokon túl megjelent magyar publikációktól.

Erről is lehetne bőven írni. Ennél azonban sokkal fontosabb most — élve az alkalom kínálta lehetőséggel — dióhéjban összefoglalni az önpusztító magatartással kapcsolatos kutatási eredményeinket a magyar olvasó számára. (Részletesebb kifejtésük megtalálható *A „meghívott" halál* — Fórum, 1979. — és a *Magatartásformák és társadalmi viszonyok* — Fórum, 1983. című kiadványokban.) Túl azon, hogy a gond közös, és az okok feltárásában, illetve az orvoslás lehetőségeinek felkutatásában valamennyien érdekeltek vagyunk, hozzászólásra késztet

válik az életükkel boldogulni nem tudók megbélyegzése és megaláztatása. Ellenben, ha a „birkatermészet" titkát feltárjuk, kezünkben az önpusztítás magyarázata is. Ereszkedjünk hát lejjebb a pokol bugyraiba. Vállaljuk, amire Csepeli biztat bennünket: a restség, a mellébeszélés helyett a „gondolkodás kínjait", hogy az illúziókba menekülés, a csodákban való reménykedés és az eltorzított, megismerésre alkalmatlan ideológiák helyett jobban megközelíthessük a teljesebb igazságot.

✤

Andorka, osztozva Czeizellel és Budával a szülői, családi „minták" deviáns viselkedésre szocializáló hatásának koncepciójában, illetve az alkoholfogyasztással öngyilkos-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László grafikus

1984 MÁR 9 !

ÉLET ÉS IRODALOM

1024

Mikó F. László rajza

…közhetünk egyes kifejezésein. De a „törzsökös magyar fajta" mellé felsorakozik a „szittya-nemzet" valamennyi olyan mélymagyar jelzője, amelyek leginkább Karinthy Frigyes Móricz-paródiáira emlékeztetnek. Ezen persze még könnyen túltehetnénk magunkat, ha nem a tételesen is megfogalmazódó par excellence nacionalizmus kísérőjelensége volna. E nacionalizmus két alapvető eleme: a nemzet csak legnagyobb történelmi pillanataiban nyilvánul meg a maga valóságában, a nagysághoz pedig világhatalmi helyzet járul. Ezért is feszíti túl Mátyás jelképiségét odáig, hogy Dzsingisz kánnal, Attilával, Napoleonnal rokonítja. (Ezzel kapcsolatban jegyzi meg — tévesen —, hogy a nagy hadvezérek között „talán az egyetlen sémita: Hannibál".) A nacionalizmus másik építőköve, hogy az úgynevezett nemzeti bűnöket, bű-

Kossuthnak hosszabb élete során még több alkalma volt tapasztalnia, hogy a 49, illetve 67 utáni változások mint kérdőjelezik meg önnön vélt történelmi identitását, hogyan értelmezik át szerepét, és osztanak ki rá *utólag* olyan feladatot, amelyet nem kívánt vállalni. Hiába volt valójában mégis az ő feladata — és nagy feladat —, a polgárosodó-kapitalizálódó renddel szembeni kölcsönös tehetetlenség és félreértés keseríti meg élete alkonyát. „Holott Magyarországon az 1848-at követő évtizedekben az általa tapasztalt erkölcsi süllyedés burkában olyan nagyszabású és előrevivő társadalmi átalakulás ment végbe, amilyenre ehelyütt a feudális rend kiépülése óta nem volt példa. Ennek az átalakulásnak az alapjait pedig (...) éppen azok rakták le, akik 1848-ban ökörülötte tömörülve ennél jóval többért fogtak fegyvert..."

digiek tanúsága szerint a politikus pályáját nem egyszer kísértik az elhivatottság, a személyes belátás és a konkrét szituáció közötti ellentétek. Vajon szerencsés feloldásuknak és szerencsétlenül felörlő erejüknek hány példáját vizsgálják majd — kortársainkon?

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László, grafikus

1021

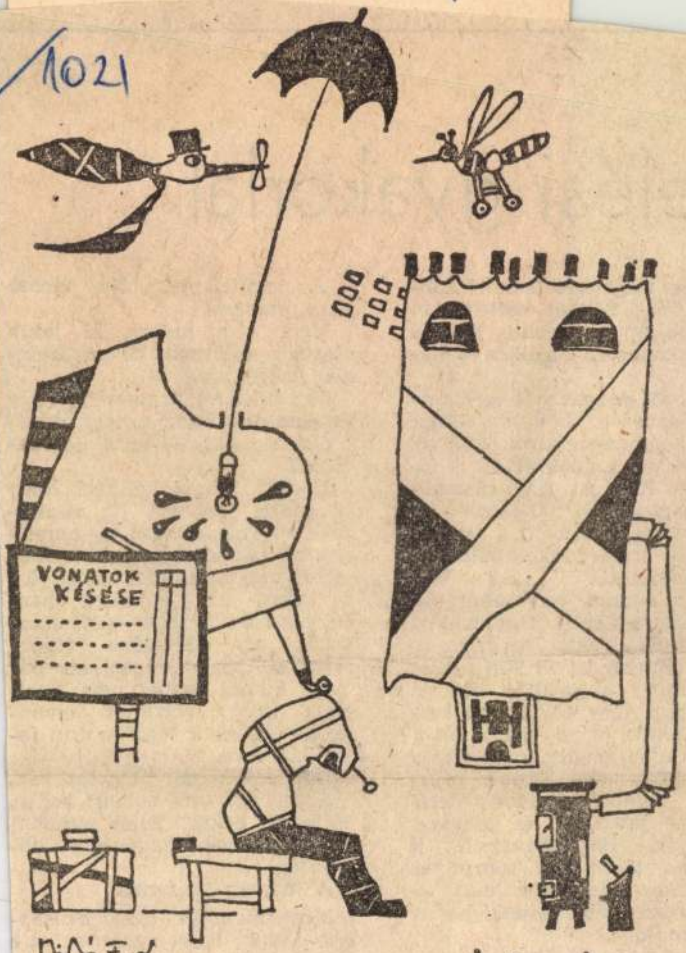

Mikó F. László rajza

űvelés

valakire, aki mégi
ban alszik? Több
legalább egy hús
a háromnegyed minlos lakásához?

És ebből az egészből van merszük arra a következtetésre jutni, hogy „nem funkcionálnak megfelelően a demokratikus fórumok". Ezt csak úgy rámondják, mert jobban hangzik.

Miért, ha ismerném a tanácstagomat, talán funkcionálna az a demokratikus izé? Van ugye, minimum száz tanácstag. Ugyanannyi körzet. Ugyanannyi gond. (És, igen, természetesen, eredmény is! ! !) Hát persze hogy mind a sajátját akarná megoldani (úgy értem, ha tudná). Tehát: mind mást akar Ezért jó, de tényleg, még direkt jó is, hogy nem bíznak rájuk semmi komolyat: elébük tesznek egy javaslatot és megszavazhatják. Hát szavazzák is meg, ne törődjenek semmivel.

Öt nap ide vagy oda — mi, kérem, nem ugrunk be az ilyeneknek.

Elidegenedés? Emberi érzékek?

alattam, fölöttem, velem szemben, mellettem?

Jogom van nem tudni is! Vagy ez nem demokrácia: nem tudni?

Csak: tudni — ez a demokrácia?

Hogy köszönni kelljen? Hogy tekintettel legyek? Ne rádiózzak, ne használjam a porszívót, ne hangoskodjak ekkor meg akkor meg amakkor? Az enyém a lakás, azt csinálom benne, amit én akarok — itt a lakások tíz százaléka állami csak, a baj is éppen ez, bár mind állami lenne: nem fizetnénk annyi részletet havonta, hanem csak legföljebb a felét, lakbérre.

De nem — hát nem: ez van.

Azért azt tanácsolom: be ne dőljenek nekik! Ezek mindent összehordanak. Fiatalság — bolondság.

A lényeg: lázítanak.

Most mondják meg: okosabbak lettek, hogy vasárnap este becsöngettek kétszáz lakásba és beikszelték a papírjukba, hogy

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 137-749, 340-726

Mikó F. László, grafikus

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

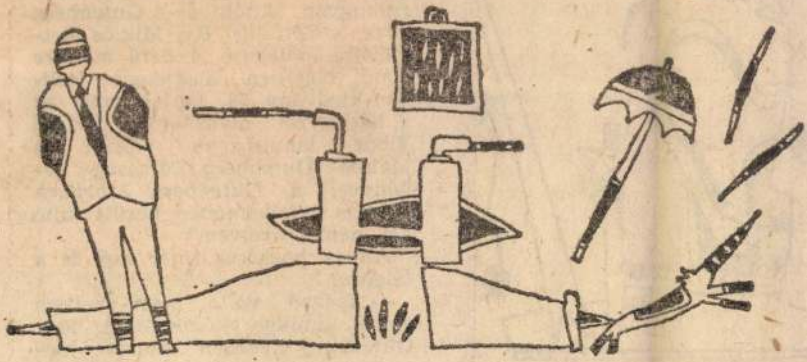

Mikó F. László rajzai

ó rajza

telefon:

— Igazad volt: nem vettem észre, amikor korrigáltam, hogy Gutenberg nevében kurzív maradt a *g*...

Azt hittem, megneheztelt. Aztán amikor legközelebb találkoztunk, elkérte *A betű mesteré*-t, s „Szeretettel és megbecsüléssel" dedikálta.

Ilyen ember.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

Mikó F. László, grafikus

1021

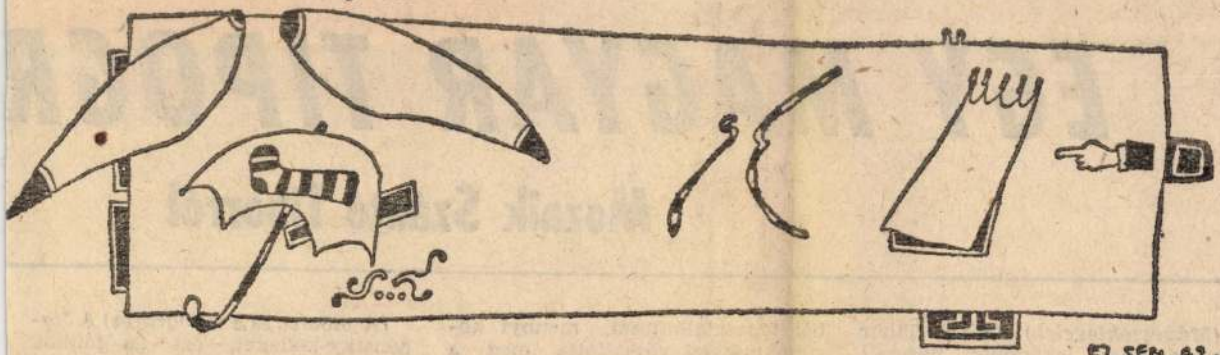

EZ SEM AZ...

MIKÓ F.L.

'83.08.26.

KOVÁCS SÁNDOR IVÁN:

EGY MAGYAR TIPOGR

Mozaik Szántó Tiborról

(Művészoklevelek) Szántó Tibor Cinege utcai lakásának nappali szobájában a világos polcokon csupa olyan könyv sorakozik, amit ő tervezett. A „Szántó-

ből tapasztalhattam, mennyi körültekintéssel választotta meg a betűtípust, ellenőrizte a korrektúrát, alakította ki a könyv kötését és borítóját. Tipográfusi esztétiki

(A bíboros és a tipográfus) A Jordánszky-kódexet, ezt „a gótikus betűkkel írt kézírásos magyar nyelvű Bibliát, mely a XV. század elején keletkezett, jelenleg az esztergomi Főszékesegyházi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 AUG 26

Mikó F. László
1021

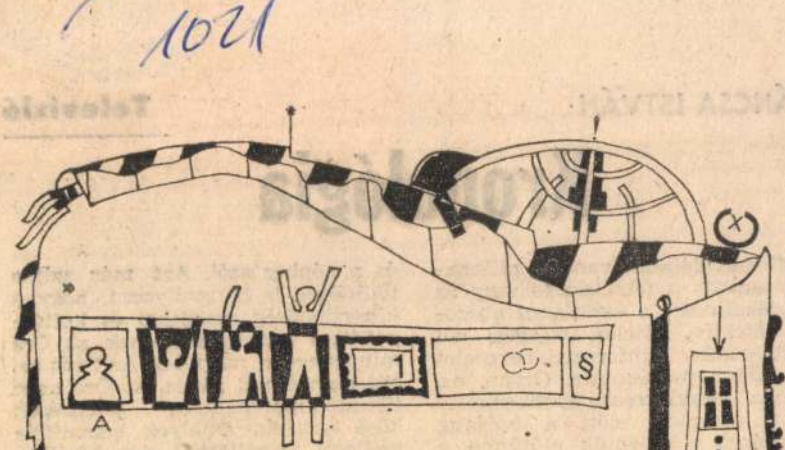

Mikó F. László: Tréfa

VÁNCSA ISTVÁN:

Kronologia

Minden délután vannak pillanatok, amikor a televízió felhagy az illúziókeltéssel, s váratlanul abszolút objektív, hiteles, világos, sőt kristálytiszta információpermetet esőz alá a publikumra. Olyan ez, mintha egyszercsak szétfoszlanának a szemünk előtt a barlang árnyképei, s mögülük előtűnne a téren és időn túli, örök, szellemi lényeg, az Idea. Talán a nagy misztikusok extatikus élménye lehet

és a néphez szól. Azt már szinte fölösleges is hangsúlyozni, hogy a közérthetőség esztétikai és kultúrpolitikai követelményének az Óra mintaszerűen megfelel. Az Órát tehát nem érheti gáncs, az Óra azon tömegkommunikációs jelenségek közé tartozik, amelyek semmiféle szellemi alapállásból sem bírálhatók, ilyképpen az Óra még arra is alkalmas lehet, hogy különféle vi-

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László: Innen a távolból remélem, jól vagy

Mikó F. László: Innen a távolból... 12.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. jan. 4. XXIX/1

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRADÓ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F László

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 JUN 24

1021

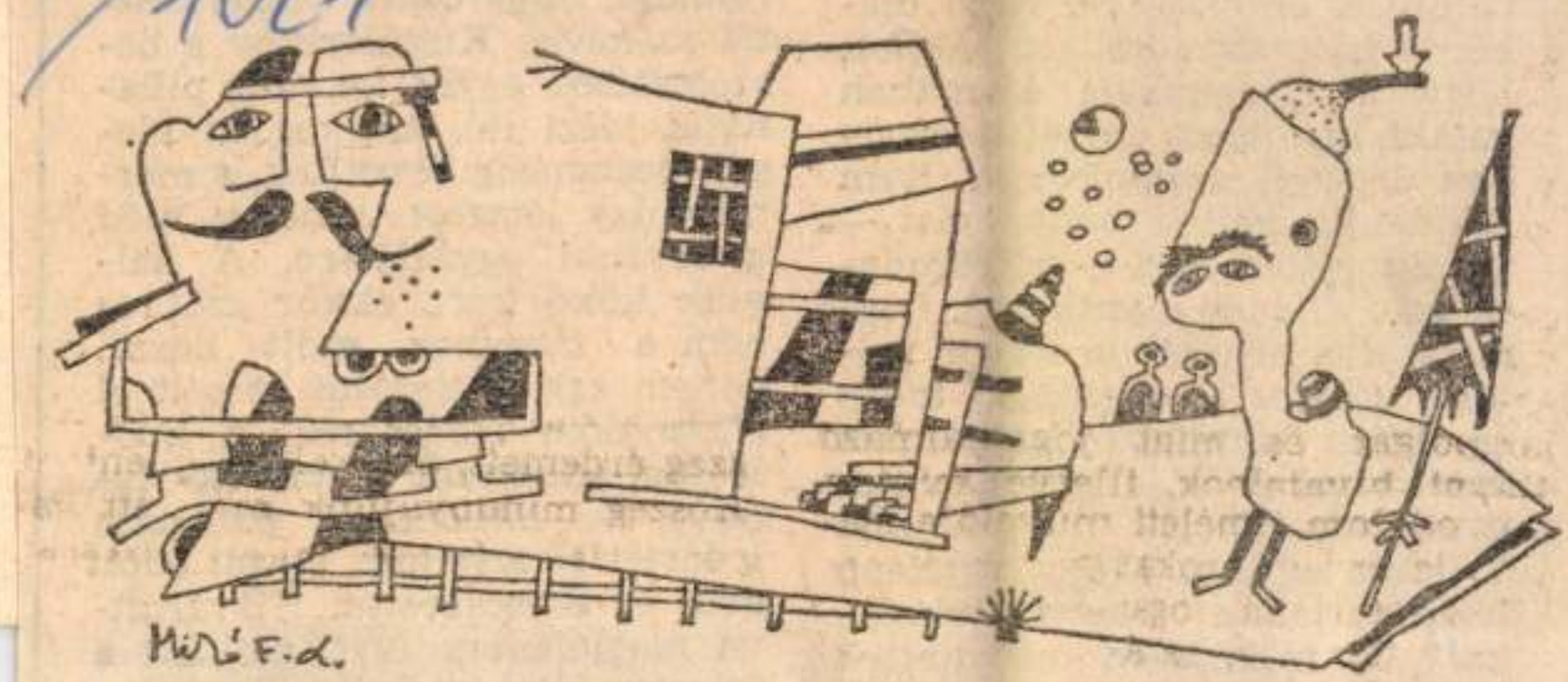

Mikó F. László rajza

lesz orvosság az ország
bajainak orvoslására. Ne
kély bátorság kellett
hogy a nacionalista lár
valaki így írjon: „Eggyel
ban le kell számolnunk
mindenütt kelt jó benyon
így Suomiban sem — a Tr
ra való állandó hivatkozá
nehezebb helyzetben akk
tam, amikor több előkelő
és író a következő kér
vetette fel: »Vajon miért
gyan akadályozta meg
Trianon abban, hogy v
leszámoljanak nagybir
kal? És miért nem teremtettek
önök Trianon ellenére is olyan
demokratikus közigazgatást,
mint mi? És, ha Trianon oly
súlyosan nehezedik önökre, mi-

va megjelent a férj, aki aki a
felesége ellen mondta el ugyan-
azokat a vádakat. Persze, a hod-
zsa neki is igazat adott. Hallot-
ta pedig mindezt a hodzsa fele-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Mikó F. László

grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUN 29

1021

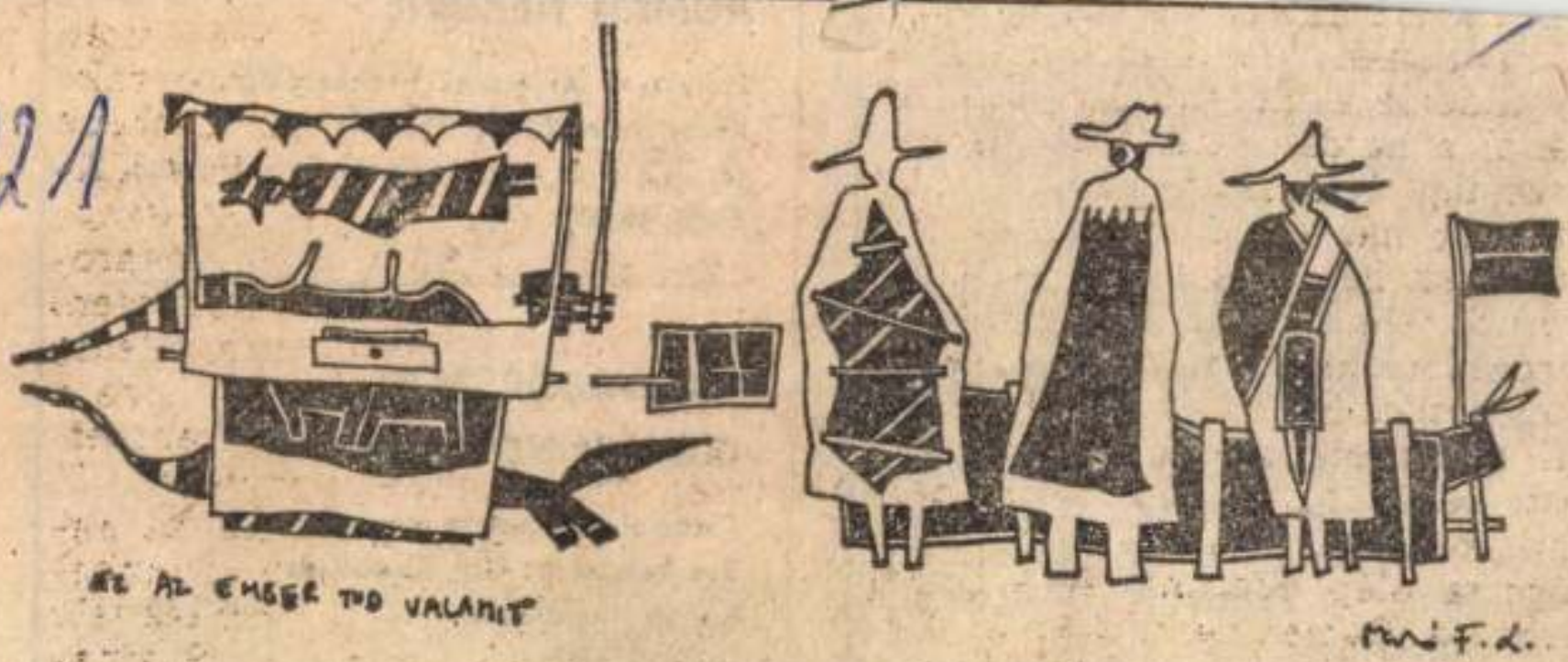

Mikó F. László: Ez az ember tud valamit

ka. Boccaccio.

A spanyolok listája: Shakespeare, Kafka, Goethe, Proust, Joyce, Dante, Brecht, Molière, Dickens, Mann.

Az olaszok eredménye: Shakespeare, Goethe, Kafka, Mann, Cervantes, Lorca, Molière, Proust, Joyce, Baudelaire.

Az NSZK-beliek választása: Shakespeare, Dante, Cervantes, Joyce, Balzac, Molière, Dickens, Proust, Voltaire, Boccaccio.

(eszéki)

Kovalcsik Katalin.
SLPX 18 082

Mikó F. László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1934 MÁR 16

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

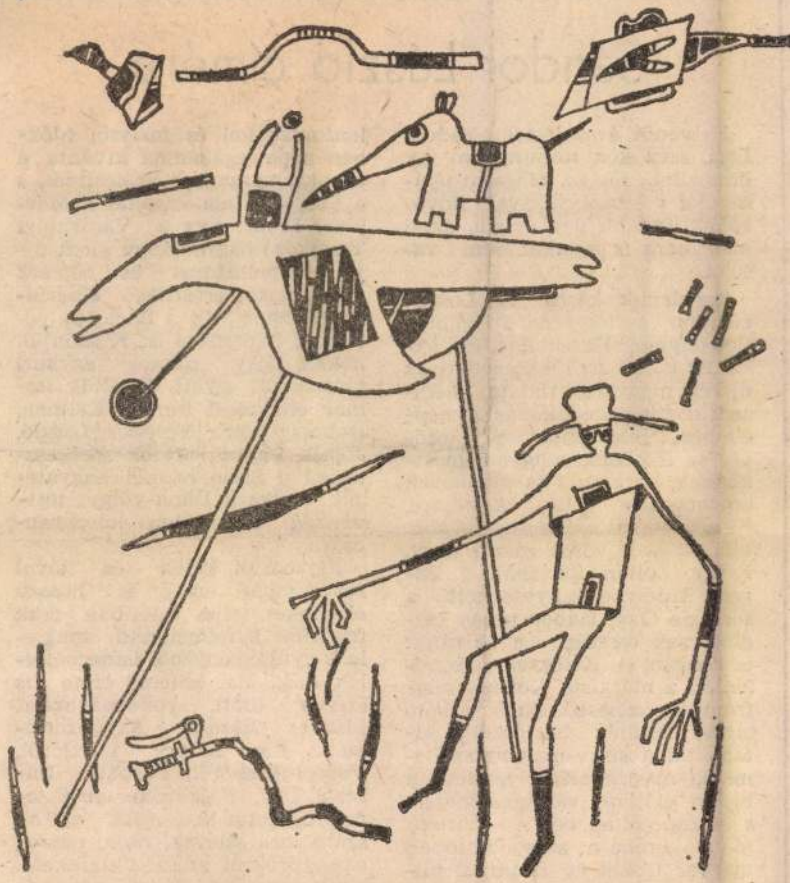

Mikó F. László rajza

Sándor

Hetvenöt éves lettél, k
Laci, szép kor, mindnyája
öregszünk, régiek. Mégsem
ságunk visszavágyásával üdvözöllek, inkább úgy érzem, akad még mára is munkálkodni valónk.

Forrásunk közös. Te Losoncon, mi, sarlósgárda Prágában, Pozsonyban. Harcban maradiakkal itt is, ott is, kikerekedett az újarcú magyarok tudata, nemzedéki megkapaszkodás a népéletben, falukutatás, tájékozódás az élő Duna-völgyi nemzetköziség, parasztok és munkások szövetkezése felé, Ady-harc, Kassák-vállalás és mind tovább, találkozás a vörös zászló alatt, Fábry Zoltán igazánál... Engem Erdélybe kényszerített a sors, de Gaál Gábor révén megint csak összeért a pályánk: te Kassán, én Kolozsvárt, mindketten a marxista Korunk népfrontivá szélesedésének alkotó társai lettünk. Sarlósként kitartottál a szláv-magyar szellemi egymásrautaltság mellett a hitleri előtörés válságos idején, s te kapcsoltad be a Korunk munkakörébe a szovjetunióbeli magyar írókat is, az utolsó pillanatig, hol Balázs Béla, hol Lukács György írásait közvetítve hozzánk. Úgy emlékszem: ugyanebben az időben Gál István

a Szegedi Fiatalok, akár a Márciusi Front vagy a Vásárhelyi Találkozó hagyománya éledt újjá, kommunizmus és népiség azonosítását erősítve, elkerülhetetlennné vált a Sarló pályaívének felderítése is. Köszönjük neked, hogy számos egykori társunkkal együtt (közülük immár eltávozott Berecz Kálmán, Dobossy Imre, Ferencz László, Jócsik Lajos) kötetbe szerkesztetted a Sarló eszmei hagyatékát, utalva a Duna-völgyi testvériség változatlan korparancsára.

Egymástól külön és távol futva végig eddig is hosszú életünket, teljes valódban csak irodalmi tanulmányaid megjelent gyűjteményéből ismerhettelek meg. Már köteted címe is szíven ütött, rokonságunkat idézve: *Hazánk, Kelet-Európa...* Amit Sáfáry Lászlóról, Vozári Dezsőről, Forbáth Imréről írsz, ifjúkorom emléksorait bontotta ki, s újak voltak számomra szlovák, cseh, ukrán, orosz írókról szerzett cikkeid. Ami nekem a román nép és kultúra megismerésének élménye, az benned szláv tudás. Ez az anyag kikerekíti a közös kelet-európai képet.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748/340-726
Mikó F. László, grafikus
1984 JUN 0 1
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

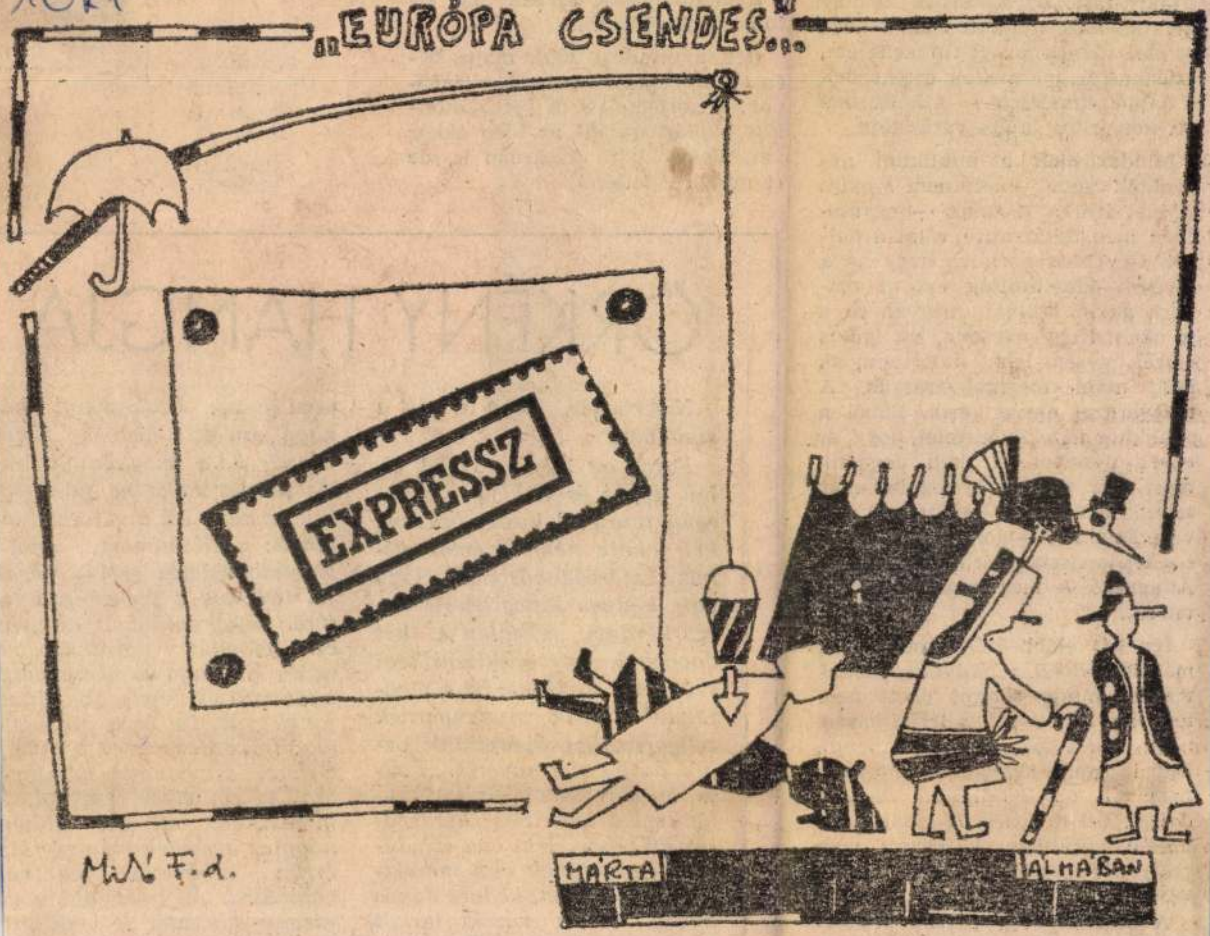

Mikó F. László rajza

az ígéretes újoncot, előbb szórványosan, aztán sűrűbben, aztán nyakra-főre. Az előtérben komoly hivatalnokok nyilatkoznak, cinege csitrik ráznak az R-Go zenéjére, ezüsthangú gyermekek értekeznek a halmazelméletről — a háttérben ott homorít a labda varázslója.

Mindeközben a publikum nagyobbik része — aki nem szokott levelet írni a tévének — egyszerűen nem tudja mire vélni a dolgot. Úgy hiszi azonban, hogy ha a tévések odaállították ezt az embert, akkor nyilván megvan rá a jó okuk. Hogy micsoda, azt laikus ésszel úgysem lehet kideríteni, ha kell, majd megmagyarázzák. A magyarázat egyre késik. Ebből a publikum arra következtet, hogy az egyensúlynokot el kell fogadni, most már ez lesz a regula, akár tetszik, akár nem. Együtt kell élni vele. És akkor — gondolja több évtizedes tapasztalatok birtokában az Átlagnéző — mégiscsak jobb, ha tetszik.

Így hát előbb-utóbb megszokja, meg is kedveli a hallgatag labdamágust, hiszen semmi olyat nem tesz, amivel bárkit is irritálhatna, nem okoskodik, nem pökhendi, nem izgága, nincs gúnyos mosolya, nem raccsol. Becsülettel végzi a dolgát. Ért is hozzá. A labda semmiféle körülmények között nem pottyan le. A fiatalember mindig egyenletes formában van.

A közönség egyre több erényét fedezi föl — jobb dolga nem lévén. Micsoda higgadtság! Micsoda türelem! Micsoda nyakizom! Megismeneki stb. stb.

Rémlátomásom szerint lunk majd 2000-ben.

(Írtam mindezt 1984. n én, a tömegtájékoztatási pon. A görögkeleti és gör kus naptár szerint az idé van Vakgyógyító vasárna ez puszta véletlen.)

ÖRKÉ

Kísérteties, hogy itt szól a szobában.

Forog az Élőszóval című lemez és Örkény a szekrény tetejéről beszél hozzám, két fekete német demokratikus sztereódobozból. „Hogy van, kedves János bácsi?" — ezt kérdezi rekedten a két dobozból, mert példázni szeretné, mi történne, ha a megfakult szavak visszanyernék ragyogásukat. Spóroljunk velük, hátha visszanyerik. „Tudja, mi a legszebb álmom?" — kérdezi a televíziós kérdezőtől 1972-ben. Írni egy szindarabot, amelynek első mondata: „Hogy van, kedves János bácsi?" És a nézők torkát együttérző kíváncsiság szoritaná össze: Csakugyan, hát hogy van ez a kedves János bácsi? És a megkönnyebbülés sóhaja szakadna fel belőlük, amikor ezt a választ hallanák: „Köszönöm, jól.' Nyelvi példázat ez? — nézel fel tűnődve a szekrény tetejére. Magyarázata az egyperces novellák szófukarságának? Kihívása a neoszecessziós szó- és képdagály divatjának? Az. De én a groteszk a csúfondáros, a kegyetlen Örkény szívhangját is kihallani vélem a példázatból. A moralistáét, aki hitt abban hogy az emberek még együtt érzőn kíváncsiak lehetnek egymásra. Az íróét, aki a cinizmus látszatát is vállalta miközben senki nála érzelme

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 APR 27

1021

Mikó F. László rajza

sőt belevetették a törvény szövegébe: *„Az engedélyezést nem szabad azért megtagadni, mert gyógyászati eredményeket csak az esetek korlátozott számában értek el."* Lám, győzhet is az igazság, persze csak ott, ahol a közérdek szószólóinak súlyuk van . . .! Ez járt az eszemben.

Csak hát az is felötlött bennem, hogy van ám egy kis bökkenő ezzel a nyugatnémet párhuzammal. Nevezetesen az, hogy ott a *„gyógyászati szabadság"* fénylő zászlaját nem a közírók, nem a közjónak elkötelezett szellemi emberek vitték győzelemre, hanem a nyugatnémet gyógyszeripar óriás konszernjei, a minden más iparág jövedelmét messze túlszárnyaló, sokmilliárdos hasznokat zsebre vágó tőkés cégek, azok egyes hiénahírű vezetői, dörzsölt reklámfőnökei és ügyvédei; tőlük származnak a felháborodott szemrehányások. Ők, akik *háromszor* annyit költenek reklámra, mint kutatásra, ők verték a „felnőtté", hogy a laikusok számára teljesen ellenőrizhetetlen kísérletek bírájának hívják meg.)

*

Minderre azért hivatkozom ilyen nyomatékkal, mert a szóban forgó magyar tévéműsorokban és cikkekben úgy szerepel egyes gyógyszerek és gyógymódok nyugati „sikere", mint holmi *ultima ratio*, mint végső bizonyíték. Nem is értem, hogy Vitray kolléga, aki pedig világot látott ember, miért nem veszi számba a felsorolt jelenségeket. Ráhagyja interjúalanyaira, hogy Warncke professzorra, akiről még azt se tudjuk meg, hogy minek a tudora — csak azért, mert professzor és nyugatnémet? —, mint vitathatatlan tekintélyre hivatkozzanak. Ám a fentebb említett *„nem tanácsos"*, *„kevéssé célszerű"* gyógyászati eszközöket is számtalan nyugatnémet professzor véleményezte, reklámszövegekben ajánlotta, feldicsérte. A gyógyszeripar ottani környezete, sajnos, hemzseg a

Úgy látom, Mezei András logikailag sem gondolta végig, az ilyen területen mit jelent az, hogy *bizonyítási eljárás*. Lelke rajta, ha ő azt hiszi, hogy a Naksol vitathatatlan csodapanacea. De ha másokat meg akar győzni arról, hogy ez az égési sebekre alkalmazott szer *jobb* mint az eddigi eljárások, akkor *össze kellene hasonlítania* az eseteket; és lehetőleg nem egyet-egyet, hanem sokat; számszerűen közölnie kellene: ennyi és ennyi eset, ilyen és ilyen fokú égési sebekkel, ekkora és ekkora felületen ezzel az eljárással ennyi és ennyi

(Folytatás a 6. oldalon)

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Miko T. László
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 SEP 10

1021

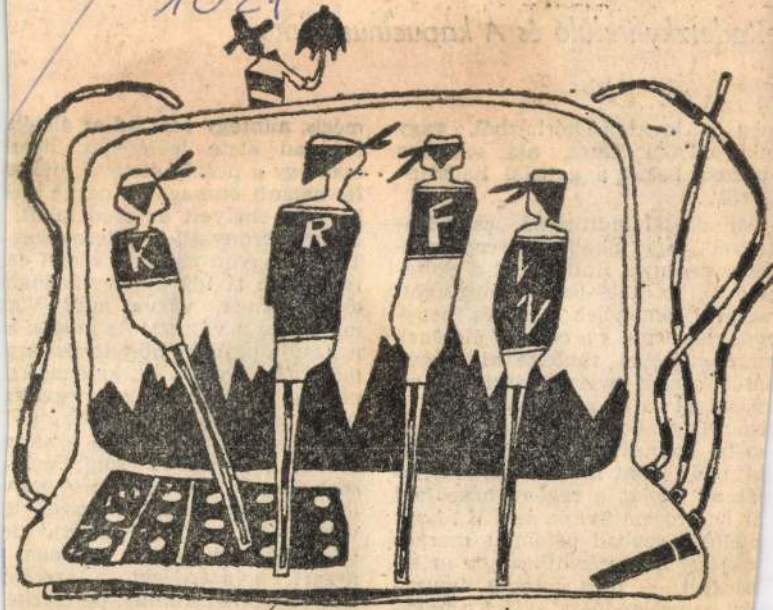

Radetzky-indul

neg a krakkói k
nint Gyóni Géza
utazott haza" a g
érről . . .)

Mi mással indíthatná „családre-
ényét" vagy inkább háromnemze-
ékes regényét Roth, mint a Solfe-
inóval, az 1859-ben(!) megvívott
satával, amelyben a főhős *nagy-*
pja részt vett, s a császár életének
megmentésével tüntette ki magát,
árói rangot nyerve ezért, és mi
mással zárhatná a regényt, mint az
lső világháború talán legkegyet-
enebb fronteseményeinek leírásá-
al, mely front lövészárkaiban im-
ár az *unoka*, a regény hőse (aki
ír korántsem Svejk, sem K., hogy
: előbbi szabad példánál marad-
nk) kerül harcérintkezésbe az el-

őrség szuronyai, a [illegible]
Talán, nagyon régen, a római ca
rumokban is így álltak vértjükb
az őrszemek, várva mit? Vár
mindössze a váltást! Az unoka, a
nagyapja hajdani hőstette és sem
nás, tett, vetett a katonasors
m kap se váltást, se megvált
íg tartanak a békeidők, a l
ó- és garnizonélet, a gyakor
tok és a parádék, addig Carl
seph Trotta hadnagy kissé naiv
(hiszen mégiscsak lovassági ti
volna, nem civil volontőr), kic
félszegen „közelíti" a női nem

Mikó F. László: Kraftwerk

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László,
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 AUG 17

1021

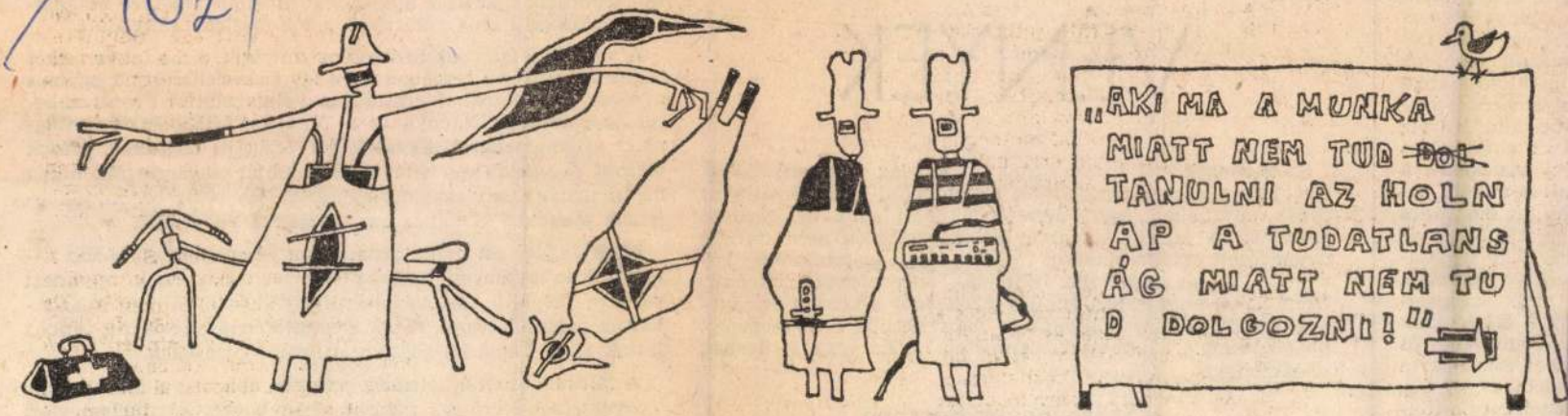

Mikó F. László rajza

ez? A jó látást
ámpa) elősegít-
víz térfogatával
edényt közvet-
be egy szűk ke-
szabad végét az
gumicső szabad
lyamatosan ára-
be. Midőn a víz
az akváriumra
nt viselkedik a
l! S miként, ha
a víz már nincs
ős folyamat vi-
a, hogy látószö-
zdítva fejünket,
megsokszorosо-
t a figyelmünk
a szenvedés és
zem számára: a
gnánsan, és ob-
nnek meg a tük-

összefoglalását

SZÖKE-VÉNYEK

Szökevénnyé válni manapság viszonylag egyszerű dolog. Életünkben egyre szaporodnak a különböző korlátok, tilalmi zónák, ugyanakkor egyre nehezebb kitapintani őket, igazodni hozzájuk. A köztük surranó, cselező emberek nem mindig úgynevezett összeférhetetlen figurák, mégis számtalanszor kerülnek szorult helyzetbe, ahonnan kénytelenek „lelépni". Ezért az én szememben éppúgy Szökevény a zebrán átmenekülő gyalogos vagy a hivatalok packázásaiba belebetegedett polgár, mint a kábítószert csempésző turista vagy a tilosban vadászó férj.

Szökevények Bécsben

Bécs elég tűrhető város annak, aki szereti. Van benne temérdek templom, valamivel több kocsma és jóval kevesebb bordély. Sőt, keresztülfolyik rajta egy Duna névre hallgató,

mesen hűs fövenyen. E
melyik versenyző felbo
tan toporognak, az apró
sák, valósággal zeng a

A városban igen sok
büfék árnyékában besz
nyelvét. A kávézókban
rei egyeztetik vélemén
piaci ártendenciáiról. E
viszont állandóan egy
bejön néhány szívszaggató szünetjel. Ha pedig bejön, jól leisszák magukat és falhoz csapkodják a világvevőt.

Mick Jagger azt nyilatkozta, hogy Bécs a legkedvesebb városa. Ezen a tényen még az sem változtat, hogy ugyanezt vallotta Tokióról, Los Angelesről, Sydney-ről és még huszonhárom másik városról. Hitelt érdemlő források szerint, többen látták Micket egyedül kószálni a Práter környékén.

A földrengés ritka jelenség errefelé, akárcsak a forradalom. Tűzvész, nemi erőszak viszont akad bőven. A polgármesteri fogadóban állítólag van egy nagy, kétszer két méteres terepasztal, kis zászlócskákkal bejelölték rajta a közkedvelt nemi erőszak-helyeket. A sok apró jel között szinte elvész a West Banhof makettje, ahova a legtöbb Szökevény vonatja befut.

Mikó F. László, grafikus

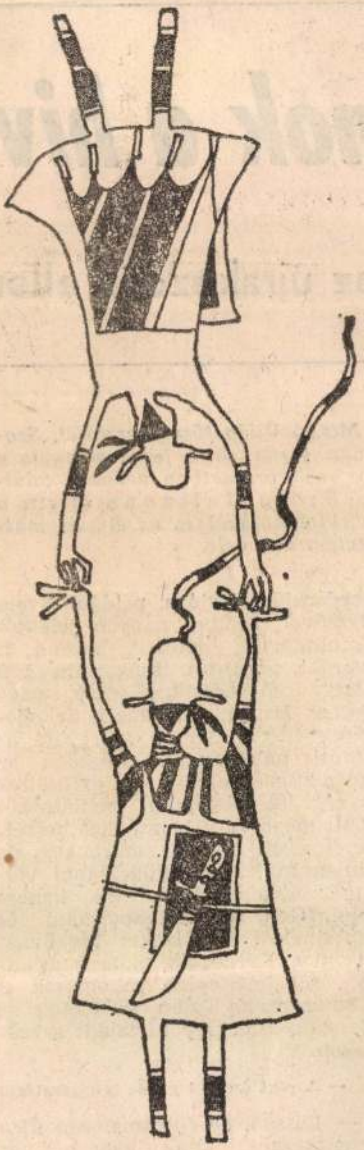

Mikó F. László: H

Élet és Iroc

máj. 31 XXIX/22

8.

Mikó F. László:

Holnapig tarts még

Iványtól, az Intra Hungariam cím alatt futó beszélgetésekre, vagy Balázs István vitacikkére az operáról, illetve Ádám Györgyére az orvosi hálapénzről. Szegeden az egyetemisták aláírásokat gyűjtöttek a régi szerkesztőség mellett, később meghívtak bennünket beszélgetésre. Mi tagadás, szorongva, de elmentünk. Pálfordulás tanúi voltunk: nem estek nekünk, hanem különféle művelődéspolitikai és lapcsinálási kérdéseket fogalmaztak meg. Kérdeztek, tanácsokat adtak, sőt lapdicsérő vallomások is elhangzottak. Talán az illetők se akarták, csak úgy kiszaladt a szájukon.

— A régi szerzői gárda is visszatért?

— Lassan, de folyamatosan újra jelentkeznek. Csak kapásból és igazán nem a teljesség igényével mondok neveket: Osztojkán Béla, Kamarás István, Ferencz Győző, Csajka Gábor Cyprián. Sajnos, a fiatal írók sok markáns képviselője még mindig távol tartja magát. Ebben azonban mi is hibásak vagyunk. Rögtön az első időkben megkerestük őket levélben, kéziratot kértünk tőlük. Akkor sokan nemmel válaszoltak. Lényegében

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

Mikó F. László

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUL 6

1091

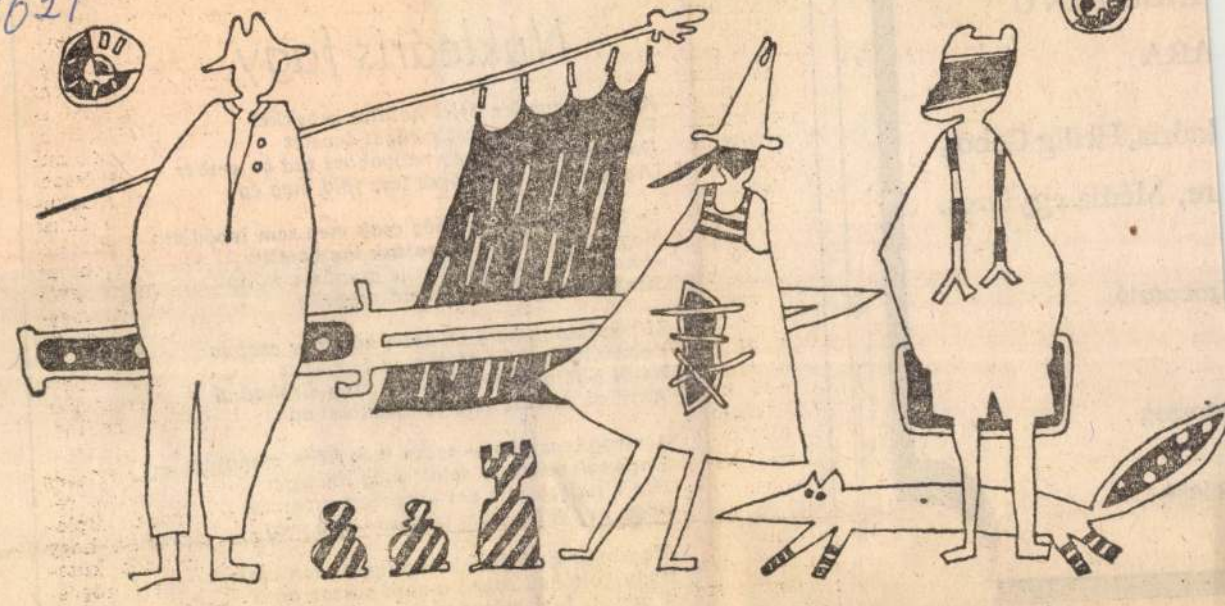

Mikó F. László rajza

TAGÚ REVŰ
ARA

któria, Heilig Gábor,
re, Média együttes.

zoboszló

gerszeg

nlelle

JÖN
POP-REVŰ

ROBERT GOFFIN:

Nukle

A fagy egyetlen éjjel
Pörkölte meg az est
De hidegnél mely ég
Oly hasítást mitől ür

És lám e sok virág m
Hogy jeges végzetük
A hajnal szülte szirmot is csupán a költők
Siratták amiért elfonnyad reggelig

Mit szólnánk ha a virágok hűhót se csapva
Feltalálnák saját atommag-fagyukat
Mitől a föld szinén minden szép elrohadna
Amit az ég tüze szín-tónusokban ad

A virág legalább — talán meg kéne mondjam —
Magának sohasem talált még föl jeget
Míg a tudós azért vet lángot az atommal
Hogy az (ki éri föl?) biztosan ölje meg

Alacsonyrendüségünk tévelygése tán csak
Hogy költőhad zokog a zord sorson amit
A gonosz fagy jelent mely virágokra támad
S éppen az átfogó főbűnt nem említik?

TIMÁR GYÖRGY fordítása

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-725

Mikó F. László grafikus

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

1024

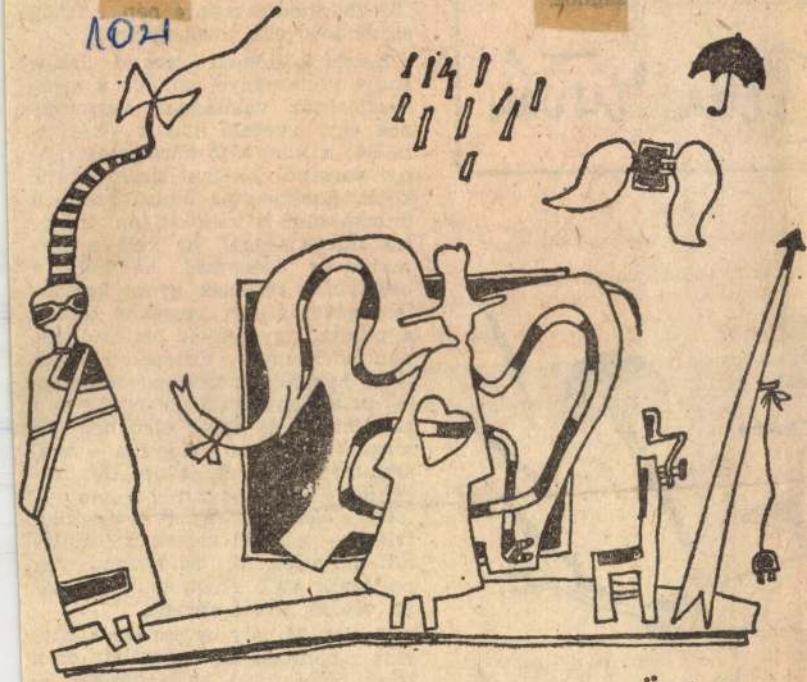

Mikó F. László rajza

yet, a versután

Bella

rajzal

— a hazafié és internacionalistáé —, az anyanyelvi közösség ügye, a szerelem, és egyre sűrűbben a megállíthatatlan idő, s a testi szenvedés, melyet az öregség rótt rá, noha szelleme mit sem hanyatlott: „Vén vagyok, de válaszolni friss" — a kései versek is töretlenül mutatják föl az intézmények pótlására való energiákat, a vitázó, vétózó, küzdő embert.

Babits Mihály értelmezése szerint a nemzeti ügy szolgálata és a lélek önkéntelen hajlandósága — kötelesség és hajlam — egymás ellenére munkál Vörösmarty költészetében, s különböző korszakaiban hol ez, hol az kerekedik fölül

HÍRADÓ SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 333-748/340-720

Mikó F. László, grafikus

1984 MÁR 9

ÉLET ÉS IRODALOM

/1021

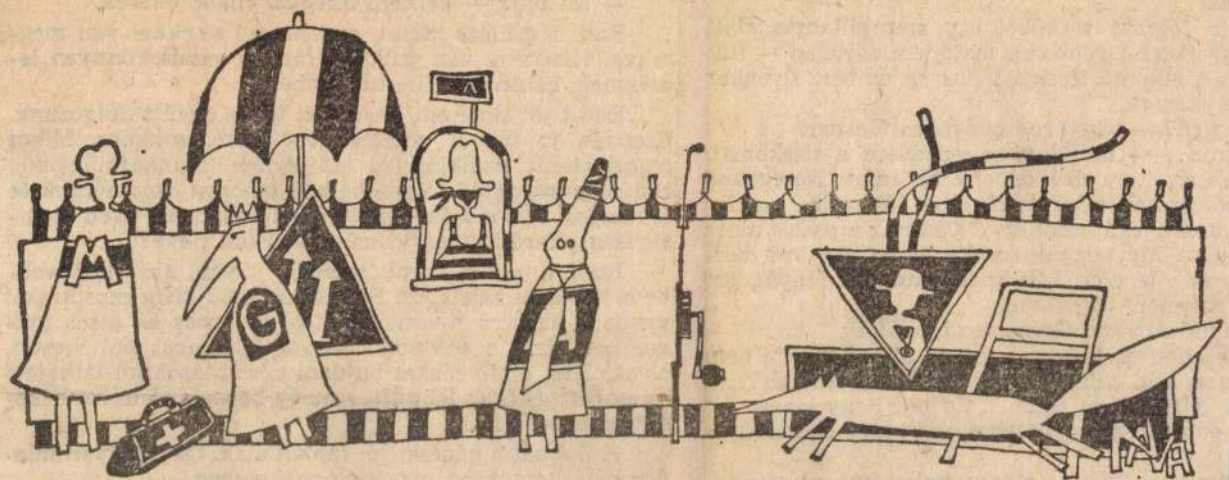

Bemutatjuk Mikó F. László grafikáit

Jóval több, mint tíz éve annak, hogy Mikó F. László feljegyzéseit olvashatjuk az ÉS-ben. Úgy gondolom, helyénvaló olvasásról beszélni még akkor is, ha szerzőnk grafikus: gyorskezű kis rajzai úgy követik napjai vonalát, ahogy más ember naplóbejegyzései: válogatás nélkül rögzíti a kellemest és a rosszat, a személyes jelentőségűt, a megrázót, s a mínuszos napihírt az újság bűnügyi rovatából. Három-négy rajzot aztán borítékba tesz, s elküldi expressz — mindig expressz — ide a szerkesztőségbe, a címemre. Azt hiszem, ez a piros szélű, „expressz" feliratú postai ragadvány hozzátartozik rajzaihoz — mentalitásuk jegye. Nem árnyalt, pszichologizáló portrékat rajzol ugyanis Mikó F. László, keresett artisztikummal: az élő beszéd közvetlenségével szól hozzánk, apró helyzeteket rögzít, reagálásokat, cselekedetekben megnyilvánuló személyiségeket vet elénk. Figurái irreális, szürreális, groteszk helyzetekbe sodródnak, de arcvonásuk sem rezdül. Az arcukra, kezükbe rajzolt tárgyakról tudjuk meg, mit gondolnak, mit akarnak. Olyan fapofák, mint egy-egy Buster Keaton. S úgy is nevetünk rajtuk. Szorongva.

S ha már bemutatás, íme az életrajzi adatok. Mikó F. László 31 esztendős, autodidakta. Rajzol, fest, diasorozatokat, filmeket készít. Egy évtizeden át a szentendrei Vajda Stúdió tagja volt. Csoportos, egyéni kiállításai szép számmal voltak. Rajzokat csak itt, az ÉS-ben publikál.

(bán)

ás!
a folyosó torkából egy szempillantás alatt
nyomás. A robbanás majdnem zajtalan — ful-
k a suhogó nyomást érzi az ember. Ilyenkor
erezzenek.
bajod? — vigyorog gúnyosan Gerner.
mi... — mondom és leemelem a sisakomat.
ra simítom drótkemény hajamat. Nézegetem
ból préselt sisakot; rövid és túl széles, megfa-
szoknyára hasonlít... Csak az a nyílás nincs
a kislány angyali dereka lenne. Belülről bőr-
az ellenzője kék színű, sima és fényes, ezt
szénpor.
indulatosan Gernerhez fordulok:
y lehet az, hogy a csillések átlagkeresete nem
g a föld színén dolgozók átlagkeresetét?!...
y lehet, hogy lehet... Látod, hogy lehet!
ennyit egy revütáncos, vagy egy címfestő is

átod... Pedig a táncos csak rázza magát, ug-
y vén kurva és nem hagyja a színpadon sem
t, sem az életét!
változtatni kell! — mondom határozottan, s
ontoskodva.

VIKTOR:

GERNER

---

nd vagy te fiú! Mit akarsz te folyton változ-
ltam már neked, hogy ilyenek elégnek, mint

s idő múlva:

— Mi baj? — kérd

Rudi a csillére mu
rakva. Kíséretre van s
csúsznak, ha nincs mell

Rudit jól ismerem,
Csendes, jó fiú. A vezetékneve: Mikelbennausz. Mikor reggelenként bediktálja a stájgernek (munkafelügyelő), a fiúk (a szomszéd folyosóbeliek) vihogva összenéznek és félhangosan mondják: Hogy lehet valakinek ilyen szentségesen elferdített és hosszúra nyújtott neve?

Rudi értelmes munkásember, olyan, aki könyvekbe is gyakran belelapoz. Feltűnően lassú-lusta mozdulatai vannak; az arca merev, csontos, de lapos és piros (mikor nem fedi a szénpor). Festett fabábura emlékeztet, olyasfélére, amilyeneket hajdani körhintásoknál láthatott az ember. A fejét lehajtja, s nagy barna szemeivel békésen nézeget felfelé.

A dobnál a gépész: jól táplált alak. Okos, olyan minden hájjal megkent, magának való ember.

Felzúg a gép, a drótkötél lassan tekeredik le a dobról, s a csille megindul.

Gázálarcomat (ezt mindenki köteles magával hordani), amely gumival átszőtt vászontáskába van zárva, leveszem a vállamról, s a „kecske"-csille függőleges oldalvasára akasztom. Hosszan csüng, majdnem a kerekéig ér. A lámpa kampóját a táska nyílásába illesztem, s így megkönnyebbülten lassan lépkedek a csille után. A folyosó kanyarodik, s a fentiek lámpái egyszerre eltűnnek.

Egyedül világítok a sötét vasbordás és sok helyütt roskadozó folyosóban.

Később megáll a csille — a drót feszülten tartja.

Mi van? Miért állunk?

Megunom a várakozást és leülök.

Nem messze tőlem, egy rég kiürített, elhagyott vájat tátong. Már omladozik, csak patkányok járnak benne. Hallom a motoszkálásukat, valami papírt ropogtatnak.

Aztán csend.

Az álom a szememre lopódzik — a fáradtság és a meleg utat nyitottak neki.

Elszunnyadok.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Mikó F. László
grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1984-11-30
1021

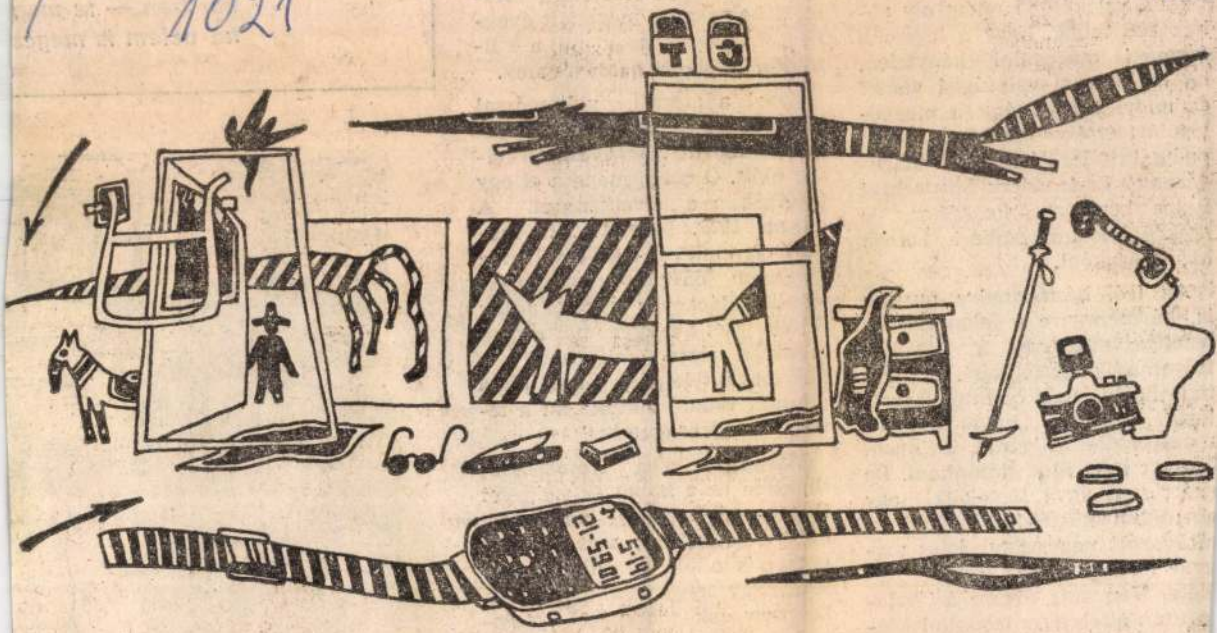

Mikó F. László: Fordulj el azután

os kataklizmán kellett keresztülmennie? Vagy: évekkel, évtizedekkel később miért oly nehéz belátnunk, hogy a legszebb eszme is módosulni kénytelen, ha hétköznapi valósággá válik? és miért tekintenénk a megvalósulást értékcsökkenésnek, nem pedig kiteljesülésnek, gazdagodásnak? Ezek voltak Mesterházi Lajos kérdései önmagához, s ezekre felelt az emberi sorsok krónikásaként.

Az író, bármennyire puritán is, bármennyire a jelen elkötelezettje, mégiscsak a jövőhöz folyamodik igazolásért. A romantikusok még őszintén bevallották, hogy a „hálás utókor" megértésére is igényt tartanak. Ma ezt nem illik kimondani. De azért szorongva figyeljük, hogy az utóbbi másfél-két évtizedben eltávozott nagyszámú jeles magyar írónak milyen lesz az utóélete. Van akit rögtön a halála után elfelejt az irodalmi közvélemény, van akinek észrevehető gyorsasággal fakul az emlékképe. Bízunk benne, hogy

olvasható: *Buda—R*
1969—72. Vagyis ezeken
rajzi helyeken a megjelöl
ben született a nagy mű,
földön is sikert arató re

Ezzel a szerzői vall
Mesterházi Lajos végkép
gyezte magát Ráckevéve
lág előtt. Ő maga mondta
interjúban a következők
dátum 1977. Idézem: „
tam olyan levelet is, am
könyvem dátumozása alapján
»Buda—Ráckeve« címre adtak
föl és íme: a magyar posta nem
is olyan rossz, amilyennek a
budapesti telefonok működése
alapján ítélni szoktuk: ezt a le-
velet is kézbesítették."

Maradjon meg emlékezetünkben az a budai és ráckevei illetékességű író és publicista, aki a Kis-Duna-parton horgászva is a XX. századi történelem nagy kérdésein töprengett. De nemcsak töprengett, nemcsak kérdéseket fogalmazott meg, hanem válaszolt is a feltett kérdésekre. Volt bátorsága a legkényesebb erkölcsi és po-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748; 340-70
Mikó F. László grafikus
ÉLET ÉS IRODALOM
1982 JUL 23
1021

Mikó F. László: Pszichiáter hipnózisban

HORIZONT
rövid- és tévéfilmek mozija

RÖVIDFILMEK

22-től 24-ig és 26-tól 28-ig,
9-től 2 óráig folytatólag:
UTIFILMEK
Ez is Amerika
Singapur
22-től 24-ig és 26-tól 28-ig,
2-től 7 óráig folytatólag:
A NÉPSZERŰ-TUDOMÁNYOS STÚDIÓ FILMJEI
Követ kőre
Harmónia
Kovácsművészet
Hétköznapok művészete
29-től 4-ig 9, 11, 1, 3, 5
A PANNÓNIA STÚDIÓ FILMJEI
Cseh András és a bábkészítő
Imre István alkotásai

TV-FILMEK
Minden este 7 és 8 órakor
(műsor a tv műsorfüzetében)
Minden szerdán: meglepetés!

25-én:
TV-MATINÉ
f10-től f2-ig: 4—8 éveseknek
f3, 4, f6: 8—14 éveseknek

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!

József
Versek és
Emlékek
SZABOLCSI M
szövegének
felhasználásával
elmondja
Major Tamás
Rendezte: SZÉKELY GÁBOR
SLPX 13 885 ÁRA: 70 Ft

HUNGAROTON
HANGLEMEZ

Mikó F. László festő

□ MIKÓ F. LÁSZLÓ kiállítása június 20-ig tekinthető meg a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében (IX., Mester u. 5.).

□ Mikó F. László 2.

Esti Hírlap, B. 1979 jún. 13.

Mikó F. László, festő

● KIÁLLÍTÁS. Mikó F. László festményeiből nyílik ma délután kiállítás a Ferencvárosi Pincetárlat Mester utcai helyiségében.

-.O Kiállítás

12

Esti Hírlap, Bp. 1979 jún. 7.

Mikó F. László, festő

● MIKÓ F. LÁSZLÓ festőművész kiállítása ma nyílik meg Budapesten, a Kulich Gyula tér 5-ben.

12.

– : O Mikó F. László

Esti Hírlap, Bp. 1979. márc. 31

Mikó F. László, grafikus

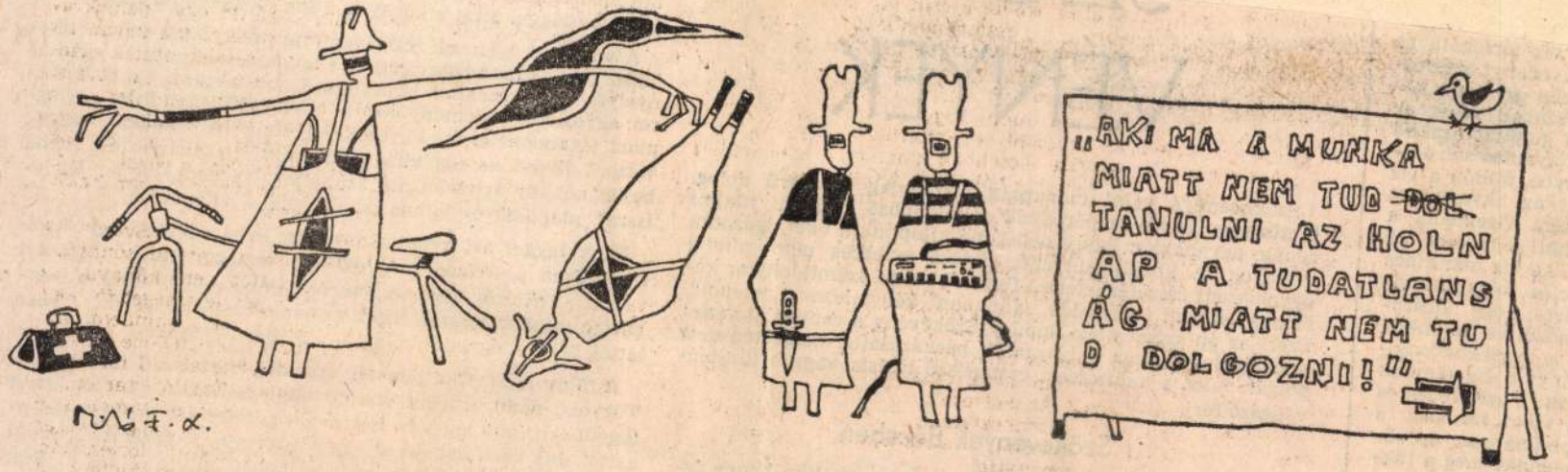

Mikó F. László rajza

13.

1984. aug. 17 - XXVIII/33

yik versenyző felborul a folyó közepén. Olyankor izgatot-
toporognak, az apró kavicsokat hihetetlen mélyre betapos-
valósággal zeng a környék a sok meztelen talp alatt.

városban igen sok Szökevény tanyázik, piros-fehér csíkos
ék árnyékában beszélgetnek s így lassan eltanulják egymás
lvét. A kávézókban számtalan Felszabadítási Front embe-
egyeztetik véleményüket a NAGY FEHÉR POR világ-
i ártendenciáiról. Egyesek jól érzik itt magukat, mások
ont állandóan egy világvevő gombját csavargatják, hátha
n néhány szívszaggató szünetjel. Ha pedig bejön, jól le-
ák magukat és falhoz csapkodják a világvevőt.

lick Jagger azt nyilatkozta, hogy Bécs a legkedvesebb vá-
. Ezen a tényen még az sem változtat, hogy ugyanezt
otta Tokióról, Los Angelesről, Sydney-ről és még huszon-
om másik városról. Hitelt érdemlő források szerint, többen
ák Micket egyedül kószálni a Práter környékén.

földrengés ritka jelenség errefelé, akárcsak a forradalom.
vész, nemi erőszak viszont akad bőven. A polgármesteri
adóban állítólag van egy nagy, kétszer két méteres terep-
al, kis zászlócskákkal bejelölték rajta a közkedvelt nemi
szak-helyeket. A sok apró jel között szinte elvész a West
hof makettje, ahova a legtöbb Szökevény vonatja befut.

Mikó F. László, grafikus

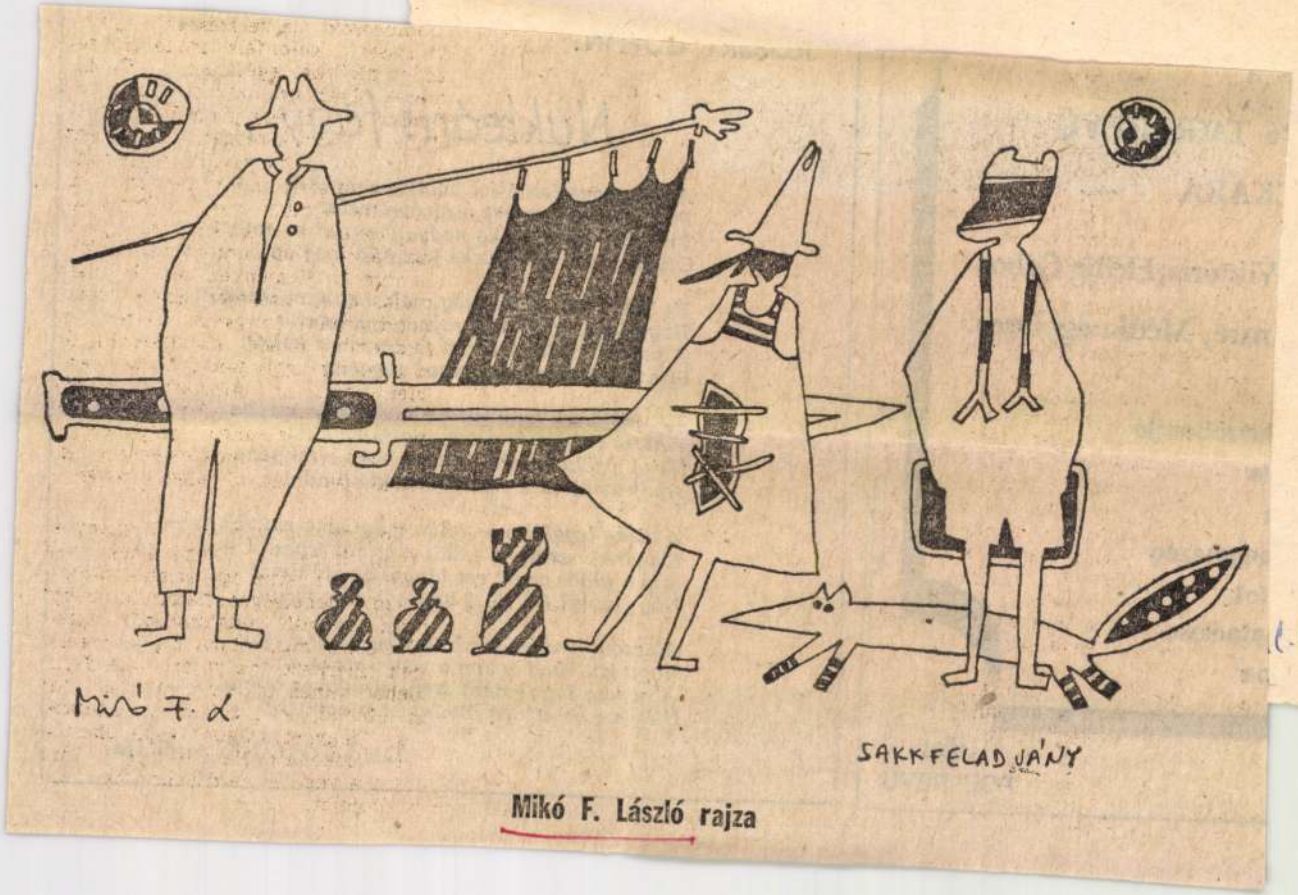

Mikó F. László rajza

7.

1.6. XXVIII/27

s fagy

os sebekkel
-levelét
bbat tud az ember
föld meg ég

k meg sem lepődött
így betelik
csupán a költők
reggelig

hűhót se csapva
-fagyukat
szép elrohadna
okban ad

neg kéne mondjam —
ég föl jeget
t az atommal
an ölje meg

gése tán csak
sorson amit

A gonosz fagy jelent meg virágokra támad
S éppen az átfogó főbűnt nem említik?

TIMÁR GYÖRGY fordítása

JÖN
POP-REVŰ

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László: Ez az ember tud valamit

Mikó F. László: Ez az ember tud valamit

7.

Élet és Irodalom. Bp. 1984. jún. 29. XXVIII/26

Mikó F. László, grafikus

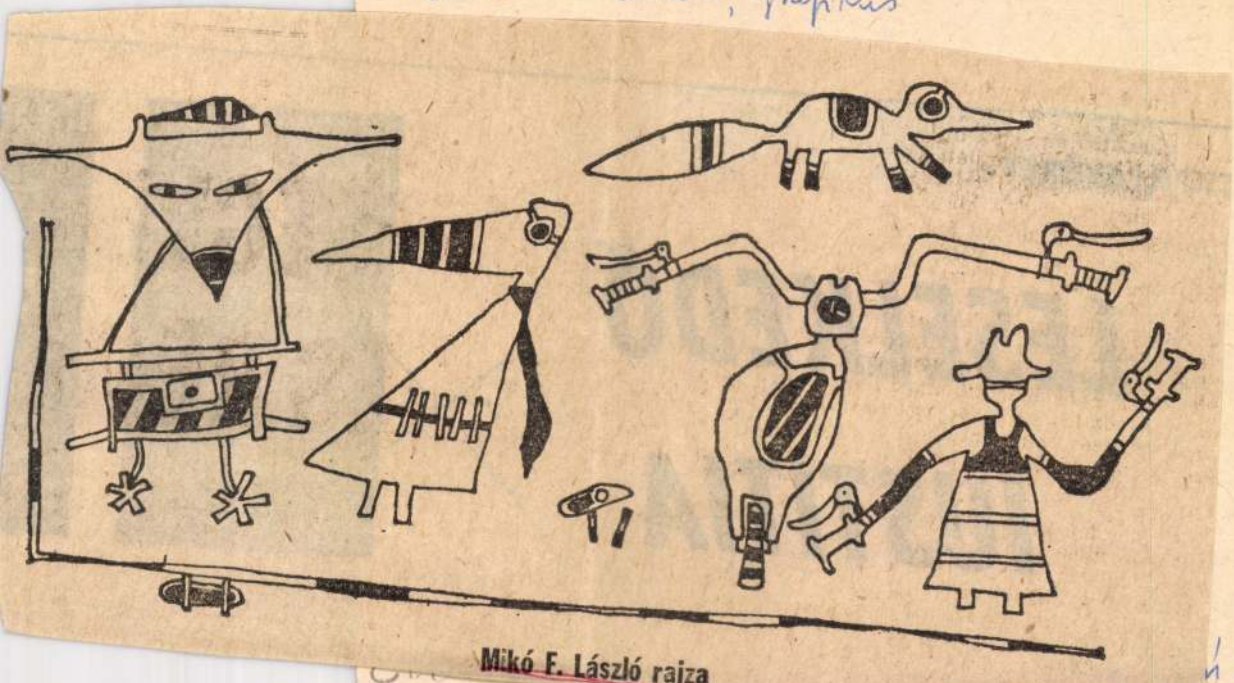

Mikó F. László rajza

4.

XXVII/23

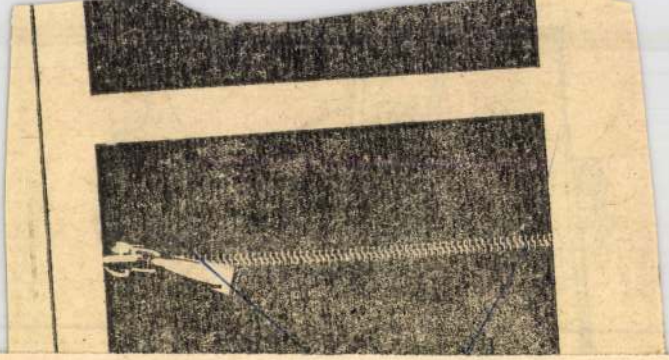

Mikó F. László, grafikus

14.

1. XXVIII/22

Mikó F. László rajza

HANGJA

taná össze: Csakugyan, hát hogy van ez a kedves János bácsi? Es a megkönnyebbülés sóhaja szakadna fel belőlük, amikor ezt a választ hallanák: „Köszönöm, jól." Nyelvi példázat ez? — nézek fel tűnődve a szekrény tetejére. Magyarázata az egyperces novellák szófukarságának? Kihívása a neoszecessziós szó- és képdagály divatjának? Az. De én a groteszk, a csúfondáros, a kegyetlen Örkény szívhangját is kihallani vélem a példázatból. A moralistáét, aki hitt abban, hogy az emberek még együttérzőn kíváncsiak lehetnek egymásra. Az íróét, aki a cinizmus látszatát is vállalta, miközben senki nála érzelmeretné, mi történne, ha a megfakult szavak visszanyernék ragyogásukat. Spóroljunk velük, hátha visszanyerik. „Tudja, mi a legszebb álmom?" — kérdezi a televíziós kérdezőtől 1972-ben. Írni egy szindarabot, amelynek első mondata: „Hogy van, kedves János bácsi?" És a nézők torkát együttérző kíváncsiság szori-

meg is kedveli a hallgatag labdamágust, hiszen semmi olyat nem tesz, amivel bárkit is irritálhatna, nem okoskodik, nem pökhendi, nem izgága, nincs gúnyos mosolya, nem raccsol. Becsülettel végzi a dolgát. Ért is hozzá. A labda semmiféle körülmények között nem pottyan le. A fiatalember mindig egyenletes formában van.

A közönség egyre több erényét fedezi föl — jobb dolga nem lévén. Micsoda higgadtság! Micsoda türelem! Micsoda nyakizom! Megisme-

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László rajza

Mikó F. László: Rajza

12.

Élet és Irodalom Bp. 1984. máj. 11. XXVIII/19

A hetvenéves Kár

Még a meglehetősen komor magyar történelemben sem sok nemzedéknek volt oly komisz a sora, mint annak, amelyhez a „népi írók" második nemzedéke tartozott: gyermekkorban megélni az első, férfifejjel — katonaként! — a második világhá-

ladó k
miségű

Az
nyomb
a fiata
meg s
ron tú

gő csőhálózatban lakik Valaki, ha kell, négyszáz év távolából előjön a betonfalat díszítő kép alkotója, a hajdani képfestő, hogy a Műfordító meggyőződjék a régi igazságról: nincsen jó vagy rossz, a gondolkodás teszi azzá. Ha pedig „átjátszhatatlanok" a tények, Békés szomorkás derűvel annak látja őket, amik: múltnak, amit megért, megőriz s továbbvisz. De nem teherként, hanem úgy, mint az otthont jelentő, ismert tárgyakat. Ahogyan a valóban fiatalok, úgy — a teljes jövő esélyével —

Mikó I. László, grafikus

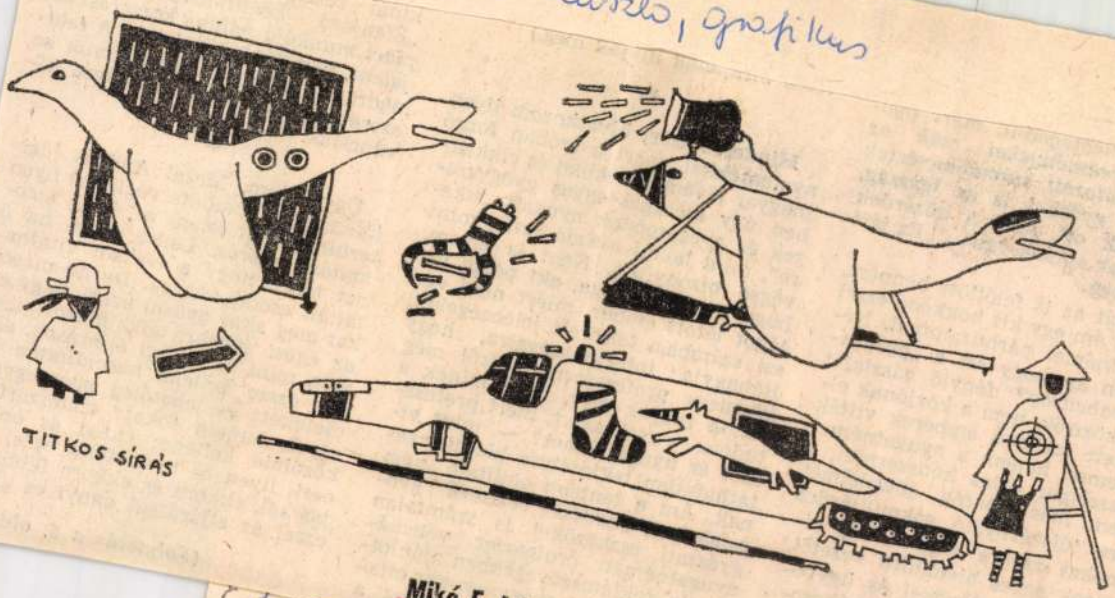

Mikó F. László rajza

Mikó F. α

Élet és Irodalom, Bp. 1984. ápr. 27. XXVIII/17

6.

klámfőnöki állást, hogy
készítmények felelős
kája nálunk kamarazenét
m fúvószenekart." A csin-
még a manipulátorok se
hát még az igazságra ki-

*

om, Mezei András logi-
n gondolta végig, az ilyen
mit jelent az, hogy bizo-
járás. Lelke rajta, ha ő
hogy a Naksol vitatha-
dapanacea. De ha máso-
kar győzni arról, hogy ez
sebekre alkalmazott szer
az eddigi eljárások, ak-
kellene hasonlítania az
és lehetőleg nem egyet-
nem sokat; számszerűen
kellene: ennyi és ennyi
és ilyen fokú égési se-
kora és ekkora felületen
ljárással ennyi és ennyi

(Folytatás a 6. oldalon)

Mikó F. Lóránt, grafikus

2 rajz : rézk.

Mikó F. Lóránt : Rajzai

9.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 20. XXVIII/16

Mikó F. László, grafikus

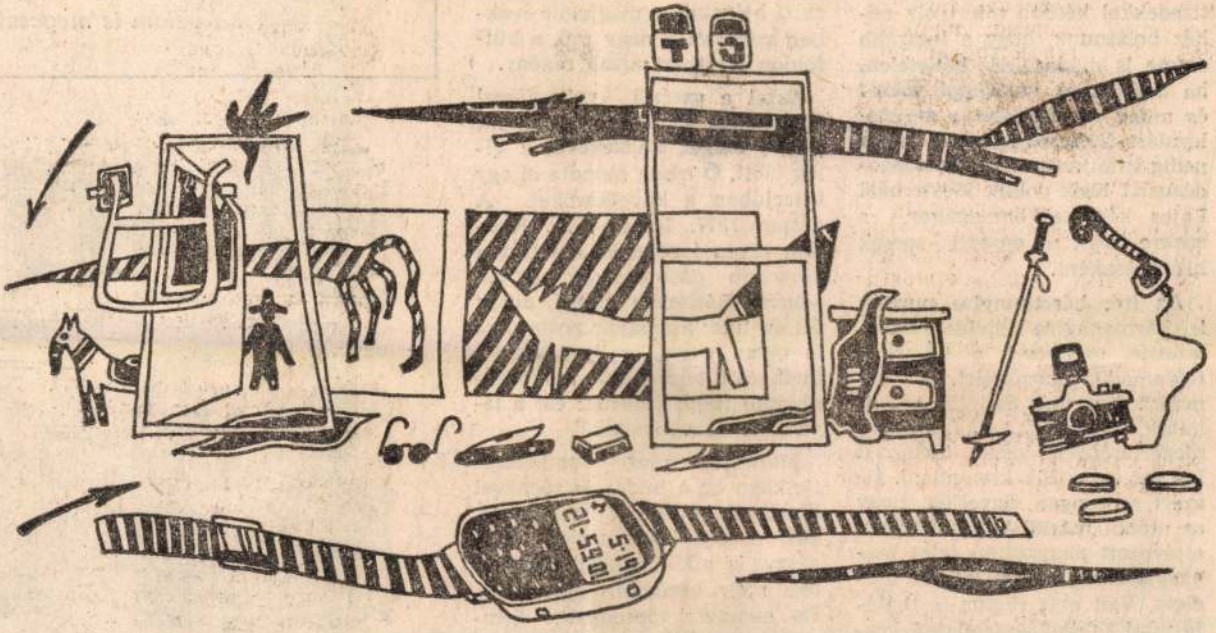

Mikó F. László: Fordulj el azután

16.

1.30. XXVIII/48

vértben — te magad
ha velem is megcsalt

la után elfelejt az irodalmi közvélemény, van akinek észrevehető gyorsasággal fakul az emlékképe. Bízunk benne, hogy ez az állapot csupán átmeneti

csak kérdéseket fogalmazott meg, hanem válaszolt is a feltett kérdésekre. Volt bátorsága a legkényesebb erkölcsi és po-

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László rajza

Mikó

Élet

9.

16. XXVIII/11

ketten a marxista Korunk népfrontivá szélesedésének alkotó társai lettünk. Sarlósként kitartottál a szláv-magyar szellemi egymásrautaltság mellett a hitleri előtörés válságos idején, s te kapcsoltad be a Korunk munkakörébe a szovjetunióbeli magyar írókat is, az utolsó pillanatig, hol Balázs Béla, hol Lukács György írásait közvetítve hozzánk. Úgy emlékszem: ugyanebben az időben Gál István Apollójának aranyló em-

szíven ütött, rokonságunkat idézve: *Hazánk, Kelet-Európa*... Amit Sáfáry Lászlóról, Vozári Dezsőről, Forbáth Imréről írsz, ifjúkorom emléksorait bontotta ki, s újak voltak számomra szlovák, cseh, ukrán, orosz írókról szerzett cikkeid. Ami nekem a román nép és kultúra megismerésének élménye, az benned szláv tudás. Ez az anyag kikerekíti a közös kelet-európai képet.

Mikó F. László, grafikus

12 rajz : repr.

Mikó F. László: Rajzai 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15
oldalszám

Élet és Irodalom. Bp. 1984. máj. 9. XXVIII/40

MIKÓ F. László

ÉS 1992. jan. 10.

Mikó F. László rajza

Exemples pratiques RDA	les eff l'esthét et l'esp dans l'a Brotter in : Fo Deux ex part, d tenant culture Spielpl (Aires la fant in : Fo ill. Examen Cottbus te de t vrait ê Préfére sociabi

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László rajza

Mikó F. László: Rajz

3.

Élet és Irodalom XVII Bp. 1983. jún 24. XXVII/25.24

Mikó F. László, Grafikus

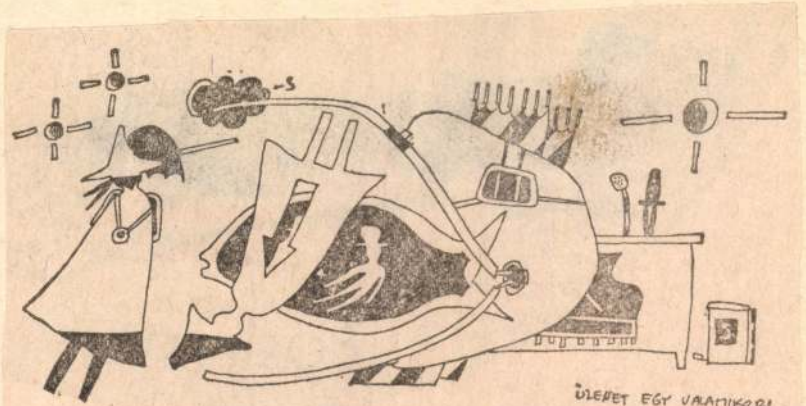

Mikó F. László rajza

8.

Mikó I. László: Rajz.

Élet és Irodalom. Bp. 1983. júl. 15. XXVII/28

Mikó F. László, grafikus

Mikó F. László rajza

Mikó F. László: Rajz. 7.

Élet és Irodalom, Bp. 1983 febr. 11 XXVII/6

Mikó F. László, grafikus

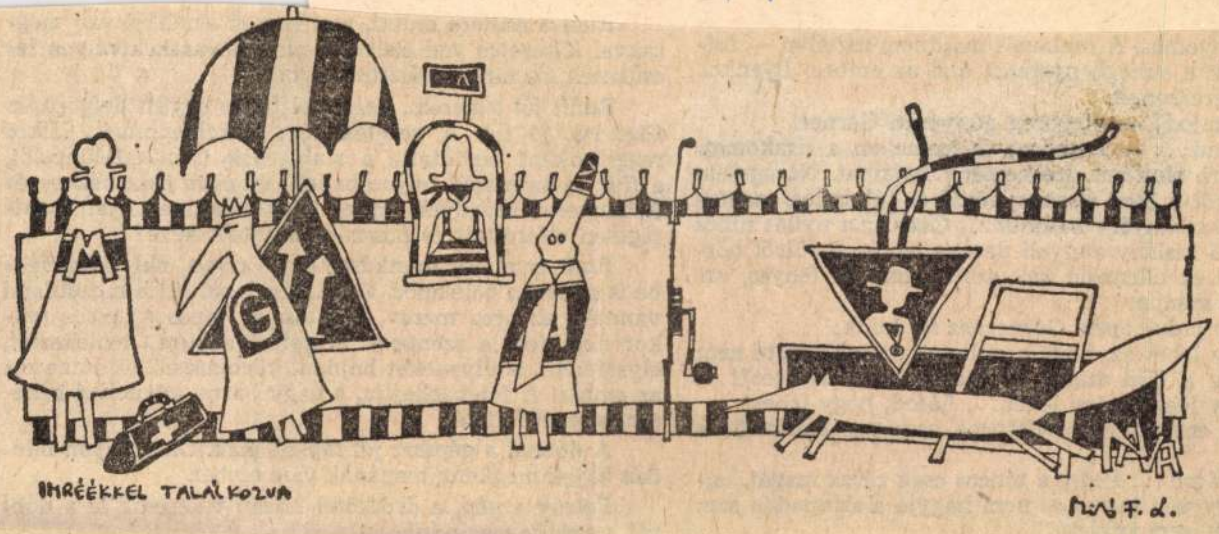

13

9. XXVIII/10

Bemutatjuk Mikó F. László grafikáit

Jóval több, mint tíz éve annak, hogy Mikó F. László feljegyzéseit olvashatjuk az ÉS-ben. Úgy gondolom, helyénvaló olvasásról beszélni még akkor is, ha szerzőnk grafikus: gyorskezű kis rajzai úgy követik napjai vonalát, ahogy más ember naplóbejegyzései: válogatás nélkül rögzíti a kellemest és a rosszat, a személyes jelentőségűt, a megrázót, s a mínuszos napihírt az újság bűnügyi rovatából. Három-négy rajzot aztán borítékba tesz, s elküldi expressz — mindig expressz — ide a szerkesztőségbe, a címemre. Azt hiszem, ez a piros szélű, „expressz" feliratú postai ragadvány hozzátartozik rajzaihoz — mentalitásuk jegye. Nem árnyalt, pszichologizáló portrékat rajzol ugyanis Mikó F. László, keresett artisztikummal: az élő beszéd közvetlenségével szól hozzánk, apró helyzeteket rögzít, reagálásokat, cselekedetekben megnyilvánuló személyiségeket vet elénk. Figurái irreális, szürreális, groteszk helyzetekbe sodródnak, de arcvonásuk sem rezdül. Az arcukra, kezükbe rajzolt tárgyakról tudjuk meg, mit gondolnak, mit akarnak. Olyan fapofák, mint egy-egy Buster Keaton. S úgy is nevetünk rajtuk. Szorongva.

S ha már bemutatás, íme az életrajzi adatok. Mikó F. László 31 esztendős, autodidakta. Rajzol, fest, diasorozatokat, filmeket készít. Egy évtizeden át a szentendrei Vajda Stúdió tagja volt. Csoportos, egyéni kiállításai szép számmal voltak. Rajzokat csak itt, az ÉS-ben publikál.

(bán)

hosszú sínekkel van meg-
mert a vasak könnyen le-
nber.
ől fogva együtt dolgozunk.
ve: Mikelbenhausz. Mikor
jgernek (munkafelügyelő),
ek) vihogva összenéznek és
ehet valakinek ilyen szent-
nyújtott neve?
ber, olyan, aki könyvek-
nően lassú-lusta mozdulatai
tos, de lapos és piros (mi-
tett fabábura emlékeztet,
ni körhintásoknál láthatott
nagy barna szemeivel béké-

plált alak. Okos, olyan min-
való ember.
lassan tekeredik le a dob-

nki köteles magával horda-
ászontáskába van zárva, le-
ske"-csille függőleges oldal-
ng, majdnem a kerekéig ér.
nyílásába illesztem, s így
megkönnyebbülten lassan lépkedek a csille után. A folyo-
só kanyarodik, s a fentiek lámpái egyszerre eltűnnek.

Egyedül világítok a sötét vasbordás és sok helyütt roskadozó folyosóban.

Később megáll a csille — a drót feszülten tartja.

Mi van? Miért állunk?

Megunom a várakozást és leülök.

Nem messze tőlem, egy rég kiürített, elhagyott vájat tátong. Már omladozik, csak patkányok járnak benne. Hallom a motoszkálásukat, valami papírt ropogtatnak.

Aztán csend.

Az álom a szememre lopódzik — a fáradtság és a meleg utat nyitottak neki.

Elszunnyadok.

Újabb motoszkálásra ébredek.

VIKTOR:

GERNER

lond vagy te fiú! Mit akarsz te folyton változ-
ndtam már neked, hogy ilyenek elégnek, mint

kis idő múlva:

ersze az jó és igazságos lenne, ha többet keres-
Debát te ezen úgysem segítesz!

A korrezdülésekre érzékeny költő, ha törleszkedni óhajt a magát ünnepeltetni imádó mindenkori hatalomhoz, minek eljövetelét ne adja meg gyüvőre se a Magasságos, a várható újabb parancsuralmak kiszolgálását sem úszhatja meg szárazon. Ehelyett — beszopva a felüllévők ideológiáját— nyalnia köll, azaz muszáj lesz ki-kisajtolnia a dicsőítésükhöz kellőleg nedvesnek és spontánnak ható hasonlatokat, fordulatokat.

Nem tehet úgy tehát, mint egyik észlobbot vető lírikus ismerősöm. Kedvese indulati hevének érzékeltetésére ő (kvázi naprakészen) ekként igyekezett párhuzamba állítani az illet(g)ő hölgyet egy nemrég még igen aktuális természeti jelenséggel:

Bőszen dühöngesz, mint a Pinatubo
amelynek ormán
tombol a vulkán,
te, én kis vulvám.

Ha netán visszajönnének az újabb-régibb ilyenolyanista vezérürüjelöltek, a poétáknak másfajta hasonlatrendszerben kell majd felőlük gondolkodniok, hogy evvel föl-fölgerjesszék a főhatalomra pályázók elégedettségkéjmámor-görcseit. Addig is, amíg e helyzet (uramirgalmazz) bekövetkezend, előtanulmányként s lebeszélésül ajánlok a leendő szopwerk előállítók figyelmébe egypár elavult, de sajna fölmelegíthető mintát. A szabadság énekei (1950) mintegy nagymaminagypapi receptkönyve a leendő himnusznyugati irodalmakon nevelkedett, önudvarképzett dalnok a rémuralmat emelte piedesztáljára, imígyen:

„A diktatúra, mely úgy ível
biztos jövőnkbe mint a híd."

Midőn e hídív inogni kezdett, a szerző elővigyázatosan kivonta magát a biztos jövőből. Stabilabbnak találta a jelent. Ő ajánlotta egyébként a következőket is eszement eszmebarátainak:

„Koccints, elvtárs, velünk,
továris, kamerád,
emelje mind magasra itt
szívének poharát."

Prozitjához készséggel csatlakozott többszázak közt egy másik pályatárs. Úgytetszik ő, szegény, már akkor se szorult kézben szorongatható ivóalkalmatosságra, mert, mint közli:

„... egy nemzet láza, mint a bor
forr bennem is, hevülve."

Neki talán az is megtette, ha időről időre belekortyolt öntorkába. Ennyi nemes nedű folyván természetes, hogy lírikus úttörőink érzékei elnagyoltan működnek. Ennek keretében vélték úgy teszem azt, hogy:

„Munkánk nyomán kalászba szökken
az ország, mint a búza, mák."

És kénytelenültek rögzíteni azon rajongásukat is, mi szerint

„[illegible]
úgy fénylett, mint tiszta terítéken
a frissen sült ünnepi kalács."

Ennél kacifántosabbat már csak elsőrendű művész követhetett el, ha semmi se jutott eszébe a lucskos témakörből.

„... láttam a sztrájkok népét,
mikor önnön reményét
verte, mint az ablakot"

amiből egyebek mellett arra gondolok, hogy titokban talán szándékos az agyafúrt képzavar. A diktatúra hurrázóbb szavú kegyencjelöltjeinek s udvaroncpalántáinak egyenesebben, habár szimplábban köllött beszélniök:

„... felfrissültünk, mint fű a víztől
ha éltettük a Szovjetet"

nyilatkozta közvetlenül.

Kverulenseink azt se mulasztották el olykor följegyezni, hogy nem ám a vekker szavára serkennek föl rendszeresen; mert mit nekik a csergőóra, ha

„ébresztett a Párt,
jövőnk hatalmas törzse."

Ebben a koszorult költőnek annyi igaza lett, hogy a Párt (tapasztalatunkból mondom) hamarost valóban úgy viselkedett, mint bennszülött törzs, beleértve a kannibalizmus azelőtt kiveszettnek tekintett szép népszokásait is. Ám sebaj, míg nincsen vesebaj (a veseleveréstől) gondolhatta a megveszekedett versírók hofburgi csoportosulása. Addig avval a különbséggel, hogy rájuk aztán lehetett nézni... no így volt valahogy.

Végül azoknak a majdani kezdőknek, akik csak egy-egy majdnem egész vers példájából okulnak, egy csaknem teljes költeményt bocsájtok a rendelkezésükre. Ha ennek szellemiségét magukba szíjják, ugyanazt fogják érezni, mint egyik nemzeti nagyságunk (s ez nem vicc) leszögezte ugyancsak anno 1950: „Édességgel, mint kast a méhek / telítik életem az évek /s mi jön utána még." Tudjuk, utóbbit jó darabig jó lett volna nem tudni. De addig ez ment és sic:

„Látok három malmot.
A Séd vize hajtja.
Felette a kéklő eget
Kerek határ tartja.

Zöldelő dombhátak,
tágabbra tolt mezsgyék.
Kegyes püspök bő mezejét
parasztkézbe tették.
Négy-öt gyári kémény.
Pétfürdő a távlat.
Tőkés helyett munkásszívek
éltetik a gyárat.

Szellő jár az úton.
Elérhetőt kerget —
mint dolgos kéz előzi a
3 éves Tervet."

S hogy befejezésül én is eleresszek, versen kívül, egy búcsúzó képzagyvát: e távlatoktól zocuzágen máig kódulunk.

MIKÓ F. László

és bort kortyolgattunk. Egy későbbi tavaszon Badacsonytomajon egy vitorláshajó festését javítgattam mérnök barátommal, amikor megállt mellettem és megszólalt. Moszkvában, a Rosszija szállóban arra ébredtem, hogy Tatay az ágyam végénél áll és közös barátunkkal beszélgetve, hazulról hozott pálinkát kortyolgat. Kora reggel, ott állt már készen, megborotválkozva, fehér ingesen, nyakkendősen, s én még fel sem ébredtem. Jasznaja Poljanába, Tolsztoj házához utaztunk el azon a napon, de Tatay Sándor nem jött velünk, mert már járt Jasznaja Poljanában, s könyvének kiadási ügyei Moszkvához kötötték. Csupa irodalmon kívüli emberi helyzet. Ezek maradtak meg bennem, pedig évtizedekig ültünk együtt az írószövetség választmányi ülésein, de ami ott történt, az élet nyers valóságához képest, mellékkörülménynek látszott. Tatay Sándor nagy író, de az íróságát nem viselte magán, mint egy palástot, emberi lénye elfedte kiemelkedő tehetségét. Csendben, bölcs magányosságban dolgozott, szinte rangrejtve.

jött le a hegyről, de csak úgy félig-meddig, mert közben megszerette a hegyet, a hegyi embereket, s íróként belőlük írta történeteit. Így született meg kicsit lejjebb Tatay háza, szőlője a sziklák alatt, s a hasonló című sikeres film is. És egy kemény, de teljes értékű élet. Ha nem tudott írni, akkor követ fejtett, akácfákat vágott ki saját, tenyérnyi erdejéből, melyekből aztán egész télen át karót hasogatott.

Tatay Sándor állástalan ember volt, úgy is mondhatnám, hogy profi író. Profi életet élt. Főállásban, pontosabban főfoglalkozásban volt ember. Nagyon jó novellákat, elbeszéléseket, regényeket írt. Minden sora hiteles, megrázó, megdöbbentő. Olyan erős tehetség volt, hogy nem lehetett elnémítani, de évtizedekig nagy csend vette körül. Badacsonyban eleinte csak a másik nagy magányos, Egry József festőművész volt a barátja. — „A közelmúltban eltelt esztendőkben négy könyvem jelent meg, de egyetlen irodalmi folyóirat sem írt róluk egyetlen sort sem. Nem panaszképpen

kozott a kétarcú és az arc nélküli emberrel, a tűzbeszélővel. Tatay Sándor gyermekkorában a hegycsúcson át lépdeltek le az angyalok az égből, és a hegy gyomrában lakott az ördög. Az angyalok ritkán szálltak alá, de az ördög léptei minden éjszaka dübörögtek. Ilyenkor a falu összes kutyája vonított és nyüszített. Ezek a víziók egész életútján elkísérték. Bizony nagyon sok kétarcú és arc nélküli emberrel találkozott össze a házában.

Most szomorúság nehezedik Budapestre, Badacsonyra és Bakonytamásira. Gyászol a magyar irodalom és a művészeti élet. A család, a barátok, az írótársadalom nevében búcsúzom Tatay Sándortól. De furcsa ez a szó. Búcsúzunk vajon? Tatay Sándor nemcsak a műveiben él tovább, de emberi alakjában is. Itt járkál valahol az erdők közeli nyíladékain, figyeli arcunkat, aztán visszagyalogol Badacsonyba. A sziklák alatt elfoglalja végleges helyét, és belekezd egy saját magáról szóló végtelen novellába.

Bertha Bulcsu

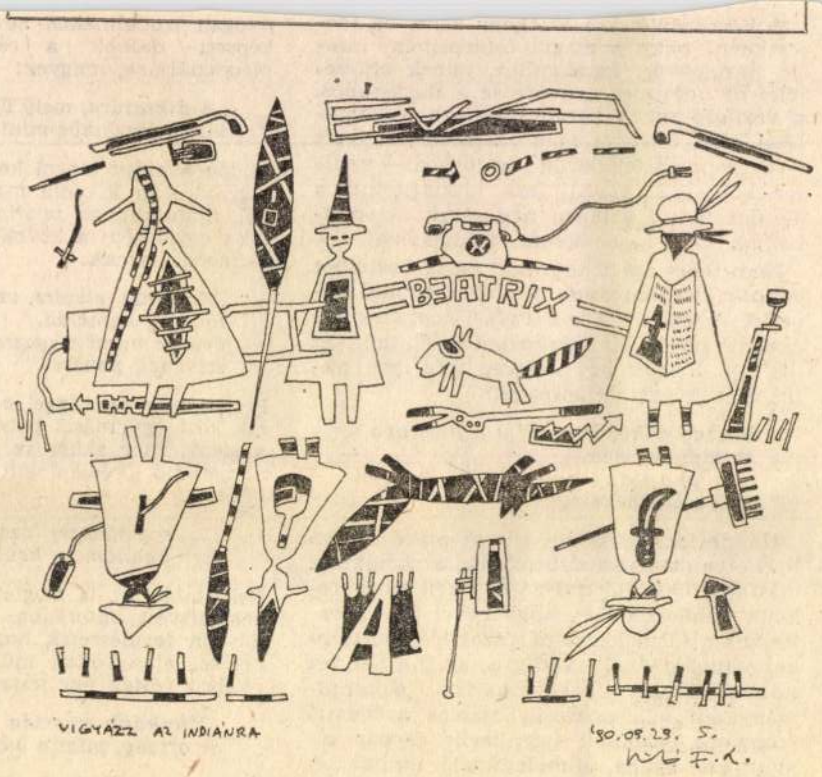

Mikó F. László rajza

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 FEB 19

1021

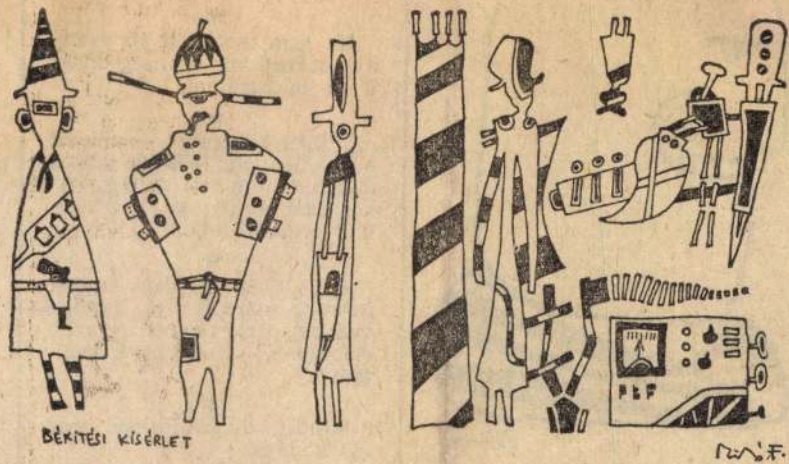

Mikó F. László: Békítési kísérlet

MIKÓ F. LÁSZLÓ

Tettamanti Béla rajzai

a sületlenséget először leírta, aligha volt költő. A régi babér szúr és zörög: derékaljnak elviselhetetlen.

★

A jó öreg balatoni hegyek formája elárulja a hajdani vulkánt. Vajon az én formám elárulja-e, hogy költő voltam?

★

Minden új könyvünk: egy kis koporsó.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 APR 30

ÉLET ÉS IRODALOM

1 MIKÓ F. LÁSZLÓ

1021

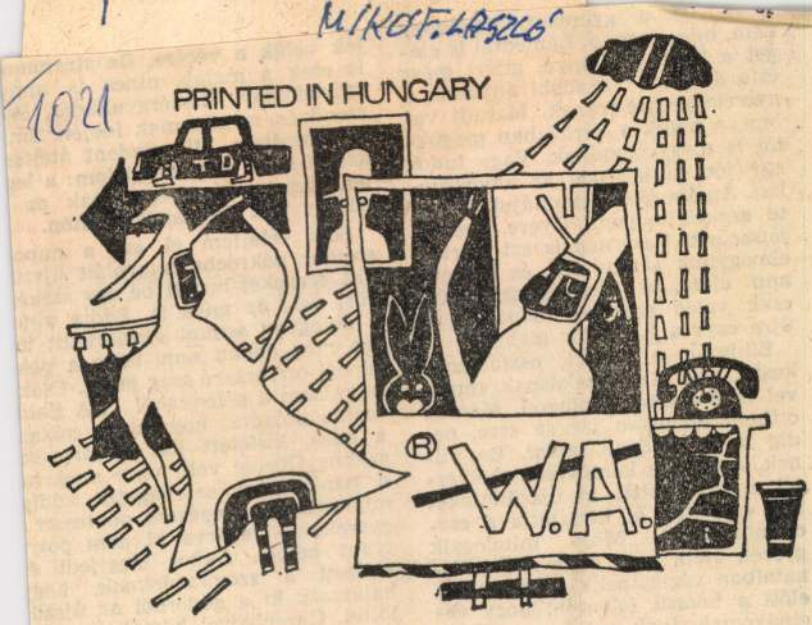

Mikó F. László: Föstő guminyuszival

1982. ÁPRILIS 30.

ja ágyba a gye
nem, mint tegnap.
get a kislány: „A
este dolgozni? A
gyerekükkel alsza
lem, a nénik a kó
tól is meggyógyuln
egy jót, hívják od
kat. Ápolja őket a r
te szoktál engem.
játsszunk. Vasárnap
elmegyünk kirándul
apu elvitt a nagyiékhoz. Pedig
csak veled szeretek lenni, de te
újra csak a kórházba mentél."

Elhívják a nővért, osztályértekezlet van. Az éjszakásnak ennyivel is rövidebb a pihenő. Már az otthoni dolgokon jár az esze, pedig hozzá kellene szólni. De minek. Amióta a kőművesek szétverték a szülőszobát, az újszülötteket egy emeleten át lifteztetik a csecsemőszobába. Most mindegyik gyerek átéli, hogy élete első pillanataiban végigcipelik a kórtermek előtt a hosszú folyosón, hogy végignyomakodnak velük az előtérben zsivajgó göthös-bagós látogatóseregen, hogy beszállnak velük a

...gyolált újszü
Jött vele az anya is. Eddig ninc
a dologban semmi rendkívüli; te
lán még abban sem, hogy a pok
rócból orrfacsaró szag áradt. Csak
hogy nem a pelenkából... A fiata
mama előadta, hogy csak csikar
a hasa, kisietett hát az árnyék
székre. Görcse volt, vitte magáva
a papírt. Azt szorongatta addig
míg valami — egészen pontosan
gyereke — felsírva ki nem poty
tyant belőle. Akkor megijedt é
kiáltott a szomszédoknak, hog
halásszák ki a gödörből az újszü
löttet. Gereblyével húzták ki, kés
csoda, hogy nem ejtettek sebet
testén. Az volt a szerencséje a ki
nyomorultnak, hogy nem szakad

1982. ÁPRILIS 30.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 ÁPR 9

MIKÓ. FLÁSZLÓ

1021

Mikó. F. László kiállításáról

A hasonmás

képsorok, a történet mögötti „jelentést" kutatja makacsul; Kuroszawa filmjének egyszerű története *mögött* azonban nincs semmi. A rendező maga is következetesen elutasít mindenfajta úgynevezett „jelentést", s ebben érezhetően kevesebb a művészi póz, mint jó néhány európai kollégája hektikus elméletellenességében. „Filmforgatás közben soha nem gondolok a metafizikára — nyilatkozta. — Nem kell erőltetnünk mindenáron, hogy valamit kifejezzünk a filmmel... Cézanne, Rouault és a többi nagy festő nem csinált

Színes történelmi tabló a szamurájvilág tragikus letűnéséről? Lélektani dráma a személyiség integritásáról, megkettőződéséről — Dosztojevszkij és Bergman nyomán? Példabeszéd az értékek fontosságáról? Látványos kalandfilm, lélegzetelállító csatajelenetekkel? „Abszurd opera", mint egyik bírálója írta? Fantasztikus színekben úszó sci-fi — a múltból? Szentimentális történet egy szegény ördögről, akit széttapos a masírozó történelem? Mindegyik és egyik sem. Lenyűgöző, pszichedelikus színekben tobzódó vízió egy

VILLÁNYI LÁSZLÓ:

A szabadkai villamos

(A kék pulóver)

Egyszer majd elemelkedik a villamos, gondolja. Fején hatalmas, szőke fonottkaláccsal, felülről látom a biciklizö asszonyt. Csillogó harmatcsepp lesz a palicsi tó.

Mire az óceán fölé érünk, valaki megismeri szavaimat. Odajön hozzám, hív, üljek mellé. Hosszú, görbe mutatóujjai lesznek, de legelőbb állának ívét szeretem meg, aztán nevetését. Ő kezem tétova mozdulatát.

Akkor már mindent tud rólam. Elfogadja, hogy csodálattal nézem, s arcához csupán háttér az ég, s alattunk a felhővilág. Elfogadja érintéseimet.

(Kék pulóverem majd akkora lesz, hogy betakar mindkettőnket, az éjszakában, az óceán fölött.)

(A szürke nadrág)

Pók mászik a villamos ablakán. Mint egy másik ablakon, egy másik kontinensen. Ült az őszi éjszakában, s megszólalt a telefon. Mintha valaki szólalhatott volna meg. Tudta, hogy lehetetlen, mégis...

Papírt keres. Nem zavarja a villamos imbolygása, fogalmazni kezd egy levelet: Az ember életében a lehetetlen megtörténte az egyetlen valóság. Akkor létezünk, a többi csak várakozás...

(Keresztbe teszi lábát. Csak most látja, hogy ugyanabban a szürke nadrágban ül, mint azon az éjszakán. Amikor ajándékba kapta a finom tapintású, halványrózsaszín levélpapírt.)

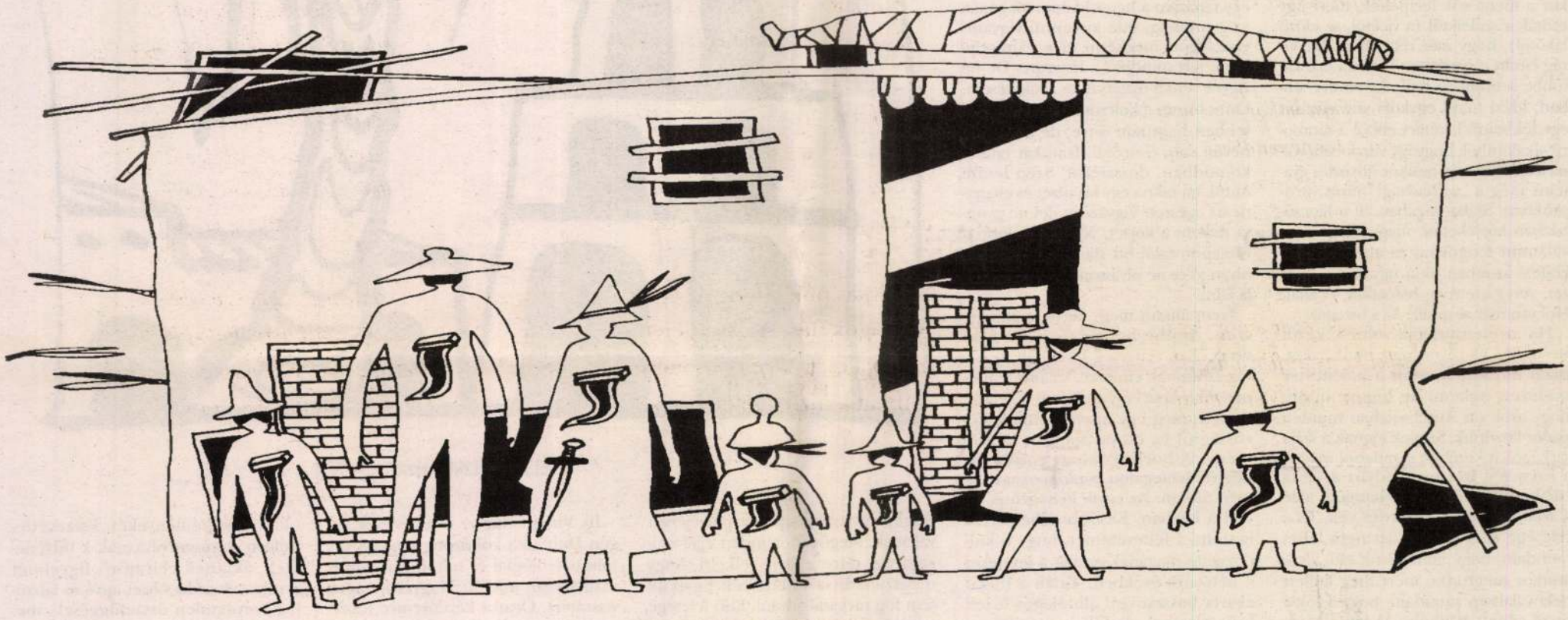

Mikó F. László rajza

TÁRCATÁR

Éjjeli őrjárat

Nem most kezdenék rá megint, éjszaka, ha pongyolás néni az ablakom alatt, a Márvány sarkán, nem jajveszékel úgy a parkoló taxisofőrnek, hogy rosszul van, merre talál ő ilyenkor a legközelebb orvost. Én se csattanok ki a jólléttől; egy *H*el még kevésbé. (De ne is beszéljek erről.) A taxis, mind a kettőtől, igen. Igaz, hogy homályosan látok le rájuk, szemembe beszőtte magát az őszi pókvilág (mely engem néz legyének, afélő vagyok!), a szabadulócédulát szappancédulának olvasom, félrehallom a szóképeket. Miért ne? Az anesztéziának is teremhetnek szinesztéziás fajzatai, éppenséggel elemibbek a magasan temperált tudat reproduktumainál. Hogy is ne, amikor elemien pl. nem gyötrődünk minőségi, viszonyossági, eszmei vagy akár anyagi kérdéseken; elfeledjük őket, mielőtt elménket s általa szívünket és a többi alszervünket mindösszesen az irányításuk alá vehetnék. (Szappancédula! A bázisszövegre alig-alig emlékszünk...)

Bezzeg milyen eleven épségben jön fel az emlékezetembe haldokló nővérem aneszteziológus főorvosa, '77-ből: ahogy férfi a férfivel tárgyalunk egy pár percet a halál torkában. Mit szakítok meg, ha ide jegyzem le, hogy Bacon, a festő '44-től '88-ig, tehát csaknem a haláláig dolgozott a halál torkán (*Second Version of Triptych 1944*, 1988), mondhatni, 44 éven át tartották egymást, ébren és alva, kölcsönös evidenciában, más szóval — le sem véve tekintetünket a képről — egymás markában...? A néni elhúz az Alkotás felé, a taxis a csomagtartóban rendezkedik; amit én, leleménytelen, álcából se csinálok soha. Tompa fényeivel álcázhat engem a szemem, magam elől is, hogy mire készülök — mi több, éhbérű munkámhoz visszaülvén hirtelen még ráaludhattam is pár másodpercet az olcsó szappanjelenetre. A Fő utcán rohantam felhívni a nővéremet egy telefonfülkéből, arra szólított meg tavaly ősszel egy volt állami népességnyilvántartós ismerősöm, hetek óta járok úgy a fejében, mondta, mint akiből talán elegendő erőt, elegendő bátorságot meríthetne, magán kívül, az öngyilkossághoz. Magán kívül, mert ugyan ő lélekben már készenek, ám egymagában mégis kevésnek tartja magát a tettre. Szék-álmomban én sem egyedül rohangásztam telefonfülke után a Fő utcán, ott szaladt mellettem, akit prózában, lírában egyaránt mindig csak másodmagamnak nevezek, és bele-beleharsogta is a fülembe, hogy elment az eszem, telefonhívást álmában se fogadhat senki a másvilágon.

Álmában vagy álmomban: viszonyunktól függően édesmindegy vagy tökmindegy. Álmomban semmi, másodmagamon kívül senki nem szólt ellene, hogy telefonon beszéljek a halott nővéremmel. Hanem még jóval a taxis-pongyolás nénis jelenet előtt, a *Halál saját kérésre* c. televízióműsorra felkészítő izgalmaim közepette csörrent itt kint nálam a telefon, vidéki, gyerekkori barátom felesége kívánt több okból, e többek között a férje születésnapjának alkalmából is beszélni velem; végül is, röviden, hogy elmondhassa, mennyire idegen, 25 százalékban ellenszenves színekben tűnök fel előttük a számukra eleve hozzáférhetetlen írásaimban. Durván pontosítva: 50 százalékban a régi módon kedvelnek változatlanul, 25 százalékban az évek múlásával eltörődtünk (ez az én szavam!), elhidegültünk egymástól, míg a *visszajáró maradék* 25 százalékom viszont már direkte taszító, heves ellenérzéseket támaszt bennük a személyem iránt.

Széljegyzetként rögzítem ide, hogy megvan a légy! Itt dörgöli előttem mellső lábait a margón, most a hátsó párat, most befutott a szövegre; milyen zavaró, amikor egyszer csak minden megvan! Rajtunk kívül...

Hiszen valóban, magam is az utóbbi, író 25 százalékot látom a szememen elhatalmasodni, nem szükséges hozzá tükörbe vagy mások tekintetébe merednem: egyre táguló csőlátásom megengedi, hogy tényleg ne rokonszenvezzek különösebben senkivel. Megszokásból írok, éhbérért, a homályba veszett Lövészegyletnek. (Az imént, még mindig éjszaka, most emlékeztetett valaki, telefonon persze, Rembrandt festői botrányára a Lövészegylettel, példázatul arra is, hogy milyen egyszerűen kiszámíthatóak az aktuális közönségreakciók; illetve hogy akkor Bacon nem gyanús-e kissé „töretlen sikertörténetének a tükrében"...?)

Születésnapunkat pedig ünnepelje meg a halál.

Ezt általában-szenvtelenül mondom, messze-sem-karöltve az eutanázia polgárjogi aktivistáival; de hát nem mindenkivel születünk egy napon, érthető ugye, hogy azonnal megcsapta fülemet a demonstrandus, Cees de Jode, tervezett haláldátuma, az évszámot is ezért megjegyeztem: Cees tizennyolc évvel ezelőtt látta meg a világot. Napunk, hónapunk maradjon homályban. Idébb vagy odább kellett csúszniuk végül a demonstrációval: nem sikerült a lobogtatott halotti bizonyítványról kibetűznöm, csak, hogy a számjegy változott meg, azután az éjjeli Amszterdam látképe, nocturno alafestéssel. (Zárójelben, művön kívül! idézem még fel a „holland belső" ágyszéli jelenetet Cees megroskadt-felszabadult feleségével és a hátában lazító háziorvossal; gyászmunkabeszélgetésüket ekkor, a *hullakamera* előtt, majd egy vágással későbbről a nappaliba kimenekült asszonyt, cigarettával, s üres kezével, amint a bútorok vagy bútorkendők közt csapdos. Dolgozatom címét, ld. fent, a magyar műsorkészítők *Éjjeli menedékhely* címe is inspirálta, más szóval, a magam részéről tényleg nem véglegesítek semmit. Mi csak igyekezhetünk összekötni holtpontjainkat, az elmozdulás egészen magától-értetődően, az-az mindig egészen máshonnét adódik...)

Mauro James

MIKÓ F. László

LÁNYI ANDRÁS:

A felettük lakó

Mivel töltötte Késmárki az 1989-es esztendőt? Egy öregember haldoklását figyelte, feleli kitérően, amikor erről kérdezem. Teljesítette az utolsó kívánságát. Megsemmisítette az iratait, a levelezését. Mi volt azokban a levelekben, kérdem. Semmi, állítja, azért kellett elégetnie.

Ennek a történetnek tehát nincs eredetije, bár az epikai hitelre én sokat adok. De hiába is próbálnám híven visszaadni Késmárki szavait, az igazsághoz ez nem vinne közelebb. Mert ő is csak az emlékezetére hagyatkozott, homályos feltevésekre és ifj. Virág István töredékes közléseire mind-arról, amit a második infarktus előtt nem akart, a harmadik után pedig már nem tudott elmondani. Egyébként is azt kívánta, hogy ne maradjon utána semmi. Késmárki csak a legrégebbi lakók között akadt olyanra, aki úgy emlékezett, hogy valamikor beszélgetett vele. Az újabbak azt is kétségbe vonták, hogy itt lakik. Csodálkoztak, amikor a mentősök lecipelték, mert úgy tudták a szüleiktől (a vicétől, az előző lakótól), hogy már rég halott. Ifj. Virág István elégedetten hallaná ezt. De többé semmit se hall. Az ember szabad, idézi majd egykori szavajárását egy földszinti lakótárs ebből a szomorú alkalomból; hogy így viszonozta volna a köszöntését, amikor üdvözlés gyanánt még a „szabadság!" járta városunkban. Szabadságában áll a lépcsőházban közlekedni, magyarázta neki, valamint leugorhat az ablakából is. Fölfelé azonban nem ugyanez a helyzet, veregette meg biztatóan a vállát. Hol van már az a váll? Az a biztatás?

Ha az életrajzírója volnék, kezdi Késmárki és célzatosan rámkacsint, azzal indítanék, amit a házmester mondott nekem: ne higgye uram, hogy azok ott Auschwitzban minden zsidót kinyírtak. Szögek lógnak a szája sarkából, a kezében váratlanul megáll a kalapács. Itt van mindjárt a Virág bácsi a másodikról, ő is hazajött, akié a szemközti vaskereskedés volt. És a felesége is előkerült, azt nem lehet mondani, hogy nem került elő. Csak amikor megtudta, mert meg kellett neki valahogy mondani, hogy a Jókai utcai védett házból a kislányukat a nyilasok a Dunába lőtték, akkor összefogott két drótot, ahogy így csupaszon a falból kilóg. Mutatja. Éppen az éjjeli lámpát köti be az ágyunk fölé. Akkoriban folyt a lakás felújítása. Ha esténként Anna vagy én felkattintjuk a villanyt, erre a jelenetre gondolunk.

Személyesen akkor még nem ismertem őt. Látni is alig láttam, legfeljebb estefelé a sötét lépcsőházban, ahogy kapaszkodik felfelé, hosszú pihenőkkel. Mindig dél felé indult el hazulról, amikor én még az iskolában vagyok. Hogy hol tölti a délutánját, csak jóval később derült ki, amikor kezdtem átszokni a parlamentiből a Széchényi Könyvtárba: láttam, hogy ott üldögél. De könyvtárba nem ismerkedni jár az ember, kerülgettük egymást, csak messziről figyeltem. Már nagyon rozoga állapotban volt szegény, túl a második infarktuson, több havi kórházi kezelés után foglalta el a szokott helyét az olvasóterem Duna felőli oldalán. Úgy alakult, hogy egyszer mégis hazáig kellett kísérnem. Legközelebb pedig beinvitált magához, nem tudtam mire vélni. Nem sejtettem, hogy tervei vannak velem.

A húgával élt, inkább társbérletben, mint közös háztartásban. Valamiért egyáltalán nem beszéltek egymással. Amíg ifj. Virág István teát főzött nekem a konyhában, az asszony levegőnek nézett mind a kettőnket, ki se ment. Erős akaratú, boldogtalan nő volt, arcán a végérvényes csalódás ráncaival. Elfogyasztott pár férfit az életében, azután nem tudott tőlük megszabadulni. Az egyiket otthon ápolta, a másikat az elmegyógyintézetben látogatta, a harmadik néha feljárt és jeleneteket rendezett. A bátyja szobájához egy szűk átjáróféle vezetett, zár volt az ajtaján és még egy rigli is belülről. Most járunk a hálószobám felett, fordult meg a fejemben, amikor behúzta mögöttem az ajtót. A szobán egy hatalmas szekrény uralkodott, a tetején utazóbőröndök tornyosultak egészen a mennyezetig. De nem úgy nézett ki, mintha innen még valaki elutazna.

Nyár van, motyogta ifj. Virág István, pedig megmondtam, nem bírok ki itt még egy nyarat. Az orvos mégis eltiltott az utazástól. Pedig Tahiban van egy faházam a hegyoldalon. Magának az semmiség, oda kimenni. Ugyanis erre fogom megkérni, erre a kirándulásra, tért mindjárt a lényegre. De ne vigyen senkit magával, ez a kikötésem. Önre bízom a kulcsot, a házat is szívesebben hagynám önre, de a húgom nevén van, ő örökli. Iratokat talál a komódban, dossziékat. Szép lenne öntől, ha rakna egy kis tüzet és elégetné az egészet. Vigyázzon, fel ne gyújtsa nekem a kertet. Nyissa ki előbb a főcsapot, talál ott slaugot is. Legyen olyan jó és ne olvasson bele. Meg tudja állni?

Nem álltam meg, vagyis nem egészen. Amibe belenéztem, az első dossziéban rengeteg levél volt ifj. Virág Istvánnak címezve, valami fémtömegcikk ktsz bélyegzőjével a feladó helyén, meg egy ügyvédi munkaközösségtől is, csupa ajánlott küldemény. A borítékokban gondosan négyrét hajtogatott papírlapokat találtam, üresen. Az egyik bélyegző is ott volt a házban. Későbbi elbeszélése igazolta a feltevésemet, hogy ő küldözgette magának ezeket a leveleket a hetvenes években. Talán a húgát akarta bosszantani állítólagos üzleti kapcsolataival, de főleg megtéveszteni, hogy ne nyomozzon utána. Erre vall, hogy a Mozsár utcában az asztalán egy ronda díszváza állt, amit a feliratszerint nyugdíjba vonulása alkalmából kapott, nekem pedig azt állította, hogy hazatérése után többé nem dolgozott sehol. Az összeg, amit egy svájci biztosító küldött neki havonta, elegendő volt a szerény megélhetéshez.

1950 telén vett végérvényes búcsút a kelet-európai realitásoktól. Ahová jó másfél évtizeddel később visszatért, az legfeljebb a kelet-európai legendák világa lehetett. Ő és a történelem, mondjuk így: elváltak az útjaik.

„Soha ennyi örömet és megértést nem kaptam senkitől" — ezt az egy levelet még a „Vilma" feliratú dossziéból emeltem ki Tahiban, mielőtt a szakszerűen megrakott máglyán elhamvasztottam volna új ismerősöm csalásainak és csalódásainak valamennyi írásos nyomát.

Válaszolt-e annak idején Vilma kétségbeesett soraira? Bevallhatta-e neki a teljes igazságot, mint nekem, hogy miért hagyta el őt egy közép-nyugati iparvárosban valamikor az ötvenes évek végén, amikor a dolgok kezdtek a legjobban menni? Hogy miért nem fognak találkozni soha többé? Hiszen boldoggá akarta tenni őt. Eltervezte, mint egy bűntényt, hideg fejjel, még Mátraházán, negyvennyolc őszén, hogy elveszi, elviszi Amerikába, megajándékozza gyermekekkel és azzal az illúzióval, hogy elmúlt a múlt és még tart az élet. Hitt ebben olykor maga is? Csak feltevésekbe bocsátkozhatunk. Vilma Denverben még évekig sikoltozva ébred éjszakánként, dobálja magát, egy svábhegyi ház pincéjében vallatják, megőszül, minden éjjel csurom víz, mire a férje felkelti, hogy megszabadítsa vallatóitól. Egyikük sem fog megszabadulni. Első felesége nevét és a halott kislányét ifj. Virág István nem ejti ki többé.

Tények — vannak. E kétségbeesett vállalkozás látványos sikerét tanúsítják. Én láttam égni a fényképeket: a limuzin álomszürke volt, pirostéglás a ház, mélykék az ég, és a gyerek amerikai. Virult a tartósítóipar, egy légmentes csomagolási eljárás Virág bácsinak állítólag százezreket hozott. Láttam a fényképen, széleskarimájú szalmakalapja félig eltakarta elszánt, élettelen tekintetét. De az amerikai évek csak egyetlen egyszer kerültek szóba köztünk, ő akarta így. S az is bizonyos, hogy nem azon a napon, amelyiken a bibliai Jób történetét szóba hozta, mert akkor már a fulladástól nagyon nehezen beszélt.

Micsoda disznóság, kiáltott fel váratlanul, hogy azt a történetet meghamisítják. Mintha ott lenne vége, azokkal a bárgyú statisztikákkal: tizennégyezer juh, hatezer teve, ezer igás ökör — ki találta ki ezt a cinikus biztosítási tanmesét, hogy hány percenttel szaporította az Úr az állhatatos Jób bevételét, családját, hitelét? Ha a hűséget jutalmazni akarta a vén bukméker, miért nem pusztította el inkább halálra hajszolt szolgálóját? Hogy lehet egy embert ennyire megalázni? Vagy akárcsak egy kísérleti egeret is? Kiirtani a nősténytnet a vemhével együtt, aztán a hímet új alomba helyezni, újra-pároztatni! Ez volna az isteni igazságszolgáltatás? Hogy az Úr, aki elvette mindenét, szeretteit elpusztította, jutalmazási keretéből végül még kiutal neki három fiúra, hét leányra való príma, jóvátételi spermát? De hiszen akkor ezt a könyvet nem is szabadna ártatlan gyermek kezébe adni.

Miért kényszeríti hűtlenségre Jóbot? Ha egyszer mindenható, miért nem ugyanazt a családot kapja tőle vissza? Mert ha feltesszük, hogy Jób vesztesége nem a lehető legnagyobb veszteség — például azt állítjuk, hogy a jutalom, amiben részesült, még annál is nagyobb —, akkor az Úr csak fél kézzel sújtotta őt, és a próba, amit kiállt, nem döntheti el végérvényesen a fogadást. Gyanakodott a Gonosz, hogy becsapták, azért ajánlotta Jób megjutalmazását: ha kiderül, hogy amit elveszített, nem az egyetlen számára és egyáltalán nem pótolhatatlan, akkor ugye, az állhatatossága sem ér sokat. Sosem volt hű, ha hűtlenné lesz a fájdalmához. Gondolta, hátha megnyerheti még azt a fogadást. A másolók azonban elhallgatták a történet folytatását, mert az egészből egy árva szót sem voltak képesek felfogni. Márpedig volt folytatás. És az Isten holtáig becsülte, emlegette Jóbot. Hogy miért? Egyszer majd kiássák a sivatagból a Jób Második Könyvét őrző tekercset, abban benne lesz.

El Kazovszkij rajza

Ifj. Virág István az ötvenes évek végén Dublinba költözött, ahol éveket töltött teológiai és mitológiai tanulmányokkal, mielőtt Magyarországra visszatért. Óvatos kérdésemre leszögezte, hogy semmiféle tételes vallás istenében nem hisz. A Jób könyvéhez írt jegyzeteit, mint kiderült, én magam égettem el Tahiban azon az éjszakán. Nem is tértünk vissza többé erre a témára.

És vajon mihez kezdett itthon? Makacs ember volt és határozott elképzeléssel érkezett: a következő halálig hogy húzza ki? (Kint hosszan tartó, súlyos betegségen ment keresztül, az emlékei elől szökött Amerikába, mondogatta, és a halálból tért vissza.) Nincs mit újrakezdeni, mégis: életben maradt, időt vásárolt magának a pénzén — mire? Se régi, se új arcokat nem kívánt látni többé, nem azért jött haza. Ha megpróbálta mással megosztani, szerencsétlenségét nyomban még elviselhetetlenebbnek érezte. (Kocsmában, idegenekkel is próbálkozott, az volt még a legjobb.) Az ismerős helyek, amikor felkereste őket, gyűlöletesek voltak vagy egyszerűen csak zavarták. Nem járt ki a felesége sírjához. Nem kereste a szenvedést, a megnyugvást kereste. Lepihent halottai mellé, hogy ne kelljen őket mindenhová magával cipelnie. És szívében a fájdalom helyét észrevétlenül új érzés foglalta el: a közöny.

Valljuk be, erre nem számított. Emlékei, melyeket eleinte érinteni se mert, olyan rettenetes fájdalommal jártak, ha megmozdítja őket, a naptár, melyben egyre csak visszafelé lapozott, a sok fogdosástól mintha megkoptak volna. Idővel halványulni kezdtek a képek, melyekkel gondolatban körülvette magát. Képzelete naponta, mindjárt az ébredés pillanatában, magától indult el, nagyjából mindig ugyanazon az útvonalon, melynek állomásait nem ismerhetjük. Az őrző igyekezet naponta újrarajzolta tárgyát, így formálta a felidézett képet véglegessé, holttá. A csillapíthatatlan vágy, amely a múló idővel próbált szembeszegülni, képpé lett, ő nem vágyott többé ezekre a képekre — nem képekre vágyott —, vágya így csillapult, végre megöregedett.

Sivárak voltak a hetvenes évek, megjegyezhetetlenül sivárak. Nem kívánt volna magának más életet, és nem gondolta többé, hogy alakulhatott volna másképpen is a sorsa, nem foglalkoztatta ez a gondolat. Szokásaihoz ragaszkodott, mi egyébhez? Bújkált a húga és a húga családja elől, nem kis fáradságába, nem kevés idejébe került, amíg elérte, hogy ne akarják se megmenteni, se kihasználni. Szótárukban ez a két kifejezés ugyanazt jelentette. A hosszú kóborlásokról leszokott, nem vitte már a lába. Akkor kezdett el könyvtárakba járni. A regények untatták, emlékiratokat lapozgatott, holt emberek levelezését, oklevélgyűjteményeket. Észrevette, milyen sietősen olvasnak a történészek, akiknek célratörő figyelmét rendre elkerülik olyan apró és látszólag lényegtelen összefüggések, melyek felkutatására ő szívesen áldozott hónapokat. Felfedezéseit itt-ott megpróbálta publikálni, de ezzel időben felhagyott, mert nem volt kedve húzódozó szerkesztők előtt a buzgó dilettáns szerepét játszani. Inkább belátta, öreges kedvtelése, hogy a történettudomány magasztos szempontjából érdektelen apróságokat összegyűjtse, senki másra nem tartozik. Céduláit azon túl csak saját feledékenysége elleni védekezésből őrizte meg. Emlékezete kihagyásait mérsékelt sajnálkozással vette tudomásul. Minden eddiginél rendszeresebb jegyzeteléssel elérte, hogy ne akadályozza munkájában, melyhez most jobban ragaszkodott, mert többé nem kísértette a gondolat, hogy eredményeit valakivel megossza.

Mióta nem beszélt senkivel, úgy érezte, egyre jobban érti az embereket. Nem csak a vakokban, a hallgatagokban is kialakul idővel valami különös érzékenység, amit a beszéd csak sértene. Rájött, hogy az elevenek mennyire hasonlítanak a könyvtárak polcain olvasatlan porosodó emlékiratokhoz. Engem egészében véve eléggé könyvszagúnak talált ahhoz, hogy a bizalmába fogadjon. A maga módján valóban értett az emberekhez: rögtön felfedezte bennem a könyvtári kartotékrendszerek szolgálatkész közönyét, gondolom, ezért hagyta rám megiratlan visszaemlékezéseit, mintegy cserében, miután az írottakat voltam szíves megsemmisíteni —

És Késmárki? Ő vajon miért beszélt nekem, amikor végre felkerestem, hosszú órákon át egy számomra ismeretlen öregemberről? Nem erről akartam faggatni, annyi bizonyos.

Ugye, Önnek nem kell már bemutatni?
BRITANNICA HUNGARICA
Megjelent a 3. kötet, és decemberben a 4. is jön.
Magyar Világ Kiadó 1137 Budapest, Szent István krt. 22.
Tel.: 112-0281, 132-6190; Fax: 112-0208

MIKÓ F. LÁSZLÓ

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1982 SEP 3

ÉLET ÉS IRODALOM

1021 MIKÓ F. LÁSZLÓ

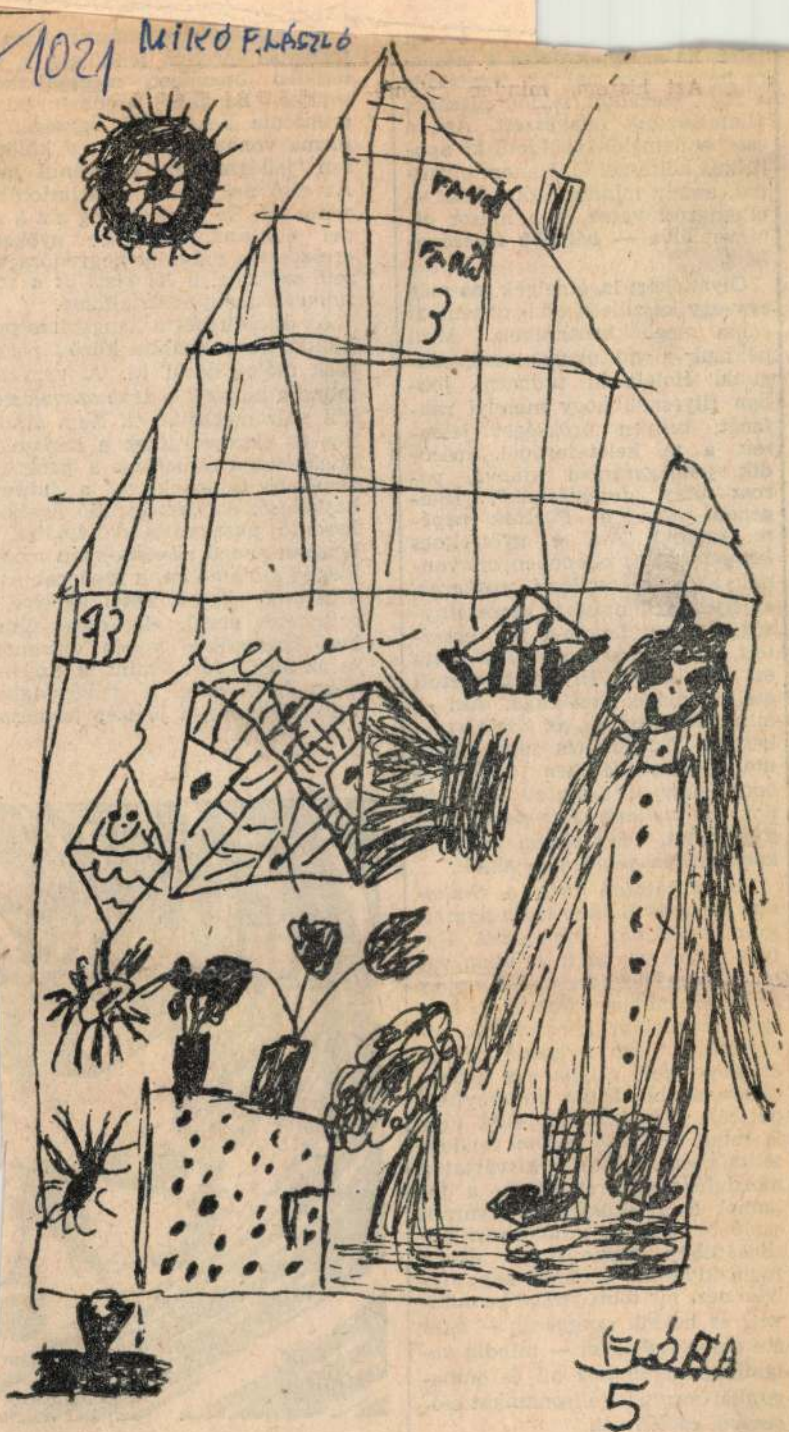

Mikó F. Flóra (5 éves): Ajándék a bácsinak, akinek a rajzokat küldöd

jelez, ha az egyik do
ra hárul. Mint nálun
a XVI. századtól, mi
államiságunk odaves
csorba nem köszörül
litikus költészettel. H
nal, amely mindig sz
elhangzott verse és
mével élve — *bátra
kért.*

Olyanokért is, amelyek ma még egy-egy készületlenebb történészt talán meghökkenthetnek. Mint például a mi nyugat-európaiságunk. Holott ki tudhatná jobban Illyésnél, hogy mennyi rákfenét, milyen örökséget jelentett a mi kelet-európai, második jobbágyságból kinövő, porosz utas „fejlődésünk". (Elegendő talán a *Puszták népére* utalni.) Ám e gyötrelmes *kényszerpálya* ellenében ott vannak azok a *szellemi gyökerek*, amelyeket a nyugati kereszténység, a Szent István-i mű eresztett Magyarországon. Így látta ezt Babits is, Illyésnek, Petőfi mellett másik őrcsillaga. Aki — mint mondotta —, az általa szerkesztett *Nyugat* (és saját élete) utolsó esztendejében (1940—41-ben!), úgy szerkesztett Európához, *a szellemi Európához* hű folyóiratot, hogy abban párja a kontinensen sehol sem akadt.

Folytathatnám még a *Sinkovits Imre* és *Balkay Géza* avatott tolmácsolásában elhangzott Illyés-verseknek az interjúban való kompozíciós szerepével, vagy a beszélgetőtárs *Domokos Mátyás* lényeglátó kérdéseinek dicséretével. Ám a kezdő percek élménye volt alighanem a legmegragadóbb. Illyés kimerevített portréja a megszólalás előtt (úgy is mint *Horváth Ádám* rendező telitalálata). Bár kisvártatva mozdultak az arcvonások, a jelennek és az öröklétnek egyaránt szóló beszélgetés mindenkori közönségében ugyanazt az érzést fogja kiváltani a kezdő kép: Illyés néz, mi több, vizslat bennünket, és belénk szuggerál — akár életműve egészével — mindig valami önmagunkhoz hű és önmagunkat meghaladó, sorsunkat előrevivő cselekvést.

zető szólama, a *Ki viszi át a szerelmet* basszus énekdallama.

Az összefüggés a hangszeres preludium és a kantáta között persz csak utólag derül ki. A vers az mondja ki, amit a zene szavak nélkül már megsejtetett. Nem általá nos és elmosódott ez a kapcsolat konkrétan ráismerünk a pregnán zenekari intonációkra, a fafúvó hajladozó, az összefonódó ágakho hasonló pasztorális dallamaira, hosszan zengő akkordokban mozg idegen szólamokra, a madarak és kipattanó rügyek zenei képeire, rettenetes erejű, alig megszelidít hető kromatikus vonós unisonor és az aleatóriára, mint a szenve dély freskójára, a magasságba való lebegésre, a jó-szép természe

Mikó F. László, grafikus

1 rajz : repr.

Mikó F. László: Rajz

14.

Élet és Irodalom Bp. 1983. ápr. 29. XXVII/17

Mikó László, építész

L. Ónody Gábor

9.

–: Építész diplomadíjak odaítélése

Nirszabadság, Bp. 1979. okt. 23.

Mikó F. László

A szentendrei Vajda Studió tagja

Magyar Hírlap 1980/7/11/6

Csajkaszkinak sikerült

FOTÓK • PICTURES • SZENTIVÁNI JÁNOS

Szász László

Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központ

Csuda(jó)ház Szegeden

Mikó László és Szántó Tibor építészek az Universitas-program keretében, Világbanki finanszírozás szerint lebonyolított, előminősítést követő tervpályázaton nyerték el a megbízást, ami már önmagában példa értékű. Az is, hogy az előminősítéshez szükséges referenciák okán az építészek szövetkeztek egykori munkahelyükkel, a KÖZTI-vel, aki korrekt partnerként a későbbiekben is beérte a szakági tervezéssel.

CSUDAHÁZ – pontosabban csuda(jó)ház mondanám a Szegedi Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központról, és szívem szerint óriásplakátokon hirdetném szerte az országban, hogy emberek gyertek, és lássatok csodát. Mert ez maga a csoda. Az egész épület története – annak születése, a megvalósítás folyamata és a végeredmény – mind-mind mesébe illő. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy az építészek csak ültek és várták a csodát, hanem pont fordítva, négy év kemény munkája eredményezte azt.

Csodaszámba megy, hogy a tervpályázaton nyertes tervet és a tervezési programot szinte változtatás nélkül engedélyezési, majd tender –és kiviteli tervként lehetett továbbdolgozni, senki nem állt elő költségcsökkentő ötletekkel, nem szólt bele a tervezők dolgába. Sőt, további pénzek kerültek a Széche-

nyi Terv jóvoltából, a város is beszállt, és a meglévő előadóterem köré konferencia-központ is létesülhetett. A közbeszerzési eljárás során kiválasztott generálkivitelező (Magyar Építő – Baucont Kht.) egy ilyen helyzetben nem tehetett egyebet, meg kellett építenie azt, amire szerződött. Ebből is látható, hogy mekkora jelentősége van annak, ha a közbeszerzési eljárás részeként tervpályázat kerül kiírásra.

Aztán folytathatnám a csodák számát a nyitott gondolkodású, döntésképes tűzoltó hatósággal, mely azt keresi, hogy segíthetné az épület megvalósítását, és nem azt, hogy mit miért nem lehet megcsinálni. Látszólag nem nagy ügy, de mindenki, akinek voltak-vannak keserű tapasztalatai, tudja, hogy mit jelent.

És akkor essék szó magáról az épületről. Nem készültem rá igazán, bár átfutottam az Építészfórum portálján az ismertetést, de a fotókból, bélyegnyi ábrákból nem tudtam igazán képet alkotni arról, hogy mi is ez valójában. A helyszínen állva először is lenyűgöztek az épület méretei. Mintha egy 2:1 arányú modellt látnék, minden kétszer akkora, mint amekkorának gondoltam. Besétálva a hatalmas üvegcsarnokba, nem tudtam betelni a látvánnyal. Teljesen valószerűtlen volt ez a hatalmas fedett utca, síkfelületű üvegtetejével, hidakkal, fákkal. Emlékeimben kutatva halványan derengett, talán a DK-ban láthattam hasonló képeket dán egyetemekről, de ez itt a fizikai valóság. Hogy ezt itt, Szegeden, meg lehetett valósítani – 25.000 m^2-es épület, 7,5 milliárd forint a kultúra oltárán –, maga a csoda.

Befutnak Skardelli Gyuriék is, körüljárjuk az épületet. Egyemeletes lakóházak körben, a rendezési terv szerinti tömb-átnyitást követően mélyebb értelmet kap a fedett utca, tengelye az egyetemi campusra vezet majd. Mintegy háttérként hallgatom a történetet, itt egyetemi sportpálya volt, előtte tó, ott a Jogi Kar épülete a szomszédban. Aztán, hogy orvul ledöntötték a megtartandónak szánt sportpálya bejáratot, sajnos a lámpák színe nem stimmel, ez itt travertin lett volna, nem térkő, stb. Apróságok.

A ház viszont fantasztikus, az olvasóterek üveghomlokzatú tömbje lenyűgöző, a távolságok, a kettős belmagasságok, a bejárati oszlopsor és tető aránya a 80 cm átmérőjű pillérekkel, a párkánykiülések nem csillapítják küzdelmemet saját léptékzavarommal. Elszoktunk tőle, pedig az építészet története bővelkedik hasonló példákban.

Tiszta képlet, az olvasóterek transzparens üvegdoboza az egyik oldalon, a könyvraktárt magába foglaló téglaburkolatú, zárt tömeg a másik oldalon, közte az üvegfedésű utca. A könyvraktárak előtti sávban, az „utca" légterében két dupla belmagasságú tér tele számítógéppel, ez az információs központ.

A galériás, kétszintes olvasóterek nagyvonalúságára rímel a fedett utca tágassága, az átkötő hidak jó ütemben, funkcionálisan is jó helyen teremtenek kapcsolatot a könyvraktár tömbjével.

Az utca legszélesebb pontján érkezünk az épületbe, balra ruhatár és a Konferencia Központ, mely-

ÉPÍTÉSZET / ARCHITECTURE
MIKÓ LÁSZLÓ ÉS SZÁNTÓ TIBOR – SZÁNTÓ & MIKÓ ÉPÍTÉSZEK KFT.

ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK / FELLOW ARCHITECTS
FAZAKAS BÁLINT, KÜRTÖSI PÉTER, NAGY SÁNDOR, ROBOTKA TAMÁS, BRÉDA SZILVESZTER, SVEJKOVSZKY ANITA – SZÁNTÓ ÉS MIKÓ ÉPÍTÉSZEK KFT.

GENERÁLTERVEZŐ / MAIN DESIGNER
KÖZTI RT.

STATIKA / STRUCTURE
BECKER ÁDÁM

BELSŐÉPÍTÉSZET / INTERIOR DESIGN
PLACHTOVICS VILMOS

ELEKTROMOS TERVEZÉS / ELECTRICAL PLANNING
KIRÁLY BÉLA

ÉPÜLETGÉPÉSZET / PLUMBING
BERZSENYI ZOLTÁN, ÁCS BÉLA

KERTTERVEZÉS / LANDSCAPE
HAVASSY GABRIELLA

KÖZMŰVEK / PUBLIC UTILITIES
SZALKAI BÉLÁNÉ

KÖNYVTÁRTECHNOLÓGIA / LIBRARY-TECHNOLOGY
DR URBÁN LÁSZLÓ

ÜVEGSZERKEZETEK / GLASS STRUCTURES
STOCKER GYÖRGY

AKUSZTIKA / ACOUSTICS
KOTSCHY ANDRÁS

ÜVEGMŰVÉSZET / GLASS WORKS
KOVÁCS KEVE KÁROLY

GRAFIKA, TIPOGRÁFIA / GRAPHICS, TIPOGRAPHY
SZÁNTÓ ERIKA

SZCENIKA / STAGECRAFT
STRACK LŐRINC

GENERÁL KIVITELEZŐK / MAIN CONTRACTOR
MAGYAR ÉPÍTŐ RT., BAUCONT RT.

TERVEZÉSI PROGRAM / BUILDING ENGAGEMENT
DR. MADER BÉLA, BORVENDÉG BÉLA

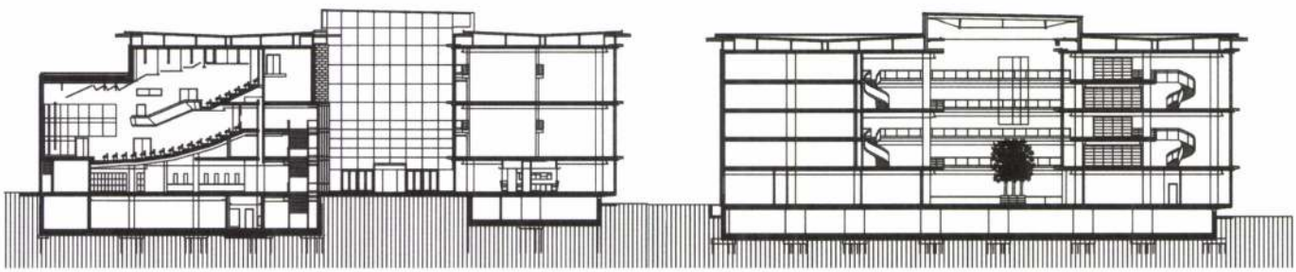

nek külső megközelítési lehetősége is van. Ha a könyvtár zárva, ott még lehetnek rendezvények. A 730 fős nagyterem lenyűgöző tér, lépcsős kialakítású, akusztikailag és szcenikailag profi, akár egy színház; karzattal, oldalpáholyokkal, változtatható színpadmérettel. Alatta mobil fallal osztható, síkpadozatú, hatalmas rendezvényterem, mellette még egy. Előterei szépek és tágasak.

Fegyelmezett, de mégis fesztelen természetesség jellemző itt mindenre, ez az, amit az épület sugall. A könyvtárigazgató, dr. Máder Béla nem kis büszkeséggel jár-kel a létesítményben, s elmondja, hogy nemzetközi összehasonlításban is a legkorszerűbb létesítmény jött létre, a kari könyvtárak helyett az összevont, központi egyetemi könyvtár a jövő útja. Már induláskor közel egymillió kötetre rúg az állomány. Kezdetben mindenki kikölcsönözte a könyveket és szaladt vele haza. De már egyre nő a könyvtárban tanulók száma, sokan reggel beköltöznek és zárásig itt vannak. Élvezik az épületet (erről a vendégkönyv bejegyzései is tanúskodnak), használják és a magukénak is érzik azt.

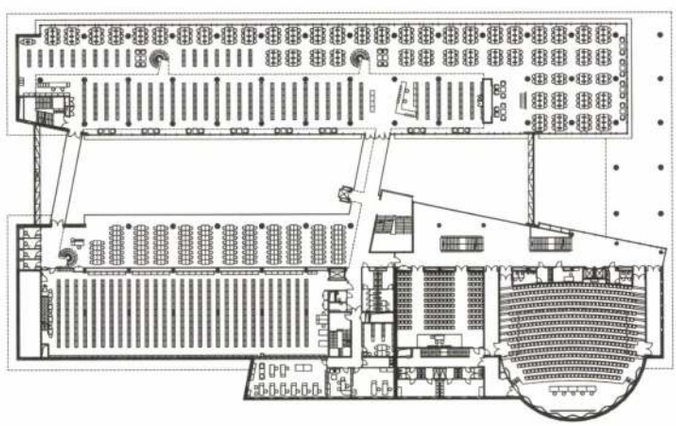

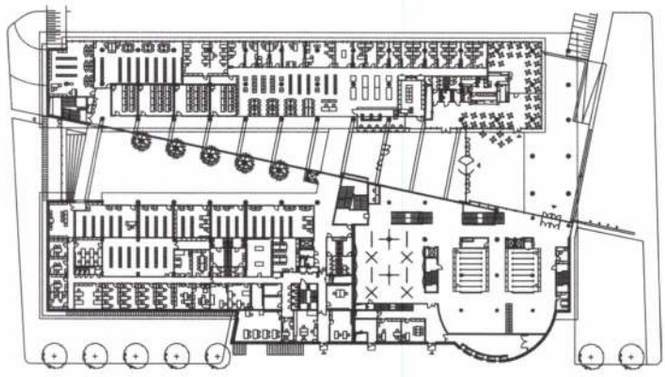

Igazán ezt tartom a legnagyobb eredménynek, amit építész elérhet. Ebből a szempontból a szokásos építészkritikusi (inkább kritikus építészi) kukacoskodásnak, kötözködésnek nincs értelme, nem is érdemes rá szót vesztegetni.

Inkább mindenkinek azt tanácsolom, menjen el Szegedre és nézze meg ezt a házat . Nem csak építészeknek, hanem az épített környezetre érzékeny minden olyan embernek, akit lesújt, ha végignézi, hogy mi történik a Petőfi hídtól délre a Duna-part két oldalán; politikusoknak és döntéshozóknak, akiknek kételyük merül fel afelől, hogy a közpénzek elköltésénél a tervpályázat és a nyílt közbeszerzési eljárás átléphető, kamarai és minisztériumi vezetőinknek, hogy a sok panasz és kesergés helyett pozitív példát mutassanak fel arra, mit szeretnénk elérni, általánossá tenni.

Az egész szakma becsülete és önbecsülése a tét napjainkban. A Szegedi Egyetemi Könyvtár és Konferencia Központ példája mutatja, hogy nincs még minden veszve.

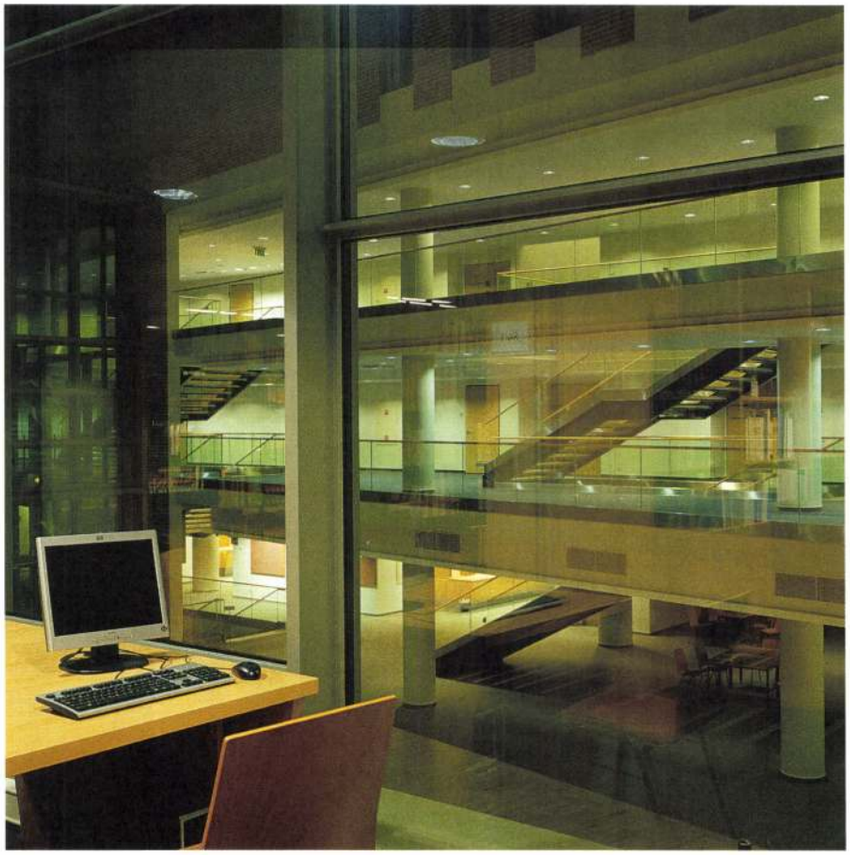

László Szász

University Library and Conference Centre

A Wonder(full)house in Szeged

ARCHITECTS László Mikó and Tibor Szántó were winners of a tender within the framework of the Universitas programme performed according to World Bank financing after pe-qualification and thus received contract for the project, which is an exemplary model in itself. Just like the fact that –because of the references needed for pre-qualification and preliminary assessment – the architects teamed up with their former workplace, KÖZTI, which – as a correct partner – was satisfied with only the specialist design later on.

It is a wonder-house, or more precisely a wonder-full-house, and by this I mean the University Library and Conference Centre of Szeged. The genesis of the building – its birth, the process of construction, as well as the outcome – is all like a fairy tale. It is little short of a miracle when the design winning a tender and the designing programme survive and remain almost unchanged the processes of being elaborated for licensing, revised for tender design and construction design, meaning no one turns up with ideas aimed to have a cut in costs, or just have a say in designers' business. And what is more, there was more financial support to come for it thanks to the Széchenyi Project, and also the municipality helped out. This way a conference centre could also be built around the existing auditorium. In a situation like this the general contractor (Magyar Építő– Baucont Kht.) selected in the process of public procurement had nothing else to do but construct what was included in the contract it had. This example proves how important it is to have a tender published as part of a public procurement.

And now for the building. It has amazing dimensions in the first place. As if I saw a model of 2:1, everything appears twice as big as I expected. Entering the spacious glass hall I realized I could not see enough of the spectacle. It appeared almost surrealistic with its vast covered street, with its flat glass roof, bridges, trees and all. It is a miracle in itself that such a project – a building with an area of 25,000 square metres and a sacrifice of 7,5 billion HUFs for culture – was successfully managed here in Szeged.

Walking round the building. Surrounded by single-storey dwelling-houses, the indoor street is provided with deeper

meaning after the opening up of the block, as its axis will serve as a lead-on toward the university campus. The house itself is a fantastic sight, the reading rooms have fascinating glass facades, the distances, the double interior heights, the colonnade flanking the entrance and the proportions of the roof with the 80-cm diameter pillars, the cornices do not repress my struggle with the scale and dimensions so confusing for me.

A plain sailing and a logical formula indeed, the transparent glass box of the reading rooms on one side, with a closed mass of a brick-covered structure including the stackrooms on the other, and the glass-covered street in-between. In the lane outside the stacks, in the „air space"of the „street" there are two spaces of double interior heights filled with computers: it is the information centre.

The generosity of the galleried, two-storey reading rooms rhymes with the spaciousness of the indoor street, accompanied by a fine rhythm of the bridges linking them also well-positioned functionally to communicate with the block of the stacks. Entering the building at the widest point of the street we have the cloakroom and the Conference Centre on the left also accessible from the outside. The imposing banqueting hall seating 730 people has a terraced layout with professional standards both for acoustics and stagecraft, being very much like a theatre with a gallery, side-boxes, and variable stage dimensions. Underneath there is a roomy hall for other programmes divided by a mobile wall, and yet another one just in front of it. Their prosceniums are attractive and spacious as well.

Each detail here suggests discipline and yet relaxed naturalness, which is also the overall image of the building itself. At the beginning everyone borrowed the books and rushed home with them. Today the number of those studying in the library is on the increase, with many of the students moving in in the morning and only leaving when the library closes. They enjoy the building, use it and also treat it as if it was of their own. I believe this is the most important result an architect can ever achieve.

I suggest everyone should travel to Szeged and see this building for themselves. This is a recommendation not only for architects but also for everyone else with a sensitivity for our artificial environment, for those who feel shocked when witnessing what is going on south of Petőfi Bridge on both sides of the Danube, for politicians and decision-makers alike, who have doubts whether the procedure of tendering and open public procurement can be rejected when it comes to spending public funds. Recommended also for our leaders in the chambers and ministries, so that they can see and show a positive example of what we would like to achieve and have as general practice instead of non-stop complaints and lamentation.

There is a lot at stake today: namely the honour and the self-respect of the profession as such. The example of the University Library and Conference Centre of Szeged proves that ours is not a lost cause yet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUN 25

ben — lenet.) Mert ugyanezen ...

1021

Mikó F. László rajza

Verse

Major Tan

József Attila neve olyannyira hozzátartozi maszkorom óta — é hogy sokáig minden sor tam, amit vele kapcsol írtak. Aztán úgy telítőd lológiával, hogy már ban új összefüggés kifej egy József Attila-vers igazán újszerű előadása sem jutott el a szívemig. Veszélybe került az évtizedeken át őrzött belső oltár, amiatt, amit „József Attila-dömpingnek" éreztem.

Az elmúlt napokban azonban két olyan élményem is volt, ami újra felszította a Költő halálhíre percében — tizenöt éves koromban — olvasott vers, a *Levegőt!* gyújtotta tüzet. Az egyik inkább „háztáji" élmény, vagy élmé-

kört, ha annak idején nem vagyok ott a József Attila-esten, ha nem írok versikét a Költőről, s ha nem tartozom — sajnos vagy szerencsére — nemzedékemhez.

Nem valószínű, hogy száznál többen elférhettek abban a téglalap alakú teremben, ám akkor ez volt *a* közönség, amelyet — bár ismertetőjegyeit nyilván bejegyezték mindenféle könyvbe — a Hatóság nem tudott kartotékadattá degradálni. Sőt, éppen ezek

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1981 NOV 28
1021

Mikó F. László: Érettségi találkozó

Mikó F. László

...alkat ő is, de kicsinységében, jóindulatúságában inkább áldozata, formába préselt, gleichschaltolható tucatterméke egy agresszívan cinikus kudarcszépítő világszemléletnek, amit Bolyongó jelképez.

A másik este — Kocsis István Bolyaijával Csendes László alakításában — nemcsak újra összefoglalta ugyanezt a drámai kérdésmeg válaszkört, hanem hiánytalan tökéletességgel megmutatta Gágyor Péter színházteremtő művészetének anatómiáját is. Gágyor (és hadd említsem itt a társalkotó

...képzeleteket megragadva, forgatva, a vád alá helyezett portrék helyéről Bolyai arca néz vissza — a közönségre.

Kedvem kerekedik lefordítani ezt a vizuális evidenciává emelkedő jelképet; kudarcainkért magunk vagyunk felelősek. De az előadás lendülete nem hagy lecövekelni egy-egy evidenciánál. A matematika zseniális kételkedőjéből, a tizenegyedik euklidészi akszióját megcáfoló rendszeralkotóból kibukik a morális lény, hogy tébolyultan is a normalitás követelményét hangoztatva maximába fogalmazza

...sítik. Am az viszon...tetlen luxusnak láts...rag György (és Gág...mátumú egyénisége...magyar nemzetisé...mégiscsak korlátoz...dolgozhassanak. A szí...is beszélve.

És dehogyis volna ez a támogatás egyoldalú. Hiszen az Erdélybe, a Felvidékre, a Vajdaságba „munkalátogatók" a szűkebb közösség szolgálatának közvetlen élményével gazdagodhatnának, míg az onnan idetérők a magyarországinál fejlettebb színikultúrák tanulságait honosíthatnák meg. És ez is, az is de nagyon ránk fér!

...a reneszansz legjobb hagyományait és meghonosítva nemcsak Franciaországban, hanem Ausztriában, Lengyelországban és Oroszországban is a világi színjátszást. Természetesen Magyarországra is eljutottak az olasz vándorkomédiások; még 1527-ben, egy évvel a mohácsi csatavesztés után is a leghíresebb ve-

Mikó Sándor

MDK

ipari művész

Gyümölcsös kosár

Repr.

Ipari Művészet 1958. 2. szám. 76. lap után
Első képtábla 3. kép.

Miko Sándor
belsőépítész

Belső kiképzést is Miko Sándor
tervezte egy borozóhoz.

Vadas József: Kisértés és kisérlet.
Művészet, 1971.február - 39.lap

Mikó Sándor
ipanművész

A Royal szálló belső berendezését
1961-ben készítette, ez volt a
művész első nagyobb munkája.

Kocsogh Ákos: Mikó Sándor
Művészet, 1971. junius - 43 lap.

Mihó Sándor
iparművész

Kiállításán üvegtárgyakat is bemutatott, műhelyrajzokat és vendéglátóipari terveket. Kiállítását a Derkovits teremben rendezte.

Korzogh Ákos: Mihó Sándor
Művészet, 1971. junius - 43 kap.

Miló Sándor
iparművész

A Dunapark kivéhárban alkotásai
vásznak ekhelyezve. Az Országhár
Ettermet parasztbútorai, szőttesei di-
szítek.

Korzogh Ákos: Miló Sándor
Művészet, 1971. junius - 43 lap.

Mikó Sándor
ipasművész

Kalsz Gyula tanítványa volt
a Főiskolán, 15-éve a Keveskedel-
mi Tervező Vállalat alkalmazottja.
Asztalos szakképzettsége is megvan.

Kovrogh Ábros Mikó Sándor
Művészet, 1971 jennis - 43 lap

Mikó Sándor
lipanmüvész

„Borozó" (repro)

Kocrogh Ákos: Mikó Sándor
Művészet, 1971. junius – 43 lap

Mikó Sándor

Padja és karosszéke a szecessziókiz korszerűecz kapcsolódik.

Kovács Ismeza: Lakásbútor, Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 10. l.

Mikó Sándor

Bedécs Sándor: Amigo kávébár, Budapest, V. Párizsi utca. Tervező: Mikó Sándor. munkatárs: Nádasdy János. Gépész-tervezők: Kiss István, Ujhelyi Béla, Szabó Miklós, Lovag Viktor. /Ismertetés képekkel, foto: Balassa Ferenc./

Magyar Épitőművészet, 197o.6.sz. 38-39. l.

Mikó Sándor belsőépítész

A kiállítási naptárban szerepel (Derkovits Terem, VI. 26 – VII. 9.).

Műgyűjtő, 1970. 1. sz.

Mikó Sándor

Ő tervezte a Várban a Régi Országház vendéglőt, a Dunapark kávéházat, a Te + Én eszpresszót, az Irányi utcai új cukrászdát és a Rondella borozót.

Munkácsy-díjas belsőépítész. Ő kezdett nálunk az elsők között „romantikus" stílusban tervezni.

F. J.: Mikó Sándor; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 48. l.

Mikó Sándor

Honggyományai: a magyar és a skandináv népművészet, a folklórból, a paraszt-barokkból származó „Kozma-stílus" s mindenféle – korábban erőltetve tartott – régimódi dolog. Jellemzi az anyag tisztelete és a mértéktartásra való törekvés.

F.J.: Mikó Sándor; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 48. l.

Mikó Sándor

A rövid kis cikk a Roudella borozó leírását adja, s hozza a fotóját.

F.J.: Mikó Sándor; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 48. l.

Mikó Sándor

A Belvárosban, Óbudán, a Várban, Siklóson, Kőszegen, Sopronban, több hazai és külföldi városban szá-mos vendéglátó létesítmény tervezése az ő nevé-hez fűződik. A közelmúltban a Derkovits-te-remben kiállítása volt.

F.J.: Mikó Sándor; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 48.l.

M.D.K

Mikó Sándor
belsőépítész

A Magyar Képző Művészek Szövetségének főtitkára lett.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése.
Művészet, 1969. március – 18 lap.

Mikó Sándor
ipari formatervező

M.D.Y.

Lámpatesté szerepel a tárlaton.

Kocsogh Ákos: Ipari művészet
Művészet, 1969. május – 42 lap.

Mikó Sándor
belsőépítész

M.D.4

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése a belsőépítészeti
Munkaközösség tagjává választotta.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése
Művészet, 1969. március - 18 lap.

Mikó Sándor belsőépítész

A hagy. Kezzőmův. Szövetsége
fotitkárává választották (nov. 20.)

Szocialista Művészetért 1969 I.

Mikó Sándor, [ ] MDK

A megnyitót mondotta.

–: Modern egyiptomi kerámiák az Ernst Múzeumban 7.

Népszabadság. Bp. 1969. jan. 17.

M.D.K.

Méhó Sándor
belső építész

Az ő művei a moszkvai, és
varsói Budapest vendéglő be-
rendezése, valamint a helsinkiben
és Koppenhágaba hűbelett magyar
iparművészeti hiáltítás installációja.

Frank János: Méhó Sándornál
Élet és Irodalom, 1968. július 27 – 8 lap

Mikó Sándor

épitész és Mikóné Balogh Rozália divattervező otthonukban.

Illusztráció

Molnár Lánló: „Junge ungarische Künstler".

Budapest, 1959, Globus.

Mikó Sándor
belsőépítész

M.D.Y

Az ő nevéhez fűződik a belvárosi
Ibolya espresso, a Piccoló drink bár.
a Régi Országhár vendéglő a Várban
a Royal szálló szobabútorai.

Frank János: Mikó Sándornál
Élet és Irodalom, 1968. július 27 – 8 lap

Mikó Sándor
belső építész

M.D.

Munkácsy díjas belső építész,
1962-ben volt kiállítása a
Csók-galériában.

Frank János: Mikó Sándornál
Élet és Irodalom, 1968. julius 27-8 lap.

Mihó Sándor
belsőépítész

MDV

A Várban a Burogánytorony
alatt terver egy princeborozót.

Frank János: Mihó Sándornál
Élet és Irodalom, 1968. július 27 - 8 lap

Mihó Sándor
belső építész

M.D.L.

Ujabb lenvei: Pince borozó a Régiposta utcában, azután a Corvin lépen egy műemlek-nárban vendégfogadó.

Frank Jacros: Mihó Sándornál
Élet és Irodalom, 1968. julius 27 - 8 lap

M.D.K.

Mikó Sándor
belső építész

A mostani velencei biennale
magyar részlegének kiállítását
terverte: Legyőzte feladatba a
Dunapark kávéhár felujítása.

rank János: Mikó Sándornál
élet és Irodalom, 1968. julius 27. 8 lap

MDK

Mikó Sándor belsőépitész

G. Staindl Katalin, Garányi József, Mikó Sándor, Pécsi László iparm. kiáll. Csók gal. 1961. máj.

Mikó Sándor belsöépitész

M.D.K.

A köszegi vár belsö berendezése.

Sedlmayr János:A helyreállitott köszegi vár
Müemlékvédelem, 1965/2. sz. 76. l.

Mikó Sándor, belsőépítész MDH

Lakberendezési tanácsadói szolgálatot is végez.

— : Behúnyt szemmel is ... 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. márc. 13.

05

M.D.K.

Mikó Sándor

Fáytyolüveg hengerváza, rózsaszin. Karcagi üveggyár.
repr.

Üveg, kerámia és porcelán 1966-1967. Bp. 1967.

101.1.

MDK

Mikó Sándor

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

M.D.K.

Mikó Sándor

Üvegablak a Ferencesek téri Ibolya eszpresszóban

Üveg, kerámia és porcelán 1966-1967. Bp.1967.
8.l .

Mikó Sándor
belsőépítész

M. D. K.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének
választmányi tagja ett.

~ : A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmányi
Művészet, 1966. június - 12 lap

Mikó Sándor bástos Tesvező ip

1965. dec. 25. Magyar Nemzet

pat művész

A lakás művészete c. cikkből
/Balog János/

Mikó Sándor belsőépitész M.D.K.

Müve a kiállitáson

Balog János: A lakás művészete az V. Magyar Ipa - művészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. dec. 25. 4.1.

Mikó Sándor, üveg, butor MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Burgkmair /1473--1531/ c
gozott, akár tanitványa,
/1500 k.--1561 k./. Az u
-1528/ és H. Schaffner /
nierista festészet főkén
eredményeként terjedt el

Mikó Sándor belső épitész M.D.K.

Választmányi tag

Dutka Mária: A Képzőművészek Szövetsége megválasztotta uj vezetőségét
Magyar Nemzet 1963. február 17. 9.1.

MIKÓ Sándor belső épitész M.[illegible].K.
Sifok, üdülőszálló
butorok

Épitész: Csángó András

Magyar Épitőművészet 1962/3. 31-33.l.

MDK

Mikó Sándor belsőépitész

Kiállitása a Csók István Galériában. A kat.-ban kép repr.

Iparmüvészek kiállitása a Csók István Galériában. 1961.máj. 26-tól jun.12-ig.

Mikó sándor M.D.K.

Pohártartó,repr.
Poharak:Mánczos József
Kivitelező:Salgótarjáni üveggyár

Iparmüvészet Bp. 1960.

Mikó Sándor M.D.K.

Müanyagbevonatu drótvázas gyümölcskosár,r pr.

Iparí művészet Bp. 1960.

Mikó Sándor M.D.K.

Ülőbutor, repr.

Ipari művészet Sp. 1960.

Mikó Sándor M.D.K.

Müanyag könyvtartó,repr.

Ipari művészet Bp. 1960.

Mikó Sándor M.D.K.

Poharak, repr.

Társtervező: Takács Géza

Kivitelező: Salgótarjáni Üveggyár.

Ipari művészet Bp. 1960.

Mikó Sándor
belsőépítész

M.D.K.

1962-ben kapta a Munkácsy díjat.

Domanovszky György: Végy Munkácsy-díjas gyárnívész.
Művészet, 1966. február – 31 lap

Mikó Sándor belsőépitész M.D.K.

KERTI

Régi Országház vendéglő , Bp. I. Országház u.

repr.

Társtervező: Szörényi Béla

Magyar Épitőművlszet 1968/1. 44-47.l.

MIK

Mikó Sándor

üveg, butor

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

Miló Sándor
ipanművész

M.D.K.

Lámpatestét mutatta be
a tárlaton.

Kovács Iszusa: Az V. Ipanművészeti Kiállítás belső építészete...
Művészet, 1966. április – 26 kap

M.D.K

Mihó Sándor
belsőépítész

Szálló hallgatóba való pámás
mékeit állította ki a tárlaton.

Horváth Teréz: Az V. Ipari Művészeti Kiállítás belsőépítészete ...
Művészet, 1966. április - 16 lap

Mikó Sándor

a müvész által tervezett üvegpoharak fényképe
Takács Géza müveivel együtt
Kivitelező a Salgótarjáni üveggyár

Rajztanitás 1962. II.sz. 4.l.

Mikó Sándor belsőépitész M.D.K.

Az Országház u. 17 sz. házban a " Régi Országház" vendéglő átalakitásának terve.

/

Müemlékvédelem 1967/2. 126.1.

Mikó Sándor belsőépitész M.D.K.

Müve a kiállitáson butorok

Vámossy Ferenc: "z V. Orsz. Iparművészeti Kiá-
Állitásról
Magyar épitőművészet 1966/2. 59-60. 1.

N.D.K.

Mikó Sándor belsőépitész

KERTI

"Pikolo Drinkbár" Bp. V. Párizsi udvar , repr.

Munkatárs: Szörényi Béla, Demeter András

Magyar Épitőművészet 1966/4 38-39.l.

M.D.K.

Mikó Sándor belsőépitész

Közremüködi a kőszegi vár helyreállitásánál

Épitész: Sedlmayr János

Pogány Frigyes: a kőszegi vár helyreállitása

Magyar Épitőmüvészet 1966/3. 58-64.l.

MDK.

Mikó Sándor

Butorterv pályadijat kapott

Népszabadság 1967 febr.3.

Mikó Sándor belsöépitész M.É.K.
/KERTI/

ÁBC áruház/ Dunaujváros / belsö tervei

Épitész: Finta József repr.

Magyar Épitömüvészet 1965/2. 2-10.1.

Mikó Sándro belsőépitész M.D.K.

/KERTI/

Dunaujváros ,Üzletközpont belsőépitész munkái

Épitész: Finta József

Magyar Epitőművészet 1962xx/3x 6.

MDK

Mikó Sándor belsőépitész

Kiállitása a Csók István Galériában.

1961. máj. 26-tól Jún. 12-ig. Kat.

MDK

Mikó Sándor belsőépitész

Szék. Repr.

Iparművészek Kiall.a Csók Istvan Galériaban.
1961.Máj.26-tól Jún.12-ig. Kat.

Mikó Sándor, iparművész M Dk

Egyhori asztalosinas. (1943. Kistelek.)

Rajztanára (Újpesten): Pomogáts Béla öntökélte azza, hogy az Iparművészeti főiskolán tanuljon. Rómában fejezte be tanulmányait. Most, 32 éves Kozában rábízták a Royal Szálló belső tervezésének irányítását.

Gerencsér Miklós: Honnan indult a vonat Rómába? 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 29.

MDK

Mikó Sándor

Mikó Sándor /üveg, butor/ résztvett a Iv.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Mikó Sándor belső építész M.D .K.

Részt vett a kiállitáson

A kiállitás rendezésé, belső építészi munkái

Vajna Éva: Magyar iparmüvészeti kiállitás Helsinkiben

Magyar Nemzet 1963. május 15. 4.1.

M.J.V.

Mikó Sándor, iparművész MDH

A Karcagi üveggyár termékeinek egyik tervezője.

—: Üvegművészeti Kiállítás 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 10.

Mikó Sándor, iparművén belső építén D Oh

A Csók Galériában állított ki negyedmagával. Univerzális tehetség. A Royal Szálló számára tervezett kisbútorai, székei, fotelei a bútorművészet legkorszerűbb törekvéseit képviselik. Egy vitrint megtöltő művészi üvegtárgyat is kiállított.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról 8-l

Ap. 1961. jún. 24.

NÉPSZABADSÁG

Sz. D. K.

MIKÓ Sándor belső építész

Cukorászda a Rózsa utcai lakóház-

ban. Rekr.

Magyar Építőművészet 1961. 2. sz. 19. o.

M. D. K

MIKÓ Sándor belsőépítész

Kiállítása a Csól István Galériában

Magyar Nemzet 1961. máj. 25. 7. l.

Mikó Sándor
ipari művész

H.D.K.

Üvegművészeti munkái.

Haits: Üveg művészet
Nők Lapja, 1961. okt 24

MDK

Mikó Sándor II.é.belsőép.

Ifjuságí képzőm. és iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun.

7 l.

Mikó Sándor MDK

Népművelési Minisztérium 1958-as ösztöndíjasa

Műterem 1958 I. évf. I.sz. 46 o.

Mikó Sándor
Fogadó-tanácskozó
Dolgozószoba

Ernst Muzeum. I. iparmüvészeti kiállitás. 1952.
4 l.

templom Mihaleczky Ádám lelk
tüzvész után ujabb - torony
gi helyén ~~épitettek fel~~ a fa
~~jezett~~ templom helyét a gyak
feletti dombon, épitése 15.c
~~Seltenhofer Frigyes cég öntö~~
Jellege: Neoromán.
Külseje: ~~A falu feletti emel~~
~~és 187o között Maricsek Fer~~
relépő torony sokszögü sisa
szögü záródásu szentéllyel,
su ablaknyilások, az ereszp
Belseje: Belül négyszakaszo

Mikó Sándor

G. STAINDL KATALIN

KERÁMIKUS

GARÁNYI JÓZSEF

KERÁMIKUS

MIKÓ SÁNDOR

BELSŐÉPÍTÉSZ

PÉCSI LÁSZLÓ

TEXTILTERVEZŐ

IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA
A CSÓK ISTVÁN GALÉRIÁBAN

1961.

MÁJUS 26-TÓL
JÚNIUS 12-IG

BUDAPEST V., VÁCI UTCA 25

Bemutatkozásunk folytatása annak az 1958-ban elkezdett kiállítássorozatnak, amelyet fiatal iparművészek munkáiból állítottak össze.

Évfolyamtársak voltunk az Iparművészeti Főiskolán, majd a közös szándék kapcsolta össze tevékenységünket. Célunk az, hogy korszerű és esztétikailag magas színvonalú környezetet teremtsünk minden ember számára, úgy a lakásban, mint a középületekben.

A műfajoknak megfelelően másként tudja megvalósítani elképzeléseit a kerámikus, másként a belsőépítész és ismét másként a textiles.

A két kerámikus kis műhelyben készült, egyedi alkotásokat mutat be, a természettől kapott élményeket továbbítják, szint és formát hangolnak össze a téma és technika sokféle változatában, a legkisebb tárgyak megformálásától a nagyobb méretű épületkerámiáig.

A lakástextiliák fontos részei egy interieurnek. A szövés sajátossága megköveteli a tervező művésztől, hogy napjaink egyetlen reális lehetőségével élve — a nagyiparban valósítsa meg elképzeléseit. A bemutatott lakástextiliák mind a nagyipari termelésben készültek.

A belsőépítész feladata, hogy kialakítsa az ember életfunkcióinak megfelelő keretet, majd azok berendezési tárgyainak tervezésekor összefogja a különböző anyagokkal dolgozó társművészeket.

Közös célunk megvalósítása felé haladó útunk pár éves eredményeit mutatjuk be ezen a kiállításon.

G. STAINDL KATALIN
kerámikus

MIKÓ SÁNDOR
belsőépítész

GARÁNYI JÓZSEF
kerámikus

PÉCSI LÁSZLÓ
textiltervező

F. k.: Dr. Balázs Istvánné

61-5950-689/4 - Révai-nyomda

MIKÓ SÁNDOR
belsőépítész

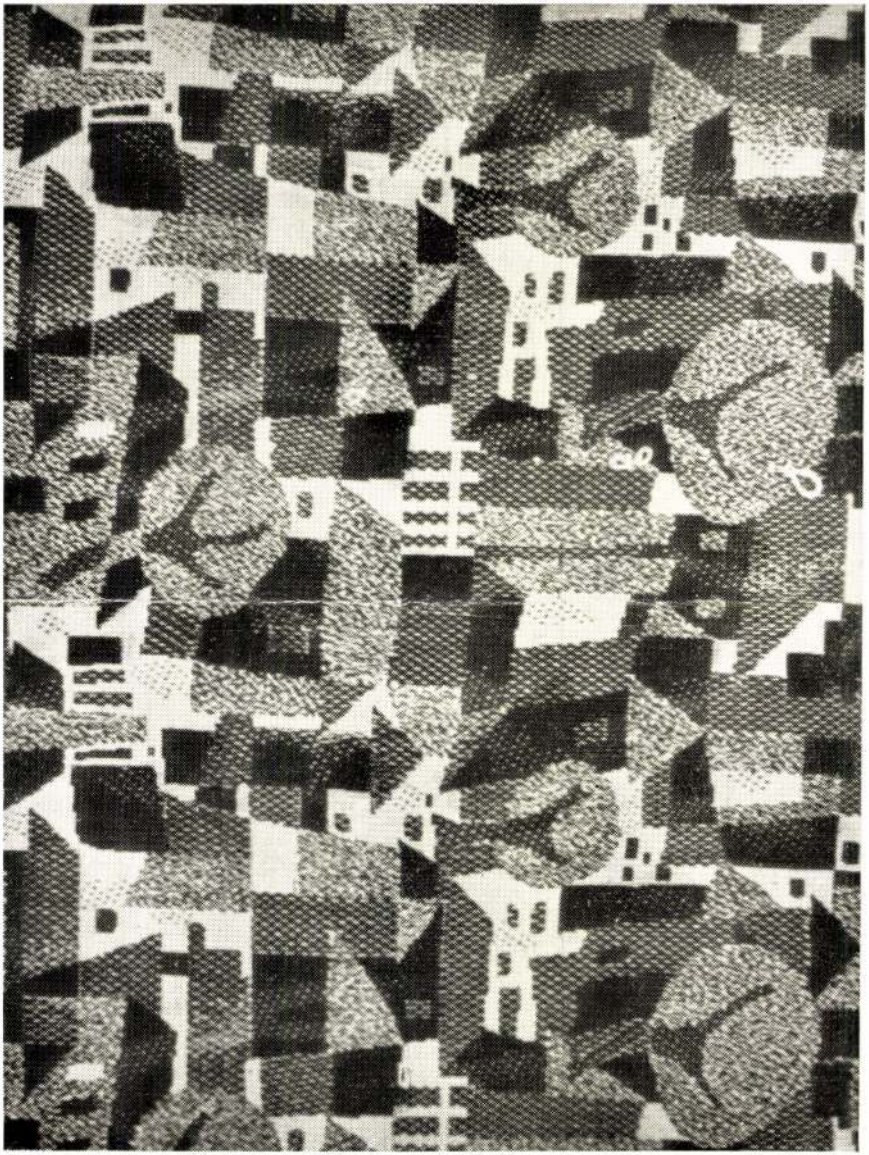

PÉCSI LÁSZLÓ
textiltervező

G. STAINDL KATALIN
kerámikus

GARÁNYI JÓZSEF
kerámikus

Szikra Lapnyomda követelését a Vicopress annak idején megtámadta monopolhelyzettel való visszaélés és a számlák feltűnő értékaránytalansága címén. A Vicopressnek ezt a keresetét a bíróság elutasította.

– Akuzmatikus zenei napok kezdődtek tegnap Budapesten, a Zeneakadémián. A négynapos rendezvénysorozaton Denis Salley, a Londoni Egyetem zenei fakultásának vezető professzora, az akuzmatikus és elektroakusztikus zene egyik meghatározó egyénisége tart előadásokat, illetve mutat be új hangzásokat. A British Council és a Magyar Komputerzenei Alapítvány rendezvénye hétfőn koncerttel zárul a Műcsarnokban.

– Mikó Rita festőművész tárlatát Kertész Magda, Illinois állam budapesti irodájának igazgatója nyitotta meg a fővárosi Nemzeti Szállodában. Közreműködött Takács Judit (pánsíp), Gyarmati Dorottya (trombia) és a Gastoldi kórus, Végh Katalin vezényletével. A képek egy hónapig láthatók.

– A Szent István Bajtársi Szövetség szokásos novemberi főpapi szentmisehallgatását az idén 22-én, szombaton 10 órakor tartja a Mátyás-templomban.

– Meghalt Anne Stine Ingstad, a vikingek észak-amerikai megtelepedésének nyomait felfedező norvég régésznő 79 éves korában, csütörtökön. Férjével, Helge Ingstad íróval és utazóval 1968-ban Kanadában, az új-foundlandi L'Anse aux Medows-ban végzett ásatásokon megtalálta egy viking település maradványait. Az ezeréves település nyomai azt bizonyították, hogy a vikingek már körülbelül 500 évvel Kolumbusz Kristóf előtt Észak-Amerika partjaira léptek.

– Elhunyt Varjas Károly nyugalmazott főorvos, a Pest-budai Petőfi Egyesület titkára. Türelemmel viselt, súlyos betegség után életének 70. évében érte a halál. Temetéséről később intézkednek.

Lopott autók

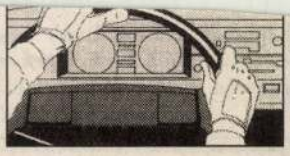

Lapunk folyamatosan közreadja a legutóbbi napokban Magyarország területén ellopott gépjárművek adatait. Kérjük olvasóinkat, akik bárhol felismerik a körözés alatt álló gépjárműveket – a közölt azonosító adatok alapján –, azonnal értesítsék a rendőrséget, vagy ha ez nem lehetséges, szerkesztőségünk belpolitikai ügyeletesét.

Péntekig bezárólag

Budapest			
III. kerület	bordó	Lada	DNL-992
	bordó	Lada	DVW-144
	kék	Trabant	AIA-205
IV. kerület	szürke	Volvo	CMW-150
	piros	VW	FGF-018
V. kerület	szürke	FIAT	DZU-753
	fehér	Lada	DYM-369
VI–VII. kerület	élénkpiros	Fiat	FDZ-888
	szürke	Mercedes	SNO-2UDJ
	fehér	Suzuki	GKK-446
VIII. kerület	metálszürke	Ford	FDH-180
IX. kerület	kék	VW	ELC-317
	sötétkék	Mercedes	Z-NP-100
	fehér	Lada BCV-574	BCV-574
	fekete	WV	EIM-234
	fehér	VW	GIJ-751
	fehér	Lada	EJR-470
X. kerület	szürke	Mitsubishi	CFC-539
	fehér	Lada	FEM-678
XI. kerület	bordó	VW	EXV-579
	fehér	Wartburg	EED-670
XII. kerület	sárga	Poski FIAT	ABP-984
	fehér	VW	BMZ-188
	zöld	Honda	GID-162
XIII. kerület	homok	Wartburg	DMC-395
	világoskék	Trabant	AEW-588
	piros	Opel	EKS-162
	bordó	Peugeot	GKL-571
	fekete	VW	MD-64-NN
	fehér	Peugeot	GGJ-483
XIV. kerület	fehér	VW	CEU-372
	fehér	Mercedes	M-KJ 1771
	kék	VW	EGC-672
XV. kerület	b.-vörös	Skoda	GFF-392
XVIII. kerület	kék	Lada	GIA-312
	sötétzöld	Lada	AWV-021
XIX. kerület	zöld	Opel	FGX-089
	fehér	Mitsubishi	AYN-974
XX. kerület	szürke	VW	DDL-761
	fehér	VW	GGH-861
	szürke	VW	DXZ-922
XXI. kerület	piros	Lada	DWT-786
Szabolcs megye:	barna	Audi	EVC-623
	barna	Honda	SIÉ-464
	kék	Mercedes	ELT-452
Tolna megye:	sötétzöld	Ford	FCN-406
	fekete	Mercedes	EVK-257

A Postabank Hozamgarancia Nyíltvégű Értékpapír Befektetési Alap nettó eszközértéke

4 874 376 776 forint

Egy darab befektetési jegyre jutó érték

1,242109 forint

A Lokomotív Nyíltvégű Részvény Értékpapír Befektetési Alap nettó eszközértéke

760 917 491 forint

Egy darab befektetési jegyre jutó érték

1,042883 forint

URNATEMETŐ

A temető főbejáratával szemben, **a MINDENSZENTEK plébániatemplomban urnatemető-kápolna** épül. A novemberben megnyíló kolumbáriumban 1, 2, 3 férőhelyes, családi- és díszsírhelyek valamint emléktáblák igényelhetők.

Az első száz urnafülke jelentős kedvezménnyel váltható meg!

A befizetések az élő közösség javát hivatottak szolgálni.

További információ és jelentkezés:

FARKASRÉTI MINDENSZENTEK PLÉBÁNIA

1124 BUDAPEST, HEGYALJA ÚT 139., TEL.: 319-3105

szerda: 9⁰⁰ – 13⁰⁰, 16⁰⁰ – 18⁰⁰, vasárnap: 10⁰⁰ – 12⁰⁰

FARKASRÉTEN

alkalmából a Postabank – amely kormány Béla kiray úti vendégzazgatója és Benkó Sándor.
Havran Zoltán felvétele

helyzet megoldásaként új módszert dolgoznak ki – nem minden előzmény nélkül. Már régebben is felmerült a kérdés a rendelkezésre álló pénz átcsoportosításá-

nem is lehet lehetőség. A város nagy megértést tanúsított a zavarok iránt, jelezték segítőkészségüket - anyagi tekintetben is.

(k. g.)

Megjöttek a rigók

Kitekintettem minap az ablakon és szomorúan tapasztaltam, hogy a kert öreg platánja is megadta magát az éjszaka: levetkőzött. Megértettem az üzenetét, mától megváltozik az életünk. Véget ér az önámítás arról, hogy még itt ballag mellettünk a nyár aranyos lábaival, és remélhetünk bőven álmodozásra is alkalmas derűs, szép napokat. Ránéztem a fára és szertefoszlott bennem minden ilyen reménykedés. Beleborzongtam a változtathatatlanba: a tél köszönt be hozzám a kertből.

A napfény is egy csapásra didergetővé vált és arra gondoltam szomorúan, hogy rövidesen megérkeznek a hosszú szálú őszi esők is. Előkerülnek a szekrények fiókjaiból a melegebb sálak, a kesztyűk, szemlét tartunk cipőink felett, kezünk ügyébe készítjük a pulóvereket, kalapokat, sapkákat, mert illően kell fogadnunk a nemkívánatos vendéget.

Nem mondom, a téli zimankónak is vannak örömei, emlékszem még gyermekkoromból a zúzmarás nagy telekre, amikor apámmal subába burkolva, kétlovas szán röpített bennünket a végtelen bácskai síkságon, és varjak ültek a kopasz jegenyék tetején. Térdig ért a hó, a mama befűtötte otthon a kemencét, mert kenyeret sütött és lepénnyel várt bennünket haza. Milyen csodálatos telek voltak azok!

De ilyenek már csak emlékeimben élnek. A múló évek megtanítottak azóta, hogy a nagyvárosi telek össze sem hasonlíthatók a tisztaság üzenetét hordozó igazi falusi telekkel.

Nézem a kopaszon didergő platánt és arra gondolok, hogy rövidesen a rigóim is megérkeznek, mivel ők állandó téli vendégei a kertnek. Terepszemlére már járt itt közülük néhány, egyikük bekukkantott az erkélyemre is, de véglegesen akkor költöznek majd hozzánk, amikor a dér már megcsípi a faleveleket.

Nem is kellett sokáig várnom rájuk, lám ők is időben megkapták a természet üzenetét. Néhány nap elteltével, a kertbe kitekintve a feleségem intett: „Gyere, nézd őket!" Izgatottan számolgattam kis csapatukat, az idén ugyan hányan érkeztek? Minden évben változó a számuk. Tavasszal négyen búcsúztak, egyikük énekkel köszönt el tőlünk, trillázott az erkély korlátján egyensúlyozva, majd együtt felrebbenve elröppentek. Azóta nem láttam őket.

Most nyolc feketerigót számolok meg, a feleségem tízet vél szaladgálni a kertben. Tehát itt a szaporulat is vagy lehet, hogy közben egy másik család is csatlakozott az enyéimhez? A régi hímet ismerni vélem, de a tojó mintha más lenne, lehet hogy új párt választott a nyáron a házimadaram?

„Hozom nekik az almát!" – siet a kamrába a feleségem, s nyomban vissza is tér két almával. Közben tart a bemutatkozás az erkélyen. Sorra elvonulnak előttünk a kedves vendégek, egyikük egészen közel merészkedik, nagyokat fütyent, boldogan gurgulázva. Mintha arról szólna, hogy szép volt az idei nyár. Istenem, milyen gyorsan eltelt, szinte elfutott.

A tágas erkély oszlopának döntve a hátam, azon tűnődöm a rigók tülekedését figyelve a ledobott alma körül, miért érezzük azt, hogy egyre rövidebbekké válnak a nyarak, mígnem egyszer végképp elfogynak? Mert olyan az élet, mint egy ötfelvonásos dráma. Most vajon melyik felvonása ért véget? Lesz még szünet, jön még újra nyár, vagy végképp legördül a függöny?

Illés Sándor

vehessen a decemberi sorsoláson!

ES NYEREMÉNYEK!

egyéni előfizetéssel rendelkeznek, havonta értékes tárgynyereményeket sorsolunk ki.

A részleteket keresse a Krónika oldalon!

hiteles polgári napilap.

MDK

Mikó Lajos műkedvelő festő

Falurészlete szerepelt a (debreceni) Képzőművészeti Kör májusban (1958) rendezett kiállításán.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov.-dec. 109. l.

M. D. K.

Mikó Pálma festő

Nagybányán a Hollósy-iskola
növendéke, az első kiállításon
1 tanulmánnyal szerepel (1897)

Péri István: A nagybányai művésztelep
Ba-1954. 239., 305. l.

M.D.K.

Mikó Nándor

"Téli táj" c. képét küldte be a lap "Tehetségkutatás" c. felhivására Herman Lipót ajánlásával.

Szinházi Élet Bp. 1932. aug. 7-13. XXII. évf. 33. sz. 98. lap.

MIKÓ/gyáros/PÁL, keramikus, korongos

A bélapátfalvi kőnycserépgyárból csak azokat a dolgozókat ismerjük, akik valamilyen hivatalos iratban szerepeltek. Mikó 1901-től 1907-ig dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi kőnycserépgyar 1894 és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MÚZEUM ÉVKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1969

MIKÓ PÁL, keramikus

A bélapátfalvi keménycseréppgyár szakmunkása volt. Bár a gyár kedvezőtlen helyzete a munkásokat is érintette, mégis abban a megbecsülésben részesült, hogy helyet foglalhatott a község vezetésében. 224.old. 11.jegyz

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keményccseréppgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI.1968. Eger, 1969

Mikó Sándor belsőépítész

- Első izben dolgozik Zalaegerszegen a belső építészmüvész alkotógárdája. Hogyan született ez a kezdeményezés? Mikó Sándor belsőépitészt kérdezzük erről?

- Korábban már szobrász barátaink itt egy lo éven keresztül művésztelepet létesitettek és innen adódott az ötlet, hogy a belsőépitészekkel, ipariformásokkal kibővitve egy olyan programot dolgozzunk ki, ami itt a Városi Tanács, a városi építészeti hatóságok, a tervezőintézet, a városi főépitész, a Városi Tanács építési osztályának a közreműködésével itt megvalósitásra kerülnek. El szeretném mondani, hogy pályázat útján vettek részt itt a kollégák egy lo- 14 belsőépitész túlnyomó részt és egy pár ipariformás pályázat útján nyertek a művésztelepre meghivást. A pályázatot az előző szervek és intézmények vezetőivel közösen irtuk ki, a helyszini ismeretek alapján hirdettük meg itt a részvételi lehetőséget. A pályamunkákat amiket hoztak azt közösen összedolgozták és a helyszinre adaptálták. Eleve a program is a város, a városi utcabútorok, tehát az ember és a környezete ami most egyáltalán napirenden van, a különböző használati eszközök, telefonfülkék, különböző információs jelzőkészülékek, kerékpártartók, különböző utcai árusitó pavilonok, mind, mind ami tulaj-

1978. aug. 15. Televizió 20.55 M.
Müvészeti Magazin

donképpen használati tárgyakként itt az embereket körbeveszi, és egyáltalán ezt a nagyon szép várost még esztétikailag is gazdagitja. Román Lászlónak és Vér Klárinak a munkája az itt látható térplasztika, a terep adottságait követően ilyen csuklós szerkezettel müködő, a legkülönbözőbb ülés, fekvés és pihenő módozatokat tudja fölvenni, egy nagyon érdekes és izgalmas kis szines térplasztikát ad, az egyik játszótérre gondoljuk felállitani.

- Blazsek Gyöngyvér belsőépitész kollégánk munkái ezek a régi, ősi boronafal szisztéma, ács-szerkezetnek a kapcsolódásaiból összeépitett, száraz összeépitéssel készült térformák, amik különböző funkciókat biztositanak, mint látható ilyen irányitó táblák, jelzőrendszerek, különböző belső terepet lehet belőle kialakitani. A másik látható kis modell az Hámori Judit belső épitész kollégánk munkái. Különböző térelemek és tér-rendszereknek a játékával ezek térelválasztó játszótéri elemként müködnek.

- És az elkészült tárgyakat azután az utcán próbálják ki?

- Természetesen. Na most egy nagyobb komplex teret is próbálunk itt behatárolni, oda tervezzük ezeket a nagyobb lélegzetü használati eszközöket.

Mikó Sándor, belsőépítész

Új kötettel bővült a Műterem-sorozat is. A legújabb kiadvány *Mikó Sándor* belsőépítész munkásságával ismerteti meg az olvasót.

(h. m.)

(h. m.) Nagyon művészettörténet 2.

Esti Hírlap, 1980. máj. 4.

Mikó Sándor, belsőépítész

L.: Ardai Ildikó

–. Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. május 26.

VAJDA JÚLIA

(A több jelentésű „szentendrei festészet" Vajda-féle körébe tartozó művész. 1940-ben szerepelt először az Ernst Múzeum tavaszi szalonján, később a KUT kiállításain. Részt vett az Európai Iskola tárlatain, 1948-ban ugyanitt önálló kiállítása volt, 1960-ban műterem-kiállítása. 1957-ben a nemzeti kiállításon, 1958-ban a Nemzeti Galéria fotómontázs bemutatóján, 1962-ben az Építők Klubjában, 1966-ban a szentendrei festők esztergomi tárlatán vett részt képeivel, legutóbb pedig a szentendrei festők jubileumi kiállításán, Szentendrén. Vajda Lajos özvegye. Nála ez nem csupán életrajzi adat. Vajda művészetének szuggesztivitása mindmáig erősödik, sőt – mondhatjuk – erősödni fog. Vajda Júliától mint autentikustól Vajda Lajos hatásáról érdeklődöm és arról, hogy – mint szuverén festőművész – miképpen dolgozta fel, transzponálta ezeket a hatásokat.)

– Pozsonyból jöttem fel Pestre, hogy festeni tanuljak – lehettem vagy húszéves –, és már az első nap a menzán találkoztam Vajdával, Ámosékkal, Bálint Endrével. Beiratkoztam az Iparművészeti Iskolába, megtanultam fejet rajzolni, később az Aba Novák iskolát látogattam és a Képzőművészeti Főiskola esti grafikai kurzusát, ahol Varga Nándor Lajos volt a mesterem; megtanított a rézkarcolásra és más grafikai technikára. Vajda lebeszélt az iskolás képzésről. Fölfedte azt a képességemet, hogy szabadon tudok fogalmazni. Fel akart szabadítani, de én ragaszkodtam hozzá, hogy stúdiumokat is készítsek. Éveken át így dolgoztam.

Szentendrén kezdtem kompozíciókat csinálni, először szénnel, pasztellal, aztán olajfestékkel. Vajda a szerkezetesség felé irányí-

– Újabb terveid?

– Pinceborozó a Régiposta utcában. Aztán a Corvin téren egy műemlék házban berendezett vendégfogadó. A kis udvar köré, mintegy átrium köré csoportosítom a szobákat; olyan hangulatot szeretnék teremteni, mintha a korabeli házigazda vacsorára hívná meg a barátait. A Várban – a Buzogánytorony alatt – is tervezek egy pinceborozót, mellette bormúzeum is lesz. A régi téglaboltozatot tiszteletben tartom, a berendezése egyszerű, de megtöltve korszerű és a funkciónak megfelelő tartalommal.

Ezekkel játszadozom, ezeken spekulálok. Már terveztem hasonlókat, a régi tapasztalataimból szűröm le az új terveket. Másfél évtizedes gyakorlat után izgalmasabb, hogy mit csináljon az ember, csak azután a hogyan.

(1968)

– Romantikus stílusban rendezem be a kávéházat, korszerű anyagokból. Bordó, faltól falig szőnyegburkolatot kap a padló, a falakat csontszínűre mázoltatom, csillárokat is tervezek, de izzóval világítanak majd, nem fénycsővel. Drapériás függönyöket akasztatok fel. Hajlított Thonet jellegű székekkel rendezem be a kávéházat, és márványasztalokkal, a lapjuk valódi fehér márvány lesz. És ha addig élek is, szerzek hajlított újságtartó rámákat, csak tudnám, honnan.

– Hogy lehet az, hogy a sachlich Mikó Sándor „romantikus" lett?

– Ha én romantikus vagyok, disztingválok. Régebben a skandináv építészet puritánsága vonzott – most is –, de bizonyos helyeken és bizonyos körülmények között egy másfajta hangra is szükség van. Mást vár az ember az operában, mást egy kiállítóhelyiségtől vagy sportcsarnoktól, és mást a vendéglőtől. A legtöbb vendég, amikor beül a kávéházba, vendéglőbe, nem is tudja, miért érzi jól magát. Nem tudja, miért válik törzsvendéggé. A nagy, kongóan üres hatású éttermek, önkiszolgáló bisztrók, büfék után az ember vágyik az intim, a közvetlenebb, emberibb léptékű terekre. Mi az, hogy romantikus belsőépítészet? A nagy, üres felületek megtöltése, illetve gazdagítása. Milyen jó érzékkel tudta azokat a régi vendégfogadókat – belsőépítész akkor még nem volt – a fogadós berendezni. Szeretettel, kedvességgel, még ha a berendezés primitív volt is.

Persze, ha most megvennénk egy parasztszobát, és meghagynánk olyannak, amilyen, abból nem vendéglő lenne, hanem múzeum. Nekünk minél kevesebbel minél többet kell nyújtanunk. Ez a legnehezebb. Ez az, ami nagy mesterségbeli tudást követel. Emberismeretet; úgy is mondhatnám, hogy emberszeretetet.

– Részletesebben?

– Az anyag becsülete, tisztelete és szeretete döntő nálunk. Nem szabad mindent megcsinálni, nem szabad olyasmit, amit az anyag nem enged. Azok a harminc év előtti kollégák – mint a Dunapark tervezői – nagyon értették a szakmájukat, és a kivitelezővel való kapcsolatuk is példamutató.

Egyszer valamelyik műhelyben egy öreg asztalossal vitatkoztunk a tervemről: „A papír mindent kibír – mondta –, próbálná meg egyszer végigtolni a deszkán a ropántot." Erre megfogtam ezt a hetven centiméteres nagy gyalut, végigtoltam olyan szépen, hogy a forgács a faanyag teljes hosszából egyben jött ki. A bácsi nem tudta, hogy apám asztalos, és én nála voltam inas. Attól kezdve nem volt problémám ezzel a műhellyel.

Tobzódni különböző anyagokkal illetlenség. A mértéktartás a szakmai etiketthez tartozik. Sok időnek kell eltelni, hogy az ember leegyszerűsödjék – nem mondom, hogy én már eljutottam idáig –, ezt megkívánja a tervezői alázat, nem tolakodhat mindenáron előtérbe a tervezés. Ezt tanultam a mestereimtől is.

– Kik voltak a tanáraid?

– Még Kozma Lajos főigazgatói kézfogásával kezdődött a főiskolai pályafutásom. Különben Kaesz Gyula tanítványa voltam. Kiváteles volt a szakmai intelligenciája, és jól ismerte a társművészeteket. Jó emberismerő volt, és jó pedagógus. Az anyag szeretetét tőle örökölte egy egész magyar belsőépítész generáció. Még mindig emlegetjük korrektúráit, amikor vékony pix ceruzája olyan gyilkos kegyetlenséggel, megszégyenítő pontossággal járt a rajzlapunkon, amikor a rajzon halandzsázni próbáltunk. Kaesz nem mindig a tárgyról beszélt, úgy beszélt mellé, hogy ma is hasznát vehetjük megjegyzéseinek.

magukon. Ezek a művek szándéktalanul is cáfolják azt a tévhitet, hogy a textil falikép a festmény, a táblakép félig-meddig sima áttétele a szövőszékre, hímzővászonra.)

– Tervei?

– Tavaly megalapítottuk a Prizma 13 csoportot. Tizenketten vagyunk benne, belsőépítészek, kerámikusok, textiltervezők és egy ötvös. Jó csoport, és az ilyentől inspirálódik az ember. Már volt egy kiállításunk Nagykanizsán, és készülünk más közös tárlatra is. Én meg jövőre a grafikáimból rendezek bemutatót a Dürer Teremben.

(1968)

Frank János: Góra bírt műtenek
Bp. Magvető 1975

MIKÓ SÁNDOR

(Belsőépítész. 1962-ben kiállítása volt a Csók Galériában. Az ő munkája – többek között – a belvárosi Ibolya Eszpresszó, a Piccolo Drink Bár, a Régi Országház Vendéglő a Várban, a Royal Szálló szobabútorai s a moszkvai és a varsói Budapest Vendéglő berendezései. Mikó tervezte a Helsinkibe és a Koppenhágába küldött magyar iparművészeti kiállítás installációját és a mostani velencei biennálé magyar részlegének kiállítási bútorait.

Az autóbuszon találkoztunk, olyan lelkesedéssel beszélt legújabb feladatáról, a Dunapark Kávéház felújításáról, hogy azonnal elkísértem a helyszínre, a Szent István parkba. Az építkezésen lázasan dolgoztak, még a nyáron meg akarják nyitni.)

– A Tér és Forma egyik régi számában olvastam a Dunaparkról, 1937-ben épült, tervezte Hofstätter és Domány, már nem élnek. Mostanáig egy bank foglalta el a kávéházat, de sikerült a vendéglátóiparnak visszaszerezni.

(A kétszintes – mondjuk, lekerekített modernségű – kávéházbelső majdnem teljes épségben megmaradt. Épek a légkondicionáló berendezés – 1937-ből maradt! – aknái, a padlóba süllyeszthető tükörablakok pedig átvészelték az ostromot, most találta meg Mikó a pincében. Tágasak és racionálisak a kávéház nem látható részei, konyhák, tálalók, ételliftek stb.)

– Milyen lesz az új Dunapark?

– Megtisztítom a falakat az időközben rárakódott sallangoktól, de igyekszem megtartani a kávéház eredeti formáját, tiszteletben tartom az egykori építészek eredeti elgondolásait.

– És mi az, amit mégis hozzáteszel?

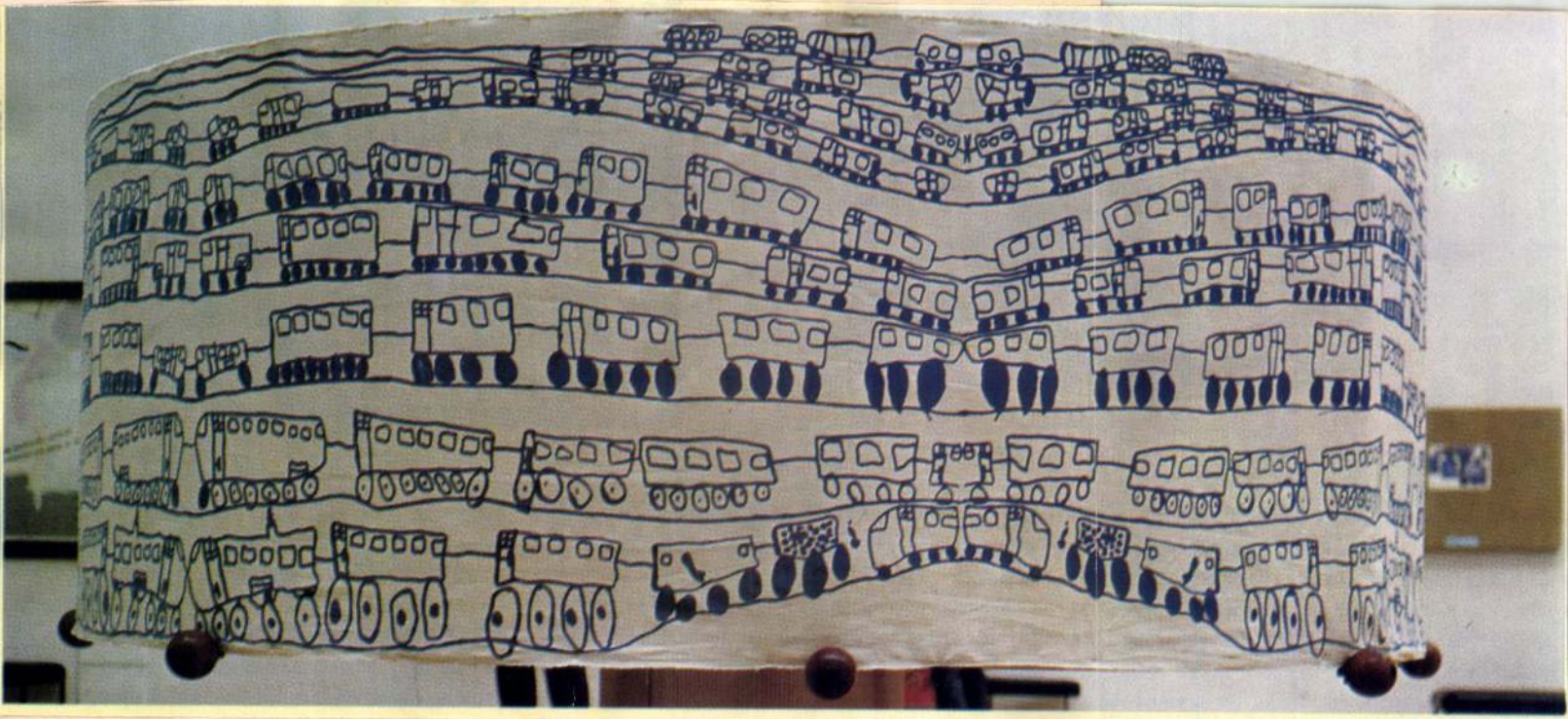

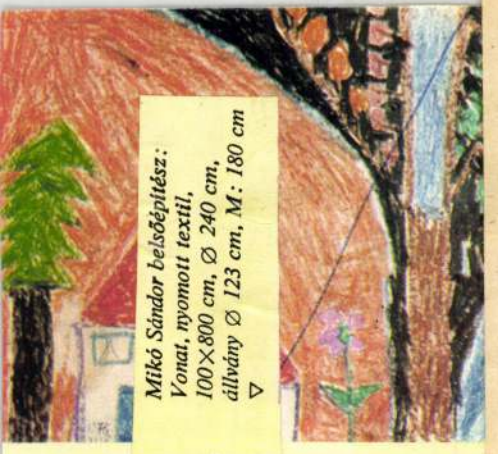

Mikó Sándor belsőépítész:
Vonat, nyomott textil,
100×800 cm, Ø 240 cm,
állvány Ø 123 cm, M: 180 cm
▷

száműzze a szavakat, s hogy a vizuális nyel
kezdetleges, de csodálatos rezdüléseire a te
mácsszerepbe lépő művész segítségével ir
nyítsa rá a figyelmet – amennyire aktuál
éppannyira távolabbi céllal is. Kérdés:
előbbit vajon elértük-e,* s milyen tanuls
gokkal kell szembenéznünk, ha tovább ak

Mikó Sándor
belsőépitész

Vonat,nyomott textil

Rozgonyi Iván: Néző,művész,nyelv és nyelvek.
MŰVÉSZET,1979.december - 4.lap.

Mikó Sándor

Iparművész.

Szerepel a Képcsarnok egri bemutatótermében

N.N.: Egy miliós forint a szépre

Népujság 1969 XII. 31

Mikó Sándor /Mikós ?/

A konszerű lámpatestek tervezésére kürt országos nyilvános tervpályázatot M. S. és Szörényi Béla Belső-építészek nyerték. A kivitelezésre jövő érben kerül sor.

Ipari Művészet, 1965. 1. sz. 108. l.

MDK

Mikó Sándor [iparművész :]

Megjelent a kiállításon, mint a Magy. Iparművészete hövetségének fötitkára.

– : Magyar iparművészeti kiállítás 5. Kairóban

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 22.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikó Sándor

A borítón és a mellékleten összeállítást közlünk a KERTI munkatársai: Gaubek Júlia, Mikó Sándor, Szörényi Béla, Nyáry László és Kisszebeni Marcel belsőépítészek terveiből.

Új Irás VII + éf. 6. sz. 1967. jún., 2. l.

M.D.4.

Mikó Sándor
iparművész

Ágyparaván terve (repro)
Kettős ágy terve (repro)

M: Szép otthon
Vöh kapja, 1961. október 7.

Mikó Sándor, belsőépítész

MDh

Tájékoztatást adott a Várban és máratt helyreállításra, modernizálásra vagy éppen felépítésre kerülő borozó-vendéglátó stb helyiségekről.

Pakots György: Ősi pince a Burogánytorony mellett

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. máj. 5.

Kiss Sándor

Szerepelt az V. Orsz. Iparművészeti Kiállításon.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jan. 4.

Mikó Sándor, [iparművész?] MDK

Egy II. díjat kapott.

-: Kiosztották a bútortervpályázat díjait. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1967. febr. 3.

Mikó Sándor bekezdése

Mai román festészet kiállítása a Nemzeti Galériában

Csütörtökön a Nemzeti Galériában megnyílt a *Mai román festészet* című kiállítás. A megnyitón részt vett a társadalmi és kulturális élet sok képviselője. Jelen volt *Constantin Cimbru*, a Román Szocialista Köztársaság budapesti ideiglenes ügyvivője, valamint a követség több munkatársa. Megnyitó beszédet mondott *Mikó Sándor*, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára és *Marin Mihalache* műkritikus. A Románia felszabadulásának 32. évfordulója alkalmából rendezett kiállítás — amint hangsúlyozták — része a két évtizedes kiállítási sorozatnak. Ez év tavaszán a Budavári Palotában *Nagy Imrének*, a Román Szocialista Köztársaság sokszorosan kitüntetett művészének tárlatát láthatta a közönség. Azelőtt a [illegible]svári Művészeti Múzeum i[illegible], a modern román, f[illegible]yi festészetet ism[illegible] mostani tárla[illegible] pig tekinth[illegible] mán fe[illegible] átfo[illegible] fe[illegible]

RÁADÁS

— : Mai román festészet kiállítása ... 6.

Népszabadság, Bp. 1976. aug. 27.

Mikó Sándor, munkácsy-díjas belsőépítész

A mai napon nyitja meg Lehoczky János kovácsoparmúvész kiállítását Szentendrén, a kúvésztelepi Galériában.

Malnár Zsolt: A szentendrei tüzikovács.

Pest Megyei Hírlap, 1976. febr. 1.

M. D. K.

Mikó Sándor

A salgótarjáni üveggyár

tervezője

Putka Mária: Az üveg művészete

Kiállítás az Iparmův. Múzeumban

Magyar Nemzet 1961. szept. 28. 4. l.

M. D. A

Mikó Sándor belső építész

A Stálloda egyik belső építésze

(b. j.) Megnyílt a Royal

Magyar Nemzet 1961. aug. 22. 4. l.

Mikó Sándor, iparművész 17. Ok

Kiállítása nyílik a Czók Galériában.

– : Hír 10. l

NÉPSZABADSÁG, 1961. máj. 25.

MDK

Miko Sándor
fervező építész

Tervei szerint rendezik be a Royal Szállót; a nyár végén nyílik meg.
(fénykép)

÷ megkedtek a Royal Szálló bebutoro zását.

Népszava, 89 pf. 145 sz. 1961, jun 21, 8 l

mDK

Mikó Sándor
iparművész

kiállít a Csók Galériaban. máj 26-án
nyílik

÷ Vegyiparművész
Mozaik
Népszava 89 évf 122 sz 1961 máj 25-én

Miló Sándor
építén

H.D.G.

A Grand Hotel Royal belső épi-
tén terverője, a cukrászda, az
eszpresso és a vendégszobák tervét
ő készítette.

Kovács Zsuzsa: Grand Hotel Royal
Művészet, 1961. November. — 21 l.

HDK

Julia Sarudes
Spitzer

A Grand Hotel Royal belvilegi-
tés tervuge, a cukrásnak, az
expressz és a szindegyalaz tervé
é bizatte.

Pressé u Tisszaz. Grand Hotel Royal
Miroslat, 1961 November — 2.8.

Mihó Sándor
üvegtervező

M.D.K

Méltatás.

Láinz Sándor: Az üveg műrészete
Élet és Irodalom, 1961. okt 7 - 11 l

H.T.K.

Hans Schwarz
Regensburg

le D K

Mikó Sándor belső építész

Munkácsy -dijjal kitüntetve 14. folk.

Uj művészeti díjasaink

Magyar Nemzet 1962. április 4 . 9.1.

M.P.K.

MIKÓ Sándor belsőépítész

Munyag gyümölcskosár

Asztali lámpa

Kovácsoltvas gyertyatartó

Meggpoharak és dísztárgyak

Bútorok

Kiss István: Fiatal iparmüvészek kiállitása

Magyar Épitőmüvészet 1961. 6. sz. 49- 52. l.

MDK.

Ilho Sándor
belsőépítész

Agrárdolló Agrártudomány Egyetem
espressóját, a kiszthely; Hungária
szállót, a Róna utcai cukrászdát
ő tervezte. Tobb más munkain kívül
a Royal szálló szobájainak berendezését
ő tervezte...

P. Brestyánszky Ilona: Harom ipaszmüves
Müvészet, 1961. december. — 39l

Mikó Színház belső épülete MDk

A Munkácsy Mihály díj III. fokozatát
Kaptra.

–: Kiosztották az idei művészeti díjakat
12. l

NÉPSZABADSÁG, bm. 1962. aug. 4.

mdk

Miko Sándor iparművész

tervezése: A komáromi járási kulturház, „a népi butor és faragó művészet felhasználására ad példát"

Gogolák Lajos: A III m. Iparművészeti és Népművészeti Kiállítás

Népművelés 1955, 2. évf 12. sz. 783. l.

Mihó Sándor
belső építész

M.D.K.

A Munkácsy Mihály díj III. fokozatát nyute el felszabadulásunk 17. évfordulóján.

—:—

Művészet, 1962. május — 29 l

MDK

Mikó Sándor

Juhász L.: Lakberendezés a III. M.Iparm. és Népmüv. Kiállitáson. Szabad Müvészet, 1956. 1-2.sz.

54.l.

Mikó Sándor, belső építész

L. Vilt Tóbot

–: Megnyílt az Óbuda Galéria 7

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 20.

Milò Sándor és Störényi Béla

a budai Régi Országház étterem

belsőépítész tervezője

Vendégváró régi házak, Műszaki kiadó Bp. 185.o.
1979.

Mikó Sándor

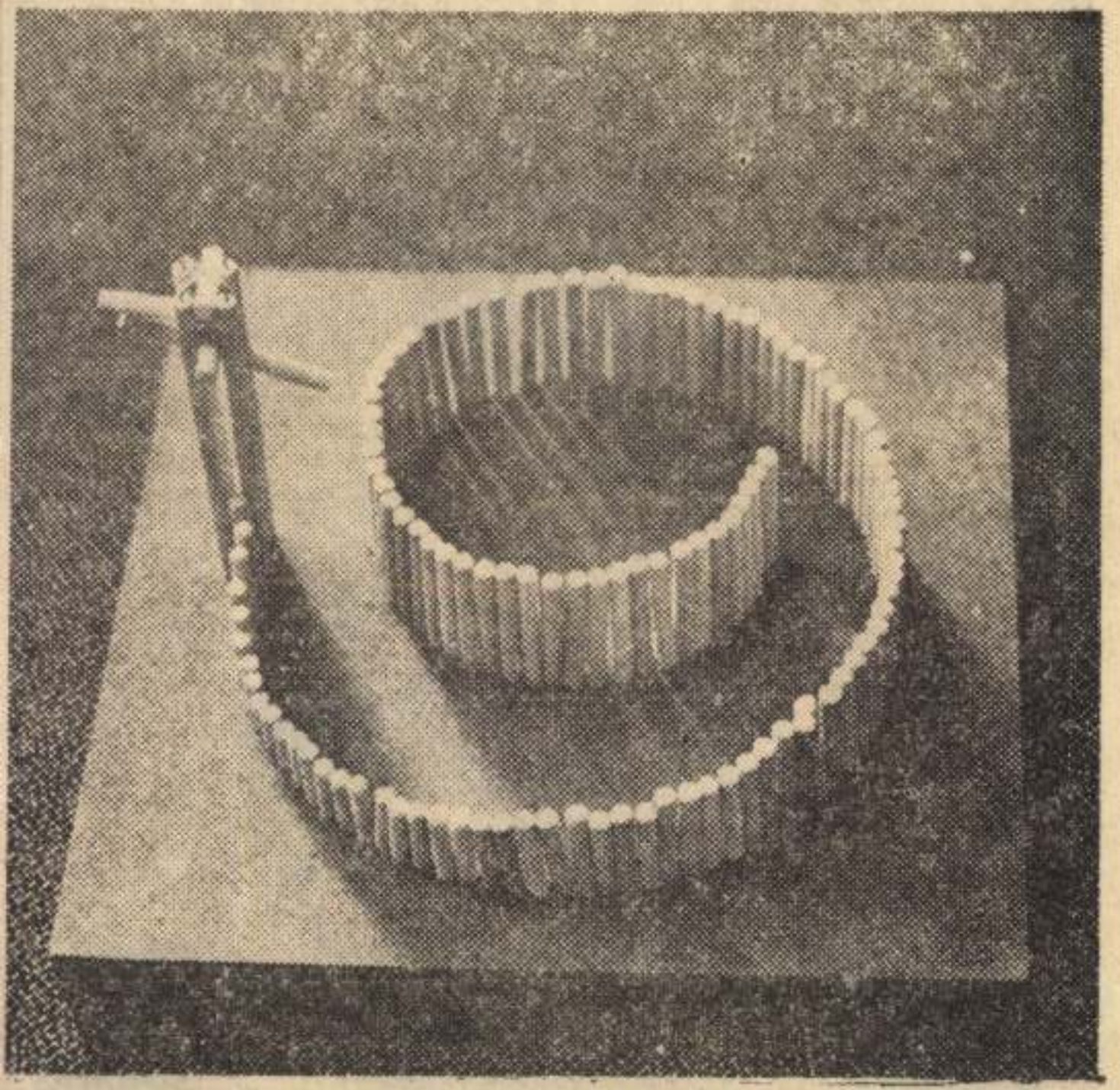

Mikó Sándor játszótérre készült munkája

Kalocsai Hírlap, 1948. aug. 13.

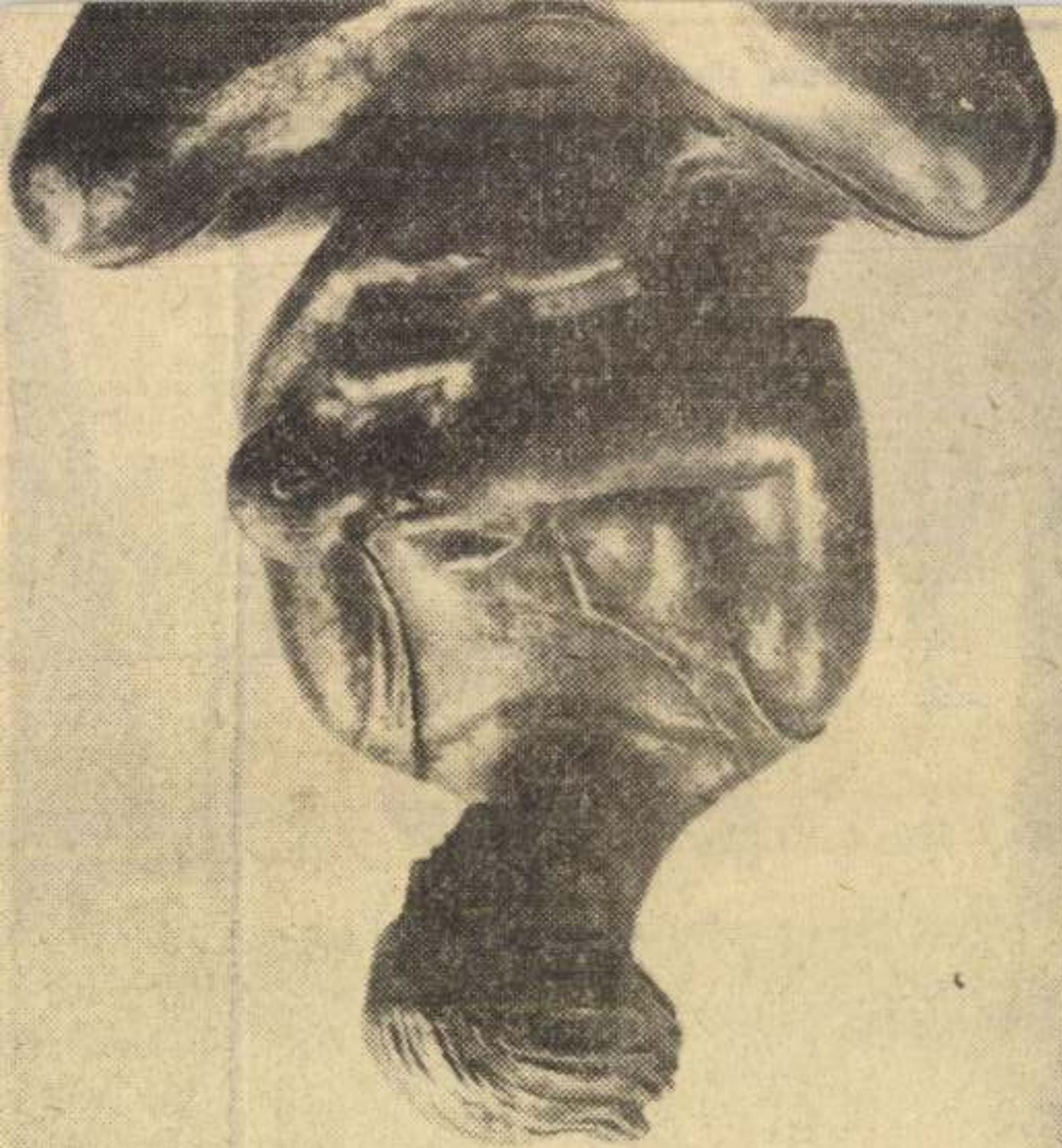

Mikó Sándor

"Belépni szabad" cimmel Vadas József ir a Józsefvárosi Kiállitóteremben rendezett "Utcabutorok" c. tárlatról.
Dunaujváros városi tanácsa pályázatára a Képző és Iparmüvészeti Lektorátus öt müvészt hivott meg azzal, hogy mindegyikük szervezze meg a maga munkacsoportját.
Ezek közül két csoportot emlit meg a beszámoló: a Bak-Csete-Fajó és a Mikó Sándor csoportot. A feladat az volt, hogy a "már készülő létesitmények környezetét és annak berendezési tárgyait megtervezzék."
Fenti c. részletes beszámolót lásd: Fajó János nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 8. XXIII. évf. 49. sz. 12. lap.

Mikó Sándor, belsőépítész, művész

Részt vesz a Dunaújvárosi Tanács és a képzőművészeti Lektorátus által képzőművész csoportok részére kiírt pályázaton, amelynek célja, hogy Dunaújvárosban felépítendő Béke lakótelep építészeti leg, változatosan, belső és külső komplex képzőművészeti díszítéssel, nagy zöldterületeket kerüljön megvalósításra

Rádiószöveget l. „Fajó János festőművész" címszó alat

„Képzőművészeti Világhét"
Kossuth rádió 1978. IX 20. 15.10

Mikó Sándor

Rövid mieltatás

Pernecky Géza: Fiatal ujasmüvészek
Élet és tradalom, Bp. 1970. Gril. 11.

Mikó Sándor, belsőépítész

A Sonnogy megyei Tanács, a Magyar Képzőművészek Szövetsége rendelkezésére bocsátott 3 különböző méretű lakótelepi lakást, a képzőművészeti világliet idejére. A lakásokat a szövetség belsőépítészei rendezik be. A bemutatót Mikó Sándor – a szövetség főtitkára – szept. 11.-án nyitja meg.

(deregán): Az ember és művészeti környezete.
Magyar Hírlap, 1976. aug. 26.

Mikó Sándor, belső építész

együttműködési szerződést írt alá

Mongóliában

—: Képzőművész-sorok

Esti Hírlap, Bp. 1977. márc. 26

2

Mikó Sándor, [ ]

L. Somogyi József.

—: Megkezdődött a Magyar Képzőművészek . . . 7.
Népszabadság, Bp. 1977 máj. 18.

Mikó Sándor

Megbízták Mikó Sándort, hogy az Iparművészeti Vállalat részére dekorációs fa pillérburkolatot készítsen.

------:Köztéri munkák.

Művészet, 1977. augusztus - 48. oldal.

Mikó Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1970 JUL 5

— FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEI
első országos kiállítását nyitott
meg szombaton Mikó Sándor,
Képzőművészek Szövetségének
főtitkára az Ernst Múzeumban
A tárlaton csaknem 80 ifjú al
kotó mutatkozik be, több mint
230 alkotással.

— Száz programpontból álló to

A JUNIUS ...
PÁLYÁZATUNK NYERTESEI
... Az ember a bölcsessége

Mikó Sándor belsőépítész

tervezte a „Dunapark"

kávéház belsőjét

Pestmegyei Hírlap 1969 I. 15

3. old.

Mikó Sándor, belsőépítész

MDK

Kiállítása nyílik meg a

Derkovits-teremben.

– : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. jún. 25.

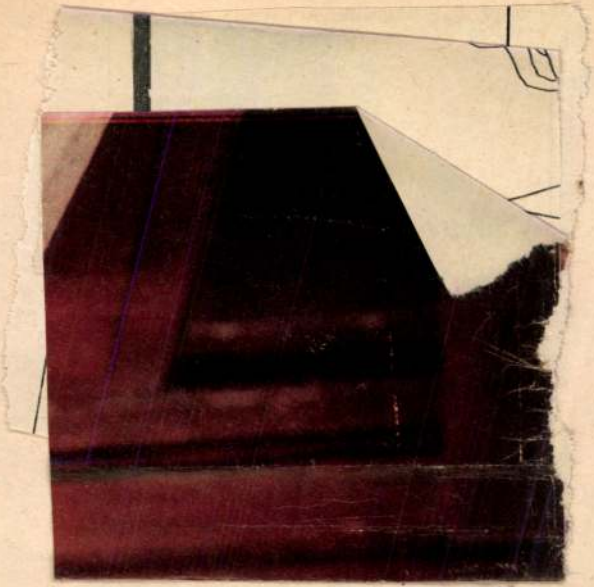

UJ TÜKÖR 1980/XVII/ 25. sz. 2-3.o.

Mikó Sándor

a Magyar Képzőművészek Szövetségének újonnan megválasztott főtitkára nyilatkozik programjáról.

1. művészeti közélet tisztasága
2. harai kiállítási technika megváltoztatása
3. szakosított kiállítások
4. Külföldi kapcsolatok erőteljes kiépítése.

Eddigi eredmények: az állami szervek partnernek tekintik a Szövetséget.
A Szövetségnek jó szervezeti adottságai vannak.
Új művészeti folyóirat indul.

A Képzőművész Szövetség programjáról (Vincze Lajos)

Magyar Hírlap, 1968 november 28. 9. l

MIKÓ SÁNDOR.

ÉPITÉSZ (KERTI)

A BUDAPEST XIII. POZSONYI ÚTI DUNAPARK-KÁVÉHÁZ TERVEZŐJE MINT ÉPITÉSZ ÉS BELSŐ ÉPITÉSZ.

REPR.: 2 RAJZ, 5 FOTO.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET 1969/6. 18. LAP.

Mihó Sándor és társai

A II. kategóriában díjazásban részesült a történelmi stílusok modorában megoldandó bútortervek elkészítésére kiírt pályázaton. A pályázatot az Iparművészeti Tanács és az OKISZ hirdette meg.

Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 61. l.

MDK

Mikó Sándor, [ ]

Megnyitotta a fiatal képzőművészek első országos kiállítását. (Ernst Múzeum).

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 5.

MDK

Mikó Sándor, belsőépítész

A Tv-galériájában szerepelt.
Közvetítést adtak a Derkovits
Teremben megtekinthető kiállí-
tásáról.

– bel – : Tv-notesz 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 3.

Mikó Sándor

T/óth/ I/stván/: Garzonház, Budapest, Bajza utca /Tóth István, Hejhál Éva építészek, Mikó Sándor belsőépitész./ - Magyar Épitőmüvészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 44-45. 1.

Az 1967. évi magyar müvészetttörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. 1./

75. 1.

175. – 1975. – MNKK

Mikó Sándor, kétszeres
Munkácsy-díjas
a Magyar Képzőművészek
Szövetsége főtitkára.

meghívó

A Magyar Néphadsereg Központi Klubja
Parancsnoksága
meghívja Önt
1975. november 17-én 18 órára,
a Magyar Néphadsereg Politikai
Főcsoportfőnöksége és a
Magyar Képzőművészek Szövetsége
pályázatára beérkezett alkotások

kiállításának

megnyitójára

(Budapest V., Váci utca 38.)

A kiállítást megnyitja:

Mikó Sándor
kétszeres Munkácsy-díjas,
a Magyar Képzőművészek Szövetsége
főtitkára

Mikó Sándor belsőépítész

Ezévben kiállítása lesz a TV galériájában

Komponció 70

TV 1970 I. 7.

Mikó Sándor, [ ] MDK

Anatolij Nyikics szovjet festőművész munkásságát méltatta a megnyitáson.

–: Szovjet festőművész kiállítása az Ernst Múzeumban 8.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 26.

Mikó Sándor

Az Ernst Múzeumban rendezett Magyar Képzőművészek Szövetsége Belsőépítész Szakosztályának kiállításán, – mely 1970. dec. hóban nyílt meg, – munkái szerepeltek. „Dunapark kávéház, 1969" – „Erztergált fa gyertyatartó, 1970" (repr.)

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás – belsőépítész hivatás.

Magyar Építőművészet, Bpest, 1971. 4. 63 old.

Mikó Sándor ügyteveső

neve emlétve

„Dutka Mária: Mai iparművészetünk"

Tükör 1966 január 11

8. old.

Mikó Sándor

nevét a jelentős alkotók között említi, munkáit méltatja

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépitész kiállitás - belsőépitész hivatás. - Magyar Építőművészet, 1971.4.sz. 58-63.l.

Mikó Sándor, iparművész

— OTTHON. IPARMŰVÉSZET címmel kedden kiállítás nyílt a Csepel Művek munkásotthonában. A tárlaton négy Munkácsy-díjas iparművész — Potyondi Margit, Gaubek Júlia, Mikó Sándor és Mózer László — mutatja be alkotásait, amelyekből szobabelsőket és más lakásrészleteket rendeztek be.

— : Hír

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. szept. 17.

Mikó Sándor, [:]

A politikári beszámolót
tartotta.

— : A Magyar képzőművének hövetségének
9. közgyűlése 7.

Népszabadság, Bp. 1973. m. árc. 30.

Mikó Sándor, belsőépítés

□ JUBILEUMI iparművészeti kiállítás nyílt ma délben a Műcsarnokban. Megnyitotta Mikó Sándor, a Magyar Képzőművészek Szövetségének főtitkára.

— :□ Jubileumi . . . . 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1975. jún. 14.

Kiss Sándor

Formaterves, részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
(Budapest), 1975. jún-júl.

Mikó Sándor belsőépítész

Az egyesy úti 18 sz. Faipari Szakmunkás-képző Intézet szerdai avatóünnepén Kacsz Gyula belsőépítész nevét vette fel. Az ünnepélyen jelen vannak egykori tanítványai.

Napló.

1975. ápr. 3. Magyar Nemzet.

Mikó Sándor
belsőépítész

Mikó Sándor belsőépítészt, a Képzőművészek Szövetségének titkárát hirtelen fel a Somogy megyei tanács elnökhelyettese a balatonboglári kápolna helyreállítására.

Szemanyi Béla: Egy legenda vége...
Műszeresz, 1975. október – 18 oldal.

Mikó Sándor

műve:
Dunapark kávéház, Bp. XIII. Pozsonyi ut. és Belgrád söröző, Bp. V. Belgrád rkp.

/rövid képes ismertetés/

Magyar építőművészet, 1972.3.sz. /építészet és szabadidő/. 6-7.l

Mikó Sándor
belsőépítész

1974-ben a Munkácsy díj
I. fokozatát nyerte el Mikó
Sándor belsőépítész.

----: 1974.év művészeti díjas képzőművészei.
Művészet, 1974. április - 48. oldal.

Mikó Sándor

Munkácsy díjas. Született Kisteleken 1927-ben. 1953-ban végezte el az Sporműveszeti Főiskolát, mestere Kacsz Gyula volt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső építész szakosztályának riállítása, Budapest, 1970

281

Mikó Sándor

Legjelentősebb munkái: Royal Szálló cukrázdája (1961), soproni Fenyves Szálló bárhelyisége (1963). Bajza utcai Garzon ház (1964)

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

281

Mikó Sándor

Fese-Fese cukrászda (1964), Pikoló drinkbár (1965), Régi Országház étterem (1965), a pikolói vár bútorai, a kőszegi vár mobíliái, a moszkvai KGST palota büféegységei.

Magyar képzőművészek Szövetsége belső-építész munkaközösségének kiállítása, Budapest 1970

281

Mikó Sándor

Rondella borozó (1969), Amigó kávébár (1969), Irányi utcai cukrászda (1970), Te + Én eszpresszó (1970); kiállítások tervei: Koppenhága, Helsinki, Kairo stb.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építészszakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

281

Mikó Sándor

Tárgyai minden hazai és külföldi kiállitáson szerepeltek. 1961-ben a Csók galériában önálló kiállitása volt, 1970-ben a TV galéria mutatta be munkáit.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső épitész szakosztályának kiállitása, Budapest, 1970

281

Mikó Sándor, [iparművész]

A volt tanítványok nevében
mondott búcsúbeszédet.

—: Ebúcsúztatták Molnár Bélát

8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 10.

Mikó Sándor, belső-építén

Az új burkoló egyik terveziője.

— : Új hazai falburkoló mozaik 9.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 30.

Mikó Sándor

Az Iparművészeti Múzeum kiállítást rendezett az 1971. évi állami vásárlások iparművészeti anyagából, melyen szerepel terve: piros, faragott tükrös gyertyatartója. (repr.)

Ez a Dívat, Budapest, 1972. febr. 7.

Mikó Sándor

Frank János: Mikó Sándornál.
Élet és Irodalom, 1968. 30. sz. 8.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt.1971.2.sz.149-182.l.

162.l.

Mikó Sándor

a Képzőművész Szövetség főtitkára, Búzás Árpád a Szövetség iparművészi titkára és Karmazsin Rózsló a vizuális nevelési propaganda bizottság titkára programot dolgoztak ki a művészi látáskultúra fejlesztésére.

A művészeti látáskultúra fejlesztéséért (V.L.)

Magyar Hírlap, 1969. április 1. 9. l.

Mikó Sándor

Képzitette a siklósi belső vár belsőépítészeti tervét. Csatlosi László munkatárs.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972

3781

Mikó Sándor

Mikó Sándor: "Bécsi söröző", Budapest, V. Eötvös Loránd utca /Ismertetés/. Építész: Szörényi ~~xxxxxx~~ Béla munkatársak: Székelyi Zsuzsa, Varga Gábor.

30-31. l.

Magyar Ép.műv. 1971. 3. sz.

Mihó Sándor

„Interieur - részlet" /Dunapart

Kábelben/ c. munkájának fotója

a képmellékletben

- Mai magyar iparművészet -

Kritika 1971 november-december

Mikó Sándor

neve emlékre

Kritika 1971 november-december

50. old.

Mikó Sándor [ ]

A főtitkári beszámolót tartotta.

— : Képzőművének közgyűlése 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 m. árc. 29.

Mikó Sándor [ ]

A Magy. Képző- és Iparművészek Szövetségének Jótitkára. Megnyitotta a Kiállítást. (Csontváry Terem.)

—: Szovjet iparművészeti Kiállítás nyílik 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 17.

Mikó Sándor, munkácsy-díjas belsőépítész

Vasárnap vejitotta meg a József Attila Megyei Művelődési Központban Fábián Gyöngyvér festőművésza.

Nógrád, 1974. máj. 21.

Mikó Sándor belőépítése

a „Képről képre" c. képzőművészeti magazin új címmel alakul újjá. A havonta jelentkező műsor első számában a képzőművészek szövetségének tisztújító közgyűlésével foglalkozik, mely szövetségnek főtitkára.

Napló (Veszprém), 1969. febr. 13.

Mikó Sándor belsőépítész

a Képzőművész Szövetségnek

fötitkára.

A. Gy.: Kompozíció '69. (Szombat, 18.20)

Keletmagyarország, 1969. febr. 15.

Mikó Sándor belsőépítész.

A Képzőművészeti Szövetség főtitkára.

Heves megyei Népújság, 1969. febr. 15.

Mikó Sándor, belsőépítész

Megkoszorúzta Pór Bertalan

mellszobrát.

– : Emlékezés Pór Bertalanra 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 30.

Mikó Sándor, belsőépítész

Aug. 29-én megnyitja
Kosztandinidisz Iraklisz
kiállítását.

–: □ Kosztandinidisz Iraklisz

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 24.

Mikó Sándor, belsőépítész

Megnyitja Kacsáriné Kranmai Mária és Kállay István közös kiállítását. (okt. 31.)

— : □ Kacsáriné

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 30.

Mikó Sándor belőépítész.

Dec. 5.-én, három hét múlva nyílik meg a Műcsarnok összes termeiben a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége rendezésében a magyar képzőművészek jubileumi kiállítása. A művész a rendezőbizottság tagja, a szövetség főtitkára.

Jubileumi kiállítás.

1970. XI. 14. Petőfi, 20.52/6/Ár.

Mikó Sándor, [ ]

Összegezte a vitát.

–: Befejeződött a Képzőművészkörvetség Közgyűlése 7.

Népszabadság, Bp. 1973. márc. 31.

Mikó Sándor iparművész, - belső építészt

a Miniszter tanács a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatával tüntette ki.

Pest Megyei Hírlap, 1974. ápr. 2.

Mikó Sándor belsőépítész.

Csáti Gábor iparművész, fafaragó kiállítását márc. 4.-én nyílik meg, - melyet Mikó Sándor rendezett.

Petőfi Népe, 1973. márc. 4.

Mikó Sándor iparmüvész, belső épitész

A "Munkácsy Mihály-dij I. fokozatával" tüntették ki, -közli a lap: "Dijak, kitüntetések -1974" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 2. lap.

Mikó István, iparművész
belsőépítész

A Munkácsy M.-díj I. f.

– Az új művészeti díjsorok névsora 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 1.

Mikó Sándor, iparművész,
belsőépítész

Munkácsy M.-díj I. f.

- :Kiosztották az idei irodalmi és
művészeti díjakat 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 1.

Mikó Sándor

Vámossy Ferenc: Tanácskozás az iparművészetről. Rövid ism. a Magy.Képzőművészek Szövetsége Fészek-klu klub-beli ankétjáról /1971.nov.25-26/, melyen előadást tartott Somogyi József, dr.Koczogh Ákos, Buzás Árpád, Fekete György, Karmazsin László és Mikó Sándor. - Teljes szövegben közli Fekete György cikkét: "Az iparművészet lehetőségei és jövője".

Magy.Ép.müv. 1972. 6. sz. 60-61.l.

Mihó Sándor
belsőépítész

A szikesfelieszári Egészségügyi szakközépiskola és kollégium elő-csarnokában elhelyezendő faburkolat tempályázatom vesz részt.

— Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Miko Sandor
belsőépítész

A pályanyertes mű poszt amen-
jét Miko Sandor belsőépítész ter-
vezte.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

Mihó Sándor
belsőépítész

A székesfehérvári Egészségügyi Szakkiórép iskola és Kollégium előcsarnokaban elhelyezendő fakerkolat tervezésére kiírt pályázaton vett részt.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Mikó Sándor

Kiss Sándor szobrászmüvész, Mikó Sándor iparmüvész, belsőépitész, Szandai Sándor szobrászmüvész a Munkácsy dij első fokozatát kapta 1974.ápr.4ään.

Magyar Hirlap 1974%91 4.old.

Mikó Sándor

1974-ben a Munkácsy-díj I. fokozatával tüntették ki.

Népszava, 1974. ápr. 2. 10 el. 77 sz. 3 n.

Mihó Sándor
belsőépítész

A Magyar Képzőművészek Szövet-
sége Titkárságának főtitkára,

---: A Magyar Képzőművészek Szövetsége Titkársága.
Művészet, 1973. julius 45. oldal

Mikó Sándor
belső építész

Az Iparművészeti Vállalat-
munkatársa.

---: Határozat.

Művészet, 1973.május - 44.oldal

Miklós Sándor

1021

1970. VII.2. TV. 21,50 RJ

TV-Galéria

Sorozatunk ez évi 7. adását látják.

Jóestét kivánok!

Késő este van, nónány perc mulva 10 óra. És nálunk már szokássá vált, hogy ilyenkor éjszakai tárlatlátogatásra hivjuk Önöket. Nagyon bizom benne, hogy érdemes volt fennmaradni, mert ma éjjel, egy belsőépités nagyon ötletes, nagyon megragadó világában és alkotásai között sétálunk. Nyilván, nagyon sok kérdés adódik majd, ezért a telefon a 402-754-es telefonszám az Önök rendelkezésére áll, a telefon nem itt csörög, hanem a Galéria galériáján, de a legfontosabb és legjelentősebb kérdéseket megkapjuk és nyilván ez segit bennünket ahhoz, hogy jobban megismerjük a művészt és alkotásait. Mert sokak számára ismerősek lesznek ezek a székek, tárgyak, asztalok, hiszen akár Budán, akár Siklóson, Kőszegen vagy Sopronban, szállodák halljában, reprezentativ borozókban, presszókban, cukrászdákban találkozhattak ezekkel.

Hát most, mi először, a müsorunk elején egy presszóba hivjuk Önöket, egy budai presszóba, amely talán Paul Géraldy hangulatos verskötete után kaphatta nevét. Az üzlet vezetője, Orbán Béláné vár bennünket.

- Mikor nyilt meg az eszpresszó?
- Január 26-án.
- És milyen a látogatottsága?
- A látogatottsága elég jó, eléggé magas forgalmat csinálunk. És a vevőkör vegyes. Főként a fiatalság.
- És milyen a beosztása ennek az épületbelsőnek? Látom, itt különböző részek váltakoznak.
- Igen. Kényelmes, kellemes fotelok, puffok, amit szeretnek a vendégek és mondjuk van még egy plusz, ami vonzza a vendégeket, a boxos rész.
- Hadd kérdezzem meg, hogy melyik része a látogatottabb?
- A boxos természetesen, hogy ezt szeretik a vendégek, ezt bizonyitja az, hogy a tervezettnél jóval magasabb forgalmat érünk el, kb. 80-100 %-kal, mint amit terveztek.
- Milyen korosztály látogatja elsősorban a boxokat?
- Főként a fiatalok.
- Gondolom; hogy nem véletlen.
- Nem, nem. Gondolom, meg kell őket is kérdezni, hogy

hogy vannak megelégedve az üzlet belső berendezésével és a tervezésével.
- Először vannak itt?
- Nem, már többizben voltunk itt táncolni, szórakozni.
- És mi vonzza Önöket ide?
- Nagyon hangulatos, kellemes a hely és a legjobb az egészben, hogy egy külön része van a fiatalok részére. Ha idősebbek bejönnek egy rövid időre már távoznak.
- Önt például melyik része vonzza leginkább a presszónak?
- Természetesen ez a zárt rész, ez nagyon kellemes a szerelmeseknek.
- Illetve, hogy ezzel kapcsolatban hadd ne tegyek föl kérdést, de másik kérdésem lenne. Tudják, hogy ki tervezte ezt az épületbelsőt?
- Nem tudom.
- Ha most itt lenne a müvész és Önöknek lehetőségük lenne arra, hogy kérdéseket tegyenek föl neki, vagy hogy kérésüket tolmácsolják neki, mit kérdeznének tőle? Hogyan lehetne ezt a belső helyiséget még szebbé, kényelmesebbé tenni?
- Hát azt hiszem, hogy semmivel, nagyon megvagyunk elégedve és mások véleményét is tolmácsolom.
- Őszintén szólva nekem sincs kifogásom, mert nagyon kellemes és szép a berendezés.
- Ön tudja, hogy ki tervezte a belső részt?
- Mikó Sándor.

És ime élőben, müsorunk vendége, a müvész.
- Jóestét kivánok. Mikó Sándor.
- Mutasd be önmagadat.
- Kisteleken születtem és ugy érzem, hogy a szakmát és a fának a szeretetét apám asztalosmühelyéből örököltem, a felsőipariskola elvégzése után kerültem az Iparmüvészeti Főiskolára és 1953-ban szereztem diplomát a belsőépitési szakon. És 15 éve a Kereskedelmi Tervező Iroda dolgozója vagyok és mint ahogy a kis meghivó előszavában is megirtuk, szállodák, vendéglátóipari egységek, eszpresszók, cukrászdák, éttermek, borozók belső épitészeti munkáit tervezem és hangulatot, atmoszférát próbálok teremteni a kedves vendégeknek.
- Boldog ember vagy, mert olyan alkotásokat tervezel, ahol az emberek igazán jólérzik magukat. Mikó Sándor nem mondja el önmagáról, mert szerény ember, hogy 1961-ben azt hiszem a Szocialista Munkáért-érdemérmet kapta a Royal Szálló butorainak tervezéséért és belső berendezésének tervezéséért és Munkácsy-Dijat pedig 1962-ben.

- Hogy alkotásaival megismerkedjünk, a müvészettörténészt hivjuk segitségül. Ezuttal, Papp Gábor müvészettörténészt. Átadom a mikrofont neki, mert igéretünkhöz hiven mi egy másik eszpresszóba megyünk.

- Akkor én még hadd tegyek hozzá valamit.Elhallgatott magáról valamit Mikó Sándor, azt, hogy a Magyar Képzőművészek Szövetségének a titkára. Azt hiszem ezt is csak szerencsére közölte önmagáról, de talán annyit még bevezetőül hadd mondjak el, hogy egyuttal valamivel nehezebb dolgom van, mintbogyha festőket, szobrászt kellene bemutatnom, mert ha szobrász vagy festő mutatkozik be, annak a müfaját többé-kevésbbé ismeri a kedves nézö.Ellenben a belső épitésnek a müvészeti ága, gondolom, kevésbbé ismert. Engedjék meg, hogy néhány szót erről a müfajról hadd mondjak. Segitségül hoztam magammal a Magyar Müvészeti Lexikont, már csak azért is, mert nagyon kimeritő magyarázatot kaphatunk belőle. Fat a funkciót ugyan hiába kerestem benne az első részében, azonban egy sokkal szebb cimszó alatt szerepel, a belső térmüvészet cimszó alatt. Hadd idézzek a Lexikonból: Körébe tartozik a köz- és magánüzletek belső tereinek és berendezésének térbeli, tetszetős és reprezentativ, illetve kényelmes, továbbá ma már higiéniai és szociális követelményeket is kielégitő épitészeti és iparmüvészeti tervezése, valamint kivitelezése. És még egy:A belső épitész feladata a belső térnek az épület rendeltetésével összhangban történő tagolása és kapcsolása a falak, a mennyezet kialakitása, valamint a beépitett elemeknek a tervezése.

Hát én nem vállalkozom arra, hogy ezeket a mondatokat magyarra forditsam, inkább kérnék két képet és talán a kettő közti különbségből megállapitható lesz, hogy mi is az a belső épitészet.

- Ime az épületbelső, mielőtt a belső épitész hozzányult volna.Ez a régi raktárház cimü épület volt, és ime itt, amikor a belső épitész befejezte a munkáját.Hát nagyjából a kettő közötti különbség a belső épitész munkája. De nem is annyira az egyes elemek megszerzése, inkább valami karmesteri munka ez, amelybe az is tartozik bele, hogy a különböző részfeladatokat egy adott terep esetleg ujjá szélesitsen, bővitsen, tagolja és vannak olyan esetek, amikor egész bárokat is tervezzen.

- Mikó Sándor általában a középületek belsőit szokta tervezni.

- A vendéglátóiparunk fejlődésével, gazdasági életünk fellendülésével, a vendéglátóipar is olyan egyéni hangu,egyéni megfogalmazásu intim kis vendéglátóipari létesitmények megvalósulását tüzte ki célul, és ehhez az én munkám kell hozzá, természetesen a vendéglátóipari szakembereinek előlegezett bizalma alapján, egyéni hangu, egyéni atmoszférát teremtő egységeket hozunk itt létre, a kivitelezővel együttesen.

- Erre még lesz alkalom, de beszéljünk még általánosságban a belső épitészetről, hogy jellegzetesen XX. századi müfaj, akárcsak a tudományok területén, a régi, hagyományos müfajok határán alakulnak ki ezek az uj müfajok, uj művészeti ágak, ugy mint a tudományban a kibernetikának, a szociológiának,pszichológiának, amely mind mind a biofizikára, a biokémiára, mindmind a hagyományos régi tudományágak határterületein alakultak ki, szóval ilyen a belső épitészet is, jól lehet nem szükölködik hagyományokban,mert hiszen már nagykorszaki ága ennek a tudománynak a rokokó, vagy a mi századunk elején a szecesszió.De ha már a történelemnél tartunk, legalább vázlatosan fussunk át a magyarországi előzményeken; még pedig nem függetlenül Mikó Sándor pályájától. Ő talán az első olyan magyar belső épitész, aki nemzetközi hirre tett szert és hagyományos terentővé vált, Kozma Lajos, csak éppen emlékeztetőül néhány butordarabot nézzünk meg. Jellemző művészetére, hogy mindig intim, mindig nagy anyagismerettel rendelkezik és rendkivül tisztelettben tartja a feladatot.
- Továbbmenve pedig, aki a tett mestere, Kéri Gyula professzor uráról szeretnénk itt megemlékezni, tisztelettel, mert aki az országban belső épitészi munkával foglalkozik, az mind tőle tanulta.
- Igen, Kéri professzor munkája azt a nemes egyszerüséget, az anyagismeretet, annak szeretetét mutatja, amivel ezeket az enteriőröket, nemes egyszerüséggel összehozta.
- Hát most már beszéltünk az előzmenyekről, beszéltünk általánosságban, igazán ideje, hogy Öntől is lássunk néhány munkát.Lássuk azért is, hogy valóban lemérhessük ezek valóban előzmények voltak-e,mennyiben hatottak ez reá.
- Akkor kérlek szépen, kezdjük elősző is a legapróbbakkal, a legapróbb berendezesi tárgyakkal.
- Nagyon szivesen foglalkozok ilyen kis apró, használati tárgyakkal is, ami szintén az anyagismeretéből, negismeréséből származik.

- Mi ez és ennek a nyersanyaga?
- Egyszerü fa, esztergált technikával és matt dukkózott felülettel, ez amellett, hogy dekorativ, hasznos, mert használati eszközként is használható és kiegészitő tárgyként szántam ide.

- Aztán a következő tárgyak is hasonló formaelemekből épülnek föl, hiszen éppen az a megkapó, a játékosság ezekben.
- Ennek az emlékébe jönnek a nagyanyáink tükrei és ezeket modern formalakitásba, mondjuk korszerü formaképzéssel próbáltam azokat az élményeket ebbe beleprészelni.

- A következőknél is látható az a hallatlan egyszerüség, az ami megragad. Az anyag és a forma őszintesége, maga a müvelés, az esztergált fa ami ilyen tiszta konstruktiv fölépitést kölcsönöz. Ezek nagyszerü elsö, világitó testek.

Ugyanez a két mozzanat, tehát a játékosság, ugyanakkor a nagyon egyszerü formálás, mindig az anyagszerüségét tartja szem előtt, ez figyelhető meg az egyébirányu munkásságánál is.

- Szivesen foglalkozom ilyen apró kis használati tárgyakkal, amit az előbb is mondtam, ez két hita, két üvegvéza, tehát lényegében magát az anyagot próbálja az emberi kéz, a másik pedig ilyen repesztett üvegtechnikával készitett, kis váza.

- Igyszintén ez a kis likőrös készlet, a salgótarjáni Üveggyárban készitettük.
- Azért azt hadd mondjuk el, hogy mi az a hutakész?
- Hogy magát a kemencéből kiemelt üveget formálja készzel, utána semmiféle csiszolást nem eszközöl rajta. Tehát marad az eredeti formája.
- Ez a térelválasztó rács, ami inkább lakásokban szolgál olyan célra, hogy különböző funkciókat elválasztom és még amellett, hogy dekorativ jellegü is, ezekre a kis elemekre akár könyveket, használati eszközöket és dísztárgyakat lehet a disznitésnél belerakni.
- Ez egy könnyed szerkezettel összeállitott rács.
- Azt hiszem ez tipikus esete annak, amikor a belső épitész kicsit az épitészeti kérdésekbe is beletartozik, mert megbontja a teret.
- Igen.
- Ez egy pihenő szék, egy tölgyfa szerkezet, kicsit ácsolt, népies, rus tikus megoldással és ez egy korszerü, kárpitozott ülés és hátsó részén egy ilyen szörös birkebőr van rákárpitozva.
- Megkérem, hogy a vendégek közül, aki a szék közelében van, próbálja ki ezt, hogy valóban olyan kényelmes-e ahogy itt szemmel látható, s ha igen, akkor csak bólintson, mert ott nincs mikrofon.

- De ha nem, akkor nyugodtan intsen nemet és majd elmondja a véleményét.Ha valami kifogása van, kérem nézze meg alaposan és próbálja ki, hiszen ez erre teremtődött, ezért alkotta a müvész, csak miután ugy is figyelnek itt bennünket a tükörben, tehát mar kitalálhatták, hogy tükrös garniturárol van szó, itt egy ujabb elem tünik föl, egy régi kedves témánk, a népmüvészetnek olyan fölfogásban való alkalmazása, ez egy kis tükrös állvány, egy ilyen kis kedves butordarab, annak a tükröt befogó konstruktiv szerkezetnek a felületére népmüvész által készitett spanyolos diszitéssel készült és ez a kis alsó szekrényke, magyar parasztbarokk formaizléssel és korszerü fölfogásba, mellette a kis pihenőszékkel.
- Hadd kérdezzem meg közben,miután félig-meddig képzőmüvészeti alkotásnak számit ez a friz a tükör tetején, mennyire szóltál bele abba, hogy hogyan alkossa ezt a kivitelező?
--Én csak mondjuk, az elképzelésemet tolmácsoltam, hogy egy nagyon gazdag, tehát nem vérszegény, hanem mondjuk vérbő - a népmüvészetben igen szokásos- nagyon gazdag, szines ornamentika a frizszerü képet zárja le.
- Ez az ő lelkivilágát tükrözi, szinben, formában, ez teljesen az ő, urbanisztikájának, ami nagyon sokban hasonlit a belső épitész munkájához.
- Most, miután végigfutottuk itt a kiállitási tárgyak egy részét, talán most egészen röviden,akként kell szemlélni Mikó Sándor müvészetét, a világ belső épitészeti mezőnyében. Kikhez áll legközelebb, kik azok akiktől tanultál,
- Nagyon leegyszerüsitem ezt a kérdést. Nagyjából két fő csoport alkotja a belső épitészet mai képviselőinek táborát, akárcsak a század első felének a festészetét és globálisan megfogalmazva egy konstruktiv irányzatot lehet megkülönböztetni és egy csapongó, a fantáziának szabad teret adó irányzatot, hogy csak megint néhány példával illusztráljam, az épitészetben nagyon szigoru, csak egyenesekkel jelzett irány, a belső épitészetben pedig szintén hazánkfia, aki inkább mint épitész ismert, de belső épitészként is, butortervezőként is elsőrangu. A másik irányzat, amely inkább igénybeveszi a fantáziát, hiszen csapong,a festészetben a szürrealizmus a legismertebb megnyilvánulása,belső épitészetben, én ugy érzem, hogy éppen Mikó Sándor az, aki a fiatal generáció közül inkább ezt a fajta irányzatot vallja magáénak.

- Nem tudom ezzel egyetértesz-e?
- Egyetértek és ezen belül is mint butorterveznök, a skandinav iparmüvész kollégák munkáját tartjuk követendőnek és azok, akik megtalálták már az anyagban és a formában rejlő szépségeket, nagyon nemes egyszerüséggel és főleg, főleg nagy hozzáértéssel, anyagismerettel formálják butorainkat.
- Mégis mind a mellett, nagyon kényelmesek, és formaképzésük az anyag szeretetét formálja és ez a nemes egyszerüség, amely; mondjuk igy, azarányokban, a formaképzésben megmutatkozik.
- Az az érzésem, hogy Mikó Sándornál ugyanaz a játékosság és ugyanaz a szinte családias hangulatkeresés, ami a finn belsőépitészetnek szinte az egész világon egyedülálló sajátossága, legalább is ők képviselik ebben a legmagasabb mércét az látható és ezt érzem én Mikó Sándor müveiben is.
--S remélem, hogy életében is.
- S ha néhány mondatban össze kellene foglalnom, hogy melyek is Mikó Sándor müvészetének jellemvonásai, akkor egy-egy müvébez hadd füzzek egy-egy jelzőt, ahogy jön. Ehhez a kis tükörböz talán annyit, hogy s lirai, hangvételü, anélkül, hogy szentimentálissá válna, hogyha terembelsőit nézem, ezt kellene mond nem, hogy kellemes, de anélkül, hogy kóklex lenne, erről csak azt tudom mondani, hogy olyan elemen-
táris humor van benne, anélkül, hogy triviálissá válna.
Hát most ezzel talán a tárlatvezetés első menetén tul is estünk, de nem ártana, ha bemutatnánk a kedves nézőknek hogy hogyanis készül ez a mü. Most már az elvi dolgokon tulestünk, most pedig az Amigo kávébárnak a kis modelljén kezdem talán a vizsgálatot és megkérem egyben, hogy mutassuk is be a nézőknek, az ekső kis makettet és hát egy kis tartalmat is kérnénk róla, ugy hogy a nézők is lássák. A két modellt azért készitettük, hogy mondjuk jobban a képzőalakitást és az eljövendő butorokat a vendéglátóipari szakemberekkel, kollégákkal megtudjuk konzultálni és mondjuk azokat az elhelyezési formákat, teljes mértékben visszaadni tudjuk.
- Ez a bejárat.
- Igen. Alakitás a Régiposta utcában, két kis helyiséghez csatoltunk hozzá egy harmadik kis helyiséget, nagyon intim hatást biztosit és én magam is nagyon szeretek ilyen kismóretü helyiségekkel foglalkozni, ahol már eleve biztositott az, hogy nagyobb intimitást biztosit.
- De nézzük meg eredetiben is, mert hiszen erre is módunk van.
- Egy kis részletét már itt a kiállitáson is megtekinteni, mert az egyik ilyen ülőgarnitura egységét kiállitottam itt is.
- A Párizsi utcai Amigó Bárban, illetve egy részletében amit itt épitettünk be, rendeztünk be a Párkovits teremben az oszlopon tul.
- Hát itt találkoztunk is?
- Megmondom őszintén a kép az olyan dolog, hogy a kép szép, inspirál, jó vagy rossz hangulatot ad. Bármilyen mütárgy valahogy igy van. De ezek az alkotások, mert mégiscsak alkotások, ezek elsősorban klasszikus használatukban tünnek ki.De az, amikor először láttam ezt az ülő alkalmatosságot,

nem is tudom, mi a neve, hogy hivják, azt hiszem nagyon k nyelmetlen, de így ülve, ahogy kipróbálom, eltudom képzelni, hogy órákig lehet benne ülni.

Örömmel tapasztalom, hogy azokat a hozzáfüzött reménye- ket beváltják, s nagyon kedvelik a látogatók.

Igen, olyan sportszerü.

Sportszerü, igen. Két férfi részére azt hiszem, hogy kissé gyenge.
Ezt észrevettük már és legközelebb már nehezebb anyagból fogjuk elkészíteni.

A fő piros színre lesz pácolva, tehát meleg hangulatot kölc önöz.
De ez itt hátul?
Ez nagyon érdekes összhatásu butor.
Hát, erről többet is tudunk mondani. Mert az Amigó Bár- ról készítettünk egy kis filmet.
Igen. Nézzük a filmet és közben beszéljünk az alkotómü- vészről.

Itt van ez a csillár, nagy izgalommal figyeltük, ami- kor felszerelték és öreg hagytuk, hogy érdekes játé- kot kölcsönözzön.

Milyen szép ez a virágos háttér, ugye?

Barnára pácolt falrész is a hangulatot biztositja.
Ime, néhány villanás volt ez az Amigo Bárról. Közben telefonáljunk, hogy jött-e már néhány kérdés. Gondolom, hogy kedves vendégeink is kérdeznek majd. Az első kérdés melyet Faludi Tiborné kerdez a müvésztől, nagyon érdekes, azt mondja a müvész a vendáglátóipari létesitményekbe tervez. Nem köti-e meg kezét tulságosan a mecénás? Be- szélhetünk-e egy általán a müvész szabadságáról ebben a szakmában?

Mielőtt erre válaszolnunk, szeretnénk bemutatni nézőinknek a mecénásokat. Legalábbis a két legjelentősebbet Sivó Tibort, a Belkereskedelmi Minisztérium szálloda- és ide- genforgalmi főosztályának a vezetőjét és Somogyi Jenőt, a Pannónia Szálloda- és Vendéglátóipari Vállalat vezér- igazgatóját.
Arról nevezetesek, hogy nemcsak mecénások, tehát pénzük van, hanem szeretik is a szépet.
Hát kérem, először Ön válaszoljon, mint megrendelő, ked- ves Sivó Tibor. Megköti a kezét a müvésznek?

- Nyilván. Annyira kötjük meg, amennyire ők kötik meg a mi kezünket. Ez egy ilyen kooperáció. Azt szokták nálunk mondani, hogy mondd csak Munkony úrfias belső építőművész, Mikó Sándor, nincs ha van egy ilyen megoldandó feladat, akkor kell hívni a Mikó Sanyit. Az előbb hallottuk a Mikó Sándortól, hogy a vendéglátó szakemberek, a vállalkozók, megfigyelték azt a szót és tulajdonképpen ők a feladatot vezetik a Mikó Sanyit 15 év óta és ezért lehet látni itt, a TV Galériában és sokhelyen az országban a Mikó Sanyi irányzatának a megvalósítását. Talán mi a mának elmaradtak, ma este itt a TV Galériában, a nagy melegben is fölemelő volt ez a nagyszerű továbbképzés a képzőművészetből, definíciókat hallottunk, de engem legjobban megragadott az egyszerű példa, a régi Országház régi épülete és a Mikó Sándor által megálmodott és kivitelezett valóság közötti különbségekből jöttek a definíciók. Mikó Sándor azt szokta mondani, hogy összehívja a kollégákat, azokat a vendéglátó vezetőket, akik elmondják, hogy mit szeretnének abban az üzletben, megkonzultálják, akkor jön a karmester. Hallottad előbb ezt a megfogalmazást, ugye?
- Hallottam. Akkor a karmester rendelkezik és ő mondja, hozzáteszi az ő gondolatát az emberi hangulatról.
- Itt amit ma este Ön is mondott és sokan mondanának Mikó Sándor művészetével kapcsolatban, hogy az épület témaválasztásában, ma a vendéglátóipari fejlődésben az atmoszféra, az legalább olyan fontos, mint a gasztronómia. Hiszen ez köti oda a vendéget. No de nézzük a gyakorló szállodaipari vezérigazgatót.
- Hát igen lényeges, hogy a vendég jól érezze magát, ebben a környezetben.
- Hát talán visszatérve az első gondolathoz. Nehéz nálunk tervezni, mert fő szempont, hogy az ne kerüljön olyan sokba, mint amilyen szépet mutat a végén. Mikó Sándor nehéz művész, mert tud. Ezt a nehézséget, ha az ember erőszakkal, erőltetéssel próbálja ráerőszakolni, elrontja a dolgot.
- Az utolsó közös munkánk volt a Dunapark kávéház. Akkor határoztuk el, hogy nem szólunk bele. Az üzleten látszik az, mert nagyon jól sikerült.
- A legjobb megrendelő az, aki hagyja a művészt dolgozni.
- 15 éve dolgozom együtt a kollégákkal és úgy érzem, hogy biztosítani tudják a lehetőségeket, hogy a művésznek szabad kezet is biztosítanak, bár ez így veszélyesebb is, mert rajtam van teljesen a felelősség.
- Még egy kérdés, mielőtt vendégeinkhez fordulnék. Rakési Lászlóné kérdése az, hogy a belső építész, mint hallottuk kész épületeket kap az építésztől. Nem jelent ez korlátozást? Előfordult-e már, hogy nem tetszett az épületnek a belseje és ilyenkor mit tudott tenni?
- Nagyon érdekes és furcsa kérdés. El kell vállalni és a feladat hozzásegít ahhoz, hogy ezeket a problémákat is megoldjuk.
- Mi az építéssel közösen alakítjuk ki mindig a tereket és én vele párhuzamosan dolgozom. Van amikor egyéb szempontok figyelembevételével kell egy-egy belső helyiséget kialakítani, akkor ezt kell figyelembevenni. Ajánlatos ilyen esetben is bekapcsolni a belső építészt.

- Mielőtt a telefonálók kérdésére válaszolnánk, van valakinek?
- Ahhoz, hogy milyen kapcsolat alakul ki, emlitettem a többi vendéglátóipari létesitményt, így Szigeti Andor igazgató ur, itt van mellettem
- Ő a mecénás
- Ő a legjobb mecénások közé tartozik.
- Nálunk is kevés pénzzel de igen nagy szakmai szeretettel tudunk összedolgozni és a belevaló létesitmények, amiket alkottunk.
- Ezt csupa öröm hallani, annál is inkább, mert az irók felé kérdőivet bocsájtott ki az Irószövetség, különböző felmérések kapcsán, hogy mennyire elégedett a kiadójával, nem volt ez évben vele valamilyen nézeteltérése? Itt ugy tünik, a kapcsolat a megrendelő és a müvész között a legtökéletesebb.
- Visszatérve az előbbi kérdésre, nem korlátozzuk egymást,
- nagyon sokat konzultálunk munka közben, sok helyszini szemle kell ahhoz, de jelentős részben azt mondhatom el, hogy Mikó Sándor barátom két üzletet hozott fel Budapest legszebbnek tartott tervező munkái közül és abból a mi üzletünk is oda tartozik és itt is láthattuk a TV Galériában, az Amigó Kávébárt. Hát talán még többeket is föl lehet itt sorolni.
- Tán jó volna még elmondani, hogy december végén nyitják az NDK fővárosának, Berlinnek a kereskedelmi vezetője, akinek annyira megtetszett az Amigo Kávébár, hogy Berlin legszebb terén, az Alexander Platzon kb. 50 méternyire, az uj 36 emeletes szállodától kaptunk egy helyet azzal a kéréssel, hogy pontosan ezt az Amigo Bárt kell megtervezni.
- Egyébként Mikó Sándor tervezte a moszkvai Barátság palota [illegible]jét is.
- Igen.
- És hol tart most?
- Megszeretném jegyezni, hogy Koncsek László tervezte a nagy egészet én csak a büférészleteket, az apróságokat terveztem én.
- Igen. A következő kérdés, Kádár Péterné kérdezi, hogy a karmester, ez a kifejezés ugy látszik nagyon megtetszett, időnként m sokra bizza, hogy realizálják elképzeléseit. Például a népmüvészeti tükör esetében. Előfordulhat-e, vagy előfordult-e már, hogy nem tudták jól megvalósitani az elképzeléseket?
- Előfordult. De hát megtaláltuk mindig azt a közös hangot, amellyel azokat az érzéseket, amelyeket mind a kettőnk részéről kivánatosnak tartottunk, nagyon szépen tudtunk továbbra is együttdolgozni.
- Nagyon tetszik nekem a Mikó Sándor szeméből és személyiségéből áradó szerénység.

- Nagyon fontos a fizikai dolgozó kollegákkal való együttműködés, ami nem is olyan nehéz, mert úgy érzem, hogy megtaláljuk a közös hangot és amikor a munka termelékenységéről és az épületről beszélgetünk,akkor látjuk, hogy ez mindnyájunk közös érdeke és sikerül megvalósitani, ez közös célunk valóra, aminek mindnyájan együttesen örülünk.

- Épp ugy közös örömünk ez a tárlat, ami a Galéria mai bemutatója.De van még kérdésem. Merton nevén kérdezi,A képzőművészek, tárlatukból, a kritikákból tájékozódhatnak müvészetünk hatásáról. De a belső épitésznek erre aligha van módja, és lehetősége.

- Most már azt is láttam, hogy vendégkönyvet szerveztek. Itt van a vendégkönyv, talán sikerül megmutatni. Tele bejegyzéssel, amely természetesen a nagyszerü kiszolgálást, a remek borokat dicséri, de azonkivül találunk benne néhány olyan mondatot, meg is jelöltem, amely a tervezőt dicséri.

- Majoros János a következő megjegyzést tette:Sanyikám, gratulálok szép munkádhoz, a pincéhez.
- És az itt lévő hölgy, a pincében lévő remek hangulatot illusztrálja, amint látjuk ez körvonalakkal készült el, a legjellemzőbb részek körvonalakkal szerepelnek; de van itt egy másik is, talán sikerül megtalálni. Igen. -Gazdagabb lett a Belváros egy szép szinfolttal, sok-sok vendéget kivánok és általában a városépités szemszögéből irják ezek a bejegyzők.
Kedves barátunk, Papp Endre, a Mátyás Pince igazgatója jegyezte be ezt, akinek módja van nagyon sok vendéglátóipari létesitményt megnézni, látni, ugy hogy ez különösen fontos.
- A vendéglátóipari vezetők nyilván nagyon illetékesek és ezért legjobban tudják ennek a hangulatát és szépségét felmérni.

- Még kérdik itt néhányan, ha valaki lakásában szeretne egy-egy ilyen tárgyat, például megtetszett valakinek egy szék, vagy megtetszett ez a tükör ez a kis fiókos szekrény, hogy juthat hozzá?

- Tehát, mint mondtam, én nem kiállító müvész vagyok, de vannak olyan nagyobb bútorok, amit az Iparművészeti Vállalatnak tervezek, ezt a vállalat kivitelezői, a lakatosmühely elkésziti, például ez a kis népmüvészeti darab, ez Csongrádon készült

- Ezt meglehet vásárolni,

- Megvásárolható.
- Igen. Vendégeink? Mindig annyi kérdés hangzik el,
- Én azt szeretném megkérdezni, hogy például művészileg tisztázni ezt a bizonyos belső építészetet, mégis az alkotó művész mit érez, egy mint egy olyan könnyű műfaj, megfelel a zenének, vagy pedig a szórakoztató ipar.
- Igen.A kérdés lényege tulajdonképpen az, hogy mennyire időt álló ez.
- Ez egy kor hangulatához, az atmoszférához készül lényegében.
- Egy atmoszférához készül, bizonyos jelzéseket próbálok összeszedni, ami az illető környezetnek, a várható vendégkörnek és mondjuk nagymértékben, az üzlet jellegének megfelelően, más eszközöket alkalmazok a pincében, mást egy presszóban, annak a környezetét ami mondjuk a várható vendégkör hangulatát kiegészíti.

- Az utolsó kérdésem.Visszaszokott menni azokra a helyekre amiket alkotott, visszaidézi a hangulatot?
- Természetesen szívesen visszajárok ezeket a létesítményeket megnézni és jó érzés az, hogy az elgondolásokat, amíg csak papíron vannak meg, a lehetőségek szolgálatában megvalósítjuk őket.
- Köszönöm szépen.Örülünk, hogy megismerhettük Önt.
- Azt a formatisztaságot és mondjuk a lehetőséget kihasználtam, nem mintha immár én azon a színvonalon tudnám produkálni azokat, amiket én szeretnék,de hallatlan anyagszeretet,hozzáértéssel és formaképzéssel és nagyon nagy használati értékkel bírnak.
- Igen.Köszönöm szépen mégegyszer, hogy meglátogatott és megismert bennünket és ezzel a mai tárlatlátogatásunk véget ért. Legközelebb a TV Galériája július 29-én, jelentkezik. Akvarell kiállítást mutatunk be Önöknek, sok minden olyan alkotást, amely azt hiszem, hogy színeiben, hangulatában, mint a képek is mutatják, nagyon kellemes benyomást kelt majd Önökben.

Mihó Sándor
belsőépítész

Mihó Sándor ülőhitoráit
mutatta be a tárlaton.

Bohor József: Tervezés és társadalmi igény.
Művészet, 1975. május - 14 oldal.

Mikó Sándor

M/ikó/ S/ándor/: "Pikolo Drinkbár", Budapest V. Párizsi udvar. /Mikó Sándor, Szőrényi Béla, Demeter András épitész./ - Magyar Epitőművészet 38-39.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249.l.

Mikó Sándor belsőépitész

A Derkovits teremben rendezett kiállitásáról ir Perneczky Géza a "Fiatal iparmüvészek" c. kritikájában. Igen nagy elismeréssel sorolja fel a müvész alkotásait. Térelválasztó falait, esztergályozott fagyertyatartóit, üres flaskók ból, vagy faragatlan rönkökből készitett falait, éttermek, eszpresszók, szállodai hallok belső berendezéseit.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juli. 11.
XIV. évf. 28. sz. 12. lap

Mikó Sándor

Részt vett a Ljubljanai Ipari Tervezés biennálén (jún. 10–szept. 30).

Ipari Művészet, 1966. 1. sz., 81. l.

Mikó Sándor

Kiámítása volt a Derkovits terembe.

Torday Aliz: Kilegyen az okosabb?

Fejér Megyei Hirlap 1970 VII. 4

Mikó Sándor, belsőépítész

MDK

Megnyitotta a Művész az iparban c. kiállítást. (Bacsó Béla u.-i bemutatóterem.)

— : o „Művész az iparban ...." a. 12

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 15.

Miló Sándor
belsőépítész

Miló Sándor Párizsban magyar
éttermet tervez. Ekkor készít
Szenes Zsuzsa gyapjufonallól
kivarrott mérestükrést.

Osvát Katalin; A művészet otthonában.
Nők Lapja, 1973. jamuár 27 - 14 oldal.

Mihó Sándor
belső építész

Mihó Sándor tervezte a
Régi Országhán étterembe
az illő bútorokat.

Bohor József: Tervezés és társadalmi igény
Művészet, 1975. május – 14 oldal.

Mikó Sándor

Részt vett az 1962. novemberében a Kossuth Klubban rendezett Modern magyar üvegművészet c. kiállításon.

Ipari Művészet, 1963. 4. sz., 85. l.

Mikó Sándor

"Régi Országház" vendéglő, Bp,I.Országház u. /Mikó Sándor, Szörényi Béla belsőépitészek./ - Magyar Épitőipar, 1968. 1.sz. 37. 1. - Magyar Épitőművészet. 1968. ? sz. 44-47. 1.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért. 1961.2.sz.149-182. 1.

154. 1.

MIKÓ Sándor

Láncz Sándor

Kiállitásról kiállitásra

Mikó Sándor.

Pártos István emlékkiállitás.

Magyar Hirlap, 1970. jul. 7. 6.

112

washed

113

worked

117

118

MIKO SÁNDOR

A MAGY. IP. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN

34.o.

akármilyen rossz keresztyén va
mond, mikor hirül viszik neki,
körüskörül a körülötte ülőkön,
testvéreim."[3] Anyámat ugy szere
lehet szeretni, de tulajdonsá
csak öreg korában szerettem m
a bátyámhoz pedig semmi közöm
van.[4]

De ennél sokkal fontosab
politici nem tehetnek semmi j
válik, sőt rosszabb a rosszná
vele a rosszat igazolják, elí
jasitják, prostituálják; szó
teszik s a világot megcsalják
is elrabolják tőle; ezek teh

Mikó Tiborné M.D.K.

10 000 Ft-al jutalmazva a pályázaton

Társtervező: Mechtl Alfrédné

Üldölt a Miskolc- Tapolca üdülőhely tervpá - kyázat

Magyar Nemzet 1964. december 18. 3.l.

December 18. 3.J.

Mikó Zsolt

Az 1973-ban alakult dunaújvárosi amatőr Műhelynek tagja.

Németh Edit: Ötéves az amatőr Műhely. Dunaújvárosi Hírlap, 1978. febr. 3.

Mikófalva lakósainak

szőnyei szerepelnek a kiáll.-on.

(D. A.) Az Ip.-m. Társ. két kiállitása.
M. 931. X. 10.

Mikófalva

lakósainak: élénk kinü gyapju könyegei a kiállitáson (Képröm. Försk. helyis. ben.

A magy. ipszarmüvészet két kiállitása..

Est. 931. X. 10.

Mikóházai gör. kath.
templom

(Zemplén vm.)
Épült 1769, utóbb leégett,
újjáépítették 1878-ban. 1902-
ben tatarozták és festették.

Misgörkath. 34. l.

Mikola, szobrász

Árverési Csarnok aukció Eat

36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38–41. nem szerepel

Hadjárat 1848/9-ben:

A temesvári c

Közép
a balról felállitó
ról a chevaux
térben az ellen
nok kiséretén
besült uhlanu
lovára dűlten fe
„DI
alól balra: „Li
jobbra: „G
az előtérben kö
legalól balr
és jobbra: „
gegen N

Köny
Köz

MDK

Mikola Ferenc, festő, nobrán.

Szt. Cecilia, fámobor

Szent György Cék M. Ám. és Gyüjt. Tegyes. 15. audie. Ikat.
331. l.

Mikola

Kőmives (artifex)

Gamás (Somogy vm)

XIII. sz.

Lásd

Bocsár alatt

ribes rubrum
piros ribiszke

M.D.K.

Nikola András
festő

Tanulmányait Nagybányán,
Pesten, Párizsban végezte.
„Gesztenyék", „Pallós a patak felett"
„Ülő férfi"

Kisdéginé Kivimi Irén: Nikola András festőművészről
Művészet, 1963. március — 25 lap.

Mikula András

1902/3 I., 1908/9 II.

Ferképzőmfoiskèvk

194 0.

fője, *Fra Filippo Lippi* (1406 körül—1469), ki Madonnáiban a természetérzéssel lélekteljes bensőséget egyesít, freskóinak felépítésében pedig már a további fejlődés útjait jelzi. A plasztikus irány és a testformák hangsúlyozását juttatják kifejezésre a színek technikájában is kísérletező szobrász-festők: a két fivér, *Antonio del Pollaiulo* és *Piero del Pollaiulo*, továbbá *Andrea del Verrocchio*, Leonardo da Vinci mestere. Verrocchio tanítványa a gyengéd báj, finom, kerek formák leonardeszk festője, *Lorenzo di Credi*. Gazdag képzelet az elgondolásban és erős kifejezésre való törekvés nyilvánul meg *Botticelli* (1447—1510) művészetében, ki a firenzei festészet egyik legerősebb egyénisége a XV. sz.-ban. Női alakjai egyéni szépség hordozói: finom dekoratív érzék, raffinált, fantasztikus költészet, a vonalak ritmikus zenéje árad képeiből, amellett az elsők egyike, aki klasszikus mitológiai tárgyú képeket fest. Tanítványa. *Filippino Lippi*, könnyed, derűs kedélyű festő, eleinte elegáns formák, később barokkosan nyugtalan kompozíciók alkotója. Velük párhuzamosan halad a kevésbbé jelentékeny *Cosimo Rosselli*. A monumentális, ünnepélyes elbeszélő freskók, az élet valószerű szépségének ábrázolója *Domenico Ghirlandaio* (1449—94). A firenzei iskolához csatlakozik még néhány umbriai és a szomszédos vidékről származó festő, akiket éppen ezért *umbriai-firenzei* festőknek neveznek, elsősorban Domenico Veneziano tanítványa, a fény és a szín csaknem modern értelemben vett mestere, kosztümökben és érdekes típusokban gazdag freskók és jellemző arcképek festője: *Piero della Francesca* és követője, a merész rövidülésű kupola-freskók és a zenélő, bájos angyalok alkotója, *Melozzo da Forlì*. Ugyancsak Piero della

Mikola András

Az Uffizi folyósója c. olajfestményét megvette a Király budai palotája részére.

Művészet. 1915. 186-l.

Mikola András

MIKOLA ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZRŐL

A hivatalos magyar művészeti közízlés úgyszólván Benczur Gyula haláláig a müncheni Akadémia eszményeit tette magáévá. Olyan kivételes jelenség is, mint Szinyei, elszigetelt és észrevétlen maradt az avult művészeti „egyhelyben topogás" idején. Hollósy Simon és a nagybányaiak is, mind Münchenben kezdették, bár később az Akadémia szellemével ellentétes, „forradalmi" megmozdulásuk Párizs felé keresett tájékozódást: főképp Bastien-Lepage igézetébe kerültek. Ezek az Akadémia szellemétől szabadulni akaró „modernek" — fiatalok azonban tudat alatt is megérezték, hogy a művészet megújulásához a természet szépségeinek közvetlen s ihletett átélése vezet. Így kerültek e „művész apostolok" történetileg jól ismert körülmények között München barna galéria-tónusaiból Nagybánya szikrázó színei közé. Ami itt összefogta a különböző egyéniségeket, a természetre való figyelés, a természeti szépségekre való rácsodálkozás volt és az a hitük, hogy a művészet nagy és szent dolog. Ilyenképpen a nagybányai iskola nem is jelent feltétlen stílusbeli és festésmódbeli egységet: ki-ki a maga egyénisége szerint látta meg a körülötte levő világ színes szépségeit.

Mikola András sem egyszerű Ferenczy Károly követő, vagy Réti tanítvány, hanem ő is, mestereinek etikai magatartását átvéve, a maga módján fogalmazta meg nagybányai benyomásait. Ezek az élmények olyan erősek voltak Mikola Andrásban, hogy párizsi és olaszországi útjai sem tudták elhalványítani: véges-végig megmaradt a látott, árnyalatos színekben gazdag látvány festőjének. — A szónak müncheni értelmében sohasem komponált, mert mindig a látvány hangulatai indították és indítják ma is alkotásra. A Párizsban eltöltött évek alatt a XIX. és XX. század francia mestereit csodálta, s mint mondja, a mai napig is hódolója e mesterek művészetének. A három év alatt, míg kint tanult, szinte havonként váltogatta művészideáljait. Állandóan tanulni igyekezett, s e nagy mesterek alkotásai mindig valami újat mondtak a művelődni vágyó fiatal festőnek. „Ötven éves nagybányai tartózkodásom alatt pedig legfőbb mesteremnek a természetet, a Virághegy, Kereszthegy, Klastromrét és az egész gazdag Nagybánya vidéki természetét tekintem, ennek a természetnek szépségeiben gyönyörködöm, ezt az érzésemet igyekszem másoknak is szuggerálni és ennek a természetnek törvényeit kutatom és tisztelem!" — vallja önmagáról ma is, e sorok írójához nemrégen írott levelében.

„Egy nagybányai festő emlékei" címmel megírt vallomásában közvetlenséggel idézi emberi közelségbe az elmúlt idők mármár homályba merült, feledésbe távolodott emlékét. A szemtanú hitelességével beszél a nagybányai művésztelep életéről, a tanároknak és növendékeknek egymáshoz fűződő baráti kapcsolatáról, a művésztelep szellemiségének éltető erejéről. Írásában e nagyszerű vállalkozás önkéntességét kidomborítva, szinte emléket emel annak, hogy az alkotás erős vágya, a küzdésre való készség, az új művészet szépségeinek hirdetése az alapító fiatal művészekben misszióvá magasztosult.

„Apám, anyám tanítók voltak Nagypeleske Szatmár vármegyei községben, ahol 1884. március 17-én láttam meg a napvilágot. Nyolc gyermekük közül hét élő, a legidősebb én voltam." — így kezd életéről beszélni Mikola András. Középiskolai tanulmányait Pozsonyban kezdette, majd Szatmárban fejezte be 1902-ben. Ezután egy hónapra a Ferenczy, Réti, Thorma és Iványi Grünwald vezetésével megnyílt „Szabad festőiskolába" ment Nagybányára. Nagyszerűen, de annál egyszerűbben szervezett iskola volt ez: fizetést a tanárok nem kaptak, a modellköltségeket a növendékek adták össze, s a növendékek tanárjaikat kedvük szerint

Mikola András: Nagybányai táj – Paysage de Nagybánya – Надьбаньский пейзаж

választhatták meg. Bizonyítványt nem kértek, de nem is adtak, az volt a bizonyítvány, amit a növendék megtanult és fejében magával vitt. Innen Pestre utazott s itt három hónapig a Rajztanárképzőben tanult. Ekkor ismerhette meg Székely Bertalant. A következő évben szüleinek engedve, Debrecenben jogász lett, hogy mégis legyen „biztos kenyérkeresete", mert a festői pályát szülei nem tartották komolynak és megfelelőnek fiúk számára. Mikola András azonban titokban mégis vágyódott az ecset után, és nyáron ismét Nagybányára utazott. Itt került hosszabb időre Réti István közelségébe, ki festészetének a későbbiek folyamán is ihletője volt. Nagybányán nagyon sokat hallott Párizsról. Párizs, a festők álmainak városa! Ha egyszer eljuthatna oda! Álmai megvalósításáért ösztöndíjért folyamodott Szatmár megye közgyűléséhez. A közgyűlés 150 koronát szavazott meg, ami ugyan nem volt sok, mégis az elinduláshoz valami. Párizsban 1905 őszén beiratkozott az Akadémie Julian-ba, ahol Jean Paul Laurens volt mestere, majd a Delécluse Akadémián Ernst Laurens. Közben rövid időre ismét haza látogatott s Réti mellett tanult. Élete ezekben az években nagyjából Párizs és Nagybánya között zajlott. 1906—1907-es években ismét Párizsban volt, majd felváltva Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Ferenczy Károly tanítványa, 1913—14-ben Olaszországban járt tanulmányúton: Firenze, Velence, Róma, utazásának főbb állomáshelyei. Megfordult Bécsben és Münchenben is. Még ezekben az években elnyerte az Andrássy-féle 4200 koronás külföldi ösztöndíjat, később pedig a Szinyei Társaság rendes tagjának választotta.

Nem könnyű feladat olyan festőnek a művészetéről beszélni, aki a szó nemes értelmében kissé a múltté, s koránál fogva visszaálmodja festészetében Ferenczyék Nagybányáját, s mégis a jelené is, hiszen ma is korát meghazudtoló frissességgel dolgozik. — Mikola András mintegy ötven év óta él Nagybányán. Szinte jelen volt a Hollósyék és Ferenczyék nagyszerű korszakot alkotó és lezáró festőiskolájának megalapításánál, s ott él ma is. „A természeti jelenségek előtt érzett harmóniának a festő eszközeivel való megteremtése" sugárzik képeinek megfogalmazásából. Gonddal megalkotott képeinek témái a megunhatatlanul szép nagybányai táj, a környezet, a hegyek, a patakok völgye, s megint csak a táj, a táj. Olajjal, pasztellal festett képei a látás örömének festő nyelvén megfogalmazott emlékei. Képei láttán megelevenednek a nagybányai vidék intim jelenségei, múltjának és jelenének varázslatos szépségei, s mintha kissé mi magunk is részesévé lennénk a festés izgalmának.

Mesteréről Réti Istvánról megindító sorokkal emlékezik: „Ő mindenkiről írt, viszont róla a nagy becsülés ellenére is igen kevesen írtak. Puritánság volt jellemének alapvonása, magától elhárított minden dicséretet, pedig tény, hogy a festő kolóniának nemcsak alapításában, de küzdelmes fenntartásában, fennmaradásában mindvégig odaadó szeretettel tevékenykedett."

Mesterének hatása, mély természet-tisztelete, képeinek tárgya természetszemléletéből adódott és adódik. Festményei lírai természetűek, tompított hangú harmóniák szövik át, ha előadása néha részletező is, stílusa néha dekoratívabb is, de mindig legszorosabb kapcsolatban van a természettel. *Gesztenyék* c. képének szürke felé hangolt valeurjeiben Hollósy közelsége érezhető. Előadása itt nagyvonalú, mert ecsetjével nem rajzolja, hanem összefogott színtömbökben érzékelteti a látványt. Mindenesetre ezen a korai képén még el-elidőz a kép egyes részleteinél, ezzel szemben a *Palló a patak felett* c. festményén lázas ecsetvonások szántják át egyszerre az egész kép felületét. E képén a csendesen szemlélődő festőt az expresszió lendülete magával ragadja, nem ér rá részletekkel bíbelődni, hanem a tavaszi olvadás sötét erdőkből kibontakozó hangulatát rögzíti s ezzel a kép be is fejeződik. Úgy érezzük, egyik legjobb alkotása.

Mikolát nem szabad egyszerűen mint a nagybányai hagyományok őrzőjét számon tartanunk. *Ülő férfi* c. képe Nagy István vagy talán Rippl-Rónai tömör fogalmazásmódját juttatja eszünkbe. Úgy is nevezhetnők ezt a képét, hogy változatok egy barna szín témájára. Jellemző ereje nemcsak az arcra tömörödik, hanem kissé a megrokkanva ülő öreg emberről majdnem életrajzot ír le.

Mikola András egyike azoknak, akik fiatalságuk élményét átmentették korunkba és így képei eleven és élő közelségbe hozzák azt a szellemet, amelynek holt nagyjai: Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János és Iványi Grünwald Béla időben már eltávolodtak tőlünk. Ez egyik nagy értéke festészetének, amivel hozzájárul ahhoz, hogy a nagybányai hagyomány frissen szállhasson át a fiatalabb nemzedékekre.

Idős kora ellenére munkaerejének teljes birtokában dolgozik, s reméljük, hogy időről-időre beszámolhatunk újabb műveiről is.

Kisdéginé Kirimi Irén

Mikola András: Gesztenyék – Marroniers – Каштаны

Művészet 1963 nyár 24–26.

4380. Mikola András.

Sz. Nagypeleskén 1884 márczius 17-én.

Az Alkotásutczai vám.

Az a környék, a mely az Alkotás-utcza, a Győri-út és Csörsz-utcza által van határolva és a melyen az őrház, a vámsorompó, a gázlámpa és a figyelmeztető tábla tűnik szemünkbe a körülöttük lévő csupasz fákkal. Előterében jobbról egy kétfogatú kocsi áll, a mely felé a vámőr halad. Hátterében balról a Gellérthegy, jobbról pedig a németvölgyi domboldal terül el. Az égbolt könnyen felhőzött. Jelzése alól jobbra tintával írva: »*Mikola András 911.*«

Vászon, méretei 53·4 : 66 cm. — Lelt. sz. 4380. — Vétetett középületek díszítésére és más gyüjtemények gyarapítására, illetőleg állami elhelyezések czéljaira az 1912 augusztus 15-iki 108062 sz. leirat alapján 300 K-án (1690–912). — Kifizettetett 1912 szeptember 14-én (1801–912). — Elszámoltatott 1912 október 8-án (2060–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 3161–913 szvsz. előadmányt.

III
964 (4380).
979 (114).

Vet
1912

MŰVÉSZETI IRODALOM

MAX DVOŘÁK: KUNSTGESCHICHTE ALS GEISTESGESCHICHTE, (R. Piper & Co. Verlag München 1924. 276 lap, 55 kép). Dvořáknak, a bécsi egyetem korán elhúnyt, mély tudományosságú tanárának értékes szellemi hagyatékát hű tanítványai, Karl Swoboda és Wilde János vették gondozásukba. Ők dolgozzák fel fokozatosan az értékes anyagot, melyet egymásután megjelenő kötetekben szándékoznak a nyilvánosság elé bocsátani. 1924-ben látott napvilágot az első kötet a híres professzor hét jelentékeny értekezésével. Bár a tanulmányok közül néhány különböző helyen már eddig is megjelent, újabb együttes közreadásuk a többivel kiegészítve mégis föltétlenül megokolt volt. Csak így egymáshoz fűzve nyílik meg az értekezések tudományos távlatának teljes mélysége, csak így nyújtanak megfelelő képet szerzőjük koncepciójáról.

A hét tanulmány a művészettörténelem legnevezetesebb átalakulási, erjedési korszakaival foglalkozik. Négy értekezés gyúpontjában ugyan Schongauer, Dürer, az idősb Bruegel Péter és Greco művészetének jellemzése áll, de ezek a fejezetek is lényegesen többet adnak az említett mesterek méltatásánál. E mesterek művészetén keresztül Dvořák egész korok és irányok művészeti vezérelveit láttatja meg. Az egyes tanulmányok eszméi egymásból fakadnak, a gondolatok egymást fűzik tovább. Együttesükben az értekezések a Krisztus utáni művészet alakulásának fő mozgató motívumait akarják felfejteni. E motívumok kidolgozásában Dvořák bámulatos irodalmi készültséget árul el. Az egykori egyházi és világi tudományos munkákból kihámozza mindazokat az adatokat, melyek a régi stílusok bensőbb megértésére alkalmasak.

A könyv ezen részletértékeinek méltatásánál azonban mégis fontosabb az egész művet uraló koncepciónak megvilágítása. Már a könyvnek címe is, melyet Swoboda és Wilde igen találóan és Dvořák felfogásának megfelelően választottak meg, arra utal, hogy itt a munka főjelentősége nem a részleteredményekben, hanem a stílus-értelmezések új módszerében, pontosabban kifejezve az eddigi módszerek elmélyítésében, szélesebb alátámasztásában rejlik. Dvořák szerint, ha a művészet átalakulásait, jelenségeit gyökerükben megérteni akarjuk, nem szabad kizárólag a formális problémák megoldásánál megállapodnunk, mint azt nemrégen tették, hanem az emberiség vezéreszméinek, szellemi életének változásaiból kell a stílusátalakulásokat megmagyaráznunk. Dvořák szerint „a művészet mindig és elsősorban az emberiséget uraló eszmék kifejezője, története pedig, akárcsak a vallás, a bölcselet, vagy az irodalom története, része a szellemiség általános történetének.„ Dvořák célja nemcsak az, hogy az elmúlt idők művészi átalakulásait az emberiség szellemi életének egységes történetébe bekapcsolja, hanem hogy az egyes korok stílusát is így jobban megértesse. Különösen az olyan korszakok művészetére nézve fontos ez, amelyeknek lelki felépítése teljesen különbözik a miénktől és amelyeknek művészete ennélfogva a miénktől eltérő feltételeket elégít ki. Az ilyen stílusok, illetőleg az ilyen stílusú alkotások idegenek maradnak előttünk, ha nem ismerjük lelki forrásaikat. A gótikát például csak akkor érthetjük meg igazában, ha a középkor eszmekörét felszívjuk magunkba. Minél jobban ismerjük a középkori ember szellemi világát, érzéseit, vágyait, annál mélyebben hatolhatunk művészetébe. Kérdés azonban, hogy ez a törekvés, mely a műalkotások és stílusok genetikai megértését célozza, lehet-e kizárólagos alapja a műalkotások és stílusok értékelésének?

A mi korunknál kisebb történeti készültségű, de ösztönösen stílust teremtő korszakokban bátran ítélkeztek elmúlt idők alkotásai fölött. Azok a művek, melyek ízlésüknek megfeleltek, vagyis amelyek tetszettek nekik, azokat értékelték, a többit elvetették. Nem törekedtek arra, hogy minden egyes kor és irány művészi alkotásait saját korának eszméiből, érzéseiből értsék meg. Ez naiv, mondhatni tudománytalan álláspont volt, de tiszta értékelést rejtett magában. A műalkotást, mint kész adottságot tekintették és így ítélkeztek fölötte. Ennek a felfogásnak háttere az a nézetük volt, hogy azoknak a koroknak alkotásai, amelyek nem feleltek meg ízlésüknek, kisebb tudással készültek, mint az ő művészi ideáljaik. Vagyis szerintük vagy primitív, vagy hanyatló irányú művek voltak. Ebbe a felfogásba, mely kétségtelenül mostohán bánt nem egy elmúlt korszak művészetével, néhai Riegl Alajos nagyhírű bécsi professzor vágta a legmélyebb fejszecsapást a

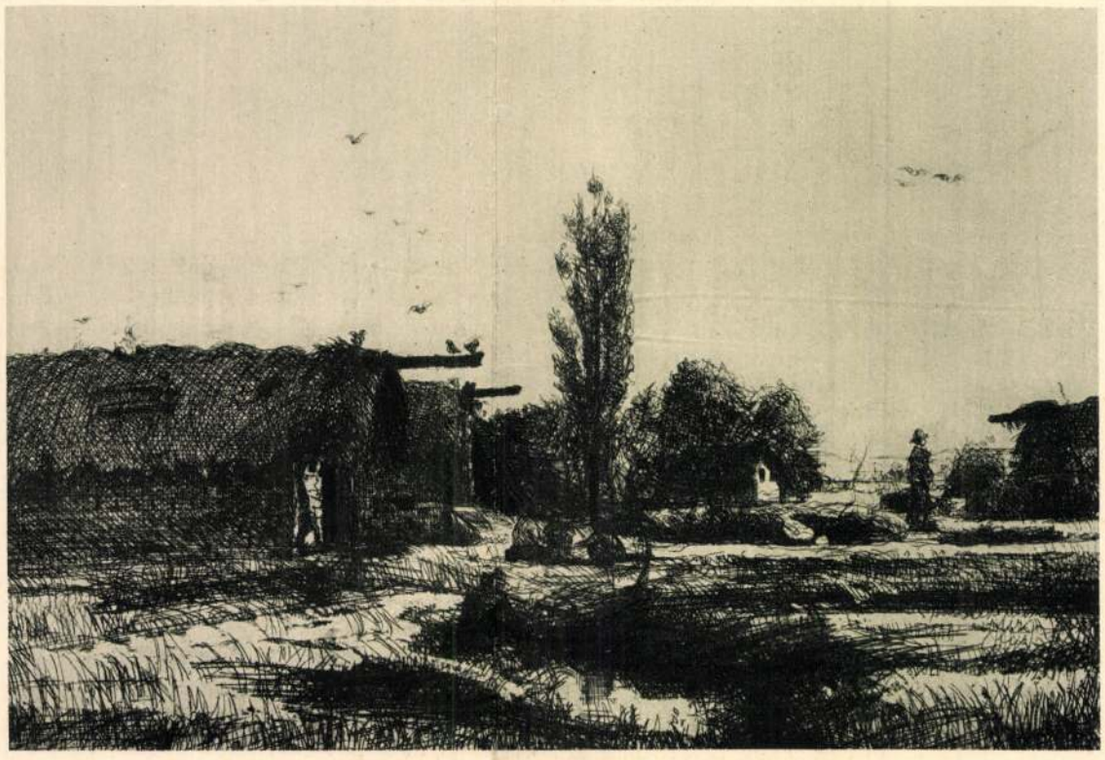

MIKOLA ANDRÁS: FALU VÉGE. Rézkarc.

MIKOLA ANDRÁS: KUKORICAGÓRÉ. Rézkarc.

Magyar Művészet

1926.

MŰVÉSZETI IRODALOM

MAX DVOŘÁK: KUNSTGESCHICHTE ALS GEISTESGESCHICHTE, (R. Piper & Co. Verlag München 1924. 276 lap, 55 kép). Dvořáknak, a bécsi egyetem korán elhúnyt, mély tudományosságú tanárának értékes szellemi hagyatékát hű tanítványai, Karl Swoboda és Wilde János vették gondozásukba. Ők dolgozzák fel fokozatosan az értékes anyagot, melyet egymásután megjelenő kötetekben szándékoznak a nyilvánosság elé bocsátani. 1924-ben látott napvilágot az első kötet a híres professzor hét jelentékeny értekezésével. Bár a tanulmányok közül néhány különböző helyen már eddig is megjelent, újabb együttes közreadásuk a többivel kiegészítve mégis föltétlenül megokolt volt. Csak így egymáshoz fűzve nyílik meg az értekezések tudományos távlatának teljes mélysége, csak így nyújtanak megfelelő képet szerzőjük koncepciójáról.

A hét tanulmány a művészettörténelem legnevezetesebb átalakulási, erjedési korszakaival foglalkozik. Négy értekezés gyúpontjában ugyan Schongauer, Dürer, az idősb Bruegel Péter és Greco művészetének jellemzése áll, de ezek a fejezetek is lényegesen többet adnak az említett mesterek méltatásánál. E mesterek művészetén keresztül Dvořák egész korok és irányok művészeti vezérelveit láttatja meg. Az egyes tanulmányok eszméi egymásból fakadnak, a gondolatok egymást fűzik tovább. Együttesükben az értekezések a Krisztus utáni művészet alakulásának fő mozgató motívumait akarják felfejteni. E motívumok kidolgozásában Dvořák bámulatos irodalmi készültséget árul el. Az egykori egyházi és világi tudományos munkákból kihámozza mindazokat az adatokat, melyek a régi stílusok bensőbb megértésére alkalmasak.

A könyv ezen részletértékeinek méltatásánál azonban mégis fontosabb az egész művet uraló koncepciónak megvilágítása. Már a könyvnek címe is, melyet Swoboda és Wilde igen találóan és Dvořák felfogásának megfelelően választottak meg, arra utal, hogy itt a munka főjelentősége nem a részleteredményekben, hanem a stílus-értelmezések új módszerében, pontosabban kifejezve az eddigi módszerek elmélyítésében, szélesebb alátámasztásában rejlik. Dvořák szerint, ha a művészet átalakulásait, jelenségeit gyökerükben megérteni akarjuk, nem szabad kizárólag a formális problémák megoldásánál megállapodnunk, mint azt nemrégen tették, hanem az emberiség vezéreszméinek, szellemi életének változásaiból kell a stílusátalakulásokat megmagyaráznunk. Dvořák szerint „a művészet mindig és elsősorban az emberiséget uraló eszmék kifejezője, története pedig, akárcsak a vallás, a bölcselet, vagy az irodalom története, része a szellemiség általános történetének.„ Dvořák célja nemcsak az, hogy az elmúlt idők művészi átalakulásait az emberiség szellemi életének egységes történetébe bekapcsolja, hanem hogy az egyes korok stílusát is így jobban megértesse. Különösen az olyan korszakok művészetére nézve fontos ez, amelyeknek lelki felépítése teljesen különbözik a miénktől és amelyeknek művészete ennélfogva a miénktől eltérő feltételeket elégít ki. Az ilyen stílusok, illetőleg az ilyen stílusú alkotások idegenek maradnak előttünk, ha nem ismerjük lelki forrásaikat. A gótikát például csak akkor érthetjük meg igazában, ha a középkor eszmekörét felszívjuk magunkba. Minél jobban ismerjük a középkori ember szellemi világát, érzéseit, vágyait, annál mélyebben hatolhatunk művészetébe. Kérdés azonban, hogy ez a törekvés, mely a műalkotások és stílusok genetikai megértését célozza, lehet-e kizárólagos alapja a műalkotások és stílusok értékelésének?

A mi korunknál kisebb történeti készültségű, de ösztönösen stílust teremtő korszakokban bátran ítélkeztek elmúlt idők alkotásai fölött. Azok a művek, melyek ízlésüknek megfeleltek, vagyis amelyek tetszettek nekik, azokat értékelték, a többit elvetették. Nem törekedtek arra, hogy minden egyes kor és irány művészi alkotásait saját korának eszméiből, érzéseiből értsék meg. Ez naiv, mondhatni tudománytalan álláspont volt, de tiszta értékelést rejtett magában. A műalkotást, mint kész adottságot tekintették és így ítélkeztek fölötte. Ennek a felfogásnak háttere az a nézetük volt, hogy azoknak a koroknak alkotásai, amelyek nem feleltek meg ízlésüknek, kisebb tudással készültek, mint az ő művészi ideáljaik. Vagyis szerintük vagy primitív, vagy hanyatló irányú művek voltak. Ebbe a felfogásba, mely kétségtelenül mostohán bánt nem egy elmúlt korszak művészetével, néhai Riegl Alajos nagyhírű bécsi professzor vágta a legmélyebb fejszecsapást a

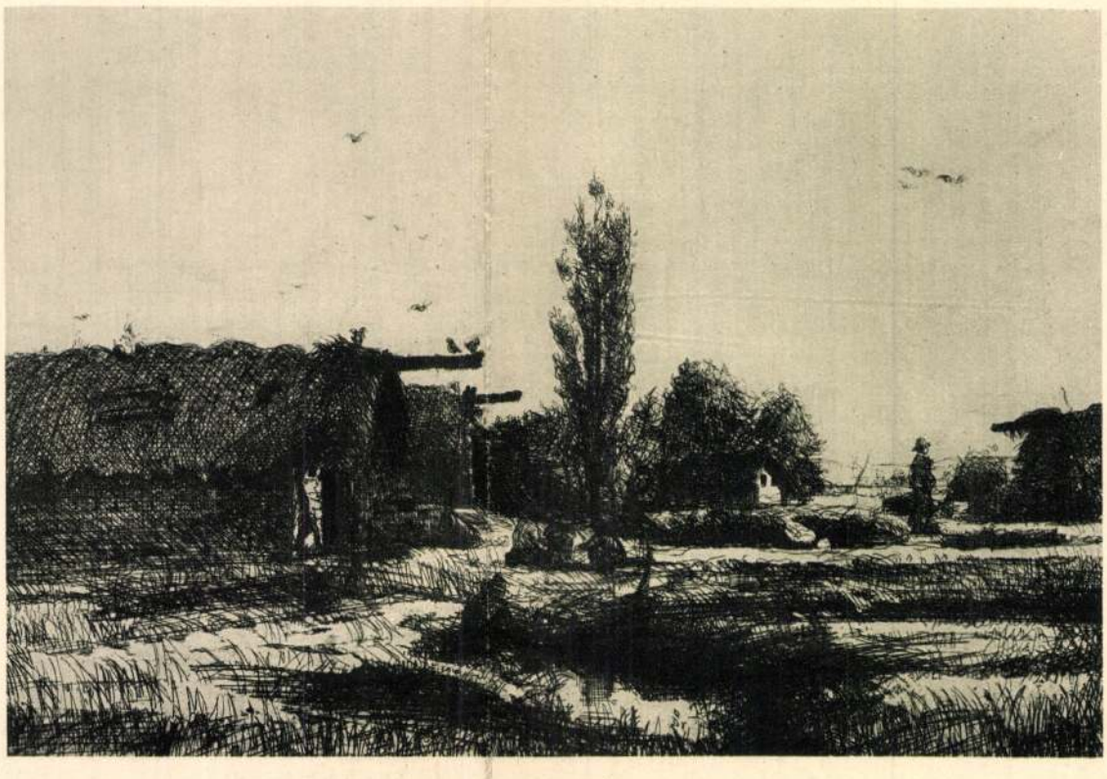

MIKOLA ANDRÁS: FALU VÉGE. Rézkarc.

MIKOLA ANDRÁS: KUKORICAGÓRÉ. Rézkarc.

Magyar Művészet
1926.

MŰVÉSZETI IRODALOM

MAX DVOŘÁK: KUNSTGESCHICHTE ALS GEISTESGESCHICHTE, (R. Piper & Co. Verlag München 1924. 276 lap, 55 kép). Dvořáknak, a bécsi egyetem korán elhúnyt, mély tudományosságú tanárának értékes szellemi hagyatékát hű tanítványai, Karl Swoboda és Wilde János vették gondozásukba. Ők dolgozzák fel fokozatosan az értékes anyagot, melyet egymásután megjelenő kötetekben szándékoznak a nyilvánosság elé bocsátani. 1924-ben látott napvilágot az első kötet a híres professzor hét jelentékeny értekezésével. Bár a tanulmányok közül néhány különböző helyen már eddig is megjelent, újabb együttes közreadásuk a többivel kiegészítve mégis föltétlenül megokolt volt. Csak így egymáshoz fűzve nyílik meg az értekezések tudományos távlatának teljes mélysége, csak így nyújtanak megfelelő képet szerzőjük koncepciójáról.

A hét tanulmány a művészettörténelem legnevezetesebb átalakulási, erjedési korszakaival foglalkozik. Négy értekezés gyúpontjában ugyan Schongauer, Dürer, az idősb Bruegel Péter és Greco művészetének jellemzése áll, de ezek a fejezetek is lényegesen többet adnak az említett mesterek méltatásánál. E mesterek művészetén keresztül Dvořák egész korok és irányok művészeti vezérelveit láttatja meg. Az egyes tanulmányok eszméi egymásból fakadnak, a gondolatok egymást fűzik tovább. Együttesükben az értekezések a Krisztus utáni művészet alakulásának fő mozgató motivumait akarják felfejteni. E motívumok kidolgozásában Dvořák bámulatos irodalmi készültséget árul el. Az egykori egyházi és világi tudományos munkákból kihámozza mindazokat az adatokat, melyek a régi stílusok bensőbb megértésére alkalmasak.

A könyv ezen részletértékeinek méltatásánál azonban mégis fontosabb az egész művet uraló koncepciónak megvilágítása. Már a könyvnek címe is, melyet Swoboda és Wilde igen találóan és Dvořák felfogásának megfelelően választottak meg, arra utal, hogy itt a munka főjelentősége nem a részleteredményekben, hanem a stílus-értelmezések új módszerében, pontosabban kifejezve az eddigi módszerek elmélyítésében, szélesebb alátámasztásában rejlik. Dvořák szerint, ha a művészet átalakulásait, jelenségeit gyökerükben megérteni akarjuk, nem szabad kizárólag a formális problémák megoldásánál megállapodnunk, mint azt nemrégen tették, hanem az emberiség vezéreszméinek, szellemi életének változásaiból kell a stílusátalakulásokat megmagyaráznunk. Dvořák szerint „a művészet mindig és elsősorban az emberiséget uraló eszmék kifejezője, története pedig, akárcsak a vallás, a bölcselet, vagy az irodalom története, része a szellemiség általános történetének.„ Dvořák célja nemcsak az, hogy az elmúlt idők művészi átalakulásait az emberiség szellemi életének egységes történetébe bekapcsolja, hanem hogy az egyes korok stílusát is így jobban megértesse. Különösen az olyan korszakok művészetére nézve fontos ez, amelyeknek lelki felépítése teljesen különbözik a miénktől és amelyeknek művészete ennélfogva a miénktől eltérő feltételeket elégít ki. Az ilyen stílusok, illetőleg az ilyen stílusú alkotások idegenek maradnak előttünk, ha nem ismerjük lelki forrásaikat. A gótikát például csak akkor érthetjük meg igazában, ha a középkor eszmekörét felszívjuk magunkba. Minél jobban ismerjük a középkori ember szellemi világát, érzéseit, vágyait, annál mélyebben hatolhatunk művészetébe. Kérdés azonban, hogy ez a törekvés, mely a műalkotások és stílusok genetikai megértését célozza, lehet-e kizárólagos alapja a műalkotások és stílusok értékelésének?

A mi korunknál kisebb történeti készültségű, de ösztönösen stílust teremtő korszakokban bátran ítélkeztek elmúlt idők alkotásai fölött. Azok a művek, melyek izlésüknek megfeleltek, vagyis amelyek tetszettek nekik, azokat értékelték, a többit elvetették. Nem törekedtek arra, hogy minden egyes kor és irány művészi alkotásait saját korának eszméiből, érzéseiből értsék meg. Ez naiv, mondhatni tudománytalan álláspont volt, de tiszta értékelést rejtett magában. A műalkotást, mint kész adottságot tekintették és így ítélkeztek fölötte. Ennek a felfogásnak háttere az a nézetük volt, hogy azoknak a koroknak alkotásai, amelyek nem feleltek meg ízlésüknek, kisebb tudással készültek, mint az ő művészi ideáljaik. Vagyis szerintük vagy primitív, vagy hanyatló irányú művek voltak. Ebbe a felfogásba, mely kétségtelenül mostohán bánt nem egy elmúlt korszak művészetével, néhai Riegl Alajos nagyhírű bécsi professzor vágta a legmélyebb fejszecsapást a

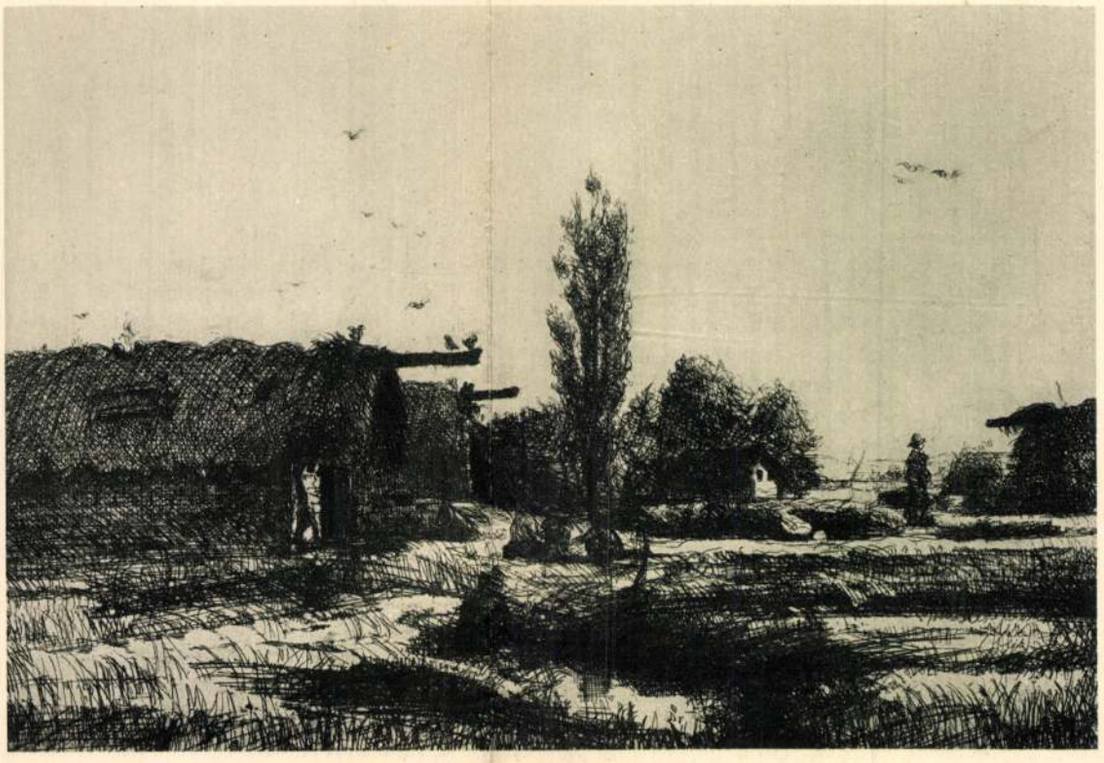

MIKOLA ANDRÁS: FALU VÉGE. Rézkarc.

MIKOLA ANDRÁS: KUKORICAGÓRÉ. Rézkarc.

Magyar Művészet
1926.

Mikola

Nagybányán szabadiskolát vezetett

Marádin Jenő: Klein József – a művészés kosunk, Kolozsvár 1966. IV. 578. emberhelytálkósa

Mikola András

Született Nagypeleskén 1884 március 17-én. Festő. Tanulmányai: a bpesti Képzőművészeti Főiskolán; München és Párizs: Laurens J. P., Réti J. és Ferenczy K.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

203 l

Mikola András

a Nagybánya-i iskola tagja. Pozsonyban és Szatmárt élt. Romániában tartózkodik.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 203 l

Mikola András

1902-ben tűnt fel Nagybányán Ferenczy Károly egykori házában élt. Ezen a nyáron halt meg 86 éves korában

Papp Antal: Nagybányai fények

Nagyvad Harcsa 1970 XII. 5

M.D.K.

Mikola András
festő

1913-ban Romániában dolgozott.

Bodnár Éva: Magyar festők Erdélyben
Művészet, 1964. március – 9 lap.

Mikola András, festő

Pásztortűz, 1922. VIII. II. k.

608. l.

Kulturkróniha

Mikola András
festő

A kecskeméti művésztelep ala-
pításánál fontos szerepet jat-
szott a személye.

Telepy Katalin: Kecskemét multja a képzőmüvészetben.
Müvészet, 1971.augusztus - 30.oldal

Mikola András

festő

1927-től Krizsánnal hetten régi
~~szikát~~ zik a magyarányai növendékek
oktatását
1935-ben eltávolítják az iskola vezető-
ségéből

Borghida István: Zitter Sándor, a pedagógus
Kornak, kolozsvár XIX. 1960. XI. 1364.

MDK.

Mikola ? festöm.

A Társaság fennállása óta ez a III. együttes felvonulás. /A közben leszajlett hat kiállitást egyes tagok külön rendezték./ A bemutatkozás nem teljes - egyesek külföldön tartózkodnak, vagy más ok miatt nem vesznek részt.

M.tájképei földhöztapadó realitással vannak megfestve, széles látással és formafelfogással.

Dr.Lázár Béla: A Szinyei Társ. III.kiállitása.
Szinyei Merse Pál Társ. 10. éves jubileuma.
1931.jan.7. 11.l.

MDK

Mihola
festő

Leo Stein estéjein Párizsban meg-
jelent.

Horváth Béla: Egy József ismeretlen rajza Matisse-ról
Művészet, 1966. március - 15 lap

Mikola András

dobai Székely Andor szerepelnek a téli kiállitáson, melyet Jean Preux: "Fiatalok" cimmel ismertet és "a piktorok" alcimmel felsoroltak között méltatja a két müvész tehetségét. Mindkettőjüknél "a lelki nüanszok egyforma müvészettel jutnak kifejezésre." Egyformán kiváló tehetségek, Mikola András az erőteljesebb, Székely Andor a finomabb.

A HÉT, Bp. 1912. jan. 7. XXIII. évf.
1. sz. 15. lap.

Mikola András

Székely Andor, Vidovszky Béla, Kövér Gyula festőművészek a Mücsarnokban rendezett téli kiállitáson vettek részt.
Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. beszámolójában külön kiemeli a négy müvészt, akiknek alkotásaiban "az impresszionista tájkép csodálatosan erős kifejezésre talált."

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf. 52.sz. 851-852. lap.

Mikola András

önarcképének reprodukciója
a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Mikola András (festő)

Neve a nagybányai „neósok" közt említve.

A Hét, 1974. júl. 19. 5. erf. 29 sz. 6 p.

Mikola Andrásról (festő)

Neve a nagybányai festők közt említve.

A Hét, 1974. jún. 14. 5. évf. 24sz. 8o.

Mikola András

A nagybányai művészek közt neve említve.

A Hét, 1973. dec. 21. 4. evf. 51 sz. 10 p.

Mikola András

Sándor Antal, Kövesdy Béla, Lovaghy Dénes, Csuk Jenő, -fiatal művészek rendeztek most kiállitást szünidei munkáikból.
A Művészet c. rovat "Képzőművészeti Főiskola" cimmel arról számol be, hogy ezek a művészifjak most szünidei munkáikból rendeztek kiállitást, de bármelyikük akármilyen nyilvános tárlaton is szerepelhetne, annyira, már szinte kész művészek, amit professzoruknak, Ferenczy Károlynak köszönhetnek.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 18. XX. évf.
16. sz. 274. lap.

Mikola András

"A mozgás és a forma festői szenzációi érintik meg a lelkét, s kifejezni való motivumok gyanánt olyan anyagi sajátságokat vesz észre, mint a hus puhasága, egy mozdulat sajátos vonaljátéka, egy mozgás stádiumábantapasztalható különös formai elváltozások.."-irja kritikájában Marco: "Két kiállitás" cimmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1908. febr. 16. XIX. évf.
7. sz. 111-112. lap.

Mikola András

A visszautasitottak között van a müvész is. Gerő Ödön: "Az ellenszalon" c. kritikájában beszámol arról, hogy a Mücsarnokból visszautasitottak a Müvészház kiállitásán szerepelnek, megmutatva müveikkel, hogy érnek annyit, mint a Mücsarnokban szereplők munkái. Ezért irja, hogy a Müvészház kiállitása demonstráció, mivel nemcsak a visszautasitottak vesznek részt, hanem azok is, akik szolidaritásból a tiltakozókkal nem jelentkeztek a Téli tárlatra. Mikola müveiben nem az elkeseredés, hanem "felsőséges derü szólal meg". Szines, erős formáju csendéletét nagyra értékeli a kritika. HÉT. Bp. 191o. dec. 4. XXI. évf. 49.sz. 79o-791. lap.

Mikola András

Kádár Béla, Körmendi Frim Ervin és Jekel Mária szerepelnek a Müvészház kiállitásán. j.p.signaturával közölt kritika mind a négy müvész alkotását elismeréssel méltatja, melyek feltétlen figyelmet érdemelnek.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 22. XXV. évf.
8. sz. 126-127. lap.

Mikola András

Mednyánszky László, Zádor István, Vadász Miklós, Hermann Lipót, Szlányi Lajos, Székely Andor, Csók István, Bruck Lajos, Jávor Pál müvészek, "Budapesti képek" cimmel rendezett kiállitáson, a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban bemutatták a főváros különböző részeit ábrázoló alkotásaikat.
A lap Müvészet c. rovata igen nagy elismeréssel méltatja Budapest szépségeiről, utcáiról s egy-egy nevezetesebb látnivalóról, valamint a város lakóinak mindennapi életéről szóló képeket.
A HÉT, Bp. 1913. dec. 21. XXIV. évf.
51. sz. 827-828. lap.

Mikola András

Perlrott-Csaba Vilmos, Gulácsy Lajos, Márffy Ödön, Czigány Dezső, Egry József, Halász-Hradil Elemér, Erdei Viktor, a legfiatalabb müvész gárda tagjai rendeztek kiállitást a Könyves Kálmán Müintézet termeiben. /Y-n/: "A legfiatalabb müvészet"cimmel a Müvészet c. rovatban ismerteti a tárlatot, megjegyezve. hogy bár látszik rajta a fiatalok forrongása, de ez még nem a modern, nem az uj müvészet, csupán tiltakozás a régi ellen. Kifogásolja, hogy annyira a nagy ujitók ösztönző hatása alá kerültek, de azoknak csak külsőségeit veszik át -Gauguin, Cézanne- s ezáltal olyá annyira egyformává lesznek, hogy egyéniségük nem érvényesülhet, mivel "egyformán összegezve látnak, ahogy eltanulták Rippl-Rónaitól."

A HÉT, Bp. 1907. juni. 9. XVIII. évf.
23. sz. 398. lap.

Mikola András

A tárlaton résztvevő, felsorolt müvészek közül két müvészt emel ki a kritika. Rajtuk kivül valamennyit egy kalap alá veszi, s egyformán vélekedik "egyforma" felfogásukról. A két kivétel Gulácsy Lajos és Mikola András. Ez utóbbiról azt mondja: "rusztikusan egyszerü, erős müvészetével egyszerre, teljesen elkészülve ugrott ki a magyar Minerva fejéből" Kettejüket külön méltatja, de még az ő müveikről sem tesz említést.

A HÉT, Bp. 19o7. juni. 9. XVIII. évf.
23. sz. 398. lap.

Mikola András

Matička Jenőről való emlékezését
(Utunk, 1968. nepl. 27, 39. szám) idézi

Murádin János: Matička János /1865-1906/
Művtört.Irt.1972.1.sz.41-49.l.

47.l.

Mikola András

nove emlitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

47, 47. old

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest
1970 — 8 —

Mikola András

MIKOLA ANDRÁS HALÁLÁRA

Július elején — életének 86-ik évében — elhunyt Mikola András erdélyi festőművész, a nagybányai művészek közösségének utolsó mohikánja.

Mikola András 1884-ben született a szatmár megyei Nagypeleskén. Művészeti tanulmányait Budapesten, Nagybányán és Párizsban végezte, Ferenczy Károly, Réti István és J. P. Laurens növendékeként. Franciaországon kívül megfordult Itáliában, Németországban és Svájcban is. Párizsi tartózkodása idején megismerkedett Cézanne művészetével, amely megtermékenyítően hatott munkásságára.

1907 nyarán a budapesti Könyves Kálmán Szalonban kiállítás nyílott fiatal magyar művészek (Tornyai, Márffy, Czigány Dezső, Perlrott-Csaba, Egry József, Réth Alfréd stb.) munkáiból. A tárlatról a *Népszava* 1907. június 5-i számában Bölöni György számol be: „Mikola András vonul ki — tizenegy képével — a legkomolyabban: önarcképek, interieur-ök, csendéletek ezek, s két kép Párizs külső boulevard-járól . . . Öntudatos és józan munkák; a művész összevon, egyszerűsít, kikeresi a lényeget."

Réti is megbecsüléssel emlékezik meg volt tanítványáról; a nagybányai művésztelepről írott könyvében Mikola András néhány festményéről úgy vélekedik, hogy „azok nemcsak a művésznek, hanem egész korosztályának legkitűnőbb alkotásai közé tartoznak."

A művész nem nélkülözte a sikert, az elismerést pályája során: az 1912-es nagybányai jubiláris kiállításon munkáit melegen fogadták, 1913-ban és 1914-ben elnyerte Andrássy Dénes utazási ösztöndíját, a húszas években a Szinyei Merse Társaság hívta meg tagjai közé, 1927-ben pedig őt választották meg — ellenszavazat nélkül — a Nagybányai Festők Társaságának elnökévé. (Réti szerint „mind művészi értékei, mind logikus feje és energikus jelleme" alapján Mikola a volt legalkalmasabb e tisztség betöltésére.)

A magyar közönség utoljára 1962-ben találkozhatott — nagyobb számban — Mikola képeivel: a Nemzeti Galéria — Bényi László által rendezett — „Nagybányai festők" című kiállításán huszonhárom festmény szerepelt a művésztől, közöttük a „Szerelmespár", a „Fürdőzők", a „Nagybányai piac", „Az Alkotás utcai vám." 1906-os „Önarckép"-e, amelyen a művész ecseteket tart a kezében, a Nemzeti Galéria állandó kiállításán látható.

A román népi demokrácia is tisztelettel adózott Mikola András munkásságának; a mester „a Román Szocialista Köztársaság érdemes művésze" címet is elnyerte.

Mikola halálával érzékeny veszteség érte mind a román, mind a magyar festészetet.

Dévényi Iván

1970. aug. / 29. old. /

terv, 1949 o. 35 × 40 c
nyok, 1949 o. 24 × 35 c
sorolt néhány példa k
Kevés ilyen monume
25 év alatt. A társm
sűríti magába. Szűks
Az elöl- és oldalnéze
tömöríti, s a két oldal
kat még szorosabbra fűzi –, egyetlen egységként zárja
lisan nyújtott kubisztikus felfogású figurákon kerüli a részletek jelzését. A stilizáltságot a mozaik műfaji törvényei határozzák meg.

Barcsay Jenő 1949-ben rendkívül termékenyen készül a nagy murális műre. Ezt mutatja több száz rajza is, melyeken többnyire egy-egy részletproblémát vet fel, vagy kompozíciós ritmust vázol.

De az egyszerűségre, monumentalitásra törekvő szemlélet a nonfiguratívitást megközelítő konstruktív képein is szembetűnő. Itt is – akárcsak a mozaik esetében – a látványból, ugyanakkor a lényeg meglátásából indul ki. A házfalak, ablakok, a város és tájkép geometrikus formációkká – négyzet, téglalap, háromszög – absztrahálva, síkszerűen jelennek meg. Az egyes képi elemek a felület alatt feszülő szerkezetnek alárendeltek. Már az alapállásban is felfedezhetjük a mozaikkal rokon szellemi és szerkezeti tartalmat.

Az eddigiekből is láthatjuk, hogy Barcsay Jenő a 40-es évek végén milyen sokoldalúan és szisztematikusan közeledik a társművészetek felé. Korának művészetpolitikája azonban más irányzatoknak kedvezett, s Barcsay csak 1963–64-ben realizálhatta a mintegy másfél évtizeden át érlelődő elképzeléseit.

A miskolci Nehézipari Egyetem számára készült márványmozaik mint társművészeti alkotás, új utat nyitott a magyar művészettörténet felszabadulás utáni korszakában. Az ötvenes években helytelenül elterjedt perspektivikus, „álrealista", részletező előadásmóddal szemben, az épület, a fal rendeltetésének megfelelően a térbeli kiterjedések síkba transzponálásával a műfaj lényegi igényeit elégítette ki. Tudatosan kerüli az epikus tartalmakat. A márvány nemes anyagával s a tartózkodó színekkel még ünnepélyesebbé, kultikusabbá tette az 1949-es karton figuráit.

A mozaik anyagba rakásával egyidőben festészetében ismét jelentős szerepet kap a murális tematika. Ezekben a konstrukciós, figurális és grafikai tanulmányokban pontosan végigkísérhetjük egy nagy művész teremtő vívódásait és eredményeit, melynek végső kiteljesedése az 1970-ben készült szentendrei mozaik. Figurális képein a szibilla-tekintetű asszonyok egymáshoz való ritmikus viszonya az egyik legizgalmasabb festői probléma. Az alakok több nézet egymásba forgatásából alakulnak ki, emberi kapcsolatuk intenzívebb lesz. Ezek a festmények dinamikusabbak, mint a miskolci mozaik, az ülő

M.D. K.

Miskola András, festő

nevét említi Lyka Károly a Szinyei Merse Társaság kiállitásáról irt beszámolójában

Idézve: Magyar Müvészet, 1926. I. 1-2. old.-ról.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 175. old.

Mikola András

A jellegzetes nagybányai stílus reprezentánsa volt.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 24. l.

Mikola András
festő

M.D.K

Méltatás.

Barner Zoltán, Fülöp Sutal Sudor
Miniszet 1969 aug 22 lap

Mikola András

Erdős Imre Pál mesterekint

neve emlitve

Korunk 1974/2 299. old.

Mikola András M.D.Y

festő

A Román Népköztársaság
Államtanácsa ideiglenes
címet adta a művésznek

— : Hírek

Művészet, 1964. junius – 44 lap

MDK

Mikola András

A Szinyei Merse Pál Társaság tagjai 1940.

MDK

Mikola András

Törzstagja volt a Nagybányai Festők Társaságának.

Réti: Nagybányai művészek.

Nyugat, 1924. Márc.16. 402.lap

Mihola András

Grafikus

Méltatás

Pergamy G. Gábor: Pór Bertalan
Művészet, 1970. október - 5 lap.

Mikola András festő

Most halt meg 86 éves korában
Ferenczy és Réti tanítványa volt
1909 óta szerepel tárlatokon.
1918 után a magyarbányai festők
társaságba elnöke. Erdélyben élt

Magyar Nemzet 1940 VII. 10 hold.

Mikola András

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.16.

M.D.K.

Mikola András,festő

A nagybányai iskola második nemzedékéhez tartozott.
516.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

MDK

Mikola András

v. Szabados B.: A győri képzőm.kiáll.Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

Mikola András

festőművész

Téli kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Álomszerüen kedves

AZ E. T.
1936.VI.17.

Mikola Andras, festő

Nagybányán dolgozott. Horváth József, soproni festő ismerte és becsülte Mikola fiatalkori képeit. Személyesen nem ismerték egymást, csak levelet váltottak. 280. old

Sebestyén Ferenc: Emlékezés Horváth Józsefre. 278. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Mikola András, festő

Nagybányan dolgozott. 1959-ben Bpesten megtekintette Horváth József, soproni festő kiállitasát. Személyesen nem találkoztak. 280. old

Sebestyén Ferenc: Emlékezés Horváth Józsefre 278. old.

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

MIKOLA András fest. (1884-1970)

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

166-167. p. életrajz
+ill.

Mikola András

festő

l. Szépmüvészet

1942. 15. l.

Mikola András

erőd

v

Ilkutolsó 50. l.

Torontál vármegye VII. 243

Mikola András

l. Déry 1927

24. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Mikola András

Thieme Becker

X.XIV. 5-52.l.

(dyka)

EUROPA
FILM-, KÖNYV-, LAPTERJESZTŐ ÉS KÖNYVKIADÓ RT.
Budapest, V., Visegrádi-u. 36.
Telefon: 493-947.

43 III. 62

HIDALMÁS 43 III. 8 12

Nem fogadta el. Refusé.

T.

Harmathy Sándor úr

hirlapbizományos úrnő

Visza Budapest

~~Hidalmás~~

Mikola András

festő

l.

Revai XX. 662. l.

680/1955 szám.

Műemlékek Orsz. Bizottsága tek. Elnökségének

Budapest II.
Kinizsy u 31.

Hivatalból.
lgálati ügyben.
átalányozva.

Mikola András

erőd

z

Szok Nagyb

15. 1.

Mikola András

festő

Nagybánya

1929.

Suly Fritz

XIV. l.

Orosi igazolvány

Dr Lentiváry Gyula 64 é. Lágymányosi u 16 sz. alatti lakos szívizomelfajulásos megbetegedése miatt a kötelező tifusz védő oltás alól felmentendő.

Budapest 1975 máj 6

Dr Kőszeg Ferenc
Háztörb-orosz

Mikola András

festő

Erőd

Ják Sándor: Válságban a nagybányai festőiskola.
Újság 1943. okt. 24.

A cikk Kriszán János csomagjában

SZENTGRÓT

Kirkövek

Römer Flóris: Archaeologiai levél Zalamegyéből. VV 1863, 346 l.

Mikola András

Perállag III.

1498. P.

1370. **Násfa kereszttel,**

aranyozott ezüst, zománc- és ékkődísszel. XVIII.
Email und Steinen verziert.

1371. **Karkötő,**

arany, gyöngyökkel, brilliánsokkal, zafirokkal és
Perlen, Brillianten und Edelsteinen besetzt.

1372. **Boglár,**

aranyozott ezüst, applikált csigás levéldísszel, ékk
Silber vergoldet, mit aufgelegten Blattwerk, H

1373. **Kávékanna,**

ezüst, lapított testtel, fedelén levélköteg. Bécs, 18
am Deckel ein Blattfeston. Wien, 1809.

1374. **Teakanna,**

ezüst, öblös test, palmettafrizekkel. Bécs, 1816. —
friesen. Wien, 1816.

1375. **Sótartó,**

ezüst, négy kígyós láb által tartott kagyló, fedővel.
füssen ruhende Muschel, mit Deckel. Empire.

1376. **Cukorszóró,**

ezüst. Bécs, XIX. század közepe. — ZUCKERST

1377. **Öv,**

aranyozott ezüst, láncokkal egybekötött tagoko
évszámmal. — GÜRTEL, Silber, vergoldet, du
Urne halten. Laibach, 1798.

1378. **Pohár,**

ezüst, vésett díszítéssel. XIX. század közepe. —

1379. **Cigarettatárca,**

ezüst. — ZIGARETTENDOSE aus Silber.

1380. **Kosárka,**

Mikola András

Vred

Zvalló Győr 1943

Tek.

„Europa"

kiadóhivatalának

Budapestt,

V., Visegrádi u. 36.

Mikola András

festő

l.

Képművészet

1941. 180. l.

A XII. század legvégének az emléke
azok a sajnos csak töredékesen
megmaradt felfestmények, amelyek
a kápolna szentélyének két olda-
lán a legalsó nivon húzódnak,
s amelyek sárgás-zöldes ~~sajnu~~ keretezésű
köralakú mezőben,
~~sárgás-zöldes alapon vörös,~~
~~lépő~~ vörös, egymással szembe
haladó, lépő oroszlánokat
ábrázolnak. Ez a ~~töredékes~~ fres-
kó ~~maradvány~~ töredék az oklevelek-
ből jól ismert Árpád-címer-
nek a maradványa.

Mikola András

cród

A Kéve Könyve

1913. VI. K. (E–R.: Budapesti lásképek kiállítása a Könyves Kálmánban.)

Ünnepnap, római VII. 141.

Mikola András, festő; szül. 1884 március 17-én Nagypaleskán.

Mikola András

Irod

EESzi 41–42. l.

Édes dla mikám!

Mikola András

a 1

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 204, 219

1926. 2, 52, 298, 376, 384

1927. 24, 166

1932. 10

család hatalmára feltekeny urak Inest meggyilkolták. Pedro trónrajutva, a sírból kiásott hullát megkoronázva mutatta be hódolatra udvarának.

Castrum. Megerősített római tábor, erődítvény.

Casualizmus (lat.). Filoz. felfogás, hogy a világ véletlenül keletkezett.

Causalitás (lat.). Okság. Az ok és okozat viszonya.

Casuistica. A gyakorlati tudományokban, jog-, erkölcs-, orvos-, neveléstudományban az egyes esetekre (casus = eset) építő tárgyalásmód.

Casus, l. *Eset.*

Casus belli (lat. háború esete). Az az esemény, amelynek a bekövetkezését vmely állam oknak tekinti arra, hogy a másik ellen háborút indítson.

Casus foederis (lat. a szövetség esete). Az az esemény, amelynek bekövetkezte a szövetségi szerződés alapján a szerződő államot háborúba lépésre kötelezi.

Catalani, *Angelica* (1780—1849). Hírneves olasz énekesnő. ki bravuros énektudásával európaszerte diadalt aratott.

Catalaunumi (Châlons sur Marne, Franciaorsz.) ütközetben, Kr. u. 451. Aetius római vezér és Theodorik nyugati gót király hadai megállították Attila előnyomulását.

Catalpa, l. *Trombitafa.*

Catania. Kikötő az Etna lábánál. 280.000 l.

Catarina *(Santa), Da Siena,* l. *Da Siena.*

Caterpillar (katerpiler) **Club.** Repülőklub É.-Amerikában, amelynek csak olyan repülők lehetnek tagjai, akik az életüket szállóernyővel már legalább egyszer megmentették. A C. (= selyemhernyóklub) elnevezését onnan kapta, hogy a szállóernyók anyaga legínkább selyemből készül.

Cathay néven ismeri Kínát a középkori Európa. L. *M. Polo, Columbus.*

Cathrein, *Viktor* (* 1845). Jezsuitatag.

szárd képviselő és [illegible] liberális publicista. Leghíresebb művei az Anyaság és a Család (Párizs).

Carrière (-rieer), *Moritz* (1817—1895). Német egyet. tanár. Iratai főképen a filozófia, esztétika, vallástörténet és a művelődéstörténelem köréből valók. Mint filozófus Fichtével rokon.

Carstens, *Asmus Jacob* (1754—1798). Német festő és rajzoló. Michelangelo és az antik hatása alatt fejlődött. Művei túlnyomóan színtelen kartonok; monumentális kompozíció jellemzi.

Carszkoje-Szelo. Város Sz.-Pétervár közelében, fényes cári nyaralóval és parkkal.

Cart, *Henry* (1740—1800). Angol vaskohász, 1783-ban szabadalmazott eljárásával a hegesztést tökéletesítve, 1784-ből való szabadalmában a folytvasipart megteremtő keverőeljárást dolgozta ki.

Cartagena. A karthagóiak által alapított spanyol kikötő ércdús hinterlanddal. 100.000 l.

Cartagena. Délamerikai város Columbia államban, fontos kikötő a Karaibi-tenger partján. 51.000 l.

Carte blanche (fr. kart blans), 1. fehér lap; 2. teljes fölhatalmazás.

Carthaginem esse delendam (lat.,) Karthagót le kell rombolni. M(arcus) Porcius Cato mondása.

Carthago, l. *Karthago.*

Cartouche (fr. kartus). Diszítőforma (eredetileg tekercset jelentett), amely keretalakú, csigás, füzéres, markos diszítéssel. Belső mezőjébe esetleg feliratot, címert (ilyenkor címerpajzs) vagy monogrammot alkalmaztak. A renaissance-, barokk- és a rokokóstílusban használják.

Cartwright (kertreit), *Edmond* (1743—1823). Angol lelkész. 1784-ben megszerkeszti az első önműködő szövőgépet, amelynek két évvel utóbb nyert végleges alakjával 1787-ben Doncasterben nagyszabású, 1789 óta gőzzel hajtott szövőmühely[illegible] vállalkácsok

Frigyes és II.
ták. Botrány
jai miatt azor
hosszú ideig.
kákban tárta

Caseade (fr
zuhatag.

Caseade-heg
tatása Észak
km hosszú, 4

Caseara sa
rhamnus pur
kérge. Kis a
adagban (0·5

Casein (saj
anyaga, amel
téskor turóvá
a sajtgyártás

Casimir-Per
Pierre (1847—
nök. (1894—9
(1777—1832).

Cassandra,

Cassel *Gus*
gazda. Külön
művelője. E r
szakértője vo
cián. Főmun
ökonomie (19

Cassia. A s
piniaceae) cs
cserje v. fűal
leveleket (ha

Cassini (ka
neráción át
(1713) végzi

Cassini-gör
áll. Fölvéve
(fokuszokat).
jának tőlük
a sík ama p

lyekre nézv
a C. Ha e k
sága 2e, akk
állá gyáll

Mikola András

Szül. 1884. márc. 14

Laid

Orvat Kálmán dr.

Erdélyi Lexikon.
Nagyvárad, 1928. 194. l.

1

esztfán (Márk 15. r. 40.).
orafordultan, lehanyatló fejjel
. Lesoványodott testét lágyé-
körül. Közelében balról két
ia-Magdolna, Mária a kisebbik
képez csoportot. Ez utóbbiak
i és egy mindkét kezét égfelé
szent asszonyok egyike térdel
yok innensőjének köpönyege
felhőzött.
4 cm. — Lelt. sz. 4154. — Véte-
683 sz. leirat szerint 1500 K-án
2 május 23-án (1116–912). —
(1261–912). — Az elszámolásra
z. előadmányt.

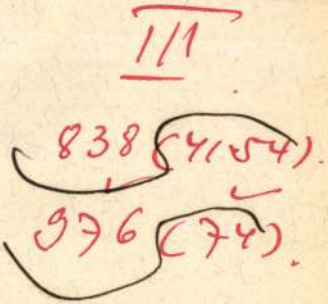

Mikola András 3

Számos művét hazai és
Külföldi múzeumokban őrzik.
1964-ben az RSZK érdemes művésze
címmel, majd 1966-ban az RSZK
Csillaga érdemrenddel tüntettél ki.

Igaz Gyó 1972 november

Mikola András

Lásd élet, arch.

Pípics Szár

124, 125. l.

llalat Budapest

eve	Kapott	Eladott	Jegyzet

aláírás

Mikola András

szinérzékenység

~~Műcs, Liáll, tól~~
Pipics 52 l.

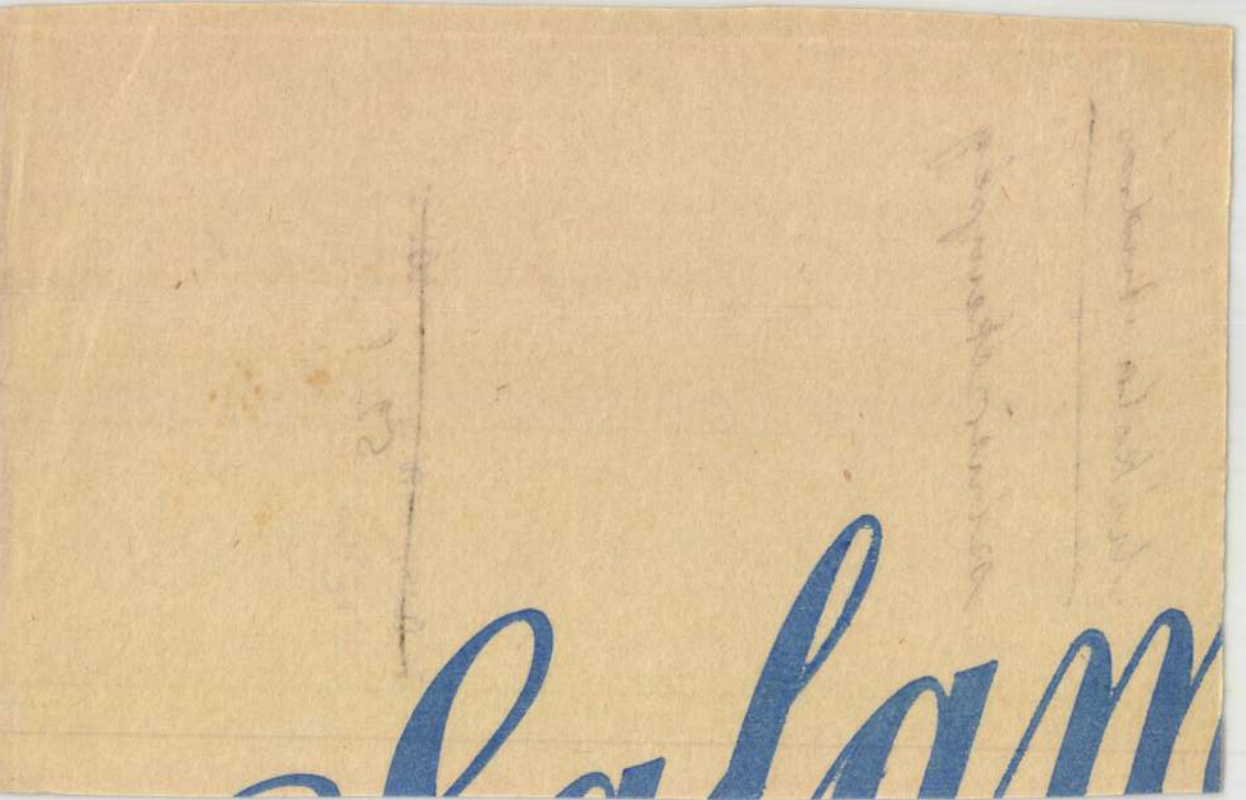

Mikola András

~~Lead~~

Velence 1922

155 l.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi • képes hetilap

Szerkeszti HERCZEG FERENC

Előfizetési ára negyedévre 4 k.

Kiadóhivatal • Budapest • VI. Andrássy-út 10.

Korvin Testv Bpest.

MŰVÉSZET

TAGBELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulirott az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magam az 1905. évtől számitott legalább három éven át, évenkint 20 koronát, Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, a melyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Névaláirás.

Foglalkozás.

Hely és kelet.

Utca.

Ezt a lapot kérjük kiszakitani s a rovatokat kitöltve az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulathoz Budapesten Műcsarnok (Városliget) beküldeni vagy a Műcsarnok pénztáránál erre a célra felállított szekrénybe dobni.

Mikola András

lásd

Szépművészet

1940. 15. l. – 16. l.

Mikola András

A néhai Andrássy Dénes által a felesége emlékére alapitott két egyenkint négyezerkétszáz koronából álló képzőművészeti ösztöndíjat dobai Székely Andor és Mikola András festőművészek kapták.

Művészet 1913. 237. l.

nincs cód.

Kapii vár IX 168.

Mikola András

Tabéry Géza: Nagybánya.
Erdélyi Helikon, 1929.
681. l. – 684. l. – 686. l.

1927 tól a Nagybányai
Festők Társaságának
elnöke. Ugyanez időtől
a nagybányai festőiskola
egyik vezetője.

KOMÁROMI JÁNOS
a Kisfaludy- és a Petőfi-Társaság
rendes tagja

Magyar Testvérem !

Immár három évtizede folytatom, egyre nehezedő körülmények közt a keresztény magyar sajtó és a keresztény magyar irodalom érdekében azt a harcot, amelytől a magyar nemzet erkölcsi, szellemi és anyagi jövője függ.

Elértem a férfikor delét, de most ugy érzem, segitségre, támogatásra szorultam ebben a harcban, amelyet csak ugy nyerhetünk meg, ha számban és erőben gyara-

Mikola András 2

Első nyilvános szereplése
1906 – Nagyszeben. Több hazai és
külföldi hangversenyen szerepelt (Bukarest,
Budapest, Berlin, Lipcse, Bécs, München)

Igaz Ijó 1972 november

Mikola András

(1884 Gatmán – 1971 Nagybánya)

festőművész. Tanulmányait Nagybányán, Párizsban, Münchenben és Olaszországban végezte.

Igaz Pál 1972 november

Mikola András

Műcsarnok festő Bpest

1911–12. jub. kiáll. 3, 119, 121, 187

1912. tav. kiáll. 281, 286, 696

1913–14. téli kiáll. 231, 469

Angerius-hegedü IV.170.

Mikola András

Muczornok

1915. tav. kiák. 55, 71, 134

1915-16. tél. kiák. 70, 148

1927. magyar táj. 385

Aretino, Spinello, olaus festo' III. 49.

Mikola András

Kepei a

Szépmüvészeti

Múzeumban

~~Ferdenyi Ferencz V. 292. – Franczis-~~
~~ka V. 292.~~

Mikola András festőművész

Erdős I. Pál festőművészt 13 éves korában vették fel a nagybányai festőiskolába, ahol Thorma, Mikola, Ziffer, Krizián figyelte a fejlődését.

Kereskényi Sándor: A művészet emberi üzenete.
Utunk, 1984. 11. 30., 7-old.

MDK

Mikola András, festő.
kitünő képpel szerepel

Nem. Szal. - Szinyei Társ. IV. Gyűjt. Kiáll. - NM 1933. XI. 2. - 2. l.
Régi és új impressz. - Marjas F.

MDK

Mikola András

Erdélyi kiáll. N.Szal. 1939. jan.

Mikola András festőművész
Szinyei Társaság rendes tagja 1922.
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása.
Nemzeti Szalon, 194o. jan.febr.

Aranyalapon, rózsaszín talajon térdel Mária, imárakulcsolt kézzel, fehérárnyékolású kék palástban, rózsaszín ruhában. Hosszú, szőke haja a földig ér. Előtte nyitott könyv. Fejét az angyal felé fordítja, aki zöld palástban, sárga ruhában, kezében nyitott tekercscsel mellette áll. Az angyal haja szőke, nagy szárnya kék-piros színű. A betűből nyugodtabb, stilizált levéldíszítés húzódik végig a külső lapszélen.

(Az A XVIIII levél hiányzik.)

36b lap (B VII') : (Ecce, advenit dominator Dominus) *E* iniciálé (170 × 163 mm) zöld keretben, aranyalapon rózsaszín betű. A betű belsejében a *Három királyok imádása* látható. Mélybevezető zöld táj előtt ül Mária ölében a kis Jézussal, zöldbélésű kék palástban, rózsaszín ruhában. Fejét fehér kendő borítja. Mögötte, összekulcsolt kézzel az ősz József áll, szürke köpenyben, zöld ruhában. Mária előtt aranybarna ruhában térdel az ősz Gáspár, kezében arany kelyhet tartva. Mellette, a földön, rózsaszín párnán koronája fekszik. Mögötte áll hátsónézetben Menyhért, rózsaszín nadrágban, kék zekében, kezében magasratartott kehellyel. Fejét a mellette lévő fekete arcú Boldizsár felé fordítja, kinek ruhája s turbánja zöld. A háttérben barna szalmatetős istálló, két borjúval.

* A kódex géppel készült lapszámozásakor több lap számozatlan maradt. Leírásunkban a gépszámozástól eltekintettünk, s így a mi jelölésünk és a kódex lapszámozása között egy-két számjegyű eltérés mutatkozik.

Mikola A. festőművész
Szinyei Társaság brüsszeli kiállitása
Magyar Művészet, 1926, 5.sz. 298 l.

Mese Pál

FÜREDI JENŐ
ÁLL. FŐKERTÉSZ
SZAMOSÚJVÁR

A Műemlékek Országos

Hivatkozásak 605/916 sz
közlöm, hogy a szóban forg
napon ajánlva postára
40 Kor. szíves megküldését.
Amint az időjárás megengedi
és a lehetőség szerint a körny

Mikola András

1910. téli kiáll. Művészház
több Egyéret vett
részt.

~~Andersson~~ szénfényképészet, római

I. 130.

1906. IX. 5.

A hunyadomegyei tört. és rég. társ. elnökségének Déván. Államsegély elszámolására kész haladék megadatik. 300 kor. régészeti, 400 kr. néprajzi segély javasolva. (659/1906.)

MDK

Mikola András, festő

Meghalt 86 éves korában.

1909 óta szerepelt kiállításokon.

1918 után a nagybányai iskola egyik vezetője volt.

— : Elhúnyt Mikola András romániai magyar festőművész 8.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 10.

Mikola András

1884 - ben született

Párizsi tanulmányút.

1908 - ban hazatér

1913 - 14 olasszországi út.

Bannet Zoltán méltatása

Igaz Szó 65/4 613. o.

Mikola András

festő

Műcs. kiáll. 1911 tól
Pipics 117. C.

Mikola András

cső

Képzőművészet

1932. 51. k.

(Erdélyi művészek.)

1922-től a nagybányai

művésztelep vezetője

ltan és sima karimájú, de
ábrázolva. Kezeit karba-
és bajusza rövid, szakálla
avart nyakkendő, egyelejű
vállravetett prémes mente.

betűkkel: »SZÉKI GRÓF
1811.«.

4 cm. — Lelt. sz. 1175. —
Emil ajándéka 1907 április
1909 november 24-iki 5395
556 (351–910) és a 3211–910
január 10-iki (2095–909) és
sz. jegyzékek alapján. — Be-
908).

Nikola András

Művészet 1907 234
- 1909. 21
- 1910. 193
- 1913. 189, 237
- 1914. 32
- 1915. 121

Magyar Művészet
1925. 204, 219
1926. 21, 52, 298, 376, 384
1927 24, 166

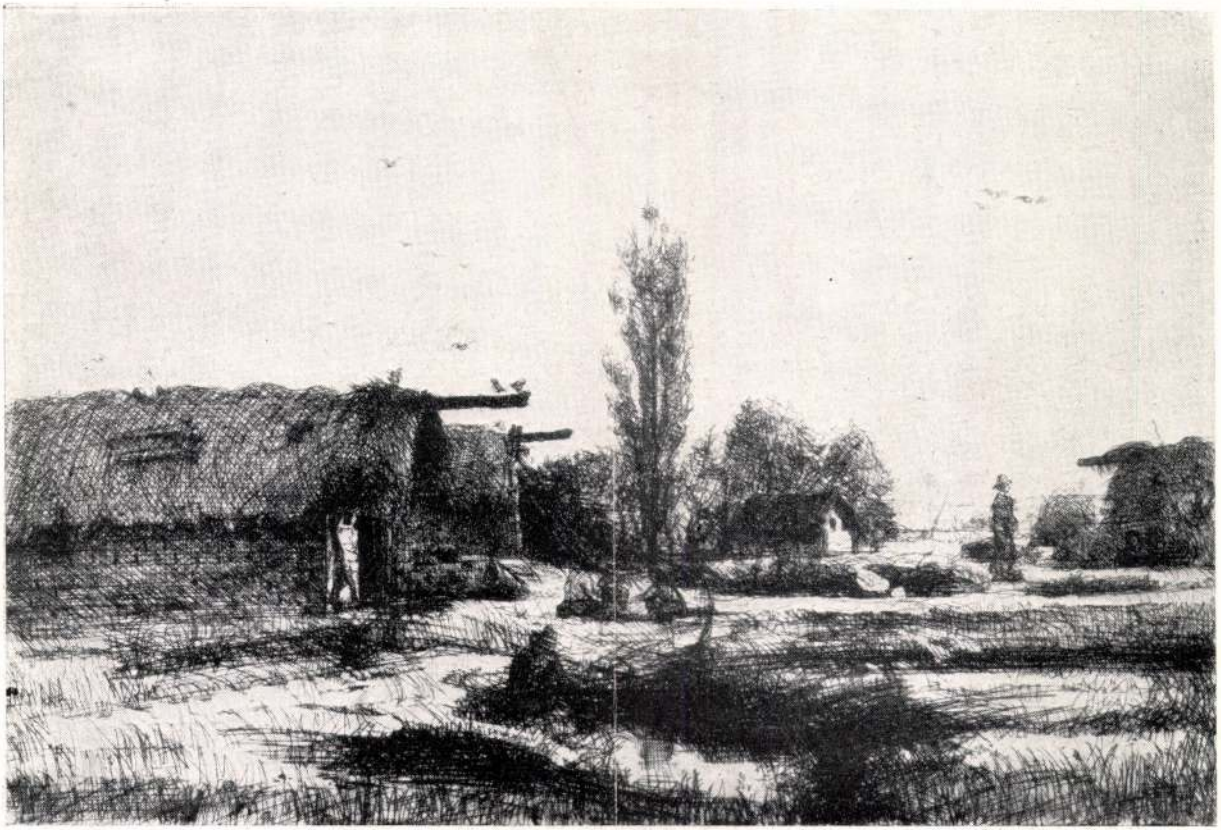

140. Mikola András: Falu vége.

Ernst Múzeum kiállításai
20
LXXXI. 1926.
Szinyei Tár. II. ik kiáll.

Mikola András

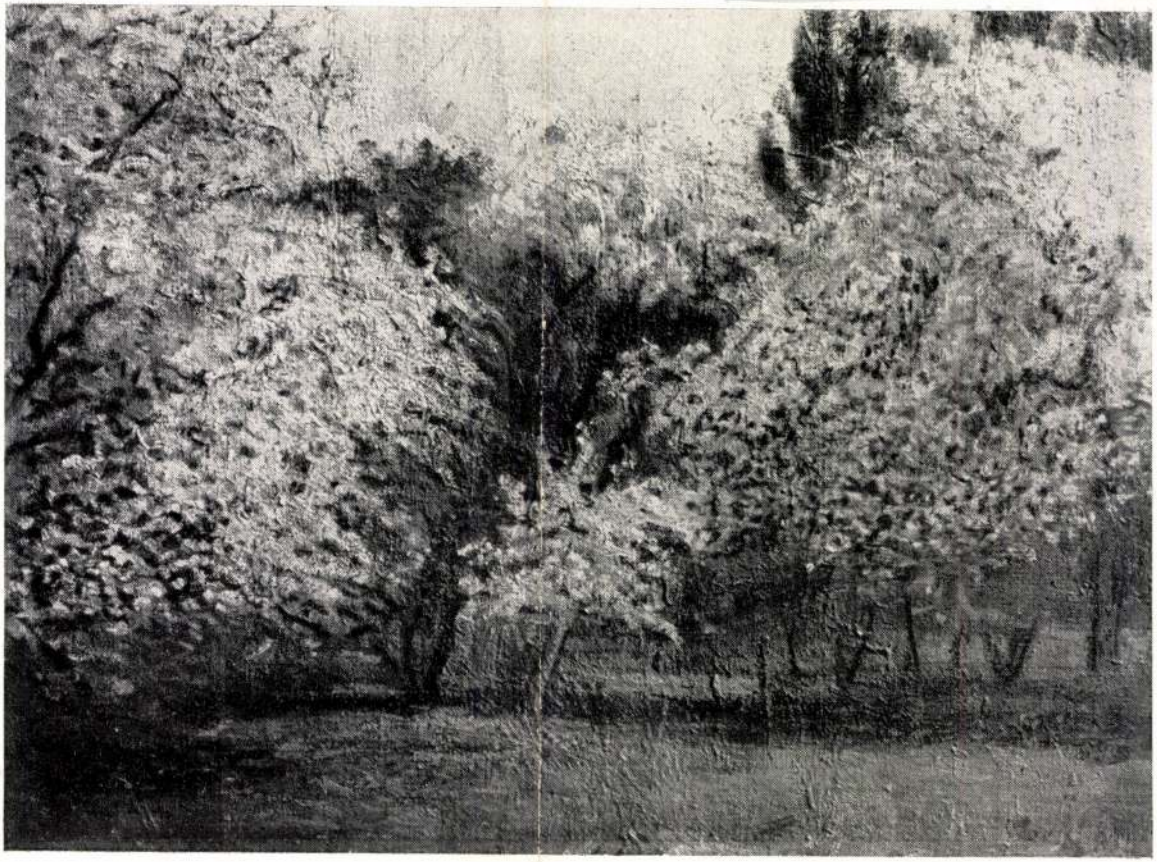

122. Horthy Béla: Virágzó fák.

Mikola András festőművész

Kortárs erdélyi festő említve
Nagy István-nál

→ Nagy István fm

[Művészet 1985/7. 56.]

Mikola András

Cigánytanya, olaj.

Dombok között olaj.

Művészeti Hetek Ungvár
1941

3129

3. Ismeretlen:

Kopasz férfi feje.

A jobbra ford
ve van átrázolva.
öldöke, szeme s baj

Papirlemez, r

(Át. Képt. ~~Át. pr.~~ 79. —
~~Ug. sz. 15.~~ 17
~~Lmtai 30.~~

Lasza

Mikola András

Tollrajzai Nagybányáról

Repr.

Szabolya János:

A Kéve könyve

1912. I. k.

emberek a szavai után igazodnánk, aki előttünk a L
akkor azt kellene feltételeznünk, hogy ott csupa milói Vé
Michelangelo, Raffael, Tizian, Rubens, Rembrandt, Pou
stb. van kiállítva, jóllehet a világ ezen legnagyobbszerü r
teményének a zömét is a jó középszerüségek, a juste-mil
talos támogatást élvező divatnagyságok alkotják.
A folyton patvarkodó, zsörtölődő öreg ur halálával is év
évtizedekre terjedő pörösködés okozója lett. Végrend
hajbakaptak a rokonok és a magyar államnak, melyre
rejtegetett képeinek egy részét hagyományozta, egészen
kellett várnia, mig a kijelölt műveket birtokába vehette.
168 festmény és 9 rajzból álló gyüjteményt örök időkre a
Muzeum gondjaira bizta, mely annak átvétele után haladél
látott elrendezéséhez és felállításához.
A gyüjtemény a muzeum hat elsőemeleti termében, ünn
után, március közepe óta van a nyilvánosságnak átadva.
nagyközönség az ünneplés perceiben általánosságban a le
gadtatás kifejezéseivel beszélt a képtárról és csak itt-ott
szavak, melyek ugy hangzottak, hogy bizony az ajándék
felel meg teljesen a várakozásunknak és — ne áltassuk
ennél különb privátkollekciókat is láttunk már.
Most, mikor az ünneplés lázán már tul vagyunk és a kö
körvonalai kezdenek kibontakozni szemeink előtt, próbá
megvizsgálni, mennyiben volt helyes és miben tévedett
rontó ellenvélemény. Mielőtt azonban mondanivalóinkat
félreértés kiküszöbölése végett, szükségesnek tartjuk előreb
e sorok irójának személyes kötelessége hangsulyozottan ki
Pálffy János gróf hagyománya a Szépművészeti Muzeun
korszakotalkotó esemény, melynek jelentőségéhez csak a
egri érsek által velencei patriarcha korában gyüjtött és
Képtárnak ajándékozott olasz képek és a Pulszky Kár
érnek fel. A Szépművészeti Muzeum feltétlenül örök hál
lezve Pálffy János gróffal szemben.
A gyüjteménynek, mely a gróf pozsonyi, bécsi, budapest
bazini várkastélyából került össze, nagyobb részét, mintegy
képezik a régi mesterek művei, mig a többi kép a mult
dik felében készült. A régiek között feltünően nagy szá

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

VELENCEI RÉSZLET
MIKOLA ANDRÁS FESTMÉNYE

a villák egyenkint vannak odaállítva, de azért közel egymáshoz. Ezáltal nincsenek eléggé izolálva ahhoz, hogy külön hathassanak, de egységes utcakép sem alakul ki. Emellett ez az elrendezés lényegesen drágább a zártsoros építkezésnél és tetejébe jóformán használhatatlanokká teszi a kerteket. A németek tehát tényleg nem ok nélkül nevezték az ilyen elrendezésű negyedet «Villenfriedhof»-nak.

A jó elrendezésű, praktikus, szép kisháznegyedeknek klasszikus mintáját nyújtják az angol kertvárosok. Azonban a részletekre, a lakóutak poézisére, házak, udvarok karakteres építésére nézve a magyar kisvárosokban találhat a magyar tervező ezer tanulságos momentumot. Igen szomorú tünet, hogy vidéki városaink mint vesztik karakterüket és mint változnak át lassan csúnya fiókbudapestekké, de vigasztalhat, hogy a romboló munka még aránylag nem haladt nagyon előre és még igen sok szép, karakteres városrészletet találhatunk még, melyekből kisarjadzhat majd az új karakteres építés és városrendezés.

Visszatérve a francia és a festői német városrendezés ellentétére, láthatjuk, hogy modern városrendezésünk, melyet bátran angolnak nevezhetünk, nem dogmatikus, nem merev és mindenek fölé helyezi a higiénikus és poétikus elemeket. Átvette a francia iskolától a főutak, főterek világos, áttekinthető elrendezését, viszont megtanulta a középkorias iránytól, hogy lehet

Művészet 1914.

rosokat építsünk. A még tíz év előtt szakkörökben is gyakori vita elveszti jelentőségét. Senki sem vonja kétségbe, hogy a nagy forgalmi vonalaknak világos és áttekinthető elrendezése, a lehetőleg egyenes forgalmi vonalak és a forgalmi vonalak lehető ritka megtörése helyes és kívánatos. Viszont senkisem fog áldozatokat hozni azért, hogy fennálló görbületeket, melyek gyakran kedvezően is hatnak, kiegyenesítsen, és mindenki bele fog nyugodni esetleg újabb útgörbületekbe, ha ezáltal takarékosabb megoldás érhető el. A lényeg nem ebben, hanem a beépítés módjában és az utcák sűrűségében és építési módjában van.

Gyakran halljuk, hogy a modern városrendezők a tízévelőttiekkel szemben nem forgalmi emberek, amit helyesen úgy kell mondani, hogy nemcsak forgalmi emberek. Mert azért ma is, mint azelőtt, városterven első dolog a fontos forgalmi vonalak helyes megállapítása. A modern városrendező tehát két embertipust egyesít magában: egyik a mérnök, aki jó, lehető rövid, simaforgalmú forgalmi utakat tervez, másik az építész, a költő, aki a lakóházak, lakóudvarok és a hozzájuk tartozó csendes lakóutaknak elsősorban barátságos, poétikus elrendezést ad és eközben fantáziájának is teret engedhet. Ez a kettősség talán a legfontosabb ismertetőjele az új művészetnek. Jó, lehetőleg világosan vezetett forgalmi utakra, csendes, a forgalmon kívül fekvő, olcsóbban épített lakóutakra és összefüggő, a lakóutakra nyíló nagy parkfelületekre van szükségünk. Gyakorlatilag eddig az angolok valósítottak meg legtöbbet ebből a programmból; az ő munkájuk ezen a téren igazán mintaszerű. Leírom röviden az ő kertvárosuk elrendezésének főelveit és kiemelem ezek közül azokat, melyek a mi viszonyaink közt is számításba jönnek.

London centrumából a földalatti vasúton tíz perc alatt kiérünk a híres új kertvárosba, Hampsteadbe. Az állomás mellett út vezet, mely az új kertváros kereskedelmi és forgalmi vonala. Ezen vannak az üzletek és innen ágaznak el a lakóutcák tervszerű elrendezésben, de a lankás vidékhez alkalmazkodva, keresetlen görbületekkel. A lakóutcák keskenyek és olcsó, parkútszerű építésűek. A házak mind a lakóháztömbök szélére vannak építve közel egymáshoz, sőt gyakran zártsorba építve. Ezáltal minden lakóháztömb belseje nagy, parkirozott, teljesen védett és zárt tér, melybe por, zaj el nem jut és amely ideális játszóhelye a gyermekeknek. Természetes, hogy e terek keletkezéséhez kis sűrűségű beépítés szükséges, amilyen az angol kertvárosnál van, de a mi bérháznegyedeinknél is előállnának, bár kisebb, de szép, üdülésre, játékra egyaránt használható belső terek, ha a beépítés sűrűségét kb. 50%-osra csökkentenők és ha a lakóutak szélességét és költségeit a belső terek javára a szükséges minimumra redukálnók. Ezáltal újabb városrészek feltárása jóval olcsóbbá válnék a községek számára, mint volt eddig. Az angol kertváros tudvalevőleg csupa családi házból áll, egy centrálisan fekvő tér mentén vannak templomok, iskolák és egyéb középületek. Bár bizonyos, hogy mindenféle sorsú és vagyonú ember számára egyformán legideálisabb és legökonomikusabb a családi ház zártsoros építkezésben, mégis minálunk előreláthatólag még hosszú időn keresztül fognak bérháznegyedek épülni és arra kell törekednünk, hogy bérháznegyedeink számára is értékesítsük a városrendezés új elveit.

Szükséges lesz tehát először is a bérháznegyedek beépítési sűrűségét erősen redukálni (max. 50%) és az egyes bérháztömböket közös terv szerint közös nagy udvar körül kiképezni. A bérházak emeletszámát feltétlenül redukálni kell és a helyiségek belső magasságait a maiaknál jóval alacsonyabbra kell venni, amint az angol, német és francia házaknál látható. A lakóutcákat olcsóbb kiképzéssel kell építeni, mint a főutakat és jóval nagyobb távolságokban kell őket alkalmazni, mint eddig, viszont a nagy térszerű belső udvarokon át vezethetnek néhol gyalogösvények.

Az így épített és a maihoz képest ideális bérháznegyedeken kívül volnának a kisházнegyedek. Kisházaknak nevezem ezeket az épületeket, hogy élesen megkülönböztessem őket a ma szokásos villanegyedektől. Előbbiek a lakosság minden rétege számára épülnének és jellemző volna rájuk az, hogy legfeljebb egy emeletmagasság mellett lehetőleg zártsorban épülnének és hogy kívül-belül egyszerű, szolid kiképzésűek volnának. A villanegyedekben evvel szemben aránylag kis telkeken találunk szabadonálló miniatürkastélyokat, építőtörvényünk szerencsétlen rendelkezése folytán úgy elrendezve, hogy

TANULMÁNY
MIKOLA ANDRÁS RAJZA

Ám történik a művészet szent nevében egyéb visszaélés is, és — tegyük mindjárt hozzá — részben állami protektorátus alatt.

Azt mondottam az imént, hogy a műkereskedők visszaélései legközelebbről a művészeket érintik. Hát az igaz, ha csupán a művészek anyagi érdekeire gondolva. Azonban a „suprema lex", mikor művészeti politikáról beszélünk, nem a művészek tárcája. Okos művészeti politika ugyanis ezzel is törődik, kell hogy törődjék, de nem mint vezérgondolattal, hanem, mint egy egészen más vezérgoldolat szükségszerű eredményével, természetes következményével. Az okos, céltudatos művészeti politika vezérgondolata e két tényezőben csúcsosodhatik csak ki, magas nivó és műértő közönség. Ha van magas nivó és műértő közönség, akkor tele a művészek tárcája.

Azt minden valamennyire hozzáértő ember tudja Budapesten, hogy Budapest kezd kimerülni a művészetek támogatásában, ha ugyan még ki nem merült. Természetes tehát, hogy most majd nagyobb erővel kerül a sor reánk, a vidékre. És most majd megindul a vidékjárás, sőt már meg is indult. Lesz itt is, ott is tárlat sűrűn. De milyen? És itt a visszaélés. Erre a kérdésre más választ igaz és tiszta lelkiismerettel nem adhatok, minthogy ami a vidéknek a művészet részére való megnyerése végett vidéki tárlatok rendezése útján történik, az lehet nagyon helyes a zsebbeliek tekintetében, de kulturai szempontból eléggé el nem ítélhető. Olyan eredménynyel járnak ezek a vidéki tárlatok a művészi képzés és nevelés tekintetében, mintha a debreceni ember gyermekét német szóra — Budakeszibe küldené. Mert a vidéki tárlatok anyaga a mai gyakorlat szerint úgy viszonylik a komoly és elfogadható nivóhoz, mint a budakeszi svábok ékes német nyelve — Schiller és Goethéhez.

Apponyi Albert gróf a felvidéki vándorkiállítás anyagát kétszer is látta: Egerben és Kassán. Egyik helyen sem volt a tárlatok színtjével megelégedve, a minek e sorok írója előtt kifejezést is adott. Azt mondotta, hogy vidékre csak kiforrott, kész művészetet szabad vinni. Pedig a vándor-kiállítás anyaga kiválóan jó volt, ismétlem, kiválóan jó és pedig két okból, először, mert eltekintve néhány gicstől alig volt benne kivetendő és másodszor, mert a vidéki tárlatok általános nivóját sokszor fölülmulta. Vajjon, ha a miniszter úr

Művészet 1909

egy más vidéki tárlat anyagát tekintené meg egyszer, mit szólna a szinte kizárólag vásári árú láttára? Vajjon azzal a tudattal hagyná-e el ezen kiállítások termeit, hogy azokból a magyar nemzet művészeti érzékének soha nem remélt hatalmas szárnyalása fog kifejlődni? Azzal a tudattal-e, hogy azok a magyar közművelődés fejlesztésének fontos és becses eszközei? Vagy pedig azzal, hogy azok nem annyira a kulturának, mint inkább a közönség megtévesztésének az eszközei, azon közönség megtévesztésének, melyre művészeti politikánk jövőjét megalapoznunk kell? És ezek a tárlatok kedvezményes szállításban, ajánlásokban, sőt nem egyszer abban a kiváló kitűntetésben is részesülnek, hogy művészetpolitikának egy-egy közegének közreműködése mellett nyílnak meg, ami egyebet, mint e politika approbációját, nem is jelenthet. Szóval a jórészt tájékozatlan közönség megtévesztése teljes.

A „Magyar művészet műkereskedés" miskolci kiállítása p. o. a közönségnek úgy „adatott be", mintha az a főispán legmelegebb rokonszenvének örvendett volna. Az előharangozások ugyanis a helyi lapokban mindig megemlékeztek a népszerű főispánról, aki így meg úgy érdeklődik, aki élére állott a mozgalomnak stb. Mikor aztán megnyílt a kiállítás, jöttek a hirlapi kritikák és pedig olyan hangon, a minő hangon én Velazquez művészetét sem tudnám dícsérni. Jöttek egyre-másra a cikkek, hogy itt az idő, most vagy soha, ez az igazi, milyen üdvös, milyen hasznos stb., szerencsére a publikum nem ment lépre. Az ifjúságot azonban az iskolák fölvonultatták — fejenkint 20 fillérért a műkereskedésbe. Ezt, ha látta volna a miniszter, vajjon mit szól az államilag nevelt ifjúság ilyen művészeti képzéséhez?

Művészeti politikának tehát, ha ártani nem akar, mert már eddig annyi kár történt, valamely ingerenciát kell szereznie a vidéki kiállításokra. Nem lehet az, hogy az állam tétlenül nézze, mint gázol bele a magánérdek az ő nagyon fontos érdekeibe. Vagy pedig ha tétlenül nézi, sőt protegálja, akkor legalább ne mondja azt, mint ahogy nagyon sűrűn halljuk — hogy a vidéknek nincs a művészet iránt érzéke. Ha pedig mégis mondja, akkor legyen őszinte és ismerje el, hogy ezen érzék nevelésére, kifejlesztésére semmi hasznosat eddig nem tett. A magyar képzőművészek egyesülete pedig függetlenül attól, hogy tesz-e valamit művészeti politikánk, vagy sem, nyilatkozzék sűrűn, sőt állandóan, hogy kik az ő bizományosai. Nyilatkoztassa ki az iskoláknak, a városoknak, a megyéknek, a nagyobb hivataloknak, kulturegyesületeknek, kaszinóknak stb. körlevelekben, hogy kik azok, akik művészetet árulnak, mert ha ezt nem teszik, még az is megtörténhet, hogy a fürge ügynökök még azt is elhitetik a közönséggel, hogy a Műcsarnok, Szalon, stb. — az humbug, ellenben ők az — igaziak.

Balogh Bertalan

RODIN VÁZLATKÖNYVÉBŐL

életnek — rezonálója. Az élet miszteriumának másodpercnyi felbuggyanása, ízmok mozgásbakapása, szúnnyadó vágyak, forrongó indulatok, pezsdülő szenvedélyek pillanatnyi megrezzenése. Az örök Életnek mindmegannyi szimbolikus megjelenése. Hogy szimbolumok iránt fogékony, azt maga sem tagadja, sőt azt is beismeri, hogy a természet, a nagy univerzum szintétikus átérzésére is reagál, — ösztönzi erre a primitiv embertől örökölt metafizikus invenciója. „A természet tárja elénk — mondja — a szintéziseket és szimbolumokat; a legszigorúbb realitásban: csak tudjuk őket olvasni. Nem az irodalomból szedem azokat, hogy szobrászkézzel interpretáljam. Ha nagy szeretettel, hűségesen közöljük a természetet: mindent elérünk. Ha széptestű asszony-modellem van, úgy érzem, mintha a róla készített rajzaim madarak, halak képei volnának. Ez valószínűtlennek látszik, — hiszen eleinte én magam is kételkedtem. De egyszer a sévres-i múzeum számára készítettem vázákat. Kínlódtam, mert sehogysem tudtam olyan formát találni, mely méreteiben és vonalaiban kielégített volna. Egyszer azután női testeket rajzolgatván, azok közül egyik igaz, harmonikus vonalaival — a maga szintézisében — pompás formájú vázát mutatott nekem! Szó sincs „teremtésről". Teremteni, véletlenül kitalálni, — csak üres beszéd. Minden benne van környezetünkben. Mindent megtalálunk a természetben: folytatólagos, ismétlődő mozgás minden. Egy asszonytest, egy hegy, egy ló ugyanazon elvek alapján vannak konstruálva és azonos a koncepciójuk. A természetben egy fatörzs, egy márványdarab külső alakjukkal hányszor adtak nekem eszmét, hányszor szabták meg a mozgás vezetését. Sokszor úgy tetszett nekem, mintha egy-egy alak lenne bennük elrejtve és az én

egész munkám csak abban állana, hogy szétrombolnám körülöttük azt a burkot, mely előlem eltakarja."

Rodin munkáinak főjellemvonása e tulajdonságai mellett az egyszerűség. Egyszerűnek, mint a milyen egyszerű és szerény a terhet viselő paraszt normandok vérének örököse, maga a gazdájuk: Rodin. Szobrai is szerényen bukkantak fel és mintha bocsánatot szerettek volna kérni azért, hogy botrányt okoztak. Forradalmi arcuk csak a halhatatlan akadémikusok előtt, meg a „public imbécile" szemében volt. Szerettek volna ők csendben belebbenni a világba. Az „épatez le bourgois" elvéből semmi sem volt meg sem a szobrok, sem uruk természetében. Szerény egyszerűséggel jutott el Rodin mai magasságára. — Michel Angeloig kell visszamennünk, ha hasonlítani akarjuk valakihez, — és ez röpíti a jövendő halhatatlanságába.

BÖLÖNI GYÖRGY

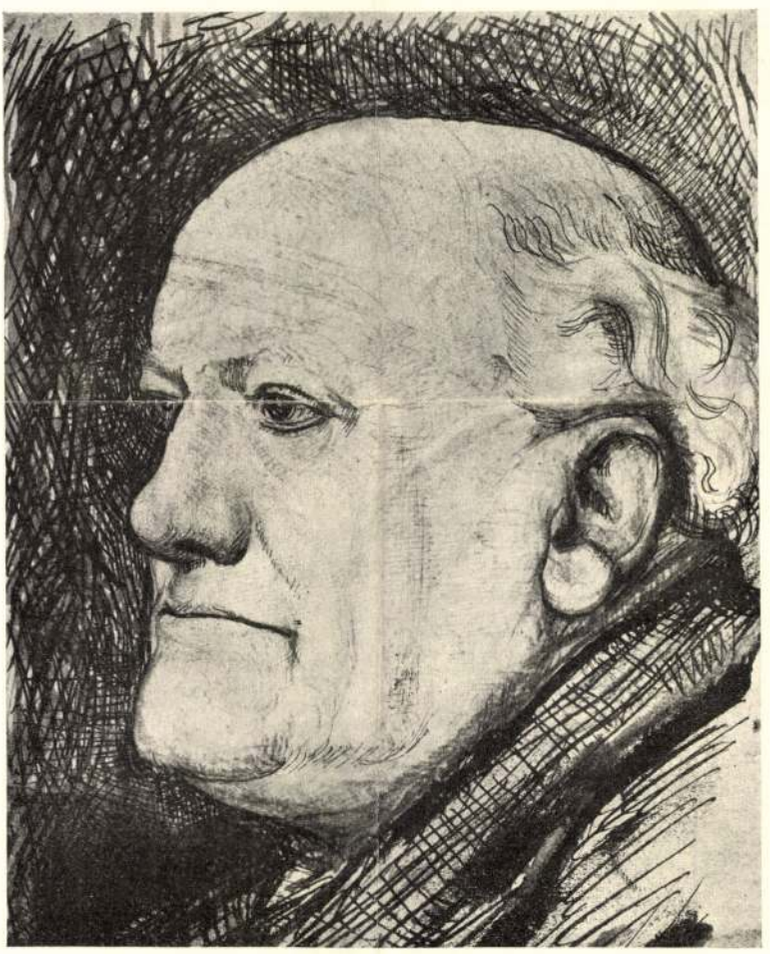

MIKOLA ANDRÁS VÁZLATKÖNYVÉBŐL

Művészet 1907.

A KÉPROMBOLÓK

Attól a naptól kezdve, hogy a mult év augusztusában Európa legnagyobb és legműveltebb népei fegyvert fogtak egymásra: párhuzamosan az elesett és megsebesült hősök lajstromával, egy másikat is elénk tár a falvakat elsöprő és városokat megtépázó háború. A művészet veszteséglajstroma az, amelyben az emberi lüktető élet helyébe az emberi munka lép, a katonákat középületek, templomok és kastélyok, régi, századok óta becsben álló és pótolhatlannak látszó műemlékek helyettesítik. A sort Szentpétervár kezdte, amikor Bruno Paul alkotását, a modern német művészet egyik legjobb reprezentáló művét, a nagykövetségi palotát szinte rendőri segédlet mellett rohanta meg a háború első szelétől megvadult orosz tömeg. Gobelint, ritka porcellánt, kinai vázát, bútort, képeket fejszékkel tört össze, néhány óra alatt romhalmazt csinált Pourtales gróf kincseiből s nem hagyott egyebet csupasz falaknál. E támadást, amelyet a modern művészet sinylett meg, gyorsan követték aztán, sokszor értékesebb falak és műtárgyak pusztulása, ami előtt érthetően lefelé fordított fáklyával áll a műtörténet, s amely falaknak a restauráció csak árnyékát tudja visszahozni. A keleti harctéren — az illető vidék szegényebb volta miatt — kisebb mértékben, a nyugatin azonban egész csomó ily századokról való, bájos, nagyszerű és féltett művészeti örökség került a gránátok tüzébe, megsérült vagy elpusztult. A rheimsi

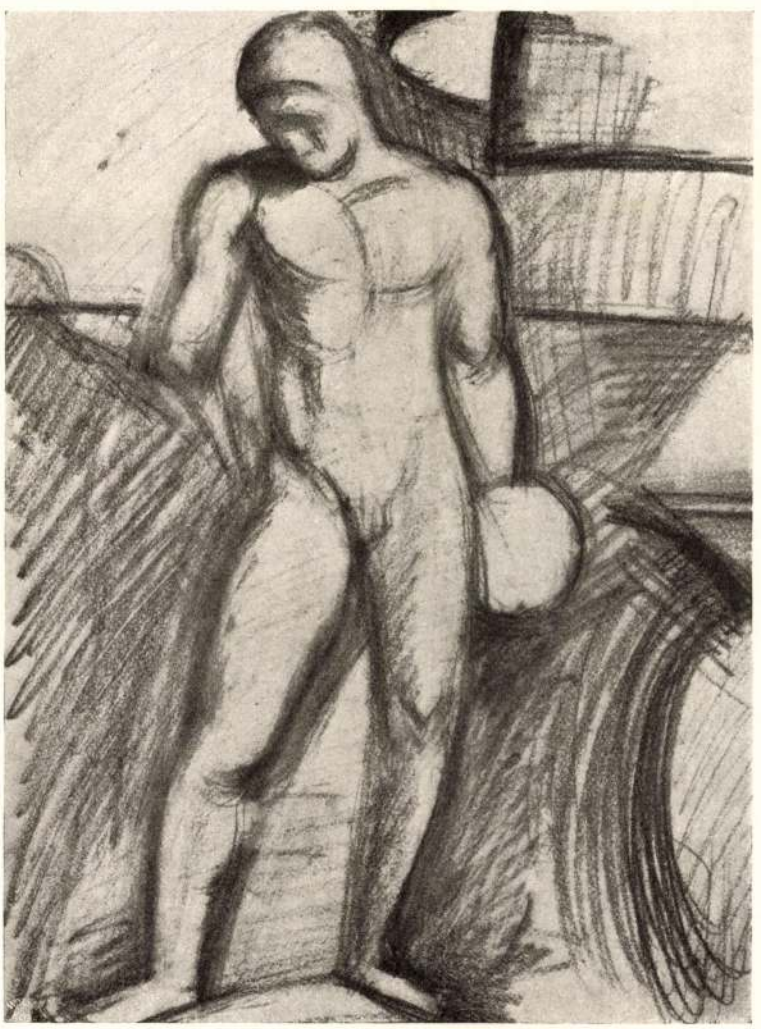

MIKOLA ANDRÁS RAJZA

VÁZLAT

Művészet 1915

székesegyház, az yperni posztócsarnok, a mechelni és loeweni templom, az arrasi városház és székesegyház, s mennyi, amiről most nem tudunk, kastélyok, régi lakóházak, amelyeknek a nagy közönség előtt nincs oly internacionális hírnevük, a baedekerek az utazók számára alig említik őket, de amelyek azért mind valami hamisítatlan szépséget őriznek, városuknak vonzó nevezetességei. S egyelőre még azt se mondhatjuk, hogy ez a tragikus sor, amelyen változtatni nincs módjában a szó, az érzés, a gondolat hatalmának, véget ért volna. A háború kellős közepében vagyunk, s ki tudja, mi fog még belekerülni a művészet e veszteséglajstromába?

Emlékezetébe idézni talán fölösleges az olvasónak, hogy minő hatást keltett, amikor először jött a hír, hogy német gránátok érik és döngetik a francia gótika csodáját, a rheimsi székesegyházat. Valóságos sajtóvihar keletkezett, amikor az entente hangadói ezt a német barbarizmus leszögezésére igyekeztek kihasználni és a semleges államok hangulatában értékesíteni. A németek persze szintén súlyos nevű embereiket, kiváló elméket vonultattak föl ez egyoldalúan és politikai gyűlöletből kovácsolt vád visszautasítására. Csakugyan, ha a német vezérkari jelentésnek — amit nincs okunk föltenni — nem is volna igaza, amikor a rheimsi dóm bombáztatásáért a franciákra háritja a felelősséget, mondván, hogy azt tüzérségi megfigyelőállomás gyanánt használták fel: a rheimsi dóm már eredetileg ki volt téve, háború esetén, az őt érő pusztulás veszélyének azzal, hogy a franciák e várost hatalmas erőddé alakították. Rheims a francia védővonal egyik legfontosabb ütközőpontja. Viszont tehetnek-e ugyanerről a franciák? Ha Heeringen tábornoknak igaza volt, a hadviselő hatalom szempontjából, amikor azt mondta: nekem drágább a német vér, mint a francia műemlék — a franciáknak is igazuk volt, amikor ők várvédelmi vonalukat, a Verdun—Belfort közötti frontot, nem a műemlékeikre való tekintettel húzták meg úgy, ahogyan az ma beton-sáncaival és páncélfalaival áll, hanem sztratégiai okok, a természet nyújtotta erők kihasználása alapján. Vigasznak a kulturjavak iránt fogékony és azok tönkretétele fölött őszinte fájdalmat érző ember számára persze ez nem vigasz. De hiába, el kell fogadnunk, mint megmásíthatlan szituációt, hogy harc hevében a harc kimenetelének érdeke minden egyebet háttérbe szorít. El kell fogadnunk, s bele kell törődnünk, hogy mindig így volt, ha megjelent a háború. A történelem útját romok jelzik, romok ma is, a huszadik század rendkívüli méretekkel operáló háborújában, s ezen nem változtat, csak enyhít az, hogy a németekről nem tehető fel a kulturjavak szándékos pusztítása, mint a szaracénoknál, vagy a törököknél a multban, — jóllehet a «c'est la guerre» elvével, a háború természetrajzából kifolyólag sajnos, de az se volna túlságos váratlan és meglepő, ha a hadvezetés irgalmatlanságában odáig menne, hogy ezt állítaná föl: az ellenségnek minden téren, minden formában ártani. (Mint ahogy az angol-német harc rettentő kiélesedésénél, ettől már nem is vagyunk messzire.)

PUTRA EDE TANULMÁNY

VASALÓ LEÁNY
MIKOLA ANDRÁS RAJZA

Művészet 1913.

mányunk illusztris tagjának, akinek szíves támogatásáért és jóindulatú előzékenységéért ezen a helyen is kötelességemnek tartom őszinte és hálás köszönetet mondani. Az említetteken kívül még egész sereg többé-kevésbbé jelentékeny feladat vár a most folyó évben megoldásra, amelyeknél igen nagy szükségem van a választmány jóindulatú támogatására. Még csak azt jegyzem meg, hogy igénytelen nézetem szerint hazánkban a kulturának minden körülmények közt haladnia kell s erre irányuló törekvéseinkben semmi által sem szabad magunkat megbéníttatnunk és szabad mozgásunkban korlátoztatnunk. Végtelenül örülök, hogy elnöki tisztségeinkben ugyanazokat a kipróbált férfiakat van szerencsénk üdvözölhetni, akik évek hosszú sora óta oly sok fényes jelét adták hivatottságuknak s Társulatunk ügyei iránt való nemes érdeklődésüknek s kérem első sorban az ő támogatásukat, de a választmány minden egyes tagjának szíves jóindulatát is. Remélem, hogy ezt az évet még Társulatunk szolgálatának szentelhetem.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után, Andrássy Gyula gróf elnök melegen üdvözölte az újonnan megválasztott igazgatót, kiemelte azt a fáradhatatlan buzgalmat, amellyel egyéb sokoldalú elfoglaltsága mellett a Társulat életében annyira fontos kérdéseknek egész sorát eredményesen megoldotta és különösen hangsúlyozta azt az önfeláldozást, amelylyel Wágner Géza a sok munkával és izgalommal járó igazgatói tisztségre újból vállalkozni szíves volt.

A választmány az elnök üdvözlő szavai kapcsán Wágner Géza igazgatót lelkesen ünnepelte.

Ezután a választmány a Társulat ellenőrévé közfelkiáltással újból Glück Frigyest választotta meg.

Következett a Társulat kebelében megválasztandó zsüri, illetve zsüriknek az igazgatóság által előterjesztett szabálytervezete, amelyet a választmány egyhangúlag elfogadott. (A szabályzatot alább egész terjedelmében közöljük.) A zsürik megválasztására a szavazás határnapját a választmány június hó 5-ikére tűzte ki és a szavazatszámláló bizottságba a Társulat egyik elnökének a vezetésével: Kézdi Kovács László, Keményffi Jenő, K. Lipthay Kornél és Wágner Ödön választmányi tagokat küldte ki.

Az igazgatói jelentés felolvasása után, mely a tavaszi kiállítás eredményeiről számolt be, a titkár jelentést tett a tárlat keretében kitűzött pályázatok eredményéről.

Ezután Wágner Géza dr. igazgató megemlékezett arról a fejedelmi örökségről, amelyhez a Társulatot néhai Andrássy Dénes gróf juttatta és elvi határozatot kért a választmánytól arra, hogy mindazokkal egyetértően, akik a bőkezű főúr jótéteményeiben akár még életében, akár most halála után bármely irányban is részesültek, közös akciót indíthasson arra, hogy Andrássy Dénes gróf emléke méltóképen megörökíttessék. Utal arra, hogy az elhunyt gróf a magyar kultúra és különösen a művészek iránt oly nagy szeretetről és oly őszinte lelkesedésről tett tanúságot, hogy lehetetlennek tartja, hogy gazdag örökségét elfogadjuk anélkül, hogy emlékének a megörökítéséről ne gondoskodjunk. A tervezett akció módozatairól az igazgatóság annak idején konkrét javaslatot fog a választmány elé terjeszteni. A választmány az igazgató szavait nagy tetszéssel fogadta, a kért felhatalmazást megadta s határozatképen kimondván, hogy néhai Andrássy Dénes gróf emlékének a megörökítésére akciót indít az erre vonatkozó részletes javaslat kidolgozására az igazgatóságot kérte fel.

Végül az igazgató jelentést tett a régi műcsarnok épületének bérbeadásáról, melynek tudomásul vételével az ülés véget ért.

A TÁRSULAT ÚJ ZSÜRISZABÁLYZATA. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat az új alaszabályok 38. § 9. pontjában foglalt jogánál, illetve kötelességénél fogva, május hó 7-ikén tartott ülésén a társulati zsüri megválasztására és működésére vonatkozólag a következő szabályokat léptette életbe:

1. A társulat rendes kiállításaira beküldött anyag elbírálása, a művek elfogadása vagy visszautasítása felett való végleges határozathozatal, s a kiállításra elfogadott anyag elrendezése, a társulat művésztagjai által mindenkor egy évre választandó egy vagy több felvételi zsüri feladata.

2. A Képzőművészeti Társulatnak legalább 50 oly művésztagja, aki a Magyar Képzőművészek Egyesületének is tagja: a 3. pontban megállapított külön jogokat gyakorolhatja, ha:

a) ezek közül legalább 40 festőművész,

b) ha a züriválasztást megelőző év végéig — ebben az évben kivételesen május 15-ig — külön csoportba egyesülnek, ügyvezetőt választanak és ezt a társulat igazgatóságának az eredeti csatlakozási nyilatkozatok bemutatása mellett bejelentik,

c) ha az igazgatóság vagy a folyamodó csoport által nyolc nap alatt beadandó felebbezés esetében a választmány a csoportot kellően megalakultnak elismeri.

3. Minden a 2. pont értelmében megalakult és elismert művészcsoportnak társulati tagjai e szabályzat érvényességének idejére azzal a joggal ruháztatnak fel, hogy 5 festő és 3 szobrászművészből álló zsürit — ez pedig külön előadót és helyettes előadót — választhatnak.

A társulat összes építő-művésztagjai, mint eddigelé, külön négytagú zsürit választanak.

4. A megalakulandó csoportok minden év vége előtt az igazgatóság előtt igazolni tartoznak, hogy a következő évben megnyíló téli és azt követő tavaszi kiállítás tartamára kik a csoport művésztagjai. Későbbi csatlakozások és kilépések azonnal bejelentendők és igazolandók.

5. A társulat igazgatósága a zsüriválasztás előtt hivatalból állapítja meg azokat a csoporttagokat, akik a társulatnak is tagjai, tagdíjhátralékban nin-

Beszélgetés Thomas F. Knapp-pal

Egy művészeti konzultáns

Május–júniusban nemzetközileg is igen jelentős képzőművészeti esemény színhelye volt a Várfok utcai XO Galéria. Az egyik legtekintélyesebb párizsi galéria után és júniusi bostoni tárlata előtt Budapesten állította ki műveit Françoise Gilot festőművésznő, akit világszerte a XX. századi művészet egyik ikonjaként tisztelnek. Madame Gilot, Claude és Paloma Picasso édesanyja, tíz éven keresztül volt társa Pablo Picassónak, akit ő ma is a század legkarizmatikusabb egyéniségének, nagy boszorkányának nevez. Az idős, de változatlanul elbűvölően fiatalos festőnőnek az 1940-es évektől kezdve baráti, ismeretségi körébe tartoznak a világ leghíresebb képzőművészei, írói, műkereskedői; Európa- és Amerika-szerte a legnevesebb galériákban állítják ki és csúcsárakon adják el képeit.

Rozsda Endre: Szentek kertje, 1977
olaj, vászon, 35x28 cm

Françoise Gilot európai festőnek vallja magát, van műterme a Montmartre-on is, de New Yorkban él. Festészete Matisse és Picasso égisze alatt nyert saját arculatot. A színek és a vonal a meghatározói képeinek, minimálisra korlátozott eszközökkel dolgozik, elsősorban a struktúrában és a rajzban rejlő lehetőségek foglalkoztatják. Első mestere Rozsda Endre volt, akivel 1941-ben Párizsban ismerkedett meg. A két művészt sok évtizedes, bensőséges baráti szálak fűzték egymáshoz egészen Rozsda Endre tavaly bekövetkezett haláláig. A közös budapesti tárlat gondolata Rozsda életében született, de tavasszal valósulha-

múzeumokkal. Ismerem az árakat, tudom, mi jó és mi nem, a gyűjtők megbíznak bennem.

– Hogyan került kapcsolatba Madame Gilot-val?

– Madame Gilot-t csaknem húsz éve ismerem. Egymás szomszédságában lakunk New Yorkban, és Párizsban is többször találkoztunk. Sokat tanulmányoztam és nagyon jól értem a festészetét, nagyra értékelem a munkásságát és a személyiségét is. Az elmúlt tizennyolc év alatt szinte baráti kapcsolat alakult ki közöttünk, pontosan tudom, hogyan kell menedzselni a sokon mutatja be legújabb alkotásaikat, különböző programokkal a galériába vonzza a közönséget. Az ügynök munkája kizárólag a műtárgyak eladására korlátozódik. Nem képviseli a művészeket, csak kereskedik a műveikkel. Bármely művész alkotásait beszerzi, akár téma vagy stílus alapján is lehet képet rendelni tőle. A konzultáns feladatai – ahogy említettem – változatosabbak, kevésbé kötöttek.

– Kitől lehet a legkedvezőbb áron vásárolni?

– Természetesen az ügynököktől. Ők nem tartanak fenn galériát, nem szerveznek kiállításokat, a szakértelmük is csekélyebb általában. Elsősorban azok vesznek náluk, akik a lakásukat szeretnék egy-egy festménnyel díszíteni. A komoly gyűjteményt építő műgyűjtők általában a művészeti konzultánsok és a galériák közreműködésével vásárolnak. Bár azt is el kell mondanom, hogy az amerikai gyűjtők rettentően bíznak magukban, többnyire a műtárgy az elsődleges a számukra, nem a művész. Sok esetben megvesznek olyan festményeket is, amelyeknek az alkotójáról szinte semmit sem tudnak, csak azért, mert megtetszik nekik a kép. Az Egyesült Államokban nagyon nagy a kultusza a kortárs művészetnek, kispénzű emberek is vásárolnak festményeket. Az egyik jelentős gyűjteménnyel rendelkező ismerősöm például a postán dolgozik kishivatalnokként. Csak New Yorkban körülbelül 2000 művészeti képzést folytató intézmény működik.

– Hogyan lehet egy mű-

Módosult az aukciós toplista

Amint várható volt – adó, közteher vagy jogdíj nem fizetése miatt –, kiderült, hogy a tavalyi aukciós toplistán szereplő festmények közül néhány esetében a leütést nem követte adásvétel. Ma már biztos, hogy az első helyezett – 120 millió forintért, a Polgár Galériában leütött ismeretlen emíliai festő műve (Műértő, 2000. január és február) – nem cserélt gazdát. Dr. Rozgonyi Krisztina, a Hungart Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület jogi képviselője arról tájékozatta lapunkat, hogy Polgár Árpád a követői jogdíj befizetéséről szóló felszólításukra írásban közölte: a vételárat nem egyenlítette ki a licit győztese. Néhány hónappal ezelőtt Polgár Árpád ennek az ellenkezőjét állította, sőt védett képről lévén szó, arra is utalt, hogy az őrzési hely és a tulajdonos változását bejelentette a Kulturális Örökség Igazgatóságának. A galériatulajdonos most lapunk érdeklődésére kijelentette, nagyon sajnálja, de arról nem tehet, hogy a vevő mégsem fizetett. A Hungart több műkereskedővel perben áll, követelve a vevőktől beszedett, de tovább nem utalt követői díjat. „Sőt az Antik és Modern Bt.-nél a közeljövőben a bíróság döntése értelmében végrehajtó jelenik meg, rendőri segédlettel adva nyomatékot a követelésnek, mivel pedig a galéria eddig még adatszolgáltatási kötelezettségének sem tett eleget, lefoglalja az aukciókon eladott képek üzleti dokumentációját" – mondja Rozgonyi Krisztina, nem hagyva kétséget afelől, hogy a nem fizetőkkel szemben minden jogi eszközzel élni fognak.

Műtárgyrablás Nagybányán

Másodízben rabolták ki Nagybányán a Petőfi utca 13. szám alatti házat, a Ferenczy család és Mikola András egykori otthonát. Ez alkalommal a tolvajok nem az éjszaki órákban, hanem reggel nyolc körül hatoltak be. A tettesek a védelemre is fölfogadott kertészt összeszurkálták. Mikola András idős özvegyét székhez kötözték és összeszedtek minden értékesnek látszó tárgyat. A többségükben nagyméretű Mikola-képek közül csak egyet vittek el, de „begyűjtötték" az 1970-ben elhunyt festő (köztudottan szenvedélyes vadász) érmeit, díjait, serlegeit. A két betörő közül egyelőre csak az egyik került rendőrkézre (Szatmárnémetiben fogták el). Kiderült, hogy nagyon jól ismerte a helyszínt, ő volt a korábbi (1983-as) rablás tettese is. A Petőfi utcai házat Ferenczy Károly bérelte 1897-től, s műveinek egész sora készült benne.

KIESELBACH GALÉRIA

A KÉPFELVÉTEL FOLYAMATOS

magyar klasszikus modern, múlt századi, külföldi, antik képek adása, vétele

Kieselbach Galéria • 1055 Budapest, Szent István krt. 5.
Tel.: 269-3148, 269-3149, fax: 269-2219,
e-mail: kieselb@mail.matav.hu, honlap: www.kieselbach.hu

Messepalast, Bécs

Új negyed

Az osztrák fővárosban 1991 óta tart a vita a több múzeumot és kulturális intézményt magában foglaló Museumsquartier átépítéséről. Az egykori császári istállók és a lovaskocsi-remíz (1750-es évek, Fischer von Erlach tervei alapján) az ötvenes évektől a nyolcvanas évekig Messepalastként (Vásárpalota) működött. A Bécsi Ünnepi Hetek keretében néhány fontos kiállításra került itt sor (pl. De Sculptura, kurátor: Harald Szemann, 1986; Az eltört tükör, kurátorok: Kasper König, Hans-Ulrich Obrist, 1993), és számos kulturális intézmény (pl. AICA, Kultúratudományi Intézet, Public Netbase) bérelhetett eddig olcsón helyiségeket az épületben. A mintegy harminc éve tervezett átalakítás 1990-ben konkrét építészeti tervben öltött alakot. Nemzetközi pályázatot írtak ki, amelyet a bécsi Ortner és Ortner építészpáros terve nyert meg. A győztes pályamunka nagyszabású elemét, az épületegyüttesből kimagasló könyvtártornyot arra hivatkozva vetették el, hogy megtörné a környék egységes műemléki képét (ez vitatható, mert az épületegyüttes mögött egy II. világháborús betonbunker emelkedik), de a döntésben valószínűleg a hatóságok konzervatív ízlése is érvényesült. Lebontják az ötvenes években épült csarnokokat, s az új központ építészeti keretének a Fischer von Erlach-féle épületrészeket tartják meg. Ortner és Ortner tervei szerint három teljesen új épület jön létre (velük dolgozik a műemléki szabályosságért felelős Manfred Wehdorn építész, akinek a történeti épületek helyreállítása a szakterülete, és azért felel, hogy „féken tartsa" az építészek fantáziáját). A Leopold-Museum a századforduló (Egon Schiele, Gustav Klimt, Oskar Kokoschka) és a XX. század első felének osztrák művészetét mutatja be. Rudolf Leopold gyűjtő ügyesen eladta értékes gyűjteményét az államnak; a múzeum a nevét viseli, s élete végéig az igazgatója lesz, így állami költségvetésből vásárolhat majd műtárgyakat. A nemzetközi XX. századi gyűjteménnyel rendelkező és kortárs kiállításokat bemutató Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig Wien a mainál kisebb kiállítási területet kap, de elegendő raktárhelyiséghez jut. Ide költözik majd az öt éve ideiglenes pavilonban működő, a kortárs trendeket felvállaló Kunsthalle Wien. Továbbra is itt működhet a Bécsi Építészeti Központ, a Zoom Gyermekmúzeum, és a történeti épületrészben Future Lab néven terveznek egy nyitott intézményt, amely a köztes műfajokba tartozó nemzetközi művészek és csoportok számára áll majd nyitva. H. D.

Az Art du Monde Galéria bemutatja
BURAI ISTVÁN
grafikus- és festőművész kiállítását
a Corinthia Aquincum Hotel
Mithras Galériájában, június 1-jétől 30-ig.

MoMA, Guggenheim – New York

Óriások küzdelme

(folytatás az 1. oldalról)

Jó ideje kemény bírálat éri a múzeumot kripta jellege miatt is, mondván, hogy sterilizálja, kiszippantja a művészetből az éltető nedveket, s kontextusukból kiragadott fosszíliákat mutat be. Napjaink hangadó kortárs művészete felől viszont a múzeum szentély voltát éri folytonosan kritika, hogy szakralizálja s a művészet-vallás szent ikonjaivá avatja a kanonizált műveket (és felszentelt, csalhatatlan papjaivá a kurátorokat). S végül a táblaképre s körplasztikára méretezett múzeumépület és az ebbe a skatulyarendszerbe méretei (installáció, tér-specifikus művészet), valamint multimediális jellegénél (videoművészet) fogva vajmi kevéssé illeszkedő kortárs művészet között is feszültségek húzódnak.

New York vezető intézményei közül a Solomon R. Guggenheim Museum hallotta meg leghamarabb az idők szavát, jóllehet expanziója első lépésben az Óvilág felé irányult (Peggy Guggenheim Collection, Velence; Deutsches Guggenheim, Berlin). A Guggenheim Museum Bilbao pedig egy csapásra turistanevezetességgé, modern kori zarándokhellyé vált. A „főpróba" jól sikerült, jöhet hát az előadás – hol másutt, mint New Yorkban. Ha lehet fokozni, hát „spanyol testvérénél" még grandiózusabb, még attraktívabb változatban épülne meg – úgyszintén Frank Gehry tervei alapján – a Guggenheim manhattani új épülete, ráterjeszkedve az East Riverre a Seaport, a régi kikötő közelében. (A helyet még nem kapták meg a várostól, egyelőre csak Gehry impozáns terveivel pályáznak rá.)

A kérdés az új épület esetében is ugyanaz, amely állandóan kísért a régi Frank Lloyd Wright-épülettel kapcsolatban s óhatatlanul [illegible]

A Guggenheim Múzeum új épülete
Manhattan, East River (makett)

kortárs művészet kihívásainak. Az ilyenformán támadt rés volt az, amibe a P.S.1. (Public School No. 1) Institute for Contemporary Art be tudott nyomulni. Alanna Heiss kitűnő érzékkel csapott le a hetvenes évek második felében az elhanyagolt, használhatatlanná vált állami iskolára, elindítva evvel az alternatív művészeti mozgalmat. A tágas osztálytermekben, hatalmas tornatermekben remek installációs kiállításokat lehetett később rendezni, miközben a múzeum legfeljebb miniatürizált változatokban gondolkodhatott. A MoMA kiejtette kezéből a gyeplőt, ami még csak nem is manhattani, hanem egy queensi (értsd: külvárosi), lepusztult alternatív intézmény kezébe került. A kortárs művészet [illegible] perspektívái

gyon hiányzott már a színtérről ez a minden újra fogékony, mozgékony kiállítóhely. A kritikus leste az alkalmat, amikor hírt adhat a nagy visszatérésről, de az csak nem akart elérkezni! Voltak érdekes megnyilvánulások, szó se róla, de közelébe sem értek az egykori diadalmenetnek. Az identitászavar, a kapkodás jelei mutatkoztak, s ami a legrosszabb, illetve a leginkább árulkodó tünet: az újra nyitottság helyett teret kapott az apologetika s a dicső múltra való nosztalgikus emlékezés. Ez lehetett az a lélektani pillanat – erre csak következtetni lehet, mert semmi sem szivárgott ki –, amelyre ráérezhetett a MoMA, s mint egy kiéhezett ragadozó, szőröstül-bőröstül bekebelezte a P.S.1.-t. Ehhez képest az, hogy a folyó túloldalán lévő anyaépület kibővítése úgyszintén napirendre került s elkezdődtek az előkészületek is, már csak hab a tortán. Ez esetben az épület dominanciájától nem kell tartanunk, a múzeum bejáratánál kiállított makett alapján inkább az a nehéz, hogy az ember hogyan találja meg az újonnan építendő részeket, annyira szervesen épül össze majd az új egység a régi épülettel. Kérdés, hogy mit tud majd kezdeni a MoMA a szerencsés fordulattal, a hirtelen megnövekedett lehetőségekkel. Az első közös kiállítás, Nagy-New York címmel ezt még csak nem is sejteti, a tárlat ugyanis inkább gesztus a New York-i művészvilágnak, szalonszerű seregszemle, melyben boldogboldogtalan helyet kapott mindenféle koncepció, szigorúbb válogatás nélkül. Alig hinném, hogy az intézmény tartósan ilyen szélesre tárná kapuit, mert a[z] azonos lenne az öngyilkossággal. M[oMA] hát résen is kell lenni, mert [illegible] felől a frissen megnyílt Tate [illegible] New Yorkból pedig az új G[uggenheim]

Mikola András

Nagybányai h. h. 1912

88

Uvnatemetš, dályai VI. 134.

Mikola András

Nagybányai h. h. 1912

86

Trencséni népkot. VI. 223

Mikola András

Nagybánya k. k. 1912.

87

Őskori telep, sárafalvai Aranka-
melléki IX. 114.

Mikola András

festő

Az 1920 évben a Szinyei Merse Taisaság hívta meg tagjai közé, 1927-ben ő választottak meg a Vagybányai Festők Taisaságának elnökévé.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.

MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő -

A magyar közönség 1962-ben találkozott vele utoljára amikor a Nemzeti Galériában a Nagybaingai festők kiállításon szerepelt.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András

festő.

A Nemzeti Galériában 1962-ben bemutatta a „Szerelmespár", a „Fürdőzők", a „Nagybányai piac" című műveit.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő.

A Nemzeti Galériában, az 1962-es kiállitáson bemutatta „Az Alkotás utcai vám", az 1906-ban készült Önarchépet.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András

festő -

Az 1912 - es nagybányai jubilaris kiállításon munkáit mielegen fogadtár. 1913 és 1914 - ben elnyerte az Andrássy Deine utanási ösztöndíját.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Réti István
festő -

Mikola András művészetét
a művészetéről írt könyvé-
ben méltatta.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András

Két éve halt meg az emlékiró ,müvész.Nagypeleskén született 1884 március 17-én. Diákként már festett és Nagybányára került.Halála előtt havonta önarcképet festett. A nagybányai iskola második nemzedékéhez tartozik.Thorma 1937-ben meghalt és Mikola képes volt az iskola vezetését átvenni.

Banner :Egy nagybányai festő Kecskeméten
Forrás 1973/1/84

Mikola András
festő

1927-ben Thorma János visszavonult a nagybányai festőiskola vezetésétől és a növendékek tanítását Mikola András és Krisán János folytatta.

Dunajecz László: Nagybányai jubileum.
Művészet, 1971.december - 19.oldal

Mikola András
festő

Nagybányai tájakat, kompozíciókat
festett Mikola András.

Dunajecz László: Nagybányai jubileum.
Művészet, 1971.december - 19.oldal

Mikola András
festő.

Felsőbányán dolgozik és az itt
készült képeiből állt ki Mikola
András

Muradin Jenő: Felsőbányai nyarak
Művészet, 1972 junius - 20 oldal.

Mikola András

Perlrott Csaba Vilmos kiállitott Mikola András, Körmendi-Frimm Ervin, Czigány Dezső, Márffy Ödön, YEgry József és Réth Alfréd képeinek társaságában a Párizsból hazatért "fiatal magyarok" tárlatán(Könyves Kálmán Rt. kiállitása-19o7 junius).

Bodri Ferenc:Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 197o/788 762.old.

Mikola András „Jertő"

Több művét bemutatják a
XX. n.-i állandó kiállításon.

— : Mikola András képei a Nemzeti
Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 16.

Mikola András

Gyenes Gitta, Rippl Rónai, Fényes Adolf, Olgyay Viktor, Vaszary János, Littkei, Kató, Perlmutter, Zádor István, művészek ajánlották fel alkotásaikat a Hirlapirók Nyugdijintézetének javára történő kiárusitásra.
A képeket a Könyves Kálmán Müintézetben állitják ki, közli: a "Müvészet" c. rovat: "Képaukció" cimmel.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 20. XIX. évf.
51. sz. 835-836. lap.

Mikola András,

Lohwag Ernesztin, Szablya-Frischau Ferenc, Lévy és az elhunyt Göröncsér, mint "igazi müvészit alkotó müvészek" mutatták be müveiket Berlinben és Düsseldorfban, közli a Müvészet c. rovat, "A KÉVE külföldön" cimmel. A cikk külön kiemeli a fiatal magyar müvészek teljesitményét annál is inkább, mivel munkájukhoz semmiféle állami támogatást nem kaptak.

A HÉT, Bp. 1908. aug. 23. XIX. évf.
34. sz. 552. lap.

M. D. K.

MIKOLA András festő

(1884–)

Nagybánya dolgozott.

Tájképek

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 309.

mdk

Mikola András

(a második generáció) még él és dolgozik

(b. c.) Nagybánya Festészete a Nemzeti Galeriában

Országos Világ 1963. 4. sz 15. l

Mikola András, festő

MDK

Ma is Nagybányán dolgozó festőművén.

Murányi – Kovács Endre: Nagybányai festők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 23.

M.D.K.

Mikola András, festő

Vicsi tájképét emliti, „melyen a harmattól éppen felszáradó merő közepében cef parazt kaszál."

Szilágyi András: Nagybányai festők között

Utunk - Kolozsvár, 1956, márc. 2.

Mikola.

Alkotása szerepel a Munkaczy-Céh első kiállításán.

Pesti Napló, 1928. Nov. 11.

Mikola András, festöm. MDK

mikor Thorma János magára maradt a telep vezetésé-
ben, mert Ferenczy K. meghalt a háboru végén/Hollós-
sy már 1902 -ben kivált/ és Réti I. -a 1913-bqn
a föiskolára nevezték ki,- segitségére volt a
magára maradt Th.J.-nak.

Megszünik jelen formájában a nagybányai festö-
Képzömüvészet.1929. 18.sz. iskola?

Mikola András.

festő.

Festeni mint Nagybányára, életét is ott élte le is ott is halt meg Mikola András 1970-ben.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971. december - 16.oldal

Mikola András

festő.

1907 nyarán a budapesti Königes
Kálmán Szalonban nyílott fiatal
magyar művészek kiállításán
részt vett.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29. lap

Mikola András
festő -

Franciaországon kívül megfordult
Olaszban, Németországban és Svájc
ban. Párizsban megismerkedett Cézanne
művészetével.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29. lap

Mikola András
festő-

Réti István és Ferenczy Károly
és J.P. Laurens növendéke
volt. Mikola András volt a
nagybányai művészek közösse-
gének utolsó tagja.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő

A Román Szocialista Köztársaság
érdemes művésze címet nyerte el.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mehoffer András
festő-

Az 1907-es budapesti kiállítását
a Vasárnap 1907. június 5-i szá-
mában Bölöni György méltatta.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő.

1907 es budapesti kiállitásban
ó narchépekkel, intérieur-ök-
kel, csendéletekkel és 2 Parisi
külső boulevard képcivel szerepel

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő.

1884-ben szintelett a szatmár-
megyei Nagypeleskén. Műrészeti
tanulmányait Budapeszten,
Nagybányán és Párizsban végette.

Dévényi Iván: Mikola András halálára.
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András

festő.

1970 július elején elhalálozott
86-ik évében halt meg
Mikola András festőművész.

Debreczy Zoltán: Mikola András halálára
Művészet, 1970. augusztus – 29 lap.

MDK

Mikola András, festöm.

bemutatta müvészetét Erdélynek, az élen Therma Jánossal.

/B./: A nagybányai festök kiállitása Kolozsváron. Pásztortüz. Szépirod.képes folyóirat.-Kolozsvár. 1930.máj.4. 216.1.

MDK

Mikola András, festőm.

Ezidőszerint a művésztelep vezetője M.A.
Az idei téli kiállításon is /1932/ szerepelt
erőteljes , egyéni látású alkotásai.

Nagybányai művészekről.

Képzőművészet 1932. 51.sz. 139.l.

MDK

Mikola A.

A Szinyei Merse Pál Társaság brüsszeli kiállitása. Notion Belge, május 29. Magyar Művészet 1926.5. sz. 298.l.

RDK

Mikola András.festöm.

az ötödik terem vezető értőrei közé tartozó művész.

Téjképek.

A Műcs. Téli Tárlata. -
Képzőművészet.1932.VI.évf. 46.sz. 18.l.

Mikola András, festő MDK

A nyolcvanéves művész négy napra Budapestre jött Nagybányáról, hogy megnézze a nagybányai kiállítást mely maga is szerepel hat képével.

— : Kis Háradó

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. márc. 26.

Mikola András, festő MDh

A ma is Nagybányán élő festőművész — jelenleg 78 éves, de töretlenül dolgozik — a nagybányaiak kiállításával kapcsolatban nyilatkozik.

Hangsúlyozza Hollósszy Simon jelentőségét, Hollósy és Nagybánya európai jelentőségét és határát.

(b. e.): Nagybánya a Nemzeti Galériában

2.1

ESTI HIRLAP, Ap. 1962. márc. 16.

Mikola András, festő MDH

Maga a nyilatkozó művész is Nagybánya második nemzedékéhez tartozik.

(b. e.): Nagybánya a Nemzeti Galéri-átan 2. l

ESTI HIRLAP, bp. 1962. márc. 16.

Mikola András, festő MDK

Ma is elő magyarnyai festő.

(fenosik): Ötven év előtti plakát a pesti utcákon 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. dec. 22.

MDK

Mikola András

Lyka K.: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll. Magyar Művészet 1926. 1. sz. 2.l.

MDK

Mikola András, festőm.

"álomszerüen kedves."..

Szomory Dezső: A Műcsarnokban. Székely Bertalan és
Téli kiállitás. - Az Est.1935.nov. 17.
13.1.

Mikola András
Önarckép

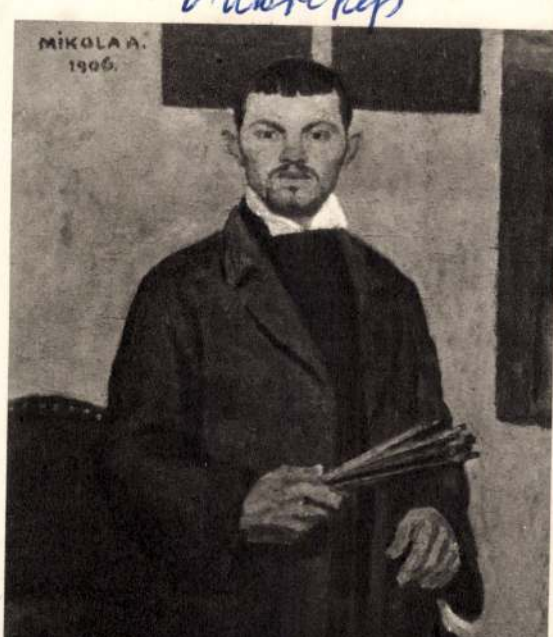

2 Művészet 1963 febr 6 lap

fontosabb eredményeit azonban
zönhetjük. Törekvéseiket szoros
ideleje általános társadalmi, kul-
ır leszűkült, megmerevedett fes-

első nagybányai nemz
újabb megismerési leh
sokan mások, egymástó
zet egységes, érzékletes
között Mednyánszky L

lszakadtak Nagy-
l első évtizedének
stés új, nemrégen
üvésztársak, akik-
em tudták eldön-
em végleges kép-
ta József neve. A
mból maradandó-
viszonyokra gon-
lai módszerré álta-
tván munkájában,
szt Réti segítségé-

ának biztosítása a
második, harmadik
özéleti, művészet-
nő Magyar Művé-
irata, a nagybányai
korszak e legtekin-
egítette Nagybánya
ásának érvényesülé-
nak annak, hogy a
ek között, ennyire
ti Magyarországon.
omány termőtalajra
nagybányai etika, a
etőséget kínált arra,
entmondásai közepet-
érzés elől a művészek
keressék, s így terem-
nbertelenedés ellen. A

nagybányai hagyomány menedéket k
ban állást foglalni nem tudó vagy ne
időszakban, amikor a fehér terror em
művészt, aki az első világháború előt
köztársaság idején a társadalmi hal
szolgálta. A fenti helyzet alapján ala
mely szerint a magyar művészet val
líra. Ez téves és történelmietlen,
követően erőszakkal iktatták ki mű
törekvéseket, s a harmincas évekb
hivatalos, nagybányai pozícióból is e
sát. Megfelel azonban a valóságna
vagy közvetett hatására, általánosa
elforduló ember passzivitását, sz
érzékeltető lírai hang, amely a nagy
követelményeivel, ízlésbeli igényess
szetünkre, a két világháború k
alföldi festészet, vagy akár a ko
mellett.

Nagybányának mint aktív mozg
az első világháborúval zárult. Az
a résztvevők számára is meglepeté
mozgalom és az évtizedes szervezet
Azt is bizonyította — ez az iskola
szökőbben megmutatkozott —,
mesterei, az alapító gárda volt a n
zedék, amely már mechanikusab
gyakorlatának néhány leszűrt ta
tulajdonképpeni mozgalomtól, va
tőset produkálni. Az ott járt, ott
számbavétele szükséges a művészt

Mikola András

festő

Lykafest 1896-1914

105.-

Zöld vetéstáblák díszlenek a hétszázéves muhi csata

gyászosemlékű egykori színhelyén

Önod, április 5.

Nincs még egy mozzanata történelmünknek, amely Rogerius mester művészi érzékkel megírt siralmas énekétől kezdve annyit szerepelne a magyar irodalomban és köztudatban, mint a gyászosemlékű *muhi csata*.

Ennek a borzalmas tatárdúlásnak hétszázéves emlékeit idézgetjük most, amikor itt Borsod szélén, a drága magyar vérrel gazdagon öntözött történelmi földön járunk, ahol Batu kán vezérei: Szubtáj, Borundáj és Sejbán 1241 április 11-én tatár hordáikkal bekerítették és lemészárolták az európai kultúrát és civilizációt oltalmazó magyarság színe-javát.

Ettől a tragikus dátumtól kezdve török harcoknak, kuruc-labanc csatározásoknak egyaránt színtere volt ez a vidék, mint ahogy történelmünknek csaknem minden viharа végigzúgott rajta. Érthető tehát, hogy a gyakori véres ütközetek miatt súlyos megpróbáltatásokat álltak ki a Borsod és Zemplén határán, a Sajó és Hernád egybetorkollásának stratégiai háromszögében elterülő községek. S ebben a szívós küzdelemben sokszor egész falvak tüntek el a föld színéről. Ilyen sorsra jutott a magyar történelemben emlékként szereplő Muhi városka is.

Porladó emlékek...

Muht a tatárjárás idején és még később az Árpádok, Anjouk korában is csinos kis mezőváros volt, amely a környéken lakó borsodi és zempléni gazdák között nagy forgalmat bonyolított le.

A Sajó jobb partján, a mai Önod, Hejőkeresztur, Szakáld községek között terülhetett el ott, ahol átellenben a zempléni oldalon Köröm és Girincs községek feküsznek. *Ebből a hajdan virgázó történelmi városkából hétszáz esztendő múltán semmi se maradt,* mindent szétmállasztott és betemetett az idő pusztítása. A ma meglévő borsodi Muhi község tehát nem azonos a tatárjáráskori Muhi városkával. Ez a mostani Muhi még nem is olyan régen Poga község volt és mert az ásatások adatai szerint a történelmi Muhi Poga határában terülhetett el, ezért kapta ez az alig négyszáz lelkes kisközség a közigazgatási keresztségben a régi idők emlékeként örökségül a Muhi nevet.

Zöld vetéstáblák, sarjadzó lucernások díszlenek most szerte a határban, amelynek alig észrevehető, leheletnyire emelkedő hullámos lankái alatt a hétszázéves magyar tragédia emlékei nyugosznak.

Közelben és távolban görbedthátú magyarok dölnek az ekének és megilletődötten hasogatják a könnyen számló, tavaszizű, porhanyós földet. Óvatos vigyázással figyelik a barázdákat, mikor dobban egyet a ló patája egy-egy visszhangos, kongó „pince" felett, ahol aztán a hajdani tatárdúlás maradványait fellelhetik. Máskor pedig ásni se kell, maga az ekevas veti ki az ijesztően meredő koponyákat vagy egykorú rozsdás fegyvereket.

Ásatások a muhi csatatéren

A miskolci múzeumba sok értékes darabot szolgáltattak már be a környékbeli községek lakosai, de maga a múzeum is többízben végzett más ásatásokat kiváló igazgatójának, *Leszih* Andornak személyes irányításával. Legelőször az úgynevezett templomdombot tárták fel s ennek segítségével igyekeztek megállapítani Muhi város fekvését. Teljes mértékben sikerült rekonstruálni a templom alapjait, ahol a különféle kegyszereken kívül még a tömjéntartót és a perselyt is megtalálták a rajta lévő lakattal együtt. Ezenkívül bőségesen találtak gazdasági és háztartási eszközöket: óntányérokat, kancsókat, edényeket, kaszákat, lópatkókat és különféle szerszámokat.

A történelmi adatok alapján elindulva kezdték meg és végzik ma is a muhi csata színhelyének feltárását. Sajnos azonban, az ásatási munkálatok a szükséges anyagiak hiányában csak megszakításokkal folyhatnak. A legújabb leleteket éppen most szállították be egy nagy teherkocsin Miskolcra, mert a múzeum a hétszázéves évforduló alkalmából kiállítást rendez a tatárjárás egykorú emlékeiből. Ezek között a napvilágra került darabok között hatalmas csatabárdokat, fokosokat, zabiyákat, buzogányokat, kengyelvasakat, sarkantyúkat és éles nyílvégeket láthatunk, amelyeknek tárlói és üvegszekrényei valósággal külön kis múzeumot alkotnak a bükki kultúra emlékeiről országos nevű miskolci múzeumban. Helyenként tíz méternyire is leásnak s ilyenkor hatalmas, több méter vastagságú tömegsírokra bukkannak.

A sírokban fegyverek, boglárok találhatók a zörgő csonthalmok között, de feltűnő, hogy pénzre vagy ékszerekre a legritkább esetben lehet csak ráakadni. Ennek azonban az a magyarázata, hogy a tatár hordák a lekaszabolt magyarokat előbb teljesen kifosztották és csak azután álltak odébb az ország temetőjét jelentő gyászos csatatérről.

A jövendő épül a halott mult felett

A leírások szerint a Sajó és a Hernád egybetorkolásának háromszögében hatalmas erdőség húzódott s ezt a gyorsan mozgó tatár sereg ügyesen ki is használta. Az erdő hatalmas szálfáiból ma már csak itt-ott látható egy-egy villámsujtotta, kopottkérgű, csonka tölgy. Ezeket is csak a néphit tartja inkább a tatárjárás élő tanuinak, mintsem a tudományos biológia. A hajdani erdőség mögött azonban ma is ott van még egy széles vályúhoz hasonlító patakmeder, amelyet a környékbeliek kapcsolatba hoznak a tatárjárással. A hagyomány szerint ugyanis olyan nagy volt a csatába készülő tatársereg, hogy igen nagy gondot okozott nekik a lovak megabrakoltatása. Erre úgy oldották meg a kérdést, hogy a földbe széles vályút ástak s azt végig-hosszig teleszórva takarmányabrakkal, mellehajtották a gyorsan futó, mokány lovakat. A muhi csata után a pusztító hordák tovább száguldottak, a megmaradt kis patakocskát pedig a különös abrakolás emlékére ma is Tatárvályúnak nevezi a nép.

Borsod vármegye a hétszázéves évforduló alkalmából *művészi emléket szándékozott állítani itt Önod határában a muhi csatában ránkszakadt tragédia megörökítésére.* De a bekövetkezett rendkívüli idők nem alkalmasak ma nagy ünnepségek rendezésére. Az emlékmű azonban mégsem marad el. Csak egy kicsit eltér a szokottól. *Most folynak ugyanis Muhi közelében az ország egyik legnagyobb vízierőtelepének építési munkálatai.* A munkások százai sürögnek-forognak, taliczkák csigorognak, gerendák csörrennek s a kotrógépek, mint valami ittfelejtett őskori szörnyetegek, ijesztő dübörgéssel harapják a magyar vérrel gazdagon áztatott történelmi földet. *A hétmillió pengős költséggel épülő erőmű hatalmas vastraverzei már készen is vannak.* Fenségesen merednek fel a zöldelő vetéstáblák közül, hogy itt a hajdani tragédia és pusztulás helyén a magyar élniakarás, a magyar munka ujjongó himuszát szökkentsék bele a tiszta, kéklő magasságba.

Méltóbb módon valóban nem is készülödhetnénk ma e nagy történelmi idők emlékének felidézésére.

HEGYI JÓZSEF

Minden magyar asszony rendelje meg

AZ UJ MAGYAR ASSZONY

című hetilapot! Kellemes olvasmányok, hasznos tanácsok mind a HAZIASSZONY, mind a KENYÉRKERESŐ NŐK számára.

Kiadja:
A MAGYAR ASSZONYOK NEMZETI SZÖVETSÉGE.

Szerkeszti: HARSÁNYI GRÉTE

Előfizetési árak:
Egész évre . . . P 10.—
Félévre . . . . P 5.20
Negyedévre . . . P 2.60

Egyes szám ára: 20 fillér.

MEGJELENIK: MINDEN HÉT PÉNTEKJÉN.

Mutatványszámot díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, VII., Rózsa-utca 23.

A pápa húsvétkor szózatot intéz a világhoz

Milánó, április 5.

A *Corriere della Sera* vatikáni körökből szerzett értesülése szerint *XII. Pius* pápa húsvétkor *rádióbeszédet intéz* a világ minden hívőjéhez a vatikáni adóállomás útján. A Szentatya rádióbeszédének végén *áldást oszt.* A rádió mikrofonját a pápa magánkönyvtárában helyezik el. A beszédet a vatikáni rövidhullámú adó is közvetíti a 31.05 és a 19.84 méteres hullámsoron. A *Corriere della Sera* azt is tudni véli, hogy az idén nem a pápa mondja el a Szent Péter-templomban a húsvéti misét, bár egyébként ezt minden évben a Szentatya végzi. Az idén elmarad a nagy loggiáról való pápai áldásosztás is.

Az árvízkárosultakért

A Pilvax-körben és a Spirituális művészek szövetségében tömörült művészek közül Alberth Ferenc 500, Apáthfalvy Czene János 500, Antalffy Mária 200, Eősze András 300, Muszály Ágost 500, Hensey György 3000 és Szendy Arisztid 500 pengő értékű műtárgyat ajánlottak fel egy az árvízsujtotta magyarok felsegítésére szolgáló tárgysorsjáték céljaira.

A Függetlenség gyüjtésének eddigi eredménye:

24.658 pengő, 06 fillér

	Pengő
A 150.700-as csekken érkezett .	156.73
R. A., Budapest	10.—
Szabó József Bpest	5.—
Debrétei áll. elemi iskola . .	4.20
Szalai György Nyárád	3.—
Papp Bálint Kelébia	3.—
Csécsi Sándor Hegyközkovácsi .	2.—
Ádám László Bussa	1.—
Szilágyi Sándor Bpest	1.—
A Függetlenség előző gyüjtése	24,472.13
Összesen . .	24.658.06

KÉZIRATOKAT NEM ADUNK VISSZA. CSAK VALASZBELYEGGEL ÉS MEGCIMZETT BORITÉKKAL ELLATOTT LEVELEKRE VALASZOLUNK.

Kormánybiztosokat neveztek ki a délerdélyi magyar vállalatokhoz

Bukarest, április 5.

A dél-erdélyi magyar kisebbségi vállalatokhoz újabb kormánybiztosokat neveztek ki — Pop Valér kívánságára — az erdélyi menekültek soraiból. Újabban összesen 78 dél-erdélyi magyar vállalathoz neveztek ki menekült kormánybiztosokat.

ALAGUTTERV
Dánia és Svédország között

Kopenhága, április 5.

A Dániát és Svédországot összekötő állandó jellegű szárazföldi út megvalósítására most új tervet dolgoztak ki.

Míg az eddigi tervek, amelyek mindeddig csak sajtóközlemények és hozzászólások erejéig jutottak előre, egy, az Oeresundot áthidaló hídra vonatkoztak, az új terv amelyet egy dán és egy svéd mérnök-cég együttesen dolgozott ki, alagutat tervez Kopenhága és Malmö között. Az alagút nem a szoros legkeskenyebb részén kerülne építésre, hanem azon a vonalon, amely Kopenhágából Malmöbe Sathölm szigetén átvezet.

A mérnökök az alagútat hatalmas árok formájában akarják a tenger fenekéből kiásni és ebbe az árokba süllyesztenék aztán bele az alagút egyes részeit. A szellőztetésről tíz, a Sundból kiálló ventillációs torok gondoskodna.

Az alagút összes költsége a benne építendő úttal és vasúttal együtt, amely utóbbi öt kilométeres darabon haladna a víz alatt és összesen a bekapcsoló vonalakkal együtt hét kilométert tenne ki, kereken 150 millió koronát tenne ki, tehát ugyanannyit, amennyibe egy híd is kerülne. Ezzel szemben az előnye, hogy egy alagút nem akadályozza a hajózást.

Súlyosan megrongálva futott be Gibraltárba két angol hadihajó

Stockholm, április 5.

A „Göteborgs Morgenposten" lalineai különjelentése szerint az Argus angol repülőgépanyahajó és egy angol romboló súlyosan megrongált állapotban futott be a gibraltári kikötőbe.

Goga sírja és a határ

Bukarest, április 6.

Goga születésének hatvanadik évfordulóját ünnepelte a román akadémia. Petrovics egyetemi tanár ünnepi beszédében többi között a következőket mondotta:

— Azt hittem, hogy a román nemzet elismert hősének, Gogának sírja jobban meg fogja védeni az ország határait az ellenség követeléseivel szemben, mint az erődítések. Az események azonban rácáfoltak erre. Goga sírját, amely mint határőr állott, átlépték a könyörtelen szerencsétlenségek sorozatai és így Goga megismerte harmadik eltemetését is, amely a legszomorúbb és a legfeketébb valamenyi között: idegen ország földjén pihenni. Vannak azonban dolgok, amelyek nem állnak meg örökre. Ezelőtt 23 évvel hasonló sorban volt az ország, de mint Goga is mondotta egyik versében, visszatér a románhoz az, ami a románé.

Megszállták Bagdad fontosabb épületeit az angolellenes forradalom katonái

Beirut, április 5.

Rasid Ali el Kajlani az iraki katonaság egyrészével megszállta Bagdad főváros kormány- és közigazgatási épületeit — jelenti az ankarai rádió.

Megbízható forrásból nyert értesülés szerint pénteken hét angol hadihajó érkezett Basrába. A hajók fedélzetén csapatok voltak. Még nem lehet tudni, hogy a csapatokat partra tették-e.

A partraszállítás az uralmon levő és brit-ellenesnek tekintett Kajlani, valamint államcsinye ellen irányul.

Angol vélemény:

A burgonyának és a fekete kenyérnek köszönheti Németország kitünő férfianyagát

London, április 5.

Az angolok már a mult világháborúban is hangsúlyozottan kijelentették, hogy ők fehér kenyeret esznek, *ezt szokták meg és erről nem mondanak le.* Ez akkor nemcsak egy bizonyos kérkedés volt, hanem a szigetlakók érthetetlen büszkeségét is kifejezte, amellyel békében is viseltettek a „fekete kenyeret evő" németekkel szemben.

Lloyd George annakidején egyik híres világháborús beszédében azt a szónoki kérdést tette fel: *vajjon a német nép nem enne-e szivesebben fehér kenyeret, ha tehetné?*

Hol vannak már ezek az idők! Angliában már behozták az egységes barna kenyeret, amelynek érdekében erős propagandát fejtenek ki s az ujságok napról-napra arról számolnak be, hogy *a lakosság legszélesebb rétegei nagyon megkedvelték a fekete kenyeret és előnyben részesítik a fehérrel szemben.*

Valóságban arról van szó, hogy a gabonakészletet, amennyire lehet, beosztják, másrészt rájöttek arra, hogy *a barna kenyér tényleg egészségesebb.* Az a tény, hogy az angolok csak fehér kenyeret esznek, azzal a következménnyel járt, hogy *Anglia, Németországgal szemben egymillióval több katonai szolgálatra alkalmatlan férfivel rendelkezett a világháborúban.*

Ez az állapot azóta sem javult és hogy ezen a téren sok követelnivaló volt, mi sem bizonyítja jobban, mint a háború kitörése előtti egészségügyi ankétok.

A Népszövetség élelmezési bizottsága, amelyben különböző országok neves élelmezési szakértői vettek részt, igen érdekes megállapításra jutott 1937-ben. Harminc államban folytatott vizsgálataik alapján megállapították azt, hogy *a fehér kenyér szükölködik azokban a fontos tápanyagokban, amelyek az emberi szervezet részére szinte nélkülözhetetlenek.* E tanulmány végül arra a következtetésre jutott, hogy hasson oda a Népszövetség, hogy a tagállamok vezessék be a fekete kenyeret és igyekezzenek a burgonyát népszerüsiteni. Rámutattak arra, hogy a barna kenyér fehérjén és *fontos ásványi anyagokon kivül a) és b) vitamint tartalmaz* és ezek a fontos tápanyagok a fehér kenyérből teljesen hiányzanak.

Most a német blokád kényszere alatt az angolok felismerték a barna kenyér összehasonlíthatatlan előnyét a fehérrel szemben. Idézik *Wendt* és *Müller* tanárok legutóbbi megállapításait, hogy *a fehér kenyeret evő nők sokkal meddőbbek, mint a feketét fogyasztók.*

Ugyanez áll a burgonya tekintetében is. A fehér kenyeret evő országokban szabályként lehetett felállítani, főleg a latin államokban a kevés burgonyafogyasztást. Nos, ezen a téren is Anglia megváltoztatta politikáját és mindenütt falragaszok ajánlják: egyél több burgonyát!

Az egyik angol ujság most rámutatott erre a kényszerhelyzetben beállott egészségesebb életmódra és megállapítja, hogy újból követniök kell a németeket egy olyan okos cselekedetükben, amelyért eddig kigúnyolták őket. A *burgonyaevő Németország* — írja a lap — *ideális katonaanyagot tudott felsorakoztatni,* míg az angliai fehér kenyér a szigetországot a harcképtelenek hirhedt gyüjtőtáborává alakította.

Megnyilt a **BUCSINSZKY ÉTTEREM**

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 30. Tel.: 428-331, 428-332, 423-564

teljesen új, higiénikus konyhaberendezéssel!

Nyitva reggel 5 órától: villásreggeli, ebéd, vacsora. Korszerű konyhavezetés, házi cukrászat! Hideg büffék, halkülönlegességek és torták házhoz szállítását is vállalja! POLGÁRI ÁRAK!

Uj életre kel a nagybányai festőiskola

Látogatás a nagymultú művésztelepen

Beszélgetés Mikola Andrással, az iskola vezetőjével

Nagybánya, március 29.
(A Függetlenség küldöttmunkatársának tudósítása)

Húsz évvel ezelőtt történt, hogy *a román állam nagy olaszországi művészeti ösztöndíját egy Nagy Oszkár nevű nagybányai festőművész nyerte el*, aki évek óta él ebben a régi történeti városkában és egyik legkomolyabb reménysége az erdélyi magyar művészetnek. Az ujság, amelyben a hírt olvastam — jól emlékszem — részletesen ismertette a *nagybányai* festőiskola történetét és a cikk azzal a megállapitással végződött, hogy *a nagybányai magyar művészélet tanuskodik elsősorban az erdélyi magyar szellem legyőzhetetlen erejéről és fölényéről és arról, hogy itt, Erdélyben évszázadok óta a magyar alkotó géniusz sugározta szét a tudást, a kulturát, a művészi izlést a velünk együtt lakó idegen népek között. Ez volt a mi fölényünk a multban és ez lehet erőforrásunk a kisebbségi életben is.*

Valóban, a *nagybányai* művésztelepre és festőiskolára mindig büszke lehet ez a régi, történeti város. A magyar művészvilág legkiválóbbjai éltek és tanitottak itt. ***És ez a művészgeneráció*** *olyan gyökeresen magyar kultúrlégkört teremtett ebben a hegyvidéki városkában, amit nem tudott meghamisitani és kiirtani a huszonkétesztendős idegen uralom.*

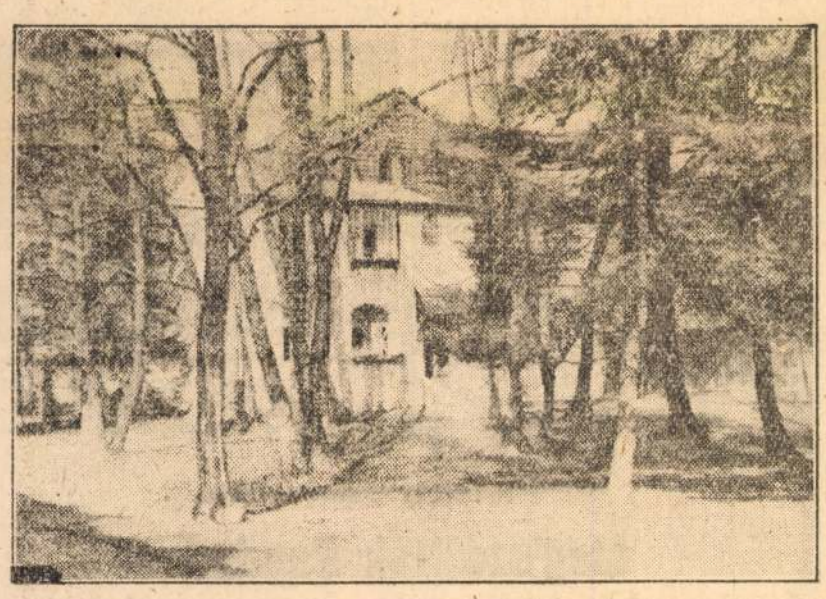

A művésztelep

Ahol a magyar festészet nagynevű mesterei dolgoztak

A festőiskola megalapitóinak az volt az elgondolásuk, hogy itt, *Nagybányán*, ebben a csodálatos fekvésü hegyvidéki városkában *állandó otthonra találjanak a fiatal magyar festők és nyugodtan dolgozzanak mestereik útmutatása mellett.* A festőiskolát még a milléniumi években szervezte meg a magyar piktúra négy legkiválóbb akkori képviselője, *Hollósy* Simon, *Ferenczy* Károly, *Réti* István és *Thorma* János. Réti és Thorma hivták meg a Münchenben dolgozó *Hollósy* Simont egy nyárra, akinek annyira megtetszett a pompás vidék, hogy 1901-ig minden nyarát *Nagybányán* töltötte. *Elhozta Münchenből ügyszólván egész iskoláját és ettől kezdve Nagybánya a magyarországi fiatal festők nyári központja lett.*

1902-ben *Réti* István, *Thorma* János állandóan letelepedtek *Nagybányán*. A mostani művésztelep akkoriban még nem létezett és a mesterek a város szélén meghuzódó ligetben tanitottak alkalmilag összerótt deszkaházban.

A magyar festők szociális helyzete akkoriban sem lehetett kielégitő, mert, mint tudjuk, 1911-ben a nagybányai festők már nagyon is türelmetlenül követelték a várositól, hogy tegyen valamit érdekükben. *A városi magisztrátus hosszadalmas tanácskozás után végül is elhatározta, hogy állandó iskolaépületet épit 140.000 békebeli korona összegből. Igy épült fel a művésztelep, mely állandó otthont adott a városban tartózkodó művészeknek és a festőiskola, ahol nyaranként a tanitás folyt.*

Közben az állam is komoly anyagi támogatásban részesitette a festőiskolát. Ez az állapot persze egy csapásra megszünt az államfordulattal. *A bukaresti urak megvonták az állami támogatást, ugyhogy a nagybányai magyar művészetre a legsúlyosabb napok köszöntöttek be.*

Elejével még a románok küldtek néha-néha egy-egy művészt a *nagybányai* telepre, később ez lassanként elmaradt. *Az utóbbi tizenöt esztendő alatt valóban válságosra fordult a művésztelep helyzete.* 1927-től kezdve *Mikola* András és *Krizsán* János voltak az iskola vezetői és mint mondják, ettől az időtől fogva csak a legnagyobb gondok között sikerült az iskolát fentartani. A román állam egyetlen lej támogatást sem folyósitott, a város nemkülönben.

A festőiskola

Megmozdult hát a magyar társadalom és társadalmi gyüjtésből, mükedvelőelőadásokból gyüjtögette össze nagy keservesen évről-évre az összeget, ami az iskola fenntartásához szükséges volt.

Igy élt a magyar művész a megszállás alatt

Hogy milyen nehéz volt a sorsa a kisebbségi magyar festőnek a megszállás alatt, erre nézve egy kis történetet mondunk el. A dolog a már emlitett *Nagy* Oszkárral esett meg, aki mint mondottuk, húsz esztendővel ezelőtt megkapta a nagy állami román ösztöndijat.

Egyetlen lej nélkül, hosszú nélkülözések után érkezett meg Nagy Oszkár *Bukarestbe*. Jelentkezett a miniszterelnökségen, ahol az egyik magasrangú úr nagy előzékenységgel fogadta, melegen gratulált neki és még aznap meghivta magához ebédre.

Az ebéd végén egyszerre csak előrukkolt, mint ő mondta *„a nagy üzlettel."*

— Nézze barátom, — mondotta — maga tehetséges ember és karriert csinálhat. Tudja mit, jöjjön el holnap velem a parlamentbe és nézzen széjjel, míg folyik az ülés s majd *fesse meg egy hatalmas nagy képen azt a történelmi jelenetet, amikor Maniu bejelentette Erdély csatlakozását Nagy-Romániához a bukaresti parlamentben.* Én gondoskodom róla, hogy az állam megvegye a képet és meglássa, hogy ez lesz *az első nagy lépés a karrier felé.*

— De uram — hebegte *Nagy* Oszkár, — hogy fessem meg én ezt a képet *Nagy* Oszkár névvel?

— Nem tesz semmit — felelt mosolyogva a román úr — megváltoztatja a nevét *Nagy*-ról *Mare*-ra.

— De Uram, hogy képzeli el, hogy magyar létemre éppen én fessem meg ezt a történeti képet? Erre nem tudok vállalkozni!

— Ugyan miért? — csóválta a fejét a bukaresti úr — jó üzletet csinálna. És karriert. *Hiába* —, legyintett — *magyarokkal magyarokkal nem lehet semmire sem menni.*

A beszélgetés fagyos kézfogásokkal ért véget és a képből természetesen nem lett semmi. *Persze Nagy Oszkár sem kapott többé állami ösztöndijat.*

Súlyos szociális gondokkal küzdött a nagybányai festőiskola az elmult huszonkét év alatt és egész természetes, hogy *most a felszabadulás után kiváncsian figyeljük, mi lesz az iskola sorsa a jövőben?*

Vissza kell állitani a festőiskola régi hírnevét!

Felkerestük *Mikola* András, az iskola mostani igazgatóját, a Csonkaországban is jól ismert, kiváló művészt és megkérdeztük tőle: *hogyan látja az iskola jövőjét?*

— Egyelőre még semmi biztosat nem lehet tudni — válaszolt kérdésünkre Mikola András. — Pár héttel a felszabadulás után beadvánnyal fordultunk a kultuszminisztériumhoz, amelyben kértük az állam további támogatását. *Azt a támogatást, amelyet 1918 előtt is élvoztünk. Beadványunkat tudomásom szerint, most tárgyalják a minisztériumban és minden reményünk megvan arra, hogy a nagybányai festőiskola ügyét a magyar kormány mindnyájunk megelégedésére fogja elintézni.*

— Elsősorban ki kellene javitani a telep épületeit, rendbe kellene hozni a parkot és gondoskodni kellene arról, hogy *az idei nyáron már zavartalanul megkezdődhessék a tanitás.* Garmadával kapom nap mint nap a leveleket — mutat irásasztalára —, amelyekben a fiatal művészgeneráció tömegesen jelentkezik és szeretne résztvenni már az idei nyáron a komoly munkában. *Persze, erre csak akkor kerülhet sor, ha megfelelő módon gondoskodunk a Nagybányára jövő fiatal művészek elhelyezéséről és előteremtjük azt a minimális anyagi fedezetet, ami a tanitáshoz szükséges.*

— Minden reményem megvan arra, hogy a kultuszkormány felismeri a nagybányai festőiskola jelentőségét és meghozza a szükséges áldozatokat. *Hiszen ennek az iskolának nemcsak művészeti, hanem általános magyar jelentősége is van. Mert ez az iskola kultúrcentrumot teremt ebben a városban, a magyar szellemnek és alkotásnak a vára egy olyan vidéken, ahol a magyar kultúrát megerősiteni és terjeszteni nemzeti kötelesség . . .*

Egy kicsiny népnek erejét elsősorban a szellem ereje mutatja meg. A magyarság ebben volt erős és ebben járt elöl ezer esztendőn keresztül. És nem kérdéses, hogy ezt a hivatást kell betöltenie most is, a megnagyobbodott magyar életben.

GYEDI JANOS

Különleges szépitőszerek

SZEPLŐ ELLEN kitünő megelőző-szer a VITACIT napvédő-krém, zsiros archoz, tégely . . . . . P 4.—
száraz archoz, tégely . . . . . P 4.40
RÁNCOK, SZARKALÁBAK ELLEN legjobb a VITACIT ráncolaj, üveg . . . . . P 3.—
MITESSZEREK, TÁG PÓRUSOK ELLEN és PÁTTANÁSOK MEGELŐZÉSÉRE VITACIT arcpakolás, a tökéletes gyors szépitőszer, 12 tasak P 6.— tasak P 0.52

Előzetes pénzküldés, vagy utánvét mellett szállitja:
LORÁND KOZMETIKA BUDAPEST, MUSSOLINI-TÉR 3.
„Arcápolási Tanácsadó"-t vidékieknek ingyen küldünk.

Szigoruan ellenőrzik a légoltalmi rendelkezések elsötétitésre vonatkozó intézkedéseit

A honvédelmi miniszter rendelete előirja, hogy a lakások és üzletek bérlőinek, valamint épületek tulajdonosainak mindazokat

az elsötétitő anyagokat állandóan felhasználásra kész állapotban kell tartaniok,

amelyekkel bérleményeik, lakásaik, épületeik fényforrásait egy esetleges honi légvédelmi készültség elrendelése esetén el kell sötétiteniök. *A jelenlegi európai helyzet,* valamint *a légi hadviselés természete megkövetelheti, hogy akár a teljes honi légvédelmi készültséget, akár csak az elsötétitést* (csökkentett világitást), *mint a légvédelmi készültség egyik részletét,*

azok az államok is végrehajtsák, amelyek teljesen semlegesek és a háborún kivül állók ugyan, de amelyek szomszédságában hadviselés zajlik.

A fenti okokra való tekintettel a honvédelmi miniszter szükségesnek látta, hogy a rendeletében foglaltak végrehajtását *a közigazgatási hatóságok az ország minden részében szigorúan ellenőrizzék és azokat, akik az előkészületeket* (tehát anyagok beszerzését és készenlétben tartását) *nem tették meg, kihágási eljárás alá vonják.*

A lakosság saját érdekében jár el, ha

az elsötétités előkészitése tekintetében az elrendelt intézkedéseket végrehajtja.

Nyomatékosan felhivja a honvédelmi miniszter a figyelmet, hogy *nem elsötétitésről,* csupán előkészületekről van szó.

Harcrakészen áll a bolgár légihaderő

Szófia, április 5.

Egy időben még a szakértőknek is az volt a véleményük, hogy kitünő légi haderővel csak fejlett államok rendelkezhetnek. Bulgária hadserege ellentmond ennek a megállapitásnak. Annak ellenére, hogy Bulgária jellegzetesen parasztország, talán

az európai államok közül elsőnek ismerte fel a repülőgép fontosságát a hadászatban.

Néhai Ferdinánd bolgár cár 1910-ben egy orosz pilótával berepülte országának tekintélyes részét és azonnal felismerte a repülés hadászati fontosságát. Kevés idő multán a cár a tisztikar nyolc legkiválóbb emberét kiválasztotta és

tanulmányútra küldte őket Oroszországba és Franciaországba,

hogy ott a repülés uj katonai tudományát elsajátitsák.

E tisztek jelentései sokatigérőek voltak és nemsokára jó alkalom kinálkozott, amit a bolgár kormány meg is ragadott. Oroszországból és Franciaországból tekintélyes számú repülőgépet hozatott. Igy született meg a bolgár légihaderő és már a következő esztendőkben használt is látták.

A balkán háborúban történt meg először, hogy

ellenséges hadmozdulatok felderitésére repülőgépet használtak.

Tehát a bolgár repülők voltak az elsők, akik a mai szédületesen fejlett légiháborút bevezették.

Körülbelül négy-hatszáz méter magasságig repültek ezek a bolgár gépek a török lövészárkok fölött és nem kis ijedelmet okoztak. Egy szerencsétlen leszállás következtében az egyik tiszt elvesztette az életét és

ez volt az első hadipilóta hősi halál.

Ugyancsak ekkor történt meg először, hogy katonai repülőgépek röpcédulát szórtak egy ellenséges ország lakói fölé, mégpedig *Adrianopel* városára. Ez 1912-ben volt, a város lakosságát töröknyelvü röpcédulákon felszólitották: adja meg magát, mert a török hadsereget megverték és minden ellenállás hiábavaló.

A szerencsétlen kimenetelü balkáni háború ellenére a bolgár légihaderő az olasz *Sabelli* hadnagy szakértő vezetése mellett ujból életre kelt és

1915-ben bolgár légihaderő igen nagy szerepet játszott Macedóniában

és itt született meg a német és a bolgár repülők barátsága, amelyet azóta sem felejtettek el. Azóta a bolgárok és a németek baitársias összefogással dolgoztak a páriskörnyéki békében összetört bolgár légihaderő felépitésén. Már 1925-ben repülőgépgyárat állitottak fel, amelyben a német *Winter* mérnök vezetése mellett iskolagépeket épitettek. A következő években Angliából és Franciaországból Bristol és Potez-típusú gépeket hozattak, de ezek a békeszerződés értelmében csak gyenge motorral voltak felszerelve.

1936-ban kezdődött meg az igazi bolgár légihaderő ujjászervezése.

amikor a békeszerződés katonai korlátozását hatályon kivül helyezték. Nagyszámú német különböző típusú gépet rendeltek, egymásután jöttek a legkitünőbb katonatisztek és technikusok Németországba, hogy az azóta nagy haladást tett légi fegyvernemet tanulmányozzák.

Bulgáriában azóta a katonaság, — a költségek megtakaritása végett — saját maga épitette egymásután a repülőtereket és ma már a bolgár légihaderő méltó helyet foglal el a balkáni országok erőviszonyaiban. Nemrégiben *Boideff* tábornok, a bolgár légihaderő parancsnoka büszkén jelentette ki:

a bolgár légihaderő ma már készen áll,

hogy minden esetleges ellenséges támadással szemben helytálljon.

†

Özv. Istvánffy Edéné szül. François Mária úgy a maga, mint gyermekei: Ede és Mária, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megrendült lélekkel, de a Mindenható kiszámithatatlan akaratában megnyugodva jelenti, hogy felejthetetlen és forrón szeretett férje, a legjobb apa, gyermek, testvér és rokon,

vitéz Istvánffy Ede

m. kir. alezredes,

a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, a hadiékitménnyel és kardokkal diszitett III. o. Katonai Érdemkereszt, stb. kitüntetésnek tulajdonosa,

folyó hó 4-én, **48 éves korában,** kimondhatatlanul boldog házasságának 11-ik évében, a betegek szentségeivel megerősitve visszaadta áldott és nemes lelkét az Urnak.

Drága halottunkat folyó hó 6-án, vasárnap délután 3 órakor fogjuk a Kerepesi-uti temető halottasházában a róm. kath. Anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni, majd a budafoki temetőben lévő családi sirboltban örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmiseáldozatot folyó hó 5-én, szombaton délelőtt 10 órakor a budafoki plébániatemplomban fogjuk a Mindenhatónak bemutatni.

Budapest, **1941 április 4.**

Legyen meg a Te akaratod!

Özv. Jegg Gézáné édesanyja, dr. Jegg Géza, Jegg Károly testvérei, François Cézár apósa és családja.

KOSZORUT
a legszebb kivitelben, a legolcsóbban
Czigány Adél szállit
VI, Teréz-körut 60.

EVETT MÁR NÖVÉNYHÚST? Magastápértékü, tökéletes húspótló. 4 személyes adag 36 fillér.
Kapható: Meinl-üzletekben és Növényi Tápszerüzem, VIII. ker., Hungária-körut 32. sz.

átsenni Nagy Oszkárhoz

MIKOLA ANDRÁS

M.D.K.

Darvas Simon: A nagybányaiak.

/Illusztrációkkal/

A közelmultban történt. Egy idegen érkezett Nagybányára és végig látogatta az immár világhiressé vált magyar festőkolóniát. Borus idő volt épen és ez idegen a képek szemlélése közben az egyik müteremben megjegyezte, hogy nagyon szépek a nagybányai képek, de nem érti, hogy a festők "miért hamisitják rá képeikre a nápolyi kék eget". Nem hitte el, hogy másutt a világon is lehet még olyan kék az ég, mint Nápolyban. Csak másnap, amikor kristálytisztán és derüsen pompázott elő a nagybányai ég, ment vissza a müterembe és kért bocsánatot, hogy meggyanusitotta a nagybányaiakat a nápolyi ég kékségének plagizálásával. Kevés helyütt találkoztak még természet és művész annyira egymásnak rendeltetvén, mint épen Nagybányán. Közel harminc éve, hogy Réti István és Thorma János invitálására Hollósy Simon akkor már neves müncheni iskoláját áthelyezte Nagybányára és vele jöttek Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald Béla, Glatz Oszkár és mások, az igazi művészet uj honfoglalói. Nagybánya azóta kiindulása lett a modern magyar festőgenerációnak.

A nagybányai festőkolóniát az uj impérium sem bolygatta, sőt dicséretes megértéssel és elismeréssel támogatta s csak e nyáron is több, mint negyven román festő és szobrász kereste fel a mesteriskolát, ahol Thorma János és a Budapestről vendégségbe jött

Réti István mesterek vezetése mellett több mint három hónapon át tanultak.

A törzs nagybányaiakról kell először említést tenni. A mesteren, Thorma Jánoson kivül itt élnek évek óta: Börtsök Samu, Krizsán János, Mikola András, Ziffer Sándor. És a művészlelkü Ferenczy család: Ferenczy Béni, Noémi és Valér, mindannyian elismert nevek és elismert művészek. Börtsök, Mikola és Krizsán a nagybányai iránynak, az impresszionista naturalizmusnak méltó reprezentánsai. Ziffer Sándor teljesen uj utakon halad, a legtöbb harc, vita, támadás és lelkesedés az ő művei körül van. Törzsökös nagybányai még Rácz Péter és ide tartozott a háboruban korán elhunyt és nagytehetségü Racskó István. A fiatalabb generáció tagjai közül itt élnek és dolgoznak Boldizsár, Égly Sári, Ferenczy Valérné, Göllner, Szolnay és Korda Vince.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 27-28.p.

MIKOLA ANDRÁS.

77. SZAMOS VÖLGYE . . . . . 700.—

MIKOLA ANDRÁS.

101. FALU VÉGE . . . . . 700.—

Szinyei Társ.
III. Kiáll.
(1931.)

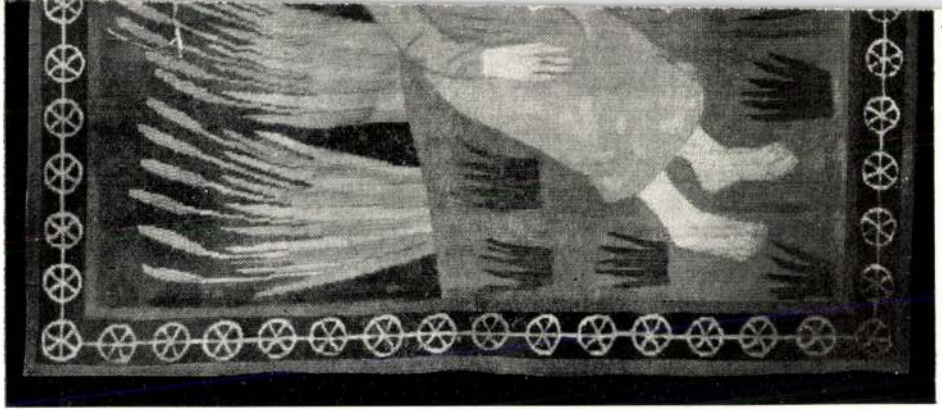

3. ÉBRESZTÉS

Mikola András

A NAGYBÁNYAI FESTŐISKOLA VÁLSÁGA

Aradról jelentik: Az *Erdélyi Hirlap* szomoru hangon közli olvasóival, hogy megsemmisülés előtt áll a hires nagybányai festőiskola. A festőiskolát huszonöt évvel ezelőtt épitette Nagybánya városa és magas összegü szubvenciókkal gondoskodtak az iskola fenntartásáról. Amióta Nagybányát elszakitották Magyarországtól, a város elhanyagolta az épületek karbantartását és állandóan csökkentette a szubvenciót, sőt még azt sem folyósitották. Az elmult év folyamán negyvenezer lej szubvenciót vettek fel a költségvetésbe, azonban mindössze csak háromezer lejt folyósitottak. Igy azután az iskolát az összeomlás fenyegeti. *Mikola* András, az iskola igazgatója nyilt levélben hivja fel a figyelmet, hogy Nagybánya mit köszönhet az egész müvelt világon hiressé lett festőiskolájának és kéri a város jelenlegi vezetőit, hogy mentsék meg a világhirü festőiskolát a megsemmisüléstől.

Magyarság
1935 II. 17

Ernst = Múzeum.

CLV. kiáll.

Marosi Gyula, Brabécz-Wellisch Margit festőművészek kiállítása

Ferenczy Károly hagyatéka.

1935. X. 13 - X. 27.

Katalogus: tiszteletpld.

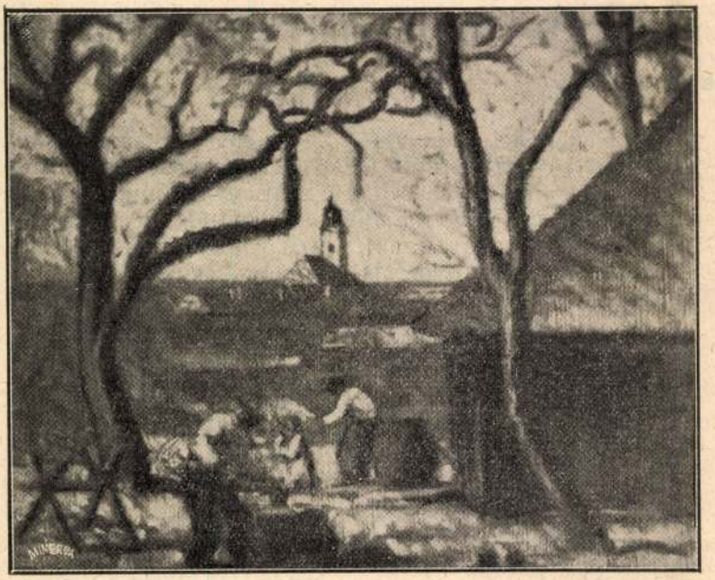

Mikola András Favágó.
(A nagybányai festők kolozsvári kiállításáról.)

az ember lép előtérbe. Az író leleménye szerint ugyanis Báthory Anna az első találkozásnál heves szerelemre gyúlad Bethlen iránt. Mivel a Bethlen bölcs, tiszta és felsőbbséges személyének körében — úgy hiszi — eddigi szenvedélyei tiszta és méltó áldozati oltárt találnak, szerelmét meg is vallja. Bethlen előbb a meglepetés hevével, majd szánakozó részvéttel Anna iránt feleli:

— Vőlegény vagyok, Anna.

A lesujtó válasz Annát önkívületbe, ájulásba dönti. További életfolytatását, hirhedt szenvedélyességét, boszorkány hírébe keveredését, börtönbe jutását, útszélen hányodását a Bethlen iránt érzett olthatatlan, többször és utóbb is fölkínált, de el nem fogadott szerelem határozza meg.

Báthory Anna szerelméről Bethlen iránt az egykorú források hallgatnak. A rá- és hozzáképzelést azonban a históriai valóság megtűri s az író el tudja hitetni, anélkül, hogy egyebet tenne, mint a történeti hézagok kitöltését a maga képzeleti magyarázatával. A lelemény új, de nem mond ellen a történelmi tudatnak, hanem fátyolt lebbent fel. S ami a fátyol mögül előlép, az emberi, a férfiúi tulajdonságok is nagy embert, nagy jellemet mutatnak. Anna mindig és mohón kereste legalább a férfit Bethlenben, ha már mint férjet, élettársat meg nem kaphatta. „Bűnre csábított — mondja egy helyt Bethlen szemtől-szembe Annának — s én szegény halandó estem, ha Istennek ama drága báránya, kit mellém adott társul, nem üzen utánam. Én Zsuzsát szeretem, csak őt örökké." (228—229. l.) Bethlen is szédül egy-egy szemrebbenésnyit, de soha el nem szédül, bűvöletbe, az érzékiség hináros örvényébe nem esik. Megmarad feddhetetlenül fehérnek, mint címerének hattyúi.

Móricz a történemi események torlaszai között pragmatikus. Makkai az emberi szenvedélyek hullámverései között lélekelemző módszerrel keres, vizsgálja és találja meg a nagy Bethlen Gábort amilyennek őt kortársai érezték és látták, amilyennek a história, az írott és élő szájhagyomány évszázadokon keresztül mind máig tudja és vallja.

Makkai *A fejedelem rózsái* c. elbeszélésében is (Megszólalnak a kövek c. kötete. Kolozsvár, 1925. Pásztortűz-könyvtár 3.) Bethlen Gábort választotta hőséül. Az 1628., tehát a már megrokkant fejedelem utolsó évének Szilveszter-estéjén vagyunk. A gyulafehérvári fejedelmi udvarban vígan folyik a mulatság. Legvígabb a pillangó természetű fejedelemasszony. Tudja, várja férje elköltözését e földi világból. Maga a fejedelem a mulatozóktól külön, elvonulva várja az új esztendőt. Váratlanul és hirtelen betoppan Széchy Mária, a fejedelem öccsének, Istvánnak világszép felesége. Feltárja a fejedelemnek, hogy Katalin, a felesége nem szereti, hűtlen, sőt életére tör. Bethlen Gábor sejtését, hogy mindezt tudja, el nem árulva, nyugodtan hivatkozik az ellenkezőre. Arra, hogy mindennap friss rózsát lel szobájában. Ez Katalintól van. Míg rózsái vannak, önérzettel hivatkozik rá, addig nincs mitől félnie. Széchy Mária ekkor felfedi titkolt szerelmét s elárulja, hogy a rózsákról mindig ő gondoskodott.

Az elbeszélés, melyet utóbb dramatizálva színpadon is előadtak, jól szemlélteti a Brandenburgi Katalin teremtette udvari légkört, cselszövéseket, pletykákat. Ezzel szemben áll az éles szemmel mindent jól látó, de rendületlen bölcsességű, szilárd erkölcsű és jellemű fejedelem.

A lelemény, hogy a titkos imádó naponta friss rózsákkal kedveskedik szerelmesének, nem új. Alkalmazása történetileg vitatható, de költőileg elfogadható.

Gróf Bánffy Miklós *Ellenségek* c. elbeszélésében (Helikon 1929. évf. 764. l.) Bethlen és Esterházy viszonyára vet fényt. A kitámadt fejedelem barsi táborában vagyunk. Bethlen a török jelenlétében fogadja Wallenstein követét. Hevességgel folyik az alkudozás, nehezen megy a megegyezés. Bethlen emberei Esterházy praktikájától félnek. Okuk van rá, — vélik és meg is mondják — mert Esterházy még a fejedelem élete ellen is gyilkost bújtatott fel. Az Esterházy környezetében is kifakadnak a vádak a miatt, hogy a nádor tűri, hogy Bethlen még a török csapatokat is kényelmesen elszállásolta magyar földön, magyar falvakban. Míg látszatra a két férfiú mindenben ellenség s cselekvésük árt a nemzetnek, valójában az történik, hogy a német sereg eltávozik az országból egyezség szerint. Sok magyar rabbal távozóban a török is, de aligha ér hazáig. Esterházy fogja őket szétverni, a rabokat megszabadítni. Bethlen küldött neki olyan kémjelentést, mely a törököt kezébe adja. A látszólag két nagy ellenség, Bethlen és Esterházy, így dolgoznak titkon egy kézre, német és török eltávolítására, nemzetünk védelmére. Nem nagy ellenségek, amint környezetük látja, hanem nagy magyarok, ahogy Kemény János feljegyezte.

Az elbeszélés meséje jól kikerekített, érdekes. Alakjai élnek, pedig az egész mű tele van történelmi levegővel. Közvetlenül és tiszta intuicióval érezteti az eszmei célt, a két hatalmas férfiú lelki egységét a nemzetszeretetben.

Gulácsy Irén műve: *Bethlen Gábor, az ember* (Helikon, 1929. 793. l.) csak kis részben történelmi jellemzés. Egészben véve nem egyéb, mint Bethlen-adomák fűzérbe szedése.

*

Szépprózánk körében több igen jeles Bethlent tárgyaló mű van. Azt a szépprózai művet azonban, melyben nemcsak cím szerint, hanem költőileg és történetileg Bethlen Gábor a főhős, szépprózaíróink még nem alkották meg. Van már kitűnő vázlat, tanulmány. De történetileg teljes és művészileg befejezett szépirodalmi jellemképét még várjuk annak a géniusznak, akivel Isten — a Károlyi Árpád szép szavai szerint — jókedvében megaranyozta a magyar föld XVII. századbeli történetét.

Pásztortűz 1930. máj. 4.

Bethlen Gábor alakja mai szépprózaíróink műveiben

Irta: Dr. Kristóf György

Bethlen Gábor és a magyar irodalom címen a *Budapesti Szemle* a szerző tollából hosszabb tanulmánysorozatot közölt. A mű a napokban külön könyvalakban is megjelent az *Ifjú Erdély* kiadásában. Onnan közöljük ez érdekes részletet.

A világháború következtében előállott közhatalomváltozás általában is, de különösen Erdély iránt nagyban fokozta a történeti érdeklődést. Szépprózaíróink nagy szeretettel fordulnak tárgyért a régi, az öncélú életet élő Erdély multjához, a nemzeti fejedelmek dicső korszakához, közte a Bethlenéhez is. Nemcsak a kor, hanem maga Bethlen közvetlenül is foglalkoztatja novella- és regényíróink képzeletét.

Gyallay Domokos a *Kölönte sípja* c., ránézve nagyon jellemző adomás elbeszélésében (megjelent *Ősi rögön* c. kötetében, 1921) pompás képet rajzol a Brandenburgi Katalin bejövetele óta történt változásról a fejedelmi udvar és az udvari emberek életében. Igy pl. még a lányok előtt is nagyobb becsülete van az idegen zenészeknek. Pedig méltatlanok rá: szemre is hitványabbak, a virtusuk meg — tisztán gyáva élősködés. Mint aranyat a tűz, úgy próbálja meg a had a vitézséget. Egy vakmerően koholt hadbaindulás hírére az idegen zenészsereg szétrebben, otthagy fejedelmet, menyasszonyt. Ellenben az addig mindenképpen mellőzött s ezért bánatában bujkáló székely sípos, Kölönte, hirtelen elékerül, sípjának tüzes hangja rivalgó, vidám harci bátorságra lelkesíti a tömeget. Ezzel megnyeri a reménytelenül szeretett kedvesnek kezét, meg a fejedelem kegyes elismerését és ráadásul gazdag hópénzt. Az adoma kibogozásánál személyesen is résztvevő Bethlen olyan bölcsen, annyi megértő jóakarattal beszél és cselekszik, mint apa szokott gyermekei között.

Móricz Zsigmond *Tündérkert* című regényének (Budapest, 1922) főhőse Báthory Gábor, a fejedelem; eszmei hőse azonban maga Erdélyország. Báthory trónfoglalásakor ünnepélyesen fogadja, hogy Erdélyországból tündérkertet statuál. Kitörő örömmel lélekzik föl e fogadalomra egész Erdély. Az eszmei bonyodalom azt mondja el, hogy mint foszlik szét az ígéret és az öröm a fejedelem zabolátlan, zsarnok, elvakult, kapkodó féktelenségei miatt. Erdély igenis lehet Tündérország. Csakhogy aki e varázslatra képes, nem Báthory, hanem Bethlen. Báthory nagy tehetség, de alacsony, érzéki jellem. Agyában nagyszerű eszmék villannak fel, de cselekedetei megint csak alacsonyak. Tervei, elgondolásai fényesek és fenségesek; a végrehajtás hebehurgya, meggondolatlan. Álmokat álmodik, amilyent akar, de nem vesz tudomást a legelemibb emberi és az évszázadok alatt kialakult társadalmi és rendi jogokról. Világpolitikai tekintély és hatalom lebeg előtte, holott minden ereje abban áll, hogy vazallus. Caesarja akar lenni Erdélynek, pedig semmi egyéb, mint szánalmas rab a féktelen szenvedélyek és az undorító ösztönök gályáján.

Báthory mellett áll mint mellékszemély Bethlen, ki maga segítette Báthoryt fejedelmi székbe s ki annyira szívén viseli Erdély sorsát, hogy meggyőződésből, önzetlenül, híven szolgálja a fejedelmet az utolsó percig. Örvend és fellélegzik, valahányszor ennek bizonyságát adhatja. Mindhiába, Báthory menthetetlenül rohan vak végzete útján. Rombol és összeront mindent. Önmagát is. Vele szemben áll a reális, építő, nyugodt megfontoltsággal, bölcs végiggondolással cselekvő Bethlen. A nyugtalan fejedelemmel ellentétben ő a megtestesült nyugalom, ki még a háborút is csak a békesség eszközének tekinti. Jó férj, feddhetetlen erkölcsű. Báthorytól mindenki elidegenedik, menekül, fél. Bethlentől mindenki remél, hívévé szegődik akaratlanul, bízik tartózkodás nélkül. Tündérország lesz Erdélyből, mihelyt Bethlen lesz a fejedelem.

Ez eszmei célzat jellemzi a regényt, anélkül, hogy írója utalna rá. Ez a láthatatlan irányzatosság egyrészt emeli a mű esztétikai hatását, de ugyanakkor közvetlenül feltünteti Bethlen történeti nagyságát, uralkodásra hivatott személyiségét, aki mint fejedelem sem fog majd olyan álmot álmodni, amilyent akar, csak amilyent lehet (284. l.). Ez eszmei célzat feltüntetésével együtt jár az, hogy Móricz Bethlent elsősorban a közélet, a kormányzás és a politika terén mutatja be, amint intézkedik, tanácsol és végrehajt. Noha emberi és családi viszonylatokban is elénk hozza, mégis főként a leendő fejedelem áll előttünk, még a feleségével együtt átélt bizalmas családi jelenetekben is. Éppen ezért a történelmet, Bethlen Gábor történeti alakját, cselekedeteit tisztán és világosan látjuk. És főképpen értjük és megértjük. Azokból a magyarázatokból, melyeket Bethlen mond az uralkodásról Báthory Gábornénak, a fejedelemnek, a feleségének, pompásan össze lehetne állítani egy, az erdélyi fejedelemség alapjai és fennmaradásának feltételei című politikai tanulmányt. Móricz költőisége éppen abban áll, hogy ezt a magyarázatot és tanulmányt nagy közvetlenséggel s az érdeklődésnek állandó feszültsége mellett elmondatja hősével. A Bethlen szájába adott szavakon és magyarázatokon semmi mesterkéltség, semmi tudákosság és tudóskodó bölcselkedés nincs. Azok egyszerűen a Bethlen lelkületének természetes megmozdulásai.

A *Tündérkert* újabb történeti regényirodalmunknak egyik legértékesebb terméke s Bethlen Gábor történeti alakjának irodalmunkban legkitűnőbb, történetileg hű, költőileg nemcsak kifogástalan, hanem művészileg is legszebb rajza. Igaz, hogy csak vázlat, előtanulmány. Mert e regényben Bethlen Gábor még csak alattvaló. De minden jel arra mutat, hogy a szerzőnek sajtó alatt levő regénye, *A nagy fejedelem*, a vázlatot teljes arcképpé egészíti ki. Végül nem csekély érdemként kell felemlítenünk a *Tündérkert* megjelenésének időszerűségét. Jókor jött: a multhoz menekülő jelennek gyönyörűségét, a multra épülő jövendőnek tanulságát és okulást jelent Móricz Bethlen Gábora.

Makkai Sándor regényében (*Ördögszekér*. Kolozsvár, 1925. és Budapest, 1928.) sem főhös Bethlen Gábor. A főhős itt Báthory Anna, Báthory Gábor fejedelem húga. A bűbájos Báthory Anna, előbb Bánffy Dénes, utóbb Jósika Zsigmond felesége. Az egykor hatalmas fejedelem édestestvére utóbb, a Bethlen Gábor uralkodása alatt, mint boszorkány, börtönbe kerül. Innen valahogy megszökik a fejére kimondott halálos ítélet elől. Ahogy a tavasszal még pompás ördögszekerét összel, mint aszott kórót, görgeti a szél fel s alá, míg valami árokba nem hull, úgy kóborolt, hányódott-vetődött Anna is. Talán valamelyik faluvégen vagy útszélen hantolták el jólelkű emberek szánakozásból vagy irtózatból.

A regény bonyodalmában lényeges szerepet juttat az író Bethlen Gábornak is. Csakhogy míg Móricz a politikus Bethlent látja s láttatja elsősorban s ennek megfelelően a Bethlen és Báthory Gábor között levő viszonyt oldozza és magyarázza, addig az *Ördögszekér*ben Bethlen Báthory Annával kerül szembe s főként a férfi és férj,

Mikola András: Szamos völgye.

Szinyei-Társ. III. kiáll.
(1931)

Mikola András

Mattyasovszky-Zsolnay László: Önarckép.

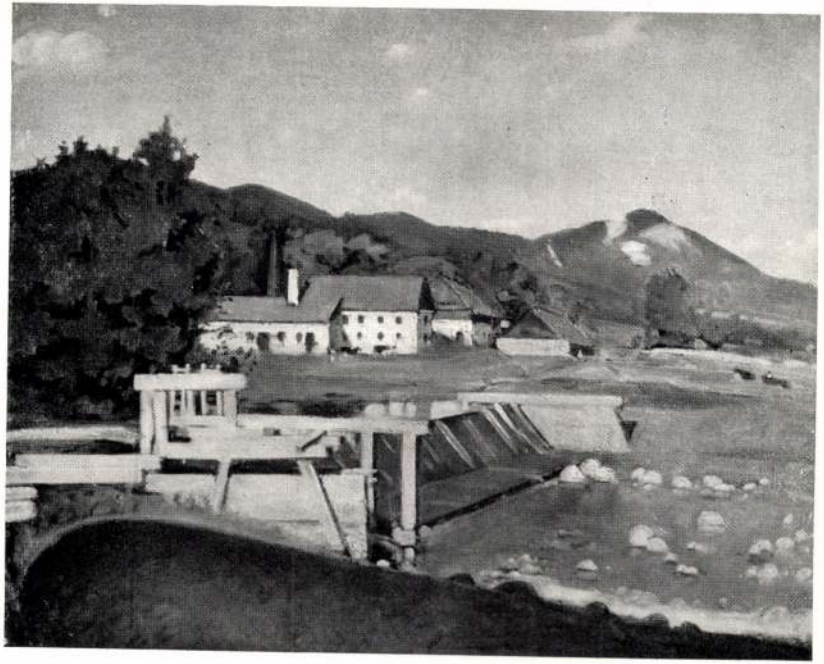

Mikola András: Felsőbányai táj.

Pásztor János: Mea culpa.

MIKOLA ANDRÁS: TABÁNI LÁTKÉP.

Fővárosi Képtár
219 l.
Magyar Művészet
1925.

KARLOVSZKY BERTALAN: PARASZTASSZONYFEJ.

Mikola

Munkácsy-céh I. kiállításán az Ernst Múzeumban tájképe szerepelt

MH. 929. X. 20.

Mikola

Szinyei Társaság Ernst Múzeumban rendezett kiállításán műveivel szerepelt.

M.O.931.T.11.

MDK.

Mikola András

Kiállitási hir

Müvészet 1967 márc.p.lo.

Mikola András

Szinyei Társaság jubiláris kiállításán az Ernst Múzeumban. Tájképével szerepelt.

Új Nemzedék 931. I. 11.

Mikola

Szinyei Társaság III. kiállításán
az Ernst Múzeumban szerepelt.

PN. 931. T. 11.

Mikola

Szinyei Társaság jubiláris kiállításán az Ernst Múzeumban tájképével szerepelt.

B.Ö.M:931.Î.11.

Mikola
festő

Thorma visszavonulása után Mikola és Krizsán vezették a nagybánsi festőiskolát

Murádin Jenő: Nagybányától – az újhankorunk, Kolozsvár 1968. X 15 17.

M.D.K.

Mikola András

A művész állandóan Nagybányán él, ő az iskola vezetője,-irja a lap "Nagybánya: Az ujjáéledt festőváros" c. beszámolójában.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. aug. 7-13.
V. évf. 32. sz.

Mikola András.

A régi Műcsarnokban megnyílt Szépművészeti Museum új magyar képtárában festményei szerepelnek.

Ujság, 1928. Okt. 30.

Mikola András

szerepelt a Sinyei Társaság ki-

állításán.

PN 1926. I. 24.

Mikola András

Szerepelt a Szinyei Társaság kiállításán.

MN 1926. I. 26.

M.D.K.

Mikola András

Mive a MNG-k gyüjteményébe került

1 tájkép

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Gslória az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965
162. l.

Mikola

festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel -
monumentális,dekorativ előadása tájképén -

Magyarság 1931.XII.20.

Mikola András
festőművész

Műcsarnok Téli Kiállitása - képével szerepel.
Tájfelvételek.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

MDK

Mikola

Réti I: Nagybánya. A Mübarát, 1922. II.

216.1.

MDK

Mikola András

festőművész vezetője volt a nagybányai iskolának. Emlékezéseit irja.

Esti Hirlap 78 sz. 1958. ápr. 2. 2 old.

Mikola András

Műcsarnok representativ kiállitásán neve szerepelt.

BH.932.II.21.

Mikola

Szinyei Merse Pál-Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban neve szerepelt.

M. 931. T. M.

MDK.

Mikola András

Kiállitási ismertető

Utunk 1966 szept.16.

MIKOLA ANDRÁS

77. Tájkép. Olajfestmény	1500.—
78. Felsőbányai táj. Olajfestmény	2000.—
79. Virágcsendélet. Olajfestmény	1000.—

Nemzeti Szalon

1942. jan. – febr.

Szinyei Tan. VIII. kiáll.

Basch Andor :

Vilmos : Csiki székely vásár.

MDK

Mikola András

A Szinyei-Társaság reprezentatív kiállítása.
Pesti Napló 1937. okt. 17. 12.l.

MDK

Mikola András

-rp-:"A magyar művészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

Mikola András

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel -
Szélesen összefogott, erőteljes tájrészlete.

Pesti Napló 1931. XII. 30.

Mikola András

l.

Szépm. Műv. Egy.

VIII. 174. l.

hamisítást törvények tiltják ugyan, gakadályozni nem sikerül. Magán- is gyártanak pénzt, olvasztott nártják be a bronzpénzt és ezüst hozzák forgalomba. Diocletiántól provinciákon is működnek állami ivatalok.

aranyérmet Krőzus vereti Lydiá- öztársaságban is veretnek aranyat az imperátorok a hadsereg szá- mindig a városon kívül. Caesar ször Róma falain belül aranyat, gy Constantintól kezdve lesz valu- arany előtt vannak az elektron 3% arany, 27% ezüst). Ázsia az zi területe.

meket Babilonia veret először. Ró- 8-ban Kr. e. verik az elsőket. A csá- ége felé ezüstérem már alig van, y és bronz. Az ezüst területe Görög-

nzérmek Italia, Szicilia területén neg először és a szkitha területen.

prorakat, a hajóorrokat, Rómában a forumon állítják föl. Az as előlapján Janus kettős arcza látható, a semisen Jupiter, a triensen Róma sisakos feje, a quadranson Hercules oroszlánbőrrel borított feje, a sextanson Mercurius és az uncián ismét Róma feje.

Kr. e. 268-ban megváltozik a súlyrendszer és az as redukálódik. (Ez a kor 268—217-ig tart.) Ekkor bocsátják ki az első ezüstérmeket és kettős valuta lesz. Az as 54·58 gr., az unciáé 4·54 gr. lesz és megjelennek az as többszörösei: a 10 as (denarius), 5 as (quinarius), 2 1/2 as (sestercius), melyek ezüstből készülnek és a dénár sulya 4.55 gr., a nehéz római font 1/72 része. Ezeket az érmeket Moneta Juno templomában verik; első tipusa előlapján Róma istenasszony két szárnyas sisakkal borított feje, a sisak taraja sasfejben végződik, hátlapján a Dioscurok vágtatnak, fejük fölött csillaggal, a szelvényben Róma név olvasható.

Campaniában Kr. e. 312-től a scripulum a pénzegység alapja és verik az ezüst 6 scri-

Mikola András
festő

M.D.K.

Ferenczy Károly műtermében
dolgozik — Méltatás. —
Thorma János művészete áll
közel hozzá. — Mell

Kisdégíné Kirimi Irén: Nagybanyai utójegyzetek
Művészet, 1961. március — 18 l.

M.D.K.

Mikola András festőművész

A nagybányai művésztelep tagja

Népszava, 1959. március 18. 4 old.

ESCO de ROSSI

SALVIATI, FRA

15

Férf

Männl

Fa — 6

de-D. V.

MIKOLA András festő

(1884 —)

Nagybányán dolgozott.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1958. 311,

Mikola András, festő

MDH

Romániából Budapestre érkezett Mikola András festőművész. A régi nagybányai művésztelepnek éveken át volt vezetője. Most is ott él s dolgozik.

-b.-e.: A nagybányai festőtelep — ma

2-l

ESTI HIRLAP

, Bp. 1961. jan. 22.

M.D.K.

Mikola András

A müvésztelep állandó lakója ugyanugy mint Börtsök Samu s mindketten saját mütermükben dolgoznak, irja Iván Ede: "A nagybányaiak" c. riportjában.

Szinházi Élet. Bp. 1918. okt. 20-27. VII. évf. 42. sz. 25-28. l.

MDK

Mikola András

a Céh művésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc. 3.l.

MDK

Mikola András

Dénes Zs: Akkor a hársak épp szerettek... /Ady-biográfia/ Bp. 1957. 212 l.

Mikola András

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel -
A "Falu szüze"

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

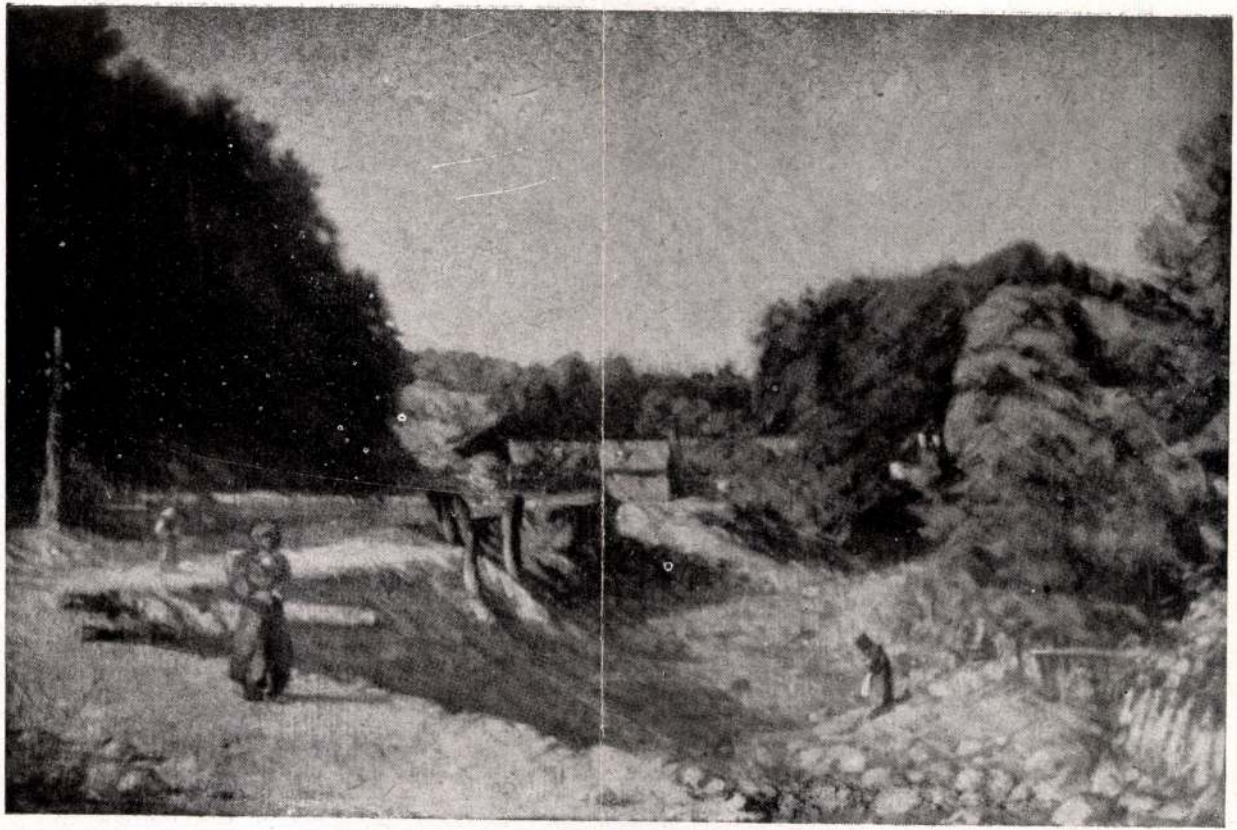

Mikola András: Tájkép.

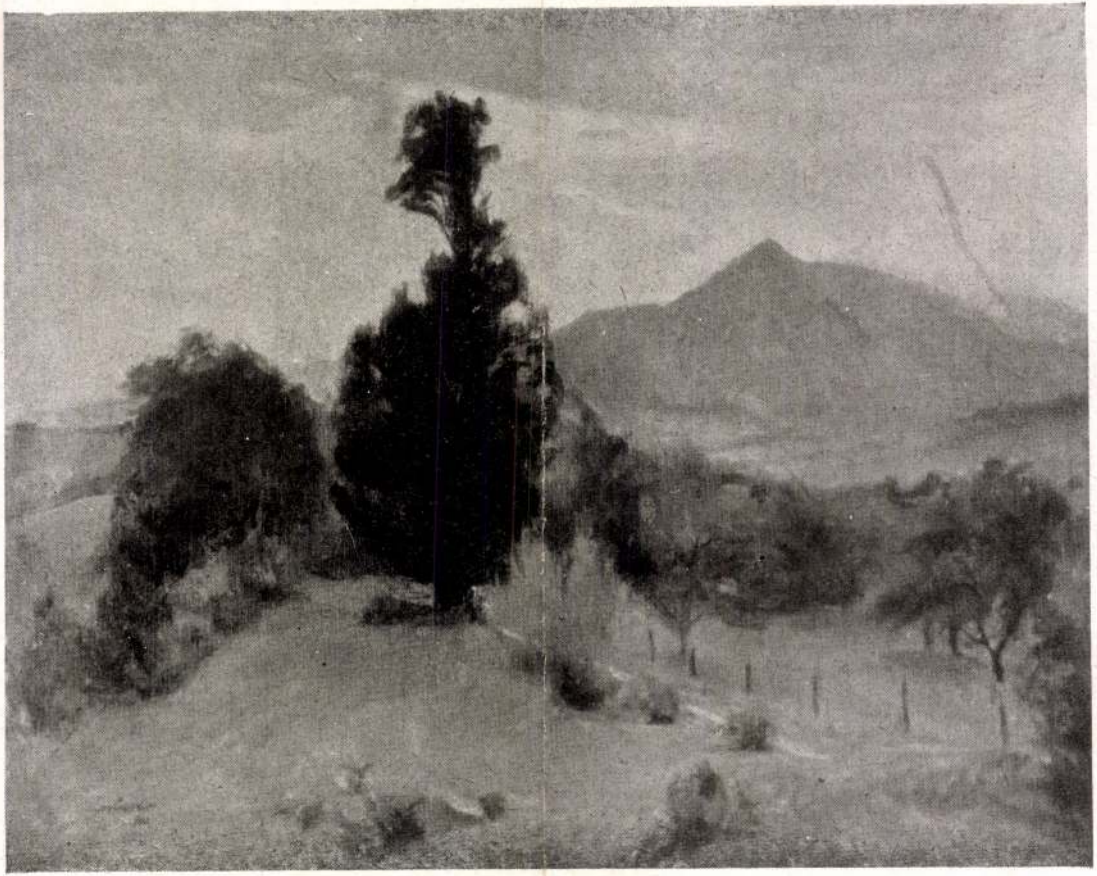

lorbersbergi Lorberer Anna: Felhős naplemente.

MIKOLA ANDRÁS

Este a cigányoknál. Olajfestmény.
Nagybányai domboldalak. Olajfestmény.

Müvészeti Hotek Pécs

1941

tudatosság érvényesül, de a monotípiánál a festék viszkozitása, egymásba hatolása a véletlen szerepét is megengedi.

A látványfestészetet Dégi László, Szalay Béla, Czimbalos Endre és részben Tenkács Tibor alkotásai példázzák.

A szobrászatot kiemelkedő szakmai tudással a makói születésű Hadik Magda képviseli. A kisplasztika világa néhány napra elcsábította Boross Ilonát és Balog Tündét.

A művésztelep munkájának összegezése során dr. Forgó István tanácselnök kilátásba helyezte, hogy a jövőben a telep működési idejét 3 hétre növelik és a felszereléseket gazdagabban biztosítják.

Tóth Ferenc

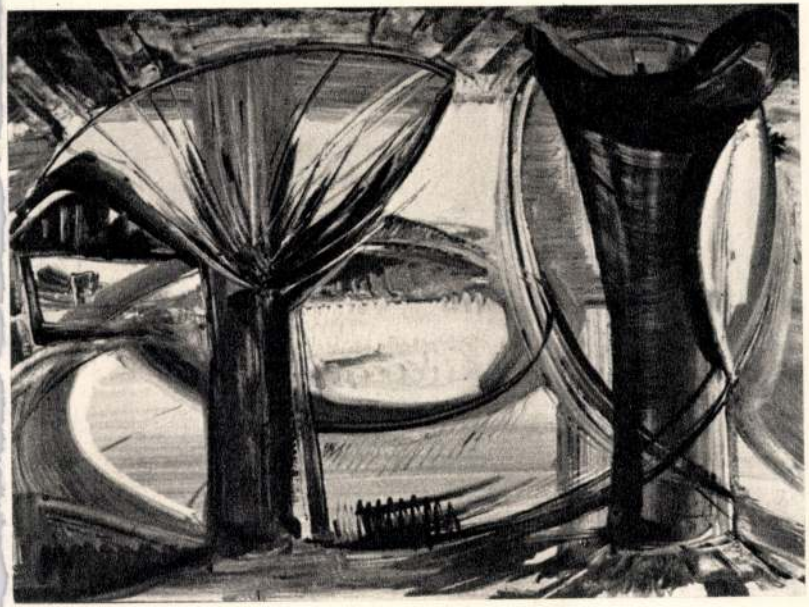

Vinkler László: Maros-parti vadászház
Maison de garde-chasse près du Maros
Охотничий дом на берегу Мароша

Schnur József: Fűzfák – Saules – Ивы

Dér István: Hagymaszedők
Cueilleuses d'oignons – Собирают лук

Mikola András

Mikola András: Téli táj
Paysage d'hiver – Зимний пейзаж

15

15 • BÖRTSÖK SAMU
(1181–1931)

Park télen

MIKOLA ANDRA'S

13

13 ◆ MIKOLA ANDRÁS (1884–1970)

MIKOLA ANDRÁS

MIKOLA *András* /NAGYPELESKE, 1884 – NAGYBÁNYA, 1970/
NAGYBÁNYA LÁTKÉPE
■ OLAJ-VÁSZON, 64 X 94 CM
JELEZVE JOBBRA LENT ■ MIKOLA

KIÁLLÍTVA ■ A MUNKÁCSY-CÉH II. REPREZENTATÍV KIÁLLÍTÁSA.
BUDAPEST, ERNST MÚZEUM. 1929. OKTÓBER.
KAT. SZ.: 114., *NAGYBÁNYA LÁTKÉPE.*

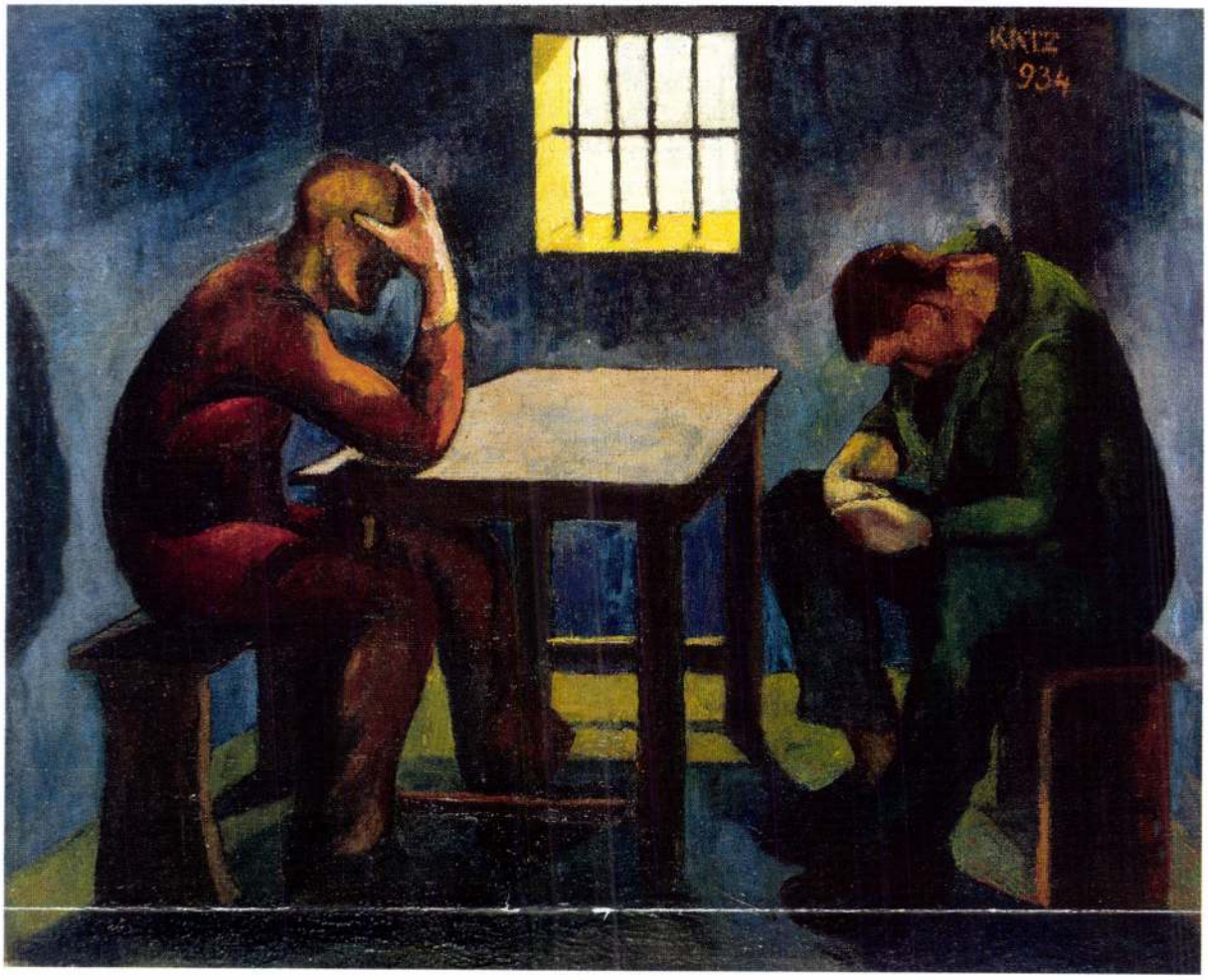

KATZ *Márton* /WHITEHALL, USA, 1912 – SZTARA JARUSSZA, UKRAJNA, 1943/

FOGSÁGBAN

■ OLAJ-VÁSZON, 50 x 61,5 CM

JELEZVE JOBBRA FENT ■ KATZ 934

Mikola András

14

Mikola András

Készpénz a Magyar Társaság
Ernst Lajos emlékkiállításán
az Ernst Múzeumban.

Est 1937 X. 17

MIKOLA ANDRÁS

ÚJ MŰVÉSZET

1999 / MÁRC

32.0.

meg nem tudom hogyan es

köszönöm kedves sorait. Na-

ttejüket

l üdvözli

Mikola András

— A Főméltóságú Asszonyt köszöntötték Nagybánya művészei. Vitéz nagybányai Horthy Miklósné főméltóságú asszonyhoz az alábbi távirat érkezett: A fölszabadulás örömünnepe alkalmából a magyar művészet legfőbb pártfogójának mélységes hódolatunkat és hálánkat fejezzük ki. A Nagybányán élő magyar művészek nevében Mikola András.

Új Magyarság

1940. szept. 13.

MIKOLA András fertő

Muradin J. Erdélyi fertőrizolát.
Budapest, 1997 21, 22, 25, 26, 27, 28-29,
39, 40, 42, 43, 44, 46, 48,

Mai, átalakítás alatt álló formájában építette Wi
a XVIII. században. Hatalmas emeletes épület
árkádos udvart körülzáró négy szárnnyal, e
folyosóval, főhomlokzatán két zömök sarokto
kaputoronnyal. Földszinti folyosóján jobb felől
gótikus ajtókeret, tovább XVII. századbe
ajtókeretek. A hátsó homlokzat jobb felé
dongaboltos nagy csarnok, szép rokokó faoltárra
négyszögletes fülke XV. századbeli gótikus abla
oltárán a czelli szűz szobrocskája fatuskóban.
felett kerek tornyocska. Az emeleten régi, X
kályhák. Tömérdek régi bútora az iparművésze
múzeumban.

Vágváralja A vár

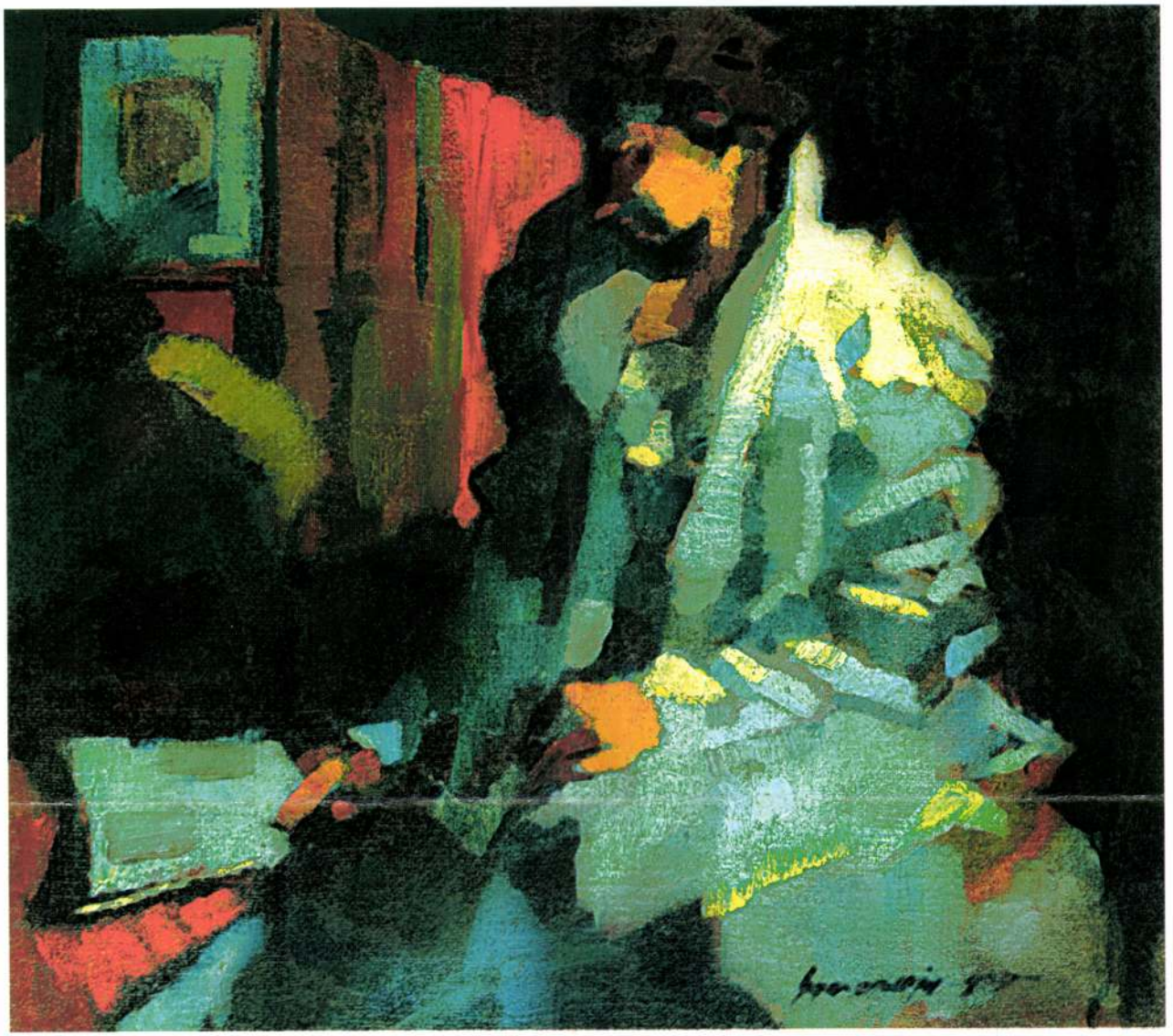

98. ▲
Nagy Oszkár (1893-1965)

Olvasó nő
Olaj, vászon 75 x 85 cm
Jelezve jobbra lent: Nagy Oszkár 939.
Kikiáltási ár: 700 000 Ft

MIKOLA ANDRÁS

99.

99.▲
Mikola András (1884-1970)

Nagybányai életkép
Olaj, vászon 86 x 115 cm
Jelezve jobbra lent: Mikola
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

MIKOLA ANDRÁS

63. Nagybányai út, olajf. mgt.

Nemzeti Szalon

1940. jan.-febr.

Szinyei Társ.

VII. kiáll.

MDK

Mikola András

szerepelt a térk ton.

felsőbányai tájai

B.J.:T rtományi tárlatok. Nagybánya.

Igaz szó 1963. febr. 279-280- lap.

MDK

Mikola András

Képzőművészet 1932. 52. sz. 153. l.

MDK

Mikola András

1927.márc.13-tól 2o-ig rend. pécsi kiállitáson szerepelt műve.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Mikola András

Kenessey P.: Nagybánya hazatért. Magyarország 1940. szept. 7.

MDK

Mikola András

Réti I.:Nagybánya. A Műbarát 1922.II. 11-12.sz.
216,221.l.

Mikola András, festő

MDK

A mai is Nagybányán élő 75 éves festőművész, a régi nagybányai festő-generáció tagja, kiállítást rendezett műveiből.

— : Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. okt. 26.

09

MDK

Mikola festő

A Könyves Kálmán szalonjában 1907.juniusaban rend.kiáll.-on, a kritika nagy dicsérettel jegyezte fel Mikola Nagybányát évekig jart fiatal festő nevét.

Réti I.: A nagybányai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiáll.kat. 1912. 50.l.

MDK

Mikola András festő

A nagybányai kolonia alapitói, törzstagul meghivták Mikola Andrást.

Réti I.: A nagybanyai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiáll.kat. 1912. 68.l.

MDK

Mikola András

A Szinyei Merse Pál Társ. Értesitője. 1927. febr. 3. sz.

Mikola András, MDK

a X.-XI. terem a különböző irányu, de kiforrott egyéniségű mesterek alkotásait mutatja be. Minden név egy fogalom.

A Műcsarnok reprezentatív kiállítása.
Képzőművészet. [illegible]. 63.1. 1932.48.sz.

MDK

Mikola András

Művészet 1915. 155.l.

MDK

Mikola András

Szinyei emlékünnepély, Szinyei Társ. Akadémia,
1941. febr.

Mikola András

MDK

munkája , mely az un. "nagybányai stílust" példézza.

Heitler László: A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményeinek kiállitása Pápán. NAPLO/Veszprém/. 1962. szept. 21.

MIKOLA András *33, 34, 40, 43, 77, 93, 94, 144.* **2**
Nagypeleske, 1884. március 17.–Nagybánya, 1970. július 4.
Nagybánya, Párizs, Képz. Főisk. Bpest, festő és grafikus

Banner Erdély

Mikola András

festő

Cród

Ki-kicsoda?

563. l.

Mikola András

Nagybánya

l.

A Műgyűjtő

1930. 135. l.

240/1938

MIKOLA 1. *András*, festő, * Nagypeleske 1884 márc. 17. Budapesten, Münchenben, Nagybányán, Párizsban és Olaszországban tanult. 1908 óta állított ki főleg naturalista táj-, interieur- és csendéletképeket a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban. Tagja volt a MIÉNK-nek. 1927 óta a nagybányai festőiskola vezetője és a Nagybányai Festők Társaságának vezetője. Több olajfestménye a Szépművészeti Múzeumban és a Fővárosi Múzeumban van.

Eo-L. II 127 l

rini kápolna mestere.

a XV. században.

fővel és egymásra fektetett kezek-
lt. Mellette apostolok és angyalok
licsfény veszi körül. Fölötte pedig
nysugarakat szóró képét, a melyen
tható. A tetemen túl a jelenlévő
toskodnak. Számuk tizenöt.

méretei alól 220, fölül 111, magas-
lt. sz. 1126. — Vétetett 1894 július
lirán, vagyis 2688 K-án. — Elszá-
-én (279–894). — Az elszámolásra
is 26-iki 12620 és az 1895 május
lmányi ivet. — Az elszámolást jóvá-
28-iki 4561 (635–900) és az 1901
leirat (464–901).
ki lajstr. 4. l.

– 8

Mikola /András/, festő

MDK

Munkássága csak gyenge és szük folytatása a nagybányai első nemzedék törekvéseinek.

Dobay János ismertetése: Réti István: A nagybányai művésztelep c. művéről.
Müv. Ért. 1956. V. évf. 1. sz. 81-83.
82. o

Mikola András MDK

Sz. 1884

A KÉVE művészegyesület első tárlatán/19o8/ többek között Mikola debütált sikerrel.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.4o.l.

Mikola András MDK

Nevének említése az impresszionizmus bukását hirdető művészek között.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.1959.36.l.

Mikola András

Esti Hírlap 1958. ápr. 2.

III. évf. 78. h.

□ *MIKOLA ANDRÁS festőművész, aki a húszas években hosszabb ideig vezetője volt a nagybányai festőiskolának, emlékezéseit írja. — Munkámat a bukaresti lektorok kiadásra javasolták. Ősszel egyébként szeretném meglátogatni budapesti barátaimat — írja levelében a kiváló erdélyi mester.*

M.D.K.

Mikola András
festő

Beszélgetés a festővel. — 75 éves születésnapját ünnepelte a Képzőművészek Szövetségében.

Balla Ernő: Romániai művészeti életről és a magyarországi művészetekről.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 18.

SR

MDK

Mikola András, festő

P: A festők városában... Pesti Napló, 1934. márc. 25. 35.l.

MDK

Mikola

Emlékek a 25 esztendős nagybányai festőiskoláról. Világ, 1951. nov. 25. 5.l.

Mikola András festő M.D.K.

a nagybányai iskola második nemzedékének tagja

Kampis, hagy. mův. Bp. 1960 516

 M. D. M.

MIKOLA András

1913., 1914. Andrássy Dénes-ösztöndíj

A Nagybányai Festők Társaságának

törzstagja (1911.)

1928-tól a nagybányai iskola vezető-

...sökkel és Krizsánnal („Nagy-

...tőiskola")

...olónia (Nagybánya) vezé-

./.

M. D. K.

MIKOLA András

1919-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

M.D.K.

NIKOLA András

1920-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

К. Э. К.

M.D.K.

MIKOLA András

1921-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp.1954.334.1.

M.D.A.

MIKOLA András M.D.K.

1922-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya.....Bp.1954.335.l.

Mikola András

Réti István: A harminc éves Nagybánya -

MAGYAR MUVESZET

1926. 376. l. 384. l.

Szilányi Ferenc kelyke aranyozott ezüst, drágakőves zo-
máncozva. Talpán levéldísz.

Szilányi Ferenc esztergomi kanonok (1881–1907) birtokából.

Klinda Teofil hagyatékából 1932.

MDK

Mikola András,

1907-ben az iskolában dolgozott
1908-ban " iskolán kivül.
1909-ben " " "
1910-ben " " " "
1911-ben " " " "
1912-ben " " " "

~~Mikla Károly, 1907-ben az iskolában dolgozott.~~

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ ~~XXX~~ 83. 85. 86. 87, 88, 90.1

MDK

Mikola András, festöm.

a nagybányai iskola egyik reprezentánsa két markáns tájképet küldött ide.

A Mücs. téli tárlata.
Képzömüvészet. 1932. VI.évf. 46.sz. 17.l.

MDK

Mikola festöm.

az égi jelenségeket kötetlen erövel ragadja meg.

Ernst Muzeum. - A Szinyei M.P.Társ. müvésztagjainak
II.kiállitás az E.M.-ban. /Az I.1923-ban volt./
1926.jan.24.-febr. 28. Kat. 5.l.

M. D. K.

MIKOLA András festő

1902-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke volt

Réti Bp. 1954. 325. l.

M. D. K.

MIKOLA András festő

1903-ban Nagybányán a Szabad-
iskola növendére

Réti Bp. 1954. 326. l.

Y.D.K

MIKOLA András festő

1904-ben Nagybányán a Szabadis-kola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

M. D. K.

MIKOLA endrős festő

1905-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bn. 1954. 326. l.

M. D. K.

MIKOLA András festő

1906-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

M. D. K.

MIKOLA András festő

1907-ben Nagybányán a kobad-
iskola növendéke

Réti Bn. 1954. 327. l.

M.D.K.

MIKOLA András festő

1908-ban Nagybányán dolgozott.

Réti Bp. 1954. 328.l.

M. D. K

MIKOLA András festő

1909-ben Nagybányán dolgozott

Rébi Bp. 1954. 328. l.

MIKOLA András festő M.D.K.

1910-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

MIKOLA András festő

1911-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

MIKOLA András festő

1912-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybány... Bp. 1954. 330.l.

K.D.K.

MIKOLA András festő

1913-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya ... Bp. 1954. 331. l.

M.D.K.

MIKOLA András festő

1914.-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 381.1.

M"D.K.

MIKOLA András festő

1915-ben Nagybányán dolgozott

Rétí: Nagybánya... Bp. 1954. 331.l.

MIKOLA András

M.D.K.

1916.ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.. Bp. 1954. 332.l.

MIKOLA András

N.D.-.

1917-ben Nagybányán dolgozott

Rétl: Nagybánya... Bp.1954. 332.l.

MDK

Mikola András festő

Ujjáalakult a Nagybányai Festők Társasága. Esti Kurir 1941. aug. 4.

Mikola András

festő Szinyei Társ. tagja - Műcsarnok

1931/32. téli kiáll. 117, 121, 193

1932. febr. - márc. kiáll. 443

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat. 1912

79

Strepsyen VI. 84.

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat.
1912 80

Sümegvidéki mángolólapiczkák

VI. 148.

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat. 1912

78

Tisztikard, 1848/49-ik VI.137

Mikola András

Nagybányai k. k. 1912

85

Terra sigillata edénytöredék

VI. 268.

Mikola András

Nagybányai kisállkat.

1912.

83

Riba Lajos, műgyűjtő szolga

IX. 86.

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat. 1912.

82

. Cseszniák Gyula, polgármester III. 227,

228, 230, 231

Mikola András

Nagybányai h. h.
17/12. 90.

Trajanus VI. 106

Mikola Andrių

Nagybanyai k k 1912

125

Ker. szt. János.

804. Bartolomé Gonzalez.

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat.
1912 81

Török Korbeli gyűjtő nyilhegyek

VI. 138.

Mikola

l.

Nagybányai kiáll. kat.
1912

491.

Thökölj VI. 246.

ár hó 9-én

Szalay

szteri tanácsos, a muzeumok és
yvtárak h. orsz. főfelügyelője.

Mikola András

Nagybányai kiáll. kat. 1912

68

Takátsné Kammermayer Irma,
ny. áll. óvónő VI. 315.

Mikola András. festő

Teleki Ralf Nagybanyan gyakran lépett a közönség elé müveivel, Börcsök Samu, Ferenczy Valér, Korda Vince, Mikola András, Rácz Péter, Szolnay Sandor, Thorma Janos, Ziffer Sandor és sok masok tarsasagaban. 60.old.

Szij Rezső: Teleki Ralph 60.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

MIKOLA ANDRÁS, festő

Mikola András, aki élete végéi; Nagybányán élt és dolgozott, 1902-ben dolgozott először a Nagybányai szabadiskolán. Ekkor már véget ért a Hollósy-korszak, a nyugtalan mester végül is Técsőre viite tovább tanitványait 5.old

TÓBIÁS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

Mikola András festőművész

A Belgrádban megrendezett tárlat múlt századunk végén és századunk elején a „magyar Barbizonban" kialakult festészetet antologikusan mutatja be. – A nagybányai iskola 1935-ig létezett, egyik vezetője volt a művész is.

Ács József: A jelenkori magyar művészet kezdete.

Magyar Szó, 1975. nov. 13.

MIKOLA ANDRÁS, festő

A nagybányai fiatalok közül sokan mentek Kecskemétre, de az idegen táj sokakat visszafordulásra késztetett. Igy Mikola András is ,aki Cézanne példáján került közel a fiatalokhoz,szinte azonnal visszautazott Nagybányara. 310.old

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA, III, HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

MIKOLA ANDRÁS, festő

Czóbel nyomán,1908-ig nagy tábora szerveződött Nagybányán az új irányzatnak.A csatlakozók közt volt Perlrott Csaba Vilmos,Bornemisza Géza,Ziffer Sándor,Boromisza Tibor,Mikola András,sőt a nagybányainak magát nem számitó Tihanyi Lajos is: ,aki a festőtelepen évekig dolgozott 306.old. 2.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

MIKOLA ANDRAS, festo

Nemes Marcell ajándékából Glatz Oszkart egy targyila gos portré, Mikola Andrást pedig egy jellegzetes nagybányai részlet mutatja be. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell, a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA.-Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Mikola András, festőművész

A nagybányai kiszakadást és a kecskeméti-telep-alapítást ötelők közül Ziffer Sándor 1909-ben elmondta, hogy azon a nyáron Fálus és Iványi Grünwald Kecskeméten egy piktorkolóniált akarnak alapítani, melyhez őt is hívták és még 6 festőt. Ziffernek és Mikola Andrásnak nem tetszett a terv, mert nem találták festőileg érdekesnek az alföldet.

Sümegi György: Az 1910-es Kecskeméti Művésztelep Elentmondásai.

Forrás, 1980. febr. 68. old.

Mikola András

- Tamara Dobrin elvtársnő említi amikor a mai képzőművészetről beszél.

Említve: Abodi Nagy Béla, Barabás István, Bandi Dezső, Balogh Péter, Benc József, B. Lukács Ethel, Csorvássy István, Deák Ferenc, Ferete József, Feszt László, Szervátiusz Jenő és Tibor Szentimrei Judit, Szobotka András, Szőnyi István, Tóth László, Gy. Szabó Béla, Hunyadi László, Kós András, Jecza Péter, Nagy Imre, Puskás Sándor Kovacs Zoltán.

Kovács János: Egység és sokoldalúság a képzőművészetünkben

Igaz Szó 1973, 134 old

1.1

Mikola András festő

Mikola András festő

- 1928-ban kevéssel mintán a festőiskola vezetője lett, felkeresi Borghida Pál és interjút készít róla.

Említve: Udvardy Ignác, Égly Sári, Thorma János, T. Rátz Péter, Klein József, Göllner Elemér.

Borghida Pál: Riport 1928-ból

Igaz Szó 1974/5 682 old

Mikola András festő

- az általa vezetett festőiskola megalakulásáról ír Borghida Pál.

Említve: Litteczky Endre, Ziffer Sándor, Pirk János, Klein József, Boldizsár István, Réti István, Perlrott Csaba Mohi Sándor, Tóth Gyula, Thorma János, Aba-Novák Vilmos, Nagy Oszkár,

Munádin Ferenc: Borghida Pál

Igaz Szó 1974/5 675.old

Mikola András

festő

1884-ben született. Nagybányán dolgozott. Főként tájképeket fest.

A magyarországi műv. tört. I. 462.
Corvina 1971

Mihola András, festő, ?

Pásztortűr, 1930. 9 sz.
216. l.

B: A nagybányai festők kiállítása Kolozsváron.

Mikola András festö.

Katol.Szemle.1942.181-82.l.

Mihola András, festő

Pásztortűz, 1930. 9 sz.
216. l.

(B): A magyarnyai festők kiállítása
Kolozsváron.

Mikola András festő

Pásztortúz, 1923. IV. évf. II. f.
7-8. l.

sz. j.: képzőművészeti szeregszemle

Mihola András, festő

Pásztortűz, 1976. 19 sz.
446. l.

Tóth István: A magyarányai műtermek-
ben.

Mikola András festő

(Nagybánya)

Művészet, 1940

V. évf. 36. sz. 95. o.

Nagybánya virnatéről.

M i k o l a A n d r á s festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
237.

Mikola András festő.

Katol.Szemle.1937.I.373-75.l.

Mikola András festő

Magyar Müvészet 1926.1-2.o.
Lyka Károly:A Szinyei-Merse Pál
Társaság kiállitása.

Mihola András

„Házsor" o.v. 33x47

s.l.j.: Mihola

Utváltási ár: 4000 ft

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

MDK

Mikola András

Naplemente, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

11. l.

Mikola András (1884-1970)

„Téli vadon" o.v. 75x82 cm

j.l.b.: Mikola - Védett.

Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BAV 43. képaukció Budapest. 1977. szeptember

MDK

Mikola András

Patak, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 27 l.

Mikola András festőművész
Tájkép
Felsőbányai táj
Virágcsendélet
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
8-ik kiállitása. 1942. január 31

56. kép. *Magyar festő, 1710 k*

A szászfalvi r. k. templom Szent Ilona és Szent Egyed oltárának mesterétől.
Ipolyi, Biharvármegye, 146. szám.

MAGYAR FESTŐ, 1520 körül
1. *Szent Vid olajbafőzése*

2. *Szent Miklós és a hajósok*

Fa, tempera, egyenként 72×42·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi, Biharvármegye, 131. szám.

MAGYAR FESTŐ, 1520 körül
Oltárszárny:

1. *Pásztorok imádása*
(Belső kép.)

2. *Szent György*
(Külső kép.)

Fá
Res

MA

1.

2.

3.
Fa,
A b

MA
Kap
(54.
Réz,
Rest

Mikola András MDK

Kerekes kut, of.

Felsőbányai táj, of.

Nagybányai vásár, of.

Malom délutáni napsütésben, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

11o 1.

Mikola András MDK

Boglyás tájkép, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Mikola András MDK

Malom, délutáni napsütésben, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Mikola András

31. Fák alatt, olaj.

Nagybányai kiáll. 1992

Mikola András

Dorf c. Eeje Eicell

Csánky Ung Mal

33. l.

Mikola András
festő

Jellegzetes arcképeinek képeivel
szerepel a tárlaton.

Muradin Jenő: Collegium Artificum Transsylvanicorum
Művészet, 1971. március - 16. lap

MIKOLA ANDRÁS

Felsőbányán dolgozik, s az itt készült képeiből kiállít.

Murádin Jenő: Felsőbányai nyarak (II.)

UTUNK, 1971. aug. 6. 10. lap.

Mikola András festőművész (sz. 1884, Nagypelcske)
A Ricci-palota, Hevas-utca.
Ernst Endre: A Szinyei Társaság és művésztagjai, 1926. 41-42, 70, 102 l.

Mese Pál

~~Életrajz.~~ Díjai. Kiállításai.

Fenti öprag kifiratható

Nyert 1907. okt. 24 én

A BUDAVÁRI
OEGYHÁZ
ÉPITÉSVEZETŐSÉGE

[illegible]

MDK

Mikola András

Vizpart, of.

Börtsök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
loo l.

MDK

Mikola András

Önarckép. 1906.
o.,v. 100x66 cm. MNG Ltsz.: 58.278 T.

Falusi táj
o.,v. 80x100 cm. MNG letét L.U. 58.202

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 37.1.

Mikola András

Szinyei Társaság
kolozsvári kiáll.
1944.

Önarchép, olaff.
Korva savasz, olaff.
Őszi napsütés, olaff.

kir. dohánynagyárudája
ENYING

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK.

Mikola András: festő.

"Felsőbányai táj" kép.

Mücsarnok, 1911/12. téli kiáll.

Mikola András MDK

Felsőbányai táj, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Mikola András

Tájkép, repr.

Magyar művészetért kiáll. 1942. jun 6-22.
X.

Mikola András

Tájkép c. műve repr.

Magyar művészetért kiall. 1942. jún. 6–22.

347. LEÁNYKA MELLKÉPE, ovális miniatür, keskeny keretben. XIX. sz. e. f. 10.—

348. FÉRFI ARCKÉP, miniatür, zöld bőrrel boritott keretben. Német, XIX. sz. e. 25.—

349. GYERMEKARCKÉP, ovális miniatür, zöld bőrrel boritott keretben. Német, XIX. sz. 5.—

350. FÉRFI ARCKÉP, ovális miniatür, aranyozott, négyszögü, neobarok fakeretben. Francia, XIX. sz. e. 20.—

351. MINIATÜR-KÉP (olajfestmény után), négyszögü, gazdag, onix-szal, zománccal és ékkövekkel diszitett aranyozott ezüstkeretben. A miniatür osztrák, XIX. sz. e. 80.—

352. MÁRIA TERÉZIA MELLKÉPE, négyszögü olajminiatür, áttört barokdiszü aranyozott rézkeretben. Osztrák, XVIII. sz. 60.—

353. NŐI MELLKÉP, ovális miniatür, későbbi ékköves keretben. Francia, XVIII. sz. m. f. 100.—

354. NŐI ARCKÉP, kis ovális miniatür. Francia, Louis XVI. 30.—

355. ALVÓ ÁMOR, ovális aranyozott bronzkeretbe foglalt, vérjáspisra festett olajminiatür. XIX. sz. e. 25.—

356. FÉRFI ARCKÉP, ovális olajminiatür, rézveretes négyszögü fakeretben. XVII. sz. 80.—

Mikola András

Tájkép olaj.

Repr.

Szépmüvészet
1943.102.1
után

MIKOLA ANDRÁS, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:

43.-MIKOLA ANDRÁS: Tájkép.-vászon,olaj.-54+65 cm.-Jelezve balra lent:Mikola.-Katona József Múzeum.-Ltsz: 56.81.- 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés történetéhez 275.old

CUMANIA.III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

MDK

Mikola András

Cigánytanya, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

18. 1.

MDK

Mikola András

Cigánytanya, of.

Dombok között, of.

Az Ungvári Művészeti Hetek. Szépmüvészet
1941. 18o.l.

MDK

Mikola András

olajképek:

Paraszthház napsütésben

Az Alkotás utcai vám

Önarckép

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Mikola András MDK

Cineráriák, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Mikola András

Cineráriák, of.

Téli kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

112.1.

MDM

Nikola Andrée

Dimensions, &c.

Text illegible. 1935. Nov.-Dec. Mics.

MDM

Mikola András (1884 - 1970)

„Csendélet" Olaj vászon, 58x60
Jelezve jobbra: Mikola
Kikiáltási ár: 6000 Ft

BÁV 36.Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Mikola András MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Mikola András

Virág csendélet, of.

Börtsök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
lol 1.

Mikola András (1884-

„Virágol vázában"
o.v. 75x75 s.f. j. Mikola

l.ár: 8000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976.december

Mikola András (1884-1970)

Virágok vázában

Olaj, vászon 71 x 56. Selesve fent, abbra:

Mikola

Kikiáltási ár: 6 000 ft.

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

MDK

Mikola András

Szerelmespár c. festm. repr.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat.

Mikola Amdrás MDK

Felsőbányai táj, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Mikola András MDK

Felsőbányai táj, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Mikola Andras

Koratavasz. Olajf.
Felsőbanyai taj. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 22.1.

Mikola András

Körösfői Kriesch Aladár: "Gorgon-Hone" c. képe
Margó Ede: "Dankó Pista" szegedi szobra c.
Markup Béla: "Párduc" c. márvány szobra
Mikola András: Felsőbányai táj" c. képe
Ifj. Vastagh György: "Rákóczi lovasszobra" került bemutatásra a Mücsarnokben rendezett jubiláris téli tárlaton.
Repr.-ók, melyek a lapban megjelentek.

ÉLET, Bp. 1912. jan. 7. IV. évf. 1. sz.
11, 17, 19, 21, 23. lapon.

Mikola András

A jubiláris téli tárlaton a Mücsarnokban mutatták be alkotásaikat az itt felsorolt festőművészek: Dudits Andor, Wildner Glatz Mária, Hilbert Irén, Klammer Mariska, Kosztolányi Kann Gyula, Bruck, László Fülöp, Feiks Jenő, Rippl Rónai József, Herrer Cézár, Roskovics Ignác, Udvary Géza, Skuteczky Döme, Mikola András, Háry Gyula, Ziegler Károly, Mendlik Oszkár, Csók István, Benczur Gyula, Révész Imre, Szlányi Lajos.

Mikola András: "Felsőbányai táj" c. képe kitünik szokatlan gobelin szineivel, mint a tárlatról közölt beszámoló állitja.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III.évf. 52.sz. 1610-1612. lap.

Mikola András.

A Nagybányai kiállításon „Tegnek között" és „Önarckép" művei szerepeltek. (említve.)

Utunk Kolozsvár, 1952. márc. 23.

MIKOLA ANDRAS, festő

Mikola András: "Önarckép", Nyolcvan éves korából.
Fekete repr. 3.old

Fóbiás Áron: Látogatas Nagybányán 3.old

Múzsák, Muzeumi Magazin , 1971.4.sz. pp.

MDK

Mikola András, festö
szül. 1884.

Cigányok. Jelezve:Mikola. Olf.
36 x 48 cm.

Almásy -Teleki XI. 1943. Kat. 22 old.

MDK

Mikola, festöm.

a legujabbakhoz tartozik s vele be is fejezödik a magyar kollekció.

Hüvösen festett Uffizi-galériája.

F.Z.: A SzépmóMuz. uj szerzeményei. Kiáll.
Vas. Ujs. 1918.65.év f. 40.sz. 567.l.

Mikola András MDK

Velencei részlet, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

MKM

Mikola András

MDK

Chioggia Porta Garibaldi, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Mikola András

MDK

Chioggiai dóm, olf.

Miccarnok 1915. tavaszi tárlat

Mikola András

MDK

Canal grande, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

Mikola András MDK

Az Uffizi folyosója, repr.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Mikola András

Nagybánya
o.,v. 64x94 cm. Mgt.Bpest

Nagybányai piac
o.,v. 42.5x58.5 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat.38.1.

Mikola András, festő MDK

Nagybányai út, of

Nemz. Szal. - Szinyei Társ. - VII. - Kiáll. - 1940 jan.-febr. - Jegyz.

19. l.

MDK

Mikola András, festő.

Nagybányai fáj

Szinyei Merse Pál, Társ. Kiáll. 1937 okt. -

Ernst Max 25. cof.-alk.-ból. Jegyz. 6. l.

MDK

Mikola András

Nagybányai táj, repr.

Réti I.: A harminc éves Nagybánya. Magyar Művészet 1926.7.sz. 376,384.l.

MDK

Nikola Andrea

Nagybánya tán, tepr.

Régi l.: A barnino éves Nagybánya. Nagyar
Művészet 1925.7.sz. 376.378.l.

Mikola András MDK

Nagybányai táj

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

MDK

Mikola András

Nagybányai táj, olaj
Parkban, olajfestm.
Nagybánya latképe, olaj

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 10.l.

MD K

Mikola András, festö

Nagybányai táj.
Koratavasz.
Erdélyi táj.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. kiáll.
Bp.1937. ápr.29.-jun.20. Kat. 8.1.

MDK

Mikola András

Nagybányai városrész
o.,v. 63x93 cm. Mgt.Bpest

Hóolvadás. 1930 körül
o.,v. 98x112 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

MDK

Mikola Andras

Naplemente Nagybanyan
o.,v. 83.5x115 cm. Mgt.Bpest

Önarckép
o.,v. 43x32 cm. MNG Ltsz.: 59.36 T

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat.38.1.

MDK

Mikola András

Lombok alatt
o.,v. 46x33.5 cm. Mgt.Bpest

Malomkert. 1926.
o.,v. 93x113 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

MDE

Mikola András

Nagybányai táj
o.,v. 49.5x65 cm. MNG Ltsz.:61.46 T.

Nagybányai táj
o.,v. 92.5x63 cm. MNG Ltsz.: F.K. 1907

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

MDK

Kiállításon
Mikola András

olajképek:

Nagybányai városrész

Hóolvadás

Naplemente Nagybányán

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Mikola András

MDK

Az Uffizi folyosója, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Mikola András, 1885-

Az Uffizi folyosója

Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918. okt.

11 l.

MDK

Mikola András, festö

Nagybányai részlet. Olf.
Kertrészlet.

Szent György céh VIII.művészeti aukciója.
Bp. 1911.okt. Vk. 10.l.

MDK

Mikola András

Kertrészlet, olaj
Nagybányai részlet, olaj

Szent György Céh IX. auk. 1911. nov.
23 1.

MDK

Mikola András

Nagybányai részlet, of.

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 1o. 1.

MDK

Mikola András, festőm.

Nagybánya. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1940.1.rk.sz. 29.1.

Mikola András MDK

Klastromrét Nagybányán, olf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Mikola András MDK

Nagybányai táj

Koratavasz

Erdélyi táj

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Mitola András

„Nagybányai táj" o.v. 59x73

t.f.j. i Mitola

T.á: 8000 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976.december

Mikola András festő.

1884.márc.17. Nagypeleske.
Budapest, Nagybánya, Páris, Olaszország.

Nagybányai házak. Olaj.

Szépmüvészeti Muzeum Uj Magyar Képtárának Kat.
Bp. 1928. 2o l.

Mikola András
(Nagypeleske, 1884- Nagybánya, 1970)

„Nagybányai táj" o.v. 51x77 cm
J.l.j.: Mikola Irodalmi ár: 15000 Ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

MDK

Mikola András

olajképek:

Tavasz

Uj házak

~~Akt~~

Nagybányai festők. Nemz. Gal. 1962. jun.

MDK

Mikola András

olajképek:

Önarckép

Patakpartján

Szerelmespár

Táj fával

Nagybányai festők. Nemz. Gal. 1962. jun.

MDK

Mikola András

Táj fával
o.,v. 81x86 cm. Mgt.Bpest

Tavasz
o.,v. 99.8x113 cm. MNG Ltsz.: 7120

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

MDK

Mikola Andras

Uj házak
o.,v. 100x120 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

MDK

Mikola András

Patakpartjan
o.,v. 48x64 cm. Mgt.Bpest

Szerelmespár
o.,v. 95x115 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 38.1.

Mikola András

Parkban, olaj.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 96. l.

Ir.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

MDK

Kiállításon

Mikola András

olajképek:

Falusi táj

Faluvége

Fürdőzők

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Mikola András

Hegyes táj
o.,v. 104x129 cm. MNG Ltsz.: 58.141 T.

Ligeti részlet alakokkal
o.,v. 95x112 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 37.1.

MDK

Mikola András

Paraszthaz napsütésben
o.,v. 43x53.5 cm. Mgt.Bpest

Az Alkotás utcai vam
o.,v. 53.4x66 cm. MNG Ltsz.: 4380

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 37.1.

MDK

Mikola András

olajképek:

Fürdőzők,

Hegyes táj

Ligeti részlet alakokkal

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Mikola András

Nagybánya látképe.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 14.1.

Mikola András MDK

Nagybánya látképe, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Mikola Andras

Faluvége
o.,v. 69.5x44 cm. Mgt.Bpest

Fürdőzők
o.,v. 120x150 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 37.1.

Mikola András (1884-1970)

„Márcinsi napsütés" o.v. 96x111cm

J.l.j.: Mikola. (Sérült)

Vizialtási ár: 10000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapest,1977.május

Mikola András

MDK

Felsőbányai táj, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Mikola András
Erdei tisztás, olaj

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 14 l.

MDK

Mikóla András

Erdei tisztás, olajf.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa.1937.Jan.Nemzeti Szalon.

Mikola András

Erdei tisztás

Kopp

MAGYAR MŰVÉSZET
1937. 29. l.

1715

73

Mikola András: Az Uffici folyosója.

MJEGYZÉK.

. 3
esztő. 6
drássy Gyula. 7
ózsa Miklós 13
zső. 17
Lajos. 22
gyösy Nándor. . . . 23
ároly 26
k. 28
. 31
. 34
. . . . . 37—143

MIKOLA ANDRÁS, festő

---

86 évig élt Nagybányán, özvegye itt él/ a régi Ferenczy házban/, a régi műteremben, festmények, akvarellek, rajzok százai között. Mikloáné modellje volt Mikolának. Egy szenképhez keresett modellt, s megszerelte őt. Egy zárdában festette meg édesanyja jelenlétében. A kép ma a görög katolikus templomban van. 5.old

FÓBIÁS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Művészet, Múzeumi Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

MIKOLA ANDRÁS, festő

Mikola István halálakor irta özvegyének a Párizsban él
Gáll Ferenc:Lesújtva olvastam,hogy szegény Mester elmen
és Vele együtt,egy kicsit mi is és az a Nagybánya,ame.
lyet már az újonnan jöttek nem fognak megismerni soha".
Mily szép volt 1938-ban a Klastromrét,az iskola kertje,
..." 5.old

FÓRIÁS ARON: Látogatás Nagybányán 3.old

Művészet, Múzeumi Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

MIKOLA ANDRAS, festő

Krizsán János és Mikola András voltak az utolsó nagybányai korszak mesterei a huszas években, kik a diákok, festőnövendékek munkáját irányították. A Virághegyen, a Rozsályon, A Papok rétjén, a Morgón vagy az Izvorán.
5.old

TÓBIAS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Műcsak, Múzeumi magazin, 1971. 4.sz. sp.

MIKOLA ANDRAS, festő

Meglátogatták az egykori Perenczy-házat, ahol nagybá
nyai tartózkodása alatt Perenczy Károly lakott, s amelyet
tőle a nagybányai hagyomány folytató Mikola András vet
meg. 4.old

Fóbiás Áron: Látogatás Nagybányán 3.old

Múzsák, Múzeumi magazin, 1971.4.sz. pp.

M.D.K.

Mikola András, festő

nevét elsőnek emliti a szerző a fiatal festők Könyves Kálmán-féle képkereskedésben rendezett kiállitásán: „Ő vonal ki fizenegy, képpel a leghomolyabban... Entudatos és józan munkák, melyekből a matériának Cézanne-féle ábitatos szeretete szól hozzánk. Összevon, egyszerűsit, kihezesi a lényeget... halad a „művészet" felé, hol a puszta dolgok lelki szenzációkkal is összefüggnek."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 55. old.
/a cikk megj.: „Népszava" 1907. jún. 5./

Mikola András

festő.

Az 1906-ban készült Önarcképe amelyen a művész ecsetehet tart a kezében a Nemzeti Galéria állandó kiállításán látható

Dévényi Iván: Mikola András halálára.

MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 29.lap

Mikola András
festő

Szerepelnek művei a kolozsvári
Művészeti Múzeum kiállításán,
a 13. teremben.

Márkos András: A Műv.- i Múz. rendezése
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. XI. sz. 1662.

MIKOLA ANDRAS, festő

Nemes Marcell festőinkmjavarészét megbecsülte és müveiket vásárolta. De kockázatot is vállalt, mert pályakezdő fiataloktól is vásárolt. A Nyolcak csoportjatól, valamint többek között Mikloa Andrástól is. 276.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell, a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA. -Bács-Kiskun Megyei Mázeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

M.D.K.

Mikola András festőművész

"Falu vége" repr.

Ernst Múzeum kiállitásai LXXXI (1926)
Szinyei Társ. II.-ik kiáll.

Mikola András

Önarckép, grafika

Az Önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc. 24. l.

M.D.K.

Mikola András. [Darvas Simon: A nagybányaiak c. cikkéhez illusztráció.]

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 28.p.

M.D.K.

Mikola András: Tájkép. [Darvas Simon: A nagybányaiak c. cikkéhez illusztráció.]

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 28.p.

Mikola András

Tanulmány (fotó)

A Két, 1971. szept. 10 2. evf. 37sz. 2p.

Mikola András

Koppmagyarf 150 cm

MIKOLA ANDRÁS :

235. Női akt. - Kr.rajz, p. 21.4 x 29.5 cm.
Jelz.l,j.: " Mikola ".

Vizf., p.méret 15 x 21 cm. Jelz. J. "Rupprecht".

RUPPRECHT JÁNOS / XIX.sz.első fele/:

163. Magyar testőr képmása. - Min.vizf.,elefántcsont,méret 10 x 12 cm.Jelz. l. b. "Ruprecht 836".

RUSZ KÁROLY / XIX.sz.második fele / :

164. Szent István a kereszténységet hirdeti. - Szépia, p. méret 48.5 x 36.6 cm.Jelz. l.b."K.Russ 1811".

SAJÓSSY ALAJOS / 1856 - 1901 / :

165. Csendélet. - Olajf.,v.méret 52 x 45 cm. Jelz.l.j. "Sajóssy A. 865".

Mikola András

Tanulmány, c. fiatal férfit ábrázoló rajza, repr.

Művészet. 1910. 193. l.

MDK

Mikola András

Mikola András rajza=Vázlat.Repr.

Művészet 1915. 121.l.

NYOMTATVÁNY

Mikola András

a Nagybányai Festők

Társaságának tagja

Szablya János

Nagybánya

A Kévé könyvé

1912. I. K.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Mikola András (1884-

„Tanya" o.v. 30x39 cm J.l.j. Mikola

Kikiáltási ár: 1000 Ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Mihola András (1884 -

„Tájkép templommal" o.fa. 38x52 cm
(sérült) Kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 49.Képaukció Budapest,1979.szeptember

MDK

Mikola András, festőm.

Utcarészlet. Olf. J.l.j.

Árv. Közlöny. 1931. 3.rk.sz. 62.l.

mDK

Mikola András, festöm.

711. Utcarészlet. 5o x 55 J.l.j. Olf.

Arverési Csarnok aukciója. Zst. 1932. dec. 4.sz.
41.l.

Mikola András (1884-

„Őszi táj alakokkal"
o.v. 75x95 cm J.l.j.: Mikola
Utiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

FDK

Mikola András

Parkrészlet, o.

—

Szépműv. Múz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

MDK

Mikola András

Táj, o.

Nagybányai utcarészlet, o.

Tavasz, o.

FőV. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp., 1952.

Mikola András

MDK

Falu széle, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Mikola András MDK

Völgyben, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Mikola András MDK

Magános lak, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Mikola András, festőm.

Magános lak. Olf.

MMT 1912. tavaszi kiáll. Kat. 52.l.

Mikola András

MDK

Kisvárosi utca, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Mikola András festőművész
Erdőrészlet
Szinyei Merse Pál Társaság művésztagjainak
negyedik kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1933. november

Simor prímás vásárolta Rómában, 1878.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 677. l. — Maszlaghy II., 96. és 97. szám. (Andrea Cantacci.) — Van Marle, VIII., 1927., 246. l.

PACZKA FERENC, Domenichino után
Szent Jeromos
Vászon, olaj, 120×100 cm. (26. szoba.)
Simor prímás rendelésére készült.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 848. l. — Maszlaghy II., 334. szám.

PACZKA FERENC, Domenichino után
Szent Jeromos halála
Vászon, olaj, 330×205 cm. (Első emeleti fogadó.)
Simor prímás rendelésére készült.
Maszlaghy II., 461. szám. — Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 521. l.

PACZKA FERENC, Rafael után
Tansfiguráció
(1882.) Vászon, olaj, 360×205 cm. (Első emeleti fogadó.)
Simor prímás rendelésére készült.
Maszlaghy II., 460. szám.

PACZKA FERENC, Tizian után

MDK

Mikola Andras

Tájkép.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 16.1.

MDK

Mikola András

Erdőrészlet, of.

Börtsök-Réti, Nagybányai kiáll. kat. 1912.

114 l.

MDK

Mikola András

A Gellérthegy aljából, of.

Hid-utca, of.

Gyümölcs-csendélet, of.

Virág csendélet, of.

Bürtösk-Náti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
106 l.

MDK

Mikola András

Utva Nagybányán, of.

Malom, of.

Faser, of.

Virágcsendélet, of.

Börtsök-Héti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

110 l. 111. l.

MDK

Mikola András

Nyugati pályaudvar felett, of.

Börtsök-féti Nagybányai Kiáll. kat. 1912.

109 l.

MDK

Mikola András

Az alkotás-utczai vámnál, of.

Börtsök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

100 l.

MDK

Mikola András

Tájkép libákkal, of.

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec.

5. 1.

MDK

Mikola András

Napsütéses táj, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

18. l.

MDK

Mikola András, festöm.

6oo. Városrészlet. Olf. 52x54 J.l.j.

Árv. Csarn. 1932. 1.rk.07 3o.1.

61. M. márc.

Mikola András festményei

Ifjúmunkás
Zasar - part
Hasafelé
A ferenczelyi nizgyűjtőgót.

Ipaz Szó 65/4 613.0.

E'-2- K.D.K.

MIKOLA András festő

Paris Julian

Nyáron Nagybánya, télen Bp. Képző-
műv. főisk. Ferenczy K. tanítványa

Tanulmányutak: Paris, Olasz.

Az alkotásutcai városrész

Nagybányai házak

Réti István: A nagybányai művész-
lélek, Bp. 1951. 257-259. l.

166.

166. ◄
Lisztay József

Templom a hegy alatt, Nagybánya

Olaj, vászon, 60x49,5 cm
Jelezve balra lent: Lisztay Nagybánya

Kikiáltási ár: 250 000 Ft

167. ▼
Nagy Oszkár (1883-1965)

Műtermi csendélet, 1961.

Olaj, vászon, 68,5x99 cm
Jelezve balra fent: Nagy Oszkár 961.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

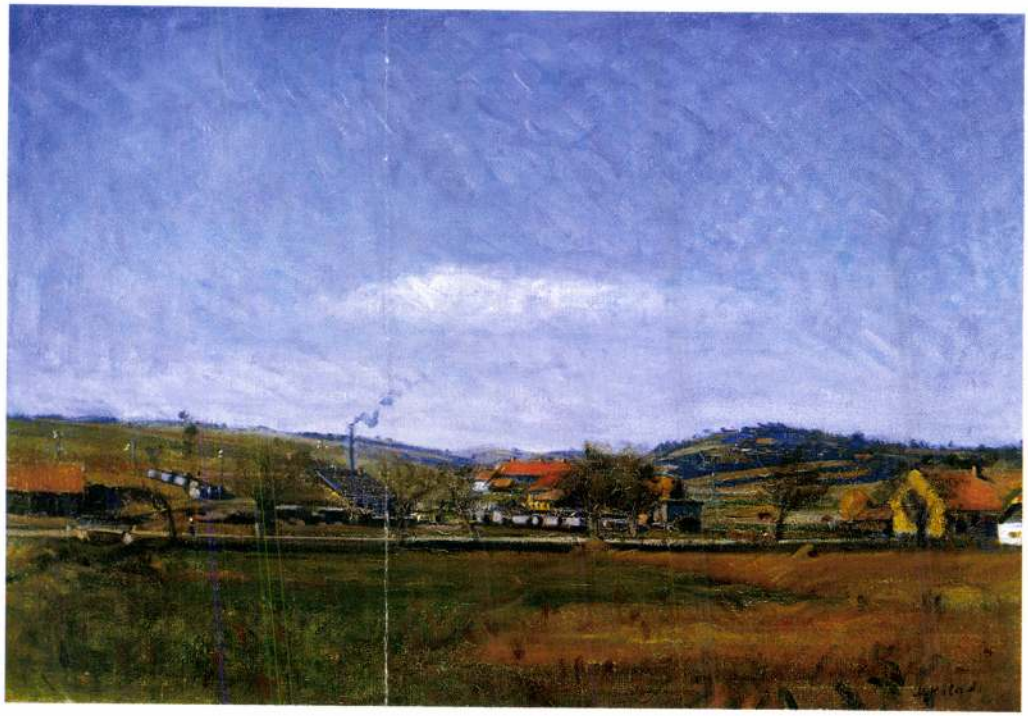

2002. őszi

164. ▲
Mikola András (1884-1970)

Nagybánya környéke, 1929.

Olaj, vászon, 65x95 cm
Jelezve jobbra lent: Mikola A.

Kikiáltási ár: 320 000 Ft

E/2 - 1 - . M.D.K.

MIKOLA András

Szül. 1884. Nagypeleske (Kocmár m.)

Nagybányán kezdte a tanulást 1902.
utána 2 hónapig Pesten rajztanárjel
1904. nyarán Bányán Ferenczy Tanitványa
Közben jogkollgató
1905 Szabbya - Frischauf Ferenc. budapesti
iskolájában jár

./.

Mikola András
Favágás

Munkácsy-Céh I. kiállítása. Nemz. Szal. 1928. nov.
26 l.

Mikola András

Favágás

Munkácsy Céh első kiállitása a Nemzeti Szalonban
Budapest, 1928. katalogusa 26 lap

Mikola András

Szinyei Társaság III. kiállításán az Ernst Múzeumban szamosvölgyi téli tájával szerepelt.

Újság 931. I. 11.

MDK

Mikola András

Vizpart tavaszkor, of.

KMT 1912. tav. kiáll. 53.l.

Mikola András MDK

Vizpart tavaszkor, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Mikola András

Magyar Művészet
IV. kötet

Márciusi napsütés.
Olaj.

vall. és km. vásárlása.

Szépművészet
1943. 159. l.

az 1943. évben kiadásra kerülő 1000 (egyezer) pengős tanulmányi (studium) jutalomdíjra pályázatot hírdetek.

Pályázni lehet olyan, teljes ódaadással festett, fejet, vagy aktot ábrázoló olajfestménnyel, amely az utolsó három éven belül készült és a természet őszinte átérzéséről tanúskodik. Ezen felül minden pályázó köteles három, törekvéseit jellemző hasonló tárgyú tanulmányait is beküldeni. Aki ennél több vagy kevesebb pályamunkát küld be, annak pályázatát nem veszem figyelembe.

A díjra pályázhat — korra való tekintet nélkül — minden magyar festőművész, vagy festőművésznövendék. A pályamunkákat az *1943. évi augusztus hó 15. napjáig* kell beszállítani az Országos Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskola rektori hivatalába.

A pályamunkákkal együtt a pályázóknak — ugyancsak a szóbanlevő főiskola rektorához — rövid életrajzaikat (curriculum vitae) tartalmazó kérvényt is kell benyujtaniok.

A postán beküldött pályamunkák oda- és visszaszállításának költségei a pályázókat terhelik.

A díj odaítélése felől szakemberekből álló bizottság meghallgatásával, de szabadon döntök.

M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter.

A M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM MEGVÁSÁROLTA A KÖVETKEZŐ KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOKAT:

A Műbarát 41. kiállításán: *Deli* Antal: „Izbégi részlet" (krétarajz), *Göllner* Miklós: „Nyitott ablak" (vízf.), *Varga* Ferenc: „Pásztor" (fadombormű).

Mikola András MDK

Tabán

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

M.D.K.

Mikola András /1884-

431. Parkrészlet. Olajf. 83 x 90, vászon.
432. Kora tavasz. Olajf. 99.8 x 113, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 49., 50. l.

Mikola András MDK

Nagybányai vásár, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Mikola András

Nagybecskereki táj, olaj.

Tm Bp 1932

27. HÉT

1 VASÁ

Jézus 1 vére, Tibold

2 HÉ

Sarlós B.-A., Ottokár

3 KE

M. sz. pápa, Kornél

4 SZE

Ulrik, Ulrik

5 CSÜT

Antal, Enese

6 PÉN

Izaiás, Esaiás

MDK

Mikola András

Nagybányai táj. Repr.

Magyar Művészet, 1926. 376.lap

Mikola András festőművész
Nagybányai táj
Szinyei társaság kiállitása
Ernst muzeum, 1937 október

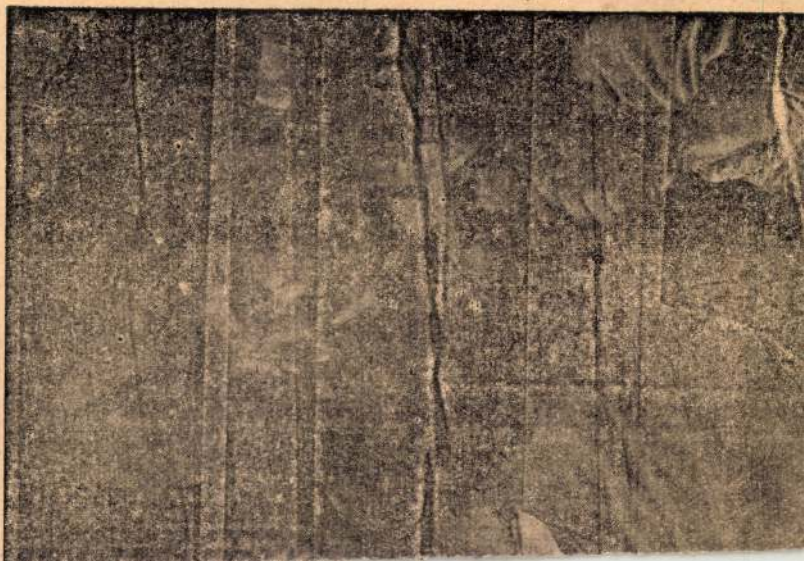

Talaja.

A Dunántúlon leggyakrabban a lösszel találkozunk; különösen a Mezőföldön, de a dombok-halmok táján is. Ahol a víz a löszt lemosta, az *agyag* és a *homok* került a felszínre; ilyen agyagország pl. Göcsej, homokország meg Belső-Somogy. A rábamelléki dombok valóságos *kavicsországot* alkotnak. Az alacsonyan fekvő részeken meg a *láp* világa terül el, mint a Kis-Balaton, a Nagyberek és a Sárrét vidékén.

A Dunántúl talajában éppolyan változatos képet mutat, mint felépítésében.

Vizei.

A Dunántúl életében nagy szerepe van a *víznek*, sokkal nagyobb, mint az Alföldön. A bőségesebb csapadék, a kicsiny esésű vizek sok helyen nagykiterjedésű árterületeket foglalnak el. Nagy a száma az apró ereknek, patakoknak. Nagyobb folyója csak a *Rába*, amely nagy területnek a vizét szállítja a Dunába. A *Sárvíz—Sió—Kapos* a nagy táj DK-i felének vizeit csapolja le.

Sok *forrásvize* is van a Dunántúlnak. A balatonfüredi

MDK

Mikola András

Nagybányai táj 80x100

A Szinyei Merse Pál Társaság VI.Kiáll.
Budapest,1937.Okt. Kat. 6.1.

Mikola András

Nagybányai táj

1932 fův új szorzem kiáll Mücsarnok

Mary Ann Hall

M.D.Y

Nikola András

festő

Nagybányai kaj } repro
Gesztenyék

Kisdéginé Kirimi Irén: Nikola András festőművészről
Művészet, 1963. március – 25 lap.

Mikola András, 1884-...

Nagybányai Templom-tér, olaj

Mű- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 16 l.

Mikola András festőművész

Tabán

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa.1934

Mikola András

MIKOLA ANDRÁS:
Favágó (műmelléklet)

Erdélyi Helikon
1930. I. kötet

ÁSZAI

TÓ ÉS TESTVÉR-
ZAKFOLYÓIRATA
ITS FERENC. TÁRS-
K LÁSZLÓ. KIADJÁK
ŐK TÁRSASKÖRE ÉS
AGÁNTISZTVISELŐK
FIKAI SZAKOSZTÁLYA

XXXIV. ÉVF. 5. SZ.

MIKOLA András festő

másolatot készitett a Csapodi család birtokában található Hollósy S. Tengeri-hántás c. képéről mielőtt azt a Szépmüc.Muz.megvette - később a másolat elpusztult

ld. SZILÁGYI István: Egy vidéki polgárcsalád. = Vasi Szemle, 1993. 3. 419-420.

A martonvásári angolkert növényállományára vonatkozólag a legtöbbet Szidónia grófné idejéből tudjuk. Mindez annak a három növényleltárnak, pontosabban átadási-átvételi jegyzéknek köszönhető, amely 1860-ban, az új főkertész, Hommert munkába állásakor készült. Ezek a listák nem a park teljes növényanyagát tartalmazzák (kettő a „hideg- és melegházi" növényeket, a harmadik pedig az 1858 és 1860 között helyben szaporított fákat és bokrokat veszi sorra), segítségükkel azonban az angolkert egészére vonatkozólag is érdekes dolgokat tudhatunk meg.

Az egyik jegyzék a hidegházban 118-féle növényt (főként cserepes és kerti virágot, bokrot stb. említ; ezek együttes darabszáma a 4300-at meghaladta. A melegházban 36-féle növényt (begónia, fikusz, gardénia stb.) tartottak számon.[97] A következő listán az a további 136-féle hideg- és melegházi növény szerepel, amellyel az állomány 1858 és 1860 között gyarapodott. E tételek döntő többsége az alcsúti főhercegi uradalom ajándékaként került Martonvásárra, de érkeztek növények Válból, Lovasberényből, Perkátáról, Csákvárról, Budáról stb., sőt külföldről — főként Bécsből és Erfurtból — is.[98] A martonvásári hideg- és melegházak gazdag növényállománya és a jegyzékek alapján jól elképzelhető virágpompája is mutatja: a virágkultusz nem szűnt meg, amikor az angolkert a virágot száműzte, csak visszaszorult az üvegházakba. „S aki elfáradt a park egyhangú zöldjében, az üvegházba sietett, hogy szemét az exotikus virágcsodákon felfrissítse."[99]

Az említett harmadik, s egyben legterjedelmesebb jegyzék a birtok különböző pontjain kialakított hét faiskola állományáról készült.[100] E faiskolák elsősorban a helybéli park céljait szolgálták. „Csak az kerül eladásra, ami a saját szükségleten felül van" — írta Szidónia grófné megbízásából az új főkertésznek Lejthényi uradalmi inspektor.[101] A 98 804 darabból álló készlet dendrológiai elemzésére hivatottak nem vagyunk, összetételére vonatkozólag azonban mégiscsak kell tennünk néhány általánosabb jellegű megállapítást.

Mihola András
festő

Tabán látképe" } repro
"Tek táj"

Banner Zoltán: Mihola András
Műcészet, 1971. december – 16 old.

MDK

Nikola András, festöm.

Völgyben.	Olf.	9.1.
Falu széle.	"	1o.1.
Felsöbányai táj.	"	14.1.

Mücs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17. Kat.
9,1o,14.1.

MDK

Mikola András

Nagybányai házak, of.

Szépm. Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

Mikola András

MDK

Tájkép libákkal

Műcsarnok 1939 dec-1940.január

Mikola András

Erdélyi táj, olf.

Tájkép, olf.

Márciusi napsütés, olf.

Micsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MD K

Mikola András, festö

Erdélyi táj.	Olajf.
Tájkép.	"
Márciusi napsütés.	"

Mücsarnok. IV. Képzömüv.kiáll."A Magyar Müvészetért"
1943. máj. 16-30. Kat. 6.l.

Mikola András

Felsőbányai táj, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. 28-tól.

Mikola András MDK

Tájkép, repr.

Műcsarnok 1943 Amagyar művészetért c.kiáll.

Mikola András [redacted]

Tájkép, olf.

[redacted]

A magyar müvészetért c.kiáll.

Mikola András MDK

Tájkép, repr.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Mikola András

Klastromrét Nagybányán, of.

Nagybánya látképe, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mics.
15.1.

MDK

Mikola András

Koratavasz, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. MűcsE.

MDK

Mikola András

Nagybányai részlet, of.

Szent György czéh művenke. lo. 1912. febr.

72 l.

MDK

Mikola András

Az Uffizi Firenzében

Thirring G.dr.: Szépmüv. Muzeum. Budapest részletes kalauza. Részletes helyi kalauzok 1. Bp. 1926. 101.1.

Nikolaj Andrejs

As Ufifai Firenzeben

MDK

Mikola András

Az Uffizi folyosója, o.

Magyar festők Itáliában. N. Gal. kat. 1967.

MDK

Mikola András

Sakkozók

Szerelmesek

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MIKOLA ANDRÁS

138. Kukoricaszántó Rézkarc 300.000

MIKOLA ANDRÁS

140. Falu vége.* Rézkarc 300.000

MIKOLA ANDRÁS

161. Naplemente 12,000.000

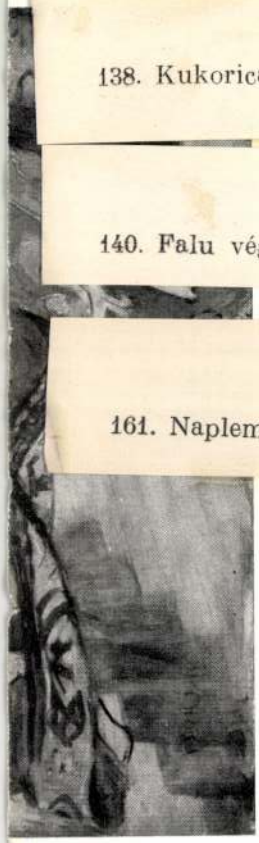

E. M. LXXXI. kiáll.

20. Balaton	—	1500 P
21. Balaton	—	1500 P
22. Sokác lány	(40×50)	900 P
23. Tájkép	—	1400 P
24. Tájkép	—	1400 P

A Szépművészeti kiállítások programmja :

Január 9.	Basch Andor
Január 30.	Vass Elemér
Február 20.	Halápy János
Március 13.	Szobotka Imre
Április 3.	Fenyő György

Szépművészeti kiállítások, Budapest, IV., Mária Valéria-utca 8.
Telefon : 382—122.

Mihola András
festő

M.D.K.

1. "Önarckép" (repro)

Aradi Nóra: Nagybányáról
Művészet, 1963. február - 3 lap

MDK

~~Ibányi~~

Mikola András

olajképek:

Nagybányai piac

Nagybányai táj

Nagybányai táj

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Mikola András

Parasztlegény

pasztell. 670x520 mm Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 54.1.

MDK

Mikola András

Szerelmespár, of.repr.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Mikola András

MDK

Parasztlegény, paszt.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962.jun.

MDK

Kiállításon

Mikola András

olajképek:

Lombok alatt

Malomkert

Nagybánya

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDk

Mikola András, festő

Őszarckép c. festménye.

Repr.

– : Nagybányai festők művei a Nemzeti Galériában 7. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 6.

Mikola András

MIKOLA ANDRÁS:
ÖNARCKÉP

Képzőművészeti
1963 jan 6

tott? És akkor a válasz nem az objektív körülmény, hanem: mert jól játszottak a fiúk. Miért törtük ki a nyakunkat az elmúlt napokban Budapesten? Hát az objektív körülmény miatt. De minek ezt így kérdezni? Miért ne lehetne úgy, hogy miért biztonságos nálunk a közlekedés? És akkor a válasz: mert a Köztisztasági Hivatal jól dolgozik. Kérdezni kell tudni, és akkor nincs siránkozás, belenyugvás, tehetetlenség! Kérdezni kell tudni, akkor nincs objektív körülmény.

Végezetül még annyit: lehet, hogy egyesek megharagszanak rám emiatt a kroki miatt. Hadd mondjam meg azonban, nem kell rám haragudni. Mert ha azt kérdik, miért írtam ezt a krokit, azt felelem: az objektív körülmény miatt. Szombat után ugyanis vasárnap következik, és vasárnap ezen a helyen kroki szokott lenni. Ez objektív körülmény, nem tehetek róla. Ha így kérdezik. De minek ezt így kérdezni? Kérdezzék úgy, hogy miért nem írtam mára krokit? És akkor válaszom: mert nem volt miről írni.

Komlós János

Mikola András MDK

Nagybányai táj, olf.

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

Magyar Müvészet 1925.219.o. Kerényiné

Mikola András:Tabáni látkép.

122. Horthy Béla: Virágzó fák.

Horthy Béla

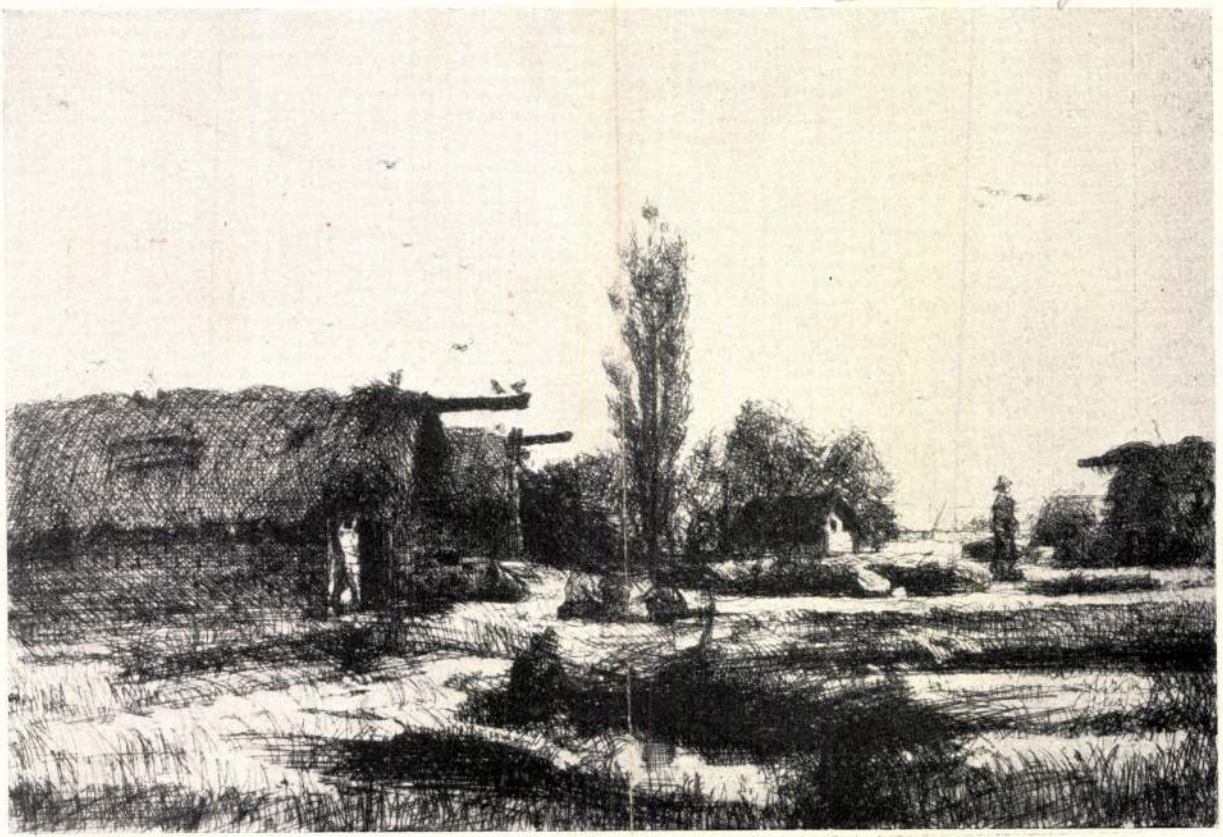

140. Mikola András: Falu vége.

Mikola András MDK

Napsütéses táj

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

MDK.

Mikola András festő

"Utcarészlet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz.1939. december.

41..l.

Mikola András (1884-)

Táj.
Oljf.96x64.5 vászon Ltsz:3944.Sign.

Nagybányai utcarészlet.
Oljf.96x80.5 vászon Ltsz:3597.Sign.

Tavasz.
Oljf.Ltsz:4559.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

M.D.K.

Mikola András /1884-

542. Táj. Olajf. 96x64.5 vászon.
543. Nagybányai utcarészlet. Olajf. 96x80.5 vászon.
544. Tavasz. Olajf.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 38. l.

MDK

Mikola András

Müncz udvar, of.

Nagybányai utca, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

11o 1.

Mikola András MDK

Parkban, olf.

Nagybánya látképe

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Mikola András

MNK

Cigánytanya

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

MDK

Mikola András

Csendélet.Olajf.

Műcsarnok,1911/12.téli kiáll.

MDK

Mikola András

Nagybányai vásár, of.

KMT 1912. tav. kiáll.

MDK

Mikola András, festő

117. Tájkép. Olf.

Bp.Mücs.-"A M agyar Müvészetért". Képzöm.Kiáll. 1942. jun6.-22. Kat. 8.l.

Mikola András

Nagybányai utca
a. képe repr. –

Gerő Ödön. A magyar
népéletkép. Magyar
Művészet 1927. 24. l.

ARSÁG
BKESZTI
AY ISTVÁN

Mikola András (1884-

„Nagybányai utca" o.v. 81x96 cm

j.l. j.: Mikola

kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 48.Művészeti Képaukció Bp.1979-május

Mikola András MDK

Nagybányai hetivásár, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Mikola András festőművész
Nagybányai ut 9f
Szinyei Merse Pál Társaság VII. kiállitása
Nemzeti Szalon, 1940. jan.

MDK

Mikola András

Nagybányai utca, of.

Táj és életkép kiáll. KMTárs. 1927. 21 l.

Mikola András MDK

Nagybányai utca, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Mikola András

Nagybányai vásár. Olajf.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll.

MDK

Mikola András
Nagybánya koratavaszkor, olaj

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet, 1942.
45 l.

Mikola András

Nagybánya koratavasz-
kor, olaj.
Nagybánya látképe,
olaj.

Művészeti Hetek Komárom

1941

at geschaffen hat, ohne jedoch in seiner
ine besondere siebenbürgische Eigenart
) stammende Maler Josef Koszta, dieser
st schließt sich mit seinen tiefen Tönen
größten ungarischen Malers, an Michael
n Heimat im großen ungarischen Tief-
lerische Schönheiten aus. Es ist begreif-
aus Siebenbürgen stammenden neueren
les großen ungarischen Stils münden.
usländischen Kunstzentren sich wieter
f die Entwicklung der gesamten unga-
r lebten alle bis zu der in Trianon voll-
nd künstlerischen Atmosphäre Ungarns,
ch spüren. Auch nach Trianon kamen
bürgen an die Budapester Hochschule
n ungarischen Künstlergenossen vereint
nie. Aus dieser wuchs die Erneuerung
hen Einflüsse der dekadenten »Schule
zählen zwei ungarische Bildhauer von
und Andreas Dósa Farkas, der Maler
er ist der Illustrator der Székler Balla-
n. Aber auch die daheim gebliebenen
icht untreu geworden.
ungarische Bauer Borberekis, der 1938
, legt von der Urkraft und Schöpferlust
ugnis ab, gleich seinen Vorfahren vor
Gyulafehérvár in ihren eindrukvollen
g konnte dieser Siebenbürger mit dem
ilte ungarische Kunst von Heute ver-
ssen.

hen Kunst wäre nicht vollständig, wenn
Zweige der altungarischen Kunst nicht

Mikola András, festőművész.

Iványi-Grünwald sorsában döntő jelentőségű, hogy Kecskemét haladó szellemű polgármestere, Kada Elek művésztelep létesítését tervezi. Meghívására 1910-ben Iványi néhány tanítványával – Mikola, Perlrott, Bornemisza – Kecskemétre költözik s elvállalja a művésztelep vezetését.

Telepy Katalin: Az ismeretlen Iványi-Grünwald. Budapest, 1978. 6. 26. old.

Mikola András, kohó

L. Réti J.

Sümegi Gy: Az 1910-es kecskeméti... 67-72

Forrás, Kecskemét, 1980. febr. XII/2.

Mikula András, festőművész

A hagyományos erdélyi intim műfajok, a táj, a portré és csendélet az otthon és otthonosság, műfajainak művelői, akik már tudatosan látnak és gondolkoznak, a közösség nevében, tipikus példa Mikola András, Simon Endre és még mások művészete.

Bánner Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1974. febr. 66. old.

Kola András, festőművész

Pankas Eszter festőművész 1917-30.-ig a nagybányai telepen tanult, dolgozott megszakításokkal. Visszaemlékezik a nagybányai telep pezsgő életére: egyszer Mikola András kijött és felszólítja a társaságot, hogy mindenki csináljon egy plakátot, holnapra kell, mert itt lesznek a nagy írók, illik őket propagálni.

Festőiskolák nyomában.

1980. X. 25. Kossuth 13.30 (Áné).

MIKOLA ANDRÁS

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

516-517
Szöveg : 51, 53, 56, 183, 184, 185, 187, 189, 190, *191/23*, 200, 202, *202/4*, *263/80*, 318-324, 327, *363/5*,
Kép : 318, 320, 321, 322, 323, *440*, *441*, *456*,
Kronológia : 1908, 1909, 1913, 1922, 1925, 1926, 1927, 1961, 1964, 1968,

Mikola András

kezéjel a fiumei nemzetközi
képzőművészeti kiállításon

Magyarság 1927 VI. 29.

Mikola

Munkácsy-cèh II. kiàllitàsàn az Ernst Muzeumban szerepelt.

Az Est 929. X. 20.

Mikola András

Munkácsy-céh II. kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt.

Ujság 929. X. 20.

Mikola András

Szerepel a „magyar táj és életkép"
kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1927 I. 14.

Mikola András.

Testménye szerepelni fog a Munkácsy Céh első kiállításán.

Magyarság, 1928. Nov. 11.

MDK

Mikola Andras festő

Műveivel résztvett a Szinyei Merse Pál Társaság II.kiállitásán.

Lyka Károly: A Szinyei Merse Pál Társaság kiáll.

Magyar Művészet, 1926. 1,2.lap

Kisfaludy András

szerepelt a Szinyei Társaság IV. kiállításán.

PH. 1933. XI. 19.

Mikola András

III.-ik Szinyei kiállításon képei-vel szerepelt.

Az Est 931. I. 11.

MIKOLA ANDRÁS

Művei szerepelnek Kecskeméten, a Festészetünk a századfordulón c. kiállításon (eml).

Heltai Nándor: A Katona József Múzeum új kiállítása

PETŐFI NÉPE – Kecskemét – 1971. okt. 3.

Mikola András

Szerepelt a Szinyei-Társaság IV. Kiállításán.

dr. 1933. XI. 19.

Mikola András

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Pesti Napló
1938.XI.17.

Mikola András

festő

~ képei vannak a kaposvári múzeum-

ban.

Képzőművészeti Almanach 3 108.

Corvina 1972

Mikola András festőművész

A nagybányai festőművészek a Somogyi Képtárban megnyílt kiállításán a művész képei az első nemzedéket követők között szerepelnek.

Horányi Barna: Nagybánya nemzedékei.
Somogyi Néplap, 1974. ápr. 4.

Mikola András

Művei találhatók a kaposvári múzeum gyűjteményében.

Szabó Júlia: Rejtett kincsek a kaposvári múzeumban; Képzőművészeti Almanach 3, Csoóri 1972, 108. l.

Mihola András

A mester alkotása a
Kecskeméti Városi Muzeumban
található.

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....
Müvészet, 1975. junius - 47 oldal

Mikola András

Lerepel a Linyei Társaság
kiállításán az Ernst Múzeumban

Pesti Napló 1937 X. 17

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
193.l.

Péczely

M i k o l a A n d r á s :

Tanulmány/Pipázó férfi/

Szines krétarajz

Szines reprodukció

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
21.l.

Péczely
Béla

M i k o l a A n d r á s :

Tanulmány/Ülő akt/

Szénrajz

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
234.l.

Péczely Béla

M i k o l a A n d r á s

vázlatkönyvéből/Kopasz férfifej/

Tollrajz.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
32.

Péczely

M i k o l a A n d r á s :

Velencei részlet

Olajfestmény

A Mücsarnok téli kiállitásából

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
189.

Péczely

M i k o l a A n d r á s :

Vasaló leány

Krétarajz

Magyar Müvészet 1927.24.o. Kerényiné

Mikola András:Nagybányai utca
Petrovics Elek tul.

Magyar Művészet 1926.52.o. Kerényiné

Mikola András:Falu vége.
Rézkarc.

Magyar Művészet 1926.52.o. Kerényiné

Mikola András:Kukoricagóré.
Rézkarc.

Magyar Müvészet 1926.376.o. Kerényiné

M ikola András:Nagybányai táj.

MDK

Mikola András

Pogány Kálmán: Séta a téli tárlaton. A Lakás, III. évf. 11.sz. 174 l.

Mikola András MDK

nagybányai festőművészt lakónegyede képviselőnek jelolte.

Müterem 1958 I. évi. 4. sz. 46 o.

Mikola András

1909-ben rént vett azokon a kiállításokon, amelyek a Nyolcak megneveződésének előzményei voltak.

Lévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.

10.o.

Mikola András, festő

MDK

Ma is Nagybányán dolgozik.

-r-r: ... a kor lelke mozdult meg bennük ...

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. jan. 7.

ESTI HIRLAP

MDK

. Mikola András

Réti I: Nagybánya. A Műbarát. 1922. II.

221. l.

MDK

Mikola András

Réti I: Nagybánya. A Műbarát. 1922. II.
223. l.

MDK

Mikola András festő

1913 óta a "Nagybanyai Festők Tarsasaga" cimen szervezetbe tömörulve él Nagybanyan, ott maradt a roman uralom ala került varosban, orizve a mult szép hagyomanyait, szinvonalat.

Réti Istvan: A harminc éves Nagybanya.

Magyar Művészet, 1926. 384.lap

MDK

Mikola festő

Nagyobb tömegben legelőször a Könyves Kalman sz
szalonjaban jelentek meg a nagybanyai nevek az
1907.juniusaban rend.kiall.-on.A kritika nagy
dicsérettel jegyezte fel Mikola,Nagybanyat
évekig járt fiatal festő nevét.

Réti I.: A nagybanyai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiall.kat.1912.50.l.

MDK

Mikola András

Képzőművészet, 1929. 19. sz. ~~93-94~~ 1. ~~képek.~~

Mikola

M.D.K.

A MIÉNK 1909-es tárlatán csatlakozóként állit ki.

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

MDK

Mikola

Ernyei Gáspár: Erdélyi művészek. Vásárhelyi Z. Emil könyve. Erdélyi Helikon 1938. 3. sz. 211.l.

MDK

Mikola András

A Szinyei-Társaság kiáll. Pest 1942. febr. 5.

MDK

Mikola András

Szinyei Merse Társ. kiáll. Szépművészet, 1942.
3.sz. 62 l.

Mikola András, festö

erdélyi tájait elevenné teszi bibor-lilás reflexekkel.

H.Szörédi Ilona: "A magyar művészetért".Kiáll. Műcsarnok
Új Magyarság. 1943 máj.16. 13.l.

Mikola András festőművész
Márjás Viktor: Régi és uj impresszionizmus
Nemzeti Ujság, 1933. nov.21

lapon. A betűben fehér ruhában, vörös penyben ülő püspök előtt három tonzurás pap fjú térdel imárakulcsolt kézzel. Egy negyedik deplő pap, hátsó nézetben, a püspök elé piros- lás, nyitott könyvet tart. A két szöveghasáb tött rózsaszín-arany, arany-zöld, középen cso- val díszített keskeny szalag húzódik végig, elyből a lap alsó szélére két hosszú levél nyúlik, karminpiros virágba végződő indakört képezve állas aranytallérokkal, míg a lap felső szélére kisebb levél ágazódik.

a lap (IIII): *N* iniciálé (73×67 mm) arany- apon zöld s szürke levelekből képzett betű, melyből három hosszú, csipkézett levél nyúlik alsó s külső lapszélre és a szöveghasábok közé. iében szürke, gótikus architekturával keretelt vaspántos ajtó előtt karminpiros ruhás ifjú lleszt a zárba. Mögötte még három ifjú, en kulccsal. A lap alsó szélén kis növényi és.

a lap (V): *H* iniciálé (23×29 mm), kívül , belül zöld alapon karminpiros egyszerűbb . Hasonló iniciálék még a következő lapokon: *(L)* (23×26 mm); *14a (E)* (24×25 mm); *(S)* (31×32 mm); *27b (D)* (39×40 mm); *(A)* (31×35 mm); *37a (A)* (23×22 mm); *(S)* (39×50 mm); *45a (C)* (47×46 mm); *(C)* (40×43 mm); *58a (S)* (48×45 mm); *(I)* (47×29 mm); *64b (N)* (48×50 mm); *P)* (40×40 mm); *89a (N)* (39×42 mm); *(Q)* (40×41 mm); *94a (E)* kis levéldíszítés- (48×46 mm); *97a (S)* (39×45 mm); *97b (P)* ×50 mm); *98a (O)* (23×25 mm); *98b (I* éldíszítéssel) (45×21 mm); *101a (I)* (52× mm); *111b (N)* (46×48 mm); *113b (S)* ×45 mm); *116b (S)* (48×44 mm); *118a (S)* ×35 mm); *119b (C)* (40×44 mm); *121b (N)*

Mikola András festőművész

Sz.T.II.K.Budapest, Sz.T.K.Bruxelles
A Szinyei Társaság rendes tagjainak 1926. évi
művészi és irodalmi működése.

Jeszenszky: Szinyei Társ.Ért.1927.II.

21b lap: (Ad Completorium) *C* iniciálé 23×26 mm) ecsetarany alapon festett fehér betű, belül zöld virágbimbóval.

33b lap után két levél kivágva.

51a lap: S iniciálé (34×34 mm) ecsetarany alapon fehérrel árnyékolt betű. A betű belsejében *Könyvettartó férfi* mellképe látható, camaïeu festéssel.

61a lap: E iniciálé (22×25 mm) ecsetarany alapon fehérrel díszített szürke betű.

74b lap: „In commemoratione beate Aldegundis."

75a lap: „Aldegundis virgo egregia cui servit nostra familia."

77a lap: I iniciálé (22×23 mm) ecsetarany alapon rózsaszín-fehér betű.

83b lap: „. . . Laus deo. Anno 1536."

84a lap: „Pour soy bien disposer . . ." *A* iniciálé (26×23 mm) ecsetarany alapon fehérrel díszített szürke betű.

94b lap: Alul bejegyzés: „Ex libris Generosi Domini Martini Hainal die 7 Aprilis. Anno 1698."

RÁK EMLÉKEK

Kloster Marienthal bei Zittau) és a zwickaui aromkötetes biblia (Zwickau, Ratsschulbibl.) miniaturáival mutat elsősorban rokon sajátosságot. (Képüket lásd: Bruck Robert: Die Malereien den Handschriften des Königreichs Sachsen

Mikola András

- 1907-ben hazajön párizsi út járól Nagybányára, magával hozza a francia művészet új hullámait
- Thorma lemondása után a négy vezető fiatal festő közé kerül
- 1927 - szept. 4-én megválasztják a festőiskola elnökévé.

Említve:

Hollósy Simon, Thorma János Réti István, Ferenczy Károly, Ferenczy Béni, Ferenczy Valér, Glatz Oszkár, Csók István, Grünwald Béla, Horthy Béla, Czóbel Béla, Frimm, Perlrott Csaba Vilmos, Ziffer Sándor, Mikola András, Boromisza Tibor, Jakab Zoltán, Börtsök Samu, Krizsán János, Réthy Károly, Dénes Vali, Bartók Margit, Lederer Dávid, Feremiás Nándor, Debreczeny Zsolt.

Rácz Albert: Nyolc évtized festészete Nagybányán

Korunk 1977/4 281 old.

Mikola András

gok meg feloldottabba teszik.
zületett Hódmezővásárhelyen, a polgári
ulja a fényképész mesterséget, közben
képzőművészeti szakkörbe. 1948 őszén
iskolára, ahol Borsos Miklós a mestere,
paron megszűnt, a következő évben
ra került Kisfaludi Strobl Zsigmond
1953-ban készített. Egy Pécsre terve-
letere került volna ez a munka, ha az
Történelmünk jelentős eseményét for-
tervezett dombormű-sorozaton. Állami
uhazási munka 1958-ban Tessedik Sá-
zdaság lelkes apostolának másfeles élet-
zarvason áll. Következő években Tisza-
rművet, majd a csepeli gyógypedagóiai
ben készítette Gyenesdiásra az Ismeret-
az ismeretlen tanító valójában Gödör-
grófok volt nótáriusa, aki már a múlt

pedig, amely a nyíregyházi Sóstó fürdőre kerül és egy dió hoalakot ábrázol, megtanult a másik nem szemével látni. Női aktot ábrázoló, szép teli plasztikai formákkal gömbölyödő szobra kedves a férfiszemnek.

Kincses Mária személyében szobrászatunk újhangú és színes egyéniségét tisztelhetjük. Most kezdi alkotó korszakát.

Kovács Gyula

MIKOLA ANDRÁS HALÁLÁRA

Július elején – életének 86-ik évében – elhunyt Mikola András erdélyi festőművész, a nagybányai művészek közösségének utolsó mohikánja.

Mikola András 1884-ben született a szatmár megyei Nagypeleskén. Művészeti tanulmányait Budapesten, Nagybányán és Párizsban végezte, Ferenczy Károly, Réti István és J. P. Laurens növendékeként. Franciaországon kívül megfordult Itáliában, Németországban és Svájcban is. Párizsi tartózkodása idején megismerkedett Cézanne művészetével, amely megtermékenyítően hatott munkásságára.

1907 nyarán a budapesti Könyves Kálmán Szalonban kiállítás nyílott fiatal magyar művészek (Tornyai, Márffy, Czigány Dezső, Perlrott-Csaba, Egry József, Réth Alfréd stb.) munkáiból. A tárlatról a *Népszava* 1907. június 5-i számában Bölöni György számol be: „Mikola András vonul ki – tizenegy képével – a legkomolyabban: önarcképek, interieur-ök, csendéletek ezek, s két kép Párizs külső boulevard-járól . . . Öntudatos és józan munkák; a művész összevon, egyszerűsít, kikeresi a lényeget."

Réti is megbecsüléssel emlékezik meg volt tanítányáról; a nagybányai művésztelepről írott könyvében Mikola András néhány festményéről úgy vélekedik, hogy „azok nemcsak a művésznek, hanem egész korosztályának legkitűnőbb alkotásai közé tartoznak."

A művész nem nélkülözte a sikert, az elismerést pályája során: az 1912-es nagybányai jubiláris kiállításon munkáit melegen fogadták, 1913-ban és 1914-ben elnyerte Andrássy Dénes utazási ösztöndíját, a húszas években a Szinyei Merse Társaság hívta meg tagjai közé, 1927-ben pedig őt választották meg – ellenszavazat nélkül – a Nagybányai Festők Társaságának elnökévé. (Réti szerint „mind művészi értékei, mind logikus feje és energikus jelleme" alapján Mikola a volt legalkalmasabb e tisztség betöltésére.)

A magyar közönség utoljára 1962-ben találkozhatott – nagyobb számban – Mikola képeivel: a Nemzeti Galéria – Bényi László által rendezett – „Nagybányai festők" című kiállításán huszonhárom festmény szerepelt a művésztől, közöttük a „Szerelmespár", a „Fürdőzők", a „Nagybányai piac", „Az Alkotás utcai vám." 1906-os „Önarckép"-e, amelyen a művész ecseteket tart a kezében, a Nemzeti Galéria állandó kiállításán látható.

A román népi demokrácia is tisztelettel adózott Mikola András munkásságának; a mester „a Román Szocialista Köztársaság érdemes művésze" címet is elnyerte.

Mikola halálával érzékeny veszteség érte mind a román, mind a magyar festészetet.

Dévényi Iván

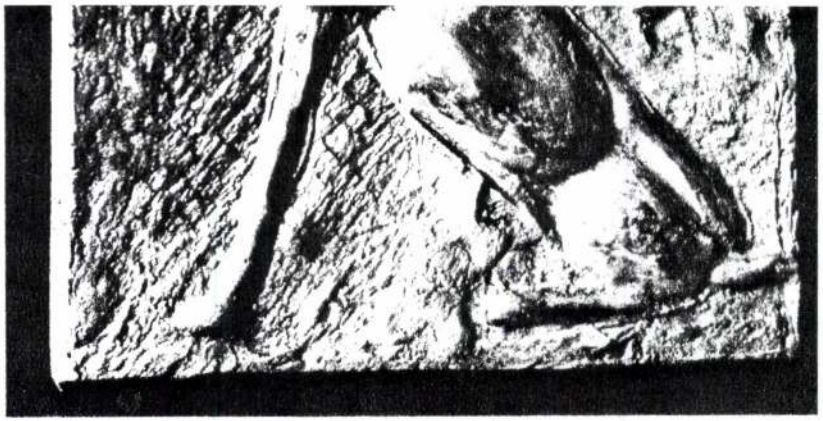

Kincses Mária: Kutya. Bronz dombormű
Chien. Relief en bronze–Собака. Рельеф из бронзы

Kincses Mária: Medve. Bronz dombormű
Ours. Relief en bronze–Медведь. Рельеф из бронзы

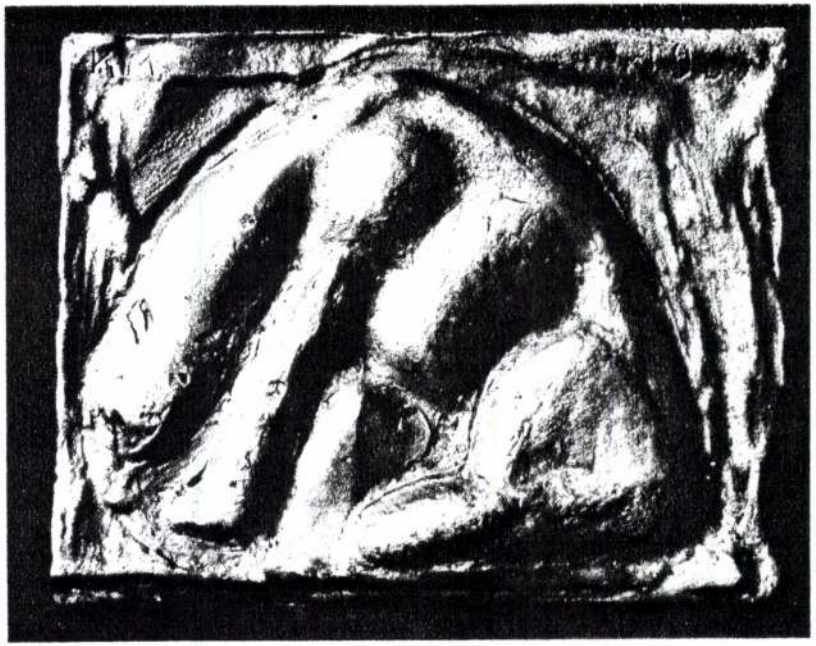

Műv. 1970/8

29

Mikola András: Tabán látképe
Panorama de Tabán – Вид на Табан

Nagybánya, a város, fáival, épületeivel, hegyeivel, embereivel, légkörével legelőbb Mikola és Ziffer képirásában lép elő önálló témává, öntörvényű festői világ forrásává és gerjesztőjévé – Ziffernél expresszionista és fauvista színlátomások lebegésében, Mikolánál pedig eleinte Cézanne, Van Gogh és Gauguin súlyosabb formaelemeiből építetten, majd impresszionisztikusabb s egyben bensőségesebb életkép-tájakká oldottan.

*

Tulajdonképpen rebellisnek jött Nagybányára. „Tanulmányainak két főpillére neki is Párizs és Nagybánya volt. Általános kultúrája elmélyítésére nagybányai szabadiskolai kortársai közül külföldi útjait, főleg Párizst, talán egyikük sem használta ki oly mértékben, mint ő."**** De első jelentős művét, s a legújabb kori erdélyi művészet mindmáig egyik legmonumentálisabb portréját még Párizsba indulása előtt festette, a ligeti csűrben. Az *1848-as veterán* (1905) vörhenyesbarnákban tartott, szíjjas parasztfeje, halántéka fölött a megőszült haj sztigmaszerűen világító foltjával, magán viseli ugyan Hollósy és Thorma történelmi érdeklődésének a visszfényét, előadásában azonban nyoma sincs romantikának, s ösztönszerűen előre vetíti a párizsi élmények természetét.

Ennek szinte egyenes folytatása – drámai erő és szerkezetesség tekintetében – az 1906-os *ÖNARCKÉP*, a párizstól Peleskéig huszonháromszori átszállással érkező fiatal festő első hazaköszönése.

Mikola Párizsban, a Salon des Indépendants-ban és Stein Leo műgyűjtőnél Cézanne, Renoir és Matisse vásznaira pillant a legelbűvöltebben, de ebben a monolit tömegű, a festés nagy, belső szenvedélyétől izzó, háromnegyedalakos önarckép-kompozícióban már Gauguin és főleg Van Gogh lobogásának, formateremtő akaratának az ihletésére ismerünk.

Az *Önarckép*, aztán az 1908-as *Ülő akt*, az 1910-es sorozatból a *Női fej*, a csodálatos hangulatú, pasztózusan felrakott, ám mindössze néhány kompozíciós erővonalra egyszerűsített Vámsorompó havas tája *(Az Alkotás utcai vám)* s a karszékben ülő, bajuszos *Koltói paraszt* síkszerűbb, dekoratív felületszövése, sallangmentes festői tartalma túlmutat a századforduló „nagybányai forradalmán", annak máris folytatása, s lényegesen több „kolorisztikus naturalizmusnál."

Olyan új, szintetizáló szellemi-formai izgalmak feszültek, erjedtek és készültek felszínre törni a huszonhat éves Mikola munkáiban, amelyeket a némiképpen mégiscsak perifériára szorult nagybányai telep, de különösen második mestere, Réti István nem érzékelhetett.

Már első jelentkezéseiben (1908 májusában a budapesti Könyves Kálmán szalonban, 1910 novemberében a Műcsarnokban állít ki, s gazdag anyaggal vesz részt az 1912-es jubiláris nagybányai tárlaton) felfigyeltek a természeti téma lírai átszervezésében megnyilvánuló, kivételesen friss és energikus táj-látására, s egymás után kétszer (1913-ban és 1914-ben) ő nyeri el az akkori idők legmagasabb összegű külföldi ösztöndíját, a gróf Andrássy Dénes-féle alapítványt; 1922-ben pedig a Szinyei Merse Pál Társaság rendes tagjául választotta.

1913–14-es olaszországi tanulmányútjai során főként a reneszánsz mesterek és a barokkba hajló cinquecento virtuóz mesterségbelisége nyűgözi le, s némi nyugtalansággal észleli, hogy Nagybányán elsősorban művészeti *látásra* tanították, már-már a festői *tudás* rovására. Sebesen, egyenlőre főként remekművek másolásával igyekszik behozni a mulasztottakat, s „elhatároztam – írja *Egy nagybányai festő emlékei* című kéziratában –, hogy a régi művészekhez hasonlóan, mintegy képességeimet próbára téve, megcsinálok egy képet annyira, amennyire csak tudok. Így született meg *Az Uffizi képtár folyosója*..." Ám benne, a valóban megszólalásig hű, részletező „ megfestésen" túl, a színfoltok és a tömegek elosztásának szellemében olyan kristályos rend és tisztaság ragyog, amely csakis századunk képzőművészeti gondolkozásának a talajáról érthető meg. Talán öntudatlanul, de már a kép kivágásában s különösképpen a felület kezelésében nemcsak hasznosította, hanem tovább is fejlesztette a Salon des Indépendants-ban szerzett benyomásait – Giorgio de Chirico és Carlo Carrà szimbolista tárgyiassága felé.

Paradox módon nem a századokkal korábbi mesterek szellemi alapállásába helyezkedett e mesterek szálláshelyét megörökítő képében, hanem kora érzelmi-technikai álláspontjáról tekintett vissza rájuk, s ezért *Az Uffizi folyosója* nem pusztán kísérletként maradt fenn az évtizedek rostáján, hanem elsősorban Nagybánya akkori lehetőségeinek elszigetelt dokumentumaként.

Életkörülményei és a nagybányai művészélet alakulása azonban nem e felé a monumentális, szerkezetes, tárgyilagos látásmód felé irányítják művészi pályáját, hanem egy lényegesen intimebb, végül is a természet mozgásai után igazodó, s az alapítóknál is következetesebb kolorizmus felé. Végül is tehát nem távolodik tőle – hanem befelé fordul Nagybánya mágneses terében, s a plein-air-festés szilárdabb vázra építésével egyúttal a végső következtetésekig jutott, amelyekkel az alapítók által sugallt nemes, ám törvényszerűen önmagába visszatérő emberi-művészi attitűd körét végérvényesen bezárta.

Mondottuk már: rebellisnek jött a telepre; aztán az alapítómesterek távoztával egyre inkább a hagyományt, a kolorisztikus naturalizmust áthidaló, megőrző láncszem szerepét vállalta, a folytonosság jelképévé személytelenedett (noha művészete mindvégig személyes vallomás maradt) nyilván nem pusztán missziótól, hanem legalább annyira az európai festészet új áramlataival való feltöltődés személyes alkalmainak a hijján.

A be nem vallott szándék: közérthetővé és közkinccsé avatni e valóban ritka szépségű táj festői tartalmait.

*Réti István: A nagybányai művésztelep, Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat, 1954. Budapest, 258. l.
** NFT: Nagybányai Festők Társasága
*** I. m. 241. l.
****I. m. 258. l.

Börtsök Samu: Téli táj boglyával
Paysage d'hiver avec meules
Зимний пейзаж со стогами

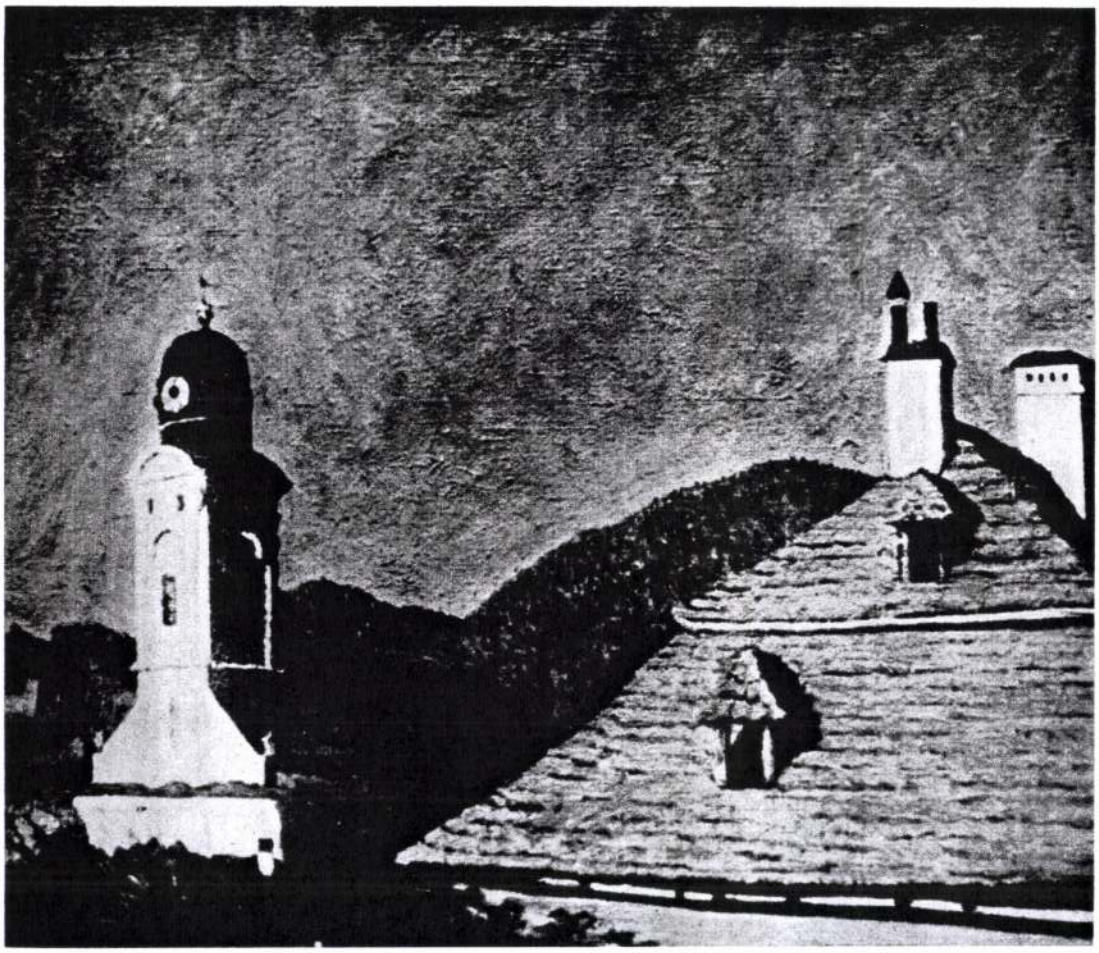

Ferenczy Károly: Templom
Église – Церковь

A bevallott ars poetica: „...A folytonos megfigyelés megérlelte bennem azt a felismerést, hogy a természet legfőbb törvénye a harmónia, a kiegyenlítődésre törekvés. Ezt a nagy harmóniát érzem én mindenütt a nagy természetben, a harmóniának a kifejezése művészi tevékenységem célja."

S az 1916-os *Sakkozók* után – az önarcképek s az 1928-as *Pierro és Kolombina* különös közbeiktatódásától eltekintve – nem is igen találtunk életművében kizárólag csak tájakat; előbb rajzosabb, dekoratívabban összeszőtt, alakos tájkompozíciókat, mint például a Virághegyet övező kertek és bányászházak szubsztrátumából fölcsapó *Koratavasz* (az erő, izgalom, formabőség, rajzi-színbeli finomság és energia e sajátos összegeződése akár a vegytiszta nagybányaiság mintája lehetne, de ugyanakkor benne izzik Bonnard és Utrillo, s Rudnay és Koszta fojtott drámaisága is, amely a felület egyetlen részletére sem lokalizálható, hanem a szinte térmértani kiszámítottsággal felrakott fehér ecsetvonások egyensúly-hálójában feszül), aztán ez a húszas évekre jellemző részletező összefoglaltság fokonként tűnik át mind kuszább reflexek sziporkázásává.

Már a *Fák tehenekkel* (1916), de főként az 1925-ös *Táj tujákkal*, *Ligeti részlet alakokkal*, *Lombok alatt*, *Malomkert* stb. mintegy négy évtized munkásságának az alapmotívumait és vonásait előre-vetítik. Már ekkor feldereng későbbi tájképeinek jellegzetes zöld-lila tónusú szfumátója, amely belengi minden táját. Háttérként rendszerint a Virághegy, a Kereszthegy, vagy a Klastromrét és a felette égbe nyilazó, tűhegyes tornyú fatemplomocska és téliesen görcsös vagy nyári bujasággal tenyésző gesztenyék szerepelnek. S e színesen, fénnyel telítve fejlesztett háttér elé komponálja anekdótikus jeleneteit illetve alakjait: tehenekkel ballagó öreget, lovat hajkurászó legénykét, kertészkedő bányászt vagy egy-egy pirosruhás lány szinte egyetlen ecsetvonásba foglalt vonalát, tömbjét, mozdulatát – hol az időtlen nyugalmat és csendet, hol pedig (izgága lombok vagy egy-egy élesen hangsúlyozott mozgás csattanójával) az élet áradását ünnepelve.

Másik alapmotívuma: ligeti fák, tisztások – fekvő vagy sétáló alakokkal; tájélményeit talán ezekben a téma-változatokban ötvözi legeredetibb módon a klasszikus tájfestés reminiszcenciáival. S végül a harmadik minta-kör: a felsőbányai Zazaron átlépő hidak, hátizsákos vagy rőzsekötegeket cipelő asszonyok, s mindenek fölött, minden tájának kiindulópontjaként és záró-elemeként: az ég, ezek a jellegzetesen réz-súlyos és réz-patinájú Mikola-kék egek, amelyek mindenki másétól megkülönböztetik az ő nagybányai képeit. Az égnek ezt a fémes, sűrített, préselt „anyagát" három-négyszeri fejlesztéssel cizellálta, tömítette ily fénnyel átitatottá és anyagszerűvé. S az eredmény: az a bizonyos nagybányai táj-födém, amelynek „eredetije" napos időben vetekszik Itália azúrkék egével.

Tájkompozícióin a zöldeknek olyan pompáját vonultatja fel, amihez foghatót a legkitartóbb természetjárók sem ismernek. A harmincas évek elejétől egyre inkább csak zöldekkel, s a kéknek a lilába és rózsaszínbe hajló árnyalataival dolgozik, s utolsó éveiben egyre többször villantanak elő belőlük új városnegyedek téglavörösei.

Ezek a szinte szobrászian körülírt zöld tömbök szálasodnak meg, s az olykor dekoratív keménységgel megrajzolt kompozíció belső szilárdsága ritkul a negyvenes évek végétől kezdve lázasan felvetett, ködösen világító tónusok gomolygásává; már nem, vagy mind kevésbé pontosan rakja ki az árnyék-ékezeteket, s a hajdan megbonthatatlannak tűnt tektónikai rendet szétroncsolja fénnyel. Valósággal szétmossa, alaktalanná zilálja a fák, házak, figurák, dolgok térbeliségét, amit annyi gonddal és művészi fegyelemmel épített az első nagybányai évtizedekben.

Reneszánsz ábrázolás-eszmény és forma-igényesség önarcképeiben kíséri végig legkövetkezetesebben pályáját. S a különböző évtizedekből származó önábrázolások festőileg nem is igen tartalmaznak új vonásokat; csak kifejezésükben érzékelhető az idő múlása, az évek lerakódása az arc medrében. Sőt, különös próbaképpen, egy, a húszas években megkezdett portréját állandóan fejlesztette, minden évben új ecsetnyomokkal fedte le a régieket, mintegy az egymásra rakódó festékrétekeg zománcaiba égetve érzelmeinek, tapasztalatainak, indulatainak és megnyugvásainak eleven anyagát. Sajnos, ezt az önarcképet, halála előtt néhány hónappal megsemmisítette.

Egyike volt az utolsóknak, akiknek a művészet: ünnep és nem vajúdás. S ehhez a nap mind nap ismétlődő ünnepi szertartáshoz Nagybánya pompája nem csupán méltó keretet szolgáltatott, hanem az áhítat és az áldozat kimeríthetetlen alkalmait.

Banner Zoltán

Thorma János: Parasztszekér
Chariot paysan – Крестьянская телега

NAGYBÁNYAI JUBILEUM

75 éves születésnapját ünnepli a nagybányai festőtelep, amelyet Hollóssy Simon alapított 1896 május 6-án.

Hollóssy Simonnak 1885 óta működött neves magániskolája Münchenben, s olyan nagyszerű alkotásai voltak, mint például „Tengerihántás" című gyönyörű festménye, hogy csak egyet nevezzünk meg a sok közül. De kétségtelenül említésre méltó az is, hogy a Münchenben forradalmian új plein air festészetnek Hollóssy volt a közvetítője Kelet-Európa felé.

1896–1901 között, hat éven át, a nyári hónapokban, Hollóssy müncheni iskolájának a tanítványai, sőt azoknak barátai is, Nagybányán táboroztak.

A következő esztendőben, 1902 áprilisában, Thorma János, Réti István, Ferenczy Károly és Iványi–Grünwald Béla megnyitják a nagybányai Szabadiskolát, kilenc évvel később, 1911 október 21-én, megalapítják a Nagybányai Festők Társaságát, az ezt követő évben pedig, 1912 augusztus elsején, megnyílik a nagybányai művésztelep nagyszabású tárlata.

Az első világháborút követő események nem okoznak változást a nagybányai iskola és művésztelep életében, amelyeknek folytonossága nem szűnik meg. Mi több, 1919-ben, a bukaresti, kolozsvári és iaşi-i főiskolák növendékeiket ösztöndíjjal Nagybányára küldik, ismereteik, tanulmányaik fejlesztése céljából.

Iványi Grünwald Béla: Nyári délelőtt
Matin d'été – Летнее утро

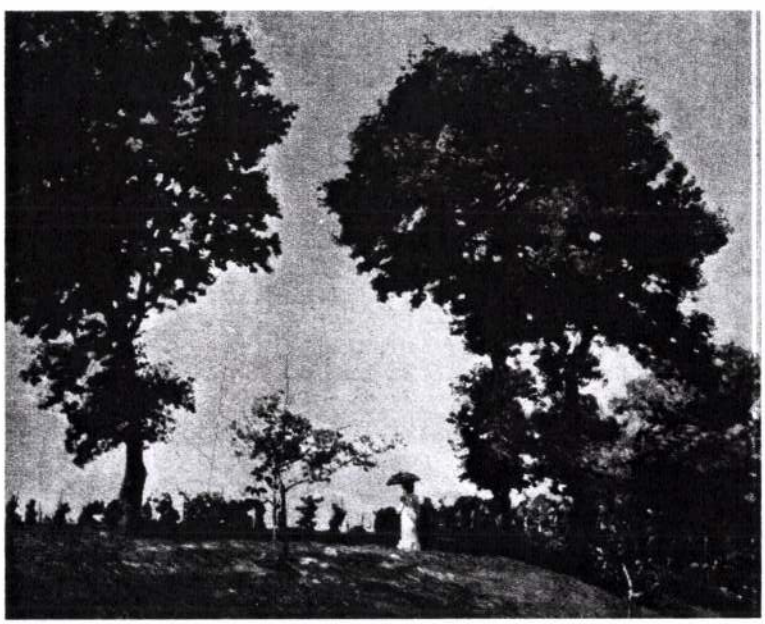

Mikola András
festő-

1913-ban és 1914-ben ő nyerte el akkori idők legmagasabb összegű külföldi ösztöndíját. A gróf Andrássy Dénes féle alapítvány.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971.december- 16.oldal

Mikola András
festő

Első jelentkezése 1908 májusában volt a budapesti Könyves Kálmán szalonban. 1910-ben a Műcsarnokban állított ki, 1912-ben a szegedi tárlaton vett részt.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971. december- 16. oldal

Mikola András
festő.

1908-ban készült az „Ülő akt",
1910-ben a „Női fej", a „Vain-
sorompó hávas tája, a „Koltói
parasz".

Banner Zoltán: Mikola András.
Müvészet, 1971.december- 16.oldal

Mikola András

festő

1905-ben készült „Az 1848-as veterán" ebben a műben nyomasúlás a romantikának. Előre vetí a párisi élmény de természetét.

Banner Zoltán: Mikola András.

Művészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András

festő

1906-ban készült a drámai erejű „Önarchip"-e Ebben a kompozícióban Gaugin és főleg Van Gogh ihletését is megjük fel.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971.december- 16.oldal

Mikola András
festő-

Tanulmányainak két főpéldája
Volt Párizs és Nagybánya. Első je-
lentős főműveit még Párizsban tanu-
lása előtt festette.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő

Nagybanyai képeit jellegzetes Mikola-kék
ég különbözteti meg a töltitől. A zöldek-
nek is egy különös pompáját rozmaltatja fel
képein. Rédveli a kiknek a kiáb a hajló
ormyakétát.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő

Kedvelt témakóre a felsőbányai
Zazaron levő hidakon hátizsákos
vagy rőzsekötegés asszonya.

Banner Zoltán: Mikola András.
Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő

Egyik alapmotívuma a ligeti fák, tisztások, fekvő, sitáló alakokkal. Tájelmanjut nehbe a téma változatokba ötvöri.

Banner Zoltán: Mikola András.
Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő -

Mikola András a homállyal és a testetlenséggel folytatott hürdelmet, ennek tanúbizonysága, en egyetlen absztrakt Mikola táj.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971. december - 16.oldal

Mikola András
festő.

Az utolsó nagybányai festő - Mikola András Thorma 1937-ben bekövetkezett halálával után is hagyandó és képes dolt a nagybányai iskolát fenntartani.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971. december - 16.oldal

Mikola András

festő

Tájképeinek jellegzetes zöld-lila tónusa van. Hátteiként rendszerint a „Virághegy" a „Keresztheg" vagy a „Klastromvizet" fa-templomai szerepelnek.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő

1916-ban készült a „Fák tehenekkel",
1925-ben a „Táj tyúkokkal", a „Ligeti
részlet alakokkal", „Lombok alatt" a
„Madonnák" stb., az elkövetkezendő évek
alapmotívumait előre-vetik.

Banner Zoltán: Mikola András.
Művészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András

festő

Mikola András 1922-ben a Szinyei Merse Pál Társaság rendes tagja lett. 1913-1914-ben olaszországi tanulmányútra ment.

Banner Zoltán: Mikola András.

Művészet, 1971.december- 16.oldal

Mikola András
festő

Olaszországba először vernek művek másolásával foglalkozik. Itt szü-letett az „Uffizi hiptár folyosója" című műve.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András
festő-

1916-ban készült a „Sakkozók" című kompozíció. 1928-ban a Piero és Kolombina „nem igen szerepel művei között csak tájkép, ettől a kettőtől eltekintve.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikhola András
festő

Nagybánya, a város, fáival,
épületeivel, hegyeivel Mikola
képein jelennek meg ő vállá
témával.

Banner Zoltán: Mikola András.
Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András

festő

A „Korałavasz" című képében, az erő, izgalom, rajzi finomság, szimbeli erőkenység, ízzik. Nagybányaiság mintája, Rudnay-Koszla fájtott drámaiságával telített kép ez.

Banner Zoltán: Mikola András.

Művészet, 1971.december - 16.oldal

Mikola András

festő -

Mikola élet művében a nagybányai-
ság uj funkciója a művészettörténeti
-tett művészpolitikai gyakorlatká ava-
tása.

Banner Zoltán: Mikola András.

Müvészet, 1971. december - 16.oldal

Mikola Tseuc

Новгор

Ірод

Skso 64. l

67 l.

..... *műhely.*

vfőnökség!

v..... hó.... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

ám.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Mikola

Mikula Ferencz

szobrász.

4/1904. Nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi ministerium.

A Koronázó templom két oldal bejárata fölött az egyik tympanonba a Megváltó alakjának, másikba pedig ornamentalis díszítménynek, továbbá a szentély stellumain 16 sarokdisznek ki faragását és ennek költségét a magas Ministerium 1902. jun. 14. 69654 sz. a. engedélyezvén, a szóban levő munkálatokat Mikula Ferencz szobrász foganatosította és a munka helyes befejezését Schulek Frigyes, bizottság építésze az ./. alatt csatolt számlára vezetett záradék szerint bizonyította.

Mikula Ferencz járandósága összesen 1860 korona, mely összegből az 1903. okt. 7én 63230 sz. a. kelt. rendelettel 1400 korona már kiutaltatván, 460 korona van még hátra, mely összegnek kiutalását van szerencsén javaslatba hozni.

Kelt Budapest, 1904. április hó 17ikén

Forster Gyula
bizottsági elnök.

Csatolva:

Mikula Ferencz
szobrász
Budapest, Vár.

Számla.

A budavári főegyháznál végzet (igy) szobrász munkáról és pedig:

I) egy Tympanon, tiszta ornamentalis az észak nyugati bejárat felett minta és köben faragása Korona 300.–

II) egy drb. Tympanon, figuralis „Szalvator mundi" minta és köben faragása Korona 600.–

III) 16 drb. sarokdiszek, külön külön minta után tölgyfából faragot, a templom belsejében levő „stallumokon" á drb 60K Korona 960–

összesen Korona 1860–

1903. Augusztus a Conto 1400–

Bélyegh Budapest, 1904. márcz 3ién marad Korona 460–

Négyházhatvan Korona
Mikula Ferencz
szobrász
P.H.

A munka helyes befejezését bizonyítom.
Budapest 1904. ápr. 13.
Schulek Frigyes
építész tanár

Az eredetiről Pentiván 1904. V. 6.

Mikola Ferenc

Hobrasi Bjelt

Munsarndt

1908.–9. téli Eiall. 315

1909. tav. Eiall 185

Mikula

l. ott

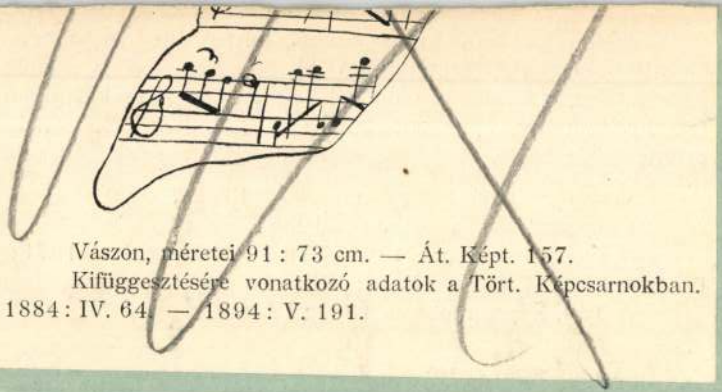

Vászon, méretei 91 : 73 cm. — Át. Képt. 157.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Tört. Képcsarnokban. 1884 : IV. 64. — 1894 : V. 191.

Á. 157.

Mikula Ferenc

Műcsarnok szobrász Bpest

1923, tav. Eiáll. 260

Mikola Ferenc

Mücsonok szobrász Bpest

1916-17. téli kiáll. 360

1922. őszi kiáll. 132

Szászok III. 139

Mikola Ferenc

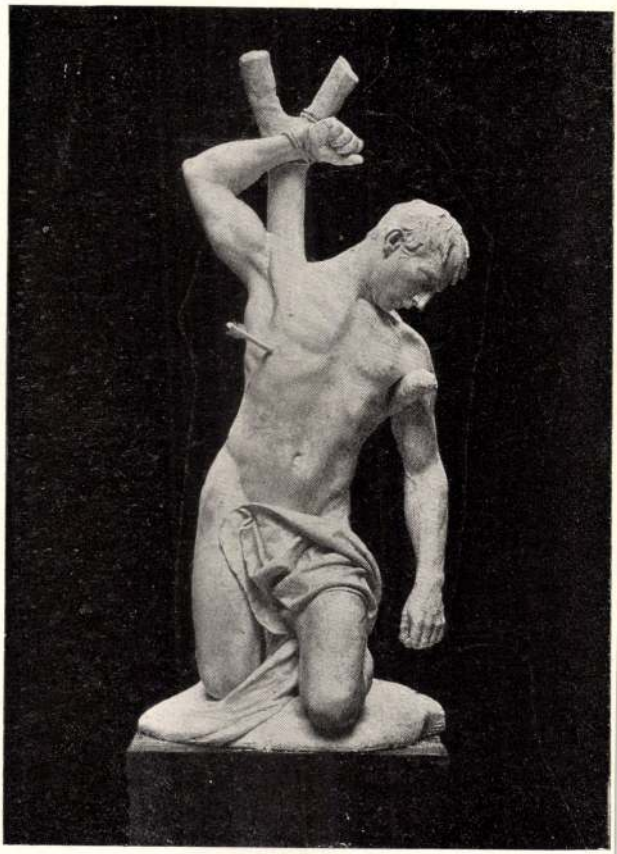

107. Mikola Ferenc: Szent Sebestyén.

KM Társ. 1901/2
tétli kiáll

65. Damkó József: A kéthelyi csikós.

Mikola Ferenc

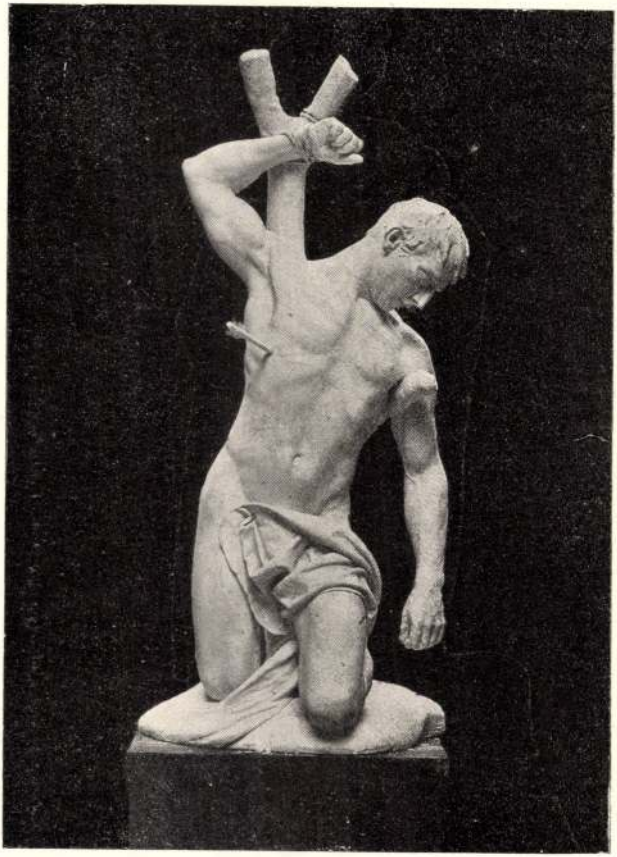

107. Mikola Ferenc: Szent Sebestyén.

~~Damkó József~~

65. Damkó József: A kéthelyi csikós.

Képröm. Társ. 1901–2
téli kiáll.

Mikula Ferenc

szobrai az Országházon

Északi homlokzat.

Álmos, Elöd.

Zámborszky Ilona

A magyar Országház

Bpest, 1937. 129 l.

[41] Jeszenszky Sándor: Szép Budapest, Bpest 1929.

[42] Építését Végrehajtó Bizottság irattári adatai.

[43] Lásd: v. Láczay—Fritz O.: A természetes építőkövek elmálása és gyors pusztulásának megakadályozása. Bpest 1930.

[44] Természetesen a belső kupola méreteiben nem azonos a külső kupolasisakkal. Mint minden kupolaépítkezésnél, a kívülről látható sisakon belül alakítja ki az építész a sokkal kisebb magassági mérettel biró belső kupolát. Az Országháza külső kupolájának mérete 55 m., belső mérete 27·20 m.

[45] A művek és művészek részletes felsorolását lásd a Függelék 1—3. lapján.

[46] Mint fent.

[47] Néhai Förk Ernő építész szóbeli közlése.

[48] *A képviselőházi társalgóban:* Csodaszarvas; Attila kardja; Buda halála; Emese álma; *a felsőházi társalgóban:* Szent László megtalálja az embervészt elhárító gyógyfüvet; Könyves Kálmán eltiltja a boszorkányégetést; Szent István fogadja a pápától küldött Szent Koronát hozó követeket; A szent Kereszt apotheozisa; az igazságot szolgáltató Mátyás király; Nagy Lajos elrendeli a kassai Dóm építését.

[49] V. ö. Barta Miklós orszgy. képviselő egykorú kritikáját (47. l.).

[50] Építést Végrehajtó Biz. Irattára 42/1891. számú akta. (Parlamenti Múzeum.)

[51] Az idézőjelben közölt részek az Építést Végrehajtó Bizottság irattárának 337/1892. számú aktájában olvashatók.

[52] Akadémiai Értesítő 1893. évf. 117. l.

[53] Néhai Förk Ernő építész szóbeli közlése.

MDK

16. Mikola Ferenc, szobrász

részt vett a pályázaton.

A Rákóczi emlékmű tervpályázat.
Vállalások Közlönye. Bp.1909.okt.6. 6.l.

MIKOLA Ferenc szobrán

Mátyás templom és Halászbástya
Nő és majolika szobrai

TBM 25 (1996) 189.

Meg a nagy kapit. kiad. szamara is ki

— Két fő ág: (1.) Illusztrációs k

(2.) Tipográfiai irán

Az új magyar kvnüv:

190

Kezdete szecessziós modernség. NY U

Tipográfiai irány: Ner

Tipogr. & Kl. osszhang. Tevan

N

kaszálod tartják

Tenyő: minden NY-munkatarstal

h. megismerjük a szerzőket;

modern magyaros kvnüv stílus. „N

nyomdát szerez: Mókai – nyomda

Mikula Ferenc

Münchands Hobrass Bpest

1906. tav. Enäll. 187

Mikola

1868. Losz Károly:

Dániel próféta

Egész alak, ül és bal
és baljával a pilléren
dör haját szalag szor
ját Hérdeiz átvetette.

Szénrajz, mé
A budapesti fer
dětje.

Az 1898. XI. 14
81978 sz. leirat alap
moltatott 1899. XI.
4-én a 2075 szosz.
Degyékbe fogla
Sz. Napló 694/

Mikola Ferenc

Neumann Hobrinz. Bpest
1901-2. tělí kiák. 107

Függő aranyból, római VI. 130.

Mikula Ferenc

† Bpest 1926. ápr. 14.

Utolsó nüve az Orsz. Levéltár épületének szobordisze.

Révai XXI. 602. l.

Mikula Ferenc

Abrahám

Hist. Debrecen 1861

l.

Revai XX 663. l.

Mikula Ferenc

Álmos és Előd nobrai a Halászbástyán 1902.

l.

Liber Bpest nobrai

237. l.

EBET

LITÁSA

-ig

Mikola Ferenc

l.

Liber Bpest szobrai

228. l.

ÁNT E

festőmu

EMÉNYE

ircius 24-t

Belépőd

gató: Schmidek Tibor dr.

Cz Mikola

Mikula Ferenc

szobrász

+ 65 évés korában

1926. IV. 16.

Pesti Hirlap.

14

1926. április 16., péntek, ís. 4.

— **(Apponyi Albert gyöngyösapáti-i uj birtokára utazott.)** Szombathelyről jelentik: Gróf Apponyi Albert csütörtökön délben feleségével együtt a budapesti gyorsvonattal Szombathelyre érkezett. Az állomáson dr. *Polkó János* püspöki titkár fogadta őket, a jelenleg Budapesten tartózkodó gróf *Mikes János* megyéspüspök nevében. Gróf Apponyi Albert és felesége autón tovább utaztak Gyöngyösapátiba, az ott vásárolt birtokuk átvételére.

— **(Mikula Ferenc szobrászművész halála.)** Mikula Ferenc szobrászművész szerdán reggel gyomorbaja következtében meghalt. Az elhunyt művész 1861-ben született Debrecenben. Tanulmányait Bécsben végezte és mivel tehetsége korán feltünt, a bécsi parlament szobrászmunkáiban segédkezett. 1885-ben a magyar kormány Budapestre hivta és a Mátyás-templom ujjáépitési munkáiban a szobrászati részt végezte. A Halászbástya szobrászmunkái is művészkezének nyomát őrzik. Nagyobb munkái: a Rákóczi-szárkofág a kassai dómban és az Erzsébet-kilátótorony diszitése. A Kossuth-mauzóleum munkáinál *Strobl Alajosnak* segédkezett. Legutóbbi munkái: a levéltári szobrok és az erdélyi Turul-emlékmű. A negyven évi munkásságával sok érdemet szerzett művész temetésének idejét még nem állapitották meg.

Gyertyatartó angyal szobra fából a
XVI. századból (Pónik, r. kath.
templom) III. 85, 86.

Mikola

M. 2. *(Mikula) Ferenc*, szobrász, • Debrecen 1861 máj. 6, † Bpest 1926 ápr. 14. 1880—84. a bécsi képzőm. akadémián tanult, azután Budapesten letelepedve főleg dekoratív munkákat végzett. Művei: III. Béla király síremléke a budavári koronázó templomban, u. o. tőle az összes oltárok és szobrok, a budavári Halászbástyán lévő összes szobrok és ornamentika, a kassai székesegyház számos dekoratív szobra, az orsz. levéltár palotájának összes szobrászati munkái. stb.

E-G. II. 122 l

Mikula Ferenc

budapesti szobrán

csód

Mikola

Mik. Erzsébet. 107. l

Szapolyay István nádor,
Rogozi Sebestyén
és Frednay Vitéz János
szobrai a Szent
Erzsébet templom
Mátyás tornyán
tőle valok

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Mikula Ferenc

[illegible]

NB. 21 l.

Mikula Tsener

az ujonszeghez szobrai Eszül
az épulet kutsajan
Elöd, Almos,

Cx 20.l.

Mikula Fr. Johann

Geb. Debrecen 1861

Bildhauer

1880-81.

Bècsi akadèmia
ujhàzy

Mikola

Madách Imre: Az ember tragédiája V. 70

Mikula Franz

Bildhauer, geb. 1861 in Debrecen, absolvierte seine Kunststudien an der Wiener Akademie unter Hellmer, arbeitete längere Zeit in Privatateliers, bis er von der Gesellschaft der Erhaltung histor. Baudenkmäler in Ungarn zur Restaurierung der Krönungskirche berufen wurde, wo er an der Seite des Professors Friedrich Schulek 15 Jahre lang tätig war, sämtliche Altäre, Statuen, das Grabmonument König Béla IV. verfertigte. Später arbeitete er an der Fischerbastei, wie auch am Stephansmonument mit. Sein Werk ist ferner der Rákóczi Sarkophag in Kassa.

Krück II. 261. l.

Mikola

Veneriktus betegségben elhalt leány
borzasban talált feje (rézmetszet)

III. 116.

(Mikula)

Mikola (Ferenc +

Geboren am 6. Mai 1861 in Debrecen, lernte M. die Bildhauerkunst von 1880-84 in Wien bei Haerdtl und Hellmer. Studienreisen führten ihn nach Deutschland und Paris. Von 1898-1902 wirkte M. als Zeichenlehrer an der höheren Gewerbeschule in Budapest.

Erzsébet királyné bronzplakettje, tőbb mincs-

Hu Primagyérem 302. l.

Belgrad.

A vár térrajza.

A SAVVS és DANVBIVS
és erőd térrajzához adott magyaráz
befejezése: „I. Ein Haven wo man die
stellet." Felirata:

Allerneuester Abriss
a felső sarokban elhelyezett
Allerneust
Abriss de
Vestung BELGRA
oder
Griechisch-We
ssenburg,
17I7.

és a kéthasábos német szöveg
seel. Thomas von Wierin
A, B, C. 1717.

Rézm. mér. 30.

jobb-

Mikula Ferenc

budapesti akadém iai szob-
rász

17420 koronáét a Kassai
szent Mihály kápolna hom-
lokzatáról, a torony oldalai-
ról és a tampillerekről hi-
anyzó, vagy tönkrement 26
db köszobornak elkészítésére
vállalkozott.

Mihalik József. A Kassai szent
Mihály kápolna. Kassa. 1904.
9. l.

Mikula Ferenc

szobrász

szül. 1861 máj. 6. Debrecen

Lásd

Fleischer Bécs 69. l.

III OS

TANTÁ

Keresk. s.

1932–33

Törv. védve.

Mikula Ferenc

Byrst. Álmos. Halászbástya

Liber Byrst sobrai

237.

Mikula Ferenc

Bpest. Előd, Halánbástya.

Liber Bpest nobrai

237.

MIKOLA FERENCZ

185. Erzsébet királyné.Plaquette.

Képzőm.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 35.oldal

MDK

Mikola Ferenc szobrász

A budavári koronázó főtemplom főoltárát és a szobrokat a debreceni születésű Mikola Ferenc szobrász alkotta.

Cikk: A koronázó főtemplom és alkotója.

Fábnagymagyép. 20-22.l.

MDK

Mikola Ferenc, szobrászm.

Szobrok. IV. terem.

107. Szent Sebestyén. Szobormű.

Képzőm. Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 3c. 1.

MDK

Mikola Ferenc akadémiai szobrász

Az Erzsébet kilátó torony szobrász munkáit Mikola Ferenc készitette.

Cikk: A budapesti Erzsébet-kilátó.

Épitº Ipar, 1911.nov.20. 492-494.lap
Képpel.

MDK

Mikola Ferenc

Klunzinger Pál: A budapesti Erzsébet-kilátó. Épitő Ipar 1911. nov. 26. 494.l.

MDK

Mikola Ferenc

Szent Sebestyén

KMTárs. 19o1/2. téli kiáll. kat. 3o.l.

Mikola Ferenc MDK

Erzsébet királyné, plakett

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Mikola Ferenc szobr.

Rákóczi-síremlék tervpályázata. Építő ipar, 1909. okt. 3. 362 l.

Mikola Erzsébet, grafikus, 1940.
végbizonyitványt nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
33 l.

Bojórnem

Szécsény /Voit/ 14

Külseje: A téglagyár mell
homlokzat.
Belseje: Téglalap-alapu be

Szentháromság-szobor.
Jellege: Barokk.
Leirása: Az alsó városban
sérült. Egyszerü, XVIII. s
Szt.Ferenc és Szt.Antal.

Volt

Forgách-kastély.
Története: A Forgách-csala
lásával a XVII. század más
zadban. Később a Pulszky-,
zadban a kocsifelhajtó árk
Jellege: Barokk, XVIII. sz
Külseje: A H alaprajzu bar
nalában áll. Emeletes, köz

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

Ujlaki Miklós, mint Bosznia királya jogosult volt pénzverésre. Feltehető, hogy az 1471-ben munkahelyüket vesztett budai pénzverők közül többen Ujlaki szolgálatába álltak, ezért ezeknek bajuk nem esnetett. Így volt lehetséges, hogy az Ujlaki dénárok nemcsak a verdejegyek szerint "B-S", "B-K", de stílusuk is a budaiakra hasonlít. Feltételezhető gyakorlott szakemberek munkái. - A "B-S" jegy Mikola jegye volt. - 60. old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy. Éremgyűjtők Egyesülete kiadása. - 2 csoport, 8. szám. Bp. 1972.

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1458-1490.-DÉNÁR,NAGYSZEBEN.-8.szám. G Zl7-4.-verde. jegy: h-S.-Elöl: szivpajzsban a magyar sávok.körül Moneta math.-Hátul a kettoskerszt,kétoldalan a verdejegy körül: Regis Hungarie.-Mikola müve.-9.old. kép.41.old

POHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Eremgyüjtok Egy.kiadvanya.-2.csop.8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

Az állandó ezüstpénz verésének első időszaka 1468-70. Az első állandó OBULUS-a/O 243-1"csak B-S jeggsel kerül eddig elő.Ez MIKOLA verdejegye.Budan. 36.old. Kép. ~~4x~~ 48.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők.Egy.kiadvanya. 2.csop.8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1461-DENAR,NAGYSZEBEN.-18.szám.-/ C 218-5./,verdejegye n-S.--Elől: szivpajzsban a magyar sávok éskettoskereszt körben: Moneta Math.-natul: kettoskereszt,kétoldalan a verdejegy.-körben regis hungarie.-Mikola műve.-10.old 38.old. kép. 42.old. fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy. Éremgyűjtők Egy. kiadványa. 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1458-1460. DENAR NAGYSZEBEN.-S.szám. Gv217-4.-Verdejegye: h-S.-Elöl: szivpajszban a magyar sávok.körül Moneta Matn.-Hátul: kettoskereszt,kétoldalán a verde jegy.körül: Regis Hungarie.-mikola müve.-9.old.-kép. 41.old. fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának emlékpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy. kiadványa. 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

A szebeni kamarában csak 1461-ben esik először említés az ottani kamaragrófról MIKOLA ISTVÁN budai polgár/városi bíró is volt/és MELCHIOR"Aurifaber",azaz aranyművesről/aki egyidőben szebeni járásbíró is volt/legalább MIKOLA az első DENAR / C 217-4/ n-S verdejegyének tanusága szerint már 1458-60 közt is működhetett. 38.old

POHL ARTUR: ~~Mátyás~~ Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyűjtők Egy.kiadványa, 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1461-DENÁR,NAGYBÁNYA.-18.szám./ C 218-5/,verdejegye n-S.-Elol szivpajzsban a magyar sávok és kettoskereszt. körben moneta math.-hátul: kettoskeresztkétoldalan a verdejegy.körben regis hungarie.-mikola,müve.-10.old 38.old. Kép. 42.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

Az Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadványa. 2.csop. 10.sz. 1972. Bp.

MIKOLA ISTVÁN, vesnok

Összefüggés van a budai és szebeni ezüstpénzverés 1470 utáni megszünt tése és az 1472-78 közötti Ujlaki dénar verés között.Ezek stilusa különösen a budai veretekre hasonlit a Madonna széles arca és ismerünk oly"B-S"vagy "S-B" és "B-K" veretekét,tehát normalis 1468-70 közötti budai verdejegyü dénarokat,melyek feltétlenül ugyananna a kéznek a munkái,mint az Ujlaki dénaroké.A B-S Mikola munkaja.Lasd:48.old.1468-ból C 235A-4 4,8o.szamu pénzét kép. 47.old.- 60.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadvanya, 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök ?

1468.-GARAS,BUDA.-113.szám,C 213E-1.-verdejegye:B-S.-
A garas hasonló a dénarhoz.A jegy szerint az o muve bar KOWACH is lehetett.-Elöl pajzsban a magy,Savok,a kekettos kereszt,a dalmat pérducfok,a cseh oroszlan,középen szivpajzsban a Hunyadi-holló,a gyürüvel.Körben:MONETA MATHIE.-Hátul fejkendos Madonna,szlesebb arccal,egyenesen álló fejjel.jobbján a gyermek.kétoldalt a verdejegy.-körben:Patrona Ungarie.--16.old. Kép. 48.old. Fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmanak ezüstpénzei 1468-1490.

A Magy.Eremgyüjtok Egy.kiadvanya, 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

Az állandó ezüstpénz veréseének első szakasza 1468-70. Mindenütt verték..Dénár,obulus és garas.G 235..-Eremképp négyrészü pajzs,a magyar sávok,a királyi kettőskereszt, a dalmat parducfők és a cseh,v.a besztercei oroszlan.A szivpajzsban a Hunyadi-nolló,gyürüvel csorében.A szokásos körirat:Moneta Mathie Regis Ungarie.-Hatúl:rejkendős Madonna,jobbjaban a kisded.A rajzok nem egységesek.Budán elől a szivpajzsovális.A Madonna arca Budán széles.BUDA MIKOLA müve.- 13,16.old. Kép. 47.old. DÉNAR.

NOHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa, 2.csop. 8.sz. Bp. 1972.

MIKOLA ISTVÁN, vésnok

1468-GARAS,BUDÁN.-113.szám.-C 213E-1.-verdejegye:B-S.-
A garas hasonló a dénárhoz.A jegy szerint az ő müve,bár
KOWÁCH is lehet.-Elől pajzsban a magy.sávok,kettőske-
reszt,a dalmát párducfők,a cseh oroszlán,szivpajzsban a
Hunyadi-holló,a gyürüvel.körben:Moneta Mathie.-Hátul a
fejkendős Madonna,szélesebb arccal,egyenesen álló fejjel
jobbján a gyermek.kétoldalt a verdejegy.körben:Patrona
Hungarie.-16.old. Kép. 48.old.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei
1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadványa, 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

1464.-OBULUS KORMOCBÁNYÁN.-54.szám.C 220-2-.verdejegye: K-S.Ez évben szükséges volt egy újabb OBULUS kiadása,mel melyért valószinuleg újra az 1460-ban körmöcön kamaragróf ként említett MIKOLA volt budai biró vallalhatott felelő séget,tekintve verdejegyét és hogy Budáról többször küld ték ki hasonló esetben.-Elöl koronán kereszt,hatul cimer magyar sávok oroszlan. felirat nincs.-12,22.old. kép. 44 44.old.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa, 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

Az állandó ezüstpénz verésének első időszaka 1468-70. Az első állandó DENÁRBÓL/C 235A.3,-4,-5./ 3 budai jegyet ismerünk, megfelel a bevezetés 3 évének. Mindhárom KOWACH jegye, bár lehetséges, hogy a "B-S" még MIKOLA István műve/1468/. és Kowách a következő kiadáshoz azért választotta a "B-K" jegyet, hogy megkülönböztesse veretét. A harmadik jegy: a "patkóskereszt", melyet Kowách más kamarákban is használt. 36.old. kép. 47.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy. Éremgyűjtők Egy. kiadványa, 2. csop. 8. sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök. 2/

1467.évi pénz.-DENAR Budán.-77.szám.-C 214-1.verdejegye B S.Ez KOVÁCH ISTVAN jegye.De mivel ő ekkor sokat volt távol Budától,Mikolának tulajdonitják e pénz verését. Elől négyosztatu cimer.A cimerelemek:a magyar sávok,a Hunyadi-holló,a Desztercei oroszlan szivpajzsban.moneta Math körirat.-Hátul kettőskereszt,kétoldalian a verdejegy,Regis Hungarie körirat.-13.old. kép. 46.old.rekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmanak ezüstépmzei 1458-1490.

A Magy.Eremgyüjtők Egy.kiadvanya, 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök ?

1467.év. Ennek DENÁRJA /c Zl4-1 és-Z/két BUDAI verdejegy gyel ismeretes, még pedig: B-S és B-S/az S felett 5 águ csillaggal/. Az OBULUS/C Z215-1 és Z16-1/ugyanezzela két verdejeggyel jelent meg. minthogy KOWACH ISTVAN ebben az évben a pénzreform elókészitése miatt állandóan úton vol volt: Kassan, Szebenben, Nagybanyán, , feltételezhető, hogy az c jegyével/ B-S./az ezévi két veretet talán MIKOLA ISTVAN. a masik budai "STEPHANUS" verte. 36.old.

LOHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmának ezüstpén-ei 1458-1490.

A Magy. Éremgyüjtők Egy. kiadvanya. 2. csop . 8. sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

146?.évi pénz.-OBULUS BUDÁN.-83.szám.-U 216-1,verdejegy B-S/az S felett ötágu csillag/.A B-S Kowách István jegye,de mivel ő akkor sokat volt távol Budától,MIKOLÁNAK tulajdonitják e pénz verését.-Elől:a négyosztatu cimer. A cimerelemek: a magyar sávok,a hunyadi-holló és a besztercei oroszlán.szivpajzsban.-Hátul kettőskereszt,két oldalán a verdejegy.-Felirat nélkül. 13-35.old.-kép. 46.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyas birodalmának emléktpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa. 2.csop . 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1467.évi pénz.-DÉNAR BUDAN.-78.szám.C 214-2.verdejegye B-S/az S felett ötágu csil ag/.-A B-S Kovách István jegye de mivel ő akkor sokat volt távol Budától, MIKOLÁNAK tulajdonitják e pénz verését.-Elöl négyosztatu cimery A cimerelemek:a magyar sávok,a Hunyadi-holló és a beszterci oroszlan.szivpajzsvan.kometa math körirat.-Hátul kettöskereszt kétoldalan averdejegy,körben regis hungarie.- 13.old. 36.old. Kép. 46.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyas birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadványa. 2.csop . 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnok ?

1467.évi pénz.-DÉNÁR BUDÁN.-78.Szám. C 214-2.verdejegye: B-S/az S felett ötágu csillag/.-A B-S Kowách István jegy de mivel ő akkor sokat volt távol Budától,MIKOLÁNAK tula lajdonitják e pénz verését.-Elől négyosztatu cimer.A cimerelemek:a magyar sávok,a Hunyadi-holló és a beszterceI oroszlan.szivpajzsban.Moneta Math körirat.-Hátul:kettős kereszt,kétoldalan averdejegy,körül:Regis Hungarie.13.ol 36.old.-kép. 46.old.-Fekete repr

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa. 2.csop . 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1464.-OBULUS KORMOCBANYAN,-54.szám. C 220-2.verdejegye: K-S.-Ez évben szükséges volt egy ujabb OBULUS kiadása / C 220-2/,melyért valószinüleg újra az 1460-ban körmöcön kamaragrófként említett MIKOLA,volt budai biró vállalhatott felelősséget,tekintve a verdejegyet és hogy Budáról többször küldtek ki hasonló esetben.-Előlkoronán kereszt,hátul címer,magyar sácok,oroszlán.felirat nincs. 18.old. 22.old. Kép.44.old.fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmanak ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadvanya. 2.csop . 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök ?

1467.évi pénz.-OBULUS BUDAN.-84.szám.C 215-1.verdejegye B-S..Ez Kowách István jegye,de mivel ő akkor aokat volt távol Budától,MIKOLANAK tulajdonitják e pénz verését. Elől négyosztatu cimer.Cimerelemek:a magyar sávok,a Hunyadi-holló és a besztercei oroszlán.-Hátul kettőskeresz két oldalan a veredjegy.-Felirat nincs.--13,35.old. Kép. 46.old. Fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Rgy.kiadványa,2 csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök ?

146?.évi pénz.OBULUS BUDÁN.-83.szám.C 216-1,verdejegye B-S/az S felett ötágu csillag/.-A B-S Kovách István jegye,de mivel ő akkor sokat volt távol Budától,MIKOLÁNAK tulajdonitják e pénz verését.-Elöl:a négyosztatu cimer. Cimerelemek:a magyar sávok,a Hunyadi-holló és a beszterce i oroszlán szivpajzsban.-Hátul kettöskereszt,kétoldala lan a verdejegy.-Felirat nincs.-13-35.old. Kép. 46.old. Fekete repr.

KOHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadványa. 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök ?

1467.évi pénz.-OBULUS BUDÁN.-84.szám. C 215-1.Verdejegy B-S.-Ez Kowách István jegye,de mivel ő akkor sokat volt távol Budától MIKOLÁNAK tulajdonitják e pénz verését. Elől: négyosztatu cimer.A cimerelemek: a magyar sávok, a Hunyadi-holló,és a besztercei oroszlán.-Hátul kettős kereszt,kétoldalán a verdejegy.-Felirat nincs.
13,35.old. Kép 46.old.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Eremgyüjtők Egy.kiadványa. 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök ?

1467.évi pénz.-DÉNÁR BUDÁN.-77.szám.-C 214-1.verdejegye B S.-Ez KOWÁCH ISTVÁN jegye,de mivel ő ekkor sokat volt távol Budától.MIKOLÁNAK tulajdonitják e pénz verését.-- Elől négyosztatu cimer.A cimerelemek:magyar sávok,a Hunyadi-holló és a besztercei oroszlán.szivpajzsban.moneta Maths körirat.-Hátúl:kettőskereyzt,kétoldalan a verdejegy.Ø Regis Hungarie körirat.-13.old. kép. 46.old

DOHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa. 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnok

1468-ban OBULUS BUDAN.-103.szám.-C 243-1.verdejegye: B-S.MIKOLA müve ?.-Elől pajzsban a magy.sávok,a dalmat parducfok,a cseh oroszlan,középen a Hunyadi-holló,a gyürüvel.-Hátul a fejkendős madonna/szélesebb arccal/,jobbjan a gyermek.Kétoldalt a verdejegy.-Felirat nincs. 16.old. Kép. 48.old.

POHL ARTUR: Hunyadi Matyás birodalmanak ezüstpén-ei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadvanya, 2.csop. 8.sz. Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

1468-ban OBULUS BUDAN.-105.Szám.-C 243-1.verdejegye:B-S MIKOLA müve ?-Elöl pajzsban a magy.Savok,a dalmat parduciók,a csen oroszlan,közepen szivpajzsban a Hunyadi-nollo a gyürüvel-Hatul a rejkendös Madonna/szlesebb arccal/,jobbjan a gyermek.ketoldalt a verdejegy.-16.old. Kép. 48.old. Fekete repr. Felirat nincs.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magyar Éremgyüjtők Egy.kiadvanya, 2.csop. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

1468-ban DÉNÁR BUDÁN.-88.szám.C 235A-4.-MIKOLA müve.ve
verdejegye:B-S.-Elöl pajzsban a magy.Sávok,a dalmát pár
ducfok,a cseh oroszlán,középen szivpajzsban a Hunyadi-
holló,a gyürüvel.Körül:Moneta Mathie.-Hátul:a fejkendős
dös Madonna/Budán széles arccal/jobbján a gyermekkel,kö
rül:Patrona Ungarie,-16.old. Kép. 47.old

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei
1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa, 2.csoé. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVÁN, vésnök

1468-ban DENÁR Budán.-88.szám.c 230A -4.-MIKOLA müve.ve
verdejegye:B-S.-Elöl pajzsban a magy.sávok,a dalmát pár
ducfök,a csen oroszlán,középen szivpajzsban a hunyadi-
nolló a gyürüvel.körül:Moneta Mathie.-hátul:a fejkendos
Madonna/Budán széles arccal/jobbján a gyermekkel,körül:
Patrona Ungerie.-16.old. kép. 47.old.fekete repr.

POHL ARTUR: Hunyadi Matyas birodalmanak ezüstpénzei
1458-1490.

A Magy.Eremgyüjtök Egy.kiadvanya, 2.csoé. 8.sz.
Bp. 1972

MIKOLA ISTVAN, vésnök

Az állandó ezüstpénz verésének első időszaka 1468-70. Az első állandó GARAS két verdejeggyel ismeretes BUDAN C 213E-1,MIKOLA jegye.,míg a B és patkóskereszt KOWACH ISTVAN verdejegye.A budai verde ezekután beszüntette működését és Körmöcre,Nagybanyára terelodott át.- 36.old. kép. 47.old.

POHL ARTUR: Hunyadi Mátyás birodalmának ezüstpénzei 1458-1490.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadványa. 2.csop. 18.sz. 1972. Bp.

Mikola Miklós, ~~Del~~ besekfürdői üveges

Mezőtúron a megyei amatőr képző-ipar és népi díszítőművészeti kiállításon lámpái, pohárkészletei szerepettek.

Sz. J.: Amatőr művészek szegszemléje.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1971. máj. 6.

Mikola Miklós

A IV. megjei képző – ipari és népi díszítőmű-vészeti kiállításon sötétmázas, áttört edényei szerepettek.

Szabó János: Megjei kiállítás Mezőtúrón.

Szolnok Megjei Néplap, 1972. máj. 6.

Mikola Nándor festőművész

Kiállítása november

24-én nyílik meg a debreceni

Egyetem galériájában

Magyar Nemzet 1971 november 21

12. old

gos Bizottsága

Budapest

lébános tisztelettel kijelentem,
harangját a honvédség 25.246/Kb./
e vette és a közel jövőben lesze-

HANNES KOHLL GOSS MICH IN PEST 1772.-
SUB AEDITUO JOHANN KURUCZ .

Mikola Anna

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 141. l.

MÜNCHENER ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
130 1944 VII. 8. D.

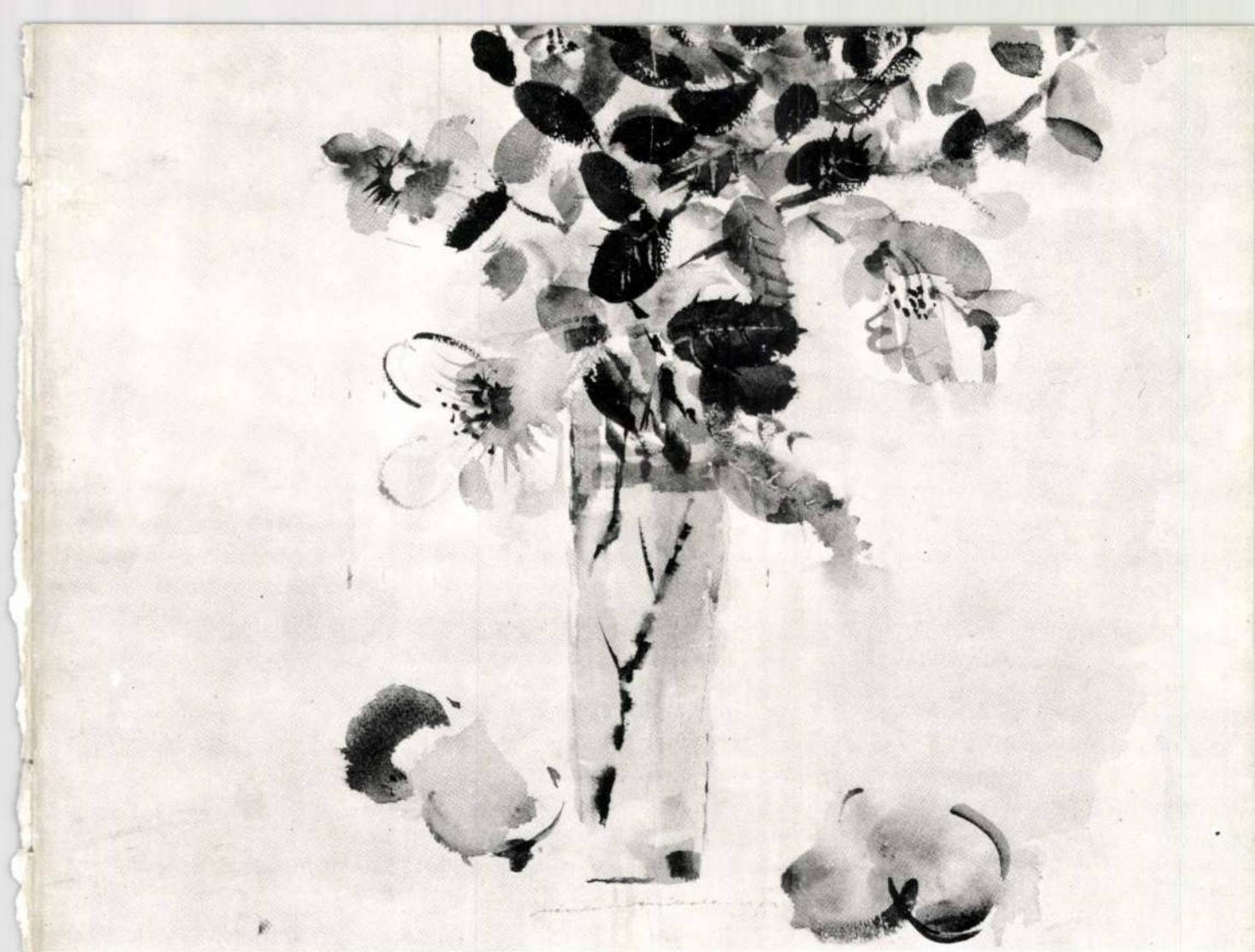

Mikola Nándor

Mikola Nándor

festőművész kiállítása

Budapesti Történeti Múzeum

Nándor Mikola pikturája az első, futó pillantásra is ,vonzó, mert színeinek elevensége, formaképzésének dinamikája önmagában is gyönyörködtet. Aki aztán a látás öröménél többet is sejt e művek atmoszférájából: nem csalatkozik. Úgy jár velük, mint a néma erdőben fülelő ember, akinek egyre élesedő hallásában a csend mindjobban megtelítődik finom neszekkel. Ugyanis e képek elsőrendű szuggesztiója éppen a természeti csend, amelyből lassan bontakozik ki és elevenedik meg számunkra a látható és a láthatatlan, a mozgó és a mozdulatlan élet, az eseménnyé nőtt természeti létezés a földben és a föld felett, az anyag belső mozgása, szilárd formák szerkezeti törvényszerűsége, mozgásfunkciók értelme.

A formák, a színek alatt tartalomként pillanatfelvételek rejlenek a növekedésről, a zsugorodásról, a szárnyalásról és a földbegyökerezettségről. Az ily dolgokat élményszerűen tolmácsolni sem természettudori elemzéssel, sem pedig az ecset nonfiguratívra eltökélt önkényével nem lehet. Harminc esztendő óta lépésről lépésre követhetően élte át pikturájában a természetet, hitelt szerzett hozzá, hogy ma átfogalmazhassa annak jeleit a képzőművészet nyelvére. Pályájának jelenlegi szakaszában a látvány lényegét, alapvető karakterét szűri ki képei számára, de csak olyan látványét, amely megragadta érzelmeit, képzeletét. Tájai a különböző égtájak, országok sajátosságait érzékeltetik, ugyanakkor az évszázadok hangulatát is, legfőképpen pedig azt a hangulatot, amelyet e tájak és évszakok keltenek a művészetben, érzéseinek asszociációiban. Így azt a hirtelen-támadó furcsa magányérzést is, amely például egy fázva gubbasztó madár láttára fogja el őt. A természet szigorú rendjéből származó védett-védtelenségről szól a kép? Talán igen: hiszen a Zúzmara, a Téli csoda festői ábrái is hozzátartoznak ehhez az élményhez, nagyonis élethűek. Szépségük karakterét a valóságból hívta ki, „absztrahálta" lényeggé a művész, — anélkül, hogy emberi érzelmeket igénylő témáknál bármikor is megfogyatkoznék emberiessége. Témáinak fogalmazása mindenkor költői, ihletének forrása mindig valóságos és nagyonis személyes élmény. „Kint a

természet előtt — mikor körülnézek, hogy hol is kezdjem el — arra törekszem, hogy egy pillanatot, egy rebbenést átérezzek. A természeti csoda, az alkotás csodája elbűvöl. Ez talán a titok, a boldogság, az ihlet."

Vallja, hiszi és akarja Mikola az együtthaladást a modern, a korszerű festői kifejezésmóddal. Nyitva a szeme az „új áramlatok" felé, de be nem hunyja soha a régi korok, más népek művészeti hagyományaira sem. Többféle kezesség van arra nézve, hogy nem téved el az absztrakt-zsonglőrök útvesztőjében, uniformizmusában. Egy az, hogy mindig hazatalál Magyarországra, — ifjúkorába, emlékeibe, érzésvilágába (Rudnay-növendék volt).

Ugyanakkor otthonra talált harminc év óta Finnországban, — annak természeti varázsa elbűvöli őt, — miként ma is a magyar tájak. Másrészt: könyomdászként indult, itthon pályájára, s így — mint azok, akik nemes mesterség mívelésében ízlelték meg az anyag és az eszköz szép tulajdonságait, lehetőségeit — tisztelettel, „céhbeli" komolysággal tudja és fontolja meg azok csábításait is. (A papírra-festést, az akvarellt választotta végleges műfajául, a régi japán és kínai festőket szereti.) Végül pedig: őszintesége, puritánsága, becsületessége vetne gátat mindenkor művészete dehumanizálódásának, az útkeresés helyetti céltévesztésnek.

Nándor Mikola kiállítása a finn táj és természet felé vezeti képzeletünket, — de az ott látható Északi fény-élményhez korábbi magyar festészeti és természeti útmutatást is kaptunk: mert ugyan miféle fénykép adhatna igazabb fogalmat a Balaton Aranykapujáról annál, amit Egry József ecsete költött át számunkra? Vagyis azt az élményt, amelyet a láthatón túl is kivált belőlünk a kozmosz. A modern természettudományhoz útitársul csatlakozó képzőművészet törekvése éppen ez. Űrhajósai közé tartozik Nándor Mikola is, és mi úgy véljük, hogy az a köldökzsinór, amely az aeronautákat hajójukhoz, támpontjukhoz köti: Mikola esetében a valóság, a szemmel is látható, érzékszervekkel is felfogható, emberszabású természet.

B. SUPKA MAGDOLNA

A KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE:

Évszakok, 1979
Tavasz, Nyár, Ősz, Tél
akvarell, 106 x 118 cm; 118 x 118 cm.

Délutáni napfény, 1984
akvarell, 137 x 87 cm

Szigetvilág, 1983
akvarell, 100 x 70 cm

Közeledő tavasz, 1984
akvarell, 137 x 87 cm

Almafa virágok, 1984
akvarell, 100 x 70 cm

Magány, 1983
akvarell, 100 x 70 cm

Nádas, 1983
akvarell, 70 x 100 cm

Fények a tengeren, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Napkelte, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Almavirág, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Esti hangulat, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Halászbódék, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Csendélet faággal, 1982
akvarell, 70 x 50 cm

Mezei virágok, 1983
akvarell, 70 x 50 cm

Eső után, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Téli naplemente, 1983
akvarell, 70 x 100 cm

Virágok fehér vázával, 1983
akvarell, 70 x 50 cm

Vízrehajló ágak, 1984
akvarell, 137 x 87 cm

Befagyott folyó, 1982
akvarell, 87 x 137 cm

Vihar után, 1983
akvarell, 137 x 87 cm

Vége az ősznek, 1983
akvarell, 137 x 87 cm

Tavaszi fények, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Eső után, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Gyümölcsök, 1982
akvarell, 50 x 70 cm

Párás erdő, 1984
akvarell, 137 x 87 cm

Ködös táj, 1983
akvarell, 70 x 50 cm

Havas tópart, 1982
akvarell, 70 x 50 cm

Faluvég, 1982
akvarell, 70 x 50 cm

Reggeli köd, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Fény esik a gyümölcsökre, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

November, 1983
akvarell, 87 x 137 cm

Vörös sziklák, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Halak, 1972
akvarell, 55 x 70 cm

Primavera, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Virágcsendélet, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Virágcsendélet, 1984
akvarell, 50 x 55 cm

Nyírfák, 1983
akvarell, 70 x 50 cm

Tópart, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Téli alkonyat, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Hagymák, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Borús idő, 1982
akvarell, 50 x 70 cm

Kiszáradt fa, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Tavaszi fények, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Téli nap, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Északi tavasz, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Téli táj, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Gyümölcs csendélet, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Téli alkonyat, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

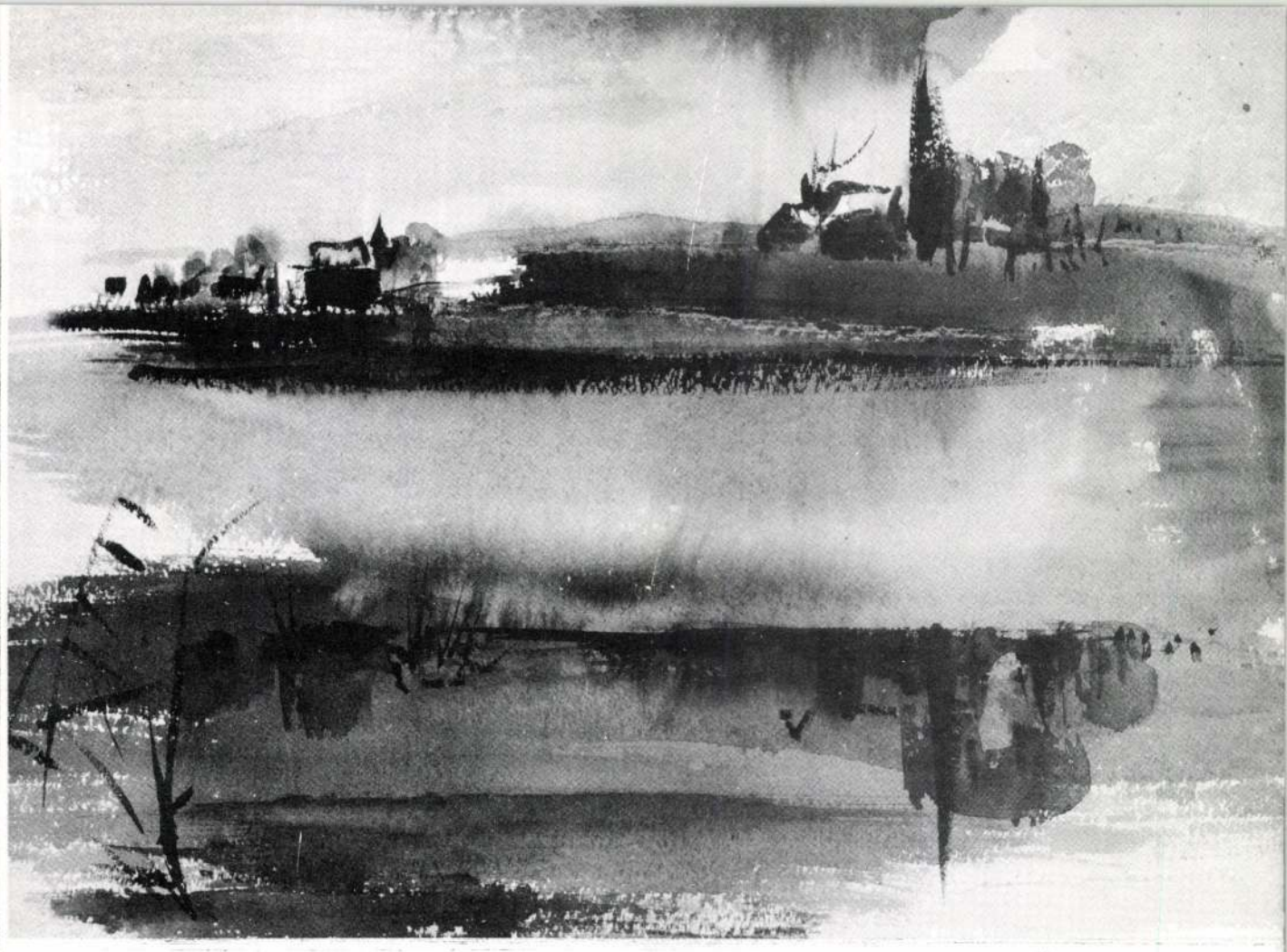

Borús idő, 1982
akvarell, 50 x 70 cm

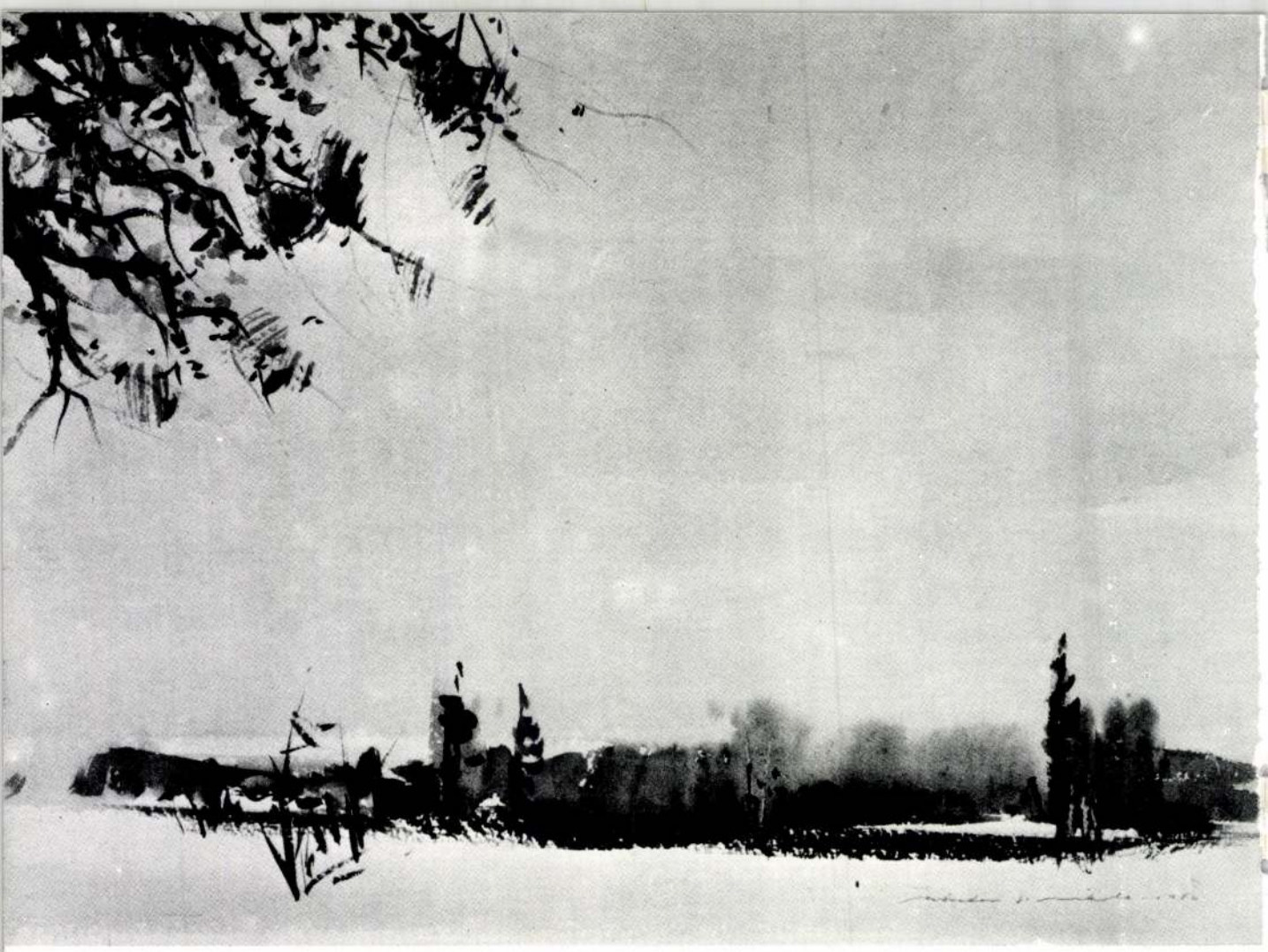

Téli nap, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Nyírfák, 1983
akvarell, 70 x 50 cm

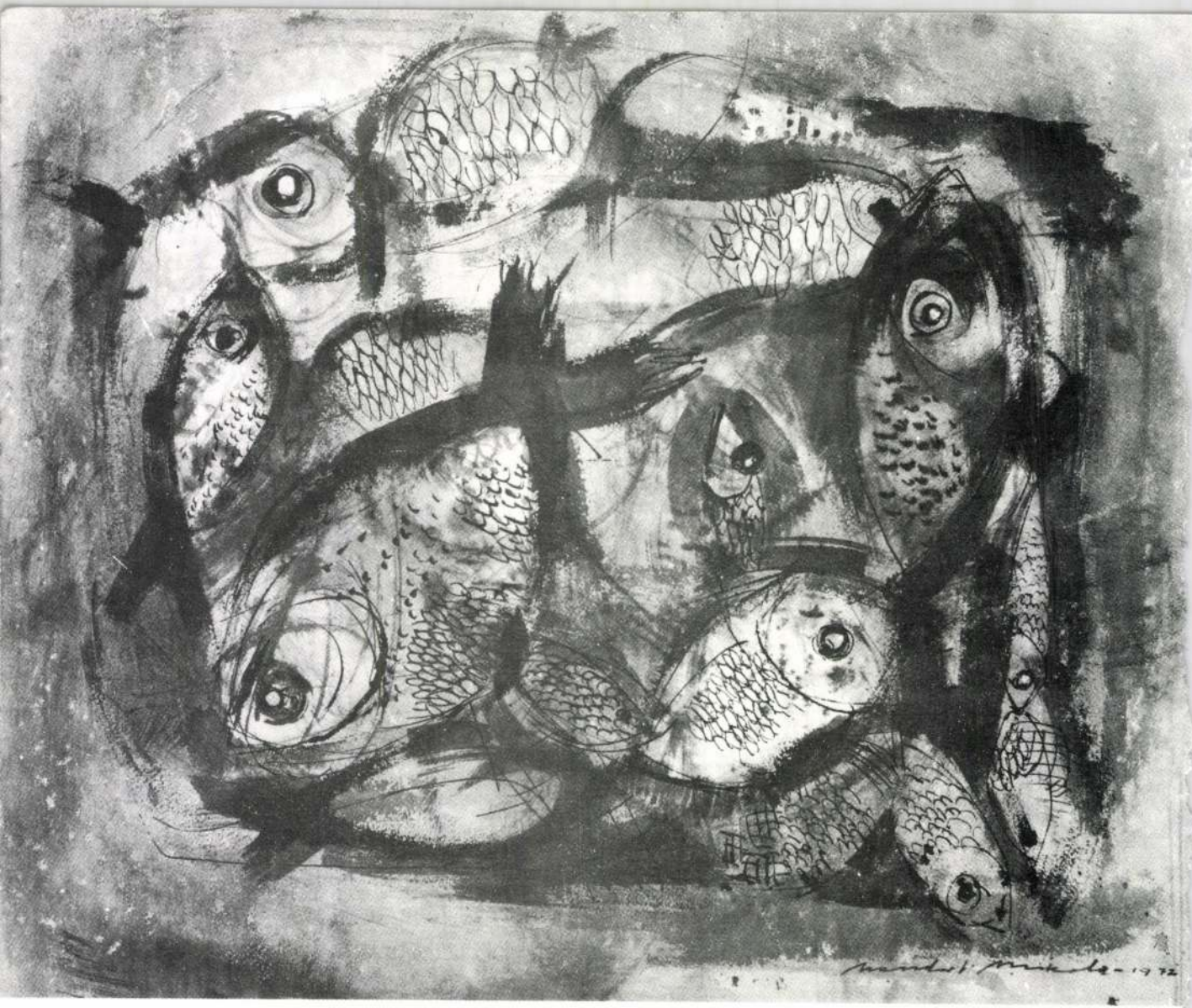

Halak, 1972
akvarell, 55 x 70 cm

Primavera, 1984
akvarell, 70 x 50 cm

Tavaszi fények, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

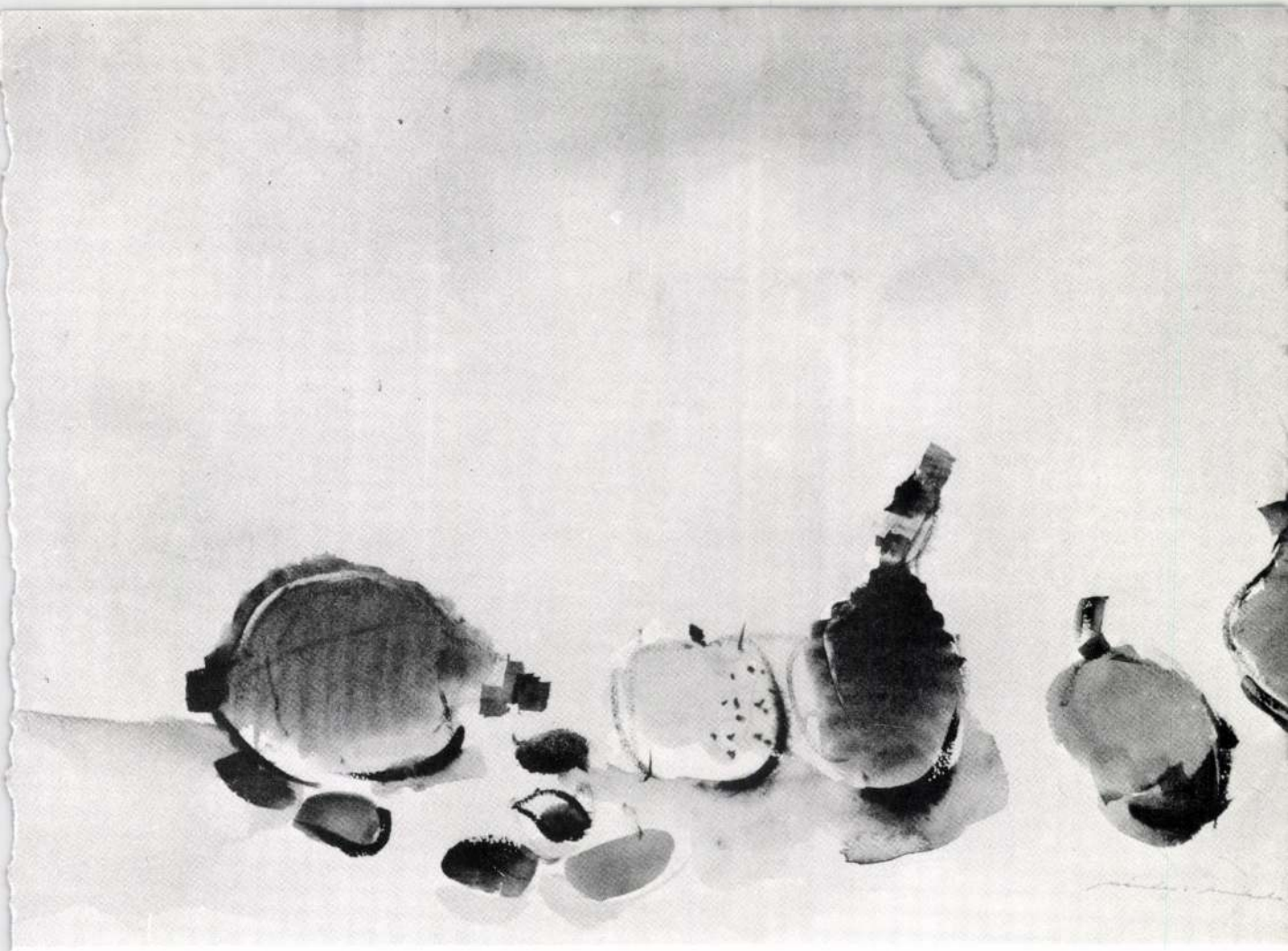

Hagymák, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Kiszáradt fa, 1984
akvarell, 50 x 70 cm

Virágcsendélet, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

Északi tavasz, 1983
akvarell, 50 x 70 cm

MIKOVINY Sámuel

HRENKÓ Pál: Mikoviny Sámuel és ~~ppsiztélája~~. epistolája. =Bp.: Magyar Tájékozódási Futó Szövetség, 1984 [40] p.ill.

figyelő
KIADÓI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1054 Budapest, Alkotmány u. 10.
Pénzforgalmi jelzőszám: MKB 203-27572
Tel.: 111-1850, 131-0395
Fax: 153-0106

Budapest, 1992. május 27.

elhatároztuk, a MűkincsFigyelő a
lesz, lapunk már kapható az uj-
Eladási ára mindössze 29.- Ft;
ogy az április közepi megjelenést
kapni.

nni az árral, ám igy az Ön által

MIKOVINY Sámuel

Posson

An 1996/1-3. 238.

amelyben állítólag óránként egy apostol szobro
meg. A szerkezet elromlott.

Levéltárban:

5. Nyakkaloda, hegedű alakú fából, XVIII. sz.

6. Két lábra való s egy kézbilincs vasból, és egy bil

7. Pompás rokokó szekrény fából.

8. Két halotti czímer 1859 és 1848-ból

9. Szakállas ágyú csöve, 1560.

10. Insurgens csákó rojttal, XIX. sz.

11. Ágyú és puskagolyók.

12. Két bronzkori karperecz s egy vert művű b
város határából kiásva.

13. Habsbrug korabeli pecsétes diplomák.

Bucs R. K. pléb. templom

MIKOVINY Sámuel

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet 87 - 94. ill

Mikola Sándor 1

Az elmúlt év végén az Egyetemi Galeria rendezésében két finnországi művész, a magyar származású Mikola Sándor, és Veikko Takala mutatkozott be mint-egy 60 akvarellel, ceruzarajzzal és vegyes technikájú művel. A tárlat értését elősegítette a szép kiállítású, 12 képpel illusztrált katalogus.

Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben

Alföld 1972/1 93 old.

Mikola Sándor 2

Több mint három évtizede került Finnországba. Az északi Vaasa, ahol családja él, és Ilmajoki vált szükebb hazájává, s itt alakult át elsősorban a lapp. majd időnként a skandináv tájak lírájának, romantikájának néhol. nonfigurativ jelkésekbe, foltokban felrakott szinakkordokra lömörítő poétájává.

Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben

Alföld 1972/1. 93-94 old.

Mikola Sándor 3

A tünékeny s törékeny hangulatok mestere. Ezek rögzítésére valóban a legalkalmasabb technikát, a szinte anyanyelvévé vált akvarellt választotta, ahol az oldottság, az ecset száguldása, a tünékeny hangulatok sztenografálása - belső törvény. Mikolát Pesten Rudnay Gyula indította útjára. Később Becsben, majd Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben.

Alföld 1972/1 94old.

Mikola Sándor 4

a párizsi Szkoté Akadémián fejlesztette tudását; magatartásában, hangvételében mindvégig megőrizve magyarságát. Elsősorban a tájképfestészetben találta meg azt az örömet amit az ecset nyujthat. Festészete, mély érzéseket ébresztő, sajátosan finn-magyar ötvözetű képírás.

Toth Ervin: Őszi kiállítások Debrecenben

Alföld 1972/1 94old.

Mihola Nándor

M.D.Y.

festő -

Az 1936-ba Finnországba
költözött magyar művészek
kiállítást rendezett a Kul-
turális Kapcsolatok Intézetén.

Frank János: Nádor Mihola kiállítása
Élet és Irodalom, 1966. okt. 8. - 8 lap

M.D.

Miklós Vándor

festő

A kiállításán bemutatott
művek közül a legújabb
eredmény a „Hadak" és
a „Kolostor"

Frank János: Vándor Miklós kiállítása
Élet és Irodalom, 1966. okt. 8 - 8 lap

M.D.K.

...ia, N ándor festő

50 évvel ezelött Finnországba vándorolt.

Rudnay taniványa volt.
Nyár /1945,

Tájkép / 1950/

N ovember / 1958 /

Őszi táj, Zuzmara,

Kolostor / 1955 /

Magyar Nemzet 1966. szeptember 29. 4.1.

. ø .

Mikola Sándor

festőművész kiállitása. Bp. Kult. Kapcs. Int. –
Ism. Frank János, Élet és Irodalom, 1966. okt. 8.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

268. l.

Mikola Nándor festő

hagyak másmarásu. Finnorvégban
él
Szeptember végén kiállítása nyílik
Budapesten

Nagyanya 1966 nap. 14 2 old.

MDK.

Mikola Nanndor

Kiállitásának hiradása

Szocialista Müvészetért 1966nov.

Mikola Sándor magyar származású, Finnországban élő festőművész alkotásaiból Évszakok Közép-Finnországban címmel kiállítás nyílt meg pénteken a Budapesti Történeti Múzeumban. A tárlat — amelyet Pogány Ö. Gábor nyitott meg, június 25-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1984. V. 26.

MIKOLÁCZI Fazekasmester és kereskedő

Mohácson dolgozott. Mikoláczi Boszniába vitte vasuton az edényt. 258.olr

KRESZ MÁRIA: Egy mohácsi fazekasműhely termelése /1904-1912/ 257.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVI. évf. 1971. Pécs, 1972

Mikolai

l.

LykaMagyműI800-50

295, 313. l.

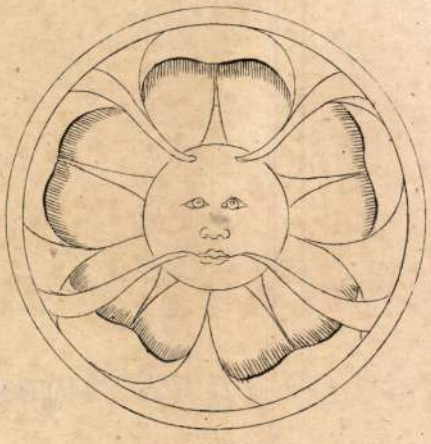

9.

5.

Mikolai

Lsáb. III. 37, 54

Mr. Kaplan

Mark II. 23, 24

Josephus Mikóházy, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1836-ban porczellanarius. 24 o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó múz. kiadása. Miskolc

Mikola Anna

Jestö

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 148. l

ágos Bizottsága
r. Vezetőségének!

Budapest.

idejűleg megküldtem
század közepétől a XIX ik,
Kézirat és Képgyűjteményt.
t, amennyiben art tek Cim
teményében elhelyczni. —

Kovácslupula
mérnök. —

Mikola István

l.

Makkai László

Erdélyi varosok

Bp. 1940. 25. l.

16. t.

Officina

igazgatóságtól –

lékek országos bizottságának!

Budapest.

I. Arénaút szépművészeti múzeum:(

ajánlott

zés

ítem, hogy a kezelése alatt álló zólyomi
ínu zólyomi vár bérbeadásából
edemből –

. . . 7060 K.
. . . 8160 K. –

nesen: 15220 K. házbéradóval
róva nem lévén ezen házbér –

[illegible]

MDK

Mikola Jenő

Álom

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 48.l.

Mikola Miklós

Limónmetszet (szepró)

Tiszatáj 1967. VII. n. 699 old.

Kiskola kiállás

Csoportkiállításon szerepelt Karcagon.

Szolnok megyei Néplap 1967 aug 12.

Mikola Miklós

csoportkiállításon szerepelt Karcagon.

Szolnok megyei Néplap 1967. VII. 28.

M.D.K.

Mikola, Nándor festő

Fák /1960 /
Regatta / 1964 /
Madár / 1960. /

Oelmacher Anna: Nándor Mikola finnországi festőművész kiállitása

Magyar Nemzet 1966. szeptember 29. 4.1.

M.D.K.

Mikola László

grafikus

M.D.K.

Illusztráció

Móricz Virág: Erdei csillagok

Élet és Irodalom, 1963. szept. 14 - 11 lap

Mikola Nándor, festő

■ A Budavári Palota E épületében tekinthető meg mától Mikola Nándor festőművész Évszakok Közép-Finnországban című kiállítása.

○ A héten kezdik vetíteni az ame-

Népszabadság, 1984. V. 25

MDK

Mikola Péter

Gaal Olga: Jártunk Nagybányán. Magyarság 1941.jun. 15. 4.l.

Mihola Sándor

festő-

Tavaly hunyt el Mihola Sándor
nagybányai festőművész.

Dunajecz László: Égly Sári.....
Művészet, 1971.szeptember - 25.oldal

Mikola Sándor, fizikus és pedagógus /1841-1897/.
Kornidesz Mihály: A Fasori Gimnázium. Fórum.

A humán tudományok művelői mellett olyan jeles akadémikus természettudós, mint például Mikola Sándor tanított a gimnáziumban.

Rátz László munkásságában jelentősen támogatta Mikola Sándor, akivel több közös, tudományos igényű, de pedagógiai ihletésű munkát írt.

Budapest folyóirat, 1988., 10., 17-old.

Uj Idők
SZERKESZTI HERCZEG FERENC
szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap
Igazgató:
WOLFNER JÓZSEF

Budapest 1927. jan 13

Mikola Zoltán festő

Kedves barátom,

ez év őszén Firenzében a Pittiben akadtam rá iskolánk egy volt növendékére Mikola Zoltánra, aki ott Michelangelo sz. csoládját másolta. Ez akkor még nem volt befejezve, de így is jobbnak tartottam az összes másolatoknál, amelyeket ott tanulmánnyal látni lehetett. Ily szempontból melegen ajánlom őt figyelmedbe.

Szívélyesen köszönt régi barátsággal

Lyka Kárly

Mikola Zoltán

1918/19 I.

Ferképzőmfoiskévk

114. C.

szükségesebbre szorítkozva, a lelki emóciók drámai ábrázolója, kinek hatása egy egész századon keresztül érzik egész Olaszországban. Közvetlen tanítványai, Bernando Deddi, Taddeo Gaddi, Marodi Banco, Jacopo del Casentino, sienai hatás alatt, tájképies és kolorisztikus irányban fejlesztik művészetét, míg Oscagna, Nando di Cione és Andrea Bonainti szigorú szelleme a formák konstrukciójára nem irányítja újra a figyelmet. Az utolsó trecentistákban, Spinello Bretinóban, Agnolo Gaddiban és Antonio Venezianóban a gótikus szemlélet hatja át Giotto formanyelvét; náluk hívebben követik a mestert a rimini iskola feje: Baronzio és a verona-páduaié: Altichiero és Avanzo.

Miként Firenzében Cimabuet Giotto, Sienában Ducciót követte *Simone Martini*, ki a sienai festészetet jellemző bájra, szépségre, érzéstelt kifejezésre és bensőségre való törekvést érvényesíti művészetében. Tanítványa *Lippo Memmi*. A két *Lorenzetti* fivér, *Pietro* és *Ambrogio*, az aprólékos naturalizmus és egy meglepően fejlett kolorisztikus tájképfestészet megteremtői, amellyel Giotto tanítványaira hatottak. A XIV. sz. derekán a kor gondolatvilágának jellemző kifejezője a pisai temető nagy freskója. A halál diadala, melyről ma se tudják, hogy az külön pisai iskola terméke-e, vagy pedig egy Lorenzetti-tanítványé.

A XV. sz. egy új gondolatvilág és művészi felfogás megindítója. Ez főleg két elemből tevődik össze. Az egyik a természet tanulmányozása (naturalizmus), mely a művészeket arra ösztönzi, hogy az eddig uralkodó fölfogásnál többet adjanak, a való élet mását. A természet és valóság megjelenési formáinak elméleti és gya-

Mikola János ács

Heged 1550

Zsilinszky M.

Csongrád vm. tört

I. Bp. 1897. 261 l.

l. Balogfatornyok

25. l

Mikola János

ács

1,550. Szeged

Bal Hel 121. l.

25. l.

Zsilinszky Mihály

Csongrád vm. tört.

I. Bp. 1897. 261. l.

MDK

Mikola János

a török uralom alatt lévő Szegeden működött
1550-ben.

Zsil Oszag. I. 261 l.

Mikola Jánosz
szobrász

Fővárosi Lapok 1896. febr. 29., 7. old.
(Ujdonságok a honvédparancsnokság új palotája.)

nem András ?

Kalmár

Mikola Jenő

MDK

Álom, szobormü

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Mikolai Istvân

festö

l'

Birógerujeszegi

39. C.

tes kerethe helyezett tojásdad medail-
tban, lehajtott széles gallérral és
rend jelvényével. Felirata fölül:
I
TISSIMVS ET INVICTISSIMVS
Princeps & Dominus

DVS III.
AVGVSTVS GERM.
t. Sclauoniae Rex etc.
e Dux Burgundiae etc.

cm.
tri temporis, Coloniae 1652. Lib. V.

Mikolai István

festő

1824-25

l.

Bürógernyeszegi

24. l.

2289. Bihari Sándor:

Kecskepásztor.

Az előtérben balra fordul
leányka vigyáz, ki kezeit ölé
seli és a kinek öltözete: fölgy
kék szoknya. A háttérben a fák
ki. Jelzése alól jobbra: Bihari

Fa, méretei 21.8: 33 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társu
iki 90013 sz. leirattal 400 Kán

esetlen, szívből fakadó költészetnek rejlik
am, mely nem külső műveltségnek máza,
ező viszonyok között gazdag gyümölcsöt
agyrészt rejtett kincs, melynek napfényre

lmazában mutatkozott hézagok tehát első
alatt ezen művészetek minden valószínűség
en, hogy a városi és kolostori levéltárak
a homályt némileg eloszlathatta volna.
mlékek, ha csak azon ősrégi hangszereket
zeti szempontból bírnak fontossággal, az
ok hivogató k ü r t j e i, melyek többnyire
zeknek különböző válfajai, ú. m. a kanász-
egyei hosszú f u r u g l y á k, f u j e r á k és
a különböző hangokat, továbbá a d u d a
nár a régi görögök, rómaiak és zsidók
nű, hogy ezen utóbbi hangszer, kombinálva
hez, mely feltevés abban is nyer támogatást,

akorlati követelményeit, másrészt az egy-
elég támpontot a honfoglalás utáni első

nálták a szalonokban. E munkák egyébként tekintve, ritkán szépek s a legritkább esetben bírnak művészi becscsel; de összhatásukban tagadhatlanul finomak.

496. ábra

Az ide mellékelt ábrákból kiki fogalmat alkothat magának az imént futólag leírt termekről. Nekünk a hazai iparművészet történetének szempontjából nincs hozzájuk szavunk. Idegen, be melynek szavát a nemzet meg nem értette Úgy azt kell felelnünk, hogy igen. Marad akarták a fényes külsejű idegennek modor ahhoz, hogy mit kell és lehet ebben a sz alapuló saját ízlésünket, a nélkül hogy er űrt hozott létre a mult s az akkori jelen lenek voltak a megváltozott igényeket kiel ban bizonyított az úgynevezett empire stí

Mikolai István

a maroswásárhelyi
Bodor-kút szerze-
zetének egyikom
rajza, 1821 –
Gróf Teleki Domokos
tulajd. Gernyeszeg.

Inul

Semayer Hilibald VIII. 69

Mikolai István

Libera Regiaque festö Civitas Siculica Maros Vásárhely. In honorem almae patriae. — Tomala Ferdinand szép műáros urnak boltjában Pesten ecim alatt lehet megszerezni 2 p. forintra a Székelyek fővárosának Maros vásárhelynek rajzat, melyet Erdélyben 1824–1825 ben Mikolai István úr kormányszéki írnok rajzolt s jelen évben (1834) Nagy Sámuel úr kolos várat kőbe metszve, kék szinü festékkel lenyomatott. Harmadfél láb hosszu másfél láb magos. Tökeletes rajzat dicséri.

Honmüvész 1834. 821. l

Somogyi József

festő.

Mikolai István

Lárd

Marosvásárhely

Lexikon

65. l.

Mikolai István

rajza

Nagy Sámuel

metszete

tovább

Marosvasárhely a

XIX. n. elején.

Rezim.

Repr.

Gál, Stefan: Ungarische Städtebilder.

Bp. é. n. L. VI. tábla.

os bizottságának

Budapest

MDK

Mikolai Tóth István kancellista

1827. a város rajza

M. Kiss P: Marosvásárhely. Szépmüvészet, 1943, 161-164 l.

Mikolai István

rajzoló

l.

Orsz. Teleki

19. l.

(2-ver)

Bácsbodrogvármegyei Múzeum működése 1913-ban VIII. 198, 199

M. D. K.

Mikolai Tóth István rajzoló.
(XIX. sz. eleje).
12 vízfestmény a város főútjai-
ról (1819–1823.).
A város teljes látképe 1825-ben.
Erről rézmetszet. Felirata: „Libera
Regiaque Civitatis Marosvásárhely in
Honorem Almae Patriae."
M. Kiss Pál: Boér Márton.
Művért. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.
202. l.

MIKOLAI *István*, rajzoló a XIX. sz. elején Marosvásárhelyen. 1824—25. rajzolta Marosvásárhely csinos látképét, melyet 1834. Nagy Sámuel rajzolt kőre, s Tomala Ferdinánd adott ki Pesten.

E-G II 1221

MIKOLAI TÓTH István futó, mekon

~~Pehertó-hai,~~ lábkép a varosról

Korontos Gyula: Marosvásárhely régi épületei. Muh, 1998 108, 110

lpán fölváltva
ánczos díszű
on minusculás
ttört művű, a
kbe foglalt
k oldallapját a
mere díszíti. A

áttört mértani
mánczos díszű
an zománczos
gal. Szögletes
alakú gombja
l és vert művű
cuppakosara

1821—1941

SZÁZHÚSZ ÉV NYOMAI MAROSVÁSÁRHELY FŐTERÉNEK ARCÁN

A nemzetek lelke irodalmukban, zenéjükben, művészetükben él, testi létük tanúi: hazájuk földje, falvaik, városaik. Bennük, rajtuk teljesedik be a nemzet sorsa, az ő arcuk a nemzet egészséges, magabízó, vagy gondoktól megviselt, bajoktól gyötört arca. Városaink képe tehát a közösségi élet összetevőinek művészi eredője és így nemcsak építészeti jelenség. Ha Marosvásárhely főterének mai építészeti arcát vizsgálva, azt zavarosnak, kiegyensúlyozatlannak találjuk, nem szabad csak a várost, csak az építészetet érte elmarasztalni. Kemény sors formálta ilyen egyenetlenné és az elmult évszázad szellemi erjedése látszik nyugtalan vonásaiban.

Íme előttünk — gróf *Teleki Domokos* jóvoltából — az 1820-as évek Marosvásárhelyének képe. *Mikolai István* — mint magát jegyzi — *fiscalis cancellista* örökítette meg naiv, kedves, és hisszük, hű rajzokban. A 2. képnek középpontja a ferencesek barokk temploma — nem több vagy kevesebb, mint más erdélyi vagy magyarországi barokk templom —, előtte *Bodor* híres zenélő kútja. Baloldalt kisebb térség, majd a református vártemplom hatalmas tornya köti le figyelmünket. Abban az időben a tér jobboldalát még épület zárta le. Azonos párkánymagasságot alig találunk, de még az épületek rendeltetése sem azonos (baloldali raktárházak, istállók). Benyomásunkat talán így jellemezhetnénk: a városiasodás küszöbén. Mert hiszen a baloldali kis térségen álló emeletes épületek arányai és párkánymagassága jelentkezik a templomtól jobbra levő házakon, valamint a 3. képen lévő épületeken is. Íme új energiák feszítik szét az eddigi kereteket. Szűknek, igénytelennek érzik az utcára merőlegesen oromzattal épített, de még a zártsorú földszintes házakat is.

1820-at írunk, nemrégiben Erdélynek a korhoz viszonyítva nagyobb arányú és gyorsabb tempójú kereskedelmi fejlődésben volt része. *Napoleon* kontinentális határzára következtében az ázsiai áruk a Fekete-tengeren és jórészt Erdélyen keresztül jutottak csupán Nyugatra. Igaz, hogy az 1811-i devalváció és *Napoleon* bukása egyidőre tönkretette a gazdasági életet, mégis a XIX. sz. elején a város, mint a polgárosodás és a művelődés tényezője, Erdélyben is előre tör, a nemesség és a főurak kezéből a vezetést mindinkább és végleg a polgárság veszi át.[1]

Ugyanez a bíztató lendület jelentkezik a 4. és 5. képen. A kisablakos, falusias épületeket sűrűn váltják fel az igényesebb, emeletes mansart-tetős, ügyesen vagy ügyetlenebbül feldíszített házak. Ezeket minden bizonnyal helybeli kőművesmesterek építették. Számukra e feladatok az egyszerű, földszintes épületek után problémát jelenthettek. Legegyszerűbb megoldásuk az volt, hogy a régi, az utcavonalra merőlegesen emelt épületet megtarják és az

[1] Kós Károly: *Erdély.*

Építészet 1941.

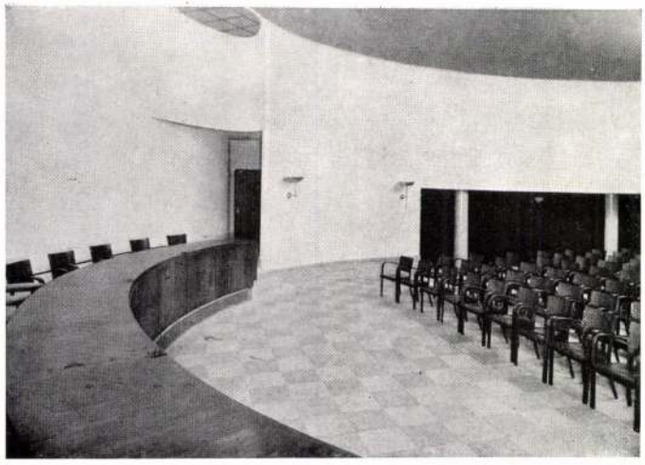

Közgyűlési terem

Földszint :
14. hivatalok bejárata
15. előcsarnok
16. ruhatár
17. portás
18. telefonközpont
19. mosdó-wc-k
20. közgyűlési terem légtere
21. karzat
22. lakások bejárata
23. házmesterlakás előtér
24. „ szoba
25. gépész fülke
26. konyha

I. emelet :
27. nagy munkaterem
28. pénztárnok
29. iroda
30. altisztek szobája

II. emelet :
31. hall
32. bizottsági szoba
33. elnöki szoba
34. gépíró-, városzoba
35. kis tárgyaló
36. titkár
37. ügyész
38. iroda
39. altiszt
40. irat-betekintő

III. emelet :
41. Mérnöki Tanács hall,
42. elnök
43. tanácskozó
44. tanácsterem
45. iroda
46. altiszt
47. raktár
48. egy szoba hallos lakás

IV—VI. em. :
49. 4 szobás lakás
50. garzon-lakás
51. 2 szobás lakás

VII. em. :
52. 3 szobás lakás
53. garzon-lakás
54. vicehm.-lakás
55. mosókonyha
56. szárító
57. vasaló

Metszet.

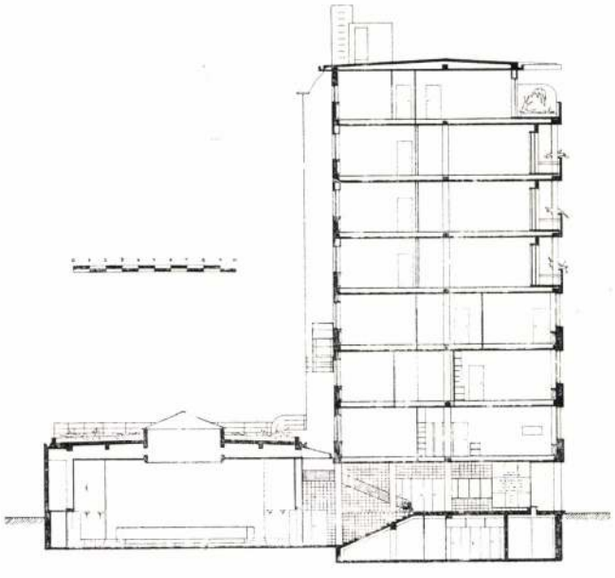

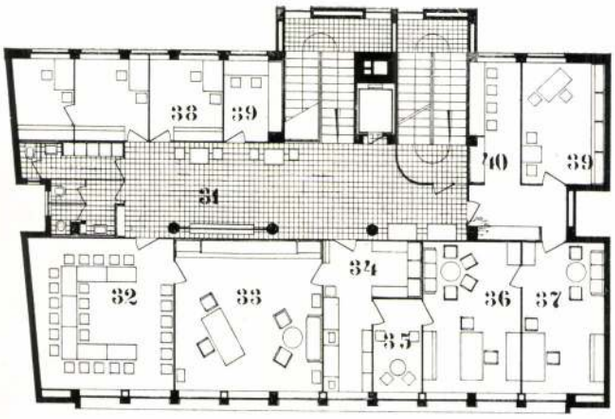

II. emelet.

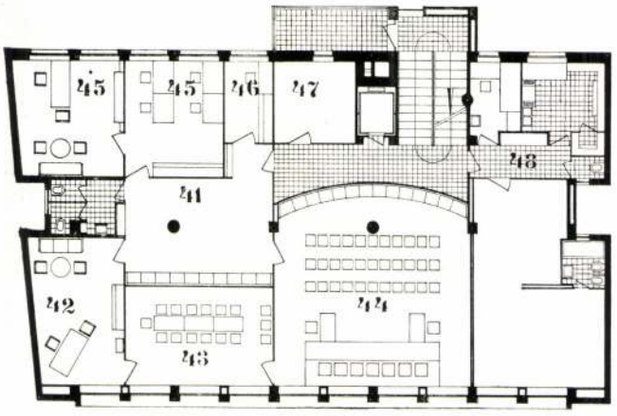

III. emelet.

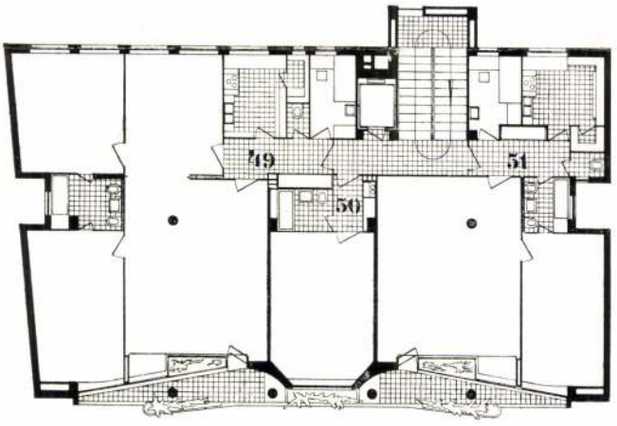

IV—VI. emelet.

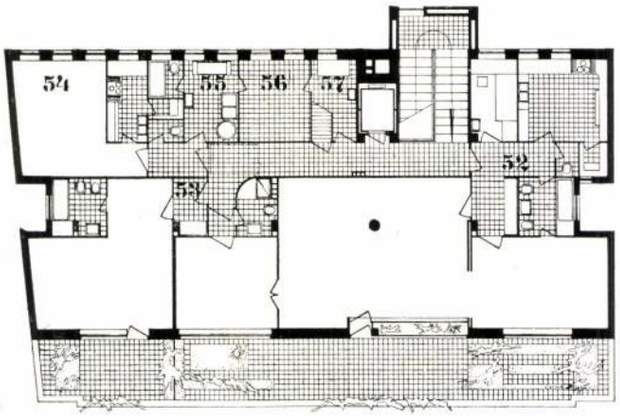

VII. emelet.

1. Marosvásárhely főterének mai képe. F.: Fotofilm (Kolozsvár).

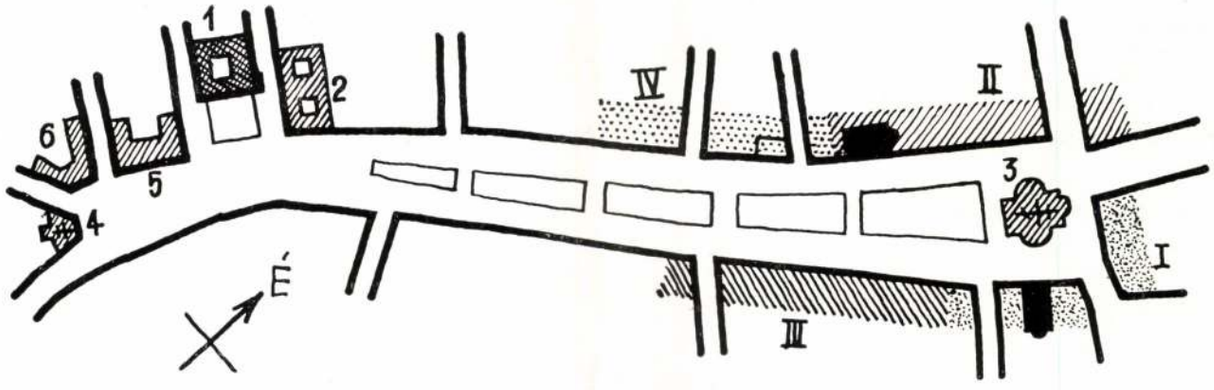

Helyszínrajz

I—IV. Mikolai rajzain szereplő házsorok.
1. Városháza.
2. Közművelődési palota.
3. Görög keleti román templom.
4. Görög katolikus román templom.
5. Román megyeháza.
6. Román eredetű bérházak.

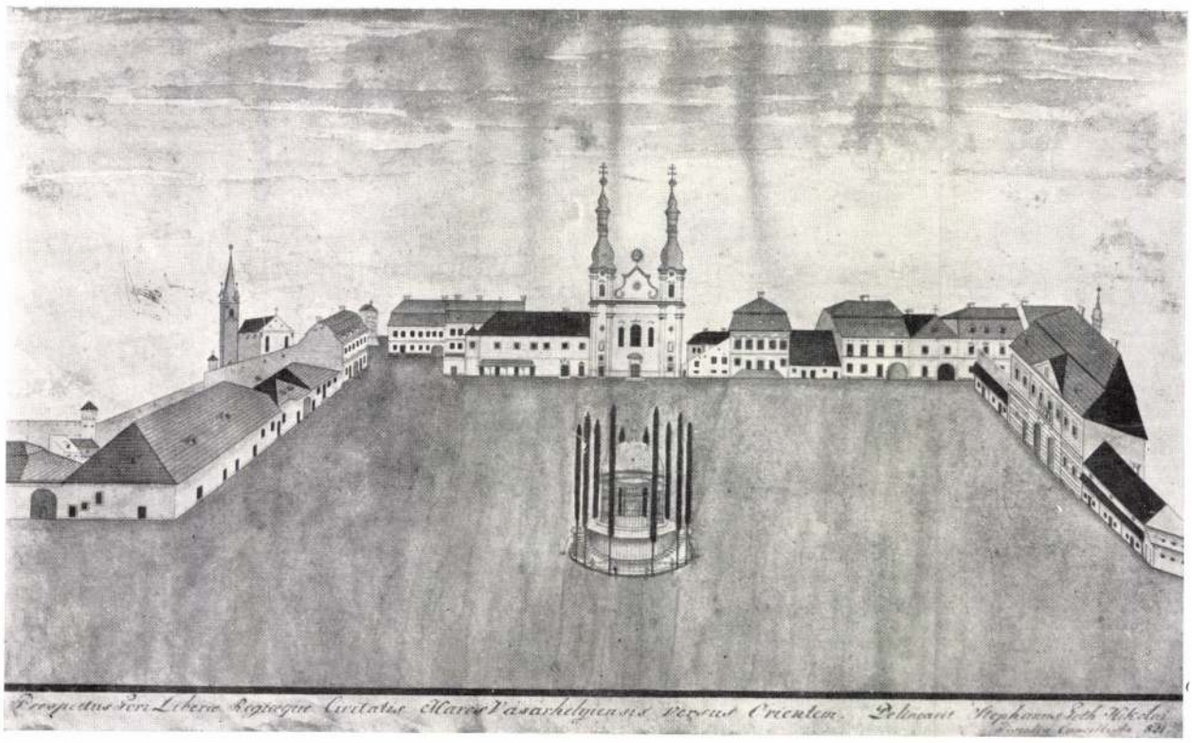

I. kép. Bethlen-vár. Ferencesek temploma és a Bodor zenélőkút. (V. ö. 2. és 4. képpel.) Mikolai rajza 1821-ből.

2. Vártemplom. 3. Tholdalagi palota, barátok temploma. 4. Ferences-templom.

F.: Keszeli.

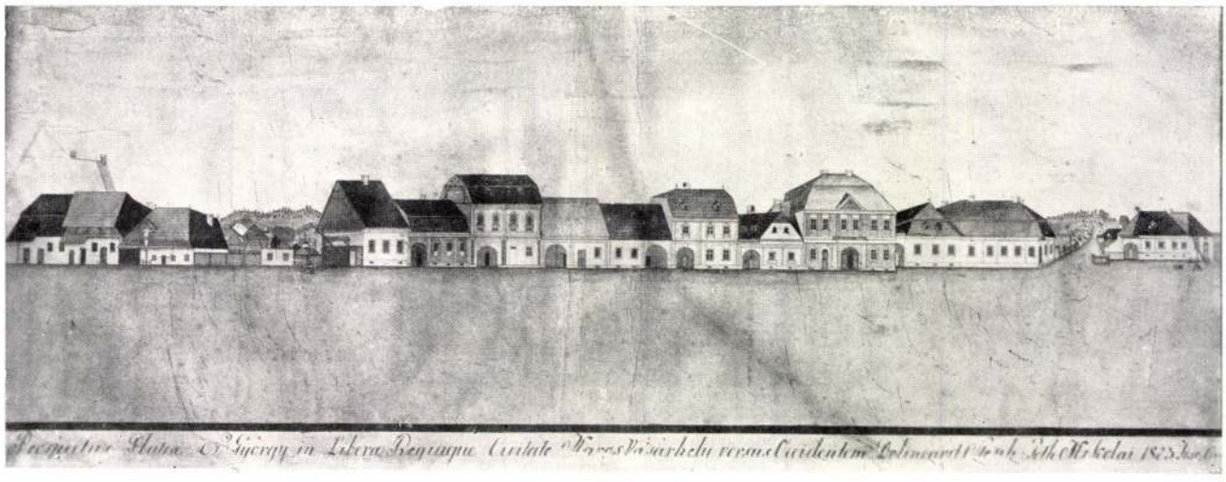

III. kép. A régi Szt. György-tér. (V. ö. 4. képpel.) Mikolai rajza 1821-ből.

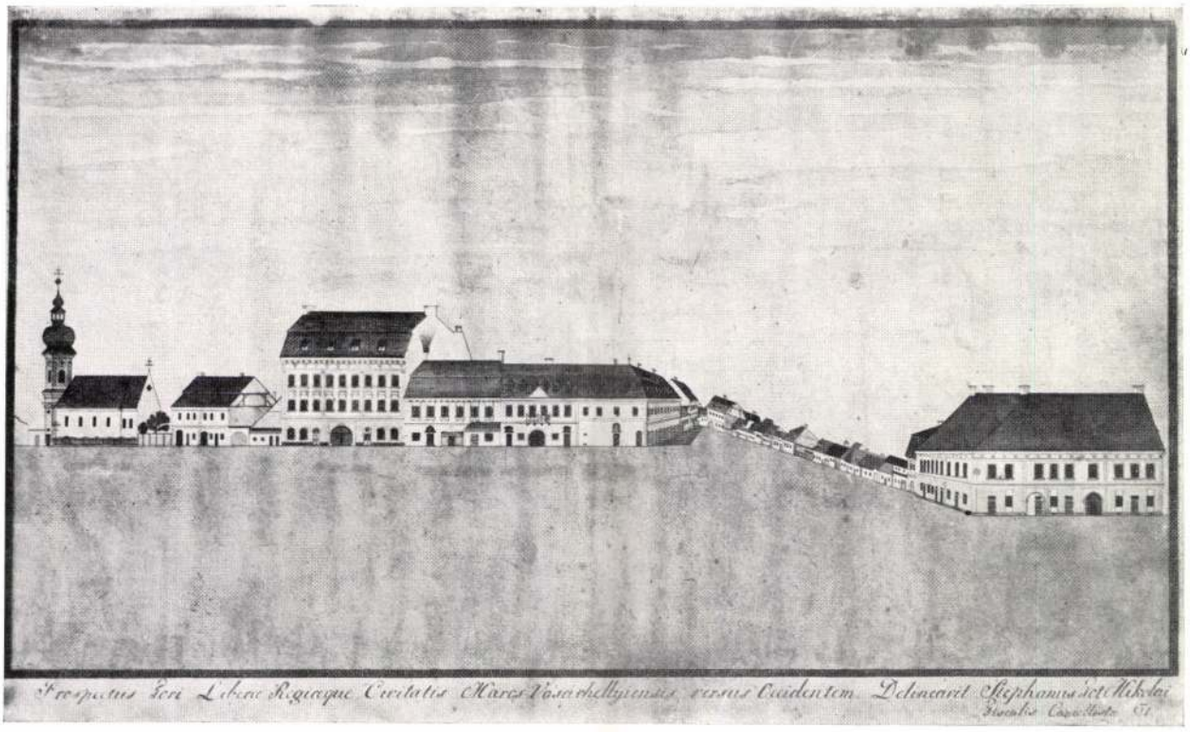

II. kép. Útbetorkolás Gyergyó felől és a tér északi lezárása. Mikolai rajza 1821-ből.

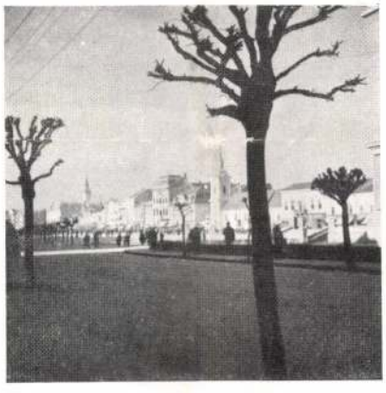

5. Régi lakóház. (V. ö. I. képpel.) 6. Messzi távlatok. 7. A mult egyik emléke. F.: Keszeli.

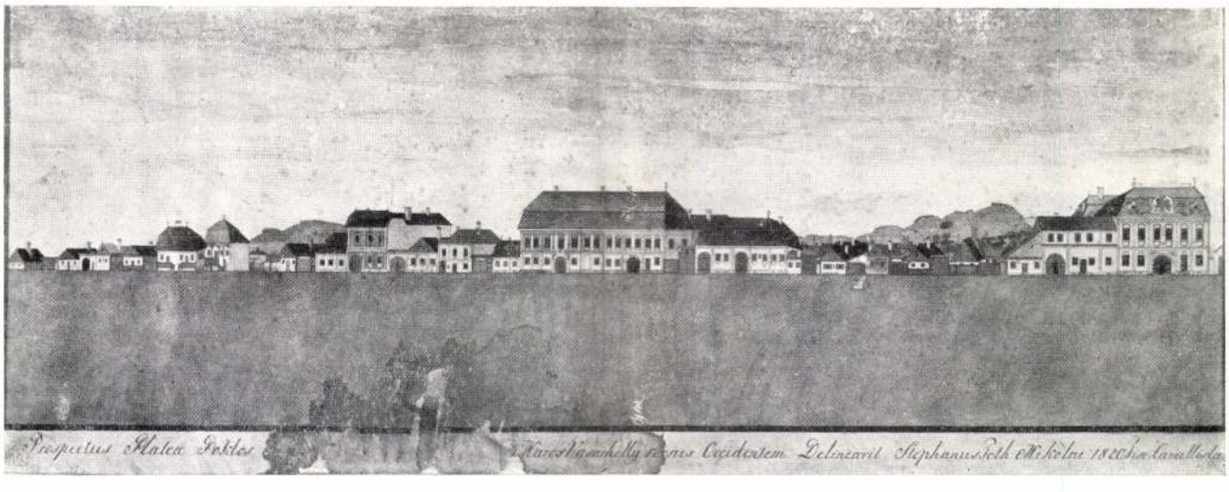

IV. kép. Tholdalagi palota és a régi Poklos-tér. Mikolai rajza 1821-ből.

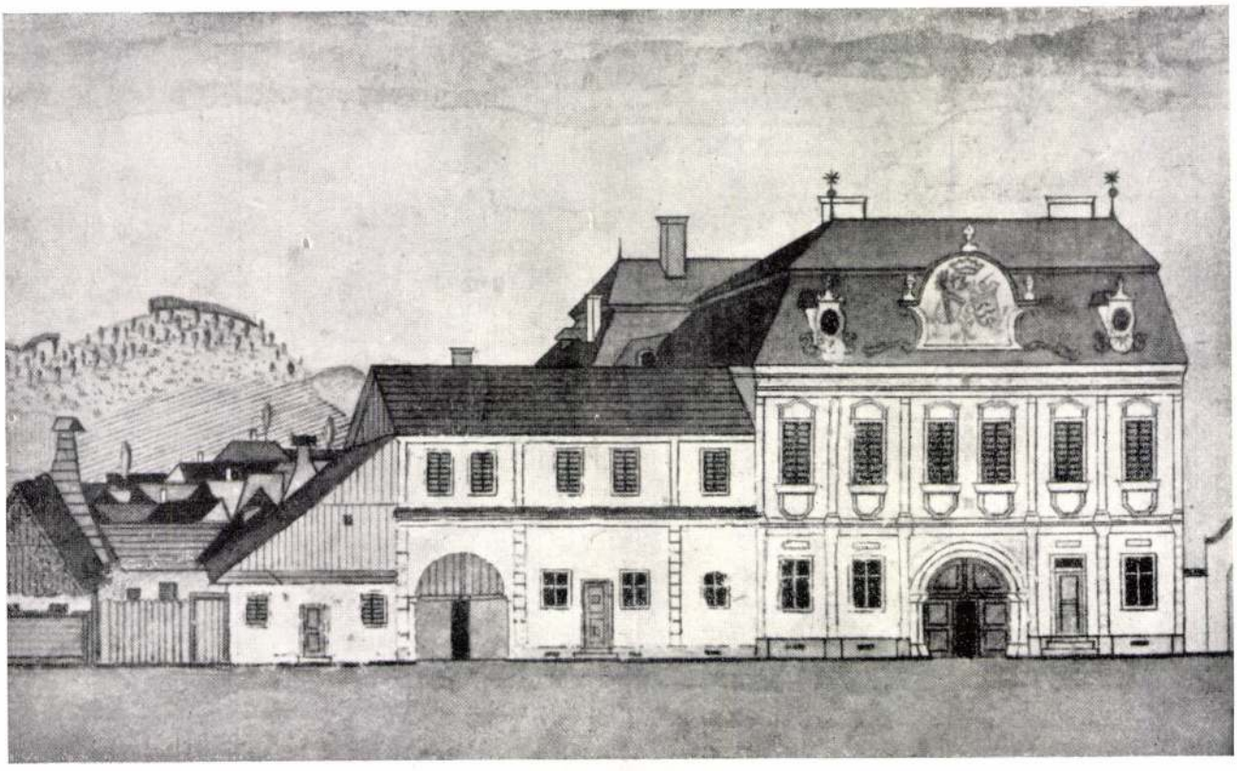

V. kép. A Tholdalagi grófok marosvásárhelyi palotája. Mikolai rajza 1821-ből.

8. Piaristák temploma és Szt. György-tér 1850-ben. (Hunfalvi Rohböck.)

9. Ugyanannak a területnek mai képe.

10. Látkép a vártemplom tornyából.

11. „Új építészet". F.: Vákár

12. Városháza és kultúrpalota. XX. sz. eleje.

utcavonalat — a kapubejárat fölött is — emeletesen építik ki. A 4. kép egymás mellett mutat két ilyen épületet. Homlokzati gondjaikat is egyszerűen intézték el. Előbb említettük, hogy a polgárság ekkor kezdi átvenni a vezetést a nemesség és főurak kezéből. Mi sem természetesebb, mint hogy igényesedő életének művészi kereteit is készen kapja, csak átalakítja a maga szükségleteire. 6. képünk (a 12. kép jobboldalának nagyítása) a Tholdalagi grófok városi palotáját ábrázolja. Nemes arányú barokkos homlokzata képzett — valószínűleg idegen — mester működésére utal. A képeinken bemutatott többi épület minden bizonnyal innen kölcsönözte architektúráját.

Három templom képét ismerjük meg Mikolai rajzain. A kései gótikus — hajdan katolikus — ma református vártemplom és az ellenreformáció barokkos stílusában épített ferences temploma mellett, 2. képünkön ott találjuk a barátok templomát is.

A négyzetes tér, mely körül e házsorok (2—3. kép) elhelyezkednek, később kibővül és ma már a 4—5. képen ábrázolt területen is túlterjedt. Mai formája, tájolása, a betorkoló utcák helye, méretei, mind kísértetiesen hasonlítanak a debreceni főtérre. A jövő városépítő kutatói számára e rejtett kapcsolatok kiderítése reméljük már nem lesz lekicsinyelt feladat, addig csak ennyit: ha a magyarságról mint városépítő népről ma még arányra keveset tudunk, ez nem jelenti, hogy nem volt az s hogy különösen a jövőben nem lehet azzá!

Ha a képeket és helyszínrajzot áttekintettük, érezzük, hogy e város — mondhatnám — építészi mondatszerkesztése mennyire magyar. Mert az az életforma, mely kitermelte, a kezek, melyek építészi köntösbe öltöztették, a szem, melyen keresztül látjuk, mind vita nélkül magyar volt. Íme az 1820-as Marosvásárhely!

Mikolai rajzai közé ékeltük be — szándékosan — Marosvásárhely mai képeit. Nézzük, hová jutott, mit eredményezett az a lendület, melyet *Mikolai* városképeiben felfedezni véltünk. De előbb szenteljünk figyelmet 13. képünknek, mely a 4. kép jobboldalát ábrázolja 1850—52 körül (Hunfalvy—Rohböck: Erdély). Földszintes házak, egy emlékmű (talán a szabadságharc leverését kellett vele *ünnepelni*), a kegyesrendiek régi klastroma, de semmi a tér felső részén már 1820-ban megindult fejlődésből. A mai tér ugyane részét ábrázolja 14. képünk. Kétemeletes házak (tűzfallal), tornyok, *magyaros* rendőrségi palota (jobbról a második épület), és elépítve a levegős áttekintés a kegyesrendiek templomára, anélkül, hogy a tér zártságát valamivel is elősegítették volna. Még tisztes helyükön állanak a templomok (6., 7., 10. kép), a régi, kedves, emeletes házak (9., 11. kép), de nézzük inkább az új elemeit terünknek. A tér azért tér, hogy oda építsenek! Bodor zenélő kútja fínom, arányos, meghatározó pont volt a széles téren. Helyén ma otromba betontömeg terpeszkedik. Rossz a helye, idegenek, durvák az arányai, de ne csodálkozzunk rajta, a román uralom építette, el fog múlni, mint elmult uralmuk is. Nézzük most terünk határait. Kétszeresére hosszabbodott, állapíthatjuk meg örömmel, sőt még fiókteret is eresztett. (Ez mire volt jó?) De vajjon ki ismerne rá a Mikolai rajzolta térre? Hol van a megadott alaphang, az íves kapubejáratú, emeletes, azonos párkánymagasságú, nyeregtetős épület, miért nem vette birtokába ez az épülettípus (egy életforma kifejezője) a tér többi területét? Ott látjuk elfojtva (1. kép) foghíjas házsorok, ordító tűzfalak, egymással semmiféle eszmei és városépítési kapcsolatban nem levő homlokzatok és mindent elborító durva, harsogó címtáblák között. Mi lehet ennek az oka? Az az életforma, melynek kifejezése volt: eltűnt, elpusztult. A kis földszintes, falusias házikók, sőt a régi polgárházak helyét is, magyaros városháza és kultúrpalota (Istenem, micsoda tévedés!) (17. kép), szállodák (16. kép) és bérkaszárnyák (19. kép) foglalták el. Stílusok (?) viharzottak keresztül rajta, szellemi forrongások (neue Sachlichkeit, 16. kép), román uralom törték szét alakuló egységét. A tetejébe minde zűrzavarnak itt fenyeget még a románok által félig készen ránk hagyott megyeháza befejezésének gondja. Vajon mihez igazodik majd? A magyarkodásában is örökidegen félmulthoz talán? Nem volna értelme megrajzolni azt a képet, mely nyugodt fejlődés esetén alakult volna ki? Félünk, hogy késő. Ma egyetlen feladatunk van: javítani, tisztogatni, hogy az a nemzedék, melyre mi hagyjuk örökségként terünket, egy harmonikus, tiszta képből emlékezzen ránk, mint mi emlékszünk *Mikolai* szemén keresztül az 1820-as évek Marosvásárhelyére.

Keszeli Kálmán.

A bánffyhunyadi ref. templom. F.: Fotofilm (Kolozsvár).

Erdőszentgyörgy (Székelyföld). a Rédey-család ősi temploma. F.: Keszeli.

ERDÉLYI MŰEMLÉKEINK VÉDELME

Részletek a szerzőnek 1940. november 18-án Egyletünkben tartott előadásából.

A világháború előtt Magyarországnak volt műemlék-védelmi törvénye és megvolt a szerve is, mely a törvény értelmében munkáját elvégezze. De a hivatalos szerv rendelkezésére nem állottak elegendő anyagi eszközök, melyek segítségével a műemlékeink megvédelmezéséhez és gondozásához szükséges összes munkálatokat kellő erővel, terjedelemben, minden vonalon és a maga idejében végre is hajthatta volna.

Az erdélyi műemlékek sorsa természetesen még mostohább volt mint a magyarországiaké, sőt szinte reménytelen, annál az egyszerű oknál fogva, hogy Erdély akkor is rettentő messze volt a műemlékeket gondozni hivatott országos szerv fővárosi székhelyétől.

Ezek a gondolatok a háború előtti időben nem jutottak eszembe és *csak a román impérium idejében eszméltem reájuk, amikor kiderült, hogy Erdély magyarságának egyik legerősebb védelmi eszköze, illetve visszacsatoltatásunk lehetőségének egyik leghatásosabb fegyvere, mert Erdély ezeresztendős magyar voltának szinte leghatározottabb és letagadhatatlan bizonyítékai éppen a mi magyar műemlékeink.*

Ezek a magyar műemlékek maradtak az impériumváltozás után gazda nélkül és ezeknek gondozását próbáltuk elvállalni sok többi gondjaink mellett mi, ugyancsak gazda nélkül maradt erdélyi magyar társadalom . . .

1919-ben Románia törvénybe iktatta a műemlékek védelmét. A törvény jó lett volna, ha nem lettünk volna magyarok. *Elég korán felismertük azonban azt a nemzeti értéket, amit műemlékeink jelentenek, felbecsültük azt a kárt, amit pusztulásuk helyrehozhatatlanul jelentett volna és tudomásulvéve, hogy a román műemléktörvény segítségével nem oldhatjuk meg ezt a fontos kulturális kérdésünket, megpróbáltunk segíteni magunkon úgy, ahogy lehetett.*

De persze hathatós impérium hiányában és anyagi fedezet nélkül alig tudtuk — legfeljebb ötvenszázalékos eredménnyel — a magunkra vállalt feladatot megoldani.

Eredményesnek tartom mégis, hogy sikerült néhány értékes műemlékünket a lerombolástól, stílustalan átalakítástól, vagy eladástól megmentenünk és sikerült egyházi műemlékszerű épületeinkről megkezdenünk azok számbavételét és felvételezését.

A helyzet az, hogy a multakban nagy magyar könnyelműségek történtek Erdély műemlékeivel kapcsolatosan. A román impérium idejében, nagy küzdelmeink és társadalmi erőlködéseink ellenére, súlyos károkat kellett szenvednünk, s ma itt állunk: megkopott, leszegényedett társadalmunkkal, nincstelen és kisszámú középosztállyal, áldozatokra a földreform után már képtelen birtokos- és mágnásosztállyal. Fogyatkozó és pusztuló műemlékeink pedig, egyházainkon kívül, ezeknek az osztályoknak kezén vannak. Tehát olyan tulajdonban, mely azokat a maga erejéből gondozni, fenntartani, sőt megtartani sem igen tudhatja, de jórészben nincsen is tisztában azoknak pótolhatatlan kulturális és nemzeti értékével s nem tudja megérteni, hogy az *nem magán-, hanem közösségi érték, melyért tulajdonosa nemzetének, társadalmának, a magyar jövendőnek tartozik felelősséggel. És az Uristen őrizzen minket, de következhetnek még reánk olyan idők, amikor Erdély magyar műemlékeire talán a közelmultakénál is nagyobb szükségünk lehet, mint döntő tanúkra a történelem ítélőszéke előtt.* Műemlékeinkat tehát minden körülmények között és mindenáron védelmeznünk kell!

Kós Károly.

Mikolai Tóth-Istvan

~~Bodor Peter~~

a marosvásárhelyi
Bodor-kút szerke-
zetének rajza 1821-
ből Mikolai Tóth Ist-
vántól
Gróf Teleki Domokos
tulajd
Gernyeszeg.

Iml.

Dávid Magyar József
cikke a Bodor-kutról.
Test. Napló. 1936.
jun. 28.

Simonyi Zsigmond VIII. 68.

MAROSVÁSÁRHELY. A TELEKI-TÉKA.
Marosvásárhely. Die Teleki-Theke. — Marosvásárhely. La Teleki-Theka.

MAROSVÁSÁRHELY. A TELEKI-HÁZ. 1803.
Das Teleki-Haus 1803. — La casa Teleki 1803.

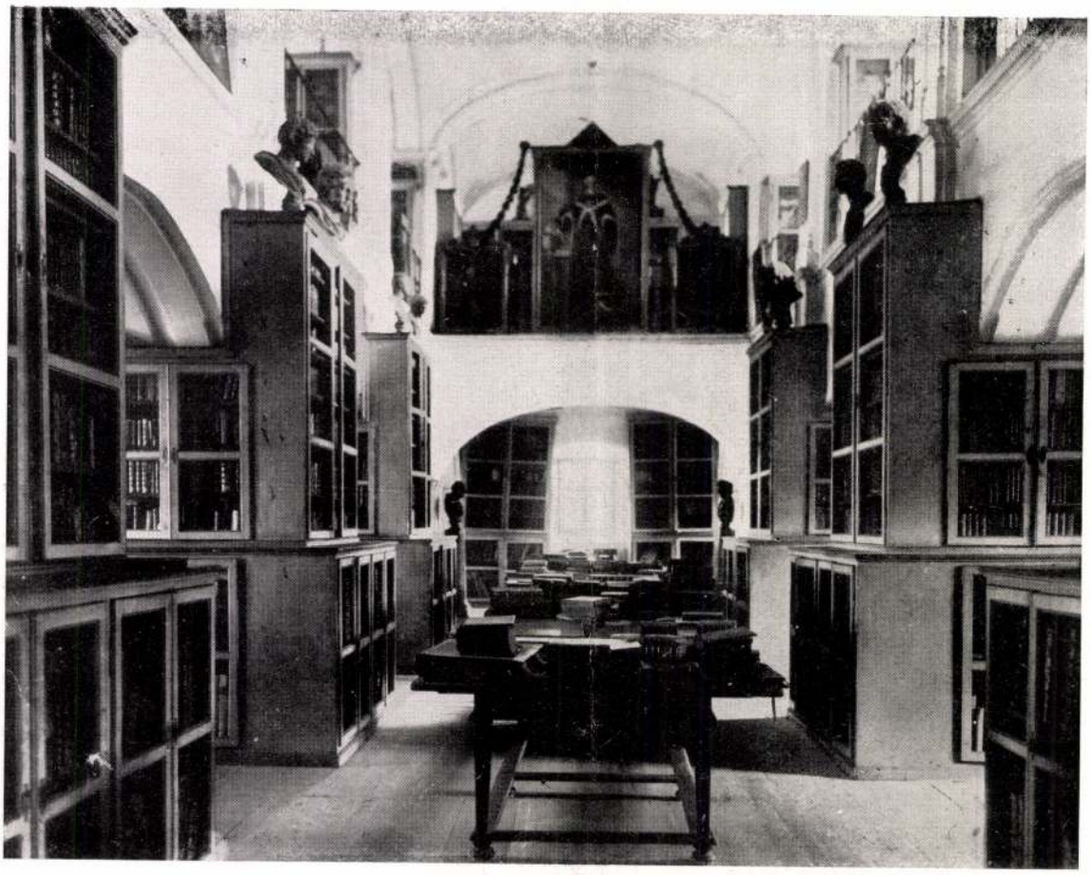

MAROSVÁSÁRHELY. A TELEKI-TÉKA BELSEJE.
Innenansicht der Teleki Theke. — Intenro della Biblioteca Teleki.

MAROSVÁSÁRHELY. A TELEKI-TÉKA UDVARI HOMLOKZATA.
Hoffront der Teleki-Theke. — Facciata interna della Teleki-Theka.

MAROSVÁSÁRHELY. A NAGYPIAC ÉS A SZÉCHENYI SÉTÁNY. GREGUSS JÁNOS RAJZA. XIX. SZ.
Hauptplatz und die Széchenyi-Promenade. Gezeichnet von Johannes Greguss. — Piazza Széchenyi. Disegno di Giovanni Greguss.

MAROSVÁSÁRHELY A XIX. SZÁZADBAN.
Marosvásárhely im XIX. Jahrhundert. — Marosvásárhely nel secolo XIX.

MAROSVÁSÁRHELY FŐTERE A XIX. SZ. KÖZEPÉN. ROHBOCK LAJOS METSZETE.
Hauptplatz von Marosvásárhely. Mitte des XIX. Jh. Kupferstich von Ludwig Rohbock. — Piazza principale di Marosvásárhely verso la metà del sec XIX. Incisione di Luigi Rohbock.

MAROSVÁSÁRHELY. SZÉCHENYI-TÉR.
Széchenyi-Platz. — Piazza Széchenyi.

Árpád, kinek művészete pár éven belül emelkedett önarcképének józanabb felfogásától és ólmosabb színezésétől Párizsban készült kompozícióinak egészen rendkívüli színkultúrájáig, sőt néhány szabadban játszódó jelenetnél újjongó színpompáig. Alig van már szó Teleki Sámuelről, az Afrika-utazóról. Annál több a legenda Bodor Péterről, a zenélő kút szerkesztőjéről; s még mostanában is sokat beszélnek Tolnai Lajosról, az író református pap viselt dolgairól: revolverrel a zsebében lépett szószékre, hogy hívei meg ne verjék, amiért közülük annyit írt ki regényeiben. Íme az író, aki helytáll világnézetéért. — Százéves kaszinójának Deák és Széchenyi is tagjai voltak. A Kemény Zsigmond Társaságát Tolnai Lajos segítette életre, s a rajzformának mestere, Petelei István élesztette. A túl hosszasan viselt gyermekcipőből kiszabadulva, a férfivá érett társaság valódi jelentősége az idegen uralom sötét éveiben világosodott ki. Akkor érkezett eredeti hivatásának csúcsára, midőn a minden felől fenyegetett magyar szónak Erdélyszerte egyik legszilárdabb őrhelyévé lett. E dobogó volt tiszteletreméltó ünnepi tárgy, Kemény Zsigmond késői ajándéka népének, kicsiny fénygyüjtő örök tüzecske, mely emlékeztetni akar a nagy századokra világító fáklyára.

Így vonzotta Vásárhely szellemi hatalmával Erdély szellemi embereit és ifjúságát a székely fenyvesek legtávolabbi zugából is. Kincset őrzött és osztogatott, a magyar művelődés élő kenyerét. Benne a magyar szellem a lényeg, a veretlen magyar nyelv és műveltség, mely a gács gyereket is magyar szóra készteti és nem egy regátit tanított meg székelyül. Ha került is közéjük idegen Vásárhely lelki kohója beolvasztotta és átalakította.

A székely ruha és az ötfokos népdal izgalmas régi szépsége propagandára szorul, alig győzzük saját főhelyén szőttes-estéken, vidékről a Közművelődési házba sereglő népfiakkal népszerűsíteni. Pedig a ruha, de különösen a dal, mégis csak egy nép leglelkéhez tartozik. Azért voltunk és vagyunk ma is azon, hogy ez a város a nép ritmusát ne felejtse el.

A város felett ott vannak a temetők. Gyönyörű árnyas útjaik, sűrű sírjaik:[7] ez az igazi erdélyi történelem, mert a temetők hiteles történetírók. A zaklatott életű polgár a megszállás alatt a temetőkhöz menekült. A kifosztott Erdélynek dúsgazdag maradt a temetője. Ahogy fogyott a földi kincs, úgy lett tündöklőbb a földöntúli.[8] Akiket az élők elfelejtettek a jólétben, a bajban kiszállottak a csonka keresztek és jeltelen obeliszkek alól. A város a völgyben megtelt idegen szóval, de a temetők a dombon magyarul feleltek az idegen zsivalyra. Az idegen üldözőbe vett egy kisebbségi népet s a halottak millióiba ütközött. Ezekben a temetőkben testvér és fegyvertárs, cinkos és összeesküvő volt minden halott. A várépítő diplomata polgár, Borsos Tamás, a keserű Bernády György, Kántorné, Petelei, a tragikus sorsú Bolyaiak s az ismeretlenek hosszú serege. Fegyvertelenül és sértetlenül ők voltak a gát, mögéjük menekült az üldözött nép. Amíg a sírkövek magyarok maradtak, zavartan és nyugtalanul aludtak az idegenek, s nem virrasztottak hiában az üldözöttek.

A lefolyt 22 év Târgu-Mureş-e a vásárhelyieket még tudatosabbá tette; megismerték életük valóságos körülményeit, erejüket növelte. Valóban Vásárhelyt úgy éltek, „ahogyan lehetett". „Nekik és minden igaz erdélyi magyarnak ez a 22 év" Nemzedékek büszke hídfői közt „Görbülő ív, Görnyedő átmenet" volt, de amint most kiegyenesedve szétnéznek, látniok kell, hogy szenvedéseikből a „Romon virág" nőtt s nemcsak virág, megtanulták azt is, hogy „a karszti földbe gyümölcsfát ültessenek". A Trianonban szentesített Metamorphosis Trannsylvanniae" azért nem lehetett az Apor báró-féle keserűséggé, mert találékonysággal, fegyelemmel, „Ahogy lehet" életstílussal megtalálták azt a helyes utat, amely a megmaradás felé vezetett. Ez pedig a reális népismeretből táplálkozó és arra felépülő szociális, népi, nemzeti életforma volt.

Az ország tágult és újra tágul, mint a lélekző mellkas. Erdély egy része is felszabadult s a másik feléből megtelt menekültekkel. Mintha a sötét sors folyton törési próbákat végezne az országgal, ott törte ketté, ahol mindig ép volt. Új és mulandó szavakat tanulunk: Észak-Erdély, Dél-Erdély s egyelőre határvárossá lettünk.

Minden változás közepette is megőrizte azonban e város ősi szellemét, az évszázadok által formált lelkét, mint Reményik Sándor énekli:

A lélek él betűben, kőben, fában
Hullámos hangban és merev márványban
Száz változáson át
Amíg meg nem tagadja önmagát.

KISS PÁL

JEGYZETEK

[1] Spectator: Arad. Erdélyi Helikon, 1931.
[2] Birbauer Virgil: Magyar városépítés. Forrás. 743. április. 52 l.
[3] Kiss Pál: Marosvásárhely története. 51 l.
[4] Molter Károly: Marosvásárhely. Erdélyi Helikon. 1930. 603 l.
[5] Kiss Pál: Marosvásárhely története. 64—87 l.
[6] Molter Károly: Marosvásárhely. Erdélyi Helikonú 1930. 679. l.
[7] Orbán Balázs: Székelyföld leírása. IV. 23 l.
[8] Cs. Szabó László: Erdélyben. 110 l.

között a marosvásárhelyi vár és templom is szerepel mint megrongált, leégett épület. Egyszerű kisváros képét mutatja a Mikolai Tóth István kancellista 1827-ben rajzolt és Nagy Sámuel által metszett képe. Ugyancsak Rohbock Lajosnak 1850 körül Vásárhelyről készített rajzai. Bernády György szerencsés ihlettsége és építtető megszállottsága csinált ebből a kisvároskából egy számbaveendő, modern külsejű, fejlődőképes várost, ahol a kultúra az erdők és a szőlőhegyek gondozott útjaitól az irodalmi és zenei élet magas színvonaláig mindent áthat. „Épült Bernády György polgármestersége alatt, vagy főispánsága idején" az nálunk olyan büszke fémjelzés, mint a háború előtti Németországban: „Made in Germany".[6] — Az újonnan nyitott utcákat, közműveket, csatorna-, víz-, gáz-, villany- stb. hálózatot, aszfaltozást, lehetetlen volna felsorolni csak a külsejében vitatható szépségű Lechner-i stílusú Városházát és Közművelődési házat említem meg, ami a művelődés fáklyáját emeli magasra a távoli Marosszéken, a vidéki városaink között szinte páratlan képtárával, benne Munkácsy, Paál László, Ferenczy, Vaszary, Vida stb. képekkel, közkönyvtárával, híres zeneiskolájával, orgonájával, tükörtermével. Új iskolák felállításával és a régiek megjavításával tette városunkat iskolavárossá, mely szeptemberben fiatalodik.

A történelmi összhang és táj, a kisváros lelke beszél a tiszteletreméltó 400 éves kollégiuma és többi iskolája köveiben. Ez az igazi Erdély. Az erdélyi ősi iskolák dicsősége abban állott, hogy nem hagyták porbahullani a talentumokat, hogy azokat magából a népből keresték, emelték föl és csiszolták ragyogó gyémántokká. Igaz mese, hogy az erdélyi ember hamuban sült pogácsával ment világgá. Nemcsak a vásárhelyi kollégium, hanem a világ kapujában is egy tarisznya és egy harisnya volt a vagyona. Erdélyben a szegénység vállalkozott arra a művelődésre, ami máshol évszázadokig a jómód kiváltsága volt. Ezekből az iskolákból a lélek sugárzik elsősorban. Kolozsvárnak van szelleme — állapítja meg Ilyés Gyula —, az első órában elárasztja, megpezsdíti a fejet. Van szelleme Debrecennek és Kassának is — folytatja —, milyen üdítő és nyugtató van Marosvásárhelynek. Ez a magyar város több mint félszázezer lakosával szenvedélyesen szeret olvasni és gondolkozni. Annyi és olyan könyve van, hogy hat alföldi várost el lehetne látni vele kultúrával — mondotta Németh László. Nem véletlen hát, hogy ennek a városnak legfőbb nevezetessége nem más, mint egy könyvtárépület, a Teleki-téka, ahol Magyarország egyik legszebb empire-termében az európai kultúra gazdag hagyatékát őrzik, s melynek láttára már Kazinczy Ferenc „öszverázattaték a gyönyörűségtől" s boldognak mondja azt az órát, mely róla azt a szennyet elmosá, hogy nagy hazafiának akkora alkotását eddig nem láthatá. Magyar Göttingát akart vele teremteni városunkból ez a különc nagy úr. Pergamen- és bőrkötésű könyvek tompa aranyozásának tiszta fénye sugározza itt felénk a magyar művelődés melegét abból a századból, amelyben a török kiűzése után heroikus erőfeszítéssel kelt új életre régi dicsőségünk. A magyar vonatkozású külföldi nyomtatványok világhírű gyüjtője, Apponyi Sándor gr., a téka láttára így kiáltott fel: „Nem értem, hol szedte össze mindezt Teleki, mikor ő csak szekeren járhatott, míg magam autón és gyorsvonaton jelenhetek meg minden aukción."

Mily kevesen tudnak Laskói Csókás Péterről, az első magyarról, aki orvosi művet ír, s a Calepinus nyelvek szótárának magyar szövegét az „m" betűig; Bejthe Istvánról s írásainak maradványairól a kollégium nagy könyvtárában; kit izgat még a százötven év előtti „Nyelvművelő Társaság". Széchenyi István vagyonával ma két Széchenyink is lenne: a cenki gróf és a marosvásárhelyi Aranka György. Nem beszélnek még a legvénebbek sem Kemény Zsigmondról, a magyar Balzacról, aki itt a nagy templom melletti Darvas-alléen sétálva tanulta a jogot, mert csak itt vizsgázhattak Pesten kívül a régi Magyarország ügyvédei; vagy a Dósákról, a nagy jogászokról. A Bolyaiak emlékét most élesztgetik. Farkas, az apa, a négyszázéves kollégiumban kíváncsiskodott és dolgozott egy életen át. Hol a teológia, hol a matematika, hol a festészet érdekelte. Egyszer katona akart lenni, máskor színész. Szenvedélyes kertész is volt, majd eredeti rendszerű kemencét is épített. Drámákat is ír a gondolatok mélységében és a nyelv buja eredetiségében, gyöngyszemeket, melyeket azonban nem tudott a kompozíció szálára fűzni. Ezermester és polihisztor, de éppen ezért nem ér rá, amire vágyva vágyott, hogy elmerüljön valamilyen matematikumba, avagy poetikumba. Csak zseniális fia, a Föld egyik első matematikusa, Bolyai János mult felül az euklideszi geometria megdöntésével a „semmiből teremtvén egy új, más világot". Nem csoda hát, hogy városunkban ünnepli Csokonai a a magyar művelődés legkeletibb várát. Milyen kevés szó esik Mentovich Ferencről, Arany János barátjáról, az „Uniódalok" szerzőjéről; Köteles Sámuelről, a filozófusról és Gecse Dániel doktorról, az „Emberszereteti Intézmény" megteremtőjéről, a humánista bankalapítóról, aki elsőnek foglalkozott a gyermekágyi lázzal is. Dósa Gézát, a 24 éves korában öngyilkossá lett festőt, a Bethlen Gábor tudósai körében című kompozíció kiváló művészét is elfeledték, hiszen ő akkor mert festeni: „mikor piktornak, komédiásnak lenni nem nagy dicsőség vala, kivált kinek virita hét szilvafája" — mint a szintén Vásárhelyről induló Sikó Miklós írja Önéletrajzában. Ugyancsak így járt a századforduló nemzedékének nagy tehetsége, Vida

érzés, amely Nagybánya XIV. századi ércpecsétjének köriratában nyert szép kifejezést: „A polgárok egymásiránti szeretete a város legfőbb alapköve."

Mindehhez aztán még hozzá kell tenni, hogy ez a szellem egyáltalán nem világpolgári, hanem sajátosan népi gyökerű: az erdélyi magyar nép és székelység józan emberiessége, szabadságszeretete — írja a népi Darvas József. A temetőben egy mohos, málló sírkövön ezt a feliratot találtam: „Virág Dániel Tanátsnok emlékének hódolók emelének fel sírkőnek, hogy mongyam a jövendőnek: sem magát, sem embereket, tsupán az Embert (nagy E-vel) szerette Óriás lelkiismeretet hordozott lelke nyugszik itt s biztosít a vallásos hit, hogy ő most a mennyben Polgár. 1784-ben Jan. 3-án. Megholt 1831-ben Szept. 5-én." A városban mindenütt annak a szellemnek az ízét érzem, amely az embert még nagy E-vel írta s úgy is hitt benne. Annak a szellemnek szép hagyományait érzem, amelynek a polgár cím olyan sokat jelentett, hogy még a mennyben is az akart maradni. — Ez a vásárhelyi szellem és magatartás, az erdélyiség típusa, a kicsiségnek és nagyrahivatottságnak sajátos öntudata egy lelkiötvözetben. Az igazi vásárhelyi ember szereti a maga kicsi házát, s benne szívesen látja a vendéget, a csendes utácskát, az élet meghitt családias örömeit, az intim társaságot, az egymással való halk évődést, a bizalmas körben szikrázó tréfálkozást.

Tegyünk ezek után úgy, mint két évtizeden át az erdélyi magyar írók: meneküljünk a multba, a város regényes kisszerűségébe, régi képek világába. Pedig olyan szép a Somostető magasságából az újnak a levelezőlap látképe.[4] E barátságos magasból szép és nyugtalanító látvány, amint a parasztból úr lesz, ahogy a kunyhó a város szívéig palotává nő s a búzatarlóról és aszályette sarjútábláról aszfaltra surran át a napfény. Az alaposabb szemlélő hamar észreveszi, hogy a városból talán még szebb, ami a multból maradt vissza. Marosvásárhelyt a középkorban a hit, azután az egyház építette, legutóbbi polgárainak életrevalósága, esze, ereje, lendülete. Nem óhajok és álmok, de tettek és valóságok sugároztak innen szét a Kárpáti medencére. S ma mindez jelképesen az öreg vártemplomhoz tapad s így történelmi multról a legtöbbet tud mesélni, a várdombon emelkedvén a környező hegyek magasságáig. Egyszerre csak megszólalnak a kövek és a mult kezdi magyarázni a jelent. A reformáció előtt még a katolikusokat szolgálta, s félezer éven át sok embervér hullott körülötte, míg Nagy Lajos ittjártakor már Zékelvásárhelynek emlegetett Forum Siculorum-stratégiai helyből, ahol a székelyek ökrökkel adóztak, a mai kisiparos és iskolavárossá kerekedett. 1571-ben a három nemzet mellett a négy keresztény vallás szabad gyakorlatát mondották ki[5] itt, holott egy év mulva Franciaország még Szent Bertalan éjtszakáját rendezett. Négyszáz év mulva a „Vásárhelyi Találkozón" először fordult elő a magyar kisebbség történetében, hogy egyenrangú félként tárgyalt minden magyar réteg, párt és felekezet ifjú szószólója.

Századok viharai újra meg újra megpróbálták, falait ellenség és tűzvész pusztította, de Anteuszként mindannyiszor még időtállóbb lett. Látta a szűcsmester portai követ Borsos Tamást, ki a várat építteti, szabad királyi rangot szerez és a Marosvásárhely nevet (1616). Látta Apafi megválasztását, II. Rákóczi Ferenc személyében az utolsó fejedelmi beiktatást, 37 országgyűlést, 1849-ben a kollégiumi diákság és a mesterlegények által elpáholt cseh várőrséget. Ellenszegülés nélkül nézte végig Török, Horváth és Gálfi vértanúhalálát, s itt engedelmeskedett utoljára 1918-ban a székelység a pesti kormánynak, hogy Erdély román megszállásakor minden vérontást kerüljön el.

Nem is kell Nagy Szabó Ferenc krónikáját elolvasni, a modern és tudománytalan szem is ráhibáz a régi, patinás szépségekre. hogy a vártemplom tornya négy aprót fiadzott, hogy magyar gótika legyen belőle, úgy fogadta a szívébe örökre magyarnak az őslakosság a katolikus templomok, a Teleki-ház, a Toldalagi-ház, a Királyi Tábla, a Kőlábak, a Teleki-téka barokját és empireját. Mint örökzöld a falat, úgy lepi el a monda ezeket az épületeket, melyek régiek, szépek és történelmet láttak. Vásárhely multja, történelmisége jelenének kialakításában a legfőbb tényező volt. A Telekiház ma is úgy áll, mint 1849 júliusában s önkéntelenül is bepillant kapuján az ismerős, hogy nem látja-e meg Bem tábornokot, aki itt hált az éjjel s innen ment Segesvárra. A Kőlábakról Tabéry Géza énekelt a Bolyai regényben, a Szarvasbikában, a Görög-ház pedig Petőfire emlékeztet, ki lázas utolsó napjait töltötte itt, s a félezeréves vár helyéről Jókai készített vázlatokat. Ezek az épületek és fényes elmék, kik eddig csak hideg szimbólumok voltak, az új időkben élő valósággá válva, napról-napra beleszóltak küzdelmeinkbe, sugalmazóinkká, irányítóinkká váltak.

A magyar városok történetében az jelöl megkülönböztető helyet Marosvásárhelynek, hogy a köztudatban leginkább a városépítő polgármester, Bernády György Marosvásárhelye él. Ha arra akad is példa, hogy egy általános pusztulás, árvíz vagy tűzvész után a város szebb legyen, mint volt, vagy meggazdagodva hirtelen fejlődésnek induljon, arról aligha beszélhetünk más várossal kapcsolatban, hogy külső körülmények kényszerítő hatása nélkül, a város polgárságának akaratából — igaz, hogy egy vezető egyéniség sugalmazására — házsorokat romboljanak le, utcákat nyissanak, tereket teremtsenek.

Johann Conrad von Weiss császári mérnök és alezredes művében 1735-ben festett táj- és városképei

Mikolai Tóth István
Nagy Sámuel
M. Kiss P:
Szépmüveszet 1943. 163. l. mics ced

MAROSVÁSÁRHELY

A fejlődő városi kultúra természetes velejárója, hogy a várost élőlénnyé avatjuk, egy magasabbrendű organizmus szerveivel ruházzuk fel. Így beszélünk minden különösebb meggondolás nélkül a város gyomráról, idegeiről vagy éppenséggel a szívéről, ha a lakosság ösztönös jóindulatára vagy jótékonyságára célzunk. Ugyanilyen határozottsággal beszélünk néha egy város lelkéről is.

Meglátni egy város lelkét s kifejezni jellemző tulajdonságait, mindig nehéz lesz, mégha egész életünk, a magunké és őseinké is végesvégig benne morzsolódik le.[1] Tudjuk, hogy van lelke, a maga külön, egyéni tulajdona, mely más, mint még a legközelebbi szomszédságban is; megérezzük közvetve, mikor idegenbe vetődünk, s öntudatlan összehasonlítást teszünk. De lehet-e a lélek rajza egyéb, mint végtelenül homályos, bizonytalan, szinte légnemű árnyalat, ködkép, csak sejtés és csak sejtetés. Milyen színtelen a kép, amit gondolatokról, szavakról kell festeni. Nem a leírás izgat. A lelket kell elővarázsolni, mely ott lebeg láthatatlanul a valóság fölött. Minden várost bizonyos légköri kultúra fátyoloz be, melyet a nyers anyag és a rajta élő, munkáló szellem eggyéolvadása teremtett meg. Néha költők szavában nyilatkozik meg, máskor életformákban, majd egy-egy világotrejtő jelzőben, vagy tettek által a történelem lapjain már átszellemülve él évszázadokon keresztül. A szem csak tárgyait idézi, melyekhez tapad e megfoghatatlan valami. Egy-egy erdőhajlat, szép sík porondja, rom, sír, eltűnt helynév hozza a varázslatot, mint éjféli óra a szellemeket, kiknek gyermekei vagyunk. Ez a légköri kultúra a város lelke.

Az utolsó évtized irodalmának teljességéhez tartozik a vonzó város — pszichológiai tanulmányok egész sora. És a leírás, vagy a közvetlen tapasztalat alapján csakugyan egyéni színek fényében és árnyékában látjuk a vezető városokat, s valahogy megvan bennünk a hajlandóság arra is, hogy ezt a bizarr, pompás színegyveleget esztétikai egységbe foglaljuk.

Marosvásárhely. nemcsak a flekken, vargabéles és rossz ivóvíz eddigelé egyedülinek hitt lelőhelye, hanem lelke van, ez a lélek sugárzik s első pillanatra megérzi az idegen.

A magyar város lényegében különbözik a nyugati városoktól: céljaiban és szellemében, formájában és alkotásában más — írja Birbauer Virgil.[2] — Kétségtelen, hogy ezeket épületeik díszessége, ékes pompája teszi gazdaggá, viszont a magyar várost éppen egyszerűségében és békéjében szeretjük. Marosvásárhely polgárai e tekintetben oly szívósan ragaszkodtak a régi, egyszerű házakhoz, hogy Toldalagi László koronkai grófnak a XVIII. században még a téglaégetést sem akarták megengedni a város területén. Csak a Főkormányszék közbelépésére látta be a Tanács, hogy: „akár nemes, akár civikus funduson lévő házaknak építése és restaurációja a városnak díszére és hasznára lenni láttatik".[3]

A távolban kétezerméteres magasság kéklő ormai szegélyezik Vásárhelyt, körös-körül kicsi szőlőkkel és erdőkkel tarkázott dombok, majd konyhakertek és hadtápja legalább tíz falucska, közepén templom és iskola. A város lelke nemzedékek alatt kisgazda és kisiparos jelleget öltött, s a középkori céh erkölcseiben élő mívlátómester maga is kertész, van egy kis műhelye nyáron meg egy darabka földje, maga építi bástyáját és gondoskodik a kultúra otthonáról is. Ez a város sorsának fordulatai, polgárai életének ezerféle változása közben is meg tudta őrizni régi lelkét.

A gazdag mult sokrétegű társadalmat származtatott át a jelenbe, kicsiben együtt az egész országot. Őstőlutódok, megszakítatlan sorok dolgoznak az ipari és tisztviselő világ minden változatában és az intelligenciában. Talán csak egy van, ami még nem tényezője a város életének: a nagyipar és nagykereskedelem, nagy kalmárt, nagy vállalkozót ritkán látott. A kisipar ősi magyar szelleme hibáival és erényeivel alapja a városnak. Évszázadokon keresztül a céhek játszották a vezetőszerepet az egyházi, társadalmi életben, a közigazgatásban s a bástyák építését és védelmezését is egy-egy céh vállalta, amint azt Borosnyai Lukáts János kollégiumi tanár: „Régi és új Vásárhely" című művében megénekli:

Város népét azért Céhonként számlálák
Ki mikor cirkáljon a kapun találák
Céhonként osztották fel a bástyákat is
Céhonként őrizték falán lyukjokat is
De pap, papné, bíró, bíróné dolgoztak
Pogárné is, férjek meg fegyvert hordoztak.

A céhek gyökeres és átható magyarságát a kisebbségi életben tapasztaltam: szilárd váza voltak ők a nemzetnek. — Bármily gazdagok is voltak, békés egyszerűséggel illesztették egymás mellé házaikat, hogy egyiknek sem szabad a többi közül kirínia. Egy-egy díszesebbre festett ház tréfa tárgya volt. Ez a tény is arra mutat, hogy a városi polgárság házait azért építette, hogy azokban lakjék, kereskedjék, míveskedjék, s nem azért, hogy házaival vagyonosságát fitogtassa. Mindebből polgárságunk közösségi érzésének teljessége hangzik felénk, az az

Mikolai Tóth István

kancellista 1827-ben rajzolta Marosvásárhely látképét, melyet Nagy Sámuel kolozsvári rézmetsző metszett rézre. Az eredeti rézlemez az Erdélyi Múzeumban van. Még más 13 vízfestményt is készített Mikolai Vásárhelyről, amelyek Teleki Domokos gróf tulajdonában vannak (közölte őket Demetrescu).

KiP. 51. l.

Mikolai Tóth István

Marosvásárhely
látképe 1827.
állítólag acélmetszet.

Repr.
KiP I. tábla

Mikolai József

1800. Rézbe metszett képe Graeciának és Aegyptusnak ebben a nyben: Oskolai Uj Atlás az alsó Classisok számára. Metszödött és nyomtatódott a Ref. Collegiumban Eröss Gábor, Halán István, Pap József és más Togatus Deák Ifjak által T. T. Budai Esaias class. Insp. vigyázása alatt Debreczenben, MDCCl. Aláírás: metszette Mikolai József.1)

Szilágyi István: Adalek. Tört. Tár 1880. 163-164. ll.

507 szám

M. k. Adóhivatal Iglón

Érk. 1904 màrc. 24. II

Változó illetmen sefpv 40 kap

Tdb Vollary

Mikolai József,

debreceni vézmetsző deák

Sör Vezető. 204. l.

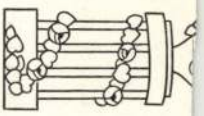

Már mondta magyarázva:
— A kormányzó úr itt lakott,
Ez Kossuth Lajos háza!

— Szent volt talán... mig itt vala:
Zarándokok keresték.
És elvivék — hogy meghala:
Processziók a testét...

— Igen! — feleltem csöndesen —
A neve most is szentség.
És nem halt meg lásd öregem,
Testét bár eltemették...

Miklósi József

Lásd

Dr Ecsedi István: A rézmetszés művészete a debreceni református kollégiumban. A rézmetsző deákok. Debrecen, 1931.

18. l. 20. l. 21. l.

9.

5.

Mikolajcsák Gyula festőművész
kiállítása a II. ker. Tanács
Művelődési Központ kiállítóter-
mében

Magyar Nemzet 1984. IV. 29.

Mikolajczik Gyula NDK

Eső után, akv.

Miscarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Mikolajcsik Péter

Junuis 18-3o között Budapesten a Hazafias Népfront III. kerületi helységbenrendezték meg az Óbudai Képzőművészek kiállitását, melyen részt vett, Illés János, Kecs keméti Mihá ly, Máté Já nos, Mikolajcsik Péter, Péter József

Rajztanitá s 1974-5-31

M.D.K.

MIKOLÁS Miklós építész

Mesteriskolai terve: Lakóepület

Repr

Hoch István: Építészet és ábrázolás

Magyar Építőművészet 1956 (V.) 8.Ny. 257.l

M.D.K.

Mikolás Sándor

Kiemelt megvételt nyert /rangsorolás nélkül/
Hatvanezer forintért az uj Nemzeti Szinház
pályázatáért.

L.É.: "Milyen lesz az uj Nemzeti Szinház" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. febr. 4.
X. évf. 5. sz. 6-7. lap

Tételszám	Tárgy	Áthozat

Méret				Pénz			
	m^2		m^3	Egységár		Összeg	
				K	f	K	f

M. D. K.

Mikolas, Ales festö (Csch)

Aradi Jörtfest. 290. l.

Mikoláb István fia

Ötvös mas.

1599. be Kolozsvárt
Szakál János mesterhez
szegödik másul.

Jakab Elek. Kolozsvár
sört. Bpest. 1888. II k

314. l.

Mikolai Szentkép-
festő gör. kath.
parasztok

l.

Kádár Szol Dob
V. k. 180, 181. l.

nevek emlitve
mindenek

Mikolai csodatevő

Mária-kép

tőszerűte

Jelenleg a kolozsvári

egyetemi templomban

(Irodalommal.)

Kádár Szol Dob

V. k. 180. l.

Pest
Noséda Gyula
1871.

Mikolai Trvadar

Gácsországi vasut
rt. tól 120 K

Értimisk
1911/12.
25. l.

Debreczeni Ratonai Othon

X. 218.

H i v a t a

a bélyeg utján közvetlenül f

felett.

1. A bélyegköteles irat tárg.

2. A kiállitó neve, lakása:

3. Hatóság, melynél benyujtat

4. Mino intézkedés történt az

Mikolai Tivadar

nobrán.

1910–1912

Éimisk 1930.86 l.

Mikolai Tivadar

Gázorszáji vasut
igazg. alapítványból
120 K

Eímisk 1912/13
28. l.

T. 3953.

NVBIO szeli, a háttérben pedig
en a parancsnokaik szerint meg-
tt csapatok mögött il quartie-
S.A. di Lorena foglal helyet.

QVESTO
CAMPO
FV PIANTATO
A DI
E LEVATO
A DI 16
i Settembre.

7.6 cm.

98-91-2416.

MIKOLAI József rajzoló, rézmetsző

Sz.KÜRTI Katalin: A Református Kiollégium és a képző-
művészetek (1790-1848). = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve,
1988 (1990) 255.

Mikolai József

Magyarország

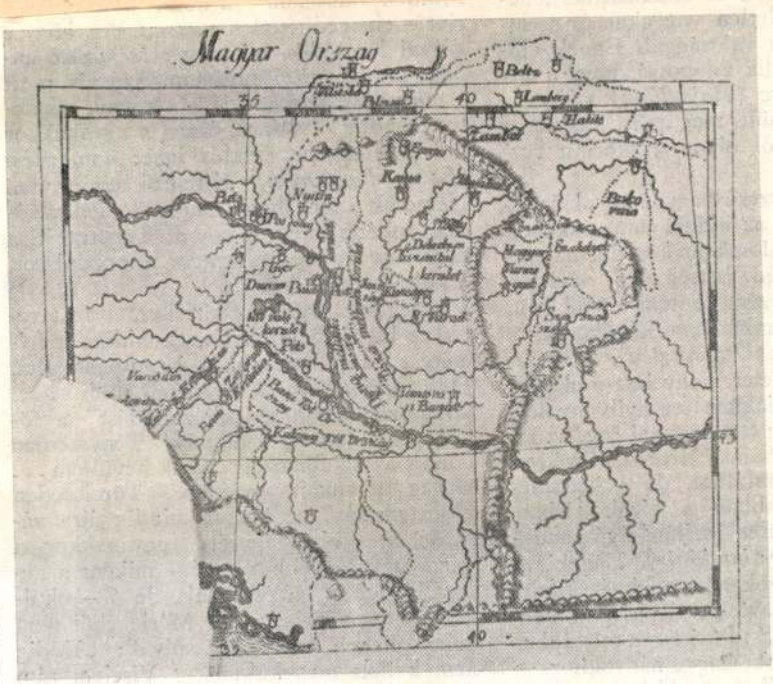

92

ıetetlen" szilárdságú gondo-
Maradandóság). Ennek tu-
a azokat az adekvát kifeje-
ket, amelyek legjobban meg-
ak. S természetes mozdulat-
gősibb hagyományokhoz, a
emeihez. Az *Útkereszten* so-

gyase, a többet akarase, ugyanakkor a
megnyugvásé. Ifjúi vágyai – miként a ne-
mes lovagé – szétporlanak, de ő – okul-
va – újrateremti azokat. Mérlegéből nem
hiányozhat a munkák „súlya": „Eddig
nem kellett menekülnöm. / Viselem rám
szabott korom. / Fény fog körül, majd

Mikus Gyula festőművész
Zavrsky Mária: Tájtekintvallis takarékosság. Mikus Gyula Rózsairől. 5.) Folytatás (vége).

Mikus Gyula: Táj fenyőkkel, olaj, vászon, 70 × 100 cm, 1958 (A veszprémi tanács tulajdona)

Művészet, 1989. jelmést, 44-old.

néha még megbicsakló, technikai problémákkal is viaskodó, de darabosságával együtt is egyéni kifejezésmódját. Mivel pályája elején járó keramikusról van szó, remélhetjük, hogy az évek folyamán tökéletessé fejleszti technikai tudását, és ha későbbi szobrai nem lesznek is ennyire direktül nyersen szókimondóak, őszinteségük, deheroizáló, a kommersszel, a giccselemekkel játszó groteszk humoruk megmarad.

Kungl tipikusan a nyolcvanas évek művésze, posztmodern és eklektikus, témaválasztása, az ötvenes évek, illetve a groteszk, sokszor a giccs jellemzőit is felhasználó formavilága révén olyan karakteres stílust sikerült kialakítania, mely csak az ő művészetét jellemzi.

Lóska Lajos

MIKOLÁS TIBOR/

a Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázata Bíráló Bizottságának tagja az É.T. Debreceni Területi Megbízottjaként

---

Debrecen Dobozi uti lakótelep tervpályázata Bp., 1960.

/2

M.D.K.

Mikolás Tibor épitész

Debreceni Tervezö Váll.

Járási kórházak, Orosháza és Hatvan, repr.

Magyar Épitömüvészet 1968/2. 14-22.l.

M.D.K.

Mikolás Tobpr épitész

Debereceni T.V.

Járási kórházak , Orosháza és Hatvan

Munkatárs: Szabó János

Magyar Épitömüvészet 1968/3. ~~xxxxxx~~. 14-22.11.

Mikolás Tibor
építész

Debrecen. Agrártudományi Főisk.

Aula. 1961–62.

Repr.

Rad.: Magyar építészettört. ~~367~~ 376.
Műszaki K. 1971. 3

Mikolás Tibor épület

(Debreceni Tervező Vállalat)

az Ybl díj I. fokozatát kapta

Pestmegyei Könyv 1970 április 2
4. old.

Mikolás Tibor

M/ikolás/ T/ibor/: Debreceni Agrártudományi Főiskola tanulmányi épülete. /Mikolás Tibor épitész, Vigh Tamás szobrász./ Magyar Épitőmüvészet, 1966. 15.évf. 5.sz. 1o-15. 1.

M/ikolás/ T/ibor/: Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Kollégiuma II. /II. ütem/. /Mikolás Tibor épitész./ Magyar Épitőmüvészet, 1966. 15.évf. 5.sz. 18-19. 1.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

MIKOLÁS Tibor épitém

Bp. IV. Görgey A. u. 30 OTI rendelő
– 1949 – Kiss Ferenc, Ránki József

Prakfalvi Endre: Szocreál Bp. 1999 12–13

magyar nyelvű regesztáját közlöm. A családneveket adom meg. Abban az esetben, ha a rendelkezésemre á igazolták az összeírásokból azonosítható tulajdonost, lekre, vagy háztömbre vonatkoztatható, minden esetb

Az alábbi adattár egy első megközelítése annak, h hogyan lehet publikálni illetve előkészíteni további eddig feldolgozott egy utcából is látható, hogy a vár mányágak mindegyike hasznosíthatja ezeket a forrás jes belváros feldolgozása esetén a jelenlegi rendszer n ni is fog. A város 17-18. századi történetének mélyeb leg közölt adatok is lehetőséget adnak, de csak a telje lik lehetővé a várostörténet országos vagy regionális

JEGYZETEK

1. *Koppány Tibor:* A Közép-Dunántúl reneszánsz építészete. Ars
2. *Haris Andrea:* A pápai Corvin-ház építéstörténetének kérdőjele 49-60.
3. Az adattár csak a belváros egy részét tartalmazza, azonban a 1 az ún. Alsó Majorokból és a Felső Majorokból állt. Ezek kezd egy-egy belvárosi telek tartozékai voltak, majd fokozatosan levá alakult ki belőlük. Azonban még a 18. század végén is tartozta ket nem vettem bele a jelenlegi feldolgozásba.
4. *Üdvözlet a régi Pápáról.* Felelős szerk. Németh József. Bp., 1987
5. *Magyarország régészeti topográfiája.* Főszerk. Gerevich László. 4. *A pápai és zirci járás.* Szerk. Torma István. Bp., 1972. 196.
6. 1656-os és 1660-as összeírás: MOL herceg Esterházy cs. levéltá tai 11.621. 1715-ös összeírás: MOL Esterházy cs. levéltára. Do 1. 1735-ös inscriptionális telekkönyv: MOL Esterházy cs. levéltá capsa 60. N. 325. 1735-ös telekkönyv: MOL Esterházy cs. pápai
7. Ez az összeírás publikált: *Katona Imre:* Pápa város 1660. évi ös mok Közleményei, 11. Veszprém, 1972. 341-356.
8. *Haris Andrea:* Pápa a 18. században. Egy barokk városkép kialal

MIKOLÁS TIBOR

Mikolás Tibor építész

Németh Tibor: Celldömölktől a Gádorosi díjig. Beszélgetés M. T. építésszel.

Vasi Szemle 1997 (LI.) 1.a. 99–104

másképp	N	3	Dr. Ferkai
a Magyar	N	4	Kisbali
	N	5	Dr. Ernyey
	N	4	Dr. Horváth
ommunikáció	N	5	Dr. Horváth
	N	4	Darits
	N	5	Kisbali
	N	4	Dr. István
	N	5	Dr. Ernyey
ők!"	N	4	Kisbali
	N	5	Dr.Vámossy
	N	5	Kisbali
	N	4	Dr. Horváth
	N	4	Dr.Vámossy
zeti jel: az	N	5	Dr.Vámossy
	N	5	Dr.Vámossy
	N	4	Dr. Ferkai
szoba,	N	5	Dr. Ferkai

Mikolás Tibor

Mikolás Tibor: Héviz-fürdő tervpályázat. - Magyar Épitő müvészet, 1966. 15.évf. 2.sz. 2-5. l.

Mikolás Tibor: A Héviz-tófürdő tervpályázata. - Müszaki Tervezés, 1966. 6.sz. 38-4o. l.

Az 1966.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ert. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

Mikolás Tibor

Mikolás Tibor: Pécsi Orvostudományi Egyetem klinikai főépülete. /Gádoros Lajos, Borosnyai Pál épitészek./ - Magyar Epitőművészet, 1967. 16.évf. 2.sz. 1o-21. l.

Mikolás Tibor: Az orosházi és hatvani kórházak. /Mikolás Tibor épitész, Huszár László belsőépitész, Dollányi Anna kertterv./ - Müszaki Tervezés, 1967. 11. sz. 26-33. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

74. l.

Nikolás Tiboš építész

Résztvett az alábbi pályázaton
(makett, rajzó)

N. N: Amsterdami vázostára
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 old.

Nikolás Tibor építész
(Debreceni TV)

Résztvett az alábbi pályázaton
(2 sepró)

Dr. Gyöngyösi István: Nemzetközi szervezetek - UNIDO - IAEA - központja
Bécs, tézpályázat 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 8 old.

Nikolics Tibor
építész

A Debreceni Tervező Vállalat
építésze 1970 ben Ybl díjat nyert.

— : Az 1970. évi Ybl díjas építőművészek
műveiről, 1970. június — 17 lap.

Mikolás Tibor építész

Ybl díjat kapott

„Az Ybl díj idei kitüntetettjei"

Magyar Nemzet 1970 április 24
5. old.

Miklós Tibor építész

Ybl díjat kapott

Magyar Nemzet 1970 április 2.
4. old.

Nikolás Tibor

A debreceni Agrártudomány Egyetem (1962-65) egyik tervezője

Sz. Küsti Katalin: Debreceni szobrok és emlék Táblák

Hajdu Bihari Napló 1971 I. 14

Mikolás Tibor

teroezte a debreceni Csokonai Szín-
ház kibővítési tervrajzát; reprodukció

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László
stb: Magyar Műemlékvédelem (1949-
1959) I. Budapest, 1960. 45 l

Mikolás Tibor, építész

MDK

Az Új Vigadó étterem tervezője.

(Debrecen.) — fénykép —

— (— szöveg — fénykép —) 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 30.

MDK

Mikolás Tibor épületén

A 10 emeletes épületet Mikolás Tibor tervezte.

— : Új épület a Debreceni Orvostudományi Egyetemnek 3

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 3.

Nikolás Tibor építész

Debreceni Tehnező Vall. dolgozója-

Gbl díjat (I. fok) kapott

N. N: Állami és Kossuth díjasok

Pestmegyei ~~[illegible]~~ Hirlap 1976 IV. 2

Mikolás Tibor

/A Debreceni Tervező Vállalatnál dolgozik./ Ybl-dij első fokozatával tüntették ki a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Kémia I. épületének tervezéséért.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. ápr. 11.
XIV. évf. 15. sz. 7. lap

Mikolás Tibor, ejtőtér

MDK

Az I. f.-t kapta.

–: Átadták az idei Ybl-díjakat

8.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 2.

Mikolás Tibor építész

A debreceni Tervező Váll. dolgozója

A " Kossuth Lajos Tud. egy. Kémiai épületeknek tervezéséért Ybl díjat kapott (I. fok.)

N.N.: Átadták az idei Ybl díjakat

Népszabadság 1970 IV. 2

MDK

Mikolás Tibor, építész

A reprezentatív szórakozó-kombinát tervezője.

(fénykép): Repr

—: Felépült a debreceni új Vigadó 9.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 15.

Mikolás Tibor épitész M.D K.

Résztvett a pályázaton /90ooo Ft /

Társtervező: Szabó János, Boruzs Be nát,

G.J.: Kihirdették a Nemzeti Szinház tervpályázatát

Magyar Nemzet 1966. jan. 29. 5. l.

M.D.K.

Mikolás Tibor épitész

Debreceni T.V.

Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem Kollégium II. repr.

berendezés: Szabó Béla

Magyar Épitőművészet 1966/5. 18- 19.1.

Mikolás Tibor építész M.D.K.

Debreceni T.V.

Debreceni Agrártudományi Főiskola tanulmányi épülete

repr.

Tervezés: 1961-62

épités: 1963-64.

Berendezés: Szabó Béla , építésvezető: Balla Lajos

Magyar Építőművészet 1966 /5. 10-17

M.D.K.

Miklós Tibor építész

A budapesti Nemzeti Színház tervpályázatán

kiemelt megvéetl / 90ooo Ft /

Társtervező: Szabó János-Boruzs Bernát

Zárójelentés a Budapesti Nemzeti Színház tervpályázatáról
Magyar Építőművészet 1966/3. 6-40.l.

Mikolás Tibor épitész M.D.K.

/ Debreceni Tervezö Vállalat/

Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem fejlesztési terve

repr.

Magyar Épitömüvészet 1964 / 4. 50- 51 .l.

Mikolás Tibor, [építén?] MDh

A Debreceni Tervező Vállalat Jőmérnöke. Rént vett a megbe-nélésen.

Sz. k.: Vita Debrecenben a piac szerepéről

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp, 1965. ápr. 14.

MIKOLÁS Tibor épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton /költsgmegtérisés 1500 ft/
repr.

Társtervező: Kerényi Márton

Borosnyay Pál: A Szabadonálló üzletházak Tervpályázat
Magyar Épitőművészet 1962/2. 36-39.l.

Miklós Tibor, építész 17 Dk

Az Alföldi Nyomda új épületszárnyát tervezte.

A terv: Dep.

B. Gy.: A négyszáz éves Debreceni Nyomda 12. l.
A KÖNYV, BP. 1961. július I. évf. /7. sz.

Mikolás Tibor

IV. éves építészhallgató

Hajduszoboszlói
gyógyszálló terve.
A pályaterv ismertetése és bírálata.
Dr Kiss Tibor tanítványa; a terv eredetileg
a professor kiadványában jelent meg.
Új Építészet 1948. 4 sz.
133. l.

MDK

Mikolás Tibor, építész

Szendrői Jenő: Tervpályázat a szombathelyi uj városháza megoldására. -Építés-építészet.1949.I.évf. 4.sz.
A megvásárolt tervek ábrákkal. 35.l.

Miklós Tibor, építész MDk

Debrecenben, a Vörös hadsereg útja 70-74 sz. alatt épült lakóház tervezője.

T. T.: Vidéki építészek akkotásai 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. okt. 12.

M.D.K.

Mikolás Tibor, építés

Szabó János és Boruss Bernát közös terve harmadik kiemelt megvételben részesült a Nemzeti Szinház, nemzetközi pályázatán. Egy távlati rajz és rövid ismertetés.

"BUDAPEST", Bp.1966. IV.évf. ápr.sz.

20. old.

Mikolás Tibor éj ítész

A MÉSz hesterinkolójában tanul
Janákynál

Kortárs 1966 V.n. 758old.

Miklós Tibor, építész

MDK

Pályaműve kiemelt megvételt nyert.

t. gy.: Kihirdették a budapesti Nemzeti Színház tervpályázatának eredményét

8.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1966. jún. 29.

Miklós Tibor

1958. tervezte a Petőfi téri 6 emeletes ~~Hotel~~ toronyházat a Debreceni Tervező Vállalatnál.

Képzőművészetek Debrecenben 1961. Debrecen.

491

Mikolás Tibor, építész MBH

Megvásárolt terv.

Repr.

-: A Nemzeti Szinház tervpályázat eredményei és tanulságai 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. febr. 6.

Mikolás Tibor épitész M.D.K.

/DTV/

Debrecen, Egyetemi kollégium és menza. repr.

Tervezés éve:1958-59, kivitelezés:1960-61.

Magyar Epitőművészet 1963 /3. 26-27.l.

Mikolás Tibor épitész /DTV/ M.D.K.

Debrecen, Aruház és lakóépület repr.

Tervezés éve:1956-58. kivitelezés: 1958-61.

Aruházsi technológia és belsők: Gregersen H. Nagy K.

Homlokzati kerámia: Csekovszky Árpád

Magyar Épitőművészet 1963/3. 18-22.l.

Mikolás Tibor épitész M.D.K.

Debreceni TV. /

Debrecen, Vöröshadsereg utja 70-74, lakóépület

Tervezés éve:1956-58. kivitelezés: 1958-60.

repr.

Magyar Epitőmvüészet 1962 /4. 17.1. -19 .1.

Mikolás Tibor M.D.K.

Debrecen Agrártudományi Egyetem

Napló

"egyes Nemzet 1964. máju 4xx

6. 4 .1

Mikolás Tibor épitész M.D.K.

Debrecen, toronyház a Vöröshadsereg utján

Koczogh Ákos: Debrecen

Magyar Épitőművészet 1963/2. 42.l.

Mikolás Tibor építész

tervezte Debrecenben a Petőfi-
tézi. kontemelete tanonyházat.
(1958)

A képzőművészetek Debrecenben. 1961

49 oldal

le. D. K.

NIKOLÁS Tibor építész

a Debreceni Tervező Váll. Vezetője

Ybl-díj II. fok

Kitüntették az Ybl-díjakat

Magyar Nemzet 1961. ápr. 2. 4. l.

M. D. K

MIKOLÁS Tibor építész

Járási kórházak tanulmánytervei

Bolog Jozsos: Megnyílt a III. Építészeti Kiállítás

Magyar Nemzet 1961. márc. 19. 8. l

Mikolás Tibor, építész M Ok

Az Ybl M. díj II. fokozatát és 5000 forintot kapott.

–: Kiosztották az Ybl-díjakat 11. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1961. ápr. 2.

M.D.K.

Mikolás Tibor
építész

Járási kórház terveit készítette

Körner József: A III. építészeti kiállítás.
Művészet 1961. — 36l. július

M.D.K.

Mikolás Tibor épitész

1961 .évi Ybl-dij II. fokzat
a Debrecen ,Vöröshadsereg u. 70-§1. sz. alatti épület tervezéséért

Magyar Épitőművészet 1961 4.sz. 61.1.

Mikolás Tibor

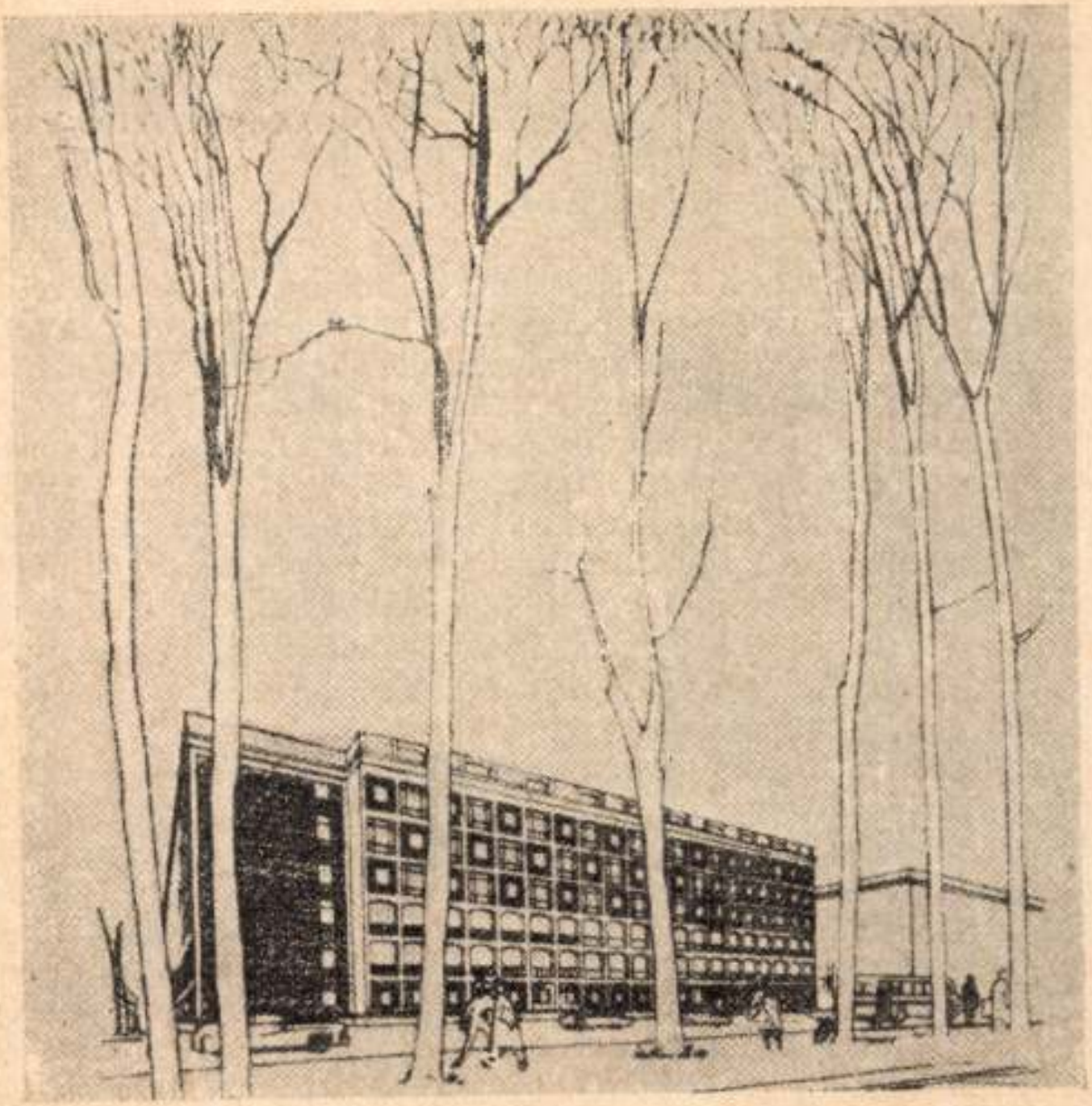

M. Építőmű
vezet
1950. 8.
257 l.

Mikolás Tibor mesteriskolai terve : lakóépület

költségkeret betartása, határidők ellenőrzése, stb.) A Beruházási Bank ellenőrzési szerepe ezáltal valóban ellenőrzéssé válhatna, eltérően a jelenlegi állapottól, amikor az elmulasztott kollaudálások elvégzésével, vagy helyszíni ellenőrzések során elemi kivitelezési hibák felfedésével sok esetben a műszaki ellenőr szerepét látja el.

A beruházó valójában gazdájává válhat saját beruházásának, mert tudja, hogy annak megvalósításán a leghivatottabb szakember: a tervező őrködik. Azok a szakemberek ellenőrizzék tehát a beruházásokat, akiknek elképzelésében az megszületett, szeretettel óvják a növekedés időszakában, hogy elkészülte után az életben bizonyítsák be tervezőjük elképzelései helyességét.

Szabó György az Agrártudományi Egyetem építési és beruházási osztálya főmérnöke hozzászólásában megállapítja, hogy a beruházói-, tervezői-, kivitelezői- és igazgatási vonal elbürokratizálódása a műszaki, művészi és gazdaságossági kérdések rovására megy, és a problémák tisztázásának nem csupán az építészet, hanem főleg a népgazdaság látná hasznát.

A lezajlott vita fontossága még nagyobbá vált a második ötéves terv irányelvei nyilvánosságra hozásával. Véleménye szerint a beruházói munkakör, az építtetői feladat műszaki vonatkozású tevékenysége, legalább egyenértékű a tervezői és kivitelezői tevékenységgel. Ezzel szemben az építtetői munkakört ellátók mintegy felerészben adminisztrátorok, a legkisebb műszaki szakismeret nélkül. Tekintélyes számú beruházónál a beruházói tevékenység „*lenézése*" miatt a feladatkört ellátó gyenge műszaki képzettségűek nem is mernek önálló tevékenységet folytatni. Helyesebb lenne építtetői tárcánként jó szakemberekkel a műszaki ellenőrzést centralizálni, ugyanakkor a helyi ellenőrök az üzemeltetővel szoros

Mikolás Tibor

M.D.K.

A Szeged di Olajközpont tervpályázatán 10000 Ft-os megvétel

Társtervező: Boruzs Bernát- Mohácsi Péter- Sum Mihály- Szabó János- Pongrácz Pál- Szokolay Örs- Maros Miklós- Dudás Bálint- Kerényi Márton- Kálnoki K. Sándor

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.l.

Mikolás Tibor

Sajátkar építési kiállítás:
V. B.

Hajdu-Bihar megyei
Képlap, Debrecen
1956. jún. 27.

Mikolás Tibol, építész

a MÉ 83/1-6 náma munkatása

– Tartalomjegyzék

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

83/1

Mikolás Tibor, építész

L: Ungár Péter

-: Szövetségi kirek

Borító 3

Magyar

Építőművészet., Bp. 1983 83/1

Mikolás Tibor, épületei 2./Folytatás.

4. Kórház és rendelőintézet, Kisvárda (Mikolás Tibor, Kálmán Ernő, 1977.) /repert./

3. Járási Kórház, Hatvan, (Mikolás Tibor, 1967) /repert/

Magyar Építőművészet, 1984. 4. 18-old. és XIV.-old.

Mikulás Tibor, építész, (Debrecen)

Váró Márton szobrászművészel a Vigadó Galériában ismerkedhetnek meg, a műsorvezető D. Fehér Zsuzsa, művészettörténész. Vendégek Prognaier Ottó régész és Mikulás Tibor, építész.

TV-Galériája

1984. I. 19. Televízió 22.19 (Gné).

MDK

Mikolás Tibor, építész

Gárdonyi J: Az Épitőművészek Szöv. őszi munkaterve. Magyar Nemzet, 1955. szept. 14. 5.1.

MDK

Mikolás Tibor épitész

lakásegység, tanulmányterv repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz. 262.l.

Miklós Tibor, [építész] MDK

Miklós Tibor, Calmayer Ferenc és Molnár Péter a Tárnok utca és Szentháromság tér sarkára "egy olyan reprezentatív szállodát tervezett, mely bár modern, mégis harmonikusan beleilleszkedik a Vár ódon, középkori környezetébe".

Pakots György: Feltámad-e a Vár?

Esti Hirlap, II.évf.lo3.sz. 1957.máj.5.vas. 3.oldal

MDK

Mikolás épitész

lakóépület terve

Gebhardt Béla:Hozzászólás a Mesteriskola kiállitásához Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.6.sz.190.1.

Mikolás épitész

MDK

Bojnay László:Hozzászólások a Mesteriskola kiállitásához Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.6.sz.189.l.

Mikolás Tibor épitész

óbudai lakóépület terve

Körner József:Hozzászólások a Mesteriskola kiállításához Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.6.sz. 189.1.

MDK

Mikolás Tibor épitész

Lakóépület az Óbudai Dunaparton tervrajzai /repr./

A Mesteriskola tervei. Magyar Épitőművészet, 1955. IV.évf.1-2.sz.8-9.l.

M. D. K.

MIKOLÁS Tibor építész

Debrecen TVK Lakótelep, kultúrház, irodaház, egyetemi kollégiumok és menza

n.e. Vidéki tervező vállalatok építészeti vándorkiállítása
Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 57-58. l

Mikolás Tibor

Fonáky I. tanítványai közé tartozik Callmayer Ferenccel, Mihány Olgával, Molnár Péterrel stb.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969. 399.l.

K. D. K.

MIKOLÁS Tibor építész

Debrecen, áruház és lakóépület
1956-57. (Repr.)

kapár kété: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. 4/5. n. 107. l.

M. D. K.

MIKOLÁS Tibor építész

Tiszavidéki Vegyi Kombinát lakó-telep, lakóépület (1957.)

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz. 111. l.

M. D. K.

MIKOLÁS Tibor építész

Tiszavidéki Vegyi Kombinát lakóte-
lepe: bölcsöde (1956.) Repr.

Társtervezők: Kiss László
belső Huszár László

Mátér máté: „Vidéki" építészet
Magyar Építőművészet 1958 (VII.) 4/5. sz. 113. l.

M. D. K.

MIKOLÁS Tibor építész

Debrecen, Tbc-gondozó Repr. (1956.)

Major máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1969. (VII.) 4/5. sz.

114. l.

Mikolás Tibor

Mohácsi Péter:Biogál Gyógyszergyár igazgatási épület irodabelsők, Debrecen.
/rövid életrajz + ismertetés, képekkel. Vezető építész: Mikolás Tibor./

Magy.Ap.szöv. 1972.4.sz.38.1.
/Fiatal Építészek Köre-szám/

Mikolás Tibor (1924 –) szobrász

Szovjet tisztek sírjai mellett az új felszabadulási emléknül idézi 1945 emlékét. A művész egyszerű architekturális terve tágas téren, jó környezetben monumentális hatású. (említve.)

Sz. Kürti Katalin: Szabornézőben Püspökladány környékén.
Hajdu-Bihari Napló, 1976. márc. 16.

Mikolás Tibor

az alábbi pályázaton részetvett - díjat nem nyert - magyar tervezőcsoportok egyikének vezetője.

A belgrédi Operaház nemzetközi tervpályázata, 1971.
Magy.Ép.műv.1972.5.sz.2-11.l.

Mikolás Tibor

Mikolás Tibor: Megyei Művelődési Központ, Nyiregyháza. Építész Bán Ferenc, konzulens Plesz Antal. /ism./

Magy. Ép. müv. 1972. 6. sz. 13.l.

Mikolás Tibor építész

debreceni árukás és lakógnilet
építészeként neve emlétve

Magyar építészet 1945-70
59. old.

Miklós Tibor

a debreceni Agrártudományi Főiskola
építészetéről emlékezve

Magyar építészet 1945-70
98. old.

Miklós Tibor
építész

A Hajdú-Bihar Megyei
Művelődési Központ tervét ké-
szítette el.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Művészet, 1973. julius 46. oldal

Mikolás Tibor

A debreceni Tudományegyetem Kémia I. épületének
tervezéséért az MSZBT-díj I. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1970. IV. 2. 6. p.

Mikolás Tibor

Járási kórház, Hatvan /Mikolás Tibor, Szabó János építészek./ - Magyar Építőművészet, 1968.3.sz. 14-22. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Írt. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Mikolás Tibor, [építész?]

Emlékérmet kapott.

— : Kiosztották az Alpár Ignác-emlékérmeket

5.

Népszabadság, Bp. 1971, jún. 6.

Mikolás Tibor

Kiss Ferenc és Rónki József bp-i IV. kerületi rendelőintézete (1949) maradondó építészeti valörökkel rendelkezik.

Merényi Ferenc: Z magyar építészet 1867–1967. Budapest 1970.

1251

Mikolás Tibor

M.T.: Ujvigadó étterem, Debrecen. Épitész Mikolás Tibor, konstruktőrök Szabó János, Molnár Ilona, belsőépitész Huszár László, statikus Kiss M. László. Ismertetés, foto MTI /Balassa/.

Magyar Épitőművészet,1971.6.sz. 18-20.l.

Mikolás Tibor

M.T.: Szülészet-nőgyógyászati osztály pavilonja, Debrecen. - Építész Mikolás Tibor, konstruktőr Sum Mihály, belsőépitész Mohácsi Péter, Statikus Márai István. - Ismertetés.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz. 26-27.l.

Mikolás Tibor

Mikolás Tibor, építész

Tervező. (Debrecen.)

Groni István: A lakótelepek 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 16.

Mikolás Tibor

Járási Kórház, Orosháza /két változat "minimál-kórházra"/. /Mikolás Tibor, Szabó János építészek./ - Magyar Epitőmüvészet, 1968. 3.sz. 14-22.1.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. 1.

~~[illegible]~~ 155. 1.

MIKOLÁS TIBOR

Kórház és rendelőintézet, Kisvárda

Építészek: Mikolás Tibor és Kálmán Ernő (Debreceni Tervező Vállalat)

Magyar Építőművészet 1977/5

Belsőépítész: Magyar Mihály
Statikusok: Antal József
Csernoch Miklós
Gépészet: Nagy Göde
József
Hancz Gyula
Nyitrai István
Elektromos berendezés: Dr. Friedrich Márta
Út-közmű: Dr. Szabó Tamás
Kivitelező: Szabolcs megyei Állami Építőipari Vállalat
Építésvezető: Szőllősi Ferenc
Beruházó: Szabolcs-Szatmár megyei Beruházási Vállalat
Tervezés éve: 1968—1969
Kivitelezés: 1971—1975

A járási szintű kórházak fejlesztésének sorában a hatvanas évek elején határozták el a kisvárdai kórház rekonstrukcióját; a konkrét tervezési munka megkezdésére vonatkozó engedély-okiratot az OT 1962 áprilisában adta ki.

Az együttes új egységei számára a kórház korszerűsítésre egyedül alkalmas épületéhez: a szülészet-nőgyógyászati osztályhoz csatlakozó telket jelölték ki. Ez a város központjától mintegy 1000 méterre fekvő terület minden szempontból alkalmasnak látszott (és bizonyult) az új kórházegyüttes elhelyezésére.

Az első beruházási program 1962—1963-ban készült el. Az ebben rögzített koncepció szerint az akkor építés alatt álló orosházi kórház módosított adaptálására került volna sor, 265 ágyat tartalmazó új épülettömbbel, melyet 70 ágyas gyermek-, csecsemőosztály kapcsolt a meglevő pavilonhoz.

Ebből a tervből első ütemként a gyermek-, csecsemőépületszárny valósult meg 1965-ben. (A MÉ 1967/1. számában ismertette.)

Időközben módosításra került a tervezési feladat: az ágyszámot 332-re emelték, 20 munkahelyes rendelőintézet, nővérszállás építését is előírták. Az ennek megfelelő új beruházási programot 1966-ban dokumentáltuk.

A program jóváhagyása rendkívül elhúzódott és újabb módosítások (elsősorban: további kapacitásnövelések a rendelő, betegfelvétel, proszektúra, öltöző, mosoda részlegekben) érvényesítése (1967) után készülhetett csak el a kiviteli tervdokumentáció (1969).

Az építkezést 1971-ben kezdték meg.

Az új kórház kétszintes lepényépületből, illetve az e fölé emelt 8 szintes épületből alkot poliklinikai egységet.

A lepényépület alsó szintjén a betegfelvétel, proszektúra, a rendelőintézet egy része, öltözők, anyák szobái, raktárak, gépészeti helyiségek, valamint a meglevő (szülészet és gyermekosztály) és az új épületek közötti tiszta—piszkos, elválasztott kapcsolatok folyosói kaptak helyet.

A főbejáratok szintjén a rendelőintézet, a kórházigazgatás, a tanácsterem, a gyógyszertár, a konyha és az éttermek helyezkednek el.

A rendelőintézetnek azon egységeit, melyeknek a kórházi osztályokkal való közös használata különösen intenzív (laboratórium- és röntgen-részlegek), a hotel-tömb I. és II. emeletén alakítottuk ki; ezzel az elrendezéssel a kétoldali megközelítés követelményét jól lehetett biztosítani.

Az osztályok és ellátó részlegek elhelyezkedése így a következőképpen alakult:

I. emelet: Szemészeti osztály, laboratórium
II. emelet: Orr-fül-gége osztály, röntgen
III. emelet: Belgyógyászati osztály I.
IV. emelet: Belgyógyászati osztály II.
V. emelet: Ideggyógyászati osztály
Sebészeti osztály
VI. emelet: Sebészeti osztály
VII. emelet: Intenzív terápia
Műtők
Központi sterilizáló

Az ágylétszám megoszlása a következő:

Belgyógyászati osztály:
4 ápolási egység, 140 ágy
Szemészeti osztály:
1 ápolási egység, 26 ágy
Orr-fül-gége osztály:
1 ápolási egység, 26 ágy
Ideggyógyászati osztály:
1 ápolási egység, 35 ágy
Sebészeti osztály:
3 ápolási egység, 105 ágy
Intenzív terápia: 5 ágy
Összesen: 337 ágy

A kórház teljes ágylétszáma a szülészet-nőgyógyászati 65 és a gyermekosztályi 70 ággyal együtt 472.

A függőleges közlekedésre és ételszállításra a központi csomópontban beteg-, személy-, és ételfelvonók funkcionálnak.

Az épület tömbösített elrendezése rövid vízszintes utakat eredményezett és biztosítja a betegellátó egységek, a műtők, a diagnosztikai helyiségek könnyű elérését.

A rekonstrukció során 60 ágyas nővérszállás is megvalósításra került.

Szerkezet

Az egész kórház monolit vasbeton pillérvázas szerkezettel, födéme előregyártott körüreges vasbeton elemekből, homlokzat poligon üzemben készült szendvicspanel-szerkezettel készült.

Homlokzat

Törtfehér kismozaik burkolású, kívül plasztikusan megjelenő árnyékoló szerkezettel.

A kórház kiszolgálásához központi kazánház, műhelyek, és központi mosoda épült; ez utóbbi alagúttal kapcsolódik a főépület alsó földszintjéhez.

A környék betegellátása szempontjából rendkívül nagy jelentőségű épületet 1975. november 4-én ünnepélyes külsőségek között avatta fel az egészségügyi miniszter nagy protokoll-közönség jelenlétében. A tervezőket gyakorlatilag meg sem hívták.

K. E.—M. T.

1. Távlati kép
2. Helyszínrajz, M=1 : 2000
   a Főbejárat
   b Rendelői bejárat
   c Gyermekosztály bejárat
   d Gyógyszertári kiszolgálás
   e Konyhai-gazdasági bejárat
   f Proszektúrai bejárat
   g A proszektúra személyi bejárata
   h A kórház udvari kijárata
   i Kazánház-, mosodabejárat
   j Műhelyek bejárata
   k Szülészet (meglevő) bejárat
   l Nővérotthon bejárat
3. Funkcióséma
4. Nézet a kórház és a rendelő bejáratai felől

1

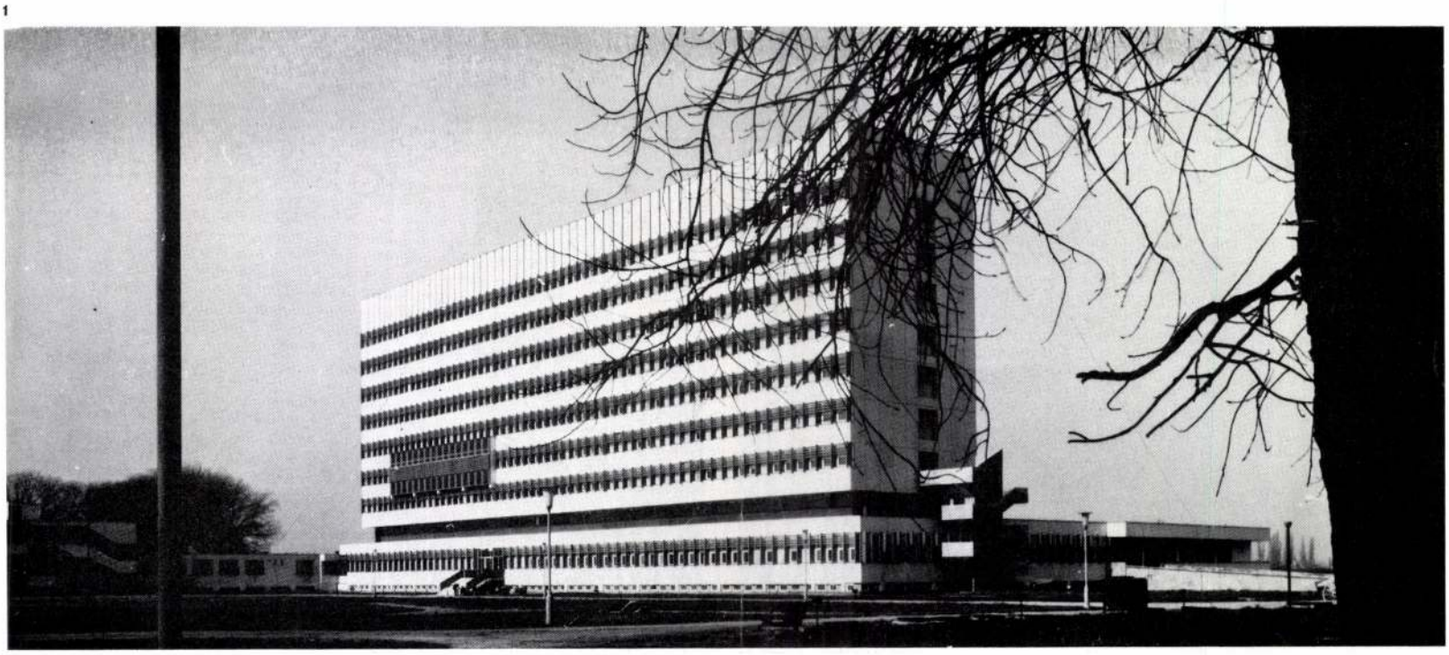

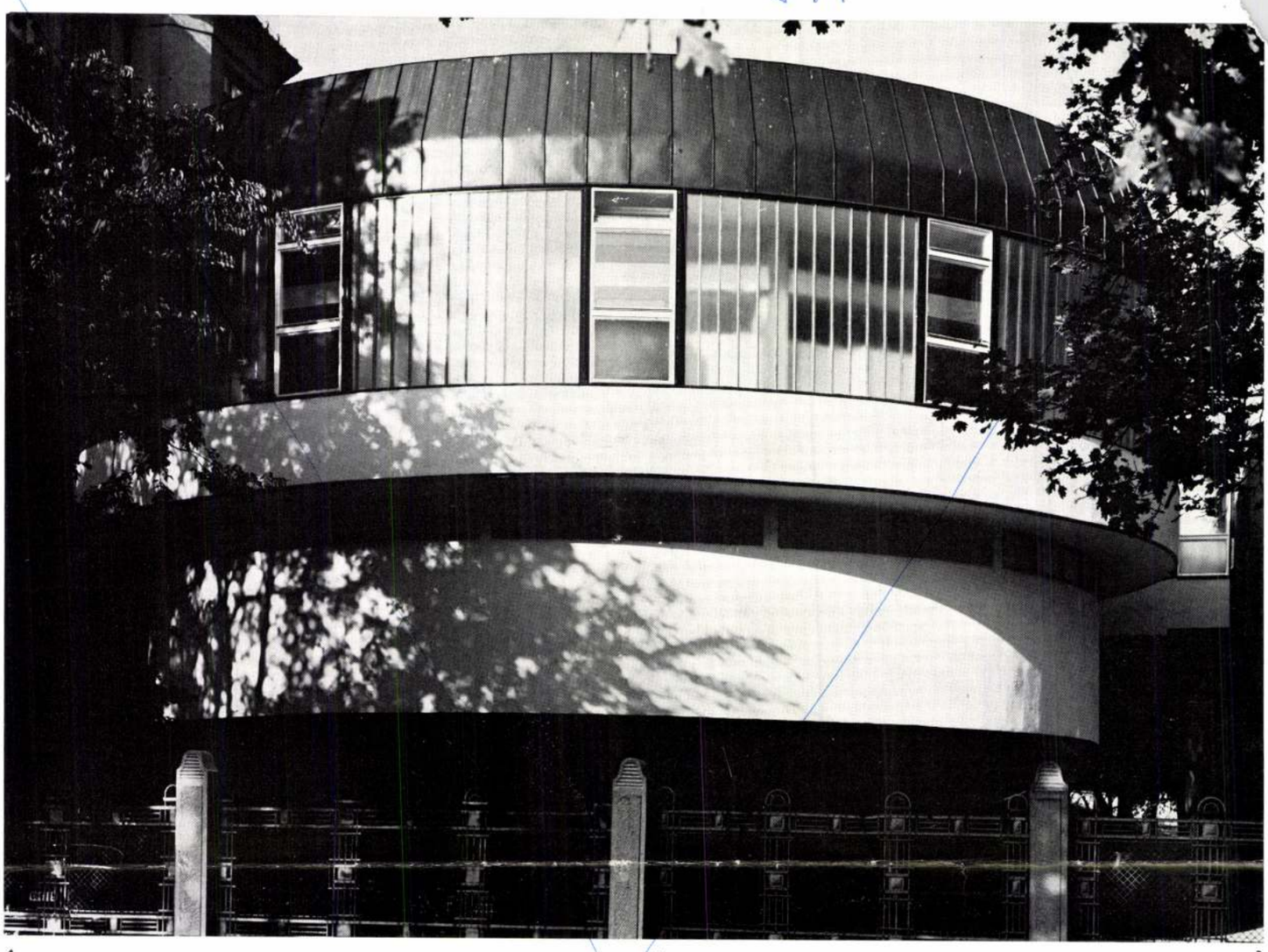

4 5 3

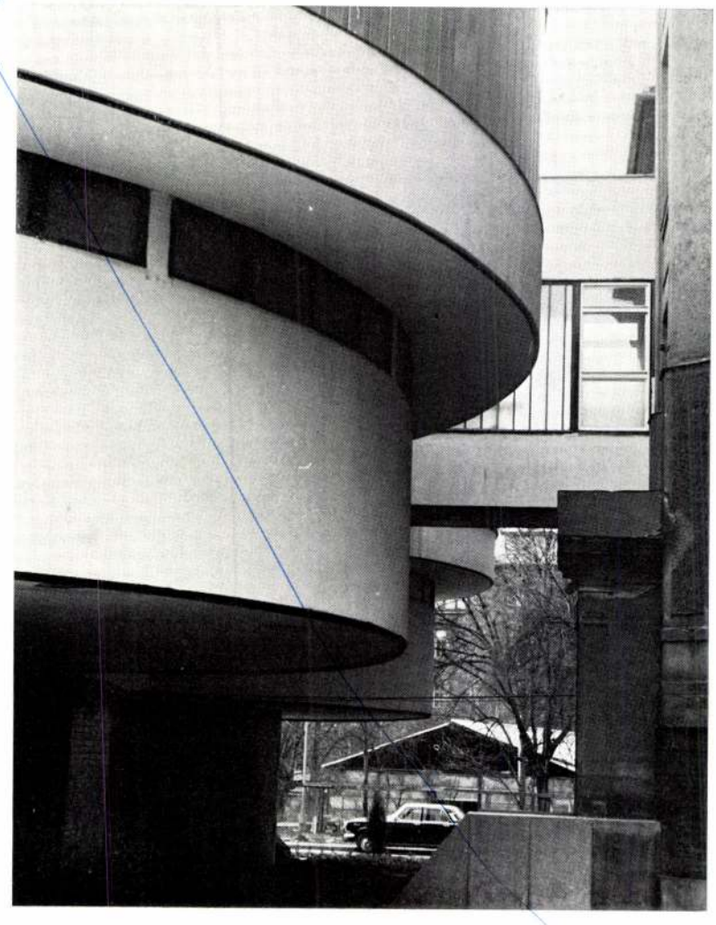

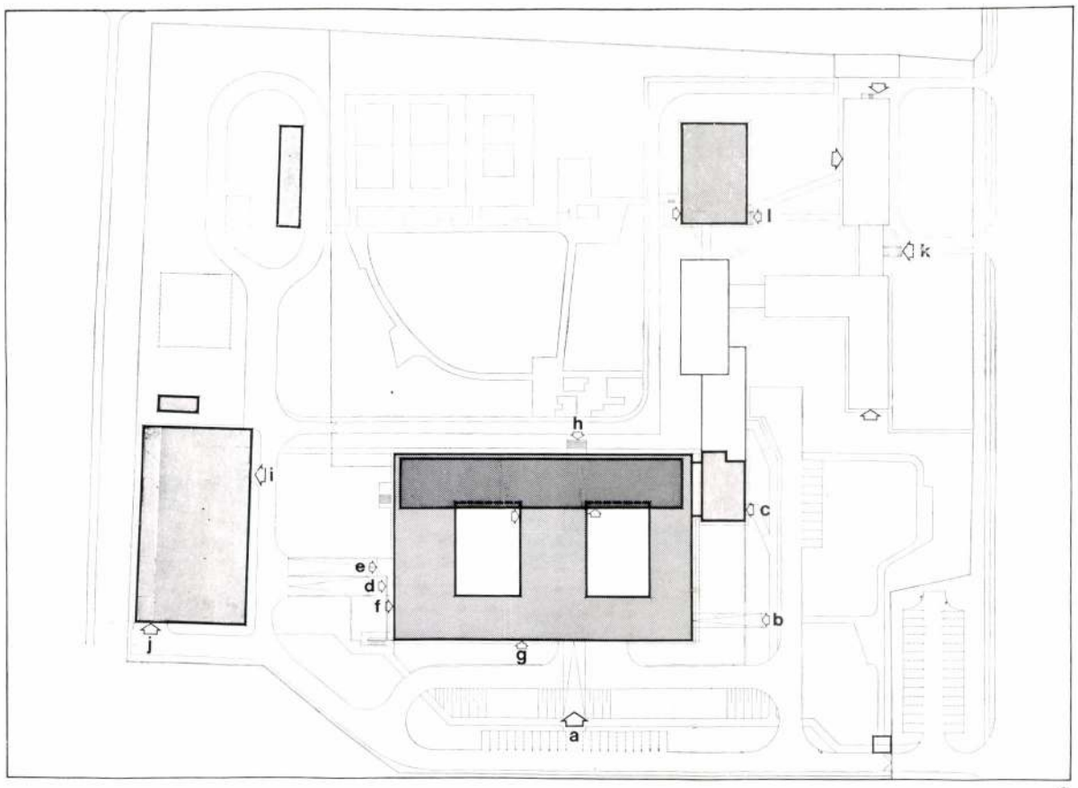
a
b
c
d
e
f
g
h
i
j
k
l

2

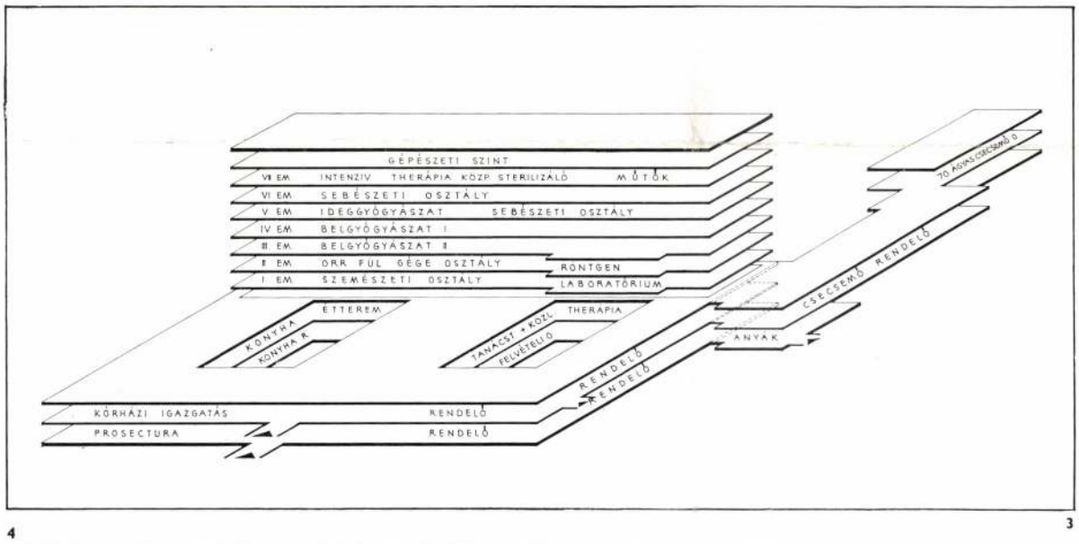
GÉPÉSZETI SZINT
VII EM. INTENZIV THERÁPIA KÖZP. STERILIZÁLÓ MŰTŐK
VI EM. SEBÉSZETI OSZTÁLY
V EM. IDEGGYÓGYÁSZAT SEBÉSZETI OSZTÁLY
IV EM. BELGYÓGYÁSZAT I
III EM. BELGYÓGYÁSZAT II
II EM. ORR FÜL GÉGE OSZTÁLY
I EM. SZEMÉSZETI OSZTÁLY
RÖNTGEN
LABORATÓRIUM
ÉTTEREM
KONYHA
KONYHA R.
TANÁCST + KÖZL.
FELVÉTELIÓ
THERÁPIA
70 ÁGYAS CSECSEMŐ O.
CSECSEMŐ RENDELŐ
ANYÁK
RENDELŐ
RENDELŐ
KÓRHÁZI IGAZGATÁS
RENDELŐ
PROSECTURA
RENDELŐ

3

4

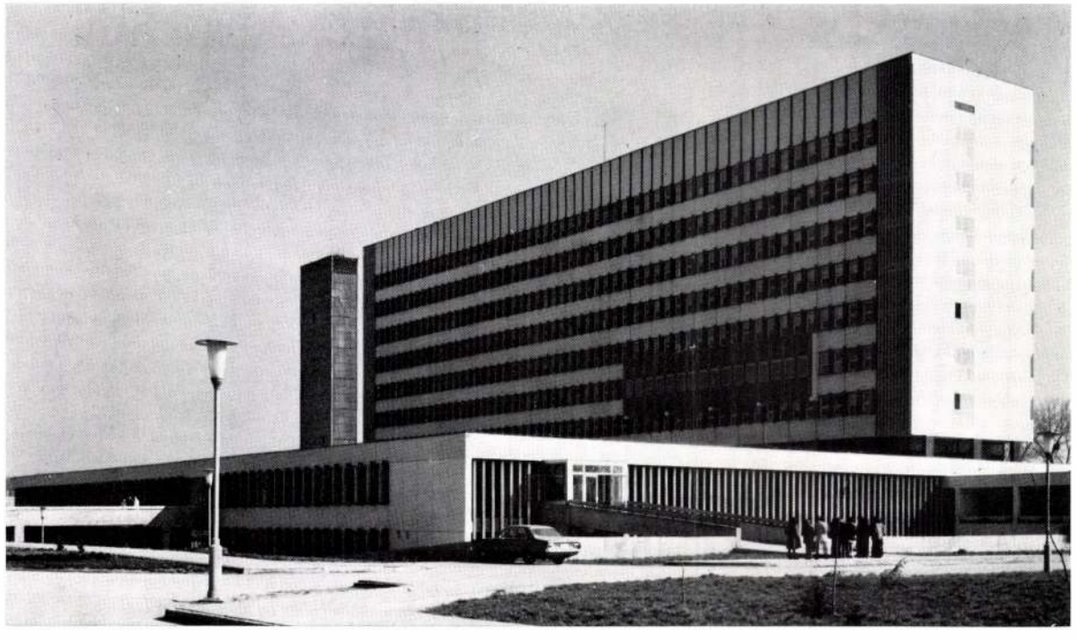

1. Földszinti alaprajz, M=1 : 900
1. Tirkátság
2. W. C.
3. Főorvos
4. Előtér
5. Zuhanyozó
6. Előcsarnok
7. Váró
8. Közlekedő
9. Lépcsőház
10. Porta
11. Vetkőző
12. Szélfogó
13. Gipszelő
14. Sebészet
15. Előkészítő
16. Baleseti előkészítő
17. Steril
18. Vizsgáló
19. Ügyelet
20. Adminisztráció
21. Átjárás a meglevő csecsemő- és szülészeti osztályra
22. Diszponibilis
23. Irattár
24. Sötétkamra
25. Fotó
26. Átvevő
27. Hisztokémia
28. Hisztológia
29. Parafin
30. Indító
31. Zsilip
32. Boncterem
33. Hűtőgépház
34. Cellás hűtő
35. Tiszta folyosó
36. Iroda
37. Orvosi szoba
38. Öltöző
39. Fürdőszoba
40. Klinikai orvosi öltöző
41. Megtekintő
42. Belgyógyászat
43. Fogászat
44. Röntgen
45. Fül-orr-gége
46. Mosdó
47. Egészségügyi fülke
48. Takarítószerek
49. Betegruha-raktár
50. Kiadó
51. Beadó
52. Kórházi ruharaktár
53. Raktár
54. Gépkocsi beálló
55. Szellőzőgépház
56. Lift
57. Szűrőkamra
58. Felvonógépház
59. Hűtőgépház
60. Hőközpont
61. Anyák szobája
62. Hallás vizsgáló
63. Anyák étterme
64. Előtér, melegítőkonyha
65. Tálaló
66. Villamos kapcsoló
67. Belső udvar

2. A bejárati szint alaprajza, M=1 : 900
1. Tornác
2. W. C.
3. Szűrő
4. Előtér
5. Védőnő
6. Váró
7. Pólyázó
8. Öltöző
9. Rendelő
10. Közlekedő
11. Terasz
12. Vetkőző
13. Ideggyógyászat
14. Szemészet
15 Sötétkamra
16. Lépcsőház
17. Takarítószerek
18. Lift
19. Mosdó
20. Raktár
21. Vizsgáló
22. Előcsarnok
23. Szélfogó
24. Tanácsterem
25. Fizikoterápia
26. Tornaterem
27. Zuhany
28. Diszponibilis
29. Kocsimosó
30. Tálaló
31. Fehér mosogató
32. Konyha
33. Meglevő 70 ágyas csecsemőosztály
34. Személyzeti étterem
35. Konyhafőnök
36. Diétás konyha

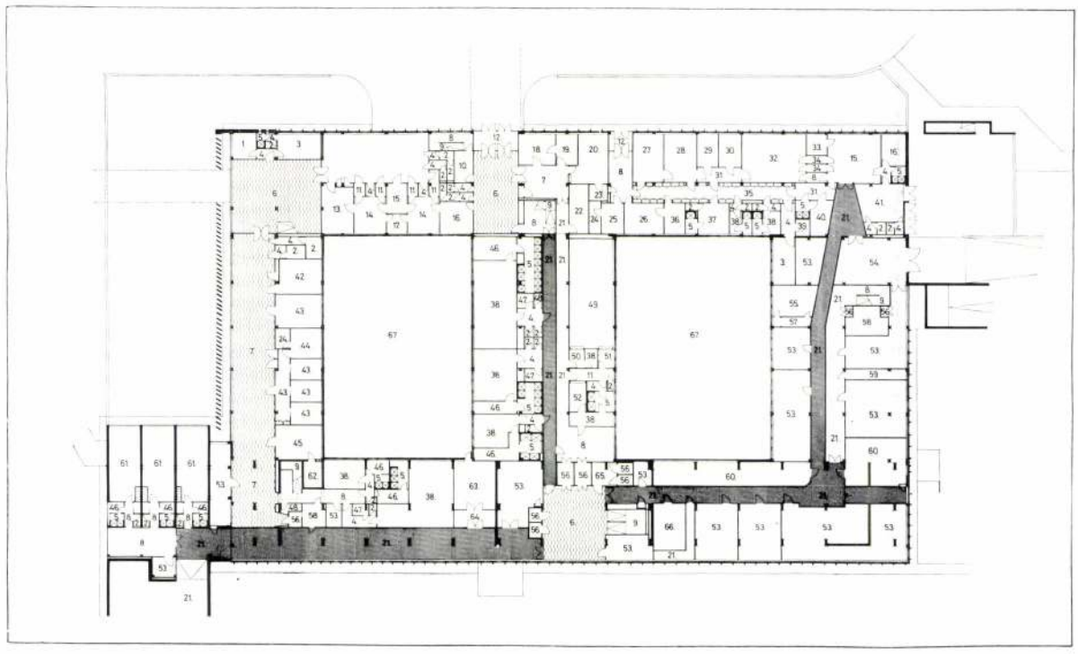

1

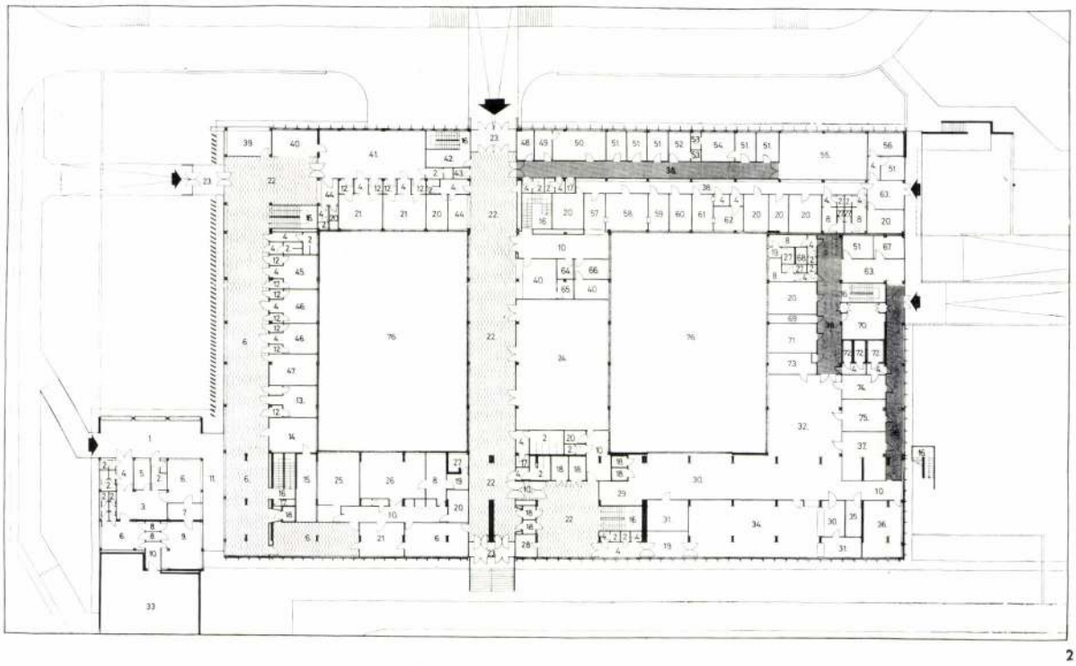

2

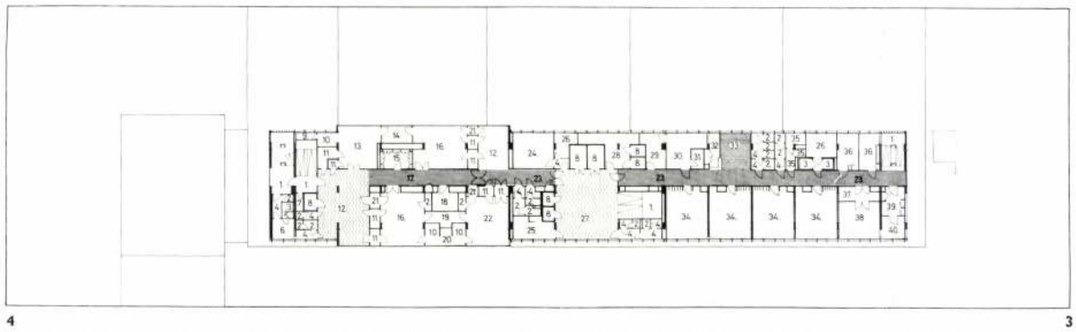

4 3

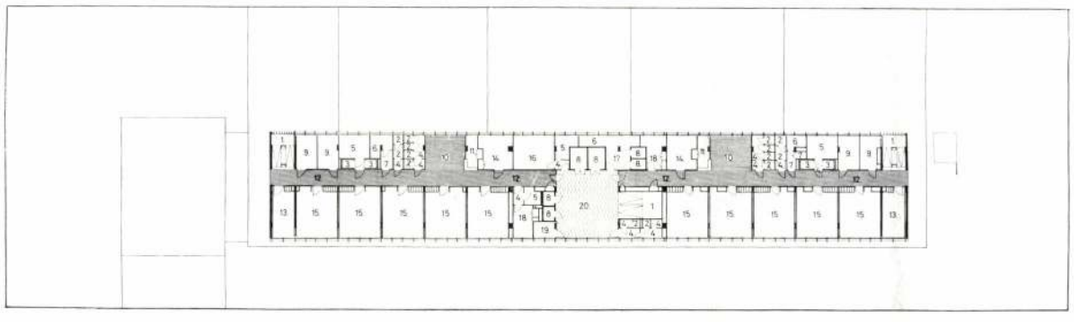

Mikolás Tibor, építész

12. Mikolás Tibor: Áruház és lakóépület, 1960

12

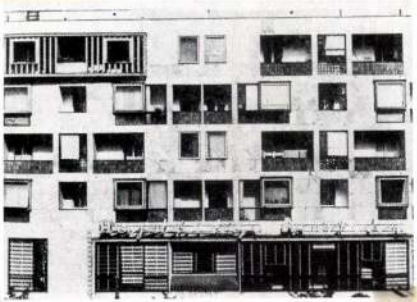

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 19-old.

Mikoláss Tibor, építész
Irodaház és lakóépület Debrecenben.

3. folytatás (vége).

Magyar Építőművészet, 1984, 3, 40-old.

Mikolás Tibor, építész

Kalavány Lajos: Mesteriskola feladat. Szolnoki mozi, 1953.

Mesteriskola (Fiatal Építészek Köre). Vázlatainkból időszakonkont kiállítást rendezünk. Időpont 1953. A szocreál kellős közepe. Téma: Szolnoki mozi. A kürási tér mellett kiállított egy rögtönzött vázlatot (2. variáció) melyet a közvélemény osztatlanul támogatott: Jádoros Lajos, Mikolás Tibor és még-többen.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 5-old.

Mikolás Tibor, építész 2.) Folytatás,
Áruházi és lakóépület Debrecenben.

Magyar Építőművészet,
1988., 3., 40-old.

Miklós Tibor, Epítész
Chuhaz és lakóépület Debrecenben Dolgyatás

Magyar Építőművésnet,
1988., 3., 40-old.

Építési napló

A Művészeti Alap bomlása, anyagi ellehetetlenülése jóval a rendszerváltás előtt megkezdődött. A kései pártállamot már szorította egyfajta gazdálkodási kényszer (új gazdasági mechanizmus), és ahogy a kultúra, művészet mint ideológiai fegyver hatóerejének megítélése változott, megindult a visszacsipkedése annak a vagyonnak, illetve vagyonértékű monopol jogoknak, ami a művészek karámrendszerét korábban bebársonyozta. (1982-ben „államosították" az Alap vagyonát, csökkentették a korábban átengedett adóbevételeket.)

A rendszerváltás már egy tárgyalóasztalnál talált minden érdekeltet, aki vágyai, érdekei, informáltsága szerint ugyan eltérő szándékkal, hangütéssel, de egy új, más konstrukción munkálkodott.

Ma már nehéz megítélni, hogy a Művészeti Alap akkori vezetőinek megújulási szándéka, a kulturális felső vezetés ráhatása, vagy az életterében beszűkülő művésztársadalom aktivizálódása szülte az ún. Előkészítő Bizottságot, amely az akkori felépítmény helyett, mellett mint „hiteles" új arcok gyülekezete ült az asztal egyik oldalán. (Élethelyzetük, szakmájuk, tapasztalatlanságuk, információhiányuk, hozzá nem értésük miatt sok idealizmussal, bizonytalankodással.) Az asztal túlfelén az akkori társintézmények tulajdonosai, gazdái, bürokratái ültek, illetve váltották egymást, s más-más indíttatásból ugyan, de azonosság alakult ki abban, hogy: legyen a Művészeti Alap vagyona a művészeké, és működtessék azt ők maguk a saját boldogulásukra.

A majd hároméves huzavona az alapkérdésre: mekkora a vagyon, illetve annak szerkezeti kötelmei hogyan minősítik azt jövedelemszerzőnek (vagy felemésztőnek), mire lesz elegendő — mindmáig nem adott választ. Megindult egy építkezés egy bizonytalan alapon, mert a résztvevők hittékhitették, hogy nincs más alternatíva. Látható volt, hogy a rendszerváltással megkezdődött politikai-gazdasági csatározásokban a művészet és a művészek kérdéseire kevés odafigyelés marad, hogy a világ újrafelosztásából a bennünket képviselő kulturális tárca defenzív helyzete miatt kimaradunk, és csak remélhettük, hogy folyamatos küzdelemben törvényi, jogszabályi, vagyoni korrekciók követik az elindulást.

1992-ben (bizonyos jogszabályi kötelmek miatt) Alapítvány—Egyesület konstrukcióban folytatódott az átalakulás. Azok a kollégák, akik a múlt szálait gubancolgatták mint EB-tagok, némileg megokosodva ezen időt és művészt rabló, többéves ingyen munkában, akarva-akaratlanul kurátorokká váltak. A kihirdetés pompája, a megnevezés dicsősége, a (deklaráltan alulról kontrollálhatatlan) cselekvési szabadság mámora hamar olyan olymposzi magányba kényszerítette őket, ahová a másik grémium — az egyesület újsütetű, informálatlanabb, egyfajta szakmai-érzelmi értékrend alapján választott elnökségének — hangja okvetetlenkedésnek, (a tagság hangulatának tolmácsolása) értetlenkedésnek tűnt, nehezen talált meghallgatásra. Mindkét oldal — Alapítvány, illetve Egyesület — választott testületei, a Kuratórium, az Elnökség, egy szavakban késznek mondott konstrukcióban, a valóságban egy cseppfolyós, alakuló, naponta változó helyzetben kezdte meg működését, amihez a megértést, szimpátiát a tagságtól csak elveszteni tudta, azzal, hogy az építés, bontás naponta alakuló légkörében nem rendelkezett egy akárcsak két-három hétig is stabilnak tűnő hírcsokorral (Alapítványi—Egyesületi Hírek elmaradása). Mire megtehetné, már bűnbaknak minősül, az építésbontás vélt-valós áldozatainak, ellendrukkereinek, sértettjeinek hírei, rémhírei miatt.

Ezért következzen itt egy csokor a helyzetet el- vagy felfedő tényekből:

1. A magyar művésztársadalom zöme, jelenlegi kenyér- és munkanélküliségében, görcsösen őrzi az előző 40 év államközpontú, paternalista gyámkodása alakította hamis tudatát. A jogos, megszolgált, megfizetett járandóságain túl továbbra is minimumként igényli a valamikori juttatásokat.
2. Az Alapítvány—Egyesület kihirdetési okmányai (kormányrendelet, Alapítvány Alapító Okirata, Egyesület Alapszabálya) úgy fogalmazódtak, hogy a bennük lévő múltbéli szolgáltatások, juttatások — ugyan mint jövőbeli cél, de — elfedik azok mai irrealitásait.
3. A vagyon értéke egy fikció, gyorsan alakítható szelete hiányos, nagyobb része saját örömünkre, pihenésünkre, kenyérkeresetünkre, megjelenésünkre, bemutatkozásunkra volt-van, átalakítása, értékesítése saját életterünket szűkíti.
4. Az az idea, hogy a művésztársadalom önmaga, illetve választott művésztisztségviselői (elnökség, kuratórium, bizottságok, tagozatok) kényszerülnek gazdasági folyamatokat irányítani, felügyelni (hogy egyáltalán legyen mit felosztani), új, idegen, kipróbálatlan. Mindnyájunk bizonytalanságát fokozhatja, hogy választásainkat nem közgazdasági készségek vizsgálata, intelligenciatesztek megoldókészsége motiválta. Ezen a szakmai munkából (Egyesületi oldalon) kirángatott tisztségviselők költségtérítése — havi féltől öt, nyolc tankolási (Zsiguli) összegig a terheléstől-terheltségtől függően — a valamikori hamis és sajátságosan dotált „társadalmi munkával" szemben sokakban szül értetlenséget.
5. Itt mindenki művész! Jöjjön már egy szakember!! Hívtuk, kerestük, jöttek, mutatták terveiket, drágaságukat.

A Kuratórium választott a MKM támogatásával, az Elnökség élt bólogatási jogával. A vagyonigazgató a Kuratórium alkalmazottja, munkáját, fizetését a Kuratórium felügyeli, a Kuratórium a Választmány alkalmazottja, a Választmány a tagság alkalmazottja. Ennek a dominósornak a stabilitását a tulajdonosi szemlélet adja, amihez információ kell. Az információ nagyobbik részét a körülöttünk lévő világ nyújtja, a magyar haza jelenlegi sorsa, helyzete (csupán figyelni kell rá), a hiányzó részt mostanában teszi az asztalra a vagyonigazgatóság. Olvasható ismertető lesz, módot adva nekik is, hogy a bizalmatlankodók, kíváncsiskodók, várakozók fizetési listájuk helyett a mutatott tervszámokat minősíthessék.

Egyszerre vagyunk beruházók, megrendelők, kivitelezők egy építkezésnél. A jelenlegi stádium így szervezési-szervezeti feszültségeivel, gödreivel, normális. Ugyancsak pallérként, de mondhatom: nem állunk rosszul, és különben sincs sok választásunk, ha tetőt akarunk a fejünk fölé.

M. NOVÁK ANDRÁS

MIKOLÁS Tibor
Új Művész 1994/2.

Szocreál architektúra az Uitz Teremben

(folytatás a 21. oldalról)

lin (a mai Vasmű) útra tekintő Uitz Terem. Az avantgárd kiállításairól legendás Uitz Teremből kilépve, rövid sétát téve a sztálini (Vasmű) úton, a szó szoros értelmében szocreál „díszletek" közt találjuk magunkat, mintegy a kiállítóteremben látottak életnagyságú folytatása- avagy megelőlegezéseképpen. Baloldalt az *Ivánka András* tervei szerint 1951-ben felépített Rendelőintézet, melynek kör alaprajzú bejárati előterét a helybeliek egyszerűen „haskötő"-nek nevezték el. (Eme egyiptomi reminiszcenciákat idéző, kettős oszlopos kapuzattal ellátott „haskötő" vörössel átszínezett fotója szerepel a kiállítás attraktív plakátján és meghívóján is.) A Vasmű út túlsó oldalán, árkádos-pártázatos, emeletes épületek közt a *Szrogh György* tervezte Dózsa filmszínház, hatalmas üvegfelületeivel, vertikális tagolásával, nagylélegzetű előcsarnokával az internacionális modern építészet szikár struktúráitól sem idegen. A Budapestről érkező autóút és a Vasmű út találkozásánál terül el a birodalmi léptékű felvonulási tér, melynek Duna felőli fókuszába került volna a város egykori névadójának (védőszentjének?) a kultusz középpontját szimbolizáló szobra, ha a generalisszimusz halálát követő változások le nem radírozzák a városrendezési tervről. E rendezési tervek a *Weiner Tibor* által irányított Sztálin-műterem rajzasztalain készültek — így szűkebb szakmai körökben a várost akkoriban „Weiner-neustadt"-ként emlegették. A felvonulási térre tekint az eredetileg pártház-funkciót betöltő timpanonos épület is — a mai Intercisa Múzeum —, mely ugyancsak Weiner műve. „Sztálinváros alapvető építészeti megformálása, struktúrája az autoritárius és az ideális várostervezés jegyeit viselte magán — írja a kiállítást megnyitó *Prakfalvi Endre* —, melynek során... »az új városépítés« módszerében manifesztálódott Szocialista Város, mint a *Mennyei Város* földi mása jelent (volna) meg a Duna partján."

Az Uitz Terem Vasmű útra néző üvegfelületén, a kiállítást hirdető vörös plakátok között *Molnár J. Béla*nak a főút építkezéseit megörökítő korabeli festménye díszeleg. A kiállítótér súlypontjába igazi szocialista rajzgép, valamint egy íróasztal került, melyhez vörös szőnyeg vezeti a látogatót. Az íróasztalon a kétalakos szoborkompozíció *Kisfaludi Stróbl Zsigmond* műve: a figyelmesen álldogáló Sztálin hallgatja a megfáradt Lenin elvtárs instrukcióit. Az asztaltól balra két nagyméretű, aranybojtos vörös zászló lóg a térbe, a következő feliratokkal: „A munka nálunk becsület és dicsőség dolga", valamint „Az Építésügyi Miniszter és az Építő- és Faipari Dolgozók Szakszervezete Központi Vezetőségének vándorzászlaja" — szívdobogtató installáció. A falakon körbetekintve, a kiállított művek elrendezése értékrendbeli hierarchiát is tükröz. A bejárattal szemközti fő falfelületen nyertek elhelyezést az érzékenyebb művészi vénával megáldott (vagy megvert) — és sajnálatosan a másodvonalba szorított — *Tálos Gyula* okleveles iparművész és belsőépítész munkái. Zömmel megvalósulásra nem került ideálterveit csodálhatjuk meg: a szarkasztikusan patetikus 1948-as *Pantheon*-vázlatot, az 1950-ben készült *Béke* avagy *Városkép, Múlt és Jelen. Keresztút* címet viselő festett perspektívarajzot, valamint a „MAGYAR HAZA MÁRTÍRJAINAK DICSŐÍTÉSÉRE EMLÉK 1954" felirattal ellátott, mívesen kidolgozott képet. Tálos Gyula *Kozma Lajos síremlék*ére tett vázlatjavaslata mellett egy lakóépülettervét is tanulmányozhatjuk 1946-ból. Tiszta, világos alaprajzok, mértéktartó ízléssel megkomponált homlokzatok jelennek meg előttünk, mai

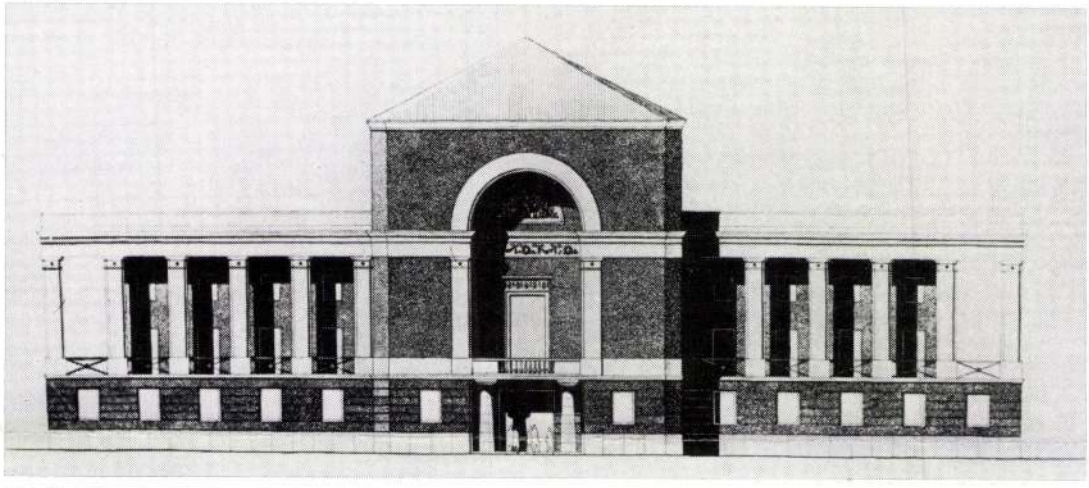

Mikolás Tibor: Sztálinváros, Kultúrpalota, 1952

az N&n galéria tisztelettel meghívja önt és barátait

N&n gallery cordially invite you and your friends

2006. november 8-án, szerdán 18 órára

on 18th november 2006, on wednesday at 6 pm

mikolás tibor

to the opening of the exhibition

tibor mikolás

kiállításának megnyitójára

megnyitja finta józsef építész

opening by józsef finta architect

a kiállítás megtekinthető 2006. november 27-ig

the exhibition is open to the public until 27 november 2006

következő kiállítás • bán ferenc • nyírbátor • 2006 11 15

the next exhibition is nyírbátor • ferenc bán • 15 11 2006

támogatók • sponsors • budai építészműhely • budapesti építész kamara • c3 kulturális és kommunikációs központ alapítvány • dobai építésziroda • epiteszforum • hap • htsart nyomda és kiadó • mányi istván építész stúdió • m-teampannon • műhely rt • nemzeti kulturális alap • oktatási és kulturális minisztérium • puhl antal építész irodája • roth és társai építészműterem • studio metropolitana • vadász és társai építőművész kft

nka
Nemzeti Kulturális Alap

N&n kft.

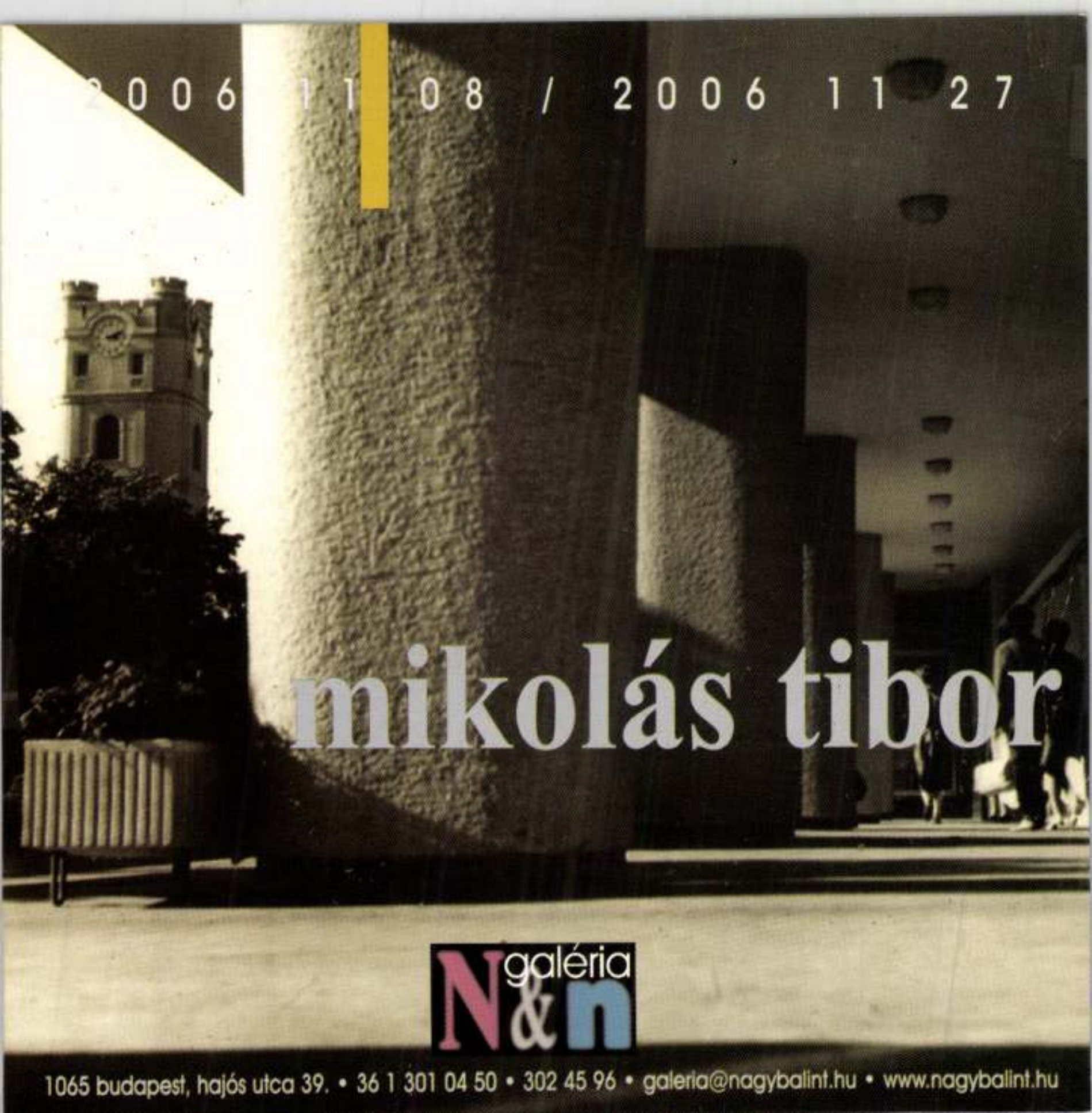
2006 11 08 / 2006 11 27
mikolás tibor
galéria
N & n
1065 budapest, hajós utca 39. • 36 1 301 04 50 • 302 45 96 • galeria@nagybalint.hu • www.nagybalint.hu

Mikolay Ferenc

mérnök

szül. 1823-ban Orosházán,

1844-45. látogatta az

akadémiát

Fleischer Béla 69. l.

mány.

36000 × d.

$$v\,ab.\ \frac{36000 \times d}{t\,m \times v} \qquad \frac{\overset{45\cancel{60}}{\cancel{36000}} \times \overset{229}{\cancel{9.16}}}{\cancel{802} \times \underset{23}{\cancel{92}}}$$

1 ry [illegible]

[illegible] [illegible] II

MIKOLAY József rézmetsző

Nagyrév ref.t.terve 1826

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 326-327., ill.

Mikrolesi László
festményeiből és grafikáiból nyílt legnap kiállítás a Bolgár Kulturális Központban.

Magyar Hírlap 1971/172 Pold-

Mikolcsó László

Debreceni termálviztároló. Építész és belsőépitész Mikolcsó László, statikus Desewffy Arisztid. Képes ismertetés.

60.l.

Magy.Ép.ip. 1971. 1.sz.

Mikolcsó László festi

Kiállítása nyílt a

Bolgár Kultúra bemutatóterében

Népszava 1971 július 14

2. old.

Nikolesi László

Pécsi utca

Népművelés 1970/3 46 old.

Mikolcsó László

Bontakozó saját stílusra vallanak konstruktívan hagolt éleink színfoltokkal, mozaik-szerűen kialakított lájképei. a Fővárosi Művelődési Központ kiállításan vettek részt

P.S. Kiállítások Művelődési házakban

Népművelés 1970/3 46old.

Mikolcsó Lajos, festő

A Bolgár Kult. Központ
kiállítóterében mutatja be
festményeit és grafikáit.

— : Kiállításról 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A JÖVŐ MÉRNÖKE
Budapest
1973 MÁR 24

Mikolcsó László

1021

Dubrovnik

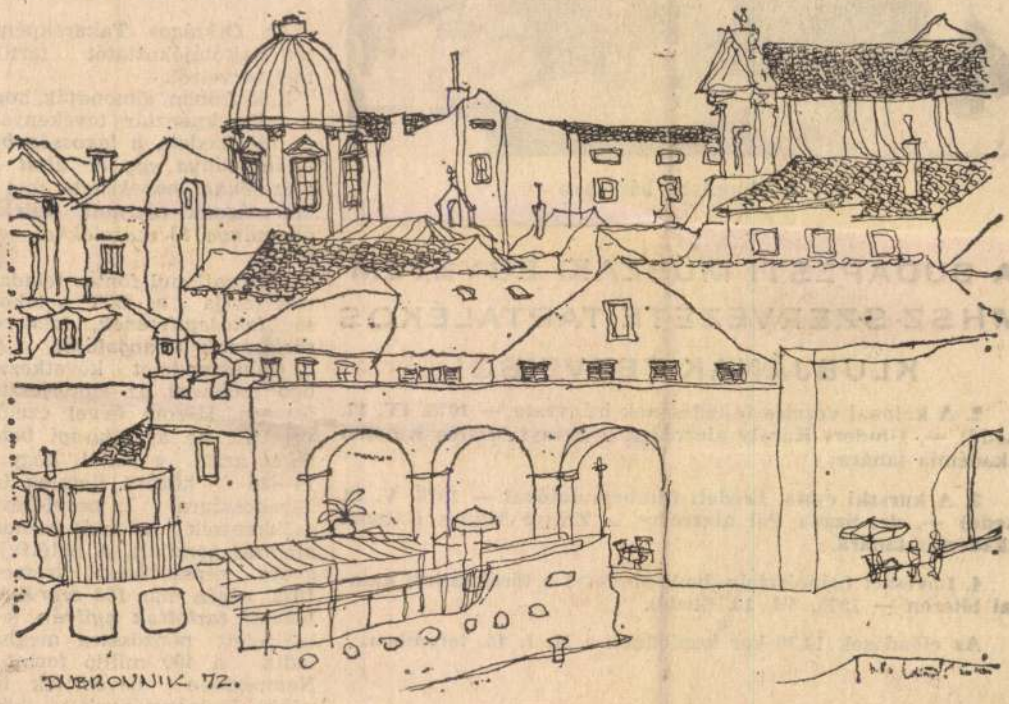

Mikolcsó László építészhallgató rajza

A Münnich bárjában

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM MHSZ-SZERVEZETE TARTALÉKOS KLUBJÁNAK TERVEIBŐL

2. A katonai vezetés fejlődésének irányzata — 1973. IV. 17. (kedd) —, Gindert Károly alezredes, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia tanára;

3. A kurszki csata. Eredeti filmbemutatóval — 1973. V. 22. (kedd) —, dr. Száva Pál alezredes, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia tanára.

4. Lövészet (géppisztoly, hadi pisztoly) a törökbálinti katonai lőtéren — 1973. VI. 12. (kedd).

Az előadások 14.30-kor kezdődnek a K. I. 46. teremben.

Harminc év takarékbetét

Az Országos Takarékpénztár sajtótájékoztatót tartott idei terveiről.

Előljáróban elmondták, hogy a takarékpénztár tevékenysége növekedett, *a lakosság betétállománya egy év alatt 13 százalékkal növekedett*, míg a lakosságnak nyújtott *hitelek állománya 15 százalékkal volt több.*

Változatlanul fontos feladatnak tartja az OTP a lakosság *lakásépítésének, lakásvásárlásának támogatását.* Az új lakásrendelet következtében csökkent az előtörlesztés összege. Három évvel ezelőtt vezették be az *ifjúsági betéteket* azzal a céllal, hogy a 14—26 [illegible] közötti fiatalok takarékosságra nevelésével csökkentsék a saját otthonalapítás gondjait. A betétfajta gyors népszerűségét szerzett, 1972. végén már *120 ezer ilyen betétet tartottak nyilván*, s a befizetett pénzösszeg meghaladta a 400 millió forintot. Nemrégiben bevezettek további kedvezményeket, köztük azt, hogy az ifjúsági betét *felső korhatárát 30 évre emelték.*

Mikalcsó László

Tere-fere (alaj)

(repr.)

Typographia, Budapest, 1971. dec. 1.

1.

...zolcsó László

...ben Budapesten született. Műszaki pá-
... dolgozik, de már tizennyok éve foglal-
kozik képzőművészettel. A képzőművészeti kö-
rök országos és helyi tárlatán rendszeresen ki-
állít. Többugyre tájképekkel jelentkezik. 1970-
ben Budapesten díjat is nyert. Az elmúlt év-
ben bejárta Bulgáriát. s az ott szerzett benyo-
másait tükrözik a mostani kiállításán
bemutatott munkai.

Bulgáriai utiképek.

Ország-Világ 1971/27 23 old.

...kolcsó László

A Bolgár Kulturális Központ, miként a múltban, jelenleg és a jövőben is lehetőséget biztosít olyan magyar alkotóknak, akik Bulgária hajamak szépségeit, sokarcúságát, a szocializmust építő bolgár társadalom életét örökítik meg.

Bulgáriai útiképek.

Ország-Világ 1971/27 23 old.

Mikolcsó László

Bizánci erőd romjai Nesszebarban.

Ország-Világ 1971/27 23 old.

Mikosdi kastély

Hány épula rajza

Repr.

Om TV. 379. l.

SZEPESOLASZI

R. K. templom

Kéne VI 1863, 372 l.

Mikosdi kastély

(Zala vm) romantikus

képe repr.

Nagy Magy kép.

II. r. 279. l.

IRODALOM

JEGYZET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 MÁJ 19

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Budapest

Mikolcsó László

hol itt, hol ott. A gyerekek felnőttek, s kirepültek a szárnyunk alól — de hát így van ez rendjén —, mi meg magunkra maradtunk a sok gyerekkel.

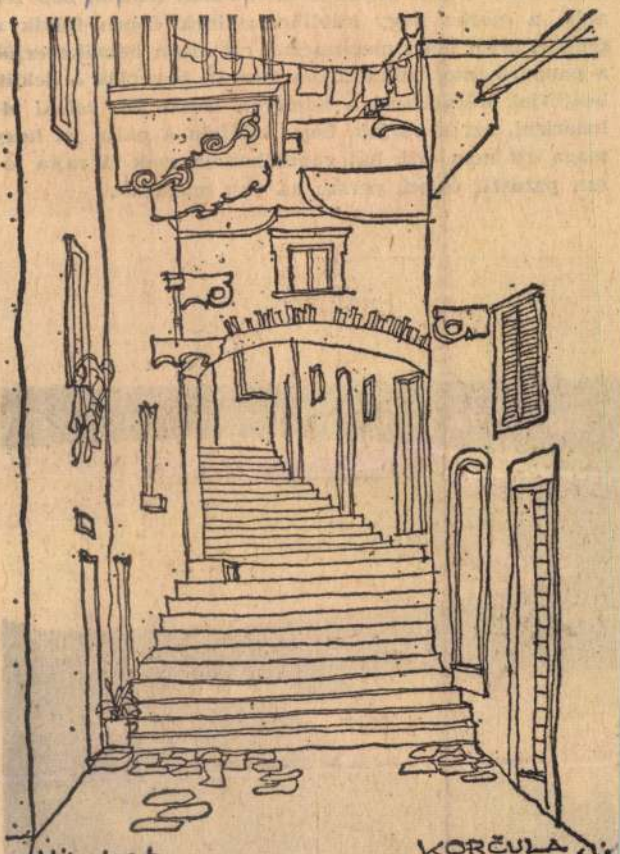

MIKOLCSÓ LÁSZLÓ RAJZA

VARRÓ GÉZA FELVÉTELE

Mikolics A

korongos

A Zsolnay-gyárban dolgozott:

1903-23.

Lásd Marosi Mikolics A

76.o. 36. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

Mikolics János

Laratos

1826–28. rezim. tanf.

Fleischer Bées. bg. l.

MIKOLICS JÁNOS, szücsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 meterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. szücs. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Mikolics Mátyás

nyerges

1826. rém. tanf.

Fleischer Pécs 69. l.

Mikorda Jakab

ötvös

1715 Eperjes

Kapmagjarorsz ötvösök 24 l.

Cergy h-n. X. 44.

Mikorda Tarabné

ötvös műhelye volt.

1715-ben Eperjesen elég jómódban élt.

dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 392. l.

Mikos

fia Mikolós

Kőmivesek (artifices)

Gamás (Somogy vm.)

A tihanyi apátság Hol-
gálatában a XIII-4.
elején.

Erdtihanyiapáts

377. l.

514. l.

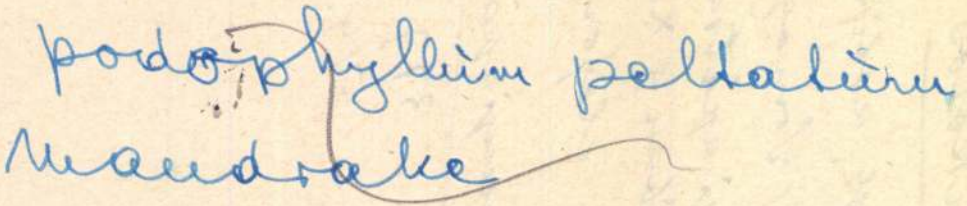
podophyllum peltatum
Mandrake

Mikolós

kőmives (artifex)

Gamás (Somogyvm)

XIII. 4.

lásd

Mikos alatt

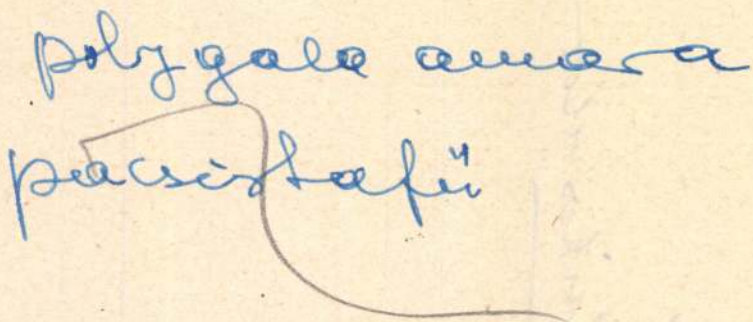

M.D.K.

Mikos József, építész

Elkészítette a Gönygőskőr hőzelező, un. Bene-pusztán" tervezett nyaraló-telep terveit, melyet a Kárpátegyesület Mátra-osztálya „Mátrafüred" néven azar ismertté tenni.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1890. XI. évf.

febr. 11. sz. 2. old.

Mikos Nándor épitesz M.D.K.

komáromi. A dadi (Komárom m.) ref. tplomat 1895-ben alakitotta át.

Genth. Mücml. 1959 I.66.

MIKOS Nándor építész

A Komárom Szt. András-templomot tervei szerint építik újjá, 1896

B. Bartal M.: K. templomai K., 2001. 9.

H-1126 BUDAPEST, MÁRVÁNY U. 28.
TELEFON/FAX: 06(1) 214-08-58
E-MAIL: MESMDESIGN@ADAM.HU

1. kép. A „Mansion House" Yorkban (fotó: L

gármesterekről fennmaradt írásos forrásoknak, amelye
ban töltötte be a posztot.[17]

A végein lefelé (a penge irányába) hajló keresztvas
geres markolatot *(4. kép)* a penge felé eső negyedében
ségű, ezüst gyűrű díszíti, közepén keresztbordázatú félh
fogazott peremű szalag szegélyez. A gyűrű bordáiban

M.D.K.

Mikos Nándor

(komáromi) építőmester

vállalta a komáromi kath. hitkörség iskolájának meg-
építését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVI.évf.

márc. 3. sz. 3 old.

MIKOLÁS TIBOR épiten

Építészet és tervezés Magyarországon
Bp. OMF Ép.Muz.,1992

154

et és a müvész megváltozott

vkereskedelem, a szinházak
osan vagy nyiltan a magyar
k és ezen nem változtat az
sakúgy mint a 18. század vé-
es eszmék - bizonyos nemzet-
rtást is képviselnek. A nem-
lis téren különösen fontos
ó felzárkózás és ezt segitik
müvészet szempontjából je-

apitást, hogy a müvészet cél-
dás áramlatainak hatása alatt

MIKOLÁS TIBOR, épitész

Dicsérendő az épitész tervezők, Mikolás és Vellay István törekvése, hogy épületeikhez méltó reprezentativ kiegészitéseket kapjanak és az odakerülő müvek helyét a legalkalmasabban megtervezzék. 473.old.

SZ. KURTI KATALIN: Monumentalis képzőmüvészeti alkotások a Debreceni Agrartudomanyi Főiskolan 455.old

A Debreceni Déri Muz. Évkönyve, 1971, Debrecen, 1972

MIKOLÁS TIBOR, mérnök, épitész

A debreceni Agrártudományi Főiskola uj tanügyi épületének tervezője volt.. Figyelembe kellett vennie a te tervezésnél a régi alacsony szárny méreteit és "takaré rékos"stilusát. Észak-déli irányu épületét megnyujtotta átjáró folyosóval, keresztbe helyezte kelet-nyugati irányu kétemeletes épületét. Eszmei és architektonikus központja az aula hangsulyosabb kialakitast kapott. 457

SZ. KÜRTI KATALIN: Monumentális képzőművészeti alkotások a Debreceni Agrártudományi Főiskolán 453.o.d

A Debreceni Déri Muz. Évkönyve, 1971. Debrecen, 1972

Miklós Tibor Ybl-díjas építész
a mai építészeti vitaműsorban
Miklós Tibor építész is részt vett.

Unobáink is látni fogják.
1946. II. 8.

Mikolás Tibor

Immár Zét évtizede irányítja Debrecen építészetét a város ismeretét és szeretetét megfelelő tervező építészi pozícióval egyesítve

Kubinszky Mihály: Sopron három új Zözépülete

Magyar Építőművészet 1979/1 58.o.

Mikolás Tibor

A debreceni Kölcsey szobor
építésze Mikolás Tibor.

— Kortárs munkák.
Művészet, 1979. február – 47. kép.

Mikolás Tibor, építész

L.: Bíró Gábor

Szabó Sándor: Gerza: Hajdú-Bihar népi építészete 94-95

Alföld, Debrecen, 1980 jún. XXXI/6.

MIKOLÁS TIBOR építész

PRAKFALVI Endre: Tornyok és ideologiák : Elmélet és gyakorlat építészetünkben 1945-1956. = Valóság, 1992.4. 25.p. ill

Pályázati terv a Sztálinvárosi Kulturpalotához, 1952
(főhomlokzat)

Mikolás Tibor építész

A MÉSZ Mesteriskola előadásai

IV. ciklus 1976–78.

Mikolás Tibor: Hol élünk holnap?

Magyar Építőművészet, 1979., 1-2 szám, 4-old.

Mikolás Tibor

tervezte a debreceni Vörös hadsereg útja áruház és lakóépületet. 1961. 380. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970

134

gróf Széchenyi Tivadar birtokán. *Széchenyi-Kúton* savanyúvíz-forrást találunk. *Szent-Benedek* egykor — azt tartják — a borchi Szent Benedek-apátság székhelye, melyet 1532 körül a törökök pusztítottak el. A szép *Mura-völgy* sík és termékeny. Vannak a járás területén magyarok és németek is.

A muraszombati járástól éjszakra, s a körmenditől nyugatra fekszik a szent-gotthárdi járás, melynek székhelye *Szent-Gotthárd* 1451 lakossal. A népe németajkú; az úri rendje magyar. Itt van a szolgabírói és járás-

A mikosdi kastély.

bírói hivatal. Van takarékpénztára, algymnasiuma, dohánygyára. Itt egyesül a Lapincs a Rábával. Apátságát III. Béla 1183-ban a cisterciták számára alapította, s abba Trois Fontaines-ből franczia szerzeteseket telepített. A mohácsi vész után elpusztúlván, jószágait 200 éven át hol világi, hol egyházi férfiak bírták. III. Károly 1734-ben az osztrák heiligenkreutzi apátsággal egyesítette, míg az újabb időben attól elválasztatván, a zirczi főapátsághoz csatoltatott. Szent-Gotthárdhoz közel, a nagyfalvi határban vívta 1664-ben Montecuccoli Köprili-Ahmed nagyvezérrel azt a diadalmas harczot, melynek emlékét a csatahelyen ma is egy kis kápolna őrzi.

Om IV.

A szent-gotthárdi jelenlegi apátsági templom, melynek alapját 1748-ban tették le, ugyanazon helyen épült, hol egykor a régi állt. Az épületet szabadon álló korinthusi oszlopok díszítik. Oltára hat van. Itt őrzik Szent Vincze ereklyéit, melyeket Herzan püspök hozott Rómából. Mennyezetét több freskóval látták el, melyek közül kiválóbb figyelmet érdemel a szent-gotthárdi csata képe Dorfmeister József bécsi akadémiai festőtől 1784-ből. Az apátsági ház praelaturájában is több Dorfmeister-féle képpel találkozunk. Ezek: III. Béla átadja az alapító levelet a franczia szerzeteseknek, — A mohácsi ütközet, — A szent-gotthárdi csata, — Az apátság visszaváltása, — Szent-Kereszt, — A szombathelyi püspöki templom építése. — Az alakok mindenütt koruk jelmezében jelennek meg. *Ercsenyén* kőszénbányát mívelnek. *Rátót* Széll Kálmán volt miniszter nyári lakása, hol egykor Deák Ferencz is gyakran és örömest időzött. *Előri-Szent-Péter* az Őrség legnevezetesebb helye, s valaha székhelye. *Radafalva*, búcsújáró hely. *Gyanafalva* az utolsó magyar vasúti állomás Stiria felé. A járás éjszaki része termékeny völgyvidék, míg a déli hegyes, kavicsos és termékétlen. Vizei a Rába, Lapincs, Feisztricz, Zala, Kerka, stb. Lakosai németek és magyarok. A déli részen a muraszombati járásból benyomúlnak ide a vendek is. Az a széles völgy, melyen a Rába a megyébe lépve végig fut, egyike a legbájosabb vidékeknek.

Német-Újvár is történeti nevezetességű helyeink közé tartozik. A járás, melynek nevét adja, a vármegye nyugati határán terül el. Délre a szent-gotthárdi s éjszakra a felső-előri járással határos. Fölszíne hegyes-völgyes. Vizei a Lapincs és a Strem. A lakosok németek, horvátok, az értelmiség magyar. Német-Újvár vidékét II. Géza idejében bizonyos Wolfer nevű jövevény lovag kapta adományúl, a ki azután a híres német-újvári grófok őse lett. IV. Béla király a Szent Benedek-rendjének német-újvári apátságát, mely II. Géza idejében alapíttatott, 1263-ban a pannonhalmi apátságtól Vág-Újhelylyel váltá magához; Zsigmond király 1428-ban Lévai Cseh László macsói bánnak, Mátyás király 1459-ben Újlaky Miklós erdélyi vajdának adományozta. Ugyancsak itt szőtték összeesküvésüket 1459-ben Garai és Újlaky az igazságos Mátyás ellen. A mikor pedig Újlaki családja kihalt, 1524-ben II. Lajos királytól Batthyány Ferencz gróf kapta hadi érdemei jutalmául. Volt itt Szent Ágoston remetéinek egy prioratusa is, de hogy mikor alapíttatott s mikor szűnt meg, adatok hiányában bizonytalan. A magános sziklán álló vár összes épületeivel együtt még a múlt század második felében

Mikolás Tibor

Kiss Ferenc és Ránki József tervezték a bp-i IV. kerületi SZTK rendelőintézet épületet 331. sz. reprodukció:

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1231

Mikolás Tibor

tervezte a debreceni agrártudományi főiskola anláját. 1964. 405. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1361

több rendbeli kisérletek történtek e terv kivitelére, de mind kellő eredmény nélkül. A munkálatokra nem forditottak kellő figyelmet, s a megkészitett élelmiszerek izökben változást szenvedtek. Ehhez járult még, hogy szaguk nagyon a szénára emlékeztette az embert, sőt tápláló tulajdonságaik is megfogyatkoztak, minthogy a növénytojás-fehér nagy melegben összefut. Ehhez járult továbbá, hogy a megszáritott növények tömege még mindig igen nagy volt. Ez az eltartást és szállitást nagyon gátolta, de még többet nyomott a latban azon körülmény, hogy ezen főzelékek nagy tömegük által nagy felületet nyujtottak a lég és világosság működésének, s ennélfogva sok változásnak voltak kitéve, melyek könnyen a megromlást vonták magok után.

Mindezen nehézségeket *Masson* franczia kertész szerencsésen legyőzte. Franciaországban mesterileg értenek hozzá, hogy tetszőleg csekély dolgoknak nagy fontosságot adjanak. Igy történt az is, hogy ott a főzelékszáritás kevés év alatt tekintélyes iparággá fejlődött. Miután a főzelék gondosan kiválogattatott és megtisztittatott, goromba vászonból készitett lészákra rakatik, melyek szobában vannak felállitva. A szoba csőkben keringő meleg által, a főzelék minőségéhez képest, 35—40 C. fokig füttetik. E csekély melegnél a viz a növényekből csak nagyon lassan gőzöl el. Ezen lassu gőzöltetés okvetlenül szükséges; mert különben a főzelék izéből és szinéből sokat veszitene. De a lassu száradás a következendő műtételre, tudniillik a sajtolásra nézve is szükséges, hogy a növényrészek ezáltal azon képességöket el ne veszitsék, mely szerint a később bekövetkező vizbenáztatásnál eredeti alakjokat megint felveszik.

A megszáritott főzelék tömege erősen működő hydraulikai sajtó által $^1/_5$-részre leszállittatik, és ezáltal a növényféle élelmi szerek eltartásának problemája teljesen meg van oldva. A sajtó felemelkedő dugatyujánál a főzelék felvételére erős vas szekrények vannak alkalmazva, melyek, miután a főzelék ügyesen beléjök tétetett, tökéletesen hozzájok illesztett bélyegekhez nyomatnak. A kiszáritás által a főzelékek sulya 100-ról 9—15-re szállittatik le. Igy például egy rendkivül nagy káposztafő, kiszáritás és összesajtolás után egy levélboritékba zárható. De ha beáztatjuk és kiteritjük, annyira kiterjed, hogy egy nagy tál teletelik vele. A sajtolt főzelékek oly alakkal és vastagsággal birnak, mint egy tábla csokoládé, és mint ez, egyszerüen papirosba vagy ónlemezbe takartatnak s azután bádogból vagy horganyból készült ládácskákba pakoltatnak. Az egyetlen vigyázat, melyet a sajtolt főzelékek eltartása igényel, abból áll, hogy azokat nedvességtől őriznünk kell. Ha ezt teljesitjük, örök időkre eltarthatjuk a főzelékeket, anélkül, hogy izletességökből legkevesebbet is vesztenének.

Egy ily főzeléktábla, melynek négyszögbeni kiterjedése $7^1/_2$ □ hüvelyk, vastagsága $6^1/_3$—$7^1/_4$ vonal, sulya körülbelül 1 font, 20 adagot foglal magában. Egy $3^1/_5$ láb magas, ugyanoly hoszu és ugyanoly széles láda 25,000 adagot foglal magában, melyek közől mindenik $1^3/_4$ latot nyom, de nyolczszor oly nehézségü fris főzeléknek felel meg.

Ily módon a *burgonyát* is eltarthatóvá és könnyen szállithatóvá lehet tenni. Az e czélra szánt burgonya gondosan megmosatik, meghántatik, vékony szeletekre vagdaltatik s ezen állapotában egy pillanatra leforráztatik. Száradás után sajtó alá jő, de mielőtt ez történnék, rövid időre nedves légre tétetik ki, hogy itt némileg megpuhuljon. A *bab* és *borsó* megszáritás előtt hasonlóképen egy perczig fövő vizben tartatik, azután megszárittatik, összesajtoltatik és léghatlanul záró palaczkokba vagy ládákba pakoltatik. Megjegyzendő azonban, hogy a melegviznek nem szabad a főzelékekre sokáig működni, mert különben az ezekben és a gümőkben foglalt keményitőlisztgolyócskák megdagadnának és péppé változnának, s a növénytojásfehér hasonlóképen összefutna. Mindkét változás ezen növényrészeknek a kiszáradás és összesajtolás után oly tömött összefüggést kölcsönözne, hogy a viz a megfőzésnél nem járhatná át azokat.

Ha a szárított főzeléket a háztartásnál használni akarjuk, alkalmat kell nyujtanunk, hogy az a vizet, melyet a szárításnál elvesztett, megint magába vegye. Ez ugy történik, hogy a szárított főzeléket alkalmas edénybe teszszük, reá hideg vizet öntünk, s abban 6, 8 vagy 10 óráig ázni hagyjuk. Ha hideg viz helyett meleget használunk, az időt 4—6 órára rövidithetjük. A főzelék a viz felvétele által felpuffad, eredeti alakját és szinét lassanként visszanyeri, és sajátos ize egész tisztán kifejlődik. Röviden, a főzelékek minden tekintetben a frisekhez hasonlitanak. A megáztatás mütéte egyszerünek látszik ugyan, de mégis nagy fontossággal bir. Különösen nagy figyelem forditandó arra, hogy a beáztatás elég hosszu ideig tartson, mert az étel izletessége ettől függ. A beáztatott főzelék megkészitésénél semmi különös eljárás nem szükséges, hanem a megkészités egészen a szokott módon történik.

A párisi tudományos akademia nagyon érdekelve találta magát a dolog által. Egy bizottmányt nevezett ki, melyben *Morin* elnökölt, hogy két főzelékfajjal (fodor-kelkáposztával és spináttal) elhatározó kisérleteket tegyen és az eredményről véleményt adjon. A sajtolt főzeléket még egy másik bizottmány is minden oldalról a leggondosabban megvizsgálta. Ennél a vizsgálat tárgyát a fehér káposzta, barna kelkáposzta, turbolya, czeller, spinát, burgonya, murok és más növények képezték. Mindkét bizottmány itélete ugy hangzott, hogy a beáztatott főzelékek a frisektől egyátalában nem voltak megkülönböztethetők. Miután a vizsgálat alatti főzelékek egy vig délebéd alkalmával elfogyasztattak, mindkét bizottmány odanyilatkozott, hogy minden ételek kivétel nélkül jóizüek voltak; különösen pedig a spinát és kelkáposzta iránt nyilvánitotta nagy elismerését. Ezek oly izletesek voltak, hogy a lábáról akkor szedett és hasonlóképen megkészitett társoktól nem lehetett megkülönböztetni. Masson mindjárt a legközelebbi londoni ipartárlaton a nagy érmet nyerte el; ugy szintén a franczia tudományos akademia a hasznos találmányokra tett Monthyonféle alapitványból 2000 frank dijjal jutalmazta meg.

A szép eredmény, melyhez Masson rövid időn eljutott, másokat is arra ösztönzött, hogy ezen uj uton tovább haladjanak. Azok között, kik a problema megoldásával tovább foglalkoztak, különösen *Gannalt* kell kiemelnünk. Ő már korábban nevet szerzett magának azáltal, hogy a hullák bebalzsamozására egy czélszerű módot talált fel. Később a hús eltartásával foglalkozott, és figyelmes tanulmányaival odavitte a dolgot, hogy a legnehezebben száritható növényeket, melyek sokakat már majdnem a kétségbeesésig vittek, oly tökélyesen eltartotta, hogy a franczia tudományos akademia, miután Gannal több efféle készitményeit megvizsgálta, méltónak találta, hogy a módszert a marinaminiszternek különösen ajánlja, minthogy nagy kilátása volt, hogy a Gannal módszere szerint száritott főzelékek a hajóhadak elélelmezésénél nagy szolgálatokat fognak tenni.

Azon kisérletből, mely *Brest*ben a tengeri praefectus meghagyásából és az északamerikai Egyesült államokban a marinaminiszterium rendeletéből mind a Masson-, mind a Gannalféle módszer szerint száritott főzelékekkel eszközöltetett, az tünt ki, hogy némely főzelékeknél az egyik, némelyeknél meg a másik módszer érdemel elsőbbséget. Az egyik vagy másik módszer alkalmazásánál egyszersmind a főzelékek természetét kell tekintetbe venni. Elismerték, hogy a Gannalféle főzelékek átalában minden lényeges jellegöket (alakjokat, szinöket, szagukat és izöket) hiven megőrizték, és hogy azok ennélfogva a tengerészeknél kétségkivül nagy kedveltetésben fognak részesülni, minthogy a főzésnél kevesebb időt, kevesebb vizet, s ennek következtében, kevesebb tüzelőanyagot igényelnek. Hasonlókép inditva érezték magukat a bizottmányok, hogy némely főzelékeknél, különösen a kelkaposztánál, Masson módszerének itéljék oda az elsőbbséget. Minden dolognak két oldala van; és ez itt sincsen másképen. A két módszer között mindeniknek megvannak maga előnyei és hátrányai, ugy, hogy azok egymás mellett igen jól megállhatnak. A Gannalféle főzelékek lényeges különbsége abban áll, hogy azok minden jellegeiket hiven megtartják; holott a Massonféle módszer szerint száritott főzelékek a táblákká sajtolás által egész azon pillanatig, melyben a megkivántató mennyiségű vizet magokba vették, megismerhetlenekké tétetnek. És épen ez a Gannalféle főzelékek előnye; a külső tekintet szebb és a zamat jobban megtartatik, mialatt a másik módszer előnyei épen abban állanak, hogy a főzelékek nagyon kevés tért foglalnak el s ennek következtében könnyebben szállithatók. Ez a nagybani alkalmazásnál a flották és hadsergek elélelmezésénél nagy fontossággal bir.

Franciaországban Gannal módszere is a gyárszerű tevékenység tárgyává lett. Noha e módszer szerzője előbbeni foglalkozásával (a hullák bebalzsamozásával) egyátalában semmi közösségben nem áll, Gannal mégis attól tartott, hogy előbbeni foglalkozása előitéletet ébreszthetne a közönségben uj vállalata iránt. Ő tehát eszméit mások által vitette át az életbe és a gyakorlat terére; a gyár „*Morel-Fatio és társa*“ czéget viselt, és Gannal halála után ezek is maradtak e módszer egyedüli tulajdonosai. (Folyt. követk.)

Régi közmondások, ujonnan igazolva.

Mindig igaz, de csakis magyar emberre vonatkozólag, azon közmondás: „*extra Hungariam non est vita.*“ Mert mig más nemzetbeliek élete ott virul fel, hol magukat legjobban érzik, és képesek magukat hazájukon kivül is jól érzeni, mondván: ubi bene, ibi patria — addig a magyar ember külföldön csak félig él és nem bir meghonosulni — még ha jól menne is dolga.

„Belőlem amerikai jellem soha sem lesz“ — irta 1854-ben *Mészáros Lázár* kedves hugának New-York mellől, hol pedig már megtelepedett mint gazda, 20 holdnyi földön. Földje nem volt olyan, mint a magyar tiszavidéki föld, és mégis sokkal drágább volt. Az időjárás oly rendetlen, oly szeszélyes változó ott, hogy este 5, 6 fok meleg, másnap ugyanily hideg van tavaszkor is, kevéssel leebb pedig a tengerpartiak a tengerben fördödtek, mig a hegyközieknél csikorgó téli idő volt — 17° R. mellett; eső pedig jul. 14-től szept. 9-ig épen nem esett .... Természetes, hogy ily körülmények közt, gazda és gazdaság tönkre ment.

Ujházy László a mult karácsonkor a szentünnep estéjére egy fris rózsafüzért kötött az udvarán szabadon telelő rózsabokrokról — de tavaszkor kárt tettek a hideg napok. Igaz, az már Mexikó határánál van, Texas államban, St. Antonio mellett. De Mexikóban is volt eset, hogy a Red Riveren (vörös folyón) felfele uszó hajó személyzete nappal majd minden ruháját elhányta a forróság miatt; este felé irtózatos jégzápor jött — a folyó annyira kiáradt, hogy másnap reggel a hajó magát egy erdő tetején találta, midőn alóla a viz gyorsan lefutott — a személyzet pedig kétségbe esett és nagy részben elveszett a fagyos szél, a hullámzó viz és tönkre ment hajó romjai közt.

Ilyen országban nem is mehettek ems kitünő erélyes honfitársaink még a gazdászattéren sem előre; pedig *Ujházy L.* sárosmegyei birtoka most is példánygazdaság — az általa kezdeményezett vagy némely részben tul is vitt alapon.

Igaz az is, hogy: „*a szegény embert még az ág is huzza.*“ *Mészáros Lázár* csak 25-ös kamatra kapott pénzt, midőn farm-birtoka elpusztult: készült volt ő mindenféle pályára; gyümölcsfákat nevelt, gyümölcsárulást kezdett, hat élő nyelvből adhatott oktatást, homoeopathice gyógyitott, lódoktorkodott, lovaglóiskolát akart állitani, philosophiai előadásokat tartani stb. és végre még is csak nevelősködés után élhetett egy derék amerikai angol családnál, Mitchelléknél. Itt évenkint 300 dollár fizetést kapván, ebből fizetgette ki az uzsoráshitelt és ha oly jeles honleányunk nincs, ki őt ez állapotban segitse, mint segitette volt a farm megszerzésére (Batthyány Lajos gróf özvegye), nyomorban kellett volna elhalnia. ... Igenis — mert: „*a szegény embernek meggyülik szegénysége miatt a baja.*“ Épen nevelősködése közben oly betegséget s arczán és homlokán oly kiütéseket kapott, melyek lelkitehetségeit, emlékezetét is meggyengitették s a tengeri utazás következtében, melyet Angliába tett, hogy *Puky Miklós* nyomdájában Genfben alkalmazást kapjon, ezen betegsége halálossá vált.

Emlitsük-e, hogy legközelebb *Pulszky Ferenczen* mennyire igazolta a sors ama kegyetlen közmondást: „*hármasával jár a baj* .... és hogy „*soha sem tudja az ember mire virad?*“ Leánya, a fiatal, viruló *Harriet*, anyjával épen Florenczbe készült s már össze is rakosgatta könyveit s egyéb holmijét, midőn egy szerencsétlen reggelen erős lázt kapott. Édesanyja már csak ő miatta várt. Ő ugyan sokszor mondta: „menjünk anyám, meglásd, jobban leszek az uton — mert ez a levegő kiállhatatlan stb... A kik ezt hallották, csak mosolyogtak a leányka ily állitásán: „rosz levegő a Duna partján? emeletes tiszta szobákban?“... Pedig a gyöngéd idegzet s finomabb érzéke ezuttal, fájdalom, nem csatlakozott. De anyja sem tudta, mire virad — midőn a baj, mely gyermekén idegzázba ment át, őt is megrohanta... És végre a kisebbik fiunak, *Gábornak* is ide kellett jőnie Florenczből (a helyett, hogy ők mentek volna oda), hogy itt harmadik áldozat legyen nehány napi időközben a családból, mely veszély nélkül bejárta Euró-

egyes vidékei külső szépségeik által is kellemes benyomást tegyenek s minden idegen utazó előtt nemesebb kulturai törekvésekről bizonyságul szolgáljanak. Itt bebizonyul azon nem mindig igaz közmondás, hogy szép külső alatt szép lélek lakik.

A „Vasárnapi Ujság“ számos ujabbkori magyar uri kastély rajzát közölte már; de bizonyosan igen sok ily épület található még az országban, melyek kevéssé ismeretesek, s remélni szeretnők, hogy a közjóllét és izlés gyarapodtával az ily nemü szebb épitkezések elhagyott faluhelyeinken és pusztáinkon kisebb birtoku családainknál is évről évre minél nagyobb számmal keletkezzenek. Ismételve felszólitjuk az illetőket, hogy az afféle haladások ismertetésében segédkezet nyujtani sziveskedjenek.

Egy ily ujabb időben keletkezett, izléssel és czélszerüséggel épitett urilakot mutatunk be jelenleg a *mikosdi kastély* rajzában.

Mikosd egészen uj név hazánk földiratában. Zala- és Vasmegye legszélső határvonalán, mindkét megyében elterülve terjedelmes birtoka volt báró Mikos Ede urnak. Ős időktől fogva itt egy jókora, szálas tölgyes erdő s ennek közepén egy dús forrásokkal bővelkedő szép hegylejtő állott. E helyet szemelte ki nehány évvel ezelőtt b. Mikos, épitendő kastélya számára. Akadályt nem ismerő kitartással és szorgalommal, roppant földhordásokkal és nagy költséggel, a soha nem lakott puszta vadonban a legkellemesebb lakóhelyek egyikét varázsolta elő. Az igy lakhatóvá tett vadon azután az alapitó báró neve után Mikosd nevet nyert s azóta itt tartja rendes lakását a birtokos és családja.

A mikosdi kastély most egy nagy terjedelmü, fallal keritett parkban áll. A parknak izléssel épült egyes pavillonjai vannak; a kastély előtt szép vizeséssel, egy nagy halastó terül el. Igen csinos alakban és czélszerüen vannak épitve a park különböző helyein álló vadászlak, istállók és kertészlak.

A kastély egyuttal középpontját képezi egy jól rendezett majorokkal s czélszerü gazdasági épületekkel ellátott uradalomnak.

A park felső sarkán egy 5 holdas mintaszőllőskertben minden ismert nemesebb venyigefaj képviselve van. Innen elragadó kilátás nyilik a vértesi, somlyói, sümegi, halápi, szentgyörgyi hegyekre és várromokra s Zala-Egerszeg vidékére.

Mikosd legközelebb határában vannak Baltavár, Kisbér, Csehi, Mindszent és Széplak vasmegyei, Nyavalád, Véged, Csapó, Batyk és Szalabér zalamegyei helységek. Közelében van a sopron-kanizsai vasut szent-iván-egerszegi állomása is.

A kastély előtti erdők nagy része kiirtatván, viruló szántóföldeknek és majoroknak adtak helyet, czélszerü, uj gazdasági felosztással. A hajdan nagy terjedelmü bakonyvégi őserdők földjét most számtalan emberi kéz és gép miveli s a terméket a gőzerő hatalma tisztitja és értékesiti.

Végre még emlitést érdemel, hogy a harminczas években országosan hires, sőt világhirüvé vált betyár, Sobri Józsi, az ezen uradalomhoz tartozott Endrőd nevü pusztán született és sokáig pásztorkodott.

Most már örömmel mondhatjuk, hogy! „Más faj állott a kihunyt helyére!“

Mikosdi kastély homlokzata. (Fénykép után.)

A főzelékek eltartása.

Közli dr. *Bardocz Lajos.*

Táplálkozásunknál a főzelék fontossága elegendőkép el van ismerve. Tisztán ösztönszerüleg cselekedte az ember, hogy földi létének kezdete óta ételeinél a főzeléket és a hust egyesitette, sokkal előbb, semhogy a vegytan tanitotta, hogy táplálkozásunknál a főzelék és hus egymást egészitik ki és a szabályos táplálkozásra egyátalában szükségesek. A husnak főzelékekkel egyesitése által nemcsak azt érjük el, hogy ételeinkben igen jótékony változást eszközlünk: hanem azt is, hogy ezen egyesités által a hus megemésztése megkönnyebbittetik és az átalában a táplálásra alkalmasabbá tétetik; a mennyiben azon helyes arány, mely tápszereinkben táplálkozásunkra szükséges, a főzelék által állittatik elő. Nem a husétel mellett egyedül, vagy kizárólag a főzelékétel mellett érezzük jól magunkat, hanem csak akkor: ha a kettő helyes arányban egyesitve van. A főzelékek magokban véve csak kevés pótlékot nyujtanak testünknek azon veszteségért, melyet testünk naponkinti átalakulásában szenved; és ez nem is lehet máskép, mert a növénynél a tömött rész gyakran alig teszen egy tizedrészt, a suly többi része pedig csupa vizből áll. És a növények mindemellett táplálkozásunkra nagyon fontosak, mert azok eszközlik, hogy ereinkben a vér könnyebben keringjen. A főzelék eltartása tehát oly fontos, mint a gabona és hus eltartása, s a tárgy ennélfogva megérdemli, hogy reá figyelmet szenteljünk. Értekezésünkben jórészt az „*Aus der Natur*“ utmutatásait követjük.

Az Appertféle módszer *), bármily kitünő legyen is az, a főzelék s átalában a növényételek eltartására nem nagyon alkalmas. E módszernél két akadály áll utunkban: a *tér* és a *suly*. Minden ebéd alkalmával nagy mennyiségü főzeléket fogyasztunk el, és hust mellette csak kisebb adagokat; miből azon következtetést kell huznunk, hogy a főzelék koránsem lehet oly tápláló, mint a hus. Ezen körülmény az Appert-féle módszer szerint eltartott főzelék szállitását nehezkéssé teszi, mihez még az is járul, hogy ily módon az ember a nagy mennyiségü vizet, mely minden növénytápszerben benne van, hiába czipeli magával. Igaz ugyan, hogy a viz az emberi test nélkülözhetlen szükségletei közé tartozik: ámde azt a természet oly bőségben ajándékozza, hogy azt ételeinkhez majd minden helyen és majd minden időben könnyen hozzá adhatjuk. Ezen okból az Appert-féle módszer a növénytápszerek eltartásánál most már ritkábban fog alkalmazásba jőni, s ritkábban jő főleg azóta, hogy egy másik elv is utat nyitott magának. Ez a főzelékek kiszáritásán, tehát az azokban foglalt viz eltávolitásán alapszik.

Ezen elv is oly egyszerü, hogy méltán csudálkozhatunk rajta, miért nem hozták azt már régen alkalmazásba. Erre az alkalom, vagy inkább az inditó ok nem hiányzott. Száz meg száz esztendeje annak, hogy az ember sokat a növények közől megszárit s azt évről évre tartogatja, anélkül, hogy a növény, ha reá kellő vigyázat forditatott, megromlanék. — Emlékezzünk csak a dohányra, a szénára, a gyógyfüvekre, a theára, melynek összezsugorodott levelei a forró vizben eredeti alakjokat teljesen visszanyerik. A növény-élelmiszereknél is alkalmazásban volt ezen elv már régóta házi asszonyainknál, de valóban csak nagyon korlátolt mértékben, és majdnem egyedül csak az ugynevezett „orosz borsók“ eltartására szoritkozott. Ideje volt tehát, hogy egy lépéssel tovább haladjunk, és a különöst átalánossá tegyük. Háziasszonyaink bizonyára többféle a növények és gyümölcsök eltartására vonatkozó titokkal birnak, ők azonban sokkal szerényebbek, semhogy tudományukról sokat beszélnének.

Már a 15-dik században történt, hogy gondolkodó férfiak a növényféle élelmiszerek ezen eltartásmódjáról elmélkedtek. A mult században mind Angol-, mind Olasz-, mind Svédországban

*) Az Appertféle módszer, mely általában az élelemszerek eltartására nagy előnynyel használtatik, azon alapszik, hogy a levegőben foglalt élenynek (Oxygenium) az ételekre befolyása (mert a rothadást egyfelől ez idézi elő), ha teljesen meg nem gátoltathatik is, legalább hatástalanná tétetik. A légköri levegő teljes kizárása igen nehéz, kivált midőn a körülmények szerint egyetlenegy léghólyag is elegendő arra, hogy nagy mennyiségü élelemszereket megrontson, vagyis erjedésbe és rothadásba hozzon, Appert e nehézségeket egy elmés ötlet által szerencsésen legyőzte. Az ételeket bádogból készült palaczkokba töltötte, azon elővigyázattal, hogy a palaczkból az étel által minden levegő lehetőleg kiszorittassék. Ezután apalaczk nyilására fedelet forrasztatott. Ez meg lévén, a palaczkokat vizzel telt üsbte állitotta s a vizet az üstben, a palaczkok nagyságához képest, egy fél vagy egész óráig főzte. Ezen művelet által a szabad éleny, mely a csekély mennyiségben bezárt levegőben foglaltatik, mindenkorra ártalmatlanná tétetik, a mennyiben az a melegség befolyása alatt a szerves anyaggal egyesül és teljesen szénsavvá változik át. Kétségtelen ugyan, hogy ezen folyamat sem más, mint élegülés, épen oly élegülés, mint maga a rothadás; de épen ezen átalakulás által történik, hogy az élenynek minden hatalma elvonatik, mely által a szerves anyagra tovább is befolyást gyakorolhatna. — Gyárszerü készitésnél az ételek fövő állapotban tétetnek a palaczkokba, és pedig először a husdarabok, s azután a lé. Ha a hus be van rakva, a palaczkokra a fedelek, melyek közepén kis lyuk vagyon, reá forasztatnak. Ez meglévén, a fedélen levő lyukon a lé a husra töltetik, ugy hogy az edény egészen teleteljék, s azután a lyukra is egy kis fedél forrasztatik. Ily módon az edényt majdnem teljesen tele lehet töltetni s czáltal a benne foglalt levegőt a minimumra lehet szoritani.

Az Appertféle módszeren később *Fastier* oly javitásokat tett, hogy azok által a levegő a palaczkokból teljesen kihajtható, s igy az étel egészen biztosan hosszu időkig eltartható. — *B. L.*

Vessünk egy kis világot e leirásra.

A remek ó nyelvekben jártas Jászberényit nemtője ellenállhatlanul ragadta Angliába s ment Oxfordba; maga mondja, hogy angol mecaenása innen hivta öt el. Miután müvének első kiadása 1663. jelent meg s ezelőtt már teljes négy évet töltött tanitói hivatalban, ebből bizton kihozható, hogy 1659. ő már Oxfordban volt. De hogy ide mikor jött, mennyi időt töltött itt? adatlány miatt ki nem mutathatom; fel lehet venni, hogy az angol nyelv annyira való eljátitása, miszerint hivatalt viselhessen, fél egy egész évet is megkivánt tőle s valószinűleg 1658-ra esik az ő hazából kibujdosása, tehát épen Rákóczi bukása s a haza ujra sztulni kezdő korára. A kitünő angol főúr, tudományok kedvelője s az ő legfőbb jótevője, *Tufton Cecil* volt, kinek figyelmét s kegyét még Oxfordban létében magára vonta Jászberényi s ki fia mellé hivta meg s négy éven át öt kegyével elhalmozta. Hi*latin nyelvtanát* (első kiadás) hálából ki ajánlja, az ajánlólevél kel Londonban 1663. nov. 4. Ennek vége felé irja szerző: „Te engem, mig a haza földét a barbarok dühöröme durva villámmal seprette, elhagyatva, kinlódni nem engedtél, sőt nekem hivatalnak az élet szükségei kimérésével legnyugvást szereztél s ezt mind e mai napig teszed oly bőkezüleg, hogy éltem sem tudja meghálálhatni.“ Ódai szárnyalással így kezdi ajánlólevelét: „Hadd lásson világot, bőkezü pártfogóm! a te kedvezésed által fog a latin nyelv ez uj szövétneke, neved fényétől ragyogjon ez uj üstökös.“

Az a mü, mit Jászberényi Tuftonnak ajánlt, egy gyakorlati latin nyelvtan, czime pedig: „*A new torch to the latin tongue. Nova face* (Uj szövétnek a latin nyelvhez). Nem kis dicséretére válik szerzőnek, hogy 7 év alatt 4 kiadást ért. A 4-ik kiadás (megvan a debreczeni ref. kollegium könyvtárában) majd félszerte van bővitve, megjelent Londonban 1670 (8-rét, 576 lap, néhány iv). Ez már ajánlva van a tanügy egyik barátjának, *Gilbert* canterbury-i érseknek; az ajánlat kel 1666. april 10 éről. Emliti szerző, hogy igaztalan itészek el akarák homályositani e szövétnek világát, de másfelől tekintélyesb irodalmárok tetszőleg nyilatkoztak felőle.

(Vége következik.) *Balogh F.*

Nachod városa

(Csehországban).

Az 1866-iki nyári rövid hadjárat Csehország északkeleti részén számos oly jelentéktelen apró város és helység nevét emelte európai hirre — a mit e helységeknek ugyan elég okuk van keservesen megsiratni — hogy nem lehet csodálni, ha a hirlapok (s ezek sorában a mi közlönyünk is) még mindig foglalkoznak velök.

Ilyen uj nevezetesség a 3000 lakossal biró cseh város, *Nachod*, a porosz-sziléziai határ közelében. Hajdanában arról lett nevezetes, hogy a XVII. században szerepelt nagyhirü hadvezér, Wallenstein születési helye volt; de azóta csendes ismeretlenségben folytak napjai egész f. é. junius 28-ig, a midőn a kis Nachodnak egész életében legkeservesebb napja volt. Itt küzdték a poroszok a közelebbi hadjárat egyik legelső csatáját. Egy szemtanu következőleg irta le e nap eseményét:

„A város minden háza már tele volt sebesültekkel, a templomot is kórházzá változtatták, s egyre hozták még mindig az egymást érő szekerek a sebesülteket. A sebesültek jajgatása, a lovak dobogása s nyeritése, a fuvarosok szitkozódása, a tisztek parancsszavai egész éjen át szakadatlanul folytak.

„Jun. 28-án korán reggel odahagytam nyomorult szállásomat s kimentem az utczára. A főpiaczra érkeztem. Itt is, mint majd mindenütt a cseh városokban, ez a legcsinosabb hely; balra egy diszes templom, a háttéri magaslaton Wallenstein egykori vára, köröskörül régi, német izlésü házak és mosolygó facsoportok — békés napokban a legkedvesebb helyek egyike lehet. — Most csupa fájdalmas jelenet szinhelye volt az!

„Épen egy uj szállitmány osztrák sebesülteket hoztak; ott egy haldokló katonát emeltek le a szekérről; amott egy másik maga tartotta félkezével összezuzott jobb karját s epedve kereste szemeivel a késedelmező segitséget; egy harmadik ott hevert a földön és szivrepesztőleg orditott kinjában, midőn szétzuzott czombjára fris kötéseket adtak; külön csoportozatokban állottak a könnyü sebeket kapott osztrák katonák s fáradtan dültek a piacz közepén álló nagy kőfeszület aljára.

„Tisztek és ordonánczok vágtatva száguldottak a piaczon végig; utánok uj meg uj csapatok jöttek — zugott, zajgott minden teljes zürzavarban s a távolból mindig közelebb érő ágyudurranások hatottak füleimhez — nem sokára megtudtam, hogy a szomszéd Szkalitz mellett Steinmetz porosz tábornok uj csatát kezdett az osztrák csapatok ellen, ép oly kezdvező sikerrel, mint Nachodnál. E nap élményeit semmi sem lesz képes kitörülni emlékezetemből.“

Nachod főtere (Csehországban). 1866. jun. 28-án.

A mikosdi kastély.

(Zala- és Vasmegye határszélén.)

Mindenkor örömmel vettünk tudomást földbirtokosaink s vagyonosabb hazánkfiai oly tényeiről, melyek mint a mivelődés, csinosodás és jó izlés jelei, s az anyagi jóllét kifolyásai, uri rendünk nemesebb szenvedélyeiről tanuskodnak. A ki hazánk egyegy puszta vidékén diszes kastélyt s hozzá czélszerü gazdasági és az élet nemesebb kényelmére szolgáló épületeket, szép kerteket és terjedelmes parkokat teremt elő, az nem csak azt tanusitja ez által, hogy e haza földén akar maga és családja számára állandó telepet nyerni: hanem példája által a közmivelődés, finomodás ügyét is előmozditja és azon czélra törekszik, hogy a haza

meg egész feliratot, s igy jött rá az ékiratok ábéczéjére. *(6. ábra)*

Ezen ékiratok feltalálhatók Ó-Média, Persia, Assyria és Babyloniában, az első három tartományban fáradságosan van a

6. ábra.

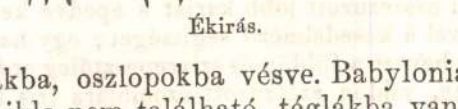

Ékirás.

sziklákba, oszlopokba vésve. Babyloniában, hol szikla nem található, téglákba van vasformával benyomva. Ninive romjai ily ékirattal vannak beboritva. Rawlinson egy assyr ékiratos feliratot fedezett fel, melyet 1100. évbe helyez Kr. e., de Oppert szerint annak felfedezése és használata még ezer évvel előbbre helyezendő.

A tulajdonképi betüirás a jelképi és eszmejeli irás szabatositására csak lassankint fejlödött ki sok századon keresztül. Minthogy azonban ezen találmány sok századnak müve s nem lepte meg egyszerre a kifejlödö nemzeteket, eredetét az idők homálya burkolja be. Csak annyit tudunk biztosan, hogy a nyugot a római polgárosodással a világ régi uraitól kölcsönözte betüit, a rómaiak pedig magok bevallják, hogy azokat a görögöktől kapták. Az is bizonyos, hogy a régi s uj héber, a szamariai, a hymiar s aethiop, a kufi s neszki, aráb, a syriai s esztra nyelv, a görög, etrur, kopt, latin, cyrill s uj orosz alphabet közvetve vagy közvetlenül mind a régi phoenicziai betükből eredett, ámbár a jegyek különféle alakja alig gyanittatja a régi testvéri s atyafiságos viszonyt, mely köztök fennállott. A betük szémi neve, s a hol az is az idők folyamában elmosatott, a betük sorozata tartotta fenn a közös eredet bizonyságát, mely a hagyomány által is igazoltatik.

(Uj Korszak. 1865. 14. sz. Ballagi Mór: „Az ékiratok.“ — Budapesti Szemle I. köt. 424. „Babel tornya“ Hunfalvy Páltól és III. köt. 319. l. Csengery Antal. „Nyugatázsia ős története az ékiratok világánál“ czimü jeles czikkek után.)

A középkorban divatozó irásmód földeritésére álljon itt nehány példa. A *merovingi irás,* mely az V-töl a VIII-dik századokban volt használatban, merev, egymásba folyó s aránytalan volt, s a sok rövidités annak olvasását igen nehezitette. Aligha sikerülend valakinek, hacsak az oklevéltanban nem járatos, a 7. *ábra* alatti irás-példányból szent Ágoston nevét kiolvasni. A IX. a XII. századig a *Karolingi irás* divatozott, melyet Nagy Károlyról neveztek el; itt már a betüknek egymásba hajlásával felhagytak s mindinkább közeledtek a betük tiszta, folyékony leirásához; ezen korból vett példa a *8-dik ábra,* egy XI-dik századbeli okmány kezdetéről van véve. — Végre a *góth* vagy *klastromi irásmód* a XIII-tól a XVI-dik századig használtatott *(9. ábra);* észrevehető, hogy ezen irás azon időben keletkezett,

7. ábra.

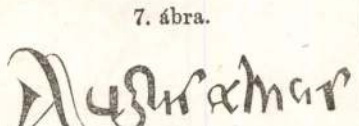

Merovingi irás.

8. ábra.

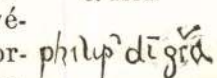

Karolingi irás.

9. ábra.

Góth vagy klastromi irás.

midön a góth épitészet teljes virágzására jutott. Tagadhatlan, hogy az e korból eredt irás a legtökéletesebbek közé tartozik.

Erdélyben a székelyek közt még a XV-ik században is szokásban volt egy neme a *hun-magyar irásnak,* melyet eleink őshazájokból hoztak magukkal s házi- vagy magánéletben használtak; hosszukás sima pálczákra hegyes irótörrel rótták fel összefolyó betüiket, függőleges irányban fölülről lefelé, miként a mongolok. Innen a maiglan ismeretes *rovás.* Menander Protector, VI-ik századbeli byzanczi iró azt beszéli, hogy a magyarok (még ősi székeikből) II. Justinushoz „szittya betükkel irott levéllel“ ellátott követeket küldöttek. Turóczmegyei Raksányi családnak levéltárában találtak 1839-ben ily régi hun-magyar irást a nyirfa külső hártyájára irva, mely *turóczi fa-lap* névvel ismeretes.

A nyugati czivilizáczióval együtt az ottani irásmód is eljutott hozzánk, s átalában az használtatott különféle változataiban.

(Kerékgyártó Árpád: Magyarország müveltségének története. I. kötet. A vezérek kora. 887—1000. Pest, 1859. 404—409. — Tudománytár. 1840. 117—129. l.)

Az irás szépségét s finomságát mily tökélyre vitték nemcsak a jelen, de már az ó-korban, valóban bámulatos. Plinius emliti, hogy Cicero látta volna Homer Iliását (15,210 vers) pergamentre irva, melyet egy diónak a héjába könnyen be lehetett zárni; mi csaknem hihetetlennek látszik, ha nem olvasnánk a későbbi korból is több hasonló példát; igy Huet tudós a franczia udvarnál egy 10 ujj magas és 8 ujj széles velinpapirost mutatott be, melynek mindkét oldalára körülbelöl 15,000 vers volt általa irva s dióhéjba volt behelyezve.

A londoni muzeumban látható Anna királyné tenyérnyi nagyságu arczképe, mely irott betükből áll, egy nagy folio kötetet mutatnak egyuttal a látogatónak, azon magyarázattal, hogy azon könyvnek egész tartalmát magában foglalja a fentebbi arczkép. Számos ily arczkép létezik még másutt is, ilyenek Koenigsmark hadvezéré, mely annak egész életrajzát foglalja magában latinul; és Pozzo „Krisztus-képe“, melyen szent János egész evangelioma olvasható.

A bécsi udvari könyvtárban van egy 22 ujj magas és 16 s fél ujj széles irott lap, melynek egyik oldalára az ó-testamentom öt könyve, u. m.: Ruth könyve németül, Példabeszédek könyve zsidóul, az Énekek Éneke latinul, Eszther könyve syriai nyelven és Mózes 5-ik könyve francziául iratott egy zsidó által.

Bales hires angol szépiró 1575-ben Erzsébet királynénak egy gyürüt nyujtott át, melynek fél angol sous nagyságu foglalványában olvashatólag volt leirva az Ur imádsága, a Hiszekegy, Tizparancsolat, két rövid latin könyörgés, az iró neve, jelmondata, a kelet-év, hó, nap, és a királyné uralkodási éve.

(Curiosités Bibliographiques. Paris, 1845. pag. 2—4.)

Szinyei J.

Egy magyar bujdosó a XVII. századból.

Jászberényi Pál, londoni tanár

(1659—1670).

A magyar önfentartó erély, a szellemi tehetség önfelküzdő hatalma s a hazára messzetávolból is fényt vető kialudhatlan szeretet jellemzik azon férfiut, ki mint bujdosó a 17. század másod felében Angliában talált révpartot s tehetsége és szorgalma által az angol iskolai irodalom történetében nem utolsó helyet foglal el magyar létére is. Azon szabad földön derült reá jobb sors, legalább egy darab ideig, hol csaknem 200 évvel utána ismét annyi haza-vesztett tehetséges magyar menekült nyert ideiglenes második hazát, ez utóbbiak közöl többen, mint tudva van, elmetehetségök által szereztek maguknak pályát s épen mint tanitók sikerrel müködtek.

Nincs semmi ujság a nap alatt. Miként 1849—59 közt számos magyar hazafi menekült, élt és dolgozott a nagy Londonban és vidékén; ép ugy 1659 után is többen érkeztek oda a kis Erdély fiai közöl, kik magukat *bujdosóknak* nevezték, s ha koldulni nem akartak, a szorgalom botját kelle megragadniok, s ezt tették is. E mult századi bujdosók egyik legjelesbje *Jászberényi Pál,* kiről ma már oly keveset tudunk, pedig mivelödésünk irodalomtörténeti szempontjából nem zárva ki a protestantismus derék fiaka nevelő érdekét sem, méltó öröla megemlékeznünk. Életiróink közöl tudtomra csak *Bod* tesz említést róla, irván, hogy Jászberényi „a fehérvári kollégiumban tanult szorgalmatosan, az holott is dicséretes magaviselésével azt érdemelte, hogy II. Rákóczi György fejedelem egyetlen egy fiát, Ferenczet, kezére adná, hogy tanitsa a Keresztur Pál, udvari pap vigyázata alatt.“ Minthogy Rákóczi Ferencz 1645. született, Keresztur Pál meg már 1655. meghalt, Jászberény nevelősége körülbelül 1651-re, mikor az ifj 6 éves volt, eshetett; 1652-ben már a gyermek Rákóczi (és igy 7 éves korában) a rendek által fejedelemmé választatott.

A hazára 1658 és 1662 közt gyászfelleg borult. E négy év alatt hat fejedelem sorsa dült el: Rákóczi György és Ferencz, Rhédei Barcsai, Kemény, Apafi; s ezek közöl 3 véres halállal mulik ki. Maga e külső tragikus események csoportosulása sejtetni engedi hogy a haza vérben állt s a pusztulás angyala hintette ott a romlást. II. Rákóczi György szerencsétlen lengyel háboruja után lengyel, török, tatár hármas ostora alatt nyögött a hon. 1558. augusztus végén a tatár khán porrá égette Fehérvárt, kollégiumot, oskolát, fejedelmi épületet, templomot, könyvtárt, a lakosok elszéledtek, papok, tanárok, diákok menekültek. Igy folyt a pusztitás másfelé is s százezret haladt már a lekonczoltak vagy rabságra hurczoltak száma. Ide illik igazán Montesquieu szava: a nép millióinak könyét ki számithatja meg?

E csapás a külföldre tanulás végett előbb kiment magyarokat is sujtá, mint megtetszik többek közt a szintén Angliában bujdosó *Enyedi Gáspár* törvénytudornak 1663. okt. 22. Jászberényihez intézett leveléből, irván, hogy ő maga is a parancsolo szükségtől kényszeritve (imperiosa coactu necessitate) latin nyelv oktatással keres kenyerét. „A fentebbi években — ugymond — a háboru és fegyver által elfoglaltatván a hon, *többen* a mieink közöl a hazából vár édes segitségtől árvákként megfosztatva, Alsó-Németország egyetemeiben tanulhatásra engedélyt nem nyerve, vándorutr keltek életmód után látni, téged, Jászbere nyi, vágyad Angliába vitt.“ — Azon magya rok közöl, kik ez idétt angol földön tartózkodtak s részint a haza szomoru állapot miatt megtörténhetett, hogy szüleik vag rokonaik elvesztek, vagyonaik, ha valánal felemésztettek a dulongók lángjaiban s ig hazulról hazamehetésre segélyt nem nye vén, künn rekedének, részint tán épen egy nes tilalom miatt künn maradni kényszerü tek, a már emlitett kettön kivül biztosa megnevezhetjük *Nadányi János,* jogtanu lót, *Köpeczi Bálint,* hittanulót, ki magá nyilván „Transylvanus peregrinus in An glia“ irja és *Csernátoni Pál* szintén hittanu lót. Lehettek többen is.

Fenidézett Bod Péter folytatólag mondja „ment annakutána (a nevelösködés után vagy épen bevégeztével) Angliába tanuln (t. i. Jászberényi), az holott olyan hire gyermektanitó mesterré lett, hogy minden felöl nagy kedvessége volna és Londonba igen nagy jövedelmü szép oskolát tartana.

*

Vas. Ujs. 1866.

Vessünk egy kis világot e leirásra.

A remek ó nyelvekben jártas Jászberényit nemtője ellenállhatlanul ragadta Angliába s ment Oxfordba; maga mondja, hogy angol mecaenása innen hivta öt el. Miután müvének első kiadása 1663. jelent meg s ezelőtt már teljes négy évet töltött tanitói hivatalban, ebből bizton kihozható, hogy 1659. ő már Oxfordban volt. De hogy ide mikor jött, mennyi időt töltött itt? adathiány miatt ki nem mutathatom; fel lehet tenni, hogy az angol nyelv annyira való elsajátitása, miszerint hivatalt viselhessen, fél vagy egész évet is megkivánt tőle s valószinüleg 1658-ra esik az ő hazábóli kibujdoklása, tehát épen Rákóczi bukása s a haza pusztulni kezdő korára. A kitünő angol főúr, a tudományok kedvelője s az ő legfőbb jótevője, *Tufton Cecil* volt, kinek figyelmét s kegyét még Oxfordban létében magára vonta Jászberényi s ki fia mellé hivta meg s négy éven át öt kegyével elhalmozta. Hires *latin nyelvtanát* (első kiadás) hálából neki ajánlja, az ajánlólevél kel Londonban 1663. nov. 4. Ennek vége felé irja szerző „Te engem, mig a haza földét a barbarok káröröme durva villámmal seprette, elhagyatva, kinlódni nem engedtél, sőt nekem jövevénynek az élet szükségei kimérésével megnyugvást szereztél s ezt mind e mai napig teszed oly bőkezüleg, hogy éltem sem drága meghálálhatni.“ Ódai szárnyalással igy kezdi ajánlólevelét: „Hadd lásson világot, bőkezü pártfogóm! a te kedvezésed alatt a latin nyelv ez uj szövétneke, neved fényétől ragyogjon ez uj üstökös.“

Az a mü, mit Jászberényi Tuftonnak ajánlt, egy gyakorlati latin nyelvtan, czime ez: *„A new torch to the latin tongue. Nova Fax* (Uj szövétnek a latin nyelvhez). Nem kis dicséretére válik szerzőnek, hogy 7 év alatt 4 kiadást ért. A 4-ik kiadás (megvan a debreczeni ref. kollegium könyvtárában) majd félszerte van bővitve, megjelent Londonban 1670 (8-rét, 576 lap, néhány iv). Ez már ajánlva van a tanügy egyik barátjának, *Gilbert* canterbury-i érseknek; az ajánlat kel 1666. april 10 éről. Emliti szerző, hogy igaztalan itészek el akarák homályositani e szövétnek világát, de másfelől tekintélyesb irodalmárok tetszőleg nyilatkoztak felőle.

(Vége következik.) *Balogh F.*

Nachod városa

(Csehországban).

Az 1866-iki nyári rövid hadjárat Csehország északkeleti részén számos oly jelentéktelen apró város és helység nevét emelte európai hirre — a mit e helységeknek ugyan elég okuk van keserves megsiratni — hogy nem lehet csodálni, ha a hirlapok (s ezek sorában a mi közlönyünk is) még mindig foglalkoznak velök.

Nachod főtere (Csehországban). 1866. jun. 28-án.

Ilyen uj nevezetesség a 3000 lakossal biró cseh város, *Nachod*, a porosz-sziléziai határ közelében. Hajdanában arról lett nevezetes, hogy a XVII. században szerepelt nagyhirü hadvezér, Wallenstein születési helye volt; de azóta csendes ismeretlenségben folytak napjai egész f. é. junius 28-ig, a midőn a kis Nachodnak egész életében legkeservesebb napja volt. Itt küzdték a poroszok a közelebbi hadjárat egyik legelső csatáját. Egy szemtanu következőleg irta le e nap eseményét:

„A város minden háza már tele volt sebesültekkel, a templomot is kórházzá változtatták, s egyre hozták még mindig az egymást érő szekerek a sebesülteket. A sebesültek jajgatása, a lovak dobogása s nyeritése, a fuvarosok szitkozódása, a tisztek parancsszavai egész éjen át szakadatlanul folytak.

„Jun. 28 án korán reggel odahagytam nyomorult szállásomat s kimentem az utczára. A főpiaczra érkeztem. Itt is, mint majd mindenütt a cseh városokban, ez a legcsinosabb hely; balra egy diszes templom, a háttéri magaslaton Wallenstein egykori vára, körüskörül régi, német izlésü házak és mosolygó facsoportok — békés napokban a legkedvesebb helyek egyike lehet. — Most csupa fájdalmas jelenet szinhelye volt az!

„Épen egy uj szállitmány osztrák sebesülteket hoztak; ott egy haldokló katonát emeltek le a szekérről; amott egy másik maga tartotta félkezével összezuzott jobb karját s epedve kereste szemeivel a késedelmező segitséget; egy harmadik ott hevert a földön és szivrepesztőleg orditott kinjában, midőn szétzuzott czombjára fris kötéseket adtak; külön csoportozatokban állottak a könnyü sebeket kapott osztrák katonák s fáradtan dültek a piacz közepén álló nagy kőfeszület aljára.

„Tisztek és ordonánczok vágtatva száguldottak a piaczon végig; utánok uj meg uj csapatok jöttek — zugott, zajgott minden teljes zürzavarban s a távolból mindig közelebb érő ágyudurranások hatottak füleimhez — nem sokára megtudtam, hogy a szomszéd Szkalitz mellett Steinmetz porosz tábornok uj csatát kezdett az osztrák csapatok ellen, ép oly kezdvező sikerrel, mind Nachodnál. E nap élményeit semmi sem lesz képes kitörülni emlékezetemből.“

A mikosdi kastély.

(Zala- és Vasmegye határszélén.)

Mindenkor örömmel vettünk tudomást földbirtokosaink s vagyonosabb hazánkfiai oly tényeiről, melyek mint a mivelődés, csinosodás és jó izlés jelei, s az anyagi jóllét kifolyásai, uri rendünk nemesebb szenvedélyeiről tanuskodnak. A ki hazánk egyegy puszta vidékén diszes kastélyt s hozzá czélszerü gazdasági és az élet nemesebb kényelmére szolgáló épületeket, szép kerteket és terjedelmes parkokat teremt elő, az nem csak azt tanusitja ez által, hogy e haza földén akar maga és családja számára állandó telepet nyerni: hanem példája által a közmivelődés, finomodás ügyét is előmozditja és azon czélra törekszik, hogy a haza

meg egész feliratot, s igy jött rá az ékiratok ábéczéjére. *(6. ábra)*

Ezen ékiratok feltalálhatók Ó-Média, Persia, Assyria és Babyloniában, az első három tartományban fáradságosan van a

6. ábra.

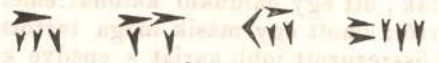

Ékirás.

sziklákba, oszlopokba vésve. Babyloniában, hol szikla nem található, téglákba van vasformával benyomva. Ninive romjai ily ékirattal vannak beboritva. Rawlinson egy assyr ékiratos feliratot fedezett fel, melyet 1100. évbe helyez Kr. e., de Oppert szerint annak felfedezése és használata még ezer évvel előbbre helyezendő.

A tulajdonképi betüirás a jelképi és eszmejeli irás szabatositására csak lassankint fejlödött ki sok századon keresztül. Minthogy azonban ezen találmány sok századnak müve s nem lepte meg egyszerre a kifejlödő nemzeteket, eredetét az idők homálya burkolja be. Csak annyit tudunk biztosan, hogy a nyugot a római polgárosodással a világ régi uraitól kölcsönözte betüit, a rómaiak pedig magok bevallják, hogy azokat a görögöktől kapták. Az is bizonyos, hogy a régi s uj héber, a szamariai, a hymiar s aethiop, a kufi s neszki, arab, a syriai s esztra nyelv, a görög, etrur, kopt, latin, cyrill s uj orosz alphabet közvetve vagy közvetlenül mind a régi phoenicziai betükből eredett, ámbár a jegyek különféle alakja alig gyanittatja a régi testvéri s atyafiságos viszonyt, mely köztök fennállott. A betük szémi neve, s a hol az is az idők folyamában elmosatott, a betük sorozata tartotta fenn a közös eredet bizonyságát, mely a hagyomány által is igazoltatik.

(Uj Korszak. 1865. 14. sz. Ballagi Mór: „Az ékiratok.“ — Budapesti Szemle I. köt. 424. „Babel tornya“ Hunfalvy Páltól és III. köt. 319. l. Csengery Antal. „Nyugatázsia ős története az ékiratok világánál“ czimü jeles czikkek után.)

A középkorban divatozó irásmód földeritésére álljon itt nehány példa. A *merovingi irás,* mely az V-től a VIII-dik századokban volt használatban, merev, egymásba folyó s aránytalan volt, s a sok rövidités annak olvasását igen nehezitette. Aligha sikerülend valakinek, hacsak az oklevéltanban nem járatos, a 7. *ábra* alatti irás-példányból szent Ágoston nevét kiolvasni. A IX. a XII. századig a *Karolingi irás* divatozott, melyet Nagy Károlyról neveztek el; itt már a betüknek egymásba hajlásával felhagytak s mindinkább közeledtek a betük tiszta, folyékony leirásához; ezen korból vett példa a *8-dik ábra,* egy XI-dik századbeli okmány kezdetéről van véve. — Végre a *góth* vagy *klastromi irásmód* a XIII-tól a XVI-dik századig használtatott *(9. ábra);* észrevehető, hogy ezen irás azon időben keletkezett,

7. ábra.

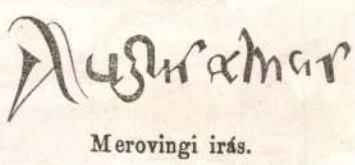

Merovingi irás.

8. ábra.

Karolingi irás.

9. ábra.

Góth vagy klastromi irás.

midön a góth épitészet teljes virágzására jutott. Tagadhatlan, hogy az e korból eredt irás a legtökéletesebbek közé tartozik.

Erdélyben a székelyek közt még a XV-ik században is szokásban volt egy neme a *hun-magyar irásnak,* melyet eleink őshazájokból hoztak magukkal s házi- vagy magánéletben használtak; hosszukás sima pálczákra hegyes irótörrel rótták fel összefolyó betüiket, függőleges irányban fölülről lefelé, miként a mongolok. Innen a maiglan ismeretes *rovás.* Menander Protector, VI-ik századbeli byzanczi iró azt beszéli, hogy a magyarok (még ősi székeikből) II. Justinushoz „szittya betükkel irott levéllel“ ellátott követeket küldöttek. Turóczmegyei Raksányi családnak levéltárában találtak 1839-ben ily régi hun-magyar irást a nyirfa külső hártyájára irva, mely *turóczi fa-lap* névvel ismeretes.

A nyugati czivilizáczióval együtt az ottani irásmód is eljutott hozzánk, s átalában az használtatott különféle változataiban.

(Kerékgyártó Árpád: Magyarország müveltségének története. I. kötet. A vezérek kora. 887—1000. Pest, 1859. 404—409. — Tudománytár. 1840. 117—129. l.)

Az irás szépségét s finomságát mily tökélyre vitték nemcsak a jelen, de már az ó-korban, valóban bámulatos. Plinius emliti, hogy Cicero látta volna Homer Iliását (15,210 vers) pergamentre irva, melyet egy diónak a héjába könnyen be lehetett zárni; mi csaknem hihetetlennek látszik, ha nem olvasnánk a későbbi korból is több hasonló példát; igy Huet tudós a franczia udvarnál egy 10 ujj magas és 8 ujj széles velinpapirost mutatott be, melynek mindkét oldalára körülbelől 15,000 vers volt általa irva s dióhéjba volt behelyezve.

A londoni muzeumban látható Anna királyné tenyérnyi nagyságu arczképe, mely irott betükből áll, egy nagy folio kötetet mutatnak egyuttal a látogatónak, azon magyarázattal, hogy azon könyvnek egész tartalmát magában foglalja a fentebbi arczkép. Számos ily arczkép létezik még másutt is, ilyenek Koenigsmark hadvezéré, mely annak egész életrajzát foglalja magában latinul; és Pozzo „Krisztus-képe“, melyen szent János egész evangelioma olvasható.

A bécsi udvari könyvtárban van egy 22 ujj magas és 16 s fél ujj széles irott lap, melynek egyik oldalára az ó-testamentom öt könyve, u. m.: Ruth könyve németül, Példabeszédek könyve zsidóul, az Énekek Éneke latinul, Eszther könyve syriai nyelven és Mózes 5-ik könyve francziául iratott egy zsidó által.

Bales hires angol szépiró 1575-ben Erzsébet királynénak egy gyürüt nyujtott át, melynek fél angol sous nagyságu foglalványában olvashatólag volt leirva az Ur imádsága, a Hiszekegy, Tizparancsolat, két rövid latin könyörgés, az iró neve, jelmondata, a kelet-év, hó, nap, és a királyné uralkodási éve.

(Curiosités Bibliographiques. Paris, 1845. pag. 2—4.)

Szinyei J.

Egy magyar bujdosó a XVII. századból.

Jászberényi Pál, londoni tanár

(1659—1670).

A magyar önfentartó erély, a szellemi tehetség önfelküzdő hatalma s a hazára messzetávolból is fényt vető kialudhatlan szeretet jellemzik azon férfiut, ki mint bujdosó a 17. század másod felében Angliában talált révpartot s tehetsége és szorgalma által az angol iskolai irodalom történetében nem utolsó helyet foglal el magyar létére is. Azon szabad földön derült reá jobb sors, legalább egy darab ideig, hol csaknem 200 évvel utána ismét annyi haza-vesztett tehetséges magyar menekült nyert ideiglenes második hazát, ez utóbbiak közöl többen, mint tudva van, elmetehetségök által szereztek maguknak pályát s épen mint tanitók sikerrel müködtek.

Nincs semmi ujság a nap alatt. Miként 1849—59 közt számos magyar hazafi menekült, élt és dolgozott a nagy Londonban és vidékén; ép ugy 1659 után is többen érkeztek oda a kis Erdély fiai közöl, kik magukat *bujdosóknak* nevezték, s ha koldulni nem akartak, a szorgalom botját kelle megragadniok, s ezt tették is. E mult századi bujdosók egyik legjelesbje *Jászberényi Pál,* kiről ma már oly keveset tudunk, pedig mivelödésünk irodalomtörténeti szempontjából, nem zárva ki a protestantismus derék fiakat nevelő érdekét sem, méltó öróla megemlékeznünk. Életiróink közöl tudtomra csak *Bod* tesz említést róla, irván, hogy Jászberényi „a fehérvári kollégiumban tanult szorgalmatosan, az holott is dicséretes magaviselésével azt érdemelte, hogy II. Rákóczi György fejedelem egyetlen egy fiát, Ferenczet, kezére adná, hogy tanitsa a Kereszturi Pál, udvari pap vigyázata alatt.“ Minthogy Rákóczi Ferencz 1645. született, Kereszturi Pál meg már 1655. meghalt, Jászberényi nevelősége körülbelül 1651-re, mikor az ifju 6 éves volt, eshetett; 1652-ben már a gyermek Rákóczi (és igy 7 éves korában) a rendek által fejedelemmé választatott.

A hazára 1658 és 1662 közt gyászfelleg borult. E négy év alatt hat fejedelem sorsa dült el: Rákóczi György és Ferencz, Rhédei, Barcsai, Kemény, Apafi; s ezek közöl 3 véres halállal mulik ki. Maga e külső tragikus események csoportosulása sejtetni engedi, hogy a haza vérben állt s a pusztulás angyala hintette ott a romlást. II. Rákóczi György szerencsétlen lengyel háboruja után lengyel, török, tatár hármas ostora alatt nyögött a hon. 1558. augusztus végén a tatár khán porrá égette Fehérvárt, kollégiumot, oskolát, fejedelmi épületet, templomot, könyvtárt, a lakosok elszéledtek, papok, tanárok, diákok menekültek. Igy folyt a pusztitás másfelé is s százezret haladt már a lekonczoltak vagy rabságra hurczoltak száma. Ide illik igazán Montesquieu szava: a nép millióinak könyét ki számithatja meg?

E csapás a külföldre tanulás végett előbb kiment magyarokat is sujtá, mint megtetszik többek közt a szintén Angliában bujdosó *Enyedi Gáspár* törvénytudornak 1663. okt. 22. Jászberényihez intézett leveléből, irván, hogy ő maga is a parancsoló szükségtől kényszeritve (imperiosa coactus necessitate) latin nyelv oktatással keresi kenyerét. „A fentebbi években — ugymond — a háboru és fegyver által elfoglaltatván a hon, *többen* a mieink közöl a hazából várt édes segitségtől árvákként megfosztatva, s Alsó-Németország egyetemeiben tanulhatásra engedélyt nem nyerve, vándorutra keltek életmód után látni, téged, Jászberényi, vágyad Angliába vitt.“ — Azon magyarok közöl, kik ez idétt angol földön tartózkodtak s részint a haza szomoru állapota miatt megtörténhetett, hogy szüleik vagy rokonaik elvesztek, vagyonaik, ha valának, felemésztettek a dulongók lángjaiban s igy hazulról hazamehetésre segélyt nem nyervén, künn rekedének, részint tán épen egyenes tilalom miatt künn maradni kényszerültek, a már emlitett kettőn kivül biztosan megnevezhetjük *Nadányi János,* jogtanulót, *Köpeczi Bálint,* hittanulót, ki magát nyilván „Transylvanus peregrinus in Anglia“ irja és *Csernátoni Pál* szintén hittanulót. Lehettek többen is.

Fenidézett Bod Péter folytatólag mondja, „ment annakutána (a nevelősködés után vagy épen bevégeztével) Angliába tanulni (t. i. Jászberényi), az holott olyan hires gyermektanitó mesterré lett, hogy mindenfelől nagy kedvessége volna és Londonban igen nagy jövedelmü szép oskolát tartana.“

*

egyes vidékei külső szépségeik által is kellemes benyomást tegyenek s minden idegen utazó előtt nemesebb kulturai törekvésekről bizonyságul szolgáljanak. Itt bebizonyul azon nem mindig igaz közmondás, hogy szép külső alatt szép lélek lakik.

A „Vasárnapi Ujság“ számos ujabbkori magyar uri kastély rajzát közölte már; de bizonyosan igen sok ily épület található még az országban, melyek kevéssé ismeretesek, s remélni szeretnők, hogy a közjóllét és izlés gyarapodtával az ily nemü szebb épitkezések elhagyott faluhelyeinken és pusztáinkon kisebb birtoku családainknál is évről évre minél nagyobb számmal keletkezzenek. Ismételve felszólitjuk az illetőket, hogy az afféle haladások ismertetésében segédkezet nyujtani sziveskedjenek.

Egy ily ujabb időben keletkezett, izléssel és czélszerüséggel épitett urilakot mutatunk be jelenleg a *mikosdi kastély* rajzában.

Mikosd egészen uj név hazánk földiratában. Zala- és Vasmegye legszélső határvonalán, mindkét megyében elterülve terjedelmes birtoka volt báró Mikos Ede urnak. Ős időktől fogva itt egy jókora, szálas tölgyes erdő s ennek közepén egy dús forrásokkal bővelkedő szép hegylejtő állott. E helyet szemelte ki nehány évvel ezelőtt b. Mikos, épitendő kastélya számára. Akadályt nem ismerő kitartással és szorgalommal, roppant földhordásokkal és nagy költséggel, a soha nem lakott puszta vadonban a legkellemesebb lakóhelyek egyikét varázsolta elő. Az igy lakhatóvá tett vadon azután az alapitó báró neve után Mikosd nevet nyert s azóta itt tartja rendes lakását a birtokos és családja.

A mikosdi kastély most egy nagy terjedelmü, fallal keritett parkban áll. A parknak izléssel épült egyes pavillonjai vannak; a kastély előtt szép vizeséssel, egy nagy halastó terül el. Igen csinos alakban és czélszerüen vannak épitve a park különböző helyein álló vadászlak, istállók és kertészlak.

A kastély egyuttal középpontját képezi egy jól rendezett majorokkal s czélszerü gazdasági épületekkel ellátott uradalomnak.

A park felső sarkán egy 5 holdas mintaszőllőskertben minden ismert nemesebb venyigefaj képviselve van. Innen elragadó kilátás nyilik a vértesi, somlyói, sümegi, halápi, szentgyörgyi hegyekre és várromokra s Zala-Egerszeg vidékére.

Mikosd legközelebb határában vannak Baltavár, Kisbér, Csehi, Mindszent és Széplak vasmegyei, Nyavalád, Véged, Csapó, Batyk és Szalabér zalamegyei helységek. Közelében van a sopron-kanizsai vasut szent-iván-egerszegi állomása is.

A kastély előtti erdők nagy része kiirtatván, viruló szántóföldeknek és majoroknak adtak helyet, czélszerü, uj gazdasági felosztással. A hajdan nagy terjedelmü bakonyvégi őserdők földjét most számtalan emberi kéz és gép miveli s a terméket a gőzerő hatalma tisztitja és értékesiti.

Végre még emlitést érdemel, hogy a harminczas években országosan hires, sőt világhirüvé vált betyár, Sobri Józsi, az ezen uradalomhoz tartozott Endrőd nevü pusztán született és sokáig pásztorkodott.

Most már örömmel mondhatjuk, hogy! „Más faj állott a kihunyt helyére!“

Mikosdi kastély homlokzata. (Fénykép után.)

A főzelékek eltartása.

Közli dr. *Bardocz Lajos.*

Táplálkozásunknál a főzelék fontossága elegendőkép el van ismerve. Tisztán ösztönszerüleg cselekedte az ember, hogy földi létének kezdete óta ételeinél a főzeléket és a hust egyesitette, sokkal előbb, semhogy a vegytan tanitotta, hogy táplálkozásunknál a főzelék és hus egymást egészitik ki és a szabályos táplálkozásra egyátalában szükségesek. A husnak főzelékekkel egyesitése által nemcsak azt érjük el, hogy ételeinkben igen jótékony változást eszközlünk: hanem azt is, hogy ezen egyesités által a hus megemésztése megkönnyebbittetik és az átalában a táplálásra alkalmasabbá tétetik; a mennyiben azon helyes arány, mely tápszereinkben táplálkozásunkra szükséges, a főzelék által állittatik elő. Nem a husétel mellett egyedül, vagy kizárólag a főzelékétel mellett érezzük jól magunkat, hanem csak akkor: ha a kettő helyes arányban egyesitve van. A főzelékek magokban véve csak kevés pótlékot nyujtanak testünknek azon veszteségért, melyet testünk naponkinti átalakulásában szenved; és ez nem is lehet máskép, mert a növénynél a tömött rész gyakran alig teszen egy tizedrészt, a suly többi része pedig csupa vizből áll. És a növények mindemellett táplálkozásunkra nagyon fontosak, mert azok eszközlik, hogy ereinkben a vér könnyebben keringjen. A főzelék eltartása tehát oly fontos, mint a gabona és hus eltartása, s a tárgy ennélfogva megérdemli, hogy reá figyelmet szenteljünk. Értekezésünkben jórészt az „*Aus der Natur*“ utmutatásait követjük.

Az Appertféle módszer *), bármily kitünő legyen is az, a főzelék s átalában a növényételek eltartására nem nagyon alkalmas. E módszernél két akadály áll utunkban: a *tér* és a *suly*. Minden ebéd alkalmával nagy mennyiségü főzeléket fogyasztunk el, és hust mellette csak kisebb adagokat; miből azon következtetést kell huznunk, hogy a főzelék koránsem lehet oly tápláló, mint a hus. Ezen körülmény az Appert-féle módszer szerint eltartott főzelék szállitását nehezkéssé teszi, mihez még az is járul, hogy ily módon az ember a nagy mennyiségü vizet, mely minden növénytápszerben benne van, hiába czipeli magával. Igaz ugyan, hogy a viz az emberi test nélkülözhetlen szükségletei közé tartozik: ámde azt a természet oly bőségben ajándékozza, hogy azt ételeinkhez majd minden helyen és majd minden időben könnyen hozzá adhatjuk. Ezen okból az Appert-féle módszer a növénytápszerek eltartásánál most már ritkábban fog alkalmazásba jőni, s ritkábban jő főleg azóta, hogy egy másik elv is utat nyitott magának. Ez a főzelékek kiszáritásán, tehát az azokban foglalt viz eltávolitásán alapszik.

Ezen elv is oly egyszerü, hogy méltán csudálkozhatunk rajta, miért nem hozták azt már régen alkalmazásba. Erre az alkalom, vagy inkább az inditó ok nem hiányzott. Száz meg száz esztendeje annak, hogy az ember sokat a növények közül megszárit s azt évről évre tartogatja, anélkül, hogy a növény, ha reá kellő vigyázat fordittatott, megromlanék. — Emlékezzünk csak a dohányra, a szénára, a gyógyfüvekre, a theára, melynek összezsugorodott levelei a forró vizben eredeti alakjokat teljesen visszanyerik. A növény-élelmiszereknél is alkalmazásban volt ezen elv már régóta házi asszonyainknál, de valóban csak nagyon korlátolt mértékben, és majdnem egyedül csak az ugynevezett „orosz borsók“ eltartására szoritkozott. Ideje volt tehát, hogy egy lépéssel tovább haladjunk, és a különöst átalánossá tegyük. Háziasszonyaink bizonyára többféle a növények és gyümölcsök eltartására vonatkozó titokkal birnak, ők azonban sokkal szerényebbek, semhogy tudományukról sokat beszélnének.

Már a 15-dik században történt, hogy gondolkodó férfiak a növényféle élelmiszerek ezen eltartásmódjáról elmélkedtek. A mult században mind Angol-, mind Olasz-, mind Svédországban

*) Az Appertféle módszer, mely általában az élelemszerek eltartására nagy előnynyel használtatik, azon alapszik, hogy a levegőben foglalt élenynek (Oxygenium) az ételekre befolyása (mert a rothadást egyfelől ez idézi elő), ha teljesen meg nem gátoltathatik is, legalább hatástalanná tétetik. A légköri levegő teljes kizárása igen nehéz, kivált midőn a körülmények szerint egyetlenegy léghólyag is elegendő arra, hogy nagy mennyiségü élelemszereket megrontson, vagyis erjedésbe és rothadásba hozzon, Appert e nehézségeket egy elmés ötlet által szerencsésen legyőzte. Az ételeket bádogból készült palaczkokba töltötte, azon elővigyázattal, hogy a palaczkból az étel által minden levegő lehetőleg kiszorittassék. Ezután apalaczk nyilására fedelet forrasztatott. Ez meg lévén, a palaczkokat vizzel telt üsbte állitotta s a vizet az üstben, a palaczkok nagyságához képest, egy fél vagy egész óráig főzte. Ezen művelet által a szabad éleny, mely a csekély mennyiségben bezárt levegőben foglaltatik, mindenkorra ártalmatlanná tétetik, a mennyiben az a melegség befolyása alatt a szerves anyaggal egyesül és teljesen szénsavvá változik át. Kétségtelen ugyan, hogy ezen folyamat sem más, mint élegülés, épen oly élegülés, mint maga a rothadás; de épen ezen átalakulás által történik, hogy az élenynek minden hatalma elvonatik, mely által a szerves anyagra tovább is befolyást gyakorolhatna. — Gyárszerü készitésnél az ételek fövő állapotban tétetnek a palaczkokba, és pedig először a husdarabok, s azután a lé. Ha a hus be van rakva, a palaczkokra a fedelek, melyek közepén kis lyuk vagyon, reá forasztatnak. Ez meglévén, a fedélen levő lyukon a lé a husra töltetik, ugy hogy az edény egészen teleteljék, s azután a lyukra is egy kis fedél forrasztatik. Ily módon az edényt majdnem teljesen tele lehet töltetni s czáltal a benne foglalt levegőt a minimumra lehet szoritani.

Az Appertféle módszeren később *Fastier* oly javitásokat tett, hogy azok által a levegő a palaczkokból teljesen kihajtható, s igy az étel egészen biztosan hosszu időkig eltartható. — *B. L.*

több rendbeli kisérletek történtek e terv kivitelére, de mind kellő eredmény nélkül. A munkálatokra nem forditottak kellő figyelmet, s a megkészitett élelmiszerek izökben változást szenvedtek. Ehhez járult még, hogy szaguk nagyon a szénára emlékeztette az embert, sőt tápláló tulajdonságaik is megfogyatkoztak, minthogy a növénytojás-fehér nagy melegben összefut. Ehhez járult továbbá, hogy a megszáritott növények tömege még mindig igen nagy volt. Ez az eltartást és szállitást nagyon gátolta, de még többet nyomott a latban azon körülmény, hogy ezen főzelékek nagy tömegük által nagy felületet nyujtottak a lég és világosság működésének, s ennélfogva sok változásnak voltak kitéve, melyek könnyen a megromlást vonták magok után.

Mindezen nehézségeket *Masson* franczia kertész szerencsésen legyőzte. Franciaországban mesterileg értenek hozzá, hogy tetszőleg csekély dolgoknak nagy fontosságot adjanak. Igy történt az is, hogy ott a főzelékszáritás kevés év alatt tekintélyes iparággá fejlődött. Miután a főzelék gondosan kiválogattatott és megtisztittatott, goromba vászonból készitett lészákra rakatik, melyek szobában vannak felállitva. A szoba csőkben keringő meleg által, a főzelék minőségéhez képest, 35—40 C. fokig füttetik. E csekély melegnél a viz a növényekből csak nagyon lassan gőzöl el. Ezen lassu gőzöltetés okvetlenül szükséges; mert különben a főzelék izéből és szinéből sokat veszitene. De a lassu száradás a következendő műtételre, tudniillik a sajtolásra nézve is szükséges, hogy a növényrészek ezáltal azon képességöket el ne veszitsék, mely szerint a később bekövetkező vizbenáztatásnál eredeti alakjokat megint felveszik.

A megszáritott főzelék tömege erősen működő hydraulikai sajtó által $^1/_5$-részre leszállittatik, és ezáltal a növényféle élelmi szerek eltartásának problemája teljesen meg van oldva. A sajtó felemelkedő dugatyujánál a főzelék felvételére erős vas szekrények vannak alkalmazva, melyek, miután a főzelék ügyesen beléjök tétetett, tökéletesen hozzájok illesztett bélyegekhez nyomatnak. A kiszáritás által a főzelékek sulya 100-ról 9—15-re szállittatik le. Igy például egy rendkivül nagy káposztafő, kiszáritás és összesajtolás után egy levélboritékba zárható. De ha beáztatjuk és kiteritjük, annyira kiterjed, hogy egy nagy tál teletelik vele. A sajtolt főzelékek oly alakkal és vastagsággal birnak, mint egy tábla csokoládé, és mint ez, egyszerüen papirosba vagy ónlemezbe takartatnak s azután bádogból vagy horganyból készült ládácskákba pakoltatnak. Az egyetlen vigyázat, melyet a sajtolt főzelékek eltartása igényel, abból áll, hogy azokat nedvességtől őrizniink kell. Ha ezt teljesitjük, örök időkre eltarthatjuk a főzelékeket, anélkül, hogy izletességökből legkevesebbet is vesztenének.

Egy ily főzeléktábla, melynek négyszögbeni kiterjedése $7^1/_2$ □ hüvelyk, vastagsága $6^1/_3 — 7^1/_4$ vonal, sulya körülbelül 1 font, 20 adagot foglal magában. Egy $3^1/_5$ láb magas, ugyanoly hoszu és ugyanoly széles láda 25,000 adagot foglal magában, melyek közől mindenik $1^3/_4$ latot nyom, de nyolczszor oly nehézségü fris főzeléknek felel meg.

Ily módon a *burgonyát* is eltarthatóvá és könnyen szállithatóvá lehet tenni. Az e czélra szánt burgonya gondosan megmosatik, meghántatik, vékony szeletekre vagdaltatik s ezen állapotában egy pillanatra leforráztatik. Száradás után sajtó alá jő, de mielőtt ez történnék, rövid időre nedves légre tétetik ki, hogy itt némileg megpuhuljon. A *bab* és *borsó* megszáritás előtt hasonlóképen egy perczig fövő vizben tartatik, azután megszárittatik, összesajtoltatik és léghatlanul záró palaczkokba vagy ládákba pakoltatik. Megjegyzendő azonban, hogy a melegviznek nem szabad a főzelékekre sokáig működni, mert különben az ezekben és a gümőkben foglalt keményitőlisztgolyócskák megdagadnának és péppé változnának, s a növénytojásfehér hasonlóképen összefutna. Mindkét változás ezen növényrészeknek a kiszáradás és összesajtolás után oly tömött összefüggést kölcsönözne, hogy a viz a megfőzésnél nem járhatná át azokat.

Ha a szárított főzeléket a háztartásnál használni akarjuk, alkalmat kell nyujtanunk, hogy az a vizet, melyet a szárításnál elvesztett, megint magába vegye. Ez ugy történik, hogy a szárított főzeléket alkalmas edénybe teszszük, reá hideg vizet öntünk, s abban 6, 8 vagy 10 óráig ázni hagyjuk. Ha hideg viz helyett meleget használunk, az időt 4—6 órára rövidithetjük. A főzelék a viz felvétele által felpuffad, eredeti alakját és szinét lassanként visszanyeri, és sajátos ize egész tisztán kifejlődik. Röviden, a főzelékek minden tekintetben a frisekhez hasonlitanak. A megáztatás mütéte egyszerünek látszik ugyan, de mégis nagy fontossággal bir. Különösen nagy figyelem forditandó arra, hogy a beáztatás elég hosszu ideig tartson, mert az étel izletessége ettől függ. A beáztatott főzelék megkészitésénél semmi különös eljárás nem szükséges, hanem a megkészités egészen a szokott módon történik.

A párisi tudományos akademia nagyon érdekelve találta magát a dolog által. Egy bizottmányt nevezett ki, melyben *Morin* elnökölt, hogy két főzelékfajjal (fodor-kelkáposztával és spináttal) elhatározó kisérleteket tegyen és az eredményről véleményt adjon. A sajtolt főzeléket még egy másik bizottmány is minden oldalról a leggondosabban megvizsgálta. Ennél a vizsgálat tárgyát a fehér káposzta, barna kelkáposzta, turbolya, czeller, spinát, burgonya, murok és más növények képezték. Mindkét bizottmány itélete ugy hangzott, hogy a beáztatott főzelékek a frisektől egyátalában nem voltak megkülönböztethetők. Miután a vizsgálat alatti főzelékek egy vig délebéd alkalmával elfogyasztattak, mindkét bizottmány odanyilatkozott, hogy minden ételek kivétel nélkül jóizüek voltak; különösen pedig a spinát és kelkáposzta iránt nyilvánitotta nagy elismerését. Ezek oly izletesek voltak, hogy a lábáról akkor szedett és hasonlóképen megkészitett társoktól nem lehetett megkülönböztetni. Masson mindjárt a legközelebbi londoni ipartárlaton a nagy érmet nyerte el; ugy szintén a franczia tudományos akademia a hasznos találmányokra tett Monthyonféle alapitványból 2000 frank dijjal jutalmazta meg.

A szép eredmény, melyhez Masson rövid időn eljutott, másokat is arra ösztönzött, hogy ezen uj uton tovább haladjanak. Azok között, kik a problema megoldásával tovább foglalkoztak, különösen *Gannalt* kell kiemelnünk. Ő már korábban nevet szerzett magának azáltal, hogy a hullák bebalzsamozására egy czélszerű módot talált fel. Később a hús eltartásával foglalkozott, és figyelmes tanulmányaival odavitte a dolgot, hogy a legnehezebben szárithatő növényeket, melyek sokakat már majdnem a kétségbeesésig vittek, oly tökélyesen eltartotta, hogy a franczia tudományos akademia, miután Gannal több efféle készitményeit megvizsgálta, méltónak találta, hogy a módszert a marinaminiszternek különösen ajánlja, minthogy nagy kilátása volt, hogy a Gannal módszere szerint szárított főzelékek a hajóhadak elélelmezésénél nagy szolgálatokat fognak tenni.

Azon kisérletből, mely *Brest*ben a tengeri praefectus meghagyásából és az északamerikai Egyesült államokban a marinaminiszterium rendeletéből mind a Masson-, mind a Gannalféle módszer szerint szárított főzelékekkel eszközöltetett, az tünt ki, hogy némely főzelékeknél az egyik, némelyeknél meg a másik módszer érdemel elsőbbséget. Az egyik vagy másik módszer alkalmazásánál egyszersmind a főzelékek természetét kell tekintetbe venni. Elismerték, hogy a Gannalféle főzelékek átalában minden lényeges jellegöket (alakjokat, szinöket, szagukat és izöket) hiven megőrizték, és hogy azok ennélfogva a tengerészeknél kétségkivül nagy kedveltetésben fognak részesülni, minthogy a főzésnél kevesebb időt, kevesebb vizet, s ennek következtében, kevesebb tüzelőanyagot igényelnek. Hasonlókép inditva érezték magukat a bizottmányok, hogy némely főzelékeknél, különösen a kelkaposztánál, Masson módszerének itéljék oda az elsőbbséget. Minden dolognak két oldala van; és ez itt sincsen máskép. A két módszer között mindeniknek megvannak maga előnyei és hátrányai, ugy, hogy azok egymás mellett igen jól megállhatnak. A Gannalféle főzelékek lényeges különbsége abban áll, hogy azok minden jellegeiket hiven megtartják; holott a Massonféle módszer szerint szárított főzelékek a táblákká sajtolás által egész azon pillanatig, melyben a megkivántató mennyiségű vizet magokba vették, megismerhetlenekké tétetnek. És épen ez a Gannalféle főzelékek előnye; a külső tekintet szebb és a zamat jobban megtartatik, mialatt a másik módszer előnyei épen abban állanak, hogy a főzelékek nagyon kevés tért foglalnak el s ennek következtében könnyebben szállithatók. Ez a nagybani alkalmazásnál a flották és hadsergek elélelmezésénél nagy fontossággal bir.

Franciaországban Gannal módszere is a gyárszerű tevékenység tárgyává lett. Noha e módszer szerzője előbbeni foglalkozásával (a hullák bebalzsamozásával) egyátalában semmi közösségben nem áll, Gannal mégis attól tartott, hogy előbbeni foglalkozása előitéletet ébreszthetne a közönségben uj vállalata iránt. Ő tehát eszméit mások által vitette át az életbe és a gyakorlat terére; a gyár „*Morel-Fatio és társa*“ czéget viselt, és Gannal halála után ezek is maradtak e módszer egyedüli tulajdonosai. (Folyt. követk.)

Régi közmondások, ujonnan igazolva.

Mindig igaz, de csakis magyar emberre vonatkozólag, azon közmondás: „*extra Hungariam non est vita.*“ Mert mig más nemzetbeliek élete ott virul fel, hol magukat legjobban érzik, és képesek magukat hazájukon kivül is jól érzeni, mondván: ubi bene, ibi patria — addig a magyar ember külföldön csak félig él és nem bir meghonosulni — még ha jól menne is dolga.

„Belőlem amerikai jellem soha sem lesz“ — irta 1854 ben *Mészáros Lázár* kedves hugának New-York mellől, hol pedig már megtelepedett mint gazda, 20 holdnyi földön. Földje nem volt olyan, mint a magyar tiszavidéki föld, és mégis sokkal drágább volt. Az időjárás oly rendetlen, oly szeszélyes változó ott, hogy este 5, 6 fok meleg, másnap ugyanily hideg van tavaszkor is, kevéssel leebb pedig a tengerpartiak a tengerben fördödtek, mig a hegyközieknél csikorgó téli idő volt — 17° R. mellett; eső pedig jul. 14 től szept. 9-ig épen nem esett .... Természetes, hogy ily körülmények közt, gazda és gazdaság tönkre ment.

Ujházy László a mult karácsonkor a szentünnep estéjére egy fris rózsafüzért kötött az udvarán szabadon telelő rózsabokrokról — de tavaszkor kárt tettek a hideg napok. Igaz, az már Mexikó határánál van, Texas államban, St. Antonio mellett. De Mexikóban is volt eset, hogy a Red Riveren (vörös folyón) felfele uszó hajó személyzete nappal majd minden ruháját elhányta a forróság miatt; este felé irtózatos jégzápor jött — a folyó annyira kiáradt, hogy másnap reggel a hajó magát egy erdő tetején találta, midőn alóla a viz gyorsan lefutott — a személyzet pedig kétségbe esett és nagy részben elveszett a fagyos szél, a hullámzó viz és tönkre ment hajó romjai közt.

Ilyen országban nem is mehettek eme kitünő erélyes honfitársaink még a gazdászattéren sem előre; pedig *Ujházy L.* sárosmegyei birtoka most is példánygazdaság — az általa kezdeményezett vagy némely részben tul is vitt alapon.

Igaz az is, hogy: „*a szegény embert még az ág is huzza.*“ *Mészáros Lázár* csak 25-ös kamatra kapott pénzt, midőn farm-birtoka elpusztult: készült volt ő mindenféle pályára; gyümölcsfákat nevelt, gyümölcsárulást kezdett, hat élő nyelvből adhatott oktatást, homoeopathice gyógyitott, lódoktorkodott, lovaglóiskolát akart állitani, philosophiai előadásokat tartani stb. és végre még is csak nevelősködés után élhetett egy derék amerikai angol családnál, Mitchelléknél. Itt évenkint 300 dollár fizetést kapván, ebből fizetgette ki az uzsoráshitelt és ha oly jeles honleányunk nincs, ki őt ez állapotban segitse, mint segitette volt a farm megszerzésére (Batthyány Lajos gróf özvegye), nyomorban kellett volna elhalnia.... Igenis — mert: „*a szegény embernek meggyülik szegénysége miatt a baja.*“ Épen nevelősködése közben oly betegséget s arczán és homlokán oly kiütéseket kapott, melyek lelkitehetségeit, emlékezetét is meggyengitették s a tengeri utazás következtében, melyet Angliába tett, hogy *Puky Miklós* nyomdájában Genfben alkalmazást kapjon, ezen betegsége halálossá vált.

Emlitsük-e, hogy legközelebb *Pulszky Ferenczen* mennyire igazolta a sors ama kegyetlen közmondást: „*hármasával jár a baj* .... és hogy „*soha sem tudja az ember mire virad?*“ Leánya, a fiatal, viruló *Harriet*, anyjával épen Florenczbe készült s már össze is rakosgatta könyveit s egyéb holmijét, midőn egy szerencsétlen reggelen erős lázt kapott. Édesanyja már csak ő miatta várt. Ő ugyan sokszor mondta: „menjünk anyám, meglásd, jobban leszek az uton — mert ez a levegő kiállhatatlan stb... A kik ezt hallották, csak mosolyogtak a leányka ily állitásán: „rosz levegő a Duna partján? emeletes tiszta szobákban?“... Pedig a gyöngéd idegzet s finomabb érzéke ezuttal, fájdalom, nem csatlakozott. De anyja sem tudta, mire virad — midőn a baj, mely gyermekén idegzázba ment át, őt is megrohanta... És végre a kisebbik fiunak, *Gábornak* is ide kellett jőnie Florenczből (a helyett, hogy ők mentek volna oda), hogy itt harmadik áldozat legyen nehány napi időközben a családból, mely veszély nélkül bejárta Euró-

TELEPÜLÉSEINK (64.)

Mikóújfalu

A redelkezésünkre álló szűkszavú forrásanyag igen megnehezítette dolgunkat egy részletesebb falukép megrajzolásában. Ebben segített Fejér Ákos tanár, aki a vonatkozó dokumentációt, közte az alábbiakban elsősorban felhasznált, dr. Egyed Ákos készítette anyagot, valamint az illusztrációt is rendelkezésünkre bocsátotta.

Mikóújfalu az Olt völgyében, a Bodoki-hegység lábánál fekvő település. Az első adat szerint a Mikó és Nemes családok őse, Akadás fia, Bencenc a Gerebenc, Gohány és Zsombor elnevezésű, mintegy 18 000 hold kiterjedésű prédiumot adományként szerezte meg. Századok múltán ezen a területen települt Bükszád és Mikóújfalu. 1342-ben Hídvégi Bencenc és Domokos fia, János, valamint Bencenc fia, Mykó panaszolta, hogy a sepsi székelyek (Universitas siculorum de sebus) megrohanták a Zsombor és Gerebenc nevű falukat, mindent kirabolták, ingó és ingatlan javait elvették, a falut teljesen elpusztították, és még az Oltszemen lévő házukat is lerombolták. 1349-ben a jelzett vidék Küküllő vármegyéhez tartozott. Később Fehér, majd Felsőfehér vármegyéhez kapcsolják, végérvényesen 1876-ban csatolták Háromszék vármegyéhez. A zsellérfalvak kategóriájába tartozik Bükszáddal együtt. Nevüket onnan nyerték, hogy alapítóik praediumokon, földesúri vagy közintézményi tulajdont képező lakatlan területeken telepedtek meg. Mikóújfalu a XVIII. század elejétől benépesülő hutatelepülés, akárcsak Bükszád, amely sokáig csak kis, szétszórt településekből állt. Ez a Málnással szomszédos falu hosszú időn át a kóborló, nincstelen emberek, „a termelőeszközöktől megfosztott" parasztok menedéke volt. Természetesen itt húzódtak meg a előbbiek soraiból kikerülő szegény legények is. 1812-ben a gyergyószentmiklósi és csíkszépvízi (örmény kereskedő) comunitás kéri, hogy a Málnás és Tusnád közötti út mentén, egy-egy puskalövésnyire, az erdő vágattassék le a tolvajok miatt. 1812—1813-ban pedig, ugyancsak ezen okból, a Főkormányszék parancsára az egész szétszórt települést az út mellé költöztetik le, s Mikóújfalunak nevezik el.

A lakosság gyorsan szaporodott, míg 1750-ben mindössze 18 családot írtak össze, 1787-ben számuk már 98-ra gyarapodott. A lélekszám 1850-ben meghaladta az 1000-et, és 100 év múltán elhagyta a 2000-et. 1850-ben 1028-an, 1880-ban 1217-en, 1910-ben 1570-en, 1930-ban 1672-en, 1956-ban 2150-en és 1966-ban 2073-an laktak a faluban. Az 1750-es összeírás a következő személyeket vette nyilvántartásba: *Michael Bartos, Paulus Bartos, Petrus Bartos, Ladislaus Keresztes, Johannes Keresztes, Josephus Bartos, Casstel Sebestyén, Molduván András, Molduván Nyáguj, Molduván Todor, Algya Muntyán, Molduván Vasilly, Todor Molduván, Gabriel Boer de Fogaras, Muntyán Dumitru, Todor Boér, Petrus Keresztes, Molduván György.*

A feudalizmus bomlásának időszakában e nagy főként erdős területek urainak módjában állott két lehetőség között választani: egy részt nagyobb, összefüggő, allodiális szántót irtani, másrészt telepeseket hozatni erre a feladatra és rájuk bízni az irtást, a tisztások, patakvölgyek művelésére alkalmassá tételét. Választhattak tehát az allodiális gazdaság kiterjesztése vagy a jobbágyszolgáltatások között. Az új lakótelepek, majd falvak kialakulása bizonyítja, hogy a XVIII. század folyamán ez utóbbi módszerhez folyamodtak. Az említett területen fekvő Mikóújfalu népes községgé vált, s az itt megtelepedett emberek mint taxások vagy földesúri üvegcsűrben dolgozók fokozták uraik bevételeit.

Mikóújfalu lakossága részben szakképzett hutamunkásokból, üvegcsűri mesteremberekből, részben pedig más vidékek földtelen, megélhetést kereső parasztjaiból töltődik fel.

Fordulópontot jelentett a település életében a XVIII. század vége (1790 körül), amikor a Málnás határán épült régi üvegcsűr leégett, és a tulajdonos nem itt építette újra azt, hanem Bükszádon. Választ előtt állt a falu népe: követni az elköltöztetett hutát, vagy áttérni az állattartásra és földművelésre Az itt maradtak nekifogtak erdőt irtani, melyet legelővé vagy esetleg szántóvá alakítottak át. Az átmenet nehézségei, a megélhetés gondjai egyeseket nem riasztottak vissza az útonállástól sem. A sorozatos panaszok késztetik a Főkormányszéket 1812-ben a már említett rendelet kibocsátására: „rendelte a méltóságos gróf Mikó családnak, hogy a volt Málnási üvegcsűrről lévő telepét vagy eloszlassa, vagy pedig nemes Felsőfehérmegye tisztsége által, mérnök közbejövetelével kijelölt, a Csíkba vezető országút két oldalán lévő nyílt allodiális helyére telepítse át, hol a közbátorságnak hihetőleg nem fog ártalmára lenni, lehetni". A Mikó család az utóbbi megoldást választotta, az út két oldalán minden családnak 10 öl széles és 24 öl hosszú telket jelöltek ki. Az első 12 házat fából építették a segítségül rendelt katonák. Majdnem három évtized múltán tanúvallomások idézik fel a falu létrejöttének körülményeit. Orosz Miklós 106 éves lakó vallomása szerint: „amikor ezen Mikóújfalu nevet viselő falu épült, tudom, a régi faluból, mely Málnás-i üvegcsűrnek neveztetett, ellőbben szállottak ide Sebestyén Istvánnak elei, Puskás Mihály elei, Ferencz Vaszijék elei". Bartos György 75 esztendős így vélekedik: „a megtelepedés előtt a területet erdőnek hallottam lenni s a vadak használták. Annak utána a oltszemi és bodoki grófok üvegcsűrt csináltattak mely innet Bükszádra költöztetett."

Volt tehát minden családnak egy egy lakrészes háza és egy szűk udvara. Az erdőirtás gyors ütemben folytatódott, a családok viszont rövid idő alatt gazdálkodásra alkamas kis területekhez jutottak. Az irtványban közlegelőt foglaltak, s többen hamuzsírfőzéssel s faszénégetéssel segítettek nehéz anyagi helyzetükön. Menet közben tisztázódott a földhöz s a föld urához való viszonyuk is. Ezt rögzítette az

1818—1819-es, Cziráky-féle úrbéri összeírás. Mikóújfalu lakói szerint "...itten mező-kasáló és erdő egyformán mind olyan tulajdona gróf Mikó úrnak, hogyha akarnak őnagyságuk nékünk esztendőnként szakasztanak belőle bizonyos taksa fizetés mellett, hanem pedig semmitsem, minthogy adó alá nincsen semmi írva belőle". Ez a vallomás fényt derít a mikóújfalusiaknak a földesuruktól való függőségi viszonyára. Az a megállapítás, hogy földet akkor adnak használatra a birtokosok, amikor akarnak, azt mutatja, hogy az itteniek nem jobbágyok, hanem zsellérek voltak. A jobbágy és a zsellér közötti alapvető különbség ugyanis az volt, hogy míg a jobbágy telke s az ahhoz tartozó külső földek apáról fiúra szálltak, s abból ki nem tehették mindaddig, amíg a szolgáltatásokat teljesíteni tudta, ezzel szemben a zsellér telkéhez nem tartoztak külső földek, s a földesúr tetszés szerin döntött, hogy átad vagy sem valamennyi birtokot a zsellérnek A zsellér és a földesúr közt úrbéri viszony nem állott fenn, s ez lett későbbi panaszaik s kálváriajárásuk forrása.

1821-ben Mikó György birtokán 26 családot írtak össze, mindnyájukat zselléri minőségben. Vagyonuk összetevődött: 15 pár jármos ökörből, 22 tehénből, 57 juhból és 26 kecskéből. 4 ökre csak Sebestyén István uradalmi bírónak volt. Lovat senki sem tartott. A használatukban lévő, mintegy 60 hold szántóért és 23 szekér szénát termő helyért évente 160 rénes forintot fizettek a földesúrnak. A földet mindenki saját belátása szerint művelte, mert a faluban a határforduló-rendszer ismeretlen volt. Az uradalom földjeit robotban művelték, s Bodokra fuvarozták a terményt. A falu hatalmas erdőségek mellett feküdt. Egy ideig az erdőt szabadon használták, de már a szabadságharc előtti években erősen korlátozták az erdőhasználat jogát. Ettől fogva minden héten két nap gyűjthettek száraz fát és ágat a családok, épületfát pedig az udvar adott pénzért vagy munkáért. Bár a taxák és szolgáltatások nagy terhet róttak rájuk, szorgalmuk és hozzáértésük eredményeként lassan-lassan vagyonosodtak, és számbelileg is gyarapodtak. Az 1848-as forradalom kitörése alapvető változást hozott a mikóújfalusiak életében. 1848. június 18-án a robot- és dézsmaszolgáltatást hivatalosan is eltörölték. A zsellersorsú lakosság Háromszéken a többieknél nagyobb számban iratkozott be a nemzetőrség soraiba, hogy ezáltal sorsuk iránt a közvélemény támogatását elnyerje. Mikóújfalu népe nemcsak a taxa fizetését tagadta meg, hanem 1848 tavaszán földosztó bizottság alakult Deák György bíróból, Bartos István, János György, András Todor és Német Ferenc esküdtekből, akik Almásmező és a Kicsi patak közötti erdőben és egyebütt 56 családnak mért ki létszükségletüket biztosító földparcellákat. Az erdők felügyeletét saját gondjukba vették, a földesúr erdőpásztorai helyett maguk soraiból kinevezett erdészeket alkalmaztak. Ilyenformán birtokukba vették a nagy kiterjedésű erdős és legelős területeket. Tették mindezt meggyőződésük szerint, mert amint mondották: „az 1848-i eszmék, melyek többek között a hazába lakó minden népnek egyenjogosítására is törekedtek — minket sem hagytak érintetlenül". A forradalom eszméit magukévá téve, mindenki szabad embernek hitte magát. A férfiak közül többen szolgáltak Gál Sándor csapatában. A forradalom bukása után a megálmodott szabadság szertefoszlott. Az 1850-ben napvilágot látott kormányhatározat egyértelműen Mikóújfalu népe ellen szólott: „mindazon zsellérek és kurialisták, akik 1848 előtt adó alatti földdel nem bírtak, a földesúri szolgálat alól nem mentesek". A grófi udvar bebizonyította, hogy a falu népe nem adózott, s következésképpen a jobbágy-felszabadítás rájuk nem érvényes. Felszólították őket a régi taxa fizetésére és az általuk eltulajdonított földnek visszaszolgáltatására. A falu népe egyöntetűen utasította el a felszólítást. Az ügy évtizedeken keresztül húzódott, míg végre 1873-ban megszületett a határozat a telepítvényesek felszabadításáról, melyből kiderült, hogy ez a kategória nem számíthat arra, hogy az állam megváltsa őket. Nem maradt más hátra, mint az önmegváltás lehetősége. Mikóújfalu zsellérei 1874-ben beadványban kérték a tulajdonost, hogy szabjon ki „...olyan megváltási feltételeket, amelyek mellett azokat (telkeket és földeket) valósággal magunkévá tehetjük, s valahára mi is, mint az ország egyéb lakosai, e hazának ne jog, birtok és szabadság nélküli helótái, hanem szabad polgárai lehessünk". Ez a kísérlet éppúgy meghiúsult, mint a többi, s folytatódott a négy évtizeden át tartó per, most már gróf Pejácsevich Artúr, Mikó Anna férje és Mikóújfalu népe között. Az 1893-ban hozott törvényszéki ítélet végül is kimondta a megválthatás jogát. A szántók és kaszálók a volt zsellérek tulajdonába kerültek míg az erdők és legelők továbbra is a földesúr kizárólagos tulajdonában maradtak. A váltságdíj az évi taxa hússzorosa volt, s azt 20 év alatt évi 5%-os kamat mellett kellett törleszteni. A határozat nyomán 45 gazda megegyezett, s megváltotta a földet és telket, a többit bírói döntés alapján kényszerítették arra. A hosszas pereskedés és az ezzel járó gazdasági mulasztások alaposan próbára tették a falu népének teherbíró képességét. 1899-ben a falu papja a kialakult helyzetet jellemzi: „a birtok megváltásának kényszere beleviteé a népet a nyomor szövevényébe, s zsákmányul odadobta az anyagi tönknek s jórészt az idegenbe való kivándorlásnak is. Adósságcsinálás, az igás marhák eladása a kiáltó bizonyosságai az egészségtelen anyagi állapotnak. Fáj a népnek, hogy míg a szomszéd községek lakói erdőben és legelőben hiányt nem szenvednek, addig a mikóújfalusi ember itt az erdő között tél idején megfagyhat, ha nincs pénze, mellyel magának tűzifát vásároljon. Barma elpusztulhat, ha nincs pénz, mivel legelőt béreljen." Ehhez csak annyit szeretnénk hozzátenni, hogy a keserves földhöz jutás és a birtokviszonyok rendeződésének elhúzódása ellenére a falu népe, rátermettségének és szorgalmának köszönhetően, a XX. század elején a környék egyik szépen fejlődő, elsőrendűen állattartó falujává nőtte ki magát. 1907-ben ez olvasható a Székely Nép című újságban: „gróf Pejácsevich Artúrné született Mikó Anna grófnő Mikóújfaluban egy színesen telítő faárugyárat létesített. Az új gyárban a bükkfaanyagot színesen és oly módon telítik, hogy a színpreparálás által nemcsak különböző színeket nyer a faanyag, de tartóssága is biztosítva van. Az új gyárból hazánkban itt először készített félgyártmány kerül forgalomba, amelyből igen szép bútorok, szobapadlók és épületfelszerelések készíthetők. Ezen iparvállalat igen fontos kezdet Háromszék bükkös rengetegeinek régen várt kedvező értékesítésére."

A falu mostani arculatának kialakulásával egy időben a XIX. század elején létrejön a római katolikus felekezeti iskola. Az első tanítói közül Bartos Elek Antal 1831-ig, halála után Hamar János 1871-ig tanított. 1848-ban görögkeleti iskola kezdi el működését. 1872-ben jelentős állami segéllyel az átlagból kiemelkedő szép otthont varázsolnak az immár községivé vált iskola számára. A nagyszámú iskolaköteles tanuló megkívánta két tanító alkalmazását. Néhány név az itt tanítók közül: Markaly István, Jakabos István, Lengyel József, Kristó István, Fábián Teréz, Jancsó Mari, Barabás Anna, Nagy Lujza, Bukovszky Berta.

A község krónikájához tartozik Fejér Ákos testnevelő tanár áldásos tevékenysége, aki kiváló pedagógiai és szervezőkészségének köszönhetően a kerékpározást olyan szintre emelte tanítványai körében, hogy nemcsak az országot járták össze, hanem a fél világot is bekarikázták. Az 1960—1972 közötti túrák közül talán a legemlékezetesebb az 1970-es és 1972-es évi volt, amikor Kis-Ázsiába eljutva, Rodostóban tisztelegtek Rákóczi fejedelem és Mikes Kelemen emléke előtt. A másik túra alkalmával pedig a végcél az olimpiai játékok színhelye, München volt.

CSEREY ZOLTAN
Dr. BINDER PAL

92. VII. 18.

KÖZELET

KÁRMENTŐ

Ordasodó medvék

Ozsdolai ismerősök, egymás szavába vágva, medvés történeteket mesélnek. Humorra hajlamos lévén, először arra gondolok, hogy a farkas szerepét a szimpatikusnak tartott medvék veszik át. s újra kell képzelnünk a bumfordisan kedves mackós eseteket. A medvék elordasodnak. Sírgödröt ás az ozsdolai atyafi a temetődombon, benn a faluban, s ott mocskolja meg. A másik a tehene után megy, alig a kert végébe, s ott kapja el a fenevad. Ozsdolán öt embert tart nyilván a közvélemény. Hilibben az utóbbi években négyen kerültek vitába a komákkal. Az emberek nem mernek gombáért, szamócáért erdőbe menni, sőt, fáért sem. Ismerősöket említenek, akik hárman se lopakodtak be a fák közé, pedig egyikőjüknél fegyver volt. Vadász. Legalább hat főre egészítették ki az erdőre induló különítményt. Így, írásban lehet csevegni a történtekről, de amikor asszonyi részletességgel mondják a rémtörténeteket, el-elakad az ember lélegzete. Valaki most is a megyei kórházban fekszik. Felszakította a gyomrát, kivette a belét, ahogy mondják, és kitépte a heréjét. Fiatalemberről beszélnek, akit megskalpolva tett csúffá. Hiába van fejsze, egyéb szerszám kéznél. A medve roppant gyors, hamar kiveri a kliens kezéből azt. S az emberek tehetetlenül tanakodnak. Hol a polgármesteri hivatalt szidják, hogy nem áll kellő súllyal az emberek pártjára a medvékkel szemben, s nem járja ki a meggonoszodott vadak kilövési engedélyét; hol a fennebb lévő hivatalokat maraszta-talják el, mert, amint mondják, egy temetés harmincezer lejbe kerül, de egy medvéért ötezer márkát ad a német. Még azt is tudják, hogy az idén hat medvének van három-három bocsa. Úgyhogy az ozsdolaiak szívesen beváltanának néhány medvét farkasra, mert az legfennebb a juhokat bégeti meg. De addig is kéne valami biztatót mondani az ozsdolaiaknak: végül is a medvék veszik át majd az önkormányzatot? Vagy sikerül ritkításukra bárcát szerezni?

Gyertyánfalvi Kajos

Ki kit táncoltat?

(folytatás az első oldalról)

— mert hisz akad belőlük mindenfele, nemcsak Bálványoson — közcsendet háborít. Gajdol, esetleg kötekedik is. Ezeket többnyire megregulázza maga a közönség vagy a látható rendőrök. De minek a láthatatlan egyenruhás erő? Félnek valamitől? Vagy valakik azt szeretnék, hogy mi féljünk? Jó lenne, ha szóvivő tájékoztatná a közönséget, hogy miért költik a mi pénzünket benzinre, kiszállási díjra? Vagy a Megyei Művelődési Felügyelőség kérte fel a rendfenntartókat (no meg a haza védőit) erre a jelenlétre? S talán még a flekkenjüket is fizeti?

Lehet, hogy mindez a mi érdekünkben történik, s akkor minden rendben. Csak szeretnénk tudni, hogy milyen veszély leselkedik ránk! Esetleg otthon hagynánk a gyermekeket, talán az asszonyokat is, vagy otthon maradnánk mi magunk is... Ki tudja, talán ilyen lesz az új rend?...

Nesze semmi ...

(folytatás az első oldalról)

Tekintettel arra, hogy e szűk költségvetés távolról sem fedezi a város ez évi reális kiadásait, az állam 88 millió 712 ezer lejjel pótolja ki a központi költségvetésből a lakosság által fizetett hőenergiadíj és annak előállítási költségei közti különbözetet. A félévi számadatok tükrében megállapítható, hogy eddig 19 millió 300 ezer lejt bevételeztek, tehát megvan a garancia arra, hogy év végére teljesítsék a költségvetésben szereplő bevételi részt.

Mire mennyit költ a város?

A művelődési háznak 657 ezer lejt, a könyvtárnak pedig 957 ezer lejt irányoztak elő. A köztisztaságra szánt összeg 2 millió 344 ezer lejre rúg, míg a közvilágításra 4 millió lejt és az útjavításra 4 millió 276 ezer lejt szántak. Kicsi, nagyon kicsi ez a bizonyos „takaró", amely alatt nyújtózkodni lehet. De egyelőre ez van!

Tetemrehívás

Baász Imre utolsó kiállításöttete Gyárfás Jenő Tetemrehívás című festményének modern vizuális értelmezése volt. A Madár, a Rajz-Szín-Forma, majd a Ház témaelemző kiállítások után ez az első olyan felhívás művésztársaihoz, amely egy kötött téma, Arany János balladája tragikus szerelmi történetének interpretálása volt. Látszólag kötött! Mert Gyárfás Jenő témája, amellyel kapcsolatban hajdan Dosztojevszkij-mélységeket emlegettek, természetesen, csak ürügy egy klasszikus, vagyis egy mindenkor egyetemesen érvényes kérdés megfogalmazására.

Röviden, a bűn és a bűntudat vagy az áldozat és felelősség morális problematikája elemezendő.

A ballada, mint a kettős polarizációja, amelynek mély rétegeiben többek között az ótestamentumi Nábál és Abigél (I. szám. 25.) története is sejthető, továbbgondolva kötelezően kiszélesíthető.

Nem véletlen tehát, hogy a most megvalósult kiállítás néhány résztvevője túl is megy a balladai alaptörténeten, és számon kér napi társadalmi és politikai felelősséget a környezetétől.

JÁNÓ MIHÁLY

BEKE GYÖRGY

Világos árnyékában

— 6. —

Estére háborítatlanul oda is érkeztek. Veress Sándor az alezredes közelében lovagolt, s úgy kétmérföldnyi út megtétele után, mikor már bizonyos volt, hogy az osztrákok nem üldözik őket, megkérdezte:

— Alezredes úr, mi várt volna ránk, ha nem sikerül elvonulnunk, ha fogságba esünk?

Kabós pisztolya táskájára ütött, jelezve, hogy golyót röpített volna a fejébe.

— Hadnagy úr, maga önkéntesként állt be a seregbe — mondta. — Legfennebb besorozzák közkatonának az osztrák ármádiába. Én tényleges tiszt voltam náluk, hadbíróság várt volna.

Bakócz Miklós mögöttük haladt, az alezredes feléje intett:

— Ő jól tudja, hogy mi a kiköttetés a császáriaknál! Most nem úszná meg ennyivel Bakócz közlegény. Igen, közlegény. Előbb lefokoznák.

Miklós komoran hallgatta a párbeszédet, semmi kedve sem volt belekapcsolódni. Az egész sereg letört, csüggedt, mintha nem is ennek a csatának a győztesei lennének.

Még egy mérföld, egy fél és az út végére érnek. Az utolsó fegyveres had utolsó vonulásán.

Csendes, de álmatlanul töltött éjszaka végén, másnap reggel nyolc órakor áthaladtak a határhídon Havasalföldre.

Indulásuk előtt Vince észrevette, hogy hadnagyának zubbonya egy helyen, a bal hónalja alatt, felfeslett.

— Hadnagy úr! — lépett hozzá. — Tisztelettel jelenteni szeretnék.

Veress Sándor azt hitte, hogy valamit kérni akar a legénye, talán eltávozást, vagyis szökést a csapattól, mert most az lenne minden távolmaradás, zordan mordult rá:

— Majd a határhíd után jelentse!

— Előbb kell.

— Igazad van, Vince. A hídon túl már nem vagyok a feljebbvalód. Egyformák leszünk. Számkivetettek.

— A zubbonya, hadnagy úr... — kurtította mondanivalóját a legény. — Engedje, hogy megvarrjam a szakadást.

Veress Sándor gyors mozdulatokkal kioldotta derékszíját, levetette a zubbonyát, meglátta a varrás kibomlását, elmosolyodott.

— Nem mindegy, fiam, hogy milyen zubbonnyal lépek át a száműzetésbe?

— Maga mondta, hadnagy úr, hogy még a halálba is szépen felöltözve induljunk. Rohamra sem engedett szakadozott uniformisban.

Áll a fiatal hadnagy a Duna félszigetén, a hídtól jobbra, magába ereszkedve.

A jövő elől bujkál, rejtőzik, pedig éppen a jövőt fürkészi félve, kétségbeesetten.

Minden bukás, megveretés, szétfutás, felbomlás igazi átka a bénító tanácstalanság. Miként és hogyan tovább? Minél fiatalabb az útját vesztett, annál kilátástalanabbnak látja a sorsát, pedig éppen fiatalsága nyithat neki lehetőséget. Ki ne értené a gyermekhadnagy tépelődését? Most lenne igazán szüksége apja, idősebb barátai eligazító szavaira, csakhogy itt, a menekülők táborában senkihez nem fordulhat, mindenki magára maradt, mindenki tanácstalan, akárcsak ő.

Az egyén felelőssége akkor növekszik meg igazán, ha a közösség törvényei összeomlanak körülötte.

„Csak egy darabka, egy talpalatnyi biztos földet találnék, amelyen állva újra meghódíthatnám az életet!"

(Következő folytatásaink színterei, terjedelmes szövegrészek kihagyása után, Erdővidék és Háromszék.)

(folytatjuk)

VILÁG

FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZATOT

fogadott el tegnap a pozsonyi parlament. A nyilatkozat a szlovák nemzet szuverén államának nyilvánítja Szlovákiát. A dokumentumnak egyelőre csak politikai jelentősége van, nem változtatja meg a jelenlegi alkotmányos államiságot, nem jelenti Szlovákia azonnali szétválását Csehországtól. Ennek alkotmányos kivitelezése az új szövetségi kormány feladata, amelynek szeptember 30-ig kell megtennie az ilyen irányú lépéseket. A függetlenségi nyilatkozatot nem szavazták meg a pozsonyi parlament kisebbségi képviselői. Indítványukat: hogy a nyilatkozat garantálja a kisebbségi jogokat, s hogy az államot ne a szlovák nemzet, hanem a szlovák polgárok államaként nevezze meg, a többség elutasította.

LEMONDOTT VÁCLAV HAVEL

Egy órával a pozsonyi parlament döntése után benyújtotta lemondólevelét Václav Havel, Cseh és Szlovákia elnöke. Teendőinek ellátását július 20-án, hétfőn este 6 órakor szándékszik megszüntetni — közölte a szövetségi parlament elnökségének átadott lemondólevelében. Havel elnök lemondása — bár szenzációnak számít — nem érte váratlanul a közvéleményt. Úgy értékelik, az a csehszlovák válság egyik természetes következménye, s helyes döntés olyan körülmények közepette, amikor a szövetségi parlament szlovák része lehetetlenné teszi újraválasztását. Václav Havel 1989. december 29-től tölti be a szövetségi államelnöki tisztséget.

SÚLYOS HARCOK

zajlottak tegnap Bosznia-Hercegovinában. Szarajevó központját a szerb szabadcsapatok lőtték. Tomegesen menekül a lakosság az ország északi részéből, a szerbek által elfoglalt területekről. ● Az angol külügyminiszter Zágrábban találkozott Tudjman horvát elnökkel, s Nagy-Britannia támogatásáról biztosította a humanitárius segélyek, a menekültügy terén, de szorgalmazta az emberi jogok betartásának szükségességét is. ● Folytatódtak a londoni szerb—bosnyák—horvát béketárgyalások. A három közösség képviselői tegnap 2 hetes tűzszünetben állapodtak meg. Az egyezmény vasárnaptól lépne érvénybe. A felek a tárgyalások folytatását határozták el. ● Az ENSZ menekültügyi főbiztosa közölte: 3 milliónál rúg már azoknak a száma, akik a jugoszláviai háború miatt elmenekültek, illetve hajléktalanul maradtak.

RÖVIDEN

● Bécsben összejövetelt tartanak a Közép-Európai Kezdeményezéshez tartozó országok kormányfői és külügyminiszterei. Szlovénia és Horvátország felvételéről is döntenek. A KEK a Hexagonálé helyét vette át Jugoszlávia szétesése után. ● Budapesten látogat Manfred Wörner NATO-főtitkár. A megbeszélések fő témája Magyarország biztonsága garantálásának kérdései mindaddig, amíg teljes mértékben bekapcsolódik a Közös Piacba. ● Mircea Snegur tegnap cáfolta, hogy eddigi politikai álláspontja megváltozott volna. Továbbra is lényegbevágóan fontos számára az ország egységének megtartása — mondotta —, ellenben annak békés és nem erőszakos kivitelezésén fáradozik. Ezért hajlandó méltányos kompromisszumra is, ami a Dnyeszteren túli területek önrendelkezési jogának megadása lenne.

TÜKÖR

MIKOVANICH, tobakmester

A 18.sz-ban folytatódott a délszláv tobakok beköltözése Magyarországra, a század második felében Veszprémbe is. Ezt mutatják a korabeli céhiratok mind gyakoribb horvát családnevei is, mint a Mikovanich. 225.old.

NAGY LASZLO: A veszprémi tobakok egy borkikészitő kis mesterség és művelői a XVIII-XIX.században, 189.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10, 1971. Veszprém, 1971

Mikóvár,

Oltszemi

Háromszék

l.

Gaali I. 220 l.

Mikovényi Kálmán

Szobormüvei az Uj Szalon karácsonyi tárlatán.

N.U.934.XII.19.

Mikovényi József

drámaíró

1827-ben 26 évés,

rézm. tanf.

Fleischer Bécs 69. l.

yártmány.

MDK

Mikovényi Sámuel, 17oo-4o.

Buda és Pest látképe, rézm.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. auke.

32 l.

MIKOVINY, térképész

Közép-Európában általánosan a német, az osztrák, a magya
mérföldléptékek megadását kívánták meg; azonban kivétele
sen a párizsi ölön/toise/alapuló mérföld-léptékkel is
találkozunk/pl. a Mikoviny-féle térképeken/. 288.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Biblio-
graphie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.szám, Szombathely

ll. D. K

MIKOVINY

Buda és Pest északkeleti része — (1737)

rézbe metszette Schmuzer

Preisich Gábor: Bp. városépítészetének tör-
ténete ... Bp. 1960.

M. D. K.

MIKOVINY

– Schmuzer

A Várhegy déli része a palotával

Rajzát rézbemetszette Schmuzer (Repr.)

Precsich Gábor: Bp. városépítésének

története ... Bp. 1960. 110. l.

M. D. K

MIKOVINY

– SMUZER

Reizmeister Pestrůl (1737)

Preisich Gábor: Bp. városépítésének

története .... Bp. 1960. 30. l.

Mikoviny József /Joseph Mikoviny/ 183o-1833

183o máj. 27. felveszik a céhbe

H.Mihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Muzeumi és Könyvtári Értesitő, 1918, 2.sz.

139 1.

A portikus sarokpillérei
egész pillértörzsön végig
szek kiképzése hasonló. A
könyöklőpárkány, fent
kok kereteltek, szegmenti
ugyanilyen vakablakok /B
az ablakok kereteletlenek
A, északon B ablak. A fals
falpillérek, mint a portik
korintuszi álpillérfővel,
kal, amelyek a képsikban
helyzetük: 1+1+2+1+1.

Az északi és déli hor
A és B ablakok váltakozás

A kontytető hódfarku

Belseje: A bejárat mögött
ajtó vezet a keleti homlok
mennyezetü három szobába.
vábbi kisebb szobába jutun
A lépcső előtere és az ebb
zatos, a többi négy helyis

M.D.K.

Mikovinyi S Schmuzer J és A
rézmetsző

26.) Buda és Pest látképe. Rézmetszet.

Budapest siekesfőváros történeti muzeuma kiállítása: Buda
Obuda, Pest (1800 előtt). Budapest 1946. 7 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mikovinyi

MAGYAR NEMZET

1962 JUN 23

Magyarországi városképek

A Nemzeti Múzeum új kiállítása

1021

A Nemzeti Múzeum Történeti Múzeuma első ízben rendez olyan kiállítást, amely legnagyobb városaink múltját mutatja be. Mintegy 30 000 rézmetszet, rézkarc, fametszet, vízfestmény, acélmetszet és ceruzarajz közül válogatták ki azt a nyolcvan városképet és látképet, amely végigkíséri jelentősebb városaink életét, és történelmi fejlődését. A szombaton megnyíló kiállítás anyagát pénteken mutatták be a sajtó képviselőinek. A »Magyarországi városképek« című kiállítás során bemutatják a legrégibb magyar városképet is, amelyet az 1493-as Schedel-krónika őriz. Sokáig azt hitték, hogy ez a régi kép eltér korának valóságától, nem hiteles. A legújabb várbeli ásatások során feltárt területek leletei bizonyítják, hogy a több évszázados régi rajz a valóságos Budát örökítette meg.

A legtöbb bemutatott kép a török hódoltság korából származik, amikor Európa érdeklődése Magyarország felé fordult. Különböző korok mesterei, mint Hufnagel, Schön, vagy a magyar Mikovinyi munkái fejlődésszerűen mutatják be a királyi székhelyeket, Budát, Esztergomot, a püspöki székhelyeket, Pécset, vagy Egert, a lassan fejlődő polgári városokat, mint a régi Kassát, Kolozsvárt, vagy az alföldi mezővárosokat. A kiállítás egyik legértékesebb darabja Mikovinyi Budát ábrázoló másfél méteres képe. A tárlat anyaga az 1860-as évekkel zárul.

A nagy érdeklődésre számot tartó kiállítást szombaton délben dr. *Radocsay* Dénes kanonok, didátus, a Szépművészeti Múzeum osztályvezetője nyitja meg a Nemzeti Múzeum díszermében. A tárlatot szeptember végéig tekinthetik meg az érdeklődők.

i: 32, 45, 49

1 593 688 forint ju
nyán megtartott
következő nyerős
ták ki:
32, 45, 49,

— Dobosgémek orgoványi Nagyréten. Hazánkban a nagy mocsarak lecsapolásával igen megcsappant a számuk. Most az orgoványi nádasokban ismét megtelepedett néhány példány.

— ANGLIA LEGIDŐSEBB HÁZASPÁRJA, a 102 esztendős James Burgess és 98 éves felesége csütörtökön ünnepelték házasságuk megkötésének 80. évfordulóját.

— Óriási harcsa. Mintegy egymázsás harcsa akadt Kamarás László hálójába a Körösön. Társai a Viharsarok Halászati Termelőszövetkezet tagjai a napokban ugyancsak több félmázsás harcsát fogtak.

— Negyven ipari tanulót nevelt eddig Förhécz Imre, a Villamosgép- és Kábelgyár

kissé azzal a finom mellékgondolattal, hogy annál nagyobb siker lesz legyőzni ezt a nagy formában játszó együttest.

Az osztrák újságíróknak és a szakemberek egy részének ugyanis nem túlságosan tetszett, hogy Ausztria távolmaradt a világbajnoki küzdelmektől. Különösen akkor kapott hangot ez a gondolat, amikor az osztrák válogatott az elmúlt évben sikert sikerre halmozott. A Magyarország elleni mérkőzésen tulajdonképpen választ akarnak kapni arra is, milyen szerepet játszhatott volna Ausztria a VB-n. Egy győzelem a magyarok ellen azt jelenthetné számukra, hogy kár volt kihagyni a VB-t, mert ott jó eredményeket értek volna el. A

Mirovitz - Schmutzer

1737-es metszete emlitve

Művészettörténeti Értesítő
7. old. 1973/1

M. D. K

MIKOVINY

Pest — rezbemetszette Schmuzer

Preisich Gábor: Bp. városépítésének
története .... Bp. 1960. 111. l

Mikovíny S.

rajzából A. és J. Schmuzer rézmetszete: Pest 1737-ben. Reprodukció!

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2441

a.D.K

Hikovinyi - Schmutzer

Buda és Óbuda látképe

(Bécs : Valichia) 1737.

431.C.

Budapest műemlékei II. kp. 1962.

M.D.K.

MIKOVÍNY

Az általa rajzolt pest-budai vedután látható a régi újlaki templom

rézmetsző: Schmutzer

megjelent: Bél Mátyás: Notitia Hungariae Novae c. művében (1737)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 160. e.

Mikoviny –

Schmuzer-féle

metszet, 1734-ből,
mely Budát ke-
letről ábrázolja:

Tárgyalva:

Szenger Ervin:

A mai Várkert-
rakpart szabályozása
1800 körül. Buda-
pest Régiségei 1950.

575. l.

A metszet reprodu-
kálva az 576. l. után

MIKLÓSI MIERTL GYULA: Maros (pasztell)

Mikoviny

Pest látképe, 1737

Tér és Forma, 1936 IX. 189

Mikovinyi

mérnök készítette a tatai Esterházy kastély kertterét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem. 1969-70. Budapest, 1972

4021

mdk

Mikovinyi János

rajza alapján készült rézmetszet Buda és Pest látképével, Bél Mátyás Notitia Hungariae Novae c. történeti-földrajzi művének III kötetéből (2. terem ablakköz) 1736-ból.

Bertalan Vilmos: A Kiscelli Muzeum. Bp. 1962. 19. l.

MIKOVINYI /Mikovényi/ József egri arany-, ezüstmüves és ötvös. 1827-ben 26 éves korában a bécsi Akadémia rézmetszési szaktanfolyamát látogatta. /Fleischer.65./ Egerben 1827-32 között irják össze, amikor a város I. negyedének 4.fertályában, mint vagyontalak lakott. 1832-ben panasszal fordul az egri városi tanácshoz --+ Póts Alajos és --+ Hauser Ignác egri ötvös ellen. 1834-ben már özvegye szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Mikovini

Ót festő

1777 körül Nürnberg-

ben működik

Kollár Cestopis 413

Toman 450. l.

Mikovini

Iz Klenovfürdő a XVIII. sz
elején. Rézm.. Jelzése:
Mikovini fec.

Repr.

Magyarmuvelődtört

IV. 408, 647. l.

BUDAPEST, szeptember 28.
IX. HŐGYES ENDRE UTCA 10
TELEFON: 382-595

ÉNY

ése emlékére / 93 db csmpéből/ ké-
emlékek Országos Bizottsága részé-
ha továbbra is az Iparművészeti Is-
zólitásra azt vissza kell szállitani

Mikoviny József

otvos

1830–33.

Besztercebánya

Mihalik S.

Muzeiskt. Est

1918. 139. l.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1913 évi 15181. számv. sz.

XIII. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró Forster

a Müemlékek Orsz. Bizottság

Folyó évi...junius..

becses átiratára van szeren

.....Schulek Frigyes.

.....

utiszámláját....83..K..80.fi

M.D.K.

Mikovinyi József, egri arany- és
crüstmüves

Hauser Ignáccal együtt pert indit Póls Alajos kézmüves ellen mert crüstmunkát is vállal és pedig a fellüntetettnél szlányabb minőségben. Ezt a pert fellebbvitelen a besztercebányai úrisék dönti el, mert Egerben 1832-ben az crüstmüveseknek céhüt nem volt.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

264. old.

Mikovinyi József

ezüst és aranyműves, 1830-34 között Egerben tanult.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3961

Mikovinyi József

czinstmüves Egerben 1833 végén.

Voit Pál szk.: Heves megye müemlékei II

Magyarország müemlékei topográfiája VIII. köt.,

Budapest, 1972.

552P

SAM.MIKOVINY, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, több Gakiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt. Levelezés és "Protokol farbířarskeho cechu, 1801-1864". alapján ismerjük őket.

E mesterek egyike volt:

73.- Sam.Mikoviny, 1824. Eperjes. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Mikovinyi Sámuel

A XVIII. sz-i vásosokat ábrázoló rajza említve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 15p

Mikoviny Sámuel

Pest és a Gellérthegy a Talánnal és a Várhegy
látképével c. rajzát, mely Schmuzer A. rézmetszete,
1737-ből fotó közölve.

Gerő László: Pest-Buda építészete az egyesítéskor. 19[illegible].

Mikoviny ~~Zádor~~ Sámuel

szóló irodalom az utolsó években nálunk és Szlovákiában is megélénkült. Főként térképészeti és bányamérnöki munkásságáról szólnak.

MŰVÉSZET ÉS FELVILÁGOSODÁS 1978 Akadémia Kiadó, Zádor: A felvilágosodáskori művészet kutatásának kérdései 23 old.

Mikoviny ~~Sándor~~ Sámuel

és társai nem ösztönösen indultak munkájuk elvégzésekor, még ha a nagy előrelépés egyéni kiválóságuknak is volt köszönhető.

MŰVÉSZET ÉS FELVILÁGOSODÁS 1978 Akadémia Kiadó, Zádor: A felvilágosodáskori művészet kutatásának kérdései 23 old.

Mikoviny Sámuel

Mikoviny Sámuel 1731 és 35
között készült térképeinek részle-
te az óbudai Duna-partról.
(vegyes)

Ifj. Bartha Lajos: Vishók a cirkusz hövein.
Új Tükör, 1978. marcius 12. – 45. lap.

MIKOVONYI SÁMUEL, térképész

Bél Mátyás Vas Vármagye leirásához 1740-1745 táján elk
készitette Vas vármegye térképét. Az eredeti kéziratos
térkép ol több példány is készült.. Mikovonyi mappáján
földrajzi és névrajzi szempontból a megye leg-
elso jó térképének tekintjük. 109.old.

BENDEFY LASZLO: Bél Mátyás Vas megye leirása 1.közl.
108.old.

VASI SZEMLE, Helytört. folyóirat.- XX.évf. 1976. 1.sz.
Szombathely, 1976

Mikovinyi József ötvös

ÉRTÉKES MŰTÁRGGYAL gazdagodott szerdán az egri Dobó István Vármúzeum: Mikovinyi József múlt századbeli helyi ötvösművész remekművével. A becses ezüst műtárgy 1830 körül készült, cukortartóként használták.

– : Hű

8.

Népszabadság, Bp. 1980 szept. 4.

Mikoviny Sámuel

1700 – 1750

l. Rad 1943

83. l.

Nagy Ferenc, január IX. 27.

2496. BARUS, C.: The structure of the nucleus. Washingt. 1903. 4°. f. *(Ft 30)*

2497. Der praktische *Baubeamte*. 2 Bde. Wien 1801. kart. Sok rézm. *(Ft 60)*

2498. BAUDELAIRE, CH.: Versek. Ford. Franyó Z. Wien 1921. kart. *(Ft 20)*

2499. BAUER, PAUL: Kampf um den Himalaja. Ill. 1934. v. *(Ft 20)*

2500. BAYARD, ÉM.: Le style Louis XIII. A. 144 grav. 190? f. *(Ft 15)*

2501. BAYERISCHES Porzellan, altes. Kat. d. Nat. Museums. Mit 24. Abb. u. Marken. 1909 f. *(Ft 20)*

2502. BAYFIUS, LAZARUS: De re navali, de re vestiaria & de vasculis. Lutetia: Rob. Stephanus 1549. fb. Gyönyörű St.-nyomat, szép fametszetekkel. *(Ft 100)*

2503. BAYLE, PIERRE: Dictionnaire hist. 4 vol. Amsterd. 1750. fol. fv. *(Ft 400)*

2504. BECHSTEIN, L.: 200 deutsche Männer. Leben u. Bildnisse, 1854. 4°. fv. mappa *(Ft 30)*

2505. BÉKEFI REMIG (Szerk.): A hazai ciszterci rend jub. emlékkönyve. Ill. 1896. fol. v. *(Ft 50)*

2506. BÉKEFI REMIG: A pilisi apátság tört. 2 köt. Ill. Pécs 1891. v. *(Ft 50)*

2507. BEL, MATTHIAS: Notitia Hungariae novae, historico-geographica. *Mikovinyi Sám.* térképeivel és rézmetszeteivel. 3 köt. Vienna 1735. fol. egyk. b. (a budapesti metszet és a 4. köt. hiányzik). *(Ft 300)*

2508. Freye *Bemerkungen* ü. Berl., Leipz. u. Prag. 1785. fb. *(Ft 15)*

2509. BENÉT, ST. V.: John Browns body, New York 1929. v. *(Ft 25)*

2510. BEÖTHY LEO: Társadalmi fejlődés. 2 köt. (1-ben), *Kidd B.*: fv. Társadalmi evolució. f. Bp. Akad. *(Ft 30)*

2511. BEÖTHY ZS. (Szerk.): A művészetek tört. 3 köt. Ill. 1907. v. *(Ft 80)*

2512. BERCZIK ÁRPÁD: Himfy dalai. R. Hirsch Nelli ill. 1899. fol. fb. tokban *(Ft 60)*

2513. BEREND, ED.: Goethe, Kestner u. Lotte. Ill. 1914. kart. *(Ft 12)*

2514. BERMANN, M.: Maria Theresia u. Jos. II. Ill. 1881. fb. + *Schneller, J. F.*: Österr. Einfluss. 2 Bde. 1829. kart. *(Ft 80)*

2515. BERNARD KÁROLY: Koros hölgy. Ford. Petőfi S. Pest 1843. v. Igen ritka!! *(Ft 30)*

2516. BERNHARDY, G.: Grundr. d. griech. Literatur. 3 Bde. 1861. fv. *(Ft 40)*

2517. BERTALANFFI PÁL: Világnak kétrendbéli ismerete. Nagysz. 1757. b. *(Ft 40)*

2518. BERZSENYI DÁNIEL vál. versei. Kiad. Füst Milán. Bp. 1921. f. *(Ft 20)* 1

2519. BESANT, ANNIE: The immeriate future. Lond. 1911. v. *(Ft 20)* 1

2520. BESANT, ANNIE: Text book of religion & moralis. 2 vol. 1910. v. *Royce, J.:* The sources of religious insight. 1912. v. *(Ft 30)* 1

2521. BETLEN, JOAN.: Rerum Transylvanicarum libri. 4. Claudiop. 1789. egyk. b. *(Ft 50)* 1

2522. BEYER, TH. S.: Hist. Osrhoena et Edessena e numis ill. Petropoli 1734.. 4°. f. *(Ft 40)* 1

2523. BIBLIA. Az Új Szövetség héberül. Lond. 185?. Szép vaknyom. b. *(Ft 40)* 1

2524. BIBLIA PENTAPLA. Der Heiligen Schrift fünf-fache deutsche Verdolmetschung. 1740. 4°. b. *(Ft 60)* 1

2525. La BIBLIOFILIA. Dir. Leo S. Olschki, Anno VIII.—XII., XV.—XVII. (8 évf.) Firenze 1907—15. 4°. f. Becses sorozat! *(Ft 200)* 1

2526. BIE, OSCAR: Der Architekt Oskar Kaufmann. Mit 140 Abb. 1928. 4°. er. v. *(Ft 50)* 1

2527. BIELSCHOWSKY, A.: Goethe. 2 Bde. 1913. er. v. *(Ft 40)* 1

2528. BILBASSOFF, B.: Gesch. Katharina II. 3 Bde. Berl. 1893. fv. *(Ft 30)* 1

2529. Poetischer *Bilderschatz* a. d. Alten u. Neuen Testament. 2 Bde. Leipz. 1758. b. Több, mint 300 rézm. *(Ft 100)* 1

2530. BILD, BARON DE: Christine de Suede. Lettres. 1899. fv. *(Ft 15)* 1

2531. LE BLANC, M.: Lehrb. d. Elektrochemie. 1922. v. *(Ft 20)* 1

2532. BIRMINGHAM, G. A.: A wayfarer in Hungary. Ill. Lond. 1930. v. *(Ft 15)* 1

2533. BLANC, LOUIS: Hist. de 10 ans. 1830—40. 4 vol. Bielefeld 1844. fv. *(Ft 45)* 1

2534. BLASKOVICH, ANDR.: Dissertationes. 6 partes (in 1) Zagrab. 1781. fol: b. Ritka! *(Ft 60)* 1

2535. BLEI, FRANZ: Das Lustwäldchen. Galante Gedichte. 1908. fb. *(Ft 10)* 1

2536. BLESSON, L.: Napoleons Feldzug in Russland 1812. 2 Bde. Berl. 1824. egyk. b. *(Ft 30)* 1

2537. BLOCH, IWAN: Das Sexualleben unserer Zeit. 1908. v. *(Ft 35)* 1

2538. BLÜMLEIN, CARL: Bilder a. d. röm.—germ. Kulturleben. Ill. 1918. kart. *(Ft 12)* 1

2539. BLUMBLACHER, CH.: Kaiser Karls d. V. Halsgerichts-Ordnung. & még 6 egyk. büntetőjogi tanulmány. Salzb. 1716. egyk. b. *(Ft 50)* 1

2540. BLÜMLEIN, CARL: Bilder a. d. röm.—germ. Kulturleben. Ill. 1918. kart. *(Ft 25)* 1

Mikovinyi Sámuel térképész (1700-1750).
Kiss Károly: Angyalföldi változások.
Egy városrész évszázadai.

Jószerivel csak legújabb kori történetét ismerjük, noha az itt megtelepült kelták emlékére vall az *angyalföldi aranykincs* néven híressé vált fejedelmi lelet; Trans-Aquincum hídfőállása itt óvta Pannónia székvárosát a barbár hadak rajtaütéseitől. Az Árpád-korban királyi birtok volt, amelynek jövedelmét IV. Béla a Nyulak szigeti apácáknak adományozta. Egykor tehát a mai Margit-sziget igazgatásához tartozott ez a táj, ám azóta nagyot változott a világ; módosultak a hatalmi viszonyok, a szerepek fölcserélődtek: most a XIII. Kerületi Tanács intézi a sziget ügyes-bajos dolgait is. Egykor a szigeti apácák állandóan viszálykodtak a túlsó part lakóival, mivel a Vizafogónál lévő halastavak állományát előszeretettel megdézsmálták az angyalföldiek élelmes ősei. Egyébként ezt a remek, orvhalászatra alkalmas helyet Agarastóként emlegetik az oklevelek, föltehetőleg a közelében állhatott a királyi agarászok települése.

Egyes kutatók váltig állítják, hogy a mai Angyalföld területén kell keresni Rákos mezejét, a királyválasztó országos gyűlések egykori színhelyét. A XVIII. század közepén készült, Mikovinyi Sámuel-féle térkép is a mai XIII. kerület térségére helyezte Campi Rakost, ahol a középkorban tudvalevőleg, nemcsak a királyválasztás ceremóniáját végezték el az összegyűlt mágnások és köznemesek; 1514-ben Dózsa népe is a mai Angyalföld síkságán gyülekezett. A térség történetével foglalkozó kutatók azt is kiderítették, hogy a XVIII. század elején még használatban volt Szent László-puszta, Jenő és Új-Bécs helyneve, ezek azonban csak hírmondóként őrizték az itt elpusztult középkori települések emlékét.

Budapest fabjóivat, 1988., 5., 6-old.

Mikovinyi Sámuel MDK

Budavár képe 1737. Mikovinyi Sámuel után. rézm.
Schmutzer, J. és A.

Bél Mátyás: Notitia Hungaeiae novoe Bécs 1737.c.műből
Gent Budapest 148 1.

Mikoviny Sámuel

vrod.

Borbély Andor dr:

Régi térképek a helyismeret szolgálatában. Különlenyomat: Jászberényi m. kir. állami József nádor gimn. 1936-37. évi értesítőjéből. Jászberény 1937. 10 l.

MAGYAR FILM IRODA

Igazgatóság: IX, Hungária-alsókörút 15
Telefon: *46-3-46

Hiradóraktár: VIII, Szentkirályi-utca 25
Telefon: *45-5-10

Budapest, 193 6. VIII. 24.

Elismervény

T. Műcsoltelet Országos Bizottsága

Dr Genthon ur rendelése H.

10 drb. diapositiv (8 repr.)

átvettem Manyók József

M. T. I. rt. nyomdája 23667

Mikovinyi Sámuel

Kamarai mérnök
és Eésőbb táborunk

erőd
ez

Bor Nagy. 10. l.

A pesti Hacker szálában müködő társulatnál 1810-ben lépett szinpadra és kevéssel később férjhez ment Kántor Gerzsonhoz, a hires komikushoz, kivel a Debrecenben müködő kolozsvári társulathoz szerződött. Férje még ebben az évben Debrecenben elhunyt. 1818-ban a Székesfehérvári társulatnál müködik, mint legfőbb disze ennek a társulatnak. Legnagyobb sikereit 1825-ben aratja, amikor a Fehérmegye pártfogása alatt müködő társulat a pozsonyi országgyülés ideje alatt ott játszik. 1833-ban a Budai szinházhoz szerződik és a Nemzeti szinház megnyitásáig a Budán müködő kassai szintársulat első drámai hősnője. Hires szrepei közé tartozott Bánk-bán és Hamlet királynéi, Lady Machbeth, Borgia Lucrétia és Stuart Mária. Eredeti teremtő tehetséggel birt, hiszen ezekben a szerepekben másokat nem láthatott és igy kizárólag az ő tehetségére támaszkodhatott. Ez az igazi tehetség próbaköve, mert nagy különbség uj képet festeni, vagy pedig a régit szolgailag lemásolni.

Szentpéteri Zsigmondot kellett volna törrel leszurnia. Megyeri a tört öltözőében feleitette. Kántorné, akinek Szentpéteri szinpadi halála után nagy jelenete következett várta, hogy Szentpéterit leszurják. A nagy izgalomban, hogy az előadást mégis valahogy megmentse, Megyeri lekapta fejéről a parókát és azzal »verte agyon« Szentpéterit. Persze nagy nevetés támadt és Kántorné hatásos jelenete tönkre lett téve. Kántorné ezért annyira megneheztelt hogy hónapokig nem állt szóba kollégájával.

A látszólagos ridegségen, hüvös természeten belül azonban mélyen érző szive volt. Barátait nagyon szerette és velük nagyon sok jó órát töltött el. Különösen nevetni szeretett. Déryné irja: »Nagyon sok jó órát töltöttünk együtt, mindketten szerettünk nevetni, de ő annyira, hogy mindjárt elterült a földön és ugy hentergett nevettében.« Jellemének alapvonása és élete minden keserüségének okozója tulzott büszkesége volt. Ez volt oka annak is, hogy a Nemzeti Szinház nem szerződ-

Mikoviny Sámuel

budavári munkáit említi.

Czagány István könyvismertetése /Gombos Zoltán: Budavári kertek/ - Müvtört.Ért.197o.4.sz.298-3o2.l.

3o1. l.

Mikoviny Sámuel

1735

l. Lósy-Schmidt Ede
dr.: Az Országos Magyar
Mérnöki Múzeum és a
műszaki múzeális gyűj-
temények 13.l. 48.l
fejlődése
harmincban.
Bp. 1941.

Soproni Szent-Mihály utczai XVII.
sz.-beli ház faragott részeinek
megvétele és elhelyezése

IX. 108

Mikovini

1737 - ben Zénilett térzajzol a dunabalparti Pest-röl

Gördonyi Albert, Buda és Pest a Tabi-járás előtt, Bp, 1941,

72 l.

Mikoviny Sámuel

térképén

M.D.K.

A vármegyék területi határai Mikoviny térképéről tűnik ki először.

Dr. Eszláry Károly: A közigazgatás területi reformjai

Városi Szemle, 1947. – 95 lap

Mikoviny Sámuel

vő

Faller Jenő: Adatok Mikoviny Sámuel udvari-kamarai mérnök és építész életéhez. Térképészeti Közlöny. I. k. 1930-32. 4. füzet.

bálták kendőzni, holott valójában inkább levantei és bizánci jelleggel »áldották« meg, a vidéket pedig lenézték, »Mucsának« bélyegezték. Holott ezekben a »Mucsákban« vergődött és kinlódott a tényleges magyarság. Papp Dánielben elegendő bátorság és konokság volt, hogy pálcát törjön a vidék mellett. Ezt irja »Tündérlak Magyarhonban« c. elbeszéléskötetének előszavában: »A kis-orosz mezőkön, ama vizes mocsaras lapályokon, hol a világon a legszomorubb az ősz és legelkorhadtabbak a füzek, egy hires nyugati iró egyszer megrugta a földet: »Micsoda sár, micsoda sár! — mondta — S ezek a bolond lengyelek ezt a sarat hazának hivják!« A mi otthoni mezőinket sem szakasztják meg ódon városok és haragos fenyőket sem látni a Telecska alján, csak ép kalász meg puha dombvidék mosolyog a tájon. Az Ur ide kétségkivül Tempevölgyet akart tenni, de tán a hatodik napon mégis félig-med-

A századforduló könnyelmün és fölényesen magyarkodó légkörében, midőn az irodalom többnyire csak mulatságos figurát szemlélt a magyar népben és Magyarország népeiben, Papp Dániel, a »tatárivadék« elbeszéléseinek jelentékeny részét honi szerbekről irta. És komolyan vette őket, érezte, hogy mulhatatlan dolgot képviselnek: a több mint ezer esztendő óta belénk folydogáló Bizáncot, a lelkünk mélyén még pihegő óhitet s a szláv lelkiséget, mely szin a magyar életérzés és kultura gazdag szőttesében. Érezte, hogy a magyar lélek bölcsességével, egyensulyával és tisztult emberségével szemben a szláv a nagy és örökös inger, az emberség határait feszegető vad indulat és a megható együgyüség, az örök gyermekesség, mely bizton jár a meredély szélén és ártatlan tekintettel néz a legriasztóbb mélységekbe. Papp Dániel nem dugta homokba a fejét akkor, midőn különös divat

Mikovinyi Sámuel

nem Selmecen, hanem Abelován (Nográd vm) született, hol atyja ev. lelkész volt. Bevégezvén tanulmányait, Europa nagy részét bentarta s 1723-ban a jenai egyetemen tanult. Ő Kora leghiresebb matematikusainak és mérnökeinek egyike volt. 1735-ben kir. kincstári mérnökké, nevezték ki. Mikor Bél Mátyás Notitia Hungariae nove historico-geographica c. munkát írta, 1735-ben a király utasította, hogy a térképek előállításában Bélnek segítségére legyen. Mikovinyi egy Bélhez intézett levélben tudatja, mikép kíván ez ügyben eljárni. Negy szempontot tart szeme előtt, a csillagászatot, mértanit, magnetismust és víztanit. Mutatványul közöl egy ilyen térképet, mely az országot Pozsonytól Zólyomig és Csábragtól Körmöcig ábrázolja. Az általa készített térképek (kivéve a melyek Bél munkájában megelentek) elvesztek-

Haandagos: Bél Mátyás. Értekezések a Tört. Tud. Körából. VIII. Köt. VIII. sz. Bp. 1879. 39. l.

Tekintetes

A hodrog szentesi templo
történendő befejeztével
munkavezetőm mük
Minthogy azomban ne
sámfalvi munkálatokhoz szánde
kérem a tekintetes bi
mérsékelt heti díjjazá
képen adandó 4–500 k
részesíteni méltózta

Mikovenyi Sámuel

l.

Medriczky Andor

Budapest régi fürdői

Bp. 1942. 47. l.

8, 9. t.

Officina

MIKOUINYI Sámuel /

rajzrészlet a XVIII. század elejéről
(Gellérthegy a török erőd romjaival
és a Kálvária három keresztjével)

Berza László-Marót Miklós:Citadella Bp. 1962.

/15

Mikoviny Sámuel

1737-ben készült rajza a budai palotáról nem az eredeti állapotot, hanem az elképzelt, befejezett épületet mutatja. /Matthey 1742-ben készült rajzáról hiányzó részletet is rekonstruálva rajzolta/.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

49. l.

Vikoviny

- Schmutzer 1737 évi rézmetszete a III. Károly korabeli budavári palota idealizált nyugati részét mutatja /Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae c. könyvéből (repr.)

Csagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Dp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

17.l.

Mikoviny Sámuel

1737-ben jelent meg ideálizált rajza a tető alatt álló, de üresen maradt palotáról Bél Mátyás Notitiae Hungariae novae című kompilációban

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

23.l.

Mikoviny Sámuel

A Jean Nicolas Jadot de Ville Ypsey által a budai várban tervezett új épületek elhelyezésénél és alaprajzi kitűzésénél ő nyújtotta a legnagyobb segítséget.

Csoóny István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

25.1.

Mikoviny Sámuel

2.

korának legnagyobb magyar mérnöke és térképésze. A budavári építkezések tervezésében nem vett részt. Feladata a Várhegy planírozása és a vízmű megépítése volt, amit halála miatt (1750) nem sokáig irányíthatott.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

25. l.

Grafika. Magyarország térképe
Mikoviny Sámueltől.

Archaeologiai Értesítő

1950, 2. szám, 96–99.

Valkó Sándor: A solymári vár
hadtörténelmi jelentősége

Mikoviny Sámuel

királyi építész 1749-ben készült Pest-Buda
térképét említi, részletét közli

Bíró József: 150 éves a budapesti átkelő
gőzhajózás

Budapest, 1970. 10. sz. 38-39. l.

Mikoviny Sámuel

„Buda látképe a XVIII. sz. első felében" metszet Repr.

„Pest látképe" Repr.

Raab: Magyar épületemlékek. I. 218, 219. kép. Műszaki kiadó 1971.

Mikovinyi József

ötvös

1828, 1832 Eger

a segéddelés i tanonccal

dolgozik

Kapuszgarornötvösök 41 l.

8571

...czad balra. Jobb kezével az asztalra
...gyűrűs baljában kalpagját fogja. In-
...lői láthatók, csomóra kötött nyakken-
...ból való, hasitott ujú mentéje prémes és
...s. Felirata a kép alatt öt sorban:

...NDOR
...és Pénzügyminister,
...nácsos,
...rend lovagja
...lő".

...: „Giehsz",
...réby Sománé"
...Testvérek Budapesten".
...gyrága 24.8 cm

...ii (alángom.)

75/94 N° 7.

	Tartozik	Követel	X	Egyenleg

Tartozik	Követel	X	Egyenleg
29.62		T	29.62
	29.62		—
12.56		T	12.56
35.-	35.-	T	12.56
35.-	35.-	T	12.56
35.-	35.-	T	12.56
181.-		T	193.56
9.12		T	202.68
35.-	35.-	T	202.68
9.12		T	211.80
8.40		T	220.20
	48.-	T	172.20
	88.-	T	84.20

609		**Josephus Mikovinyi,** e. 1828—1832. (1830-ban vidéki mester Besztercebányán, ahol 1816-tól 1821-ig tanuló volt. — *1830 Landmeister in Neusohl, wo er 1816—1821 Lehrling war.)*	
	Nr. 597	4 drb gyümölcskés. — *4 Stück Obstmesser.* — Empire. Kiszely Géza, Bp.	
610		Mikovinyi Ugyanaz. — *Derselbe.*	
	Nr. 598	*a)* Lábas fedelén sassal. — *Kasserolle, auf d. Deckel Adler.* Malatinszky Györgyné, Bp.	
	Nr. 598	*b)* Lábas fedelén makkal. — *Kasserolle, auf d. Deckel Eichel.* ~~Auctio „Vagyonmentő"~~, 1929, XI, Bp. (Csányi.)	Árverési Csarnok — Auktionshalle,

Körnagyötvj. 100-l

Study

	Kikiáltási ár pengőben
395. ZSEBÓRA, többszínű arany, orsos szerkezettel. XVIII. század vége. Francia	140
396. ZSEBÓRA 18 kar. aranyból, hátlapja zománcos díszítésű. Török számlappal. 1840 körül	140
397. ZSEBÓRA aranyból, kulcsos szerkezettel, zománcozott hátlappal	120
398. ZSEBÓRA aranyból, kulcsos szerkezettel, mindkét fedele zománcozott díszítéssel	150
399. ZSEBÓRA aranyból, orsós szerkezettel, vésett díszítéssel	90
400. ZSEBÓRA aranyból, kulcsos szerkezettel, fekete zománcdísszel	130
401. ZSEBÓRA 18 kar. aranyból, kulcsos szerkezettel, zománcozott dísszel	80
402. ZSEBÓRA 18 kar. aranyból, kulcsos szerkezettel, zománcozott dísszel	80
403. MELLTŰ 16 kar. aranyból, zománcozott dísszel	60
404. MELLTŰ 16 kar. aranyból, zománcozott díszítéssel. A XVII. század ízlésében	170
405. KARKÖTŐ 18 kar. aranyból, zománcozott díszítéssel. 1850 körül	100
406. JEGYZŐKÖNYVECSKE, papír- és pergamenlapokkal, ezüstveretes bőrkötésben. Páris, XIX. század eleje . . .	100
407. GYERTYATARTÓ ezüstből. Bécs, 1850. Egy pár 560 gr.	105
408. TÁLACSKA, ezüst, vert dísszel. Bécs, 1846. 113 gr. . .	52
409. CUKORDOBOZ ezüstből, igen gazdag trébelt dísszel. Bécs, 1840. 518 gr.	210
410. TÁL ezüstből. Bécs, 1830. 416 gr.	100
411. CUKORTARTÓ ezüstből, trébelt díszítéssel. München, XVIII. század közepe. 390 gr.	270
412. TEJSZÍNLÁBAS ezüstből. Liptószentmiklós, Mikovinyi, 1830. 405 gr.	200
413. GYÜMÖLCSÁLLVÁNY ezüstből. 1840 körül. 2600 gr. .	500
414. CUKORDOBOZ ezüstből. Augsburg, 1714—1716. C D mesterjeggyel. (Christianus Drentwet [† 1737]) . . .	300
415. KANCSÓ FEDŐVEL trébelt ezüstből. A XVII. század ízlésében. 270 gr.	300
416. ÁLDOZÓKEHELY paténával, trébelt és aranyozott ezüstből. Bécs, 1750 körül. 565 gr.	350
417. OSTYATARTÓKEHELY FEDŐVEL (Ciborium), trébelt és aranyozott ezüst. Bécs, 1758. 368 gr. Ezüstcsipkés selyemköpenykével	280

Ároverési Közlöny
1929. 5-ik sz.

		Kikiáltási ár pengőben
418.	CUKORTARTÓ ezüstből, áttört díszítéssel. 1840 körül. 432 gr.	150
419.	KÁVÉSKANNA FEDŐVEL ezüstből, gazdag újbarok-díszítéssel. Bécs, 1831. 904 gr.	450
420.	KANNÁCSKA ezüstből, domború díszítéssel. 201 gr.	65
421.	CUKORTARTÓ ezüstből, fedelén oroszlán. Bécs, 1833. 570 gr.	225
422.	MOKKÁSKANNA ezüstből. Bécs, 1818. 255 gr.	100
423.	KANNA ezüstből, domború díszítéssel. 150 gr.	60
424.	HOSSZÚKÁS TÁLCA ezüstből, domborított peremmel. Bécs, 1825. 370 gr.	110
425.	KANNA FEDŐVEL ezüstből, trébelt díszítéssel. 885 gr.	260
426.	LÁNCBETÉT aranyból, zománcozott díszítéssel	50

Mikoviny Sámuel

a palotaépítkezésben zészt vett korának egyik képzett, nagy műveltségű és tehetséges mérnöke, térképésze. 1750-ben halt meg

Gombos Zoltán: Budavári kertek
Natura Bp. 1969 98. old

Mikoviny – A. és E. Schmuser

részlet zézmetszetükből:

A Várhegy 1733

Granasztói Pál bev. Pest-Budai városképek 14-15 l.
Magyar Helikon 1969

Mikovinyi Sámuel
sein

med

Gerő László
A Szervita-tér.
Budapest, 1947
61. l.

Mikoviny Sámuel

Lásd

Durst 14. l.

MOB kat. 3348.

Lásd

Irmédi-Molnár

László: Mikoviny Sámuel térképfelvéseli módszere.

Térképészeti Közlöny

1930.

Mikoviny S.

1779

l. Eperjessy 1929

35. l.

Mikovinyi Sámuel

l.

Levéltári Közlemények

1946. 194. l.

dárd még

Zinnyei

VIII. k. 1367. h.

Lgv. Kasse 15.963.80
2 141.—
Top

Mikovinyi Sámuel

l.

Kogumagyi Szép

16. l.

Fábián Gábor dolgozó szobájának bútorai

IX. -41.

Mikovinyi Sámuel

lásd

Takáts Sándor:

Komárom vidéke és Brigetio a 18. század közepén. A Komáromvármegyei és Városi Muzeum-Egyesület értesítője

XIII. évf. Komárom 1908
24–33. l. keppel

MOB kst. 4056.

Mikoviny Sámuel

metszetét lásd okv
felsorolva
Bél Mátyás
műveiben

Havasföldskot

34, 35. l.

Mikoviny S.

Mikovini S.: Epistola de methodo concinnandarum mapparum Hungariae topographium. Posoni 1732.
4-r.

Havassföldrkvt

33. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

ELNÖK

Főtisztel

Nagyemlékü Werner Aó
Müemlékek Országos Bizottsága,r
legbensőgg részvétet fejezem k
A Müemlékek Országos
finom müvészi izléssel biró nék
ügynek is meleg pártfogolója vo
Fogadja a Főtisztel

Mikoviny Sámuel

l.

Rapkert

103, 105. l.

Keppel

Mikovinyi Sámuel
mérnök

1774. Fenti önrevételei és térképe a Duna kiáradásairól. Pestvármegye levéltárában.

Galg Pestom
I. vész 23. l

Mikovinyi – A. és F. Schmutzer

részlet részletéből:

Pest és a Gellérthegy 1733

Granasztói Pál ker. Pest-Budai városképek 10-11. l.
Magyar Helikon 1969

M.D.K.

MIKOVINYI Sámuel mérnök

Szerző: Tala... Bp. 1854. 12. l.

M.D.K.

MIKOVINYI Sámuel rézmetsző
(1700 – 1750 ?)

abelovai (Nógrád m.) származású
mérnök, rézmetsző és kartografus.
Pozsony város látképe 2 nézetből (Bél M.
krónikájában) rézbe metszette A Kalt-
schmiat.

Drescher P.: Bibl. Tars. 8. kiáll. s., 55. l.

9.

M. D. K.

MIKOVINYI Sámuel mérnök
megh. 1750.

Jadot munkatársa a budai várfalak
épiklzésénél (1749 – 1750
Vízmű

Kapossy János: Mégegyszer a budai királyi
vár tervező mestereről 124., 125., 127.
128.,
Művért. 1953. 1-2. sz.

Mikosinyi Sámuel, építész, rézmetsző

M Dh

1700 – 1749. – Jénában tanult. Bányamérnökként és építészként tért haza. Egyben: rézmetsző és térképész. Fiatal korában maga véste a lemezeket, később csak a rajzot kénitette. Bél Mátyás: Notitia Hungariae Novae c. díszes kiállítású nagy művét így illusztrálta. Megyetérképeket és városképeket rajzolt, s rajzait mások ritték át rézre.

Mikosinyi = Schmutzer: „Pest 1737-ben." c. rézkarc. Repr.

Kéki Béla: A rézmetszet mint könyvillusztráció

A Könyv

13–17. l

[Könyvbarát], Bp. 1955. január

V / 1. sz.

M. P. K.

MIKOVINY Sámuel

Térképez Bél kátyás: Notia Hungariae Novae (Viennae I. 1735, IV., 1742) c. művében

Gerő: Magyarországi várépítészet

Bp. 1855. 436. l.

Mikovinyi Sámuel

térképe:

- MTK

Nógrád megye a XVIII. sz. közepén.
/Bél.M. Notitia c. munkájában 1742/

repr. 14. kép.

Genthon:Nógrád.1954.

Mikoviny

Mikoviny, S.

MDK

Repr: Buda és Pest a XVIII. sz. első felében.

Mikoviny S. Rajza.
Schmuzer J. rézmetszete.

66.o. 54. kép.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

Mikovinyi Sámuel

építészmérnök

A Mária Terézia-féle budai pal tapület kitüzésénél közremüködött.

66.o.

Borsos -Sódor - Zádor: Budapest. Bp.1950

Nikoviny Sámuel ~~rajzoló~~ építés M.D.K.

1737 es rajza tájékoztat a várpalota akkori képéről

1750 ben bekövetkezett haláláig ve zette az építkezést.

Gerő L.: A budai várpalota tört. 1541-től nap jainkig. Klny Bpest hüemléki. Bp. 1955 293, 294

Mikovinyi, Samuel (XVIII. n.)

XVIII.-ik n.-beli ~~n~~ rajz, mely a fellért hegyet és az erődítmény tornyait ábrázolja - és a kálvária 3 keresztjét. (francia nőveg)

Berra László-Marót Miklós; Cytadella. Bp. 1962,

15.

Mike

 m. D. K.

Mikovini Samuel festő és grafikus Hiebern Izrael kortarsa.

Anna Petrová - Pleskova: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia. Bratislava, 1966.

28. old.

-45- M.D.K.

Mikoveny Sámuel, grafikus, 1700-1750

Grafikai lapokat hárfit tájhópkokkal.

Anna Petrova-Ploshová: Slovenské výtvarné umenie obdobia národného obrodenia.
Bratislava, 1966. 31. old.

Mikovinyi

Metnete Buddról Bél Mátyás 1737-ben
megjelent „Notitia Hungariae"-jában

Gerő László: A budai várpalota rövid építéstörténete.
MTA II. Tan.-Közl. Tud. Ort. Közl. II. köt. 1. sz. (1951) 59. l.

Mikoviny Sámuel rajza után
kétszült rézmetszetből sétzlet.

Megjelent Bél Mátyás "Notitia Hungariae
Novae" c. munkájában 1737-ben.

Repülőhíd Pest és Buda között.

43.

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról, Helikon 1959

M.D.K.

Mikovinyi Sámuel, rajzoló

budai várpalotát helyéről ábrázoló rajza alapján Joseph és Andreas Schmutzer metszetter részére, Bécsben, 1737-ben.
255×518 mm.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. 2 köt.
1. köt. 38. old.
2. " 36. old.
37. á

M.D.K.

Mikovinyi Sámuel (?), rajzoló

rajzai után készült két rézkarcot köröl a szerző Visegrád váráról, 1737-ből. Az egyik keleti nézet, a másik alaprajz.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. 2 köt.

2. köt. 154.-155. old.
227. á 228. á. old.

Mikovinyi Sámuel

l.

Dor Fellner

5. l.

Mikoviny Sámuel

rézmetsző

l. Gerò Bvai

96. l.

(Képpel)

Mikoviny Sámuel

K

l.

Gerő László Tata
települése és emlékei. Bp. 1954
12. l.

MDK

Mikovinyi Sámuel

~~1714-1790~~// 17000-1749 után

hires mérnök és térképész

Bél Mátyás "Notitia Hungáriae Novae" c. munkájában közöl rajzai után készült rézmetszeteket.

Legjobb munkája a Pestet, Budát és Obudát ábrázoló, J. és A. Schmutzer metszésében megjelent lap.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

10.1.

M. D. K.

MIKOVINYI Sámuel

A budai vár kipe III. Károly palotájával, rézmetszet Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae c. művének 3. kötetében (Bécs 1733.)
Repr.

Gerő László: A budai vár helyreállítása Bu. 1951. 96. l.

MDK

Mikovsinyi Šámuel

Gerő László: Tata települése és müemlékei.
Bp. 1954. 12.o.

MDK

Mikoviny Sámuel

Schöen Arnold: A budai szent Anna templom.

Mikovinyi Sámuel (n.1700) M.D.K.

mérnök, rézmetsző és kartográfus; Bél Mátyás latinnyelvű földrajzkönyvének egyik lapján Buda és Pest látképét ábrázolta. Bécs. 1737. Mikovinyi rajzát Andreas Schmütz és Josef Schmütz metszették rézre.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp.1963. 185-186 old. LXXXIII. t

M. D. K.

MIKOVINYI Sámuel mérnök, rapoló

(1700 – 1749 után)

1730-as években felvékli rapót Budáról és Pestről.

„Buda és Óbuda" (1737) réztemetszette Schmetzer (repr.)

Mitre, Bél Mátyás Notitia Hungariae novae" c. könyve III. kötetében jelent meg

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 119, 121-l.

Miks Ferenc

épitéz

Gentmünd

195.6

44

ény

onáról, mely összegez mint

tményeinek bizottsági magvizs

ák tez utam villamos vasuti

ágos Bizottsága pénztárától

ár hó 21-én.

Dr. Szőnyi Ottó

aliadó.

Mikovinyi Sámuel mérnök M.D.K.

Eszterházyak szolgálatában Tata vidé-
kének csatornahálózatát kiépíti és a
tanakat szabályozza.

dr Kardoss György: A magyar barokk és zopf
építészet rövid ömefoglalása. 1952. mérnöki
Továbbképző Intézet előadás-sorozatából. M.19

28.l.

Milcovinyi Sámuel

A Király-kút őrét később, a királyi palota nagyszabású újjáépítése alkalmával 1749-1750-ben állíttották helyre. Ezt a munkát korának legtehetségesebb magyar mérnöke, Milcovinyi Sámuel irányította.

Horti Katalin: A Szabadság-hegy és vidéke.
Budapest VII. évf. 2. sz. 1967. febr., 17. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Mikovinyi Sámuel

A deményfalvi barlang. Megjárta és lerajzolta 1719 jul. 3-ig: Buchholtz György, metszette fenti, kiadta Béla Mályás 1735-ben.

E metszet egy részlete vepr-

Siklossy László dr

A magyar sport ezer éve I. k. Bp. 1927. 350. l. u.

Mikovinyi

mérnök

1747-ben gróf Esterházy József és a kir. Kincstár fenti tervei szerint a tatakörnyéki forrásvizek nagyrészét egy 600 holdas tóban gyűjtötték ösze, a felesleges vizet pedig csatornával elvezették

Polgárdy Géza

Vértes hegység kalauza. Magyarországi útikalauzok. 3. sz. Bp 1939. 94. l.

Mikovčinyi

A tatai Nagytó mai alakjat a XVIII. század első felében nyerte fenti tervei szerint

Hock István:

A tatai tanulmányi kirándulás.

MMÉE közl

1940. 152. l.

VASÁRNAP
9
Kat. Veronika
Prot. Lukrécia

Ő görög

26. Dávid

HÉTFŐ
10
Kat. Amália
Prot. Amália

27 Sámson

KEDD
11
Kat. I. Piusz
Prot. Lili p.

28 Cirus, Ján.

SZERDA
12

Mikoviny Sámuel

vrdl

Schne Juh Fejérvm

389. l.

Április

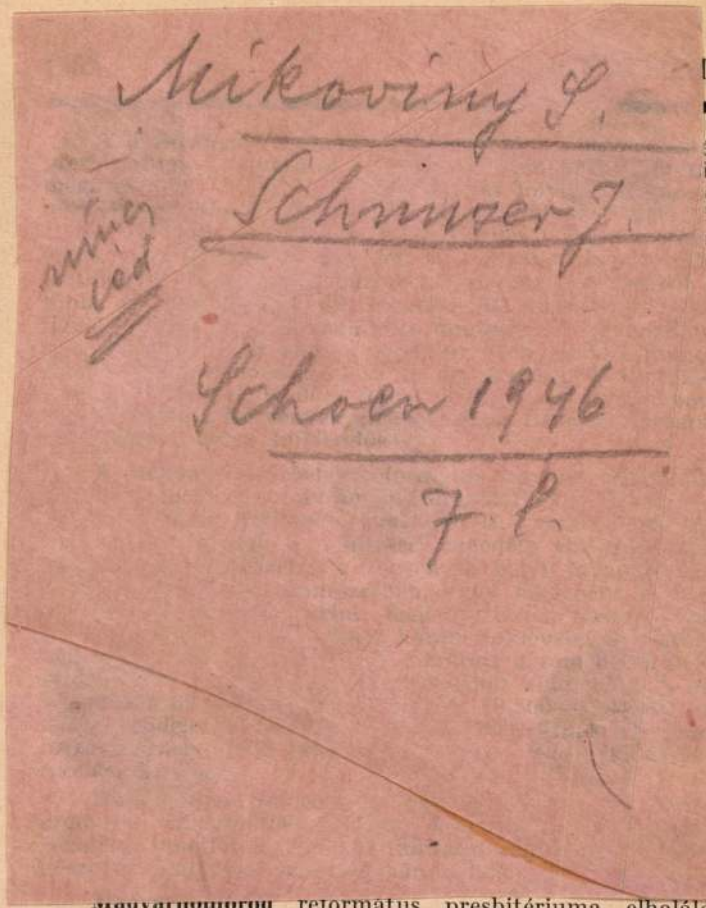

Magyarhomorog református presbitériuma elhalálozás folytán megüresedett II. sz. *tanítói* állásra pályázatot hirdet. Javadalom törvényes. Kötelessége: I—II. osztály vezetése, belmissziói munka, soros kántorság végzése. Pályázati határidő 1938 június 26. Válaszbélyeges, teljesen felszerelt kérvényeket református egyház presbitériuma címére — Magyarhomorog, u. p. Körösszakál, Bihar m. — kell küldeni. Rendes, kisegítő tanerők és személyesen be-

123 megbízható cégnél

nyújt vásárlási lehetőséget! Egy helyen jelent fizetési kötelezettséget! A havonta megújuló állandó továbbvásárolhatás jogával!

a „Takarékosság" Kereskedelmi R.-T.

bevásárlási rendszere, mely a mai gazdasági helyzet legmegfelelőbb beszerzési módját biztosítja a vásárlóközönség számára

A „TAKARÉKOSSÁG" vásárlási igazolványai és utalványai a „Takarékosság" igazgatóságánál igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapitotta 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 20-06. és 15—48. Debrecen.

Kitünő fütőképességü magyar „Perpetuum"-kályhák

Mikovinyi Sámmel

Thieme Becker

XXIV. 553. l.

(Lyka)

FILM-KÖNYV-LAPTERJESZTŐ ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

Budapest, V., Visegrádi-u. 36.
Telefon: 493-947.

MAGYAR KIR. POSTA

T. Gulyás Imre úr

hirlapbizományos úrnő

Ismeretlen
Inconnu.

KISALAG
43 II. 18 18

~~Kisalag~~

Vesz Dezi

Mikovinyi Sámuel

l.

Arv. Csam. 99. anke. Eat.

2051. n.

Mikoviny Sámuel

Faller füreseinek
pontos címe

Faller Jenő Adatok
Mikoviny Sámuel
udvari és kamarai
mérnök és épitész
életéhez. Bp. 1932.

kissé ~~[illegible]~~ jobbra (fordulva vanábrázolva). Leeresztett jobb kezében
a szék támláját fogja. Rövid hajat, ba-
lló ing gallérjának sarkai ~~[illegible]~~ lehajtvák, kéz-
~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ kettős elejű kabátjáig be ~~[illegible]~~
. Balról a háttérben az asztalra vetett füg-
ta a kéz alatt három sorban:

ő"

r. miniszter,

stb."

by Sorváné",

tilos",

estvérek Budapesten".

gysága 27.5 cm.

onz.

kö. nyom.)

hin. pap.)

116/95 No 1-2

Mikovinyi Sámuel

Lásd okv

Dornyay Béla dr.

Régi tatai tükrépek.

Tata, 1937. 15. l.

MOB könyvt.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Mikoviny Sámuel

Fallér Jenő:

Adatok Mikoviny Sámuel udvari-kamarai mérnök és építész életéhez.

Különlenyomat a Térképészeti Közlöny I–K. 9. füzetéből

Bp. 1932.

BUDAPEST
62 K 12-1

Mikoviny Sámuel

vod

Dornyay Béla dr.:

Tata és Tóváros
1848-ban.
Tata 1938.
16, 17. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Mikoviny Sámuel

rod
2

Faller Jenő: A
bécsi hadilevéltár Tata-
tóvárosi vonatkozású raj-
zai és térképei. Tata 1938
Q. l - 12. l.

1919. szeptemberében minden kormány- vagy párttámogatás nélkül én alapitottam. Már a kommün idején felmerült az ellenforradalmi emigrációban az a gondolat, hogy Bécsben egy nagy magyar sajtóorgánumot kell alapitani, amit becsempészhetünk Magyarországba, hogy az ország közönségével megismertessük a bolsevista rezsim gyalázatos garázdálkodását és belülről döntsük meg a rendszert. Amig azonban az előkészitő munkálatok folytak, a kommün megbukott és Magyarországon a Friedrich-kormány került uralomra. Kézenfekvő volt, hogy a magyarországi sajtótermékeket belátható időn belül nem fogják az utódállamok területére beengedni, ezért fokozott politikai és kulturális jelentőséget tulajdonitottam annak, hogy egy hazafias szellemben irányitott magyar napilappal Bécsből befolyásolhatom az elszakitott területek, elsősorban a Felvidék magyarságának közvéleményét.

Az alapitási költségek harmadrészét én viseltem, a többit pedig két, a politikától teljesen távolálló barátom vállalta. Sem politikusokhoz, sem a kormányhoz nem fordultam pénzért vagy

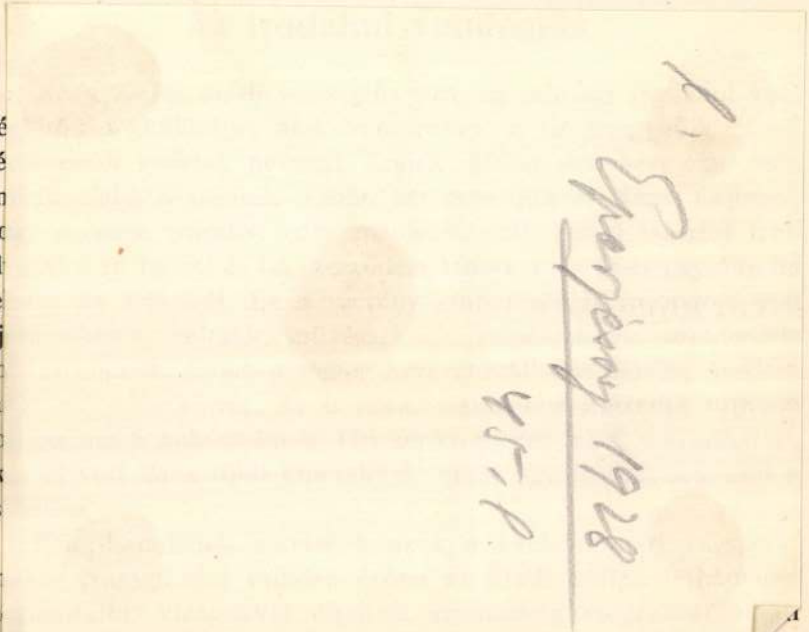

dé
vé
an
ho
ol
je
uj
bo
m
vo
ak
zs

an
m
köre ültette őket és malacpecsenyétől kezdve mindenfelé trak-
tálta, ami csak szem-szájnak ingere. A vacsora során aztán a

Mikovinyi

P. Egerjesy 1928
45.P

A kártyaszenvedély odáig fokozódott az irodalmi vendéglősben, hogyha nem akadt partnere, ő maga finanszirozott a vele való játékra pénztelen embereket. Nem egyszer kölcsön adott komoly összegeket pénztelen fiatal aradi ujságíróknak, hogy csak játszanak vele. A dolog vége aztán az lett, hogy reggel a partnerek meggazdagodva távoztak, Nagy Lajos pedig fillér nélkül ment haza.

Élemedettebb korában kezdett megokosodni Nagy Lajos, fogadalmat tett, hogy nem kártyázik többé és elhatározását be is tartotta. Néha azonban mégis csak megjelent próbálkozni valamelyik kávéházban vagy kaszinóban. De Fortuna istenasszony örökig hütlen maradt hozzá. Nyerni soha nem tudott, veszteni annál többet. De ennek a kedves, jólelkü, jobb sorsra érdemes vendégszerető embernek a neve és emléke a bohémvilágban mind a mai napig fennmaradt.

Az alsósztregovai kastélyban

Tudvalevő, hogy „Az ember tragédiája“ Alsó-Sztregován, Madách Imre kastélyában született. Madách Imre fia, Madách

Mikovinyi Sámmel

l.

Dornyay Béla do

Fellenthali Fellner

Jakab tatai épitő-

művészről. Bp.

1930. 5. l.

D. a J. Kr! Ave Maria!

Szivből köszöntjük a kedves Olvasót!

Hazafias örömet, lelki felüdülést szeretnénk szerezni a besnyői Szent Szüz tisztelőinek, csodákkal megszentelt ősi kegyhelyünk áldozatos lelkü zarándokainak, kegyes jótevőink növekvő táborának, amikor 1941. évi Naptárunkat új köntösben és új tartalommal nagybecsü címükre megküldeni bátorkodunk.

Tesszük ezt azon reményben, hogy kicsiny Naptárunk tetszését megnyeri és azt elfogadni méltóztatik. Ellenértékének szíves átutalása révén pedig bennünket hozzá tetszik segíteni, hogy egy évtizedek óta sürgető kérdés megoldást nyerjen.

Mult évi Naptárunk kérő szava utat talált Jótevőink szívéhez. Ennek köszönhető, hogy áll Máriabesnyőn az első zarándokház, mely az időjárás viszontagságai ellen ezen a nyáron is oly sok testvérünknek nyújtott menedéket.

Bízunk abban, hogy új Naptárunk kérő szava sem lesz szegényebb. Hogy megnyitja a jótevő szíveket. Jövőre pedig, ha eljönnek hozzánk, a kopott falak helyett ujrafestett szép templomot találnak. Legyen örömük a jóleső érzés: egy ecsetvonással én is hozzájárultam Isten hajlékának szépítéséhez.

Egyuttal legyen szabad mély tisztelettel kérni kedves Olvasóinkat, hogy a nemes cél érdekében terjesszék Naptárunkat ismerőseik körében. Kivánatra készséggel küldünk ujabb példányokat.

Hálatelt szívvel köszönjük meg a tettekben is kifejezésre juttatott jóakarat minden parányi megnyilvánulását. Egész életére, családjára, gondjaira és küzdelmeire buzgó imádságban kérik az Ur áldását, a Szűzanya hathatós támogatását Máriabesnyőn

A KAPUCINUS ATYÁK.

Mikoviny S.

1740

l.

Eperjesy 1929

16 l.

Klapka IV. 235

Mikovinyi

l,

Radoskasély II.

57. l -

UJHELYI SÁNDORNÉ

Dr. [illegible]
dohányhagyaradja
BODSZENTMIHÁLY.

Mikovínyi

Pest látképe északról
1737. Fenti metszete
Bél Mátyás Notitia
novae Hungariae
c. művéből -
repr.

Bierbauer Virgil dr:
Városépítési problémák
Budapest Belvárosának északi oldalán.
Tér és Forma 1936.
190. l.

Minisztérium 76.171/1942 III.1.számu
nak a Műemlékek Országos Bizottsága el-
a dunabogdányi rk.templom tatarozásá-
et jelentem:
öldmivelésügyi Minisztérium közölte a
val, hogy a dunabogdányi templom rossz
llitása elkerülhetetlen, erre való te-
ért. A Műemlékek Országos Bizottsága a
5 számu 1936 nov.3.-án kelt válaszában
isztériummal, hogy a templom szentély-
empontból kielégitő, nagyfoku repedé-
daliven és a lebontott torony körüli
zágos Bizottsága közölte egyuttal a föld-
a helyreállitási programm főbb irányelve-

Mikovínyi

László

Rados Jenő dr.

Magyar Kastélyok

226 l.

Berkesz *12.*
Besnyő *221.*
Bethlenfalva *213,* 9.
Bécs *9, 11, 12.*
Bélád *12.*
Bély *15.*
Bia *12, 16, 231,* 184.
Bicske *14, 15, 226,* 134, 135, 224.
Boconád *12.*
Bodajk *12, 16, 231,* 175.
Bodókő-Váralja *12.*
Bogát *16.*
Brunóc *12.*
Budafok *12.*
Bükkösd *14, 221,* 92—94.
Chantilly *17.*
Csákberény *12, 231.*
Csáktornya 26.
Csákvár *12, 15, 18, 229,* 162, 168—171, 187, 231.
Csehberek *12.*
Cseklész *12, 218.*
Cserenye *14.*
Cserhátsurány *12.*
Csurgó *18.*
Darnó *12.*
Devecser *232.*
Dég *15, 16, 18, 227,* 161, 172—173. 225—226.
Frigyesvágás *213,* 8.
Fülek *12.*
Galánta *16.*
Galgagyörök 198.
Gács *14, 222,* 4, 89—9
Gáta *223,* 122.
Gernyeszeg *14, 221,* 95
Geszt *12.*
Girincs *12, 14.*
Gomba *12, 231.*
Gödöllő *12, 14, 17, 220,* 147, 220.
Gyömrő *9, 12, 15, 18,*
Gyöngyös *16,* 192—193
Győr 124.
Hajós *12, 14.*
Hanusfalva 19.
Hatvan *12, 14, 221,* 8
Hegyfalu *12, 15, 16, 228,*
Hercegszántó *12.*
Hédervár *14, 18, 215,*
Holics *18,* 133.
Hőgyész 62.
Hull *12.*
Iharosberény *12.*
Ikervár *16, 232,* 203.
Itália *10.*
Kaplat *14.*
Kaposújlak *12.*

Mikoviny

vérus

d.

Tanulmányok

Bp. multjából

III. k. 159. l.

Csicsiveskori ötvösmunkák Trencsén

vármegyében VI. 242.

metőből
ábor ustól 1903 Febr 7 II-ik tábla

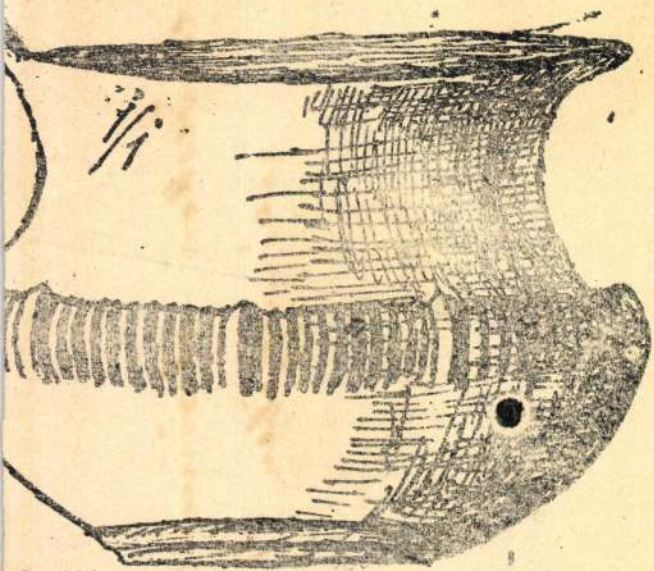

Körül, a fül és a nem egészen
nyosan elhelyezett, magasabban
függélyes tarejok között, a fültől
ámítva 4., 12., 5., 5., 9., 5., hornyolat
diszitést. A talp körül két hor-
lut. Nem korongon készült

8.)

Mikovinyi.

Tótok Rákóczi korá-
ban. Bél Mátyás
Notitia Hungariae
c. műve II. k. 320.
lapján Turóc vármegye
térképén

Repr-

Márki Sándor dr
II. Rákóczi Ferenc
I. k. 1676–1707.
Bp. 1907. 483. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Mikoviny

12*

Pest-Buda
látképe
Bél Mátyás
művében.

Emlitve:

Vayer Sajós:

Pesti mester budai
látképe a rokokó
idejéből.

Budapest
1947. 95. l.

Állami ösztöndíjas:

Dr. Korompay Bertalan (1908, Budapest, ág. ev.) h. tanár (Zichy főigazgató, Zsirai, Pais professzorok) 1941. november 1-től 1942. április 10-ig tartó finnországi tanulmányútját a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről kapott 1000 pengős ösztöndíjon kívül a Finn Nemzeti Szövetség (Suomalaisuuden Liitto) 500 pengős további ösztöndíja tette lehetővé. Kinttartózkodása első heteiben a néprokonsági napon rádión is közvetített előadást tartott az egyetem díszermében a megnagyobbodott Magyarországról. Aláírta a Magyar-Finn Társaság és négy finn néprokonsági egyesület együttműködési szerződését. Ezután folklorisztikai és néprajzi tanulmányokat folytatott, megismerkedett finn és svéd folkloregyüjtő-szervezetekkel. A tárgyi néprajz területén adalékokat gyüjtött évek óta készülő nagy összehasonlító csapdatanulmányához, amelyet „Csapda-típusok rokonsága" címen szándékozik kiadni. Saját költségén Svédországban is töltött három hetet.

Finnországban folytatott tanulmányokat ezenkívül *Molnár Rudolf* evangélikus teológus, egyházi ösztöndíjjal.

Mikovinyi

l.

Gereczerajztár

327. h

Pozsony vármegye tőlépe

1757

Füró vasból VII. 241

Mikovinyi

d.

Scholtabáni

11. l

Tiszafüredi Múzeum – és Könyvtárcsplet

múzeuma IV. 137

Mikovíny

rkm.

l.

Schoen Ondra

19. l.

Um 1475

Mikovinyi

vod

Neinethy tajos=

A budapest – vizi-
varosi Erzsébetiek.

Bp. é. n.

7. l.

Cadmus (gör. kadmosz), Agenor fia, Európa testvére, a 16 görög törzsből álló hellén nemzetség ősatyja. Mikor Zeus elrabolta Európát, C. elindult testvérét keresni, de nem találta meg. Ekkor Delphoiban megkérdezte az isteneket, hogy hol telepedjék le. Az istenek azt a tanácsot adták neki, hogy kövesse a tehenet, amely elébe kerül, és ahol az lefekszik, ott építsen várost. Ez a tehén Boiotiában feküdt le, ahol C. megalapította Thébait. Ott megölte a sárkányt, amely Ares szent forrását őrizte, és fogaiból harcosokat vetett. Ezek egymást megölték, csak öten maradtak életben, akik C.-nak segítettek a város építésében. Ezek voltak a thébai nemesség ősei. C. Harmoniát, Ares és Aphrodité leányát vette feleségül. Az istenek lakodalmukra eljöttek az Olympusról, és ajándékokat hoztak. Harmonia nyakéke és ruhája szerencsét hozott, de mindig vérbűnre vezetett. C. és Harmonia Illyriába költöztek, ahol sárkányokká változtak. Zeus a Boszporoszban szigetté változtatta őket.

Cadmium (lat. kadmiosz), Aszfaltszerű ólmányon alig összekenve, olajban szénylyuktatható, kékszárnyú v. fekete nyíró árjával, kél oldalon egy-egy konzolos lozanyvalyval, két sorozfalnak a fenekelmi mozgatóberendezésre készült összekenyvek, melyeknek kezkivalóbb darabja az 1617-ben készült pomeraniai összekenyv. (L. ö.)

Cadmot nóz (kabinet nóz), A kevelezés titkos diplomáciaszerv szolgáló hivatal, először XIV. Lajos alkalmazta.

Cadmoskon (fr. kabosson), Természetes (többnyire terjedelmes) alakúban csészolt és felhasznált drágakő. Az en C.-kószoráskat főleg régebben készítették, manapság csak ritkán alkalmazzák, amilyen a macskaszem, csillagszem, holdkő stb.

Cadot (kádo), *Emmanuel* (1420—98), Olasz hajós angol szolgálatban. É.-Amerika felfedezője. (1497.)

Cadoudal, *Jeánno Alvarez* (1460—1526), Vasco da Gama sikeres utján hajóraja mellett vitorlázott, először Indiában. (1500.)

Cadoudal (fr. kadudál), Kétkerekű, könnyű, egyfogatos kocsi. (L. *Cab.*)

Caduin (kaceszmi), *Gaulio* (1550—1618), Olasz szónok. Az opera-műfaj kezdeményezőinek egyike.

Cadhe-nez (fr. kasné), ortelkező; kendő a nyak, ott és szájl helekarcsina.

Cadhin (kzsesn), *Marcah* (* 1892), Tanárjából lett országgyűlési képviselő, a francia kommunista párt vezére.

Cadhinoz-cadhinozott (fr. kaz-), a. m. bordium, bexomm. A cadhinozásnak különösen Tenese nevezte. A 12. szonzói csatában (l. *Világháború*) ért nagy veresége miatt alkalmatlanná vált.

Caecilius Metellusok, Római plebejusi család. Legismertebb tagjai: *Q. (Caecilius) C. M. Numidicus* Kr. e. 109-ben consul; sikeresen harcolt Jugurtha ellen, míg ellene Marius nem lépett fel. Ő volt a leghíresebb ellenfele Marius, (Caius) Marius, őt fel nem váltotta. Fia, *Q. (Caecilius) C. M. Pius*, a Marius és Cinna-pártiak és Sertorius ellen harcolt. Adoptio útján az ő fiává lett *Q. (Caecilius) C. M. Pius Scipio*, aki unokája volt egy P. (Cornelius) Cornelius Scipio Nasicának, aki *C. M. Macedonicus*nak leányát, *Caecilia Metellát*, nőül vette. Leányát, Corneliát, Pompeius vette feleségül, akinek ő 52-ben konzultársa is volt. A pharsalosi csata után Afrikába menekült, a thapsusi után önkezével vetett véget életének.

Caecilius mons, A 7 római halom egyike.

Caen (kán), Város Normandiában. 34.000 l.

Caesar, Mint cognomen l. *Julius Caesarok*. Claudius óta a római császárok egyik címe. Ebből származik a német Kaiser, az orosz cár, a magyar császár.

Caesar ad Rubiconem, Caesar a Rubiconnál, lat. *Kozmondás*; azt jelenti, hogy fontos elhatározás előtt áll valaki.

Caesarea, Afrikai É.-i partján, a mai Algíron, Algírtól Ny.-ra a régi Jol helyén II. Juba által épített város (ma Sersel).

Mikoviny

l.

Raphael

148-l.

Cohors II. Flavia Commagenorum

VI. 210

Mikovinyi

l.

Eperjessy 1928

27. l. 33. l.

Mikovinyi Sámuel

XVIII. sz.

l.

Ormószt 1932/33

11. l.

Peeters, Jacobus VII. 252, 253,

Mikovinyi Sámuel
mérnök

l

Mohl Tata
66. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^{1}/_{2}$5 órakor a **SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT** díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Mikovínyi Sámuel

nob. hungari

készítette a mappá-
kat a kövekező
mű részére:

Bél Mátyás: Noc
titia Hungariae novae
(Bécs 1735.)

Porsony nagyon tetszége
az I. só kötetben.

Mikovinyi Sámuel

1700 - 1752

rezin

l. Varga Rozin

151. l.

Csontár, őskori / VIII. 78, 80, 84, 86, 89, 92, 94

— — Kéthegyű VIII. 78, 84, 86, 101.

Mikoviny Sámuel

l.

Jászbnuczevk

1938-43.

166.l

Mikovinyi Sámuel

rézin

l.

Drescher rézin

55 l.

Mikovinyi Sámuel

l.

Jászbunszévk

1938-43. 106. l.

Mikoviny Sámuel

l.

Jászbruczevk

1938–43. 133.–136.

138. l. Képekkel.

139. l.

Mikoviny Sámuel

lásd ott.

Faller Jenő: Adatok Mikoviny Sámuel udvari-kamarai mérnök és építész életéhez. Bp 1932.

Főv. Könyt.
R 92.62(439)

Bécs.

Az Eigentliche abcontrafa
Einzugs und einbegleitung in W
Octobr. A. 1628 czimű és T. XI
garische Convoy aus der Vöstur
Bürgermeisters zu Wienn gefühi
Türckischer Bottschaffter, Vor
pagnie, Türckischer Heerwagen
nachgefolget, Türckischer Bott
marchal und Herrn Obr. zu Co
Ein Tropp Türckische Reiter la

Rm., mér. a vk. 28.3: 36

Mikovinyi Sámuel

ród

a

Dornyay Béla dr

Tata mucenlékei

Radosó Szőnyi

könyveiben

Tata 1934. 17. l.

Mikoviny Sámuel

1

A pest-budai arvíz
1838-ban. Bp. 1938.
184. l. –

Haranghy Jenő: Marabú.

Mikovínyi Sámuel

l.

Schoenkörperoth

27, 31, 32, 128. l.

A „Magyar Művészet" melléklete

PETRUS C

Szé

(Gróf P

Mikoviny Sámuel

1700 – 1750.

Írod

Lauringer Ernő:

A Sopron városi
muzeum térképgyűj-
teménye

Soproni Szemle

1942. 20. l.

Plasztika, XIX. kd, relief, agyagminta, Mikula.

Religio, 1890. I. to. 20. u.

Vegyszek. 150. o.

Mikovini

Bél, M. Hungariae antiquae et novae prodromus cum specimine etc. 2° Norimbergae 1723.
Fenti rézmetszetű képével.

Bél, M. Notitia Hungariae novae historico geographica I–III. k. 2° Vienna 1735–1742
Mikovini-nek Kaltschmidt által készített rézmetszetű tér- és tájképével.

:

Ó Eo-
1045

F – Krisztus vesszőzése
24 (1002),
69 (976), 4225 (862).

Mikoviny

laid

Ecsedi 1912. 79

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Mikovinyi Samuel

ind

Márterkép

.....

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Enged

.....

a műhelyfőnök

al

8 sorsz. Műhelyi minta

Mikovinyi Samuel

c.

Roth. I 502.

Mikovniye ✓

rapolo

lásd

Kaltschmidt

verimtszöt

Mikovinyi Samuel

térképrajzoli.

Bel, Matthias. Notitia Hungariae novae historico geographica divisa in partes quattuor .... accedunt Samuelis Mikovinii mappae. Viennae Austriae, impensis Pauli Straubii Bibliopolae typis Iohannis Petri van Ghehlen, typographi Caesarei, anno MDCCXXXV. Fol. Cimmetszet, rajz. Belau N. B., metsz. Schmuzer Andr. és József. I - IV kötet

---

Majlath Béla. Hungaricák a bécsi könyvkiállításon. Magyar könyvszemle 1882. 199. l

Mikovinyi S

Lásd

Lam. 1887 14 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Mikovinyi Sámuel

Lásd

Arch. Ért.
1909. 84. l.

Mikovinji Sound

epitep

Stil. 1700

Cáid

B No 290.1.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

zy helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Milkovinyi Sámuel

Térképei egy másik nagy
Münch, Bél Notitia Hun-
gariaejének mellékletei
gyanánt (1735-42) jelen-
tek meg. Térképírásunknak ez
a reformátora a légtökéletesett-
nek tartott földrajzi vagy csilla-
gászati földrajzi módot alkal-
mazta, s nemcsak geometriai
méretekel, hanem csillagá-
szati megfigyelésekel is
tekintetbe vett, így akarván
megfelelni a tudományos és
a közönséges élet minden kö-
vetelményének.

Márki Földr 297-298

Fülbevaló, ércből (XIV–XV. sz.) II. 204

Milkovinyi Samuel

XVIII.

Wien

Mäfold 297

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Mikoviny S.

Čásd

Bmk 12

..... *mühely.*

elyfőnökség!

.... év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

re ..... számu .....

biztam.

.... évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Mikoviny Sámuel

épitész.

cs. kir. bányai kincstári mérnök, épitész, a berlini tud. társaság tagja, született 1700. Nagrád m. Abelova helységben, hol atyja evang. lelkész volt. Ő volt – mondhatni – első haránkban, ki a földképnek készitését csillagászat és földrajztani szempontból a tudomány szinvonalára emelni és ezt tudományos értekezéseivel is kivivni igyekezett. Ide nemcsak mint épitész, de mint tájrajzoló, sőt, mint rézmetsző is méltán sorolható. Nagybecsű földképeiből, melyek nagy része kiadatlan maradt, Pozsony, Zólyom, Turócz, Liptó, Pest, Pilis, Solt, Nográd, Bars, Nyitra, Hont megyek szép földabroszai Bel Mátyás Notitia Hungariae Novae sebcinnü (Viennae 1735–42) 2 rétű nagy kötetében rézbe metszve jelentek meg. Ugyan a nevezett munkában láthatok:

1. Pozsony.
2. Modor.
3. Nagy Szombat.
4. Pest.
5. Budapest.
6. Buda városok, sőt az illető megyei földabroszokon:
7. Besztercebánya és
8. Rózsahegy (Rosenberg) városok szép rajzai is, nagyobbára Kaltschmidt által rézbe metszve.

De fiatal korában, 1723-ban magu is gyakorolta a rézbemetszést igy láthatjuk tőle rézmetszvényben:

1. A deményfelusi barlangokat Bucholcz rajza után metszve ily aláírással „S. Mikoviny sc. Norib."
2. Natragulya sive Belladonna, folio. – Mind két metszvény Bel M. Hungariae antiquae et Novae Prodromus (?) nimi Norimbergae 1723. folio. megjelent munkáját ékesiti.

Lásd:

Mocsáry Antal. Nográd vármegye Leirása. Pest. 1826. I k. 84. l.

Laid Magyar Állam 1876. Sept 26.

Nikovinyi Jamel
rém etnyi Laid
elektrizat Szimyei VIII
Egen fontos. 13672

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

MIKOVINYI *Sámuel*, mérnök, kartografikus építész és rézmetsző, * Abelova (Nógrád vm.) 1700, † 1749 után. A jenai egyetemen tanult, s udvari építész, a berlini akadémia tagja, majd m. kir. építész és udvari tanácsos lett. Selmecbányán, Budán és Pozsonyban működött. Kiváló kartografus volt, térképeinek egyrésze Bel Mátyás: Notitia Hungariae Nova c. művében (Bécs, 1735—42) jelent meg. Tájképeket festett (Modor, Nagyszombat, Pest, Buda, Besztercebánya, stb.), melyeket Kaltschmidt metszett rézre. 1733. körül ő maga is foglalkozott a rézmetszéssel (A deményfalusi barlangok. stb.).

6. g. II 123 l

Pozsony. T. 4403. III.

Ezen, a várost különböző oldalról feltüntető és annak czimerével diszitett kettős lapon, a felirat

fölül: Adspice Pisonis, speciosa cacumina, turres,
Qvas medius ~~Titan~~ Titan, adspicit et Boreas
Rege suo dignus, dignus diademate sacro
Dignus Concilio, Consilioque locus.

alól: Hic Proceres coeunt, Cives hic Nobilis Ordo,
Hic Prorex, Clerus, Metropolita sedet.
Fiscus, Pannonicas, hinc dat mandata, per urbes
Sic sunt Pisoni numina, sic habitus.

alól balra: Samuel Mikovyni desig.
jobbra: A. Kaltschmidt sculp Poson.

Rm., mér. a rl. 37.2 : 71.3 cm.

48-94-4.

Modor-Nagyszombat. T. 6014.

Az ország és a város czimerével diszitett kettős lapon fölül Modor látképét szemléljük

Modra suis contenta bonis, sub palmite floret,
Ex dulci vitam, vite subinde trahens.
Hic igitur dulcem, quaeras sub palmite vitam
Cui virtus viti juncta, quiesque placet.

alól pedig Nagyszombat van ábrázolva, melyen innen kertek terülnek el

Palladis Hungaricae, thronus est et regia Tyrnau
Est Cleri, Themydis, sancta, severa, domus.
Jupiter in nostra, quodsi descenderet urbem,
Coelum juraret lividus ipse novum.

szöveggel. Felirata

fölül jobbra: T. II. p. 100.
legalól balra: S. Mikoviny desig:
jobbra: A. Kaltschmidt sculp: Poson.

Rm., mér. a rl. 37.2: 46.4 cm.
Bel M: Notitia Hungariae novae historico geographica, Viennae 1735.

Szn. 232-99.
426-99-2.

Mikovinyi Sámuel

XVIII. sz. elsőfele
együtt volgozott
Bel Mátyással
nagyszabású mű-
ven a Notitia
Hungariae-n

Az összes térképek
tőle valók s egy-
néhány tájkép
is, mellyet
Kaltschmidt
Pozsonyban metszett
refol

Mikoviny Sámuel

Műveset 1909. 412
— 1912. 325

Mikovinyi Samuel 2

1.

Horanyi Alex. Memoria Hungarorum II. 612. Ki tévedve születtét Selmeczre teszi.

Haan Tena Hungarica. pag 46.

Nagy Iván. Magyarország Képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Századok. 1874. 101–102. l.

Mikovinyi Sámuel

Budavár keje 1737.

Gerth Budapest 148. l

Utlevering i annet

Budavár kepe 1737.

vis

Gentz Budapest 1748. l.

MIKOVINY SÁMUEL. A magyar földrajzi tudomány egyik úttörőjének, a pozsonyi Bel Mátyásnak volt munkatársa. A tudós irónak Notitia Hungariae novae historico-geographica divisa in portes IV. Viennae 1735—1742 című művéhez térképeket s a vármegyék székhelyeinek látképét ábrázoló rajzokat készitett.

E munkájukhoz megnyerték a magyar királyi helytartótanács támogatását s ez az 1731-ik évben körrendeletben ajánlta a törvényhatóságok jóakaratába Mikovinyit. A rendelet Kassa városához is beérkezett s ekképpen szól:

Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item ac generosi domini nobis observandissimi. Quandoquidem ad demissam Samuelis Mikoviny geometrae suae caesareae et regiae Maiestati in eo factam repraesentationem et instantiam, qualiter nimirum idem circa regnum istud Hungariae ab aliis utpote eruditis viris et benigna suae Maiestatis sacratissimae annuentia historice describi et regionatim figurari coeptum, se ad peragendam eatenus destinationem suam accingere praedictique regni huius comitatus geographice delineare erroresque demum in mappis observatos emendare in animo constituerit pro eatenus extradandis sibi benignis salvi passus suae Maiestatis sacratissimae literis humillime instando Sua sacratissima caesarea et regia Maiestas eidem non solum petitas salvi passus literas benigne concessisset, verum etiam consilio huic suo locum-

etc. etc.

tissimi Comes Nicolaus Pálffy. Emericus Gyurcsányi. Cím: Prudentibus ac circumspectis N. N. iudiei primario, consuli caeterisque senatoribus ac inratis civibus, toti denique communitati liberae Regiaeque civitatis Cassoviensis nobis honorandis ex offo Cassoviae.

Eredetije Kassa város levéltárában 16091. sz. a.

művészi életét. A fiatal stuttgarti Hoffmann-cég különösen érdemes munkát végez e téren. Csak nemrég jelent meg nála Baumnak az ulmi szobrászatról való összefoglalása, amelyet a francia román építészet nagyszerű emlékeinek gazdag tárháza követett, s máris újabb „opus"-sal gazdagitotta a magyar Heklernek adott megbízás révén Hoffmann a művészettörténet könyvesházát. A kiadó legutolsó kötete a legszebb és leggazdagabb. Nemcsak terjedelménél fogva, — 311 táblán 458 kép van, — hanem a képek kiállításánal fogva is. Szobrokról, antik szobrokról lévén szó, külön dicsérettel kell kiemelni, hogy a képek nem gipszek után készültek, hanem az eredetiek után. Az anyag és a forma között benső összefüggés van, s a hogyan egy-egy nyomat az eredeti felületének egészen sajátos fény és színéletét visszaadja, a mű alapsajátosságát emelheti ki, vagy nyomhatja el. Fényérzékeny lemezeken gipszek után készült felvételek eleven dolgokat halottakká tesznek, a szemet rontják. s az izlést is megtévesztik. Ennek a mellőzése nem annyira a kiadó buzgalmát dicséri, mint inkább a mű szerzőjéét és összeállitójáét Heklerét, kinek bizonyára sok fáradságába és áldozatába került az eredetiről készült fényképek gyűjtése és újrafelvétele. Számos esetben a képek beállítása, egyes részletek bemutatása is sok gondot és fejtörést okozhatott, nem kevésbbé az anyag kiválasztása, időrendi csoportosítása s elosztása is. Hogy igazán gonddal, szeretettel volt ez a hálátlan és fárasztó munka végezve, azt mi sem bizonyitja jobban, mint az, hogy ha a könyvet ismét és ismét végiglapozzuk, a tanulság és az élvezet, a mit a munkából merit-

Mikoviny Sámuel 9, 49

Lehoczky Anna tempk.

Mikovinyi

Cród

Kemény Lajos - Miko-
vinyi: Művészet

1909. 412. l.

Domanizs.

Az előtérben balra látsz
lyen innen az úton felmálházott
lovas török beszélget a fegyve
a háttérben pedig hegyek vanna
lagon, mely fölött mértani ábr

DOMANIS

fölül balra: 125.

Rm., mér. a vk. 16: 10

92-92

Mikovniji

vezi

ipod

Ep

Mikovinyi Sámuel

Kartografus.

~~XIII~~ XVIII. század

Wód

=

Krück II. 260. l.

Vaddisznó agyar III. 108.

Mikovinyi

l.

A Mühorát

1921. 314

Római manuaria IX. 127.

Mikoviny Sámuel

élete

Irmédy-Molnár László:

Mikoviny Sámuel
térképpelvételi módszere.
Térképészeti Közlöny.
1930. 1–2. füzet.

Mikoviny Sámuel

Elég bő csch életrajz

Egy műve kiállítva
az alábbi muzeumban

Kat Bratislavy

298. l.

Mikoviny Sámuel

mérnök tatai mű-
ködése.

Reichelyi Elemér dr.:

Tata a művészetben.
A tatai piarista
rendház és templom.
Bpest, 1938. 19. l.

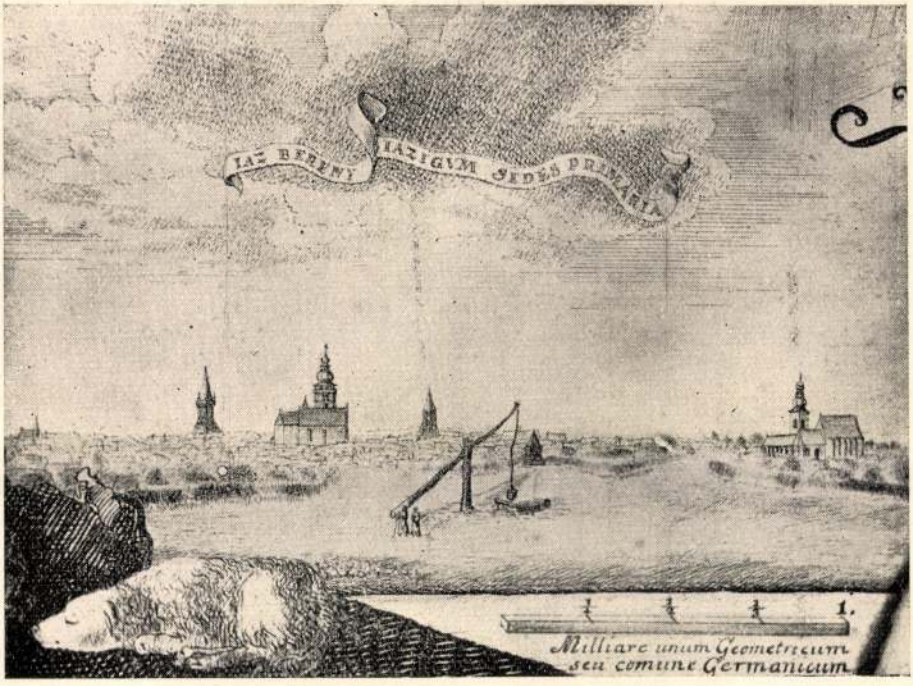

Részlet *Mikoviny Sámuel* 1740-ben kiadott jászsági térképéből. A karc Jászberényt északról ábrázolja, az azóta lebontott, illetve átalakított rk. főtemplommal és a ferencrendiek templomával s kolostorral. Ezidőszerint egyedüli metszet, mely a XVIII. századból ismeretes. Fontossága az, hogy a régi rk. főtemplom képét megőrizte. (Lásd 18—22. old.)

Komáromy József: Adatok
Jászberény multjából. Jászberény
49. l.
1939. 2, 19,

Mikovinyi Sámuel

visel magán, / hogy szabad lélek legyek a világon", vagy: „Így éltem, s voltam én hiába, / megállapíthatom magam. / Bolondot játszottak velem".

Szabolcsi könyvének alighanem legnagyobb értéke, hogy a költőt érintő legkülönbözőbb hatások hatalmas tömegét nemcsak összegyűjti, hanem úgy szembesíti a mondott *kettős mozgású paralelizmussal*, hogy mindenikük a költő művének karaktere felé mutat. Mert, természetesen, nemcsak a költő lélektanának fejlődésrajzát kapjuk tüzetesen, ezer tényből összerakva. Eszméi evolúciója, világképe alakulása, eszközkincse módosulása, poétikája érlelődése, költészetfelfogása kiteljesülése, irodalomközéleti helykeresése, irányzati tájékozódása mind-mind helyet kap, egymást átjárva, egymást keresztezve úgy, hogy a metszéspontokba az életmű formálódása kerüljön. Mily eszméltetően hatott rá Párizs, szürrealizmusával is, közéleti pezsgésével is, mily ösztönzéssel a bécsi emigráció majd hamvadó, majd föllobbanó reményeivel, mily ellenző érzületet kiváltón az itthoni világ konzervativizmusának megmerevedése, — mind sorra kerül a tárgyalásban. Éppúgy mint a vágyott szerelmek és a megvalósuló barátságok, a visszaidézhető olvasmányok és a nyomukban járó viták hatása is.

Egyes művek oly értelmezésére ugyan itt még nem találunk sok példát, amelyek a költőnek a líra fejlődéstörténetében reprezentatívvá váló típusait, alkotásmódszerének klasszikussá váló fajtáit mutatnák be. S ez érthető. Ez a korszaka József Attilának, bár már igen bő és kitűnő termésű, mégsem az igazán nagy versek korszaka még. Ha van hiányérzetünk Szabolcsi könyvével kapcsolatban, mégis ebben a problémakörben jelölhető meg. A még nem jelentősben, de már jellemzőben, a még nem reprezentatívban, de már karakterisztikusban, a még nem korszakosban, de már új minőségűben talán jó lett volna határozottabban előre jelezni a kései reprezentatív nagy típusok jegyeit, kontúrjait. A kötetenként külön megírt s külön kiadott pályaképeknek, életműbemutatásoknak szokásos veszélye kísért itt is. Az a benyomás, hogy a korábbi kötetekből nem mindig s nem eléggé határozottan lehet a végső konklúziók irányába meghúzni a vonalakat; a korábbi kötetek keletkezésekor még nem mindig világos, milyen végső következtetések szolgálatában állnak a bennük leírtak. S ez mind a terjedelem földuzzadásához, mind a szerkezet bizonyos lazaságához is tetemesen hozzájárulhat. A végső célpontok, a végső célértékek tisztázottsága mindig erősen szelektál, s mindig erős logikai hálót sző.

Igaz, ez a hatalmas anyag, amelyet Szabolcsi itt lenyűgöző kutató szenvedéllyel fölhalmozott, önmagában is igen jól hasznosítható, kitűnő érzékenységgel összegyűjtött, fölbecsülhetetlen értékű történeti kincstár. Sarkítva, szinte azt mondhatnánk: József Attila pályarajzához megírta, — mert kénytelen volt megírni, — a két háború közti irodalom művelődéstörténetét, művelődéstörténetének legföldolgozatlanabb szociológiai szegmentumát. A költészettörténeti s esztétikai végcélok élesebben körvonalazott előlegezése talán arányosabbá, könnyebben átfoghatóvá tenné művét. De ugyanakkor milyen pótolhatatlan veszteség volna a korszak más kutatóira nézve, ha ez a remekül kiaknázható irodalmi szempontú művelődéstörténeti anyag nem állna rendelkezésünkre!

Szabolcsi nagy feladatra vállalkozott, midőn az írói életrajz, az alkotói pályakép nélkülözhetetlen műfajának marxista történetiségű modernizálására vállalkozott, *a viszonylagos esztétikai autonómiának* nemcsak tiszteletben tartásával, de *egyenesen központba állításával*. Vállalkozásának sikere nyilván a költő nagy műveit, nagy korszakát tárgyaló köteteiben mutatkozik meg majd a maga teljességében. Arról azonban már most bőven meg tudja győzni olvasóját, jó utat talált a földolgozás kettős pályájú paralel mozgásában az élettényektől a művekig, a művektől az élettényekig, hogy mind a „19. századi" típusú életrajz, mind a „20. századi" hermetikus műértelmezés buktatóit kikerülje, de az előbbi nélkülözhetetlen hagyományait s az utóbbi mellőzhetetlen hozományait korszerűen értékesítse.

Németh G. Béla

MIKOVINY Sámuel

Magyar Tudomány B 78/11.

Bendefy László:

Mikoviny Sámuel megyei térképei I-II.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának kiadványai 71. és 72.

Budapest, 1976. 360 l. + 24 térkép

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára nemes feladatot vállalt magára, amikor kiadványai sorozatában két kötetet szentelt Mikoviny Sámuel megyei térképeinek. Mikoviny feledésbe merült nevét és jelentős munkásságát — térképeit, melyek a levéltárak aktatömegében — rejtve, de fennmaradtak — csak e század elején kezdték felismerni, és azóta is kora legképzettebb és legérdemesebb mérnökének és térképészének tartják. Századunkban szinte nincs olyan magyar térképészeti (történeti) mű, mely ne említené Mikoviny nevét és térképészeti munkásságát.

A magyar kartográfia általános fejlődéstörténetében elsőnek *Fodor Ferenc* helyezte Mikoviny Sámuelt az őt megillető helyre (A magyar térképírás. Budapest, 1952. I. kötet II. rész 87—99 l.), majd a szlovák szakemberek foglalkoztak behatóbban Mikoviny életével és munkásságával. *Baker, Vojtech* már 1937-ben írt róla (Samuel Mikoviny, prvý profesor prvej banickej skoly v Europe. Sbornik statneho banského muzea Dionyza Stura v Banskej Stiavnici I. 38—53), újabban *Purgina, Jan* foglalkozott vele kimerítőbben (Samuel Mikovíni 1700—1750 — Život a Dielo. Monumenta Slovaciae Cartographica I. Bratislava, 1958. 263 p. 46 térkép, valamint számos egyéb tanulmánya). Bendefy László a jelen két kötetes munkában teljesebbé teszi a róla alkotott képet és a kutatás számára lehetővé térképeinek felhasználását.

Bendefy László beható levéltári kutatásaival sok, eddig ismeretlen részletre derít fényt. A Mikoviny műhelyéből kikerült térképek megbízhatók, ízlésesek, egyszerűségükben szépek és ökonomikusak, minden fölösleges részletet elhagynak. Műhelyének alkotásai számban meghaladják az ötszázat, ezek közül több, mint háromszáz térkép. A térképeken ábrázolt terület — néhány megye kivételével — felöleli az egész történelmi Magyarországot. Csak megerősíteni tudjuk Bendefy véleményét, hogy a térképeken rögzített kartográfiai adatok összessége csodálatos gazdagságú kincs, mely nélkülözhetetlen forrás a töröktől éppen felszabadult ország hely- és helynévtörténeti, régészeti, vízrajzi, közigazgatási, bányászat-történeti stb. vonatkozásait illető kutatások folytatásához. Kár, hogy Mikoviny adatait eleddig nem használta fel a magyar tudományos kutatás. *Csánky* és *Győrfy* történeti helynév kutatásainak szinte folytatása Mikoviny hatalmas anyaga. Csak részben tartalmazza Mikoviny adatait a müncheni egyetem Finnugor tanszékének Magyarország történeti helyneveit feldolgozó kiadványsorozata (Veröffentlichungen des Finnisch—Ungarischen Seminars an der Universität München — Serie A; Georg Heller—Karl Hehring: Die historischen Ortsnamen von Ungarn. München, 1973— napjainkig hét kötet jelent meg).

Bendefy László monográfiája kitér Mikoviny Sámuel életére is (7—22), ebben a fejezetben összefoglalja az eddigi kutatások eredményét. A monográfia legnagyobb érdeme azonban az, hogy a térképek keletkezését és a fennmaradt térképek történetét kíséri figyelemmel. Ezzel mintegy lehetővé teszi és megkönnyíti Mikoviny megyei térképeinek sokirányú feldolgozását. Bendefy kiterjedt kutatása feltárta a jelenleg fellelhető Mikovinytér képek lelőhelyeit, és ezeket, valamint a talált térképanyagot rendszerezi. Megállapítja, hogy a gyűjtemények legértékesebb az MTA Könyvtárának anyaga, mely kivitelben ugyan gyengébb, mint a többi Mikoviny-térképsorozat (általában öt-hat sorozat készült), de tartalmában és anyagában a legtöbb információt őrizte meg számunkra. A térképgyűjtemény eredetileg Teleki II. József tulajdona volt, és a Teleki-könyvtár 25 000 kötetével együtt került az Akadémiai Könyvtár tulajdonába.

Bendefy a monográfia első kötetében filológus pontossággal rendszerezi és írja le az egyes térképeket. Ebben a munkában tekintettel van a térkép papírjára is, vizsgálja annak vízjegyeit, és ezek alapján meg határozza a papír származását is. Végül áttekintő táblázatot ad a ma ismeretes Mikoviny-féle megyei térképekről. A művet gazdag, 243 tételt tartalmazó bibliográfia zárja.

Külön kell szólnunk a jelen monográfia második kötetéről, mely 24 térképlapot tartalmaz. Ez elsősorban az MTA Könyvtára sokszorosító részlegének merész vállal-

kozása: régi sárgult térképlapokról élvezhető és olvasható másolatot, hasonmást készítettek. Munkájuk elismerésre és követésre méltó. Nem kétséges, hogy nyomdai eljárással még szebben lehetett volna ezeket a hasonmásokat megjelentetni (lásd Purgina könyvének 46 térképét), de éppen a nyomtatás mai szűk keresztmetszete miatt kényszerülnek arra a kutatók, hogy eredményeiket és feltárásaikat sokszorosító eljárással juttassák gyorsabban az érdeklődők és a szakközönség rendelkezésére.

Végül megemlítjük, hogy ma is áll Mikoviny megjegyzése: „bármilyen költséges lesz is a megyei térképek elkészítése, megéri a szükséges anyagi ráfordítást és fáradságot", ... de most nem a mezőgazdaságnak, a kamarának és a felső hadvezetésnek lesz belőle be nem látható haszna, hanem a a magyar tudománynak, tudománytörténetnek, mely ezt a hatalmas kincsesbányát még nem dolgozta fel. A további kutatásokban pedig nélkülözhetetlen kézikönyv a jelen Mikoviny monográfia.

Molnár József

ÚJ TUDOMÁNYOS KÖNYVEK*

Számítástechnika

A FORMÁLIS NYELVEK SZINTAKTIKUS ELEMZÉSE. SZÁMKI könyvek. Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1978. 203 l. Ára 43 Ft.

A formális (mesterséges) nyelvek létrehozásának igényét az elektronikus számítógépek és a felhasználó emberek közötti kommunikáció problematikája teremtette meg. A könyv a formális nyelvek szintaktikus elemzésének elméleti és gyakorlati alapismereteit foglalja magában. A szerzők a hagyományos programozási nyelvek megvalósításának szintemelkedéséhez kívántak hozzájárulni arra törekedve, hogy átfogó képet nyújtsanak a formális nyelvek szintaktikus elemzésére kidolgozott alapvető eljárásokról.

Kémia

A KÉMIA ÚJABB EREDMÉNYEI 1978. 40 kötet. Akadémiai Kiadó, 1978. 289 l. Ára 38 Ft.

Horváth Imre: „A szennyvíztisztítási technológia néhány méretnövelési kérdése" című munkájában a szennyvíztisztítási technológia műveleteinek kérdéseit tárgyalja a hasonlóságelmélet és a dimenzióanalízis módszerein alapuló eljárásokkal. A kötet második darabja *Lásztity Radomir:* „A reológia jelentősége a biológiai és élelmiszeripari műveletekben" c. monográfia. A szerző néhány általánosan használt biológiai és élelmiszeripari művelet (szállítás csövekben, keverés stb.) reológiai vonatkozásait tárgyalja, figyelembe véve a gépesítés, az automatizálás, a folyamatos technológiák térhódítását.

Műszaki tudományok

Halász László — Molnár Imre — Mondvai Imre: A POLIMEREK FELDOLGOZÁSÁNAK REOLÓGIAI ALAPJAI. Műszaki Kiadó, 1978. 368 l. Ára 82 Ft.

A tanulmány első fejezete az alapozó jellegű matematikai fogalmakat, formalizmusokat és fizikai alapösszefüggéseket ismerteti. A második és harmadik fejezet a polimerek azon fizikai-kémiai tulajdonságait és az ezzel kapcsolatos legújabb elméleteket tárgyalja, amelyek a szerkezeti, illetve kontinuumreológiával kapcsolatosak. A további fejezetek a reológiai mérési módszerekkel, a fröccsentéskor lejátszódó reológiai folyamatok részletes tárgyalásával foglalkoznak, majd a késztermék anizotrópiájának mérési módszerei kerülnek ismertetésre.

Orvostudományok

REGULATION OF THE CAPACITANCE VESSELS (A gyűjtőerek szabályozása). Szerkesztette: *A. M. Chernukh, B. J. Ikatchenko, A. G. B. Kovách* és *S. Bíró.* Angol nyelven. Akadémiai Kiadó, 1978. 739 l. Ára 740 Ft.

Ez a munka interdiszciplináris tanulmány a vénás rendszerről. Anyagának alapját azok az előadások képezik, amelyek az 1973 októberi leningrádi nemzetközi szimpóziumon hangzottak el. Az összefoglaló előadások és viták a gyűjtőerek működésének különféle kísérletes és klinikai aspektusát ismertetik. Ez a kötet egyedülálló a tekintetben, hogy az első olyan könyv, amely a keringési rendszer vénás oldalának kontrolljáról szól.

* A tájékoztató az 1978. július—augusztusban megjelent könyvek alapján készült.

Endre Hajós: TELESCREEN AND RADIOGRAPHIC EXAMINATION OF URINARY TRANSPORT (A vizeletáramlás televíziós képerősítős és radiológiai vizsgálata). Angol nyelven. Akadémiai Kiadó, 1978. 117 l., 43 ábra. Ára 195 Ft.

A technikai fejlődés lehetővé tette, hogy televíziós képerősítő rendszer segítségével meg lehessen figyelni a vese kelyheinek mozgását, sőt azt mozifilm vagy képmagnó segítségével rögzíteni is lehet. A szerző 800 urológiai betegen végzett képernyős megfigyelései alapján analizálta a vese működését és a vizelet transzportját, és olyan következtetéseket tudott levonni, amelyek több kérdésben különböznek a korábbi, pusztán logikai meggondolások alapján felállított feltevésektől.

MODERN ELECTROCARDIOLOGY. Proceedings of the IVth International Congress on Electrocardiology Balatonfüred, Hungary, 20—23 September, 1977. (Modern elektrokardiológia. A balatonfüredi nemzetközi kongresszus anyaga). Szerkesztette: *Antalóczy Zoltán.* Angol nyelven. Akadémiai Kiadó, 1978. 510 l. Ára 320 Ft.

A fizika és a kémia betörése az orvostudományba már a század elején átformálta gondolkodásunkat. A biológia és a klinikum is a biofizika vonzásába került. Az életműködések megértésében is ez az irányzat uralkodó. Így a szív mechanikai, de elektromos működése is voltaképpen egy megismerhető és részben már meg is ismert biofizikai jelenség. A szív bioelektromos működése további megismerésének alapfeltétele az, hogy a bioelektromos jelenségeket fizikailag jellemzett és értelmezett jelenségnek tekintsük. A kiadvány, hat nagyobb témakörben, a kongresszus e kérdésekkel foglalkozó 105 előadását adja közre.

Irodalomtudományok

MIKSZÁTH KÁLMÁN ÖSSZES MŰVEI 41. kötet. Elbeszélések XV. 1891—1893. Szerkesztik: *Bisztray Gyula, Rejtő István.* Sajtó alá rendezte: *Bisztray Gyula.* Akadémiai Kiadó, 1978. 221 l. Ára 25 Ft.

A kritikai kiadás részletes jegyzetekkel kísért szövege — három év terméséből — Mikszáthnak összesen tizenhét novelláját adja közre. Köztük a két fiáról szóló „A fiamuram lovai" és „A németke" című elbeszéléseket, amelyek Mikszáth gyerekeiről írt elbeszéléseinek időrendben első darabjai. E novellákat a sajtó alá rendező külön bevezető jegyzettel kísérte.

Takács Ferenc: T. S. ELIOT A KÖLTŐI NYELVHASZNÁLATRÓL. Opus irodalomelméleti tanulmányok 3. Akadémiai Kiadó, 1978. 106 l. Ára 16 Ft.

A szerző — Eliot gazdag irodalomkritikai munkássága alapján — a legapróbb utalásokra és a tágabb összefüggésekre is figyelve ismerteti Eliotnak „az érzékelésmód széttagolódásáról" alkotott elméletét, s egyben fogadtatásáról is beszámol. Részletesen értelmezi a költői nyelvhasználatról szóló gondolatokat nyelvi-stilisztikai, történeti és filozófiai szempontból, s azt is megvizsgálja, mennyire használható értelmezése olyan irodalomtudományi kérdésekhez, amelyek csupán laza szálakkal kapcsolódnak a költői nyelvhasználat kérdésköréhez.

VALLOMÁSOK EGY VÁROSRÓL. Magyar írók Sopronról. Szerkesztette: *Sarkady Sándor.* Akadémiai Kiadó, 1978. 175 l. Ára 33 Ft.

Sopron szabad királyi városi rangra emelésének 700. évfordulója előtt levélben fordult irodalmi életünk jeles képviselőihez: tegyenek vallomást, milyen emlékek fűzik őket Sopronhoz. Az érdekes és változatos anyagból verseket, novellákat, memoár- és regényrészleteket közöl a gyűjtemény *Illyés Gyulától Keresztúry Dezsőn át Karinthy Ferencig* és irodalmunk számos más művelőjéig.

Nyelvtudomány

PETŐFI-SZÓTÁR. Petőfi Sándor életművének szókészlete. Második kötet G—M. Szerkesztette: *J. Soltész Katalin, Szabó Dénes, Wacha Imre.* Akadémiai Kiadó, 1978. 1349 l. Ára 228 Ft.

Az MTA Nyelvtudományi Intézetének munkaközössége évek óta dolgozik a Petőfi-szótáron, amely a költő verses és prózaműveit egyaránt felöleli. Az időközben elhunyt *Gáldi László* professzor irányításával megindult nagy munka első kötete a költő születésének 150. évfordulójára jelent meg. A Petőfi-szótár három kötete előreláthatólag több mint 20 ezer szócikket fog tartalmazni; ebből a második kötetben 8 ezernél több szócikk található.

Néprajz

FEDICS MIHÁLY MESÉL. Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel kíséri *Ortutay Gyula.* Második, változatlan kiadás. Akadémiai Kiadó, 1978. 410 l. Ára 57 Ft.

23–24. szám. LXVII. kötet. Budapest, 1933 június 11.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE

A BUDAPESTI MÉRNÖKI KAMARA HIVATALOS LAPJA.

OFFIZIELLES ORGAN DES UNGARISCHEN INGENIEUR- UND ARCHITEKTEN-VEREINES OFFIZIELLES ORGAN DER BUDAPESTER INGENIEUR-KAMMER — BUDAPEST IV, REÁLTANODA-U. 13—15.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1867 TELEFON: AUTOMATA 853—30 GRÜNDUNGSJAHR: 1867

Mellékletei: „A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyének Havifüzetei", Hozza a „Magyar Ipari Szabványosító Bizottság" hivatalos közleményeit és szabványtervezeteit.

TARTALOM: Az első doktoravatások a soproni főiskolán. *Böhm Ferenc.* 141. l. — A K-alakú szélrácstartók rúderőinek grafikus meghatározása. *Dr. Feimer László.* 143. l.

SZEMLE: Románia villamos energiagazdasága az 1931. évben. *Magasházy Béla.* 145. l. — A Century of Progress. *Petz Gyula.* 146. l.

SZAKIRODALOM: Hidrogépek üzemtana és szerkezettana. Ism.: *Dr. Fényes Kornél.* 147. l. — Energiatan és pénzelmélet. Ism.: *Kelemen Móric.* 147. l.

EGYLETI KÖZLEMÉNYEK: A német mérnökegylet nagygyűlése. *Pálinkás András.* 148. l.

Az első doktoravatások a soproni főiskolán.

BÖHM FERENC.

Bensőséges és felemelő ünnepségeknek színhelye volt 1933 május 22-én a soproni főiskola. Ezen a napon élt ugyanis először a legmagasabb kormányzói kegy által 1931. évben adományozott promóció jogával és *Schmidt* Sándor okl. bányamérnököt a bányamérnöki tudományok, *Nahoczky* Alfonz és *Verő* József okl. vaskohómérnököt a kohómérnöki tudományok, vitéz *Török* Béla okl. erdőmérnököt pedig az erdőmérnöki tudományok doktorává avatta.

Maga az a tény, hogy alig másfél évvel az avatás jogának megadása után négyen is megszerezték ezt a magas fokú képesítést, legbeszédesebb bizonyítéka annak, hogy e jognak megadása nem pusztán decorum, hanem nélkülözött szükségesség volt, hisz egyikük sem tartozik a kezdő mérnökök csoportjához.

Schmidt Sándor bányaügyi főtanácsos és a nagy dorogi szénbányának igazgatója. *Az esztergomi szénmedence bányászatának ismertetése* könyvalakban megjelent disszertációja szerény címében alig sejteti azokat a hatalmas műszaki munkálatokat, amelyeket éppen Schmiedt tervei alapján a dorogi bányának az állandó vízbetörésekkel szemben hosszú éveken át végezni kellett és kell. Ezen a téren Schmidt országos hírnevet vívott ki magának, s ha *Kogutowicz* a *Dunántúl és Kisalföld írásban és képekben* című munkájában a magyar bányamérnöki karnak az esztergomi bányákban a karsztvíz elhárítása terén végzett munkálatait példaszerűnek nevezi, e dícséretnek igen tekintélyes része Schmidt Sándort illeti. Nagy megbecsülése az ősi Alma Maternek, hogy az első doktori szigorlatot éppen Schmidt Sándor állotta ki.

Nahoczky Alfonz főiskolai adjunktus neve e közlöny hasábjain sem ismeretlen. A tüzeléstechnika terén már több tanulmánya is látott napvilágot a hazai és külföldi folyóiratokban. E munkáinak egyes speciális részeit a darmstadti és aacheni műegyetemek intézeteiben végezte. Disszertációja a *Mangánnal ötvözött vasfajták tulajdonságai* vaskohászati jellegű.

Verő József a főiskolán a fémtechnológiának helyettes előadója. Ezen a téren ugyancsak érdemes működésre tekinthet vissza. Speciális továbbképző studiumainak egy részét a berlini Kohlmeyer intézetében végezte. Szintén több tanulmánya jelent már meg magyar és német nyelven a fémtechnológia köréből. *A mangánnal ötvözött bronzokról* című disszertációja a fémkohászat körébe tartozik.

Vitéz Török Béla főiskolai adjunktus neve az erdészeti szakirodalomban immár jól ismert. Hosszabb időn keresztül dolgozott a Berlin-dahlemi anyagvizsgáló intézetben és az eberswaldei Hilf professzor intézetében. Munkálatainak legnagyobb része az erdőhasználattan körébe tartozik, s ide sorozhatjuk *A Magyar Alpok és Bükkhegység lucfenyőállományainak erdőhasználati értéke* című doktori értekezését is.

Minthogy a soproni főiskola ügyeiről e lap olvasóinak túlnyomó része nincs kellően tájékoztatva, helyénvalónak látszik, hogy ez alkalomból erről a nagymultú mérnökképző főiskoláról megemlékezzünk.

A soproni főiskola szerves jogutódja annak a selmecbányai bányaiskolának, amely 2 év híján 200 esztendővel ezelőtt, 1735-ben kezdte meg működését. Erről az iskoláról pedig Mihalovits a Bányászati és Kohászati Lapokban (1931) hiteles adatok segítségével kimutatta, hogy egy, a kor színvonalán álló gyakorlati mérnököket képző intézmény volt. Kitűnik ez abból is, hogy első tanára és vezetője, egy *Mikovinyi* Sámuel volt, akit tanári kineveztetése évében a berlini Tudományos Akadémia is tagjai közé választott és aki az első magyar kartografusok, s a XVIII. század legnagyobb technikusai közé tartozott. (L. Dr. Irmédi-Molnár László: *Mikovinyi Sámuel térképfelvételi módszere;* Faller Jenő: *Adatok Mikovinyi Sámuel udvari kamarai mérnök és építész életéhez.* (Térképészeti Közlöny, 1930., illetve 1932.) 1763-ban az intézet felső bányászati tanintézet jellegét nyerte el, s már 1770-ben az akadémia rangjára emelkedett.

Napjainkban az akadémiák és a főiskolák között némelyek éles határvonalat húznak. Felmerül tehát az a kérdés, hogy vajjon az 1770-ben akadémiai rangra emelt selmeci intézmény már akkor is főiskolai jellegűnek volt-e tekinthető. Az elnevezés egymagában nem irányadó, hisz az önálló bányászati főiskolák mai napig is gyakran csak az akadémia elnevezést viselik (pl. Clausthal, Freiberg, Krakó, stb.), noha élükön rector magnificus áll, s az egyetemi jelleg minden atributumával fel vannak ruházva. Az amerikai egyetemeken működő bányászati fakultásokat pedig még egyszerűbben gyakran csak *School of Mines*-nek nevezik. A rendelkezésünkre álló adatok alapján tényképp kell megállapítanunk, hogy a selmeci akadémia alapításának idejében a többi főiskolákkal teljesen egyenrangú intézmény volt, amely nemcsak tanárainak dotálásában, hanem azon kölcsönösségen is alapult, amely ezt az akadémiát a többi főiskolához kötötte. Tanárait nemcsak meghívták más főiskolákra (Scopoli pl. szentpétervári tanári meghívást utasított vissza), hanem fordítva, más főiskolák tanárai is jöttek Selmecre. *Peithner* például selmeci tanársága előtt a prágai egyetemnek volt nyilvános rendes, *Wehrle* pedig a bécsi egyetemnek nyilvános rendkívüli tanára. Hogy a párisi műegyetem 1794-ben való alapításakor a selmeci akadémiát vették mintaképül, arra többek között id. *Szily, Zelovich és Lósy-Schmidt* ismételten reámutattak. Reányomta az intézményre a főiskolai jelleg bélyegét nagyhírű tanárainak sokasága, melyek hírnevét messze földre elvitték. A felső bányászati tanintézet első tanára, *Jaquin* Miklós tudományos érdemei elismeréséül bárói rangot nyert, s emlékét a többek között nemcsak a soproni Jaquin-tér, hanem Bécsben egyik utca is őrzi. *Delius* Traugott Kristófnak bányaműveléstana a francia Tudományos Akadémia pártolása mellett jelent meg francia fordításban. *Haidinger* munkálatait a szentpétervári Tudományos Akadémia pályadíjjal tüntette ki stb. stb.

Az akadémia fejlődésének minden fázisát itt nem ismertethetem, csupán azt említettem meg, hogy az 1848—49. szabadságharc idejében a Selmecre visszatérni nem tudó osztrák tartománybeli hallgatók részére létesült a leobeni felsőbb bányászati tanintézet, az ottani mostani főiskola jogelődje, s hogy 1867-től kezdve az akadémia tiszta magyar intézménnyé vált. Az akadémia már az 1875. évben (rövid időre ugyan) a szigorlati rendszert (2 szigorlattal) is bevezette, amikor is a bányászati, a fém- és vaskohászati és erdészeti szakosztályokon kívül, gépészépítészeti szakosztályt is állítottak fel. 1894-től kezdve pedig őfelsége által reáruházott jogánál fogva mérnöki okleveleket állított ki, mígnem az 1904. évben nevében is főiskolává vált. A tiszta magyar intézménnyé való átalakulása magával hozta ugyan, hogy az addig Európa minden részéből odasereglő idegennyelvű hallgatók nagyrésze elmaradt, nem csökkentette azonban a műszaki világban elfoglalt tudományos tekintélyét. *Kerpely, Farbaky, Schenek, Herrmann* Emil, *Fekete* Lajos, *Vadas, Cséti* nevei például európaszerte ismeretesek voltak, sőt külföldön jobban, mint hazánkban.

Csendes, de annál intenzívebb munkálkodás jellemezte a főiskolának selmecbányai működését mindvégig. Azután jött az összeomlás, amely ősi székhelyéről menekülésre kényszerítette a főiskolát. Az 1919. év elején Sopronba költözködött főiskola a réginek csak romjait mutatta s kétségessé vált, hogy valaha is talpra tud-e állni.

Csüggedetlen elszántsággal és akaraterővel indult meg a fészekrakás nehéz munkája, s az összes érdekelt körök megértő támogatásával a nagy csapásokat, súlyos veszteségeket mind kiheverte, sőt sok tekintetben a selmecit túl is szárnyalta. Nagy része volt ebben bánya- és kohóvállalataink, valamint erdőbirtokosaink áldozatkészségének, de főképen a pénzügyminisztérium és földmívelésügyi minisztérium megértő támogatásának, melyek tudatára ébredtek annak, hogy a nagy megcsonkítás után a főiskolán képviselt tudományszakok jelentősége nemzetgazdasági szempontból csak megnövekedett. Új, megfelelő felszereléssel és helyiségekkel rendelkező, modernül berendezett érc- és szénelőkészítő, vaskohászati és anyagvizsgáló intézetek, kémiai és fémkohászati laboratóriumok, mintatároló mentőállomással, a geodézia, bányaméréstani és geofizikai kutató mérések cédjaira szolgáló gyakorlóhelyiségek megfelelő berendezésekkel, önálló villanytelep, talajbiológiai kutatásokat is felölelő korszerűen felszerelt növénytani intézet, nagy botanikus kert, mely gazdagságában már a selmecit is felülmúlja, lövölde, 3000 hold kísérleti erdőterület és 7000 hold vadászterület, valamint a meglevő intézeteknek továbbfejlesztése stb. már mind ennek a céltudatos fejlődésnek az eredményei. Nem maradt el ezek mögött az ifjúsági jóléti és kulturális intézményekben mutatkozó előrehaladás, melynek eredményei a modern kétemeletes Szent-Imre Kollégium, a főiskolai internátus és a főiskolai ifjúság tulajdonsában levő egyemeletes Köri Ház, továbbá saját tornaterem, uszoda és külön sport-tér. Ez a fejlődési folyamat a mostani súlyos válság idején sem szünetel teljesen s épp most folynak bányavállalataink megértő áldozatkészsége következtében az előkészítő munkálatok ahhoz, hogy a szénelőkészítő intézetben félüzemi kísérleteket is lehessen végezni hazai szeneink gazdaságos brikettezéséhez.

A fejlődéssel párhuzamosan haladt a főiskola professzori karának tudományos működése is, amely tárgyias megállapítás szerint a főiskola legfényesebb korszakára emlékeztet. Anélkül, hogy helyszűke miatt a teljességre igényt tartanék, csak kiragadott példákul említem a következőket: *Boleman* Géza *Elektrotechnika* c. tankönyvét a Magyar Mérnök- és Építészegylet aranyérmével tüntette ki, s a francia—magyar tudományos kapcsolatok előmozdítása körül szerzett érdemei elismeréséül neki a francia köztársaság elnöke a becsületrend tiszti keresztjét adományozta. *Cotel* Ernő *A hengerlés* alapelvei című könyvével ugyancsak elnyerte a M. M. É. E. aranyérmét; német kiadóknál két könyve is jelent meg, tanulmányai pedig magyar, osztrák, német, francia, belga és amerikai folyóiratokban láttak napvilágot. *Fehér* Dániel az erdőtalaj mikrobiológiai kutatása terén végzett alapvető kutatásokat. Intézetét eme kutatások európai központjává fejlesztette, amennyiben a német, norvég, svéd és finn erdészeti kísérleti állomások is állandó kísérleti területeket bocsátottak az intézet rendelkezésére. A berlini kiadásban megjelenő *Untersuchungen über die Mikrobiologie des Waldbodens* című munkájának eddig napvilágot látott első kötete már kutatásainak összefoglaló eredményét közli. Az Archiv für Mikrobiologie szerkesztőbizottságának egyetlen magyar tagja. *Fekete* Zoltán, a főrendiház tagja különösen fatömeg- és növekedési táblázatok kiszámításával végzett igen széleskörű munkálatokat, minek eredményeképen a *Suomen Metsätieteellinen Seura* finn tudományos társaság levelező tagjává választotta. *Finkey* József *Die wissenschaftlichen Grundlagen der nassen Erzaufbereitung* című könyvének eredményei az azóta megjelent csaknem valamennyi ércelőkészítéstanban bő méltánylásra találtak; angolnyelvű fordításának jogát az északamerikai *Rolla Egyetem* bányászati fakultása szerezte meg és az angolnyelvű fordítás az egyetem hivatalos kiadványai között jelent meg. Hollandnyelvű kiadása előkészítés alatt áll. *Roth* Gyula egyszersmind a Magyar Erdészeti Kísérleti Állomás vezetője is. Ebbeli kutatásai olyan jelentősek, hogy a Nemzetközi Erdészeti Kísérleti Állomások Szövetsége elnökévé választotta. *Tárczy Hornoch* Antal a bányászati kitűzött feladatokról szóló vizsgálatai *Die Hornochschen Aufgaben* címen szerepelnek a német szakirodalomban, de felvételre találtak többszörösen is az angol szakirodalomban. *Das Verwerferproblem im Lichte des Markscheiders* című könyvének M. H. Haddocktól származó angolnyelvű átültetése *Disrupted Strata* címen Londonban jelent meg. *Vendl* Miklósnak az ásvány, közet- és földtan terén végzett kutatásait a Magyar Tudományos Akadémia a levelező tagsággal jutalmazta. Éppen így *Vitális* István munkásságát a földtan-telepismerettan terén. Vitális nevéhez fűződik egyébként számos hasznosítható ásványtelepünknek felkutatása, mint pl. a németegyházai, jásdi eocen széntelepeké.

Hogy a főiskola mentül jobban bele tudjon kapcsolódni a nemzetközi tudományos kutatásokba, *Közlemények*, illetőleg *Erdészeti Kísérletek* címen két tudományos folyóiratot is tart fenn, amelyek világnyelveken megjelenve, csereviszonyt létesítettek a főiskola és a külföld hasonirányú intézményei, illetve kutatóintézetei között. A kapott cserefolyóiratok száma 250-en felül van.

Végül még csak annak megemlítésére szorítkozom itt, hogy *Kövesi* Antal, dr. *Mihalovits* János, *Krippel* Móritz és *Vági* István tankönyvek megírásával tettek szolgálatot a főiskolai oktatás ügyének s a helyszűke miatt külön fel nem sorolható többi tanár is értékes szakirodalmi működést fejt ki.

Ilyen nagyarányú szakirodalmi és kutató munka mellett nem késhetett sokáig a külső elismerés: az egyetemi jelleg kidomborítása mellett a doktorrá avatás és magántanári képesítés jogával való felruházás, annál kevésbé, mert ezekkel a jogokkal az összeomlás után az egyes utódállamokban keletkezett új alapítású bányászati főiskolákat is felruházták. A föld legrégibb bányászati főiskoláját így e jogok nélkül hagyni mindinkább tarthatatlannak bizonyult. Végre a soproni népszavazás 10. évfordulóján, részben a főiskola ifjúságának a soproni népszavazás alkalmával tanusított izző hazafias magatartása jutalmául is a kormányzói kegy 1931. december 24-én megadta e jogokat, amelyeknek egyikével, a doktorrá avatás jogával, 1933 május 22-én élt először.

Az ünnepélyes doktorrá avatáson fényes közönség gyült egybe. A pénzügy- és földmívelésügyi minisztériu-

mok, egyetemek, mérnök-egyesületek képviselőin kívül megjelentek a vármegye és a város egyházi, katonai és polgári hatóságainak vezetői is. Külön érdekességet kölcsönzött az ünnepélynek, hogy Schmidt Sándor bányaigazgató tisztelői Dorog környékéről külön vonaton indulva útnak, jelentek meg az első doktorrá avatás ünnepélyes aktusán, élükön *Lepold* Antal és *Drahos* Jánossal, az esztergomi főegyházmegye prelátuskanonokával.

A soproni főiskola nagy napja elsősorban a magyar bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar ünnepe volt, de annak az összefogó nagy érzésnek alapján, mely az egész magyar technikus világot egyetlen nagy táborba egyesíti, biztosan együtt érez velük az egész magyar mérnöktársadalom. Jóleső tudat lehet a számukra, hogy a soproni Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola egyenrangúan méltó nagy testvéréhez, a József-Műegyetemhez, s ehhez hasonlóan kiveszi részét abban a munkában, melynek magasztos célja, hogy elismerést, megbecsülést és tiszteletet szerezzen a magyar műszaki tudásnak az egész világon.

A K-alakú szélrácstartók rúderőinek grafikus meghatározása.

Dr. FEIMER LÁSZLÓ.

Résumé: L'auteur déduit un simple methode graphique pour le calcule des efforts dans les barres des poutres de contreventment en treillis, du système K.

Zusammenfassung: Verfasser leitet für die Ermittelung der Stabkräfte von K-förmigen Fachwerken, mit parallelen Gurten, ein einfaches zeichnerisches Verfahren ab.

*

A K-rendszerű rácsozás főtartóknál ritkábban, szélrácstartóknál azonban annál gyakrabban fordul elő. A szélrácstartót egyenletesen megoszló álló-, vagy mozgóerők terhelik, az övek pedig párhuzamosak.

A következőkben a párhuzamos övű K-tartók rúderőinek grafikus meghatározására eljárást közlünk, mely az általában használt Cremona-féle erőterv szerkesztésénél, vagy behatási ábrák kiértékelésénél stb. gyorsabban és egyszerűbben vezet a célhoz.

A rúderők számítását ismertnek tételezzük fel. A rúderők jelölésére az 1. ábrára *(a)* utalunk. Jelöljük továbbá két szomszédos öv erőinek különbségét általában Δ S-el. Azaz legyen:

$$\Delta S_r = S_{r(r+1)} - S_{(r-1)r}$$

$$\Delta S_{(r+1)} = S_{(r+1)(r+2)} - S_{r(r+1)} \quad \text{stb.}$$

Az r, ill. r' csomópontokra egyensúlyi egyenleteket képezve, az oszlopok és rácsrudak erőit a fenti överőkülönbségekkel fejezhetjük ki. Ugyanis:

$$D_{(r-1)r} = -\frac{\Delta S_r}{\sin\alpha} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots 1.$$

$$V_r = \frac{\Delta S_r}{\operatorname{tg}\alpha} - P_r \quad \ldots\ldots\ldots\ldots 2.$$

$$D'_{(r-1)r} = \frac{\Delta S_r}{\sin\alpha} = -D_{(r-1)r} \quad \ldots\ldots 3.$$

$$V'_r = -\frac{\Delta S_r}{\operatorname{tg}\alpha} \quad \ldots\ldots\ldots\ldots 4.$$

Az egyenletek kiértékelését külön tárgyaljuk arra az esetre, ha a terhelés álló (totális) és külön arra, ha az mozgó (parciális).

a) Totális, álló terhelés (1. ábra).

A megoldás lényege a következő: megszerkesztjük az adott erőrendszernek megfelelő nyomatéki ábrát, mely egyenletesen megoszló terhelésnél $q\frac{l^2}{8}$ nyílmagasságú parabola (1. ábra *b)*. A parabola ordinátái az alább megállapított léptékben az övrúderőket adják, az ordináták (azaz csomóponti nyomatékok) különbségei pedig a bevezetésben említett överőkülönbségekkel egyenlők.

$$\Delta S_r = \frac{M_r - M_{r-1}}{h}, \qquad \Delta S_{(r+1)} = \frac{M_{r+1} - M_r}{h} \quad \ldots 5.$$

A rácsrúderőket (1. és 3. jelű egyenlet), valamint a közvetlenül nem terhelt oszlopok erőit (4. jelű egyenlet) tehát úgy kapjuk, hogy az överők különbségeit függőleges- és a rácsrudak hajlásának megfelelő ferde irányú összetevőkre bontjuk.

A közvetlenül terhelt (V-jelű) oszlopok erőit a 2. jelű egyenletből kiindulva, még így is felírhatjuk:

$$V_r = |V'_r| - P_r \quad \ldots\ldots\ldots 6'.$$

illetve egyenletesen megoszló erőknél:

$$V_r = |V'_r| - q\frac{\lambda}{2} \quad \ldots\ldots\ldots 6''.$$

Tehát az imént meghatározott V' erőkből az állandó $q\frac{\lambda}{2}$ tagot levonjuk.

A szélső, valamint középső oszlopok erőit végül az alábbi egyenletekből számítjuk:

$$V'_0 = -q\frac{l}{2}, \qquad V_n = -q\frac{\lambda}{2} \quad \ldots\ldots 7.$$

Kedvező erőlépték céljából az $5 = n$ pontban az

$$[\eta_n]^{cm} = \frac{q\,l^2}{8\,h}\frac{1}{\beta}$$

mennyiséget rakjuk fel, hol β a választott erőlépték, azaz:

$$1\ cm = \beta^t$$

Pld. legyen $q = 2\ t/m$, $l = 50\ m$, $h = 10\ m$. Ekkor:

$$[\eta_n] = 62{\cdot}5 : \beta$$

Ha pedig az erőlépték $1\ cm = 2^t$, akkor:

$$[\eta_n] = 31{\cdot}25\ cm.$$

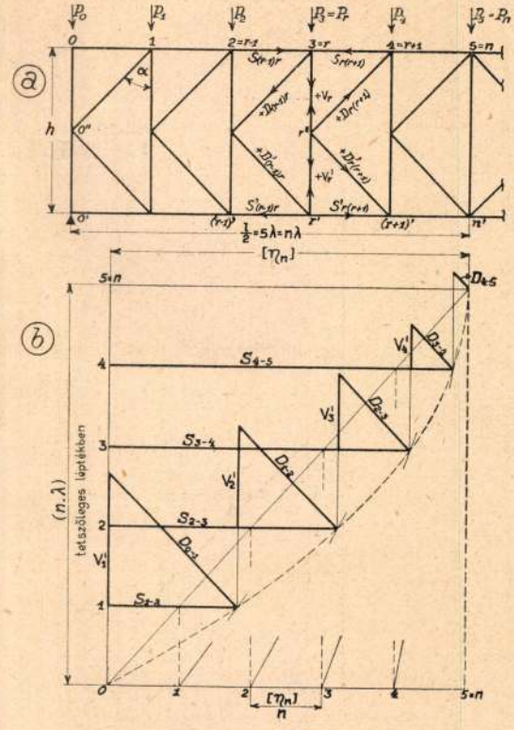

1. ábra. Álló terhelés.

b) Parciális, mozgó terhelés (2. és 3. ábra).

A bevezetésben közölt egyenletek módot nyujtanak arra is, hogy a rúderőket parciális terhelés esetére is egyszerűen megállapíthassuk.

Az övrúderőkre mozgó terhelésnél is a totális terhelés mértékadó, tehát azokat is az 1. *b)* ábra segítségével határozzuk meg. Mivel $q_{\text{álló}} \neq q_{\text{mozgó}}$, az erőléptéket, $[\eta_n]$-et, átszámítjuk. Vagy pedig az 1. alatt kapott rúderőket egyszerűen átszorozzuk.

$$S_{\text{mozgó}} = \frac{q_{\text{mozgó}}}{q_{\text{álló}}} S_{\text{álló}}$$

A rácsrudak és oszlopok erőinek meghatározásához azonban a ΔS överőkülönbségek szélső értékeit kell megállapítanunk.

Ha ABC (2. ábra) az M nyomaték-, ABD pedig az $M_{(r-1)}$ nyomaték behatási ábrája, akkor $q' = 1$ terhelésre

$$(+)\,\Delta M_r = KCB\,\Delta$$
$$(-)\,\Delta M_r = ADK\,\Delta.$$

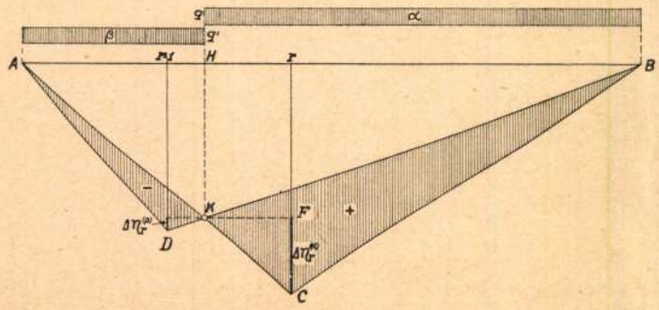

2. ábra. Behatási ábra.

Mivel azonban:

$$KCB = ACB - AKB = \frac{1}{2}\overline{rC}.l - \frac{1}{2}\overline{HK}.l = \frac{1}{2}l\overline{FC} =$$
$$= \frac{1}{2}l\,\Delta\eta_r^{(\alpha)}.$$

tehát $(+)\,\Delta M_r = \frac{1}{2}l\,\Delta\eta_r^{(\alpha)}$

ugyanígy $(-)\,\Delta M_r = \frac{1}{2}l\,\Delta\eta_r^{(\beta)}$,

továbbá $D_{(r-1)r} = \mp\frac{\Delta M_r}{h\sin\alpha} = \mp\frac{q'l\,\Delta\eta_r}{2h}\frac{1}{\sin\alpha}$ . . . 8.

és $V'_r = \mp\frac{q'l.\Delta\eta_r}{2h}\frac{1}{\operatorname{tg}\alpha}$ . . . . . 9.

Tehát a keresett D és V' erők közvetlenül arányosak a $\Delta\eta$ ordináta-különbségekkel.

A szerkesztés végrehajtását a 3. ábrán mutatjuk be. Abból a célból, hogy nagyobb léptékkel dolgozhassunk, a behatási ábráknak csak a felét rajzoljuk meg. A függőleges tengelyre n számú, tetszőleges nagy, de egyenlő beosztást rakunk fel, melyek száma a fél híd kereteinek felel meg.

Az alsó vízszintes beosztást a választott kedvező erőlépték segítségével állapítjuk meg. Általában:

$$D_r\sin\alpha = V'_r\operatorname{tg}\alpha = \frac{q'l}{2h}.\Delta\eta$$

Jelöljük $[\Delta\eta]$-val és $[\lambda]$-val az erőtervből, erőlétékben leolvasott mennyiségeket. Tehát:

$$\frac{\Delta\eta}{[\Delta\eta]} = \frac{\lambda}{[\lambda]}$$

azaz

$$D_r\sin\alpha = V'_r\operatorname{tg}\alpha = \frac{q'l}{2h}\lambda\frac{[\Delta\eta]}{[\lambda]}$$

Ha a választott erőléptéket ismét 1 $cm = \beta t$-val jelöljük, akkor

$$\beta = \frac{q'l\lambda}{2h}\frac{1}{[\lambda]}$$

vagyis a keresett beosztás:

$$[\lambda]_{cm} = \frac{q'\left(\frac{t}{m}\right)l^{(m)}\lambda^{(m)}}{2h^{(m)}}\cdot\frac{1}{\beta}$$

Pld. legyen $q' = 2\,t/m$, $l = 50\,m$, $h = 10\,m$, $\lambda = 5\,m$ és $1\,cm = 2t$ $(\beta = 2)$, akkor:

$$[\lambda] = 12{\cdot}5\,cm$$

és

$$(n-1)[\lambda] = 50\,cm.$$

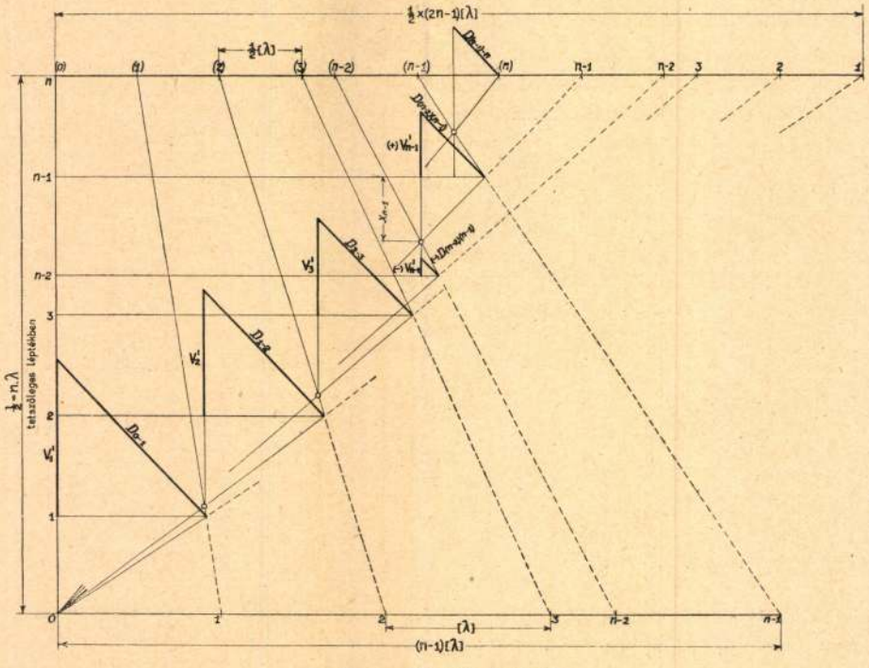

3. ábra. Mozgó terhelés.

MIKOVINY SÁMUEL

Tatán régóta emléktábla őrzi Mikoviny Sámuel emlékét, aki sokat tett a városkörnyéki mocsaras területek lecsapolásáért. Tervezték, hogy egy szobrot is állítanak emlékére. A helyi városvédők újságja, a Csalánleves 2005. márciusi száma még csak ezt a reményt fogalmazza meg.

Mikoviny Sámuel, az elfeledett polihisztor

Ha minden jól megy, az adakozók pénztárcája is elég tágra nyílik, akkor 2005 őszén Mikoviny Sámuel szobrát avathatjuk a tóparti sétányon. A szobor azonban csak annyi ér, amennyi érzést kivált, emléket megidéz, lappangó, már-már elfeledni vélt tudást felidéz a szemlélőben.

Ezért joggal kérdezhetjük: Vajon ismerjük-e eléggé mi tataiak a XVIII. század magyar mérnöki zsenijét ahhoz, hogy méltó módon emlékezhessünk majd szobra előtt rövid, de annál tartalmasabb életútjáról.

Legyünk őszinték, jó esetben tudásunk legföljebb odáig terjed, hogy a környék rosszhírű mocsarainak lecsapolója volt és ennél több nem igen jut eszünkbe róla, még akkor sem, ha a ma is álló tóparti emléktábláját végigbetűzzük.

Képességeit, mérnöki leleményességét a korabeli Magyarországon átokként ülő vízzel mérte össze. A víz ellen folytatott háborút az ország ugyan csak száz évvel később nyerte meg, de az első csatákat Mikoviny Sámuel alkotó ereje segített megnyerni. Ez nem véletlen, hiszen olyan fogalmak magját hintette el, mint az árvízi biztonság, árvízvédelmi megfigyelés, vagy az egyenlő területi védelem elve. Olyan, az árvízi biztonságot növelő műszaki megoldásokat javasolt (mint megkerülő műtárgyak), melyeket csak jóval később, a nagy tiszai vízszabályozásnál alkalmaztak elsőként.

A mocsaras területek termővé tétele érdekében is sokat tett, és nem csak Tatán. Kisebb földrajzi egységek mai arculata, mint a Tatai-medence a Mikoviny Sámuel által tervezett és végrehajtatott modern szóval élve „meliorációs" munkák kapcsán váltak a maihoz hasonlatossá. Megteremtve ezzel az akkori Eszterházy uradalom (egyébként a mai tatai kistérség) gazdasági, társadalmi fellendülésének környezeti alapjait.

Rövid tatai tartózkodása alatt régészként is vizsgálódott Almás falú (mai Dunaalmás) langyos vizű forrásai települt fürdő feltárásakor. Életében talán az egyetlen régészeti munkáját itt készítette el, de ezt a feladatot is tökéletesen oldotta meg. A vizsgálat alá vett római épületmaradványok korát, nemét, típusát hibátlanul határozta meg.

Más oldalról a megerősítő méréseken alapuló mai értelemben vett térképészet első jeles személye a történelmi Magyarországon, akinek térképei már nemcsak szépek voltak, de ha úgy akarjuk, használhatóak is mindmáig. A pontos térképek elkészítéséhez megalapozott matematikai, csillagászati, topográfiai, vízrajzi ismerettel éppúgy rendelkezett, mint a kiváló mesterektől németföldön megtanult és gyakorolt rajzolás és rézmetszés művészetében szerzett jártassággal. Hozzáértését és elhivatottságát olyan nagyszabású vállalkozások bizonyítják, mint az általa soha be nem fejezett topográfiai felmérés Magyarország összes vármegyéjéről, vagy a Balaton vízrajzi térképe. Mégis művész kartográfusnak hívhatnánk inkább Mikoviny Sámuelt, akinek páratlan tehetségét máig hirdetik az egyetemi évei alatt készített, majd Bél Mátyás Notitiájában is megjelent rajzai. Pozsonyról és Pest-Budáról készített híres metszetei, melyekhez saját verseit csatolta korának legmívesebb, pontosságukat tekintve forrásértékű városábrázolásai voltak.

De elméleti matematikai művek szerzőjeként is bizonyította sokrétű tehetségét. Mérnöki munkájához kapcsolódó gyakorlati feladatok megoldása során a kör matematikájával talán mindennél behatóbban foglalkozott, ma is helyt álló eredményeit több publikációban is közzé tette.

A Selmeci Bányatisztképző Intézetnek alapító tanáraként az ott töltött évek alatt nem csak jövendő bányamérnökök generációit nevelte, oktatta, hanem több olyan technikai újítást, unicumot tervezett, melyek a vízenergia felhasználásával segítették, tették lehetővé a létfontosságú bányagépek működését. Kevesen tudják nálunk, hogy a Selmecbányán található, a Világörökség védettségébe került, a bányagépek hajtásához a XX. század elejéig vizet szolgáltató mesterséges csatorna és tóhálózat Mikoviny Sámuel tervei alapján készült.

Az 1975-ben állított emléktábla

Sőt, a ma szintúgy a Világörökség részét képző budai királyi palota építésében is részt vett nem sokkal 1750-ben bekövetkezett korai halála előtt. Gazdag életútja, mai szóval élve „hihetetlen karrierje" ott fejeződött be, ahol indult, a vízparton, egy halálos megfázás vetett véget a magyarság talán első és utolsó mérnöki polihisztora életének.

FA.

(Átvéve a Csalánleves 2005. márciusi számából)

A 2005. évi Kós Károly díjakról

A 2005. évben kiadható Kós Károly díjakra összesen nyolc személyre, és három közösségre szóló jelölés érkezett be.

A beérkezett jelöléseket a dr. Kolber István miniszter úr által kijelölt Kós Károly Díj Bizottság november 10-ei plenáris ülésén értékelte, és készített javaslatot négy egyéni és két közösségi díj kiadására. Ennek alapján dr. Kolber István miniszter úr Kós Károly születésének évfordulója alkalmából *egyéni díjat adományozott*:

Olajos Csaba észak-magyarországi területi főépítésznek, a történeti és népi építészeti értékek megőrzésében - köztisztviselői feladatain túl - kifejtett több-évtizedes szervező és publicisztikai tevékenységéért,

Dr. Pomozi István faipari mérnök, műemléki tervezőnek a műemlékek és népi építészeti értékek szakszerű védelmében kifejtett több-évtizedes munkásságáért,

U. Nagy Gábor Ybl-díjas építésznek, a nyugat-magyarországi Őrség területén kifejtett érték-megőrző, példamutató építészeti és közérdekű munkásságáért, és

Winkler Barnabás építésznek a budai „hap" Galéria létrehozásáért és példamutató működtetéséért, a XX. század elején/közepén alkotó, már elhunyt kiváló építészek és képzőművészek életművének bemutatásáért és emlékük ápolásáért;

közösségi díjat adományozott:

a **Budapest-budafoki Savoyai Jenő Asztaltársaságnak** a budafoki és nagytétényi helyi építészeti értékek gondozásáért és az értékmentő közéleti tevékenységben való példamutatásért, továbbá

a **sümegi Városvédő és Szépítő Egyesületnek** a városi közterületek szépítésében, fásításában, a város híres szülöttei emlékének ápolásában kifejtett eredményes tevékenységükért, valamint a 2005. évi országos ifjúsági örökségvédő tábor megszervezéséért.

A díjak ünnepélyes átadása december 19-én, hétfőn (11 órakor) volt a budapesti Építészek Házában. A 2005. évi Kós Károly díjakat dr. Kolber István úr, a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárcanélküli miniszter adta át Olajos Csabának, Dr. Pomozi Istvánnak, U. Nagy Gábornak, Winkler Barnabásnak, Garbóci Lászlónak (budafoki Savoyai Jenő Asztaltársaság) és Tanai Károlynénak (sümegi Városvédő és Szépítő Egyesület)

Zsilinszky Gyula

Egy új kezdeményezésről

Városvédő könyvtár és dokumentációs bázis

A Város- és Faluvédők Szövetségének több rendezvényén megfogalmazódott, hogy szükség van egy dokumentációs bázisra, könyvtárra, információs pontra (sokféle elnevezéséhez többféle funkció kapcsolódhat), amely működésének első fázisában a tagszervezetek kiadványait gondozná. Összegyűjtené, katalogizálná, kölcsönözhetővé tenné ezeket, természetesen kihasználva a világháló lehetőségeit is.

A Kárászi Faluszépítő Egyesület nem becsüli túl magát, amikor vállalkozik erre a feladatra. A tizenöt éves, közhasznú szervezet kiegyensúlyozottan végzi az Alapszabályában rögzített, önként vállalt feladatait. Az új tevékenységnek pedig biztonságos hátteret ad a Herman Ottó Községi Könyvtár.

Úgy látjuk, hogy az előbbiekben vázolt alapfeladat bővíthető a Szövetség számára is fontos további elemekkel. Kihasználhatjuk például kiváló határon túli magyar kapcsolatainkat, a 2010-es kulturális főváros, Pécs közelségét.

Elképzelésünket támogatja a helyi önkormányzat, a Baranya Megyei Kulturális Központ és – ami a legfontosabb – a Város-és Faluvédők Szövetségének választmánya is.

Kérem az Értékmentő olvasóit, a tagegyesületek képviselőit, hogy címünkre kiadványaikból egy-egy példányt juttassanak el. Kérjük ezt mielőbb, hogy a várhatóan nagy munkát ne dömpingszerűen kelljen végeznünk.

Együttműködésüket előre is tisztelettel megköszönjük!

Elérhetőségeink:
Tel.: 06/30/4195161 (Mezei Attiláné)
Fax: 06/72/420074 (Tourinform)
E-mail: tourinform.karasz@axelero.hu

Mezei Attila